Digitized by Google

2 S
43

64

Digitized by Google

DE
CONSISTORIALIBUS
CAVSIS.

Digitized by Google

Digitized by Google

CAROLI FELICIS
DE MATTA

C R E M O N E N S I S

EPISCOPI SANCTI SEVERI

T R A C T A T V S

D E

CONSISTORIALIBVS CAVSIS

Cum Additione

De Facultate Clericorum in Bonis Eccleſiæ:

S A N C T I S S I M O

DEI MATRIS MARIÆ

S E M P E R V I R G I N I S.

N O M I N I.

D.

N E A P O L I , M D C L X X X X I V.

Ex Typographia Hyacinthi Pittante. *Superiorum Licentia.*

AD USUM
FR.A. BENTIV.
SUÆQ.COMMUN.

Digitized by Google

AD

LECTOREM.

SIxtus Papa Quintus in ſua Conſtitutione 74. *in ordine*, in Bullario Cherubini, *tom.* 2. Inſtitutionis quindecim Congregationum S. R. E. Cardinalium, tertio loco pro erectione Eccleſiarum, & prouiſionibus Conſiſtorialibus ità diſpoſuit.

Illa præterea cura ad Paſtoralis noſtri officii ſolicitudinem, & Eccleſiæ vniuerſalis gubernationem maximè pertinet, vt ad Fidelium Populorum vtilitatem, Eccleſiis iam erectis, aut in poſterum iuſtis de cauſis erigendis, de Epiſcopis, & Paſtoribus idoneis, & fidelibus, ac fructuoſis, in vinea magni Patris familiâs operariis ſalubriter in Domino prouideamus.

Quare aliam conſtituimus Cardinalium Congregationem, qui in primis cognoſcant de legitimis cauſis erectionis nouarum Eccleſiarum quarumcumque, Patriarchalium, Metropolitanarum, & Cathedralium, ac de cuiuſque earum dote, Capitulo, Clero, Populo, & aliis, quæ ad huiuſmodi erectiones, iuxta præſcriptum Sacri Concilii Tridentini, & Sanctorum Patrum decreta, neceſſaria ſunt: Examinent præterea omnes difficultates de his incidentes, controuerſias quoque inter eas, quæ iam erectæ ſunt, necnon dictarum Eccleſiarum, Diœceſum, vel Monaſteriorum vniones, diſmembrationes, ceſſiones, permutationes, tranſlationes, penſionum ſuper illarum redditibus aſſignationes, Monaſteriorum pluritatem, Dignitatum incompatibilitatem, præſentationes, & nominationes, electionum, ſiuè poſtulationum confirmationes, ſeù admiſſiones, ſuffraganeorum, Coadiutorumque deputationes, cum futura ſucceſſione, ſiuè abſque eadem ſucceſſione, curamque adhibebunt ſolertem circa ætatem, et qualitatem promouendorum, eaque diſcuſſa, & examinata, ad Nos, Succeſſoreſque noſtros referant, ut pro noſtro, eorumque arbitrio, in Conſiſtorio ſecreto, iuxta formam in hunc uſque diem ſeruatam, proponatur.

De

61r

Digitized by Google

De quibus quidem prouiſionibus, & materiis, in vt ſupra inſtituta Congregatione diſcutiendis, cum hucuſque nemo ex profeſſo, quem ſciamus, Tractatum ediderit, Nos, qui aliàs apud b. m. Cardinalem Petrum Vidonum, qui de Præpoſitis erat dictæ Congregationis, ſupra duodecim annos agentes, pro huiuſmodi cauſis enucleandis perſæpe libros reuoluimus, in hac ſolitudine Curialium phantaſmatum reliquias euocantes, exiguum hoc, ſufficiens tamen, vt opinamur, volumen conſcripſimus, diuiſum in plures Sectiones, concordantes verbis eiuſdem Conſtitutionis, cum additione in fine de facultate Clericorum in bonis Eccleſiæ. Cui titulus licèt ſit de Conſiſtorialibus cauſis, non agitur tamen, niſi de iis, quæ in eadem Sacr. rerum Conſiſtorialium Congregatione diſcuti ſolent, deindè illarum relatio fieri Papæ in Conſiſtorio. In eoque conſcribendo ſeruauimus dictamen *Ioan. Calu. in lex. iur. verbo Iuriſprudentia*, ubi poſt multa contra Iuriſperitos malè ſe gerentes, addit ex *Old.* methodum ſeruandam fore, vt prius fontes, quàm riuuli perſpiciantur, & prius Diuini, quàm humani iuris formulæ concinna quadam breuitate tradantur. Vale.

E M I N E N T I S S I M O   S I G N O R E.

GIacinto Pittante Stampatore di queſta Fedeliſſima Città. Supplicando eſpone à V.E, come deſidera ſtampare vn Libro intitolato: *Tractatus de Conſiſtorialibus cauſis, Authore Carolo Felici de Matta Cremonenſi, Epiſcopo Sancti Seueri*. Per tanto ſupplica V.E. reſtar ſeruita ordinare la reuiſione à chi meglio le piacerà, che il tutto l'hauerà à gratia, vt Deus.

Reu. Dom. D. Antonius Cangianus V.I.D. videat, & in ſcriptis referat, die 28. Aprilis 1694.

IO: AND. SELIQVINVS VIC. GEN.

Can. D. Ianuarius de Auria Conſultor S. Officii Deputatus ſuper editione librorum.

EMINENTISSIME, ET REVERENDISSIME DOMINE.

IVſſu Eminentiæ Tuæ Reuerendiſs. diligenti ſtudio percurri Librum, cui Titulus eſt: *Tractatus de Conſiſtorialibus Cauſis Caroli Felicis de Matta Cremonenſis, Epiſcopi Sancti Seueri*, in eo nihil inueni, quod Sanctæ Catholicæ Fidei, bonisque moribus repugnet; Imò, quod tale opus dignum ingenio, ac fama tanti Auctoris, non minus ſit vtile, quia etiam pernecesſarium omnibus in foro verſantibus; quare Typis mandari debere diiudicio, ſi ità videbitur Eminentiæ Tuæ. Neap. 17. Septembris 1694.

Eminentiæ Tuæ Reuerendiſs.

Humillimus Cliens
D. Antonius Cangianus.

Attenta relatione ſupraſcripti Reu. Domini Reuiſoris, quod poteſt imprimi, Imprimatur *die 23. Septembris 1694.*

IO. AND. SELIQVINVS VIC. GEN.

D. Ianuarius de Auria Can. Deputatus.

E C C E L L E N T I S S I M O   S I G N O R E.

GIacinto Pittante Stampatore in queſta Fedeliſſima Città, ſupplicando humilmente eſpone à V. E. come deſidera dare alla luce il Libro intitolato: *Tractatus de Conſiſtorialibus Cauſis, cum Additione de facultate Clericorum in bonis Eccleſiæ, Authore Carolo Felice de Matta Cremonenſi, Epiſcopo Sancti Seueri*. Per tanto ſupplica l'E. S. di commettere la reuiſione à chi le parerà, che l'hauerà à gratia, vt Deus.

V.I.D. Dominicus de Prado videat, & in ſcriptis referat.

MIROBALLVS REG.   GASCON REG.

Prouiſum per S. E. Neap. die 20. Aprilis 1694.   Comus.

Cæteri Illuſtres, & Spect. Regentes non interfuerunt.

E X C E L L E N T I S S I M E   P R I N C E P S.

IVſſu V. Ex. perlegi Librum, cuius nomine. *De Conſiſtorialibus Cauſis, Tractatus cum additione de facultate Clericorum in bonis Eccleſiæ. Authore Carolo Felice de Matta, &c.* & nihil in eo reperii contra Regiam Iuriſdictionem, imò ſtupore ductus perſpexi aciem ingenii, tam ſublimis, à quo proculdubio legum normam diſcere poteſt præſens, futuraq; ætas; Ideoq; viſum mihi fuit edi publicæ vtilitati, ſi ità fuerit voluntas V.E. Neap. 20. Maii 1694.

Exc. Veſtræ

Humiliſs. & Addictiſs. Seruus
Dominicus de Prado.

Viſa ſupradicta relatione, Imprimatur, Verùm in publicatione ſeruetur Regia Pragmat.

MIROBALLVS REG.   GASCON REG.

Prouiſum per S. E. Neap. die 20. Maii 1694.   Comus.

Cæteri Illuſtres, & Spect. Regentes non interfuerunt.

Digitized by Google

SECTIONVM INDEX.

De poteſtate Papæ ſuper prouiſione Eccleſiarum. 1

Sectio prima, de Patriarchalium Eccleſiarum erectione. 7

Sectio ſecunda, de Archiepiſcopalium Eccleſiarum erectione. 13

Sectio tertia, de Cathedralium Eccleſiarum erectione. 19

Corollarium primum, de mutatione ſtatus Eccleſiæ. 21

Sectio quarta, de Dote. 25

Sectio quinta, de Capitulo. 30

Sectio ſexta, de Clero. 32

Sectio ſeptima, de Populo. 33

Sectio octaua, de Diœceſibus. 34

Sectio nona de Monaſteriorum vnione. 38

Sectio decima, de Diſmembrationibus. 44

Sectio vndecima, de Ceſſionibus. 51

Sectio decimaſecunda, de Permutationibus. 61

Sectio decimatertia, de Traſlationibus. 64

Sectio decimaquarta, de Penſionibus. 67

Sectio decimaquinta, de Monaſteriorum pluralitate. 70

Sectio decimaſexta de Dignitatum incompatibilitate. 71

Sectio decimaſeptima, de Præſentationibus. 80

Sectio decimaoctaua de Nominationibus. 83

Corollarium ſecundum, Concordatis *an derogari poſſit.* 87

Sectio decimanona, de Electione. 91

§. 1. *de Eligendorum requiſitis.* 92

§. 2. *de Eligentium requiſitis.* 98

§. 3. *de Electione per Scrutinium.* 109

§. 4. *de Electione per Compromiſſum.* 118

§. 5. *de Electione quaſi per inſpirationem.* 122

§. 6. *Summa omnium requiſitorum ad electionem.* 127

Corollarium tertium, de prouiſione ex integro. 135

Sectio vigeſima, de Electionis confirmatione. 129

Sectio vigeſimaprima, de Poſtulatione. 136

Sectio vigemaſecunda, de Suffraganeis, & Coadiutoribus. 141

Sectio vigeſimatertia, de conficiendis proceſſibus ſuper requiſitis in promouendis. 155

Additio Reddituum Eccleſiæ. 160



BEATISS. PATER

TRactatum hunc de Conſiſtorialibus cauſis, cum additione de facultatibus Clericorum in bonis Eccleſiæ, Glorioſæ B. M. ſemper Virginis, Matris Dei nomini dicatum, S. V. vti decet, ac par eſt, deuotiſſimè præſento, quia videlicet Sanctitas Veſtra eiuſdem Dei, ac Domini Noſtri IESV Chriſti in Terris locum tenet, & quia cauſarum huiuſmodi reſolutio à S. V. & Sanctæ Sedis Apoſtolicæ nutu dependent. Debito igitur meo ſatisfaciens, S. V. pedes reuerentiſſimè deoſculor.

Eiuſdem S. V.

Humiliſs. ac Deuotiſs. Seruus Obſeq.
Carolus Felix Epiſcopus Sancti Seueri.

Digitized by Google

SANCTISSIMA

MATER DEI

SEMPER VIRGO MARIA

TOt Tibi ſunt laudes Virgo, quot ſydera Cæli, cecinit Vates, cœleſti lumine edoctus. Et numera Stellas Cœli, ſi potes, habetur Gen. 15. 5. Proindè laudes tuas, ò MARIA, dinumerare quis poterit? Quibus quidem innumeris laudibus addenda eſt ſingularis gratia, quam ad Tui interceſſionem Diuina miſeratio de recenti Nobis contulit; renouata videlicet in nouiſſima Viennæ obſidione miracula, terroris primò, deindè percuſſionis Turcarum exercitus, quæ leguntur de Benadad Rege Syriæ, obſidente Samariam, 4.Reg. 6. & de Sennacherib, ruinas minante Populo Dei, & Ezechiæ Regi Ieruſalem, 4. Reg. 19. & notabiliora fortaſſe magis, quàm illa; tunc ſiquidem, tàm in prima,

quàm

quàm in ſecunda obſidione, de vna tantùm agebatur Ciuitate, nunc verò tota rei noſtræ ratio periclitabatur; ſiquidem ſuperato Viennenſi Propugnaculo, feriſſimo illi Chriſtiani nominis hoſti apertus vbiq; patebat iter: In laudem igitur Glorioſi Tui Nominis, quod in memoriam præſeruationis à tanto diſcrimine ſanctæ memoriæ Innocentius Papa Vndecimus annua ſolemnitate celebrari mandauit, hoc paruum opus conſcripſi, eidemque dicandum cenſui, vt ſi quid, ipſum legentes, vtile inuenerint, laudes Tibi pariter referant: Quam ſicuti tutiſſimam Patronam ſemper ſum expertus, ſic vſque ad extremum vitæ ſpiritum futuram exoro.

CA-

CAROLI FELICIS DE MATTA

EPISCOPI SANCTI SEVERI

DE

CONSISTORIALIBVS CAVSIS.

SVMMARIVM.

Papæ ſuprema poteſtas in ſpiritualibus, & temporalibus, n. 1.
Papæ poteſtas eſt imperſcrittibilis, illamque à ſe abdicare non poteſt, 2.
Nemo poteſt poſſidere ſeipſum, 3.
Papa poteſt quidquid poteſt Deus, 4.
Propoſitiones Archiepiſcopi Spalaten. damnatæ, remiſſiuè, 5.
Papæ ſuper humeros eſt ſollicitudo omnium Eccleſiarum, 6.
Patriarchæ, Archiepiſcopi, & Epiſcopi intrant in partem ſollicitudinis, 7.
Iuriſdictio immediata, & deriuata, 8.
Poteſtas deputandi Miniſtros à Deo, vſq; ad Petrum, 9.
Electionis forma poſt obitum Apoſtolorũ, & deinceps, 10.
Electio Epiſcoporum, quando à Clero, & Populo, 11.
Populus excluſus ab electione Epiſcoporum, 12.
Imperatores, & Reges eligebant Epiſcopos, deindè priuati, 13.
Poteſtas eligendi Epiſcopos reſtricta ad ſolos Canonicos, 14.
Tres modi antiquitus prouidendi Eccleſiis, 15.
Papæ ſemper ſuit poteſtas prouidendi Ecceleſiis, 16.
Electiones ſecutæ per inſpirationem, 17.
Error Rebuffi circa electiones per inſpirationem, 18.
Cauſę ob quas Capitula priuata ſuerunt poteſtate eligendi, 19.
Papæ, qui primò reſeruarunt prouiſiones Eccleſiarum, 20.
Regulæ Cancellariæ renouantur à quotibet Papa, quia per anteceſſoris obitum expirant, 21.
Papa ad gratificandum Regibus, & Principibus derogat regulis Can-

cellar æ,22.& 23.

Nicolaus Quintus conceſſit nationi Germanicæ facultatem eligendi, Epiſcopos,24.

1 SVpremam in ſpiritualibus, & temporalibus poteſtatem, quæ ad vniuerſalis Eccleſiæ, & Populi Chriſtiani per totum terrarum Orbem gubernationem pertinet, in Romano Pontifice, ceu in fonte repoſitam eſſe, latè per *Auguſ. de Ancon. in tract. de pot. Eccleſ. q. 1. per tot.* & per *Barboſ. de iur. Eccleſ. lib. 1.cap.2.aliosque ibidem citat*. Quos hic repetere ſuperfluum ducimus, non tantum nè videamur tranſcribere de charta, vt aiunt, in papirum, verum quia huiuſmodi uſque ad nauſeam repetiti diſcurſus derogare videntur eiuſdem Summi Pontificis exiſtimationi, quaſi aliqua ſuperſit dubitatio ſuper eius Vicariatu Chriſti Domini, & Primatu, ac capite totius Eccleſiæ, Populique Chriſtiani, cum hoc ſit iam definitum de fide, per *tex. in extrau. Vnam ſanctam de maior; & obed. ibi igitur Eccleſiæ vnius, & vnicæ vnum corpus, vnum caput, non duo capita, quaſi monſtrum, Chriſtus videlicet, & Chriſti Vicarius Petrus Petrique Succeſſor*, & infra, *Certè, qui in poteſtate Petri temporalem gladium eſſe negat, male attendit verbum Domini*, & infra, *Vterq; ergo eſt in poteſtate Eccleſiæ ſpiritualis gladius, & materialis, ſed is quidem pro Eccleſia, ille verò ab Eccleſia exercendus; Ille Sacerdotis, is manu Regum, & Militum, ſed ad nutum, & patientiam Sacerdotis. Oportet autem gladium eſſe ſub gladio, & temporalem authoritatem ſpirituali ſubiici poteſtati. Nam cum dicat Apoſtolus non eſt poteſtas, niſi à Deo, & quæ ſunt, ordinata ſunt; non autem ordinata eſſent, niſi gladius eſſet ſub gladio, & tāquā inferior reduceretur per alium ad ſuprema*; & infra, *Porrò ſubeſſe Romano Pontifici omni humanæ creaturæ declaramus, dicimus, definimus, & pronunciamus omninò eſſe de neceſſitate ſalutis*. De poteſtate autem Papæ in temporalibus, qui tractarunt, quam varia dixerint, & qualiter metas exceſſerint, incredibile dictu.

Verum quia non eſt noſtri huius inſtituti, de hoc principaliter agere, dicam breuiter cum *Aug. de Ancon. loc. ſup. cit.* Supremam Papæ poteſtatem in temporalibus non conſiſtere in executione, niſi in quibuſdam caſibus, prout notatur in *cap. per venerabilem, iunct. gloſ. qui fil. ſint legi.* ſed conſiſtere in prouiſione iuxta prudentiam neceſſitate exigente.

2 Quam quidem ſupremam Ro-
mani Pontificis in ſpiritualibus,
& temporalibus poteſtatem, neq;
in minima ſui parte fore præſcri-
ptibilem, tenet *Innoc. in cap. bonæ,*
il p. de poſtul. prælat. Abb. in cap. cum
Nobis de præſcr. & in *d. cap. per ve-*
nerabilem, vbi quod nullus Prin-
ceps præſcribere poſſet, vt non
3 ſit ſub Romano Imperatore, quia
ſine poſſeſſione præſcriptio non
datur, & nemo poteſt poſſidere
ſeipſum. Quinimò etiam ſi vel-
let hanc ſupremam poteſtatem
à ſe Papa abdicare, non poſſet,
tex. in cap. intellecto, de iureiur. vbi
latè Abb. & alii, Felin. in cap. dile-
cti, ſub num. 1. de maior. & obed. Vi-
deatur idem *Abb. in cap. venerabi-*
4 *lem num. 18. de elect.* vbi quod Pa-
pa poteſt quidquid poteſt Deus,
aliàs Chriſtus Dominus non fuiſ-
ſet diligens paterfamilias, ſi non
conſtituiſſet in terris aliquem lo-
co ſui, qui exigentibus cauſis poſ-
ſit omnia facere, quæ Chriſtus ip-
ſe. Concordat *Innoc. in cap. ad*
Apoſtolicæ, & cap. ſuper his, de vot.

&

& in cap. 5. de iureiur.

5 Quæ cum ità ſint omninò, nullamque patiantur difficultatem, nihilominus, poſtremò Marcus Antonius de Dominis Archiepiſcopus Spalaten auſus fuit in ſuis libris de Republica Eccleſiaſtica plura ſcribere contra Romanum Pontificem, ac Sedem Apoſtolicam; cuius quadraginta ſeptem propoſitiones damnatæ fuerunt per cenſuras à S. Theologorum Pariſienſium facultate de anno 1617., vt videre eſt penes *M. L. Bail. in apparatu ad ſumm. Concil. de Triplici verbo Dei*, Ex quibus cenſuris notat *idem Bail.*, mentem Pariſienſium eſſe, Regimen Eccleſiæ à Chriſto inſtitutum, Monarchicum eſſe, non Ariſtocraticum, ſcilicet regimen vnius, qui nec Superiorem, nec æqualem recognoſcat. Iuriſdictionem Apoſtolicam ordinariam in ſolo Petro, non in aliis Apoſtolis extitiſſe. Monarchiæ formam in Eccleſia à Chriſto immediatè inſtitutam fuiſſe. Dari præter Chriſtum vnum caput ſupremum, & Monarcham in Eccleſia. Chriſtum non regere Eccleſiam, nec gubernare per multos miniſtros ſine illo Manarcha mortali. In Eccleſia Romana ſummum eſſe primatum. Pontificem Romanum peculiarem eſſe Petri ſucceſſorem. Vnitatem rectoris viſibilis ad vnionem Eccleſiæ facere, ita vt falſum ſit vnionem Eccleſiæ Catholicæ in vnitate rectoris viſibilis non conſiſtere. Romanam Eccleſiam iure Diuino authoritatem in alias Eccleſias habere.

6 Ob hanc igitur ſupremam Romani Pontificis poteſtatem, ad ipſum ſpectat, & ſuper eius humeros repoſita eſt omnium Eccleſiarum ſollicitudo. Cum verò

7 vbique eſſe nequeat, in partem ſollicitudinis intrant Patriarchę, Metropolitani, & Epiſcopi reſpectiuè. Proinde *Auguſ. de Ancon. de poteſ. Eccleſ. q. 1. ar. 1.* iuriſdictionem ſpiritualem, & tempora-

8 lem in immediatam diuidit, & deriuatam, ita vt immediata ſit in ſolo Papa, deriuata verò competat omnibus Epiſcopis, & Prælatis; adducens authoritatem Concilii Epheſini, quod quemadmodum ſolis ſunt multi radii, ſed lumen vnum, & arboris multi ſunt rami ſed robur vnum; ita pariter multi riuuli de fonte diffluunt, vnitas tamen in origine; Sic etiam Eccleſia in latitudinem ſit miræ fecunditatis extenſa, vnus tamen Epiſcopatus, cuius aliqua pars in ſingulos extenditur.

9 Notandum verò poteſtatem deputandi Miniſtros, & diſpenſatores. Miſteriorum Dei ipſum Deum exercuiſſe primò in veteri lege, quando ex duodecim tribubus Filiorum Iſrael elegit tribum Leui, vt ex eadem Aaron, & filios eius in Sacerdotes, *Exod. 28.* Deindè Chriſtum Dominum ex ſeptuaginta duobus Diſcipulis à ſe deſignatis eligendo duodecim, quos Apoſtolos nominauit, *Luc. 6. & diſ. 21. in ſumma*, qui eandem Petro tanquam ſui Vicario impartitus fuit, *cap. 1. diſ. 22.* Ipſeque ex humilitate Collegio Apoſtolorum, & Seniorum, illam tamen à ſe non abdicando, exercere permiſit, *Act. 6. & 15.* ſicuti beatus Iacobus in Antiſtitem Hieroſolimitanum ab ipſo Petro, Iacobo, & Ioanne electus fuit, *cap. porrò, 63. diſ.* Et poſt obitum Iacobi Simon Cananeus de cõſenſu omnium Apoſtolorum eidem Hieroſolimitanæ Eccleſiæ ſuffectus. Iidemque Apoſtoli peragrantes orbem in ſingulis Ciuitatibus Epiſcopos ſtatuerunt, *diſt. 21. in ſumma.* A quibus Epiſcopis alii deindè Epiſcopi deligebantur.

Digitized by Google

10 Qualiter autem ab obitu Apo-
ſtolorum fieret Epiſcoporum ele-
ctio, nihil generale habemus poſt
diſpoſitionem Canon. *Apoſt. ubi
cap.* 1. dicitur, quod Epiſcopus à
duobus, vel tribus Epiſcopis or-
dinetur, uſque ad primum Nice-
num generale Concilium *can.* 4.
translatiuè in *cap. Epiſcopi diſ.* 94.
vbi ſtatuitur, Epiſcopum ordinā-
dum ab omnibus Epiſcopis, qui
ſunt in Prouincia, cum approba-
batione Metropolitani. Tenen-
dum tamen eſt, obſeruatum fuiſ-
ſe morem, & conſuetudinem ex
authoritate Diui Pauli, qui 1. *ad
Timoth.* 3, requirit, vt in ordina-
tione Epiſcoporum habeatur bo-
num teſtimonium, etiam ab iis,
qui foris ſunt, ea etiam ratione,
vt omnibus dicendi in eligendū
eſſet facultas, & liceret cuiq; palā
virtutes, & vitia eligēdi proferre.

Aucto deindè Chriſtianorum
numero, & ceſſantibus tyranno-
11 rum perſecutionibus cum quaſi
gens effrenata nollet Epiſcopos
recipere, niſi ab ipſis approbati
fuiſſent, id lōgo tempore ad hoc,
vt Christiana fides augeretur, eſt
toleratum, ideòque aliquoties
per Clerum, & Populum electio
celebrata, & quandoq; per vni-
uerſam turbam extitit, vel ſaltem
de conſenſu Populi, electio fie-
bat à Clero, *cap. plebs, cum cap. ſeq.
63. diſt.* Hinc ſtatutum fuerat, Epi-
ſcopos non eſſe conſecrandos, ni-
ſi poſt electionem, aut conſenſum
Cleri, & Populi, *cap. Epiſcopos d.
diſt.* 63. nè, inquit ibi textus, plebs
in vita Epiſcopum non optatum
contemnat, aut odiat, *cap. fin. &
cap. in nomine Domini, ead. diſt.* 63.
Quandoquidem ipſorum intere-
rat, habere Epiſcopum ſub quo
famem, vel ſitim non paterentur,
Archar. in cap. 1. in fin. de paroch.

12 Verum, quia vulgus aliquan-
do ad acclamationem ignaros,
ſeù Populares, nulla probitatis
habita ratione eligebat, *argum.
gloſ. in l. Decuriones, C. de pæn.* huiu-
ſmodi tolerantia, ſeù vſurpatio-
ne priuatus fuit, & prohibitus, nè
deinceps electioni intereſſet, *cap.
non eſt permittendum, diſ.* 62. *& cap.
Oſius, 2. de elect.* vbi ea redditur ra-
tio, manifeſtum eſt potuiſſe plu-
res eorum, qui ſinceram fidem
non habent, pretio, vel mercede
corrumpi, *ſunt verba textus*.

13 Succeſſit deinde tempus, quo
Imperatores, Reges, & Princi-
pes erga Romanam Eccleſiam
grati, & benemeriti, ab eadem
eligendi Epiſcopos gratiam re-
portarūt. Verum quia aliquando
in hæreticam perfidiam labentes
Catholicæ Eccleſiæ vnitatem im-
pugnare conati ſunt, vel modum
excedentes, & conceſſa ſibi pote-
ſtate abutentes, pro arbitrij te-
meritate indignos promouere,
dignos vexare, & eicere cepe-
runt; emanarunt proinde decre-
ta Patrum, nè in electionibus ſe
ingererent, *tex. in cap. priuilegium,
11. q. 3. cap. tuarum, 11. verſ. verum,
de priuil. cum aliis*, ſtatutumque, vt
quiſquis eorum ſuffragio Eccle-
ſiam obtineret, anathematis vin-
culo innodaretur, *text. in cap.
quia ſancta, §. verum, diſt. 63. Maleret.
in tract. de elect. fol. 54. Abb. in cap.
venerabilem, n. 18... de elect.* & quod
nullus Clericorum inueſtituras
Epiſcopatus, Abbatiæ, vel alte-
rius Eccleſiæ de manu Imperato-
ris, ſeu Regis, aut alterius perſo-
næ ſecularis, viri, vel feminæ ac-
cipiat ſub pæna excomunicatio-
nis, quæ inueſtituræ etiam irritæ
declarantur *in cap. quoniam inueſti-
turæ, 16. q. 7.*

14 Excluſis igitur ſecularibus per-
ſonis ab electionibus Cathedra-
lium Eccleſiarum, poteſtas eli-
gendi Epiſcopos penes omnes
Clericos, & religioſos Diœceſis
remanſit, *tex. in cap. obeuntibus, 62.
diſ.* deinde verò Clerici à Reli-
gio-

gioſis ſunt ſeparati, & conſtitutum, vt religioſi ſuorum Abbatum, ſeù Priorum, vel Prępoſitorum, Canonici verò ſuorum Epiſcoporum electionem facerent, *cap. cum terra, cap nullus, iunct. gloſſ. & per tot. tit. de elect.* quia ſinguli melius cognoſcebant viros dignos; & Sanctos de eorum gremio, quam extranei; Ideoque tota Epiſcoporum eligendi facultas ad Canonicorum Collegium redacta, & deuoluta fuit, excluſis non ſolum laicis, ſed etiam cæteris Eccleſiæ Clericis, quamuis Beneficiatis, *cap. in Geneſi dicto cap. cum terra, & cap. cum Eccleſia iunct. glan. de elect.*

15 Vnde ſecundum illa tempora notantur tres modi prouidendi vacantibus Eccleſiis, per electionem ſcilicet, poſtulationem, vel nominationem duorum, vel trium de Capitolo rogando Papam, vt de aliquo ipſorum prouideret Eccleſiæ, *Abb. in cap. bone, il 1, de poſtul.*

16 Salua tamen ſemper, & in quolibet tempore à principio orientis Eccleſiæ ſuprema facultate Romani Pontificis, vbique prouidendi, prout neceſſarium, vel vtile cenſeret, vt conſtat ex Eccleſiaſticis hiſtoriis. Etenim Linus immediatus Petri ſucceſſor Epiſcopos per diuerſa loca quindecim ordinauit, Cletus quinque, Clemens quindecim, Iter vndecim Euariſtus quindecim, Anacletus ſex, Fabianus vndecim, Anicetus nouem, Calixtus octo, Zeferinus treſdecim, Pontianus ſex, Victor duodecim, Siluerius decem, & nouem, Felix quinque, Stefanus tres, Marcellus viginti, & unum, Marcellinus quinque, Martinus triginta tres, Ioannes quindecim, Silueſter ſexaginta quinque, Damaſus ſexaginta duos, Leo ſecundus viginti tres, Innocentius quinquaginta quatuor; ſic deinceps etiā ſucceſſores, quos longum eſſet recenſere. Ex quo verificatur dictum, *Abb. in c. 1. de elect. in princ.* quod ab initio Romani Pontifices prouidebant Eccleſiis.

17 Sicuti non defuit Diuina prouidentia, quando ſibi placuit, Sanctos Viros deſignare, & oſtendere, qui tanquam à Deo dati in Epiſcopos ab omnibus recipiebātur, vt videre eſt apud Petrum de Natalibus, qui refert Antiſtites Eccleſiæ Rauennatenſis poſt Sanctum Apollinarem uſque ad numerum duodecim per cæleſtem Columbam deſignatos, & oſtenſos; ideoque dicta Eccleſia vacante, cum Seuerus obſcurè natus, & pauperem vitam ex lanificio ducens, ad effectum videndi miraculum Columbæ, Eccleſiam fuiſſet ingreſſus, ſuper caput eius reſidente columba, in Epiſcopali ſede collocatus fuit, atque in Epiſcopum conſecratus, non obſtante, quod Vxorem, & Filiam haberet. De Diuo Ambroſio ſcribit idem Petrus de Natalibus, quod mortuo Auxentio Epiſcopo Mediolanenſe Ariano, cum pro ſedanda populi commotione, erat enim Iudex, ad Eccleſiā perrexiſſet, voce infantis Ambroſium Epiſcopum clamantis, ab omnibus tàm Arianis, quàm Catholicis in Epiſcopū electus fuit. De Diuo item Nicolao, quod defuncto Archiepiſcopo Mirhæ, cū Epiſcopi ſuffraganei pro eligendo nouo Præſule orantes conueniſſent, reuelatum fuit vni ex ipſis magnæ authoritatis, à quo vota omnium dependebant, vt illū eligere deberent, quem hora matutina primum ad ianuam Eccleſiæ Nicolaum nomine reperirēt, qui ita repertus in Antiſtitem electus fuit. Nec non de Alexandro, qui cum Hieroſolimam accederet, voce à Cælo delapſa, vt om-

omnes eidem occurrerent, atque in Epiſcopum ordinarent, primò in Coadiutorem Marcelli Epiſcopi, & poſt illius obitum in eiuſdem locum ſuffectus eſt. Quæ quidem omnes electiones, & aliæ ſimiles dictæ fuerunt per inſpirationem. Et de quibus quidem huiuſmodi electionibus licet dicat *Rebuff. in rubr. de reg. ad prælat. nominā, §. vlt. ſol. mihi 121. col. 2.* non
18 eſſe tractandum, cum hodiè propter peccata non ſint in vſu; Non eſt tamen noſtrum, noſſe tempora, vel momenta, quæ Pater poſuit in ſua poteſtate, *Actor. 1.* Nec poteſt homo peccato ſuo Diuinum mutare conſilium, *D. Aug. de Ciuit. Dei lib. 13. cap. 20.* Quatenus autem darentur huiuſmodi electines per inſpirationem, an indigerent confirmatione, dicemus inferius, *ſect. 19. §. 5. n. 34. & ſeq.*

19 Durauit huiuſmodi facultas Capitulorum, & Capitularium eligendi ſibi Paſtorem, donec iuſtis exigentibus cauſis tali iure priuati fuerunt. Quia nimirum in electionibus magnæ oriebantur diſcordiæ, cognitoq; per Romanos Pontifices, ex crebris abſolutionibus, & rehabilitationibus, à Sede Apoſtolica poſtulatis, & obtentis, quàm grandia animarum pericula inde proueniebant, cum pleræque electiones per abuſum ſecularis poteſtatis, nonnullæ præcedentibus illicitis & ſimoniacis pactionibus, aliæ particulari amore, & ſanguinis affectione, & non ſine periurii reatu fierent, cum electores ipſi, etiam ſi ante electionem, per ipſos fiendam, idoniorem, & non eum, quem promiſſione, aut datione alicuius rei temporalis, ſeu prece, vel precibus per ſe, vel per alium interpoſitis, electionem procurare didiciſſent, eligere ſponte iuraſſent, iuramentum huiuſmodi non ſeruarent, ſed contra proprium iuramentum in animæ ſuæ præiudicium venirent, vti dolenter enunciat *Leo Decimus in Bulla Concordatorum Franciæ.*

20 Propterea ad obuiandum huiuſmodi ſcandalis, Romani Pontifices, Patriarchalium, Archiepiſcopaliũ, & Epiſcopalium Eccleſiarum vacantium prouiſiones ſibi reſeruarunt. Primò quidem Clemes Quintus earùm Cathedralium tantum, quas apud Romanam Curiam vacare contigiſſet. *Extrau. Et ſi temporalium de præb. int. comm.*, deinde earum quoque Eccleſiarum, quæ Clero, & Chriſtiano Populo carerent, *Clement. In pleriſque de elect.* Benedictus Vndecimus ſtatuit, quatuor Patriarchalibus Eccleſiis vacantibus, prouideri nõ poſſe Romano Pontifice inconſulto, *Extrau. Sancta Romana de elect. inter commun.*, Ioannes Vigeſimus ſecundus prouiſioni ſuæ reſeruauit Epiſcopales, & Superiores Eccleſias, quas apud Sedem Apoſtolicam ipſo viuente vacare contigiſſet, *extrau. ex debito eod. tit. de elect. inter commun.* Et Benedictus Duodecimus Apoſtolicæ diſpoſitioni reſeruauit omnes Patriarchales, Archiepiſcopales, & Epiſcopales Eccleſias tunc apud Sedem Apoſtolicam quoque modo vacantes, & in poſterum vacaturas. *Extrau. ad regimen de præben. inter comm.* Denique per ſequentes Summos Pontifices reſeruatio facta fuit ſimpliciter, & generaliter quoad omnes Eccleſias Epiſcopales, tàm apud Sedem Apoſtolicam, quã extra Romanã Curiam vacantes, in *Regula ſecunda Cancellariæ*. Quæ quidem reſeruatio, ſicut, & aliæ contentæ *in d. extrau. Ad regimen.* ideò re
21 nouantur ab omnibus Summis Pontificibus in craſtinum eorum aſſumptiones, quia ſemper fuerunt, & ſunt temporales, expirarunt

runt, & expirant cum quolibet earum conditore, *Garz. de benef. p. 5. cap. 1. n. 102. Lotter. de re benefic. lib. 2. q. 27. n. 97.* & omnes alii de materia ſcribentes.

22 Quibus tamen reſeruationibus iidem Romani Pontifices ad gratificandum Regibus, & Principibus, de Catholica Eccleſia benemeritis, & aliis de cauſis ſibi benè viſis, quandoque derogarunt, & derogant, vt videre eſt apud *Barboſ. de iur. Eccleſ. lib. 1. cap. 8. n. 74. & pluribus ſeqq.* vbi ad longum explicat, quinam Reges præſentādi, nominandi, ſeù ſupplicandi facultate gaudeant, & Nos ſuo loco
23 dicemus. Sicuti non dedignantur etiam Eccleſiis exiſtentibus in ditionibus aliorum Principum, qui nullum præſentandi, nominandi, aut ſupplicandi ius habent, de perſonis iiſdem Principibus gratis prouidere, de mera gratia tamen, & habito reſpectu ad id, quod enunciatur in *Pontificali Romano, tit. de ordin.* Presbyteri, ibi, vt facilius ei quis obedientiam præbeat ordinato, cui aſſenſum præbuit ordinando.

24 Prout etiam Nicolaus huius nominis Papa Quintus, titulo cōcordatorum conceſſit inclitę Nationi Germanicæ, quod in Metropolitanis, & Cathedralibus, etiam immediatè non ſubiectis Eccleſiis, & Monaſteriis immediatè ſubiectis Sedi Apoſtolicæ, fiant electiones Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, & Abbatum, quæ pro confirmatione ad eandem Sedem Apoſtolicam tranſmittantur, prout ſuo loco pariter explicabimus.

Non ſolum autem ad Romanum Pontificem ſpectant Eccleſiarum prouiſiones; verum etiam erectiones, vniones, diuiſiones, & quæcumque ſuper iiſdem contingere poſſunt, *ca. præcipimus, 16. q. 1. gloſſ. in verbo, diuiſis, ca. 1. diſ. 10. ca. & temporis, cum ſeq. ead. diſ. 16. cap. ſicut vnire, de exceſſ. prælat. cap. 1. de Cler. ægrot. cum concord.* Quare ſit.

SECTIO PRIMA.

De Patriarchalium Eccleſiarum Erectione.

SVMMARIVM.

Facultas ſpiritualis quoad ordinem, eſt eadem in omnibus, num. 1.

Papa ſi eligatur non Sacerdos, non habebit poteſtatem ordinis, 2.

Epiſcopalis gradus eſt quadripartitus, 3.

Patriarchas dicitur instituiſſe Petrus Apoſtolus, 4.

Apoſtoli non cognouerunt Patriarchas, nec Epiſcopis ſuperiores, 5.

In canonibus Apoſtolorum nulla fit mentio de Patriarchis, vel Metropolitanis, 6.

Canones Apoſtolorum, ſaltē quinquaginta ſunt Apoſtolorum, 7.

Primus quid importet, 8.

Patriarchæ nomen tripliciter ſumitur, 9.

Patriarchæ nomen per quingentos circiter annos non fuiſſe cognitum, 10.

Patriarchæ duo tantum fuerunt ab initio 11.

Patriarcha Conſtantinopolitanus ab initio, non fuit approbatus, 12.

Patriarchatus Conſtantinopolitanus, & Hieroſolimitanus pacis, & tranquillitatis cauſa fuerunt admiſſi, 13

Priuilegia Patriarcharum antiqua correcta, 14. & 17.

Inſignia Cardinalium de latere Legatorū, 15.

Patriarchæ tenentur recipere pallium à Summo Pontifice, 16.

Cardinales hodiè præcedent Patriarchis. 18.

Legati nati, maiore facultate gaudent, quam Patriarchæ, 19.

Patriarchæ minores, 20.

Patriarcha minor, & Primas idem ſonant, 21.

Pa-

Patriarchæ ſunt Ordinarii Archiepiſcoporum, 22.
Patriarchatus ad erectionem, quæ requiruntur. 23.
Capitulum patriarchale, an ſuccedat in ius patriarchale, ſede vacante, 24.
Capitulum Eccleſiæ, cuius Epiſcopus eſt Legatus natus, an ſuccedat in ius Legati, Sede vacante, 25, & 26.

1 FAcultas ſpiritualis quantum ad poteſtatem ordinis, quæ reſpicit Corpus Chriſti verum, & quæ eſt reſpectu ipſorum Sacramentorum, licèt ſit vna, & eadem in omnibus Epiſcopis, & Sacerdotibus, ad eoſque reſtricta, ità vt dicat *Auguſt. de Ancon. do pot.*
2 *Eccleſ. q. 1.* quod ſi aliquis eligeretur in Papam, non habens ordinem Sacerdotalem, eſſet quidem verus Papa, haberetque omnem poteſtatem iuriſdictionis in ſpiritualibus, & temporalibus, nullã tamen haberet poteſtatem ordinis, quia talis poteſtas conuenit Papæ in quantum eſt Sacerdos, quam poteſtatem Chriſtus Dominus, *Ioann. 20.* æqualiter, & immediatè cõceſſit Petro, & aliis Apoſtolis, quorum perſonas repreſentant Epiſcopi, vt habetur in *can. in nouo teſtamento 21. diſ. can. 1. diſ. 99. & can. nouatianus 7. q. 1.*

3 Quantum verò ad iuriſdictionem, & gradum Epiſcopalem, quadripartituseſt, in Patriarchas ſcilicèt, Primates, Archiepiſcopos, & Epiſcopos, cuius rei rationem reddunt, *Ruſc. in tract. de præmin. Archiepiſcopalis dignitatis, in præfat. à princ. Pigh. de Eccleſ. Hierarch. lib. 5, cap. 1.* Quia nimirum militans Eccleſia exemplatur à Triumphante, in qua ſunt Angeli, Troni, Principatus, &c.ità congruentiſſimo ordine in militante Miniſtrorum Eccleſiaſticorum officia diſtinguntur, in Patriarchas, Primates, Archiepiſcopos, & Epiſcopos. Quod tamen non totaliter approbar *Barboſ. de iur. Eccleſ. lib. 1. cap. 6, num. 7.* Quia huiuſmodi diſtinctio quoad prædictos Prælatorum, & Dignitatum gradus ad Eccleſiæ inſtitutionem, & ius humanum ſit referenda; vt videbimus inferius.

4 Etſi enim dicatur, prædictos gradus ab ipſomet Apoſtolo Petro deſcendiſſe, prout ex aſſerta *epiſt. Clement. ad Iacobum, relat. in can. in illis 40. diſt.* vbi, quod in Ciuitatibus illis, in quibus olim apud Ethnicos erant Primiflamines, & eorum primi legis Doctores, Epiſcoporum Primates, & Patriarchas, ipſe Petrus conſtituit, qui aliorum Epiſcoporum cauſas, & maiora fidei tractarent negotia; vbi verò minores eorum erant Protoflamines, Archiepiſcopos præcepit inſtitui; In ſingulis deindè Ciuitatibus, ſingulos, & non plures Epiſcopos ordinauit. Concordare videtur, *text. in c. 1. diſ. 99.* vbi Papa Anacletus, qui immediatè ſucceſſit D. Clementi, expreſsè nominat Patriarchas, & in *c. 2. ead. diſ.* vbi cauetur, vt nulli Epiſcopi Primates vocentur, niſi illi, qui primas ſedes tenent, quarum Apoſtoli, eorumque ſucceſſores regulariter Patriarchas, vel Primates eſſe conſtituerunt. Contra quem textum, & alios ſupra
5 citatos ſe opponit *ibid. Gloſſ. margin.* dicendo, quod Apoſtoli nunquam cognouerunt Patriarchas, vel Primates, aut Epiſcopis maiores, vt patet de Sancto Ignatio Martyre, Diui Ioannis Apoſtoli Diſcipulo.

6 Cui quidem gloſſæ libenter aſſentior, quia in canonibus Apoſtolorum nulla fit mentio de Patriarchis, vel Metropolitanis; in *can. enim 38.* dicitur tantum bis in anno Epiſcoporum Concilia celebrentur, vt inter ſe inuicem dogmata pietatis explorent, & emergentes Eccleſiaſticas con-

tem-

tentiones amoueant; Et in *can. 35. anteced.* licet dicatur Epiſcopos ſingularum gentium, ſcire conuenit, quis inter eos primus habeatur, quem velut caput exiſtiment, & nihil aliud præter eius conſcientiam gerant, quam illa ſola ſinguli, quæ Parochiæ propriæ, & Villis, quæ ſub ea ſunt, competant; ſed nec ille præter omnium conſcientiam faciat aliquid; Quia primus dicitur etiã qui
7 cæteris õnibus perfunctus officiis primũ locum obtinet; ſicuti etiam primus Aduocatorum, qui antiquior primo loco ſedet, *l. iubemus, & l. per hanc C. de Aduoc. diu. indic. & l. binos, ff. eod. tit. Calu. in lex. iur. eod. verbo* Vide tamen ſect. *ſeq. n. 2.*

8 Quos quidem canones, ſaltem quinquaginta primos, eſſe Apoſtolorum, immediatè poſt articulos fidei, antequam diuiderentur, ſtatutos fuiſſe, probabile exiſtimat *Ludouic. Bail. in ſumm. Concil. de canon. Apoſt.* quia par fermè erat ratio, vt conformes eſſent Populi in exercitio Religionis, ac in profeſſione fidei, & muneris erat Apoſtolorum, vt, cum promulgaro Euangelio multi fidem amplecterentur, quibus dirigendis imponerent Præsbyreros, & Epiſcopos, iis etiam traderent quoſdam Canones, quibus, ad euitandas diſcordias, in regimine Eccleſiaſtico vterentur vbique. *Sunt verba eiuſdem Bail.*

9 Quod autem attinet ad nomen Parriarchæ, quod latinè redditur Princeps, ſeù Pater, poteſt accipi latè, latius, & ſtrictè. Latè ſumpto vocabulo, de veteri lege vocantur Patriarchæ Abraham, Iſaac, & Iacob; quia primus fuir Pater duorum magnorum Principum, Iſaac, & Iſmaelis; ſecundus item Pater duorum magnorum Principum; Iacob, & Eſau; & Tertius Pater duodecim Principum, duodecim Tribuum Iſraei. Latiùs ſumpto vocabulo, omnes Religioſi vocant Patriarchas Inſtitutores eorum Ordinum; ſicuti Caſſinēſes D. Benedictum; Prædicatores D. Dominicum; Ieſuitæ D. Ignatium, &c. ſtrictè verò, & quatenus ad rem noſtram attinet, idem eſt Patriarcha, ac Princeps Patruum, *c. Cleros, §. Epiſcoporum ord. 31. diſ. Gambar. in tract. de lega. lib. 2. num. 11.*

10 Quod quidem Patriarchæ nomen per quingentos circiter annos non fuiſſe in vſu, aſſerit *Calu. in lex. iur. eod. verb.* Sed qui modò vocantur Patriarchæ, dictos fuiſſe Metropolitas, Archiepiſcopos, ſeù Primates, vt conſtare prætendit ex primis ſex generalibus Conciliis, præſertim ex Conſtantinopolitano Tertio, *can. 36.* vbi Sedes Patriarchales vocantur ſimpliciter Throni.

11 Porrò duos tantum Patriarchas ab initio fuiſſe, conſtat ex *Cõc. Nicen. can. 6. tranſlatiuè in c. mos antiquus, & ſeq. 65. diſt.* vbi dicitur, Antiqua cõſuetudo ſeruetur per Aegyptum, Libyam, & Pentapolim, vt Alexandrinus Epiſcopus horum omnium habeat poteſtatem; ſimiliter autem, & apud Antiochiam, Quas quidem Eccleſias huiuſmodi prærogatiuam habuiſſe crederem, quia vna fundata fuit à D. Petro Apoſtolo, altera verò à D. Marco Euangeliſta. Concordat *tex. in can. Cleros 21. diſt.* vbi qui ſummum teneant locum poſt Romanum Pontificem, nominantur Antiochenus, & Alexandrinus tantùm.

12 Poſtmodum in *Conſtantin. Concil. 1. can. 5.* declaratum fuit Conſtantinopolitanæ Ciuitatis Epiſcopũ habere oportere Primatus honorem poſt Romanum Epiſcopum; Quod tamen à Romana Eccleſia approbatum non fuit, niſi poſt annum Domini 500. cum pacis, & tranquillitatis cauſa, Iuſtiniani

Imperatoris opera, & Romano-
rum Pontificum permiſſione, nul-
lo amplius reclamante, Conſtan-
tinopolitanus, & Hieroſolimita-
nus Epiſcopi in numero Patriar-
charum ſunt relati, vt conſtat *ex
can. renouantes, & can. ſeq. diſt. 22. &
cap. antiqua de priuil.*
14 In Concilio Conſtantinopoli-
tano Tertio, *can. 36.* nonnulla de-
cernuntur Conſtant. Patriarchæ,
quæ correcta fuerunt ab Innocen-
tio Tertio in Conc. Lateranenſi
Quarto, *c. 5. tranſlatiuè in d. cap. an-
tiqua de priuil.*, ubi Papa confirmat
quidem antiqua priuilegia, quod
Conſtantinopolitana Sedes, poſt
Romanam Eccleſiam primum
locum obtineat, Alexandrina ſe-
cundum, Antiochena tertium,
Hieroſolimitana quartum; con-
ceditque, vt Patriarchæ vexillum
Crucis ante ſe faciant vbique de-
ferri, excepta Vrbe Roma, & ubi-
cumque Summus Pontifex præ-
ſens extiterit, vel eius Legatus
15 vtens inſignis Apoſtolicæ digni-
tatis, ſcillcet veſte rubea, palafræ-
no albo, fræno, & calcaribus
deauratis. *Abb. in d. cap. antiqua n. 4.*
Quæ olim Legatis de latere, trã-
ſeuntibus mare tantùm concede-
bantur. *Card. Iacob. de Conc. lib. 1. art.
1. num.* 288. Hodiè tamen ſufficit,
quod exeat territorium Ciuita-
tis, vbi Summus Pontifex reſidet,
*Gambar. de offic. & pot. lega. de lat. lib.
1. nu. 4.* Quibus prærogatiuis gau-
det etiam ſi ſit Religioſus, licèt
aliàs Religioſus Cardinalis, non
vtatur, niſi veſtibus ſuæ religio-
16 nis. *Alex. de Nen. in addit. ad Abb. l.
cit.* Verùm eoſdem Patriarchas
adſtringit recipere pallium à Ro-
mano Pontifice, præſtito ſibi fi-
delitatis, & obedientiæ juramen-
to, & vt ipſi in datione pallii ſuis
ſuffraganeis, ab eiſdem profeſſio-
nem canonicam, & pro Romana
Eccleſia ſponſionem obedientiæ
recipiant, ſaluis etiam appella-
tionibus ad Apoſtolicam Sedem.
17 Pluripus gaudebant aliàs priui-
legiis dicti Patriarchæ ad inſtar
Papæ. Etenim Epiſcopos depo-
nere poterant. *gloſ. in c. renouantes
22. diſ. c. ſuſpecti 3. q. 3. Card. in Clem.
in pleriſque in princ. num. 16. de elect.*
Quod hodiè practicari non po-
teſt, præſertim poſt Conc. Trid.
ſecundum cuius decreta, *ſeſſ. 13. de
refor. c. 8. & ſeſſ. 24. cap. 5. de refor.* Pa-
pa ſolus Epiſcopos deponere po-
teſt. Incedebant etiam, & ſede-
bant immediatè poſt Papam ante
Cardinales. *Abb. in dicto cap. anti-
qua num. 6. poſt Hoſtien. & alios ibid.*
& conſtat etiam ex actis Conc.
Florentini ſub Eugenio Papa
Quarto, vbi hæc habentur. *Ioſe-
phus Sanctiſſimus Conſtantinopolita-
nus Patriarcha cum maiore parte ſuo-
rum Pontificum, cimbis multis orna-
tiſſimiſque, Venetiis Ferrariam adue-
nit. Cui quinquemè cimba exeunti qua-
tuor ampliſſimi Cardinales, necnon vi-
gintiquinque Occidentalis Eccleſiae
Præſules obuiam iere, ac ipſum equi-
tem, mediumque inter duos ampliſſi-
mos Cardinales magna etiam pompa
18 ad palatium comitati fuere.* Quod
priuilegium pariter euanuit, &
contrarium abſque vlla contro-
uerſia ſeruari videmus, quia om-
nes Cardinales, tàm Epiſcopi,
quàm Præsbyteri, & Diaconi,
præcedunt omnes Patriarchas.
Dignitaſque Cardinalatus in dies
creſcit, & Patriarchatus decre-
ſcit, præſertim poſtquam dictæ
quatuor Sedes Patriarchales in
manibus Infidelium, & Hæreti-
corum deuenerunt, vt dicitur *in
extrau. Sancta Romana Eccleſia verſ.
ſuper hoc de elect.* Et ſi Patriarcha
eſſet Cardinalis, non ſederet, ni-
ſi in loco ſuæ promotionis ad
Cardinalatum. *Campeg. de Conſi-
ſtor. cap. 12. num. 2. & ſeq.*
19 Licèt magna ſit Patriarcharũ
facultas, maiorem tamen habent
Legati nati, quia Patriarchæ co-
gno-

Digitized by Google

gnoſcere non poſſunt de cauſis ſuffraganeorum, niſi per appellationem, *cap. duo ſimul de offic. ordin.* At Legari nati adiri poſſunt à ſudditis ſuorum ſuffraganeorum per viam ſimplicis querelæ. *cap.* 1. *& ibi gloſſ. de offic. ordin.*

20 Vltra recenſitos quatuor maiores Patriarchas, quos repreſẽtare quatuor Euangeliſtas in Eccleſia Dei, tenet *Gonzal. ſuper reg. octaua Cancell. gloſ.* 41. *nu.* 13. & alii, citantes pro ſe *c.* 40. *de elect.* Quod tamen in textu meo non reperi, niſi fortaſſe contineatur in Epiſtola originali, quam mutilatam more ſuo transfert Fr. Raimundus *in d. cap.* 40. ſunt etiam alii Patriarchæ non ità principales, nẽpè Toletanus, Aquileien, Bituricen, & Graden, de quibus *gloſſ. in cap. Cleros, §. Epiſcoporum ordo* 21. *diſt.* Quibus adduntur Piſan, qui in ſuo titulo dicit, Sardiniæ, & Corſicæ Primas, & Legatus natus; Item Cantuarien; & alii, quos recenſet *Barboſ. de iur. Eccleſ. cap.* 6. *nu.* 49. *Gig. in tract. de reſid. Epiſc. c.* 10. *nu.* 10. vbi quod Patriarcha Graden fuit extinctus, cum illa Ciuitas deſolata eſſet, & eius loco creatus Patriarcha Venetiarum a Nicolao Quinto, aſſerentibus aliis ab Eugenio Quarto, quod videtur probabiliùs, quia fuit Patria Venetus. Adeſt etiam hodiè Patriarcha Indiarum, ſeù noui Mundi, quę dignitas à Paulo Tertio dicitur erecta; necnon Maronitarum Patriarcha, cui benedi-
21 xit Paulus Quintus in ſua *Bulla* 77. *Bullar. nou. tom.* 3. quos quidem Patriarchas minus principales, ſeù minores, potiùs dicendos Primates, notat *Gregor. Lopez, & alii citati à Gonzal. ſuper reg. oct. Cancell. gloſ.* 41. De ipſis enim verificatur adagium, quod inter Patriarchas, & Primates nulla intercedit differentia, niſi verbalis.

22 Cum igitur Patriarchæ ſint ordinarij Archiepiſcoporum, ſicuti Epiſcoporum Archiepiſcopi & Archiepiſ. ſint ſuffraganii Patriarcharum, ſicuti Archiepiſc. Epiſcopi. *cap paſtoralis. de offic. ord. Abb. in cap. antiqua de priuil. n.* 3. Et ſicuti certæ Diæceſes deputatæ ſunt Archiepiſcopo in ſua prouincia, & ſuper omnes Epiſcopos illarum Diæceſum habet Archiepiſcopus ordinariam iuriſdictionem, *d. cap. Paſtoralis*, ciuilem tamen, ità certæ Prouinciæ deputatæ ſunt cuilibet Patriarchæ in quibus habet ius patriarchale, & ordinariam iuriſdictionem ſuper Archiepiſcopos, vbi tamen hoc verificari poteſt, quia Patriarchæ Aquileien; & Venetiarum nullum Archiepiſcopum habent ſub ſe, ſed primus quindecim Epiſcopos, & vnum Abbatem, & alter quinque Epiſcopos, prout recenſet. *Barboſ. de offic. & poteſt. Epiſc. p.* 1. *tit.* 1. *cap.* 7. ac proinde metropolico iure potiùs, quam patriarchali gaudere videntur.

23 Si erigendus eſſet nouus Patriarchatus, quod raró contingere ſolet, quatenus ageretur de regionibus nuper ad fidem conuerſis, prout à Paulo Tertio dicitur erectus in Indiis, vel etiam in locis Catholicis ab antiquo, vbi tamen Archiepiſcopi nulli unquam Patriarchę ſubiecti fuiſſent, docendum eſſet de ſufficienti numero Archiepiſcoporum, qui ſaltem decem eſſe deberent, cum tot requirantur Eccleſiæ pro erigendo Archiepiſcopatu, *c. ſcitote* 6. *q.* 3. *gloſ. fin. in c. ſi quis Epiſcopus* 92. *diſt.* de congruenti dote, tàm pro Eccleſia, quàm pro ipſo Patriarcha, Dignitatibus, Capitulo, & Miniſtris; Ciuitatem, in qua erigendus eſſet, tali dignitate, & honore, tàm quoad ſitum, amplitudinem, & pulcritudinem, quàm quoad Ciuium opulen-

tiam, nobilitatem, & ſplendorem, Cleri tàm Sæcularis, quàm regularis, numerũ, & decorem Eccleſiarum, & Templorum magnitudinem, & ſumptuoſitatem fore capacem, reſpectiuè ad ea, quæ de erectione Eccleſiæ Epiſcopalis dicemus inferiùs, *ſect.3.* Si verò erigendus eſſet cum diſmembratione ab aliis Patriarchatibus, vltra ſupradicta (niſi Papa procedendo de plenitudine poteſtatis derogaret regulæ de iure quęſito non tollendo) audiendi eſſent Patriarchæ à quibus diſmembrarentur Archiepiſcopi, ſeù etiam ipſi Archiepiſcopi, eorumq; Capitula, quia fortaſsè durior redderetur conditio eorum, ob longitudinem, & difficultatem viarum, & itinerum in cauſis appellationum coram nouo Patriarcha; Et vniuerſaliter audiendi eſſent omnes, quorum verteretur præiudicium, omniaque reſpectiuè reſeruanda eſſent; quæ pro erectione nouarum Cathedraliũ dicemus inferiùs *Sect.10. de diſmembratione.*

24 Vtrum Capitulum Eccleſiæ Patriarchalis, Sede Patriarchali vacante, ſuccedat in vniuerſum ius patriarchale, ſicuti vacante Sede Archiepiſcopali, Capitulum Eccleſiæ Metropolitanæ ſuccedit in vniuerſum ius metropolicum, & Capitulum Eccleſiæ Cathedralis ſubintrat, Sede vacante in vniuerſum ius Epiſcopale poteſtq; omnia facere, quæ ſunt iuriſdictionis, niſi expreſsè reperiantur prohibita, *gloſſ. & DD. in cap. his quæ, & in cap. cum olim, de mai. & obed. & in cap. cum illa ne Sede vacante, & in cap. ad abolendam de hæret. Abb. in d. cap. cum olim, circa fin, & alii citati à Barboſ. de Canon. & dignit. cap. 42. n.* 61. Et dicendum videtur affirmatiuè, quia cum Eccleſia ſit Patriarchalis, & Capitulum Patriarchale, non debet eſſe deterioris conditionis, quàm Capitulum Metropolitanum, & Epiſcopale. Circa quod non videtur inſurgere aliqua difficultas.

25 Sed difficultas eſt; Vtrum Capitulum Eccleſiæ, cuius Epiſcopus eſt legatus natus, ſicuti Archiepiſcopus Cantuarien; de quo in *c.1. de offic. lega.* Item Eboracen, in Anglia, *cap. de appellationibus, & cap. 1. vt lit. pend.* Bituricen in Aquitania, *cap. vlt. de maior. & obed. & cap. expoſuit, de dilat,* & Rhemen. in Francia, *cap. per venerabilem, §. verum, qui filii ſint legit. & cap. dilectus de fil. Præsbyter.* Sede vacante ſuccedat, & ſubintret in ius Legati nati? Et videtur prima facie reſpondendum negatiuè, ex regula generali, quod Capitulum Sede vacante ſuccedit tantum in iis, quæ competunt Epiſcopo iure proprio, non autem iure alieno, hoc eſt in iuriſdictione ordinaria, non autem delegata, prout ex *text. in cap. venerabilis de offic. ordin.* reſoluunt *gloſ. verbo, Capituli, in clem. 1. de hæret. Feder. de ſen. cõſ. 30. vol. 1. Marant. in pract. diſt. 5. n. 60. Abb. in d. cap. cũ olim ſub nu. 2,* & alii, quos plena manu citat *Barboſ. d. cap. 42. n.* 104. Eſt autem indubitati iuris, ea quæ competunt legato nato non eſſe iuriſdictionis ordinariæ, ſed delegatæ per *text. ad litt. in cap. 1. de offic. lega. in fine ibi.* In Prouincia vices noſtras gerere comprobatur.

26 Non videtur tamen malè ſentire idem *Barboſ. d. cap. 42. n.* 107. vbi cum *Molin. de iuſt. & iure tom. 6. tract. 5. diſput.* 11. *n.* 8. diſtinguendum aſſerit circa caſum, quo aliquid iuriſdictionis in perpetuum committitur muneri Epiſcopali ex delegatione Sedis Apoſtolicæ, vt ex officio deinceps competat Epiſcopis; & caſum, in quo id Epiſcopo ſub nomine dignitatis, & conſequenter etiam ſucceſſori, a Summo Pontifice delegato ad aliquam

liquam

liquam peculiarem cauſam, vel negotium tantùm, iuxt. *text. in cap. quoniam Abb. de offic. de leg.* Hoc enim vltimo caſu iuriſdictio delegata, non tranſit in Capitulum, Sede vacante, iuxta regulam ſupra poſitam, in primo autem caſu, videtur reſoluendum pro Capitulo, quod ſuccedat in huiuſmodi iuriſdictione in perpetuum Epiſcopali muneri delegata, niſi aliundè legitimè aliter colligatur ex mente delegantis. Et ratio eſt, quia ſuppoſita perpetuitate huius delegationis, per quam id adnectitur in perpetuum Epiſcopali muneri, non quidem principaliter in bonum Epiſcopi, nec tamquam eius priuilegium, ſed in bonum eorum in quos, vel pro quibus illa iuriſdictio taliter delegata exercetur, ſeù aliorum, & Eccleſiæ, conſequitur eandem iuriſdictionem cenſendam eſſe, vti acceſſoriam, imò partem totius iuriſdictionis Epiſcopalis in communi, ac proindè, vti talem tranſituram in Capitulum, in quod, Sede vacante, tranſit tota iuriſdictio Epiſcopalis. Quæ diſtinctio, nullatenùs videtur contemnenda.

SECTIO SECVNDA.

De Metropolitanis, & Archiepiſcopis, & Metropolitanarum Eccleſiarum erectione.

SVMMARIVM.

Metropolis, quæ dicatur, num. 1.
Metropolitani vndè dicti, 2.
Metropolitani, quarè inſtituti, 3.
Archiepiſcopi nomen, non reperitur in litteris Apoſtolicis, 4.
Archiepiſcopi nomen, & Metropolitani idem ſonat, & quando, 5. & 6.
Metropolitani facultates de iure, 7.
Metropolitanorum de iure facultates aboleuerunt, erecta ſacra Congregatione Epiſcoporum, & Regularium, 8.
Metropolitanis à ſacra Congregatione ligantur manus, 9.
Metropolitanis in cauſis appellationum impoſitus eſt modus, 10.
Decreta Sacræ Cõgregationis contra Metropolitanos, 10.
Metropolitanis, quando non liceat appellationes recipere, 11.
Metropolitanis, quæ hodiè facultates, remanſerunt? 12.
Metropolitani extra Italiam conſecrant Epiſcopos Comprouinciales, 13.
Quilibet electus Epiſcopus in Italia examinari debet coram Summo Pontifice, 14.
Metropolitani poſſunt conuocare Concilium Prouinciale, 15.
Metropolitani, in quibus cauſis ſint Iudices ſuorum ſuffraganeorum, 16. & 18.
Metropolitani non poſſunt iudicare cauſas vertentes inter ſuos ſuffraganeos, 17.
Metropolitani ratione appellationum habent iuriſdictionem in ſubditos ſuorum ſuffraganeorum 19.
Metropolitani deputare poſſunt Vicarios Capitulares in Eccleſiis ſuffraganeorum poſt octo dies ab obitu Epiſcopi, 20.
Metropolitani viſitare non poſſunt Prouinciam, niſi cauſa cognita in Concilio Prouinciali, 21.
Archiepiſcoporum inſignia, 22. & 23.
Pallium, quid ſit? 24.
Archiepiſcopus ante receptionem Pallii, quæ non poſſit? 25. & ſeq.
Archiepiſcopus poſt acceptum pallium, quæ poſſit? 27.
Pallium eſt perſonale, 28.
Requiſita ad creationem Archiepiſcopatus, 29. & ſeqq.

1 METROPOLIS in iure ciuili ea Ciuitas appellatur, quæ caput eſt Prouinciæ, *l. 4. §. ingreſſus de offic. procon. l. 6. de excuſ. tutor. & l. vn.*

nn. C, ut omnes iudic. Hine in ſacris
Conciliis Metropolitani appel-
lati fuerunt Epiſcopi, qui in dictis
2 Ciuitatibus Epiſcoparum gere-
bant, quorum primus fuit Epi-
ſcopus Cæſareæ in Concilio Pale-
ſtino de anno 198. Quorum fuit
3 ratio, vt vnus illorum aliquis de
Collegarum ſententia, quaſi Ma-
giſter Collegii haberetur, & ad
eos de Eccleſiarum negotiis con-
ferendi poteſtatem haberet, ità
planè, vt neque illi ſine huius, ne-
que hic ſine illorum conſenſu, &
auctoritate, grauius quidquam
gereret, vti ſtatutum fuerat in
can. 35. Apoſtolorum. Item ſi crean-
dus eſſet Epiſcopus, eo præſente,
& actore crearetur, ſin ipſe creā-
dus eſſet, ab ipſa Synodo dumta-
xat, ſi abdicandus, de communi
totius Senatus ſententia remoue-
retur cōuenit *Godof. ad l. 2. q. 5. C. de
Epiſc. audien. & c. Cleros, §. ordo, verſ.
Metropolitani 21. diſ.*

4 Archiepiſcopi nomen in Apo-
ſtolicis litteris, non extare, quem-
admodum nec Hypodiaconi, nec
Archidiaconi, notat, nominum,
verborum, clauſularum, & dictio-
num ſubtilis indagator *Ioannes
Caluinus in ſuo lex. iur. eod. verbo.* Ex-
tare tamen in Pontificum, & Ec-
cleſiaſticorum libris, necnō apud
Imperat. in *l. iubemus, in princ. C. de
Sacroſ. Eccleſ. l. 25. §. 2. C. de Epiſcop.
& Cler. & in l. 13. C. de Epiſc. aud.*

5 Hodiè tamē Archiepiſcopi no-
men, & Metropolitani ſonat
idem, ad tradita per *Quaran. in
Summ. Bullar. Verbo Archiepiſcopi
auctoritas in princ.* Quod verificari
quidem poteſt in iis Archiepiſco-
pis, quibus aliqui ſuffraganei sūt
ſubiecti, non tamen ſi abſque ſuf-
6 fraganeis exiſtant, (uti Roſſanen,
& Lancian.), quia ſunt quidem
Archiepiſcopi, & gaudent Ar-
chiepiſcopalibus inſigniis, de la-
tione Crucis, & vſu Pallii, nō au-
tem Metropolico iure, cum ſub-
ditos non habeant, in quos illud
exercere valeant. *Quarant. l. cit.*
Habet enim locum axioma
Philoſophi, fruſtra calceamētum
hoc dicimus, cuius nulla eſt cal-
ceatio.

7 Porrò Archiepiſcoporū gau-
dentium metropolico iure plu-
res enumerantur de iure faculta-
tes in perſonas, & Diæceſes ſuf-
fraganeorum, quas ad quadra-
ginta capita extendit: *Quaran. dicto
verbo, Archiepiſcopi auctoritas, atque
ex eo iiſdem ferè verbis, nonnullis ad-
ditis auctoritatibus, Barboſ. de offic.
& poteſt. Epiſc. p. p. tit. 4.* Diffuſiùs
verò, ac diuerſa methodo *in tract.
de iur. Eccleſ. lib. 1. cap. 3.*

8 Quæ tamen facultates Metro-
politanorum in ſuffraganeos, eo-
rūq; Diæceſes, maiori ex parte iā
aboleuerunt, & in deſuetudinem
abierunt; erecta præſertim Con-
gregatione S. R. E. Cardinalium
pro conſultationibus Epiſcopo-
rum, aliorumque Prælatorum,
quæ eſt duodecima in ordine in
Bulla 74. Sixti Papæ Quinti, inſti-
tutionis quindecim Congrega-
tionum, in qua deputantur Car-
dinales. *Quorum ſit facultas, vt Pa-
triarcharum, Primatum, Archiepiſco-
porum, & Ordinariorum quorumcum-
que petitiones audiant, propoſitiſque
difficultatibus, quæſtionibus, & con-
trouerſiis, aliiſque, ſuper quibus con-
ſulti fuerint, etiam per literas ſedulò,
humaniterque reſpondeant, dubia, ra-
tiones, & cauſas Eccleſiarum, earum-
que dignitatis, iuriſdictionis, exemptio-
nis, immunitatis, iurium, priuilegio-
rum, & laudabilium conſuetudinum
conſeruationem continentes, ſummariè
cognoſcant. Cauſas item inter eoſdem
9 Prælatos de iuriſdictione, aliàue de
cauſa exortas examinent, atque ami-
cabiliter deſuper tranſigere curent.* Cu-
ius quidem conſtitutionis vigore
per recurſum ad eandem Sacram
Congregationem, & obtento re-
ſcripto, *Pro informatione, & interim*

nihil

nihil innouari,remanent Metropo-
litanis ligatæ manus , nihilque
aliud poſſunt in ſuffraganeos, eo-
rumque diæceſes, quam quod Ip-
ſa Sacra Congregatio partibus
auditis , reſcripſerit. Ac proin-
dè eorũ facultates hodiè ad pau-
10 cas reducuntur,firmis tamen re-
manentibus in cauſis appellatio-
num; in quibus impoſitus eſt etiã
modus,& forma, prout ex decre-
tis eiuſdem Sacræ Congregatio-
nis , emanatis anno 1600.& to-
ties repetitis, in quibus ſtatuitur.

1 *Vt Metropolitani, Archiepiſcopi, Primates , & Patriarchæ in ſuffraganeos,eorumque ſubditos,non iudicent , niſi in caſibus in iure expreſſis.*

2 *Iidem,nec alii Superiores , etiam Nuncii,velLegati de latere,ſpecificam facultatem maiorem non habẽtes, cauſas in Curiis Ordinariorum , vel aliorum inferiorum Iudicum pendentes, ad ſe non aduocent , niſi per viam legitimæ appellationis ad ipſorum tribunalia deferantur, tuncque appellantes ab inferiorũ iuriſdictionibus quoad alias cauſas eximere non poſſint.*

3 *Appellationes nunquam recipiantur , niſi per publica documenta , quæ realiter exhibeantur,priùs conſtiterit, appellationem à definitiua ſententia, vel habente vim definitiuæ, aut à grauamine,quod per definitiuam ſententiã reparari non poſſit , in caſibus à iure non prohibitis per legitimam perſonã , & intra legitima tempora fuiſſe interpoſitam,ac præſentatam .*

4. *Nec,dùm cauſæ coram inferioribus Iudicibus pendent , ante definitiuã ſententiam , vel vim definitiuæ habentem,de grauamine illato ſuperiores cognoſcere valeant , licèt citra præiudicium curſus cauſarum , ſe id facere cõteſtentur , nec ad hunc finem,& effectũ liceat eis inhibere , aut ſimpliciter mandare, vt ipſis copiæ proceſſus trãſmittantur, etiam expenſis appellantis .*

5 *Inhibitiones poſt appellationem , ſic vt permittitur receptam, non concedantur , niſi cum inſcriptione tenoris ſententiæ , aut decreti definitiui , aut vim definitiui habentis , vel damnum per definitiuam irreparabile continentis,alias inhibitiones , & proceſſus, & indè ſecuta quæcumque,ſint ipſo iure nulla,eiſque impunè non parere liceat.*

6 *Si appellans aſſerat ,ſententiæ , aut appellationis exemplum, culpa Iudicis,à quo, vel actuarii habere non poſſe , non ideò recipienda erit appellatio,aut aliqua inhibitio concedenda , ſed eis tantùm,ad quos pertinet, iniungi poterit , vt ſoluta condigna mercede actorum,exemplum authẽticum appellanti intra aliquem breuem terminum competentem tradatur . Caueat tamen Iudex à quo,nè ſi verè appellatum fuerit in caſu appellabili, interim aliquid in præiudicium appellantis attentet , & ſi per actum publicum , aut per Teſtium depoſitiones cõſtiterit,acta denegari appellanti , tunc mandato tradendi acta poſſit Iudex appellationis adiicere,vt interim aliquid contra appellantem non attentetur.*

7 *Ab executione decretorum Sacri Concilii Tridentini , aut viſitationis Apoſtolicæ , appellationes à Metropolitanis non recipiantur,nec ſi Epiſcopi virtute eiuſdem Sacri Concilii procedunt , vt Sedis Apoſtolicæ Delegati in cauſis , quæ ſub eorum iuriſdictione ordinaria non comprehenduntur,ſalua tamen in hoc caſu Legatorum,& Nũciorum auctoritate.*

8 *In cauſis verò Viſitationis Ordinariorum, aut correctionis morum,quoad effectum deuolutiuum tantum admittãtur,niſi de grauamine per definitiuam irreparabile agatur , vel cum Viſitator citata parte, & adhibita cauſæ cognitione procedit, tunc enim appellationi locus erit quoad effectum ſuſpenſiuum:*

9 *Cum à grauamine, quod per definitiuã reparari nequit , vt indebitæ carcerationis,vel torturæ , aut excommunicationis,etiam cõminatæ appellatur, non niſi viſis actis,ex quibus euidenter appareat de grauamine appellatio,non admittatur,aut inhibitio , vel prouiſio aliqua concedatur.*

10 Cau-

10 *Cauſa appellationis pendente, appellans, in quo reperitur carcere permanebit, quoad Index, ad quem appellatum erit, viſis actis, & cauſa cognita, aliter decreuerit, & tunc ſi à Iudicis, ad quem decreto, vim definitiuæ habente fuerit appellatum, nihil mádare, aut pro ſui decreti executione attentare poterit, donec per Iudicem ſuperiorem aliud fuerit ordinatum.*

11 *Acta originalia proceſſuum primæ inſtantiæ ad Iudicem appellationis Notarius mittere nō cogatur, niſi probabilis aliqua falſitatis cauſa, & ſuſpicio incidat, quæ iudicialiter obiiciatur, & tunc terminata cauſa, remittēda ſunt ad Ordinarium, vt in ſuo Archiuio conſeruentur.*

12 *Cenſura Eccleſiaſtica, in appellantem prolata, relaxari, aut nulla declarari per Iudicem appellationis nō poſſit, niſi auditis partibus, & cauſa cognita, tuncque ſi conſtiterit, eam iuſtam eſſe ad Iudicem, qui excommunicauit, appellans remittendus eſt, & ab ipſo iuxta ſacros Canones beneficium abſolutionis, ſi humiliter petierit, debitamque emendationem præſtiterit obtineat. Si verò iniuſtam eſſe clarè appareat, ſuperior abſolutionem impendat. Si dubitetur, honeſtius erit, vt ad excōmunicatorem intra breuem terminum, eidem præfigendum, abſoluendus remittatur, licèt etiam ſuperior hoc caſu id ipſum per ſe præſtare iure poſſit.*

13 *Abſolutio ad cautelam, non niſi parte citata, & viſis actis, cum dubitatur de nullitate excommunicationis ab homine prolatæ, vel à iure, ſi occurrat dubium facti, vel probabile dubium iuris, concedenda erit; tuncque ad tempus breue, & cum reincidentia, & præſtita per excommunicatum cautione de ſtando iuri, & parendo mandatis Eccleſiæ tantùm, & ſi iuxtà formam à iure præſcriptam apparebit, quem ob manifeſtam offenſam excommunicatum fuiſſe, debitam etiam ſatiſfactionem præſtare; & ſi ob contumaciam manifeſtam, expenſas pariter ſatisfacere, & cauere de iudicio ſiſti coram excommunicatore quis tenebitur, priuſquam ad cautelam abſoluatur.*

14 *A ſententia etiam definita, contra verum contumacem prolata, appellatio non recipiatur, nec inhibitio, aut alia quæuis prouiſio, quandiù appellās in huiuſmodi vera contumacia perſtiterit, concedatur.*

11 Sunt etiam plerique caſus, in quibus non licet Metropolitanis, recipere appellationes à ſententiis, & decretis ſuffraganeorum, veluti in materia obſeruationis feſtorum. *Sacr.* Congr. *Epiſcoporum* 11. *Ianuarii* 1622. In materia Immunitatis Eccleſiaſticæ, *ead. Sacr. Congr.* 23. *Septembris* 1624. Item à cominatione Epiſcopi facta contra incurrētes excommunicationem, & alias Eccleſiaſticas cenſuras à Iure latas, ad dicendum cauſam, quarè non debeant declarare incidiſſe; *Sacr. Cong. Concilii* 17. *Martii.* 1619. & pluries Sacra Congregatio Epiſcoporum apud *Delbene in addition. ad 2. part. de immunitate Eccleſ. verbo appellatio.*

12 Vltra admiſſiones, & cognitiones cauſarum appellationum, vt ſupra plures aliæ facultates remanſerunt Metropolitanis, quæ hodiè pariter in viridi ſunt obſer-
13 uantia. Et primò quidem extra Italiam ad ipſos ſpectat (niſi hoc committatur Nunciis Apoſtolicis) conſecrare Epiſcopos ſuffraganeos Comprouinciales, *cap. qui in aliquo in fin. 51. diſ. & c. ſi Archiepiſcopus, cum ſeq. de temp. ordin. Quæ-*
14 *rant. l. cit. n. 4.* In Italia enim quilibet electus in Epiſcopum, accedere debet ad Vrbem, examinari coram Summo Pontifice, ibique conſecrari iuxtà diſpoſitionem
15 Apoſtolicarum conſtitutionum, proùt inconcuſsè obſeruatur. Cōgregare poſſunt Concilium Prouinciale, & ſuffraganeos, quatenùs non ſint legitimè impediti, ad
16 perſonaliter accedendum. *Quarant. l. cit. verſ. decimaquinta auctoritas.*

tas. Sunt Iudices ordinarii ſuo-
rum ſuffraganeorũ, *c. quia cognouimus* 10.*q*.3. *cap.Paſtoralis,in princ. vbi Abb. de off. ordin.* Videlicèt in ciuilibus, quia in criminalibus obſtat Conciliũ Tridentinum, *ſeſſ. 24.de reform.cap.5.& ſeſſ.13.ca.6.& 7.* Sicuti non poſſunt cognoſcere
17 cauſas vertentes inter ipſos Epi-
ſcopos ſuffraganeos: *Sacra Congregatio Epiſcop. 31. Maii* 1588. quam ex Aldano refert, *Barboſ. in Summ.*
18 *Apoſt.decis. verbo Archiepiſcopus n.*
12. Sed tãtùm ſi aliquis Epiſcopus cõuenitur ciuiliter actione perſonali, aut reali, vel ratione rei ſitæ in Diæceſi, aut Prouincia. *Quaran. l.cit.n.* 10. vbi quod poteſt Epiſcopus conueniri a ſubdito, etiã abſq; petitione veniæ; *Abb.in cap.legebãtur, ſub nu. 3. de maior. & obed.* Ra-
19 tione appellationum habent iu-
riſdictionem in ſubditos ſuffraganeorum, tàm in appellantes, quàm in appellatos, & alios, qui ſe ſpõtè offerunt liti, ſuper qua vertitur quæſtio, *cap.Romana, §.in alium, & ibi Gemin. & Frãc.de appell.in 6.Qua-*
20 *ran.l. cit.* Poſſunt deputare Vica-
rios, & Officiales in Eccleſiis ſuffraganeis, ſi infra octo dies poſt mortem Epiſcopi Capitulum nõ prouiderit, iuxtà decretum Sacri
21 Concilii Tridẽtini *ſeſſ. 24.de refor.*
cap.18. ſicuti aliàs poterant liberè, nunc verò non poſſunt inchoare viſitationem Diæceſum ſuffraganeorum, niſi cauſa cognita, & approbata in Concilio Prouinciali. *Trident.d.ſeſſ.24. de refor.cap.3. Quaran.l.cit. verſ. Trigeſima tertia authoritas.*

22 Inſignia ſpecialia Archiepiſcoporum, quæ tùm authoritatem, tùm etiam ſuper cæteros Epiſcopos dignitatem quandam oſtendunt, ſunt, delatio Dominicę Crucis ante ſe per totam Prouinciã, etiam in locis exemptis. *cap. antiqua, de priuil. Clem. Archiepiſcopus, eod.tit. Quaran.d. verbo Archiepiſcopi authoritas, verſ.18.* vbi ampliat, etiam extra viſitationem; limitat verò, niſi præſens eſſet Legatus Papæ, ſeù Cardinalis non Legatus, vel Nuncius cum facultate Legati de latere. Quod intelligendum eſt poſt acceptum palliũ, non antea. *Barboſ.de iur. Eccleſ. lib. 1.cap.7.num.126.*

25 Et uſus Pallii, quod eſt ſpeciale Patriarcharum, Primatum, & Archiepiſcoporum ornamẽtum, licèt aliquibus Epiſcopis ex ſpeciali priuilegio concedatur, videlicèt Oſtienſi Sacri Cardinalium Collegii Decano, qui Papam cõſecrat, Papienſi in Lombardia, Lucenſi in Tuſcia, Bambergenſi in Germania, Quinque Eccleſienſi in Vngaria, vt referunt Doctores citati a *Barboſ.d.cap.7.n.103.*

24 Eſt autem Pallium, ſeù palleum, zona quædam, ſeù faſcia de lana virgine contexta, albi, ſeù pallidi coloris, rotunda, ſeù circularis, quæ clauditur ad collum ad modum cinguli circa brachia, quatuor habens nigras Cruces, primam ante pectus, ſecũdam ſuper brachio ſiniſtro, tertiam retro, quartam ſuper brachio dextro, de quarum ſignificatione videatùr apud *Abb.in rubr.tit.de auth. & uſu Pallii,* ubi plures refert diuerſorum opiniones. Firmatur autem tribus acubus ſuper planetã, itaut non deſcendat de brachiis.

25 Ante cuius Pallii receptionem, quod ſignificat plenitudinem poteſtatis, non poteſt Archiepiſcopus ea munia obire, quæ pertinẽt ad poteſtatem ordinis, vel iuriſ-
26 dictionis. Ex quo ſequitur non
ſe poſſe nominare Archiepiſcopum, neque Concilium conuocare, Chriſma conficere, baſilicas dedicare, Clericos ordinare, Epiſcopos conſecrare, vel alia pontificalia exercere, quamuis aliàs conſecratus eſſet Epiſcopus, ſicuti neque cætera officii ſui munia

perſoluere, quia non tanquam ſimplex Epiſcopus, ſed vti Archiepiſcopus facere videretur, *cap. quod ſicut, §. penult. in fin. de elect. Barbòſ. de iur. Eccleſ. lib. 1. cap. 7. num. 112.*

27 Poſt verò acceptum Pallium, poteſt Archiepiſcopus eo vti intra quamlibet Eccleſiā ſuæ Prouinciæ, etiam in locis exemptis. *cap. 1. de auct. & vſu pall. gloſ. in Clem. Archiepiſc. de priuil. Abb. in d. cap. 1.* etiam extra viſitationem. *Quaran. in Summ. Bullar. verb. Archiepiſcopi authoritas; verſ. notandum, quod licet.*

28 Et quia Pallium eſt perſonale, non poteſt accommodari, neque in morte alicui relinqui, ſed cum Archiepiſcopus ſepeliri debet; Et ad aliam Eccleſiam Archiepiſcopalem tranſlatus, nō poteſt vti pallio prioris Eccleſiæ, ſed indiget nouo pallio. Quod ſi renunciauit Archiepiſcopatui, exercēs Pontificalia, tam in olim Prouincia, quàm alibi, non poteſt vti pallio, etiam Epiſcopo permittente. Quæ omnia, & alia iura videri poterunt in *cap. 1. & tot. tit. vbi Abb. & omnes Doctores de auth. & vſu Pallii. Quaranta, & Barboſ. locis ſupracitatis.*

29 Attentis igitur tot facultatibus Archiepiſcoporum in Diæceſibus ſuffraganeorum, ſi erigendus eſſet nouus Archiepiſcopatus, quatenùs in locis nuper ad Catholicam Fidem conuerſis, vel etiam Catholicis ab antiquo, ſed liberis, & exemptis, nulliq; Metropolitano ſuffragantibus, cum nullius læderetur ius, ſufficeret quidem, poſt aſſignationem dotis, pro ipſa Eccleſia, Archiepiſcopo, Dignitatibus, Capitulo, & Miniſtris, proportionaliter ad ea, quæ dicemus inferius de erectione Eccleſiæ Cathedralis, *ſect. 3.* docere de inſignitate Ciuitatis, nobilitate Ciuium, ſtructura Eccleſiæ, numero, & dignitate Capituli, & Capitularium, deque multitudine Cleri, tàm ſecularis, quā regularis, ac de omnibus aliis, quæ ipſam Eccleſiam dignam redderent, vt in Archiepiſcopalem, & Metropolitanam erigeretur. Et quod aſſignarentur ſaltem decem, aut vndecim Epiſcopi ſuffraganei. *c. ſcitote 6. q. 3. gloſſ. fin. in c. ſi quis Epiſcopus 92. diſ.*

30 Si autem erigendus eſſet nouus Archiepiſcopatus cum iure Metropolico, & diſmembratione ab aliis Archiepiſcopatibus ad inſtantiam ſupplicantium pro diſmembratione, & erectione, procedendum eſſet ſeruatis ſeruandis; Et vltra ſupradicta, citandi eſſent ii omnes, quorum læderetur ius, neque deueniendum ad diſmembrationem ſine ipſorum cōſenſu. Sicuti obſeruatum fuit ſub Pontificatu Gregorii XV. in diſmembratione Eccleſiarum, Pariſienſis in Archiepiſcopalem erectæ, Carnotenſis, Aurelianenſis, & Meldenſis ab Archiepiſcopatu Senonenſi, cuius erant ſuffraganeæ, & Pariſienſi attributæ; Auditus enim fuit Archiepiſcopus Senonenſis, qui diſmembrationi, pro qua inſtabat Galliarum Rex, conſentire noluit, niſi ab ipſo Rege data ſibi, & pro ſucceſſoribus ſuis Abbatia Sancti Martini. Verum de hac materia, clarius infra, vbi de diſmembratione, *ſect. 10.*

31 Quod ſi Papa procederet motu proprio, ac de poteſtatis plenitudine cum derogatione regulæ de iure quæſito non tollendo, crederem vindicaturam ſibi locum, *l. quod Principi placet, ff. de cōſtit. Princ.* Ità Pius Secundus rationabilibus de cauſis animum ſuum mouentibus, ac de plenitudine poteſtatis, Senenſem Eccleſiam, de qua Ciuitate ipſe fuerat oriundus, in Metropolitanam erexit, eidemq; Suanenſem, Cluſinam, & Groſſera-

ra-

tanam Eccleſias, quæ priùs ad Romanam Prouinciam pertinebant, ſicuti, & ipſa Senenſis, & Maſſanen; quæ ad Piſanam, ſuffraganeas conſtituit, vt in Conſtitutione, 3. *Bullar. nou. tom.* 1. Sic etiã Gregorius XIII. ad decorandam patriam ſuã, Bononienſem Eccleſiam de plenitudine poteſtatis in Archiepiſcopalem erexit, eidemque ſuffraganeas conſtituit Placentinam, Parmenſem, Regiensẽ, Mutinenſem, Imolenſem, Ceruiẽſem, & Cremenſem Eccleſias, à Metropolitanis Mediolanenſi, & Rauennatenſi diſmembratas, cũ derogatione dictæ regulæ, De iure quæſito non tollendo, prout videre eſt ex eius conſtitutione 29. Bullar. *nou. tom.* 2. Quæ tamen Imolen, & *Ceruien.* Archiepiſcopo Rauennatenſi reſtitutæ fuerũt à Clemente, VIII. in eius Conſtitutione 116. *Bullar. nou. tom.* 3. Ità pariter Sixtus Quintus ad decorandam Firmanam Eccleſiam, cui dũ Cardinalatus fungeretur honore, laudabiliter pręfuerat, illam in Metropolitanam erexit, eidemque Maceratenſem, quæ prius nulli ſuffragabatur, Tolentinam, Montis-alti, & Sancti Seuerini Eccleſias à ſe priùs in Cathedrales erectas, ſuffraganeas aſſignauit, prout ex eius Conſtitutione 95. *Bull. tom.* 2.

SECTIO TERTIA.

De Cathedralibus Eccleſiis, & Cathedralium Eccleſiarum Erectione.

SVMMARIVM.

Cathedralis Eccleſia, vndè dicta; n. 1.
Cathedræ nomine quid intelligatur, 2.
Cathedralis nomine in materia odioſa, non venit Metropolitana, 3.
Illegitimus diſpenſatus ad Epiſcopatum, non cenſetur diſpenſatus ad Archiepiſcopatum, 4.
Illegitimus diſpenſatus ad beneficia in Cathedrali, non cenſetur diſpenſatus in Metropolitana, 5
Eccleſiæ nomine venit Cathedralis, 6.
Eccleſia Cathedralis intitulanda eſt ſub nomine Diœceſis, 7.
Cathedralium noua erectio tripliciter cõtingere poteſt, 8.
Eccleſiæ in Indiis erectæ, 9. *& ſeq.*
Oppidum Laureti erectum in Ciuitatem à Sixto Quinto, 11.
Eccleſia non eſt erigenda ſine dote, 12.
Erectio Cathedralis in locis exemptis, 13.
Erectio noua Eccleſiæ, vbi Epiſcopus habet aliquod ius, 14.
Erectio nouæ Cathedralis ad Incolarum inſtantiam, 15.
Erectio noua Cathedralis, contradicente Epiſcopo, vel Capitulo, 16.
Mutatio ſtatus Eccleſiæ de Seculari in Regularem, & è contra, 17.
Epiſcopus, an poſſit mutare ſtatum Eccleſiæ de Seculari in Regularem, 18.
Vſufructuario inuito, non poteſt proprietarius mutare ſtatum rei, 19.
Princeps, & Reſpublica poſſunt ex cauſa rem Domino auferre, 20.
Officialis ex cauſa poteſt alteri rem auferre, 21.
Mutatio ſtatus Eccleſiæ de regulari in ſecularem, 22.
Epiſcopo non licet hodiè mutare ſtatum Eccleſiæ, 23.
Mutatio ſtatus Eccleſię de ſeculari in Regularem, nunquam concedenda, 24.
Epiſcopo Eccleſiæ Regularis, quæ competant in Monachos, 25. *& ſeq.*
Delicta Regularium, ſunt in duplici differentia, 26.
Controuerſiæ inter Epiſcopum Eccleſiæ regularis, & Abbatem, 27.
Epiſcopo, qui ſit etiam Abbas, competit omnimoda iuriſdictio in Monachos, 28.

1 CAthedralis Eccleſia dicitur ob honorem Cathedræ Epiſco

ſcopalis, quia ibi Sedes,& Epiſco-
palis Cathedra ſita eſt. *Rebuff. in concord.tit.de collationibus,§.1.verbo Cathedralis,*& quia penes ipſam eſt
Cathedra,in qua Magiſtrorũ ma-
gna dignitas deſignatur,vt ex Hie-
ronymo notat *Toſta ſup. Matth. c.1. q.70.*aſſerẽs, Cathedrã propriè ac-
2 cipi pro ſede Doctoris,ac Pręlati,
prout etiam in Cathedra Petri
Romana Eccleſia deſignatur ex
traditis per *Io:Scoran.contra hæreticos, interrog.4. de Primatu Petri, & Eccleſiæ Romanæ, Iſidor. Moſcon. de Maieſ.milit. Eccleſ. lib.1. cap. 15. in princ. Ioann.à Cochier.in ſchol.ad primar. preces princ. littera E. verbo in ſingulis Cathedralibus.*

3 Porrò in materia odioſa Cathe-
dralis appellatione, nõ venit Me-
tropolitana, *Ioann.à Coch. loco cit. ſuper verbo,in ſingulis Cathedralibus, etiam Metropolitanis, paulò poſt init.*
4 Hinc ſi illegitimus diſpenſaretur
à Papa ad Epiſcopatum, non cen-
ſeretur diſpenſatus ad Archiepiſ-
copatum, *Maiol. de irregular. lib.1. cap.9 num.6. Sair. de cenſur.lib.1.cap. 11.num.29.*Quos citat, & ſequitur
Santarell.var.reſponſ.p.1. q.38. n.16.
5 *Barboſ.in tract.var.appellat.43. nu.3.*
Sicuti pariter illegitimus diſpen-
ſatus, vt poſſit etiam obtinere
beneficia in Cathedrali, nõ poſſet
in Metropolitana iuxtà Doctores
citatos à *Barboſ.d.appellat.43.n.2.*

6 Nomine Eccleſiæ,ſine ulteriori
expreſſione alicuius Sancti, apud
juris Interpretes,tamquam anto-
nomaſticè ſumptæ, intelligitur
Eccleſia Cathedralis iuxtà ſtylum
antiquum Romanæ Curiæ *Monach. in cap.quamuis num.5.poſt gloſſ. ibid.in verbo, non extendit,de præben. in 6.vbi Gemin.§.fin.num.10.poſt med. Abb. in cap. cum ſuper num.6. de Sepult. Mandoſ.ſuper regul. 26. Cancell. q.3.num.5.& 6. in fin.verſ.Romæ antem Franc. Marc. deciſ. 1123.num.5.*
7 *vol.1.* vbi quod Eccleſia Cathe-
dralis intitulanda ſub nomine
Diæceſis, non autem Sancti. *Rota in Cæſaraguſtana Cathedralis coram Coccino Decano,deciſ.353.p.1. recent.*

8 Noua Cathedralium erectio,
prout diximus ſup.de Patriarcha-
libus,& Metropolitanis Eccleſiis,
tripliciter contingere poteſt, vel
ſcillcèt in locis nuper ad Catholi-
9 cam Fidem conuerſis. *c.1. de verb. ſignific. in 6.* Prout in Indiis refert
Ioann. Solorzan.de iur. Indiar.tom.2. lib.3.cap.4. num.6. erectas fuiſſe ſex
Metropolitanas, iiſdemque adie-
ctas triginta duas, quas nominat;
ſuffraganeas Eccleſias, quæ du-
centum Dignitates, tercentum,
& octoginta Canonicatus habere
comperiuntur, totidemque Por-
tionarios, ac plures Capellanos,
Parochias, Beneficiarios, & Mi-
niſtros, cum aliis minoribus Ec-
cleſiis, quæ ſeptuaginta millium
numerum excedere dicuntur.

10 Aut in locis Catholicis ab an-
tiquo, ſed nullius Diæceſis,exẽp-
tis, & nullius Epiſcopatus iura
tangendo, prout Sixtus Quintus
in Ciuitatem erexit inſigniſſimũ
11 Oppidum Laureti, eiuſque Ec-
cleſiam Collegiatam, & exemp-
tam, in Cathedralem, vt in eius
Conſtitutione 24. Bullar. non. tom. 2.
Vel ab aliis Cathedralibus diſmẽ-
brando; de qua diſmembratione,
dicemus inferius *ſect.* 10.

12 In quolibet tamen caſu nun-
quam erigenda eſt Eccleſia in
Cathedralem, niſi ſit eidem aſſi-
gnata dos, tàm pro menſa Epiſco-
pali, quàm Capitulari, pro lumi-
nibus, Cantoribus, Miniſtris, ac
manutentione Fabricæ Eccleſiæ,
Sacriſtiæ, & paramentorum, tàm
pro Miſſis, & Diuinis Officiis ce-
lebrandis, quàm pro Pontificali-
bus exercendis,per *text.& ſcriben. in cap. ſicut de conſecr.Eccl.vel alt. & cap.nemo,de conſecr.di.1.*de qua qui-
dem dote dicemus infra, *ſect.ſeq.*

13 Si erigatur noua Cathedralis
Eccleſia in loco nullius Diæceſis,
&

& totaliter exempto in quo nullum ius habetEpiſcopus vicinior, vel alius, vltra ſupradicta, requiritur tantùm pro ſufficienti cauſa, Chriſti fidelium deuotionis augmentum, vt in *d.conſt.24.* Sixti Quinti; & habetur in *cap.ex parte, de conſtit. Rebuff.in praxi benefic. tit. de erect.Eccleſiæ.*

14 Quod ſi Epiſcopus vicinior haberet aliquod ius, requireretur eius cōſenſus per *regul. id quod noſtrum,ff.de reg.iur.* Hac enim de cauſa inſigne Oppidum Altamuræ, qua ter;ſeù quinquies propoſita cauſa in Sacr. rerum Conſiſtorialium Congregatione, nunquam obtinere potuit erectionem Collegiatæ Eccleſiæ in Cathedralem, obſtante Epiſcopo Grauinæ, cuius læderetur ius honorificum, viſitandi, &c.

15 Si etiam erigenda ſit noua Cathedralis, ad inſtantiam, & petitionem Incolarum loci, in Ciuitatem erigendi, non contradicente Epiſcopo, vel Capitulo Cathedralis, à qua diſmembrandus eſſet locus in Ciuitatem erigendus, ſufficit docere de inſignitate loci, iuxta *text. in cap. Epiſcop. 80.diſ.* dotis aſſignatione, vt ſupra, & diuini cultus incremento, vt conſtat ex Bulla creationis Oppidi Sancti Seuerini, tunc Camerinen. Diæceſis, in Ciuitatem, quæ eſt eiuſdem Sixti Quinti 49. *in ordine Bullar.nou.tom.2.*

16 Parte verò contradicente, ſcilicèt Epiſcopo, vel Capitulo illius Cathedralis, à cuius Diæceſi diſmembrandus eſſet locus, in Ciuitatem erigendus, itaut ſeruatis ſeruandis eſſet procedendum, per inſtantes vltra ſupradicta, docendum eſſet de amplitudine Diæceſis diſmembrandæ, cui vnus non ſufficeret Epiſcopus, de vtilitate Populi, & difficultate recurſus ad Curiam Epiſcopalem, prout clarius explicabimus inferiùs, *ſect.10.* & habetur in *cap. præcipimus 16. q. 1. extrau.Sedes Apoſtolica, Ioann.22. de conceſſ.præben. extrau. Sedes Apoſtolica, de offic.deleg. inter commun. & extrau. Saluator, de præben. inter commun.* vbi pro motiuo diuidendi Toloſanam Eccleſiam in quatuor Epiſcopatus, vltra ſupradicta, adducitur immenſitas redditum, quibus abundabat prædicta Eccleſia, iiſque abuteretur Epiſcopus.

CORROLARIVM Primum.

17 Vltra nouas Cathedralium erectiones in caſibus ſupra recenſitis, contingit aliquando mutari ſtatum Eccleſiæ, ſcilicèt de ſeculari in regularem, vel è contra de regulari in ſecularem. *Rebuff.in prax.benefic, tit.de erect.Eccleſ. in Cathed. nu.8. & 9.* vbi quod de iure facilè fieri poteſt, vt ſecularis Eccleſia in regularem conuertatur, *cap. ad audientiam, 2. de Eccleſ.ædific.& cap.ad Apoſtolicæ de*
18 *donat.* & quidem ſola Epiſcopi authoritate, etiam inuitis Canonicis ſecularibus, dummodò ipſis prouideatur aliundè, quoad vixerint, iuxtà mentem *Petri de Peruſ. in tract. de mutat. Stat. Eccleſ.* Quod tamen videtur contra mentem
19 *gloſ.in cap.poſſeſſiones de reb. Eccleſ. non alien.* Quia inuito vſufructuario, non poteſt proprietarius deteriorem cauſam eius facere, etiã in meliorem ſtatum commutando, *l.vlt.ff.de uſu,& habit.& text. in l.id,quod noſtrum,vbi Dec. de reg. iur.*
20 qui nihilominùs, *nu.3.* id limitat ex cauſa, quia videlicèt Princeps, & Reſpublica poſſunt ex cauſa rem meam mihi auferre. Latiſſimè *Iaſ.in l.Barbarius, de offic.Præſid. col.6. verſ. circa duas vltimas cauſas, l. item verberatum 51. vbi Bar.de rei vindic. l.Lucius, ff.de euict. & notatur in l.Antiochenſium, ff.de priuil. credit.* Quin

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

21 Quinimò etiam Officialis ex cau-
ſa hoc poteſt, *l.fin.§.Titius, vbi Bart. de piguor.act.* Quod intelligendum
eſt, dummodò pretium ſoluat, *l. ſerui, & ibi Bart. C.pro qui.cauſ.liber.
accip.gloſ.in l.ſi locus, §.fin. ff.quemad. ſeruit.amitt. Archid.in cap.per princi-
palem* 11.q.3.

22 De conuerſione autem regula-
ris Eccleſiæ in ſecularem, aliter
dicendum, cum ſine Papæ bene-
placito id fieri non poſſit, *text.in cap.qui ſemel.*11.q.3.*& cap.inter qua-
tuor, de relig. domibus*, vbi quod lo-
cus religioſus reformari non de-
ber de ſecularibus, niſi in regu-
larium defectum, quod explicar,
ibid. Abb. vt priùs reformetur lo-
cus de regularibus eiuſdem Mo-
naſterii, in eorum defectum, de
regularibus alrerius Monaſteril,
ſed eiuſdem ordinis, tertiò deue-
niendum eſt ad regulares alterius
ordinis, & poſtremò in defectum
omnium Regularium, poſſe inſti-
tui Clericos ſeculares.

23 Subdit nihilominùs idem *Re-
buff.l.cit.num.*11. quod hodiè non
licet Epiſcopo quomodolibet mu
tare ſtatum Eccleſiarum ſine au-
ctoritate Papæ, quod obtinet etiã
accedente conſenſu Capituli, cũ
hoc ſapiat alienationem; præſer-
rim attenta conſtitutione Vrbani
Octaui, quæ incipit; Romanus
Pontifex, ſub dat.die 5.Iunii 1641.

24 Porrò quoad conuerſionem
Cathedralis Eccleſiæ ſecularis in
regularem, nunquam crederem
concedendam, ob euitandas lites,
diſſentiones, & ſcandala, quæ de
facili poſſent occurrere. Cùm
enim Epiſcopus, etiam ſecularis,
dicatur immediatè præeſſe Mona-
chis, licèt Abbas, & Prior impo-
nere poſſint, & debeant regulares
diſciplinas, attamen Epiſcopus
poreſt, & debet illa, quæ maiorem
exigunt animaduerſionem, puni-
re; Ac propterea Epiſcopus Ca-
25 thedralis Eccleſiæ regularis, ex-
ceptis his, quæ regularia concer-
nunt inſtituta, omnimodam iu-
riſdictionem habet in Monachos
eiuſdem Eccleſiæ regularis, *cap.1. nè Sed.vac.gloſſ.in fin.cap.nullus verſ.
& Epiſcopus etiam ſecularis, de elect. Grat.diſcept. forenſ. cap.*220. *num.*4.
*Barboſ.de dignit.& can.cap.*1.*num.*12.
*Rota dec.*69.*p.*1.*recent.* quam regi-
26 ſtrabimus inferiùs. Et quia ex
Regularium delictis, aliqua di-
cuntur propria, & contra regu-
lam, & quæ contra regulã, quan-
doque dicuntur communia, quia
communem conuerſationem læ-
dunt, & contra iuris diſpoſitio-
nem, *Rota deciſ.*15. *p.*1. *recent.* de
27 facili poſſent oriri controuerſiæ
inter Epiſcopum, & Abbatem,
prætendente Abbate, corrigere
Monachum ſecundum regularia
inſtituta, & prætendente Epiſco-
po, illum puniri iuxtà iuris diſpo-
ſitionem, ex quo plura ſcandala
poſſent emergere, cum integrita-
tis obſeruantiæ regularis detri-
mento; niſi ramen Epiſcopus cõ-
ſtitueretur loco Abbatis, itaut
nullus alius ſuperior extaret, qui
Monaſterii capur eſſet, ſed ex ipſo
Conuentu, & Epiſcopo conſtitue-
retur vnum corpus, iuxtà doctri-
nã *Lotter.de re.benef.lib.*1.*q.*18. *nu.*6.

28 Exindè deducens, Epiſcopo tunc
competere omnimodam iuriſdi-
ctionem in Canonicos Regulares
ſuæ Cathedralis, Epiſcopali, &
Abbatiali ſimul vnitis porent iis,
in his, quæ ad regulam pertinent,
vtendo Vicaria poteſtate alicu-
ius Monachi, tamquam iiſdem
meliùs verſati, vt per *Ioann. Andr.
& Gemin.in d. cap.nullus de elect.*

Re-

Reuerend. P. D. Coccino Decano Montis Regalis Iuriſdictionis Lunæ 8. Martii 1604.

SVMMARIVM.

Epiſcopus eſt caput loco Abbatis Monachorum regularium Eccleſiæ Cathedralis, num. 1.

Epiſcopus exceptis his, quæ concernunt regularia inſtituta, habet omnimodam iuriſdictionem in Monachos Regulares Cathedralis Eccleſiæ, nu. 2. & ſeq.

Verba, prout ſunt, important cauſam, & non conditionem, quando ſunt prolata ab habente poteſtatem diſponendi, 3.

Exceptio firmat regulam in caſibus expreſsè non exceptis, 4.

Dictio, vel, eſt ampliatiua præcedentis diſpoſitionis, 5.

Statutorum verba dubia recipiunt interpretationem à iure communi, 6.

Epiſcopus habet iuriſdictionem etiam in Monachos Regulares Sácti Benedicti, quando eorum Eccleſia eſt Cathedralis, & etiam quod procedatur in forma iudicii, 6.

Vnio Eccleſiarum cenſetur facta ſine præiudicio tertii. 7.

Tertii præiudicium, cenſetur reſeruatum per clauſulam, ſine præiudicio. 8.

Menſa ſeparata Monachorum, non impedit Epiſcopum, 9.

Diſpoſitio Cōcilii Trid. ſeſſ. 21. cap. 8. qualiter intelligenda, 10.

1 DVbitaui, An, & qualem iuriſdictionem habeat Reuerendiſs. D. Archiepiſcopus in Monachos Monaſterii Montis Regalis, tàm in Eccleſia, & Monaſterio, quàm extra. Et Domini vnanimiter cenſuerunt, omnimodam illum habere iuriſdictionem, & in omnibus, exceptis iis, quæ concernunt regularia inſtituta. Verba enim Bullæ Pauli III. viſa fuerunt ſatis clara in §. *declarant etiá*, vbi dicitur, quod Archiepiſcopus eſt caput ipſorum Monachorum, declarando illorum exemptionē à viſitatione, & correctione Archiepiſcopi, quoad regularia inſtituta tantùm, & non quoad ſupradicta in Bulla, vel exceſſus perpetratos, vel perpetrandos, in quibus viſitationi, & correctioni Archiepiſcopi, prout ſunt, ſubiecti ſint, & eſſe cenſeantur. Et hæc quidem diſpoſitio eſt conformis diſpoſitioni iuris communis, cum enim agatur de Eccleſia Cathedrali regulari, Epiſcopus eſt Caput, & loco Abbatis Monachorū, & ipſi loco Canonicorum, Doctores in *cap. cauſam, quæ de iudic. il primo, Hoſtienſ. in princ. Ioan. Andr. nu. 3. Abb. antiſ. num. 1. Bellam. num. 1. & 2. Butr. num. 4. & 8. Imol. num. 1. Dec. nu. 38. & Abb. qui loquitur expreſsè de Eccleſ. Montis Regalis num. 8. & ſeq.*

2 Et idem Epiſcopus, etiam de iure communi, exceptis iis, quæ concernunt regularia inſtituta, habet omnimodam iuriſdictionē in Monachos Cathedralis regularis, *cap. 1. ne ſed. vacan. gloſ. fin. in c. nullus, verſ. vt Epiſcopus, etiam ſecularis de electione in 6. vbi Anchar. n. 3. verſ. ſed aduerte, Andr. num. 3. verſ. in gloſ. vlt. Gemin. num. 7. verſ. in ea gloſſ. ibi Franc. num. 3. verſ. in gloſ. fin. Corn. conſ. 193. num. 4. lim. 2. ubi nu. 5.* apparet de hoc non eſſe hæſitandum, ceſſantibus indultis, & conſuetudinibus particularibus loci, propter quæ in illo caſu ipſe conſuluit contrarium, & hanc ſententiam aliàs ſequuta fuit Rota coram b. m. Oradino in cauſa Peruſina iuriſdictionis 27. Februarii 1518. quæ refertur, licèt diuerſis verbis, inter Miſcell. Cottæ, ſub num. 56.

3 Nec placuit Dominis, verba Bullæ (prout ſunt) eſſe intelligenda conditionaliter, non cauſatiuè, quia contrarium eſt veriùs, tùm quia D. Archiepiſcopus habet diſpoſitionem iuris pro ſe, tùm, etiam, quia huiuſmodi ver-

verba ſunt prolata ab habente poteſtatem diſponendi in diſpoſitione certa, & ideò important cauſam, non conditionem, *Felin. in cap.2.num.10.de reſcript.* & tenuit Rota coram b.m. Lauretano in cauſa Caurienſe iuriſdictionis, 5. Nouembris 1576.

4 Et hoc etiam euidentiſſimè apparet, cum Monachi eximantur à iuriſdictione D. Archiepiſcopi, quoad regularia inſtituta tãtùm, quæ exceptio firmat regulam in omnibus caſibus expreſsè non exceptis, *Bart. n l.quæſitum,§.denique, ff.de fun.inſtr.* & præſcribit, quod ad alia non expreſſa extendi nequit, *l. qui in aliena,§.libertas, ff. de negot.geſt.*

5 Nec placuit Dominis verba Bullæ eſſe intelligenda de iuriſdictione, quoad Eccleſiam tantùm, quia Bulla vlteriùs proſequitur, ſcilicèt (vel exceſſus perpetratos, vel perpetrandos,&c.) quæ diſpoſitio non ſolùm eſt generalis, cõprehendens omnia, ſed augmentatiua propter dictionem,vel,quæ ampliat diſpoſitionem etiam ad diuerſa. *Crauett.conſ.326.nu.2.* quæ eò magis vera ſunt, quia cum iure communi concordant, à quo verba ſtatutorum interpretationem aſſumerent, vbi dubia videretur, *l.2.C.de noxal.cap.cum dilectus de conſuetud. Alex.in l.non quod §.nõ omnis,ff.ad Trebell.Iaſ.in auten.nouiſſima num.14.C.de inoffic. teſtam.* Vndè non poteſt dici, vigore Bullæ iuriſdictionem D.Archiepiſcopi reſtringi vltra quam ipſa Bulla faciat.

6 Nec ſubſiſtit, quod Epiſcopus non habeat iuriſdictionem,etiam quod procedatur in forma iudicii,cum iſti Monachi ſint Ordinis Sancti Benedicti. *Abb.in cap.quanto de offic.ordin.Rol.cõſ.375.cum aliis,* nam omiſſo, quod ipſi Doctores non loquuntur,quando Eccleſia eſt Cathedralis regularis, contrarium eſt verius de iure, *cap. cum perſonæ de priuil. in 6.cap. 1. de offic. ordin.cap.omnes Baſilicæ 16.q.7.& tenent in dicto capite quanto, Innoc. n. 2. Hoſt.nu.9.Ioan.Andr. num.15. Anch. nu. 6. Heur. Boich. num.4.Bellam. num.4.verſ.aut igitur, & Butr. nu.10. Dec.in cap.tua nobis num. 16. de conſ. vtil.vel inutil.* Et hanc opinionem, tamquam veriorem, & communiorem,ſequuta fuit,Rota in Cæſaraguſtana Iuriſdict. 27. Maii 1573. coram b.m. Orioleníe & in alia Cæſaraguſtana exemptionis 13. Nouem 1587. & 28. Martii 1588.& 12.Februarii 1590.coram b.m.Oradino.

7 Minus etiam ſubſiſtit, dum dicitur, quod in omnem euentum ceſſat iuriſdictio D. Archiepiſcopi, ſtantibus priuilegiis Ven. Cõgregationis Caſſinenſis, cui fuit vnita Congregatio Sicula, *d. cap cum perſonæ, de priuil. in 6. Corn. d. conſ.193. num 7.lib.2. Cappell. Toloſ. deciſ.309.* & cenſuit Rota in dicta deciſione Cottæ. Nàm fuit reſpõſum, quod unio intelligitur facta ſine præiudicio tertii, *cap.2. de relig. domib.Rebuff. in prax.tit.de erect. in Colleg.verſ.& in hac erectione, circa med.ibi, & hæ erectiones, Put.dec. 264.num.3. lib.2.* Vnde per talem vnionem, non cenſetur derogatũ iuriſdictioni D. Archiepiſcopi.

8 Et ceſſat omnis difficultas,quia in Bulla erectionis Congregationis Siculæ, in cuius locum ſubrogata eſt Congregatio Caſſinenſis, expreſsè legitur (ſine præiudicio iurium Archiepiſcopi) quarè huiuſmodi priuilegia non poſſunt Monachis ſuffragari,dum degunt in Monaſterio Montis Realis iuriſdictioni Archiepiſcopi ſubiecto, *cap.1.§.inter eos, de priuil.in 6. ibi, niſi forſan ipſi Monachi, vbi Franc. in 2. not. Gemin.num.3. & 6. Capyc.dec.59.in fin.*

9 Nec facit, quod Monachi habeant menſam ſeparatam, de qua di-

diſponunt, & quod negotia Archiepiſcopi,& Monachorum ſint ſeparata, quia ex hoc non poteſt inferri ad non iuriſdictionem D. Archiepiſcopi. *c, edoceri de reſcript.* Et videmus, quod Capitula Eccleſiarum habent menſam ſeparatam, & negotia ſeparata, & nō propterea iuriſdictio Epiſcoporum eliditur, *tot.t.de his, quæ fiūt à Prælat.ſine conſ. Capit. Doct. in d, c. edoceri de reſcript.*

10 Neque etiam Monachis ſuffragatur diſpoſitio *Sac. Conc. Trid.ſeſſ. 21.cap.8.* quia loquitur de Monachis exiſtentibus in locis exemptis à iuri dictione Ordinarii, quales non ſunt degenres in Monaſterio Montis Regalis, per ſupradicta. Et ità concluſum fuit, omnimodam iuriſdictionē ſpectare in omnibus ad Reuerendiſs. D. Archiepiſcopum, præter quam, quoad regularia inſtituta tātùm.

SECTIO QVARTA.

De Dote Cathedralis Eccleſiæ.

SVMMARIVM.

Dotis ſignificatio.num.1.
Dos ſine matrimonio eſſe non poteſt, ſicuti nec matrimonium ſine dote. 2.
Eccleſia ſine dote erigi non poteſt.3.
Collegiata Eccleſia dotari debet ſecundū numerum, & qualitatē Collegii. 4.
Eccleſiæ Cathedrali, Archiepiſcopali, quænam dos aſſignanda. 5. & 6.
Epiſcopo aſſignari debent, ſaltem mille ſcuta. 7.
Concilium Tridentinum explicatur. 8.
Onera Epiſcopi. 9.
Congrua Clericorum iuxtà dictum Apoſtoli, & antiqua iura. 10.
Eccleſiæ decor hodiè creuit. 11.
Commoda ſuſtentatio quid importet. 12.
Suſtentari quis non poteſt commodè decentū florenis, & ſuſtentari poteſt de vigintiquinque ſine penuria. 13.
Victus nomine, quid veniat. 14.
Clerici de redditibus Eccleſiæ, quantū habere debent. 15.
Hieronymi dictum. 16.
Luxuriari verbum, quid importet. 17. & ſeq.
Epiſcopi in Germania ditiſſimi, & in Polonia. 19.
In actibus exterioribus debet quis ſe conformare cum aliis eiuſdem dignitatis. 20.
In definienda commoda ſuſtentatione, ſtandum eſt indicio prudentum. 21.
Alio modo viuunt Nobiles, alio Pauperes. 22.
Clericus habens de proprio, poteſt viuere de beneficio, & patrimonium hæredibus reſeruare. 23.
Quænam portio ſit ſingulis Clericis aſſignanda. 24. & ſeq.
Bona Eccleſiaſtica ad vſum miniſtrorum ſunt principaliter deſtinata. 26.
Nemo tenetur propriis ſtipendiis militare. 27.
Epiſcopo ſolemniter celebranti, quot perſonæ ſint neceſſariæ. 28.
Dos Eccleſiæ ultra menſam Epiſcopalem pro quibus perſonis ſit aſſignanda. 29.
Dos, & redditus pro beneficiariis. 30.
Dos aſſignanda pro Capitulo, & Canonicis, vtrum totaliter in quotidianis diſtributionibus, an erigendæ ſint Præbendæ. 30.
Dos aſſignanda, etiam pro Cantoribus. 31.
Eccleſiæ in Regno Neapolitano, quarè pauperes. 32.
Eccleſiarum quantitas in Regno Neapolitano erecta à Græcis. 33
Eccleſiæ dos aſſignanda in bonis ſtabilibus liberis, & fructiferis. 34.

1 DOtis ſignificatio varia eſt, nā & dotes animi, corporiſque vulgò dicimus, & dotes prædiorū non ſemel vocāt Iuriſconſulti *l.2.ff.de fund. inſtruct. lega.l. amitti, ff. de fideiuſſ. Duaren. de dote cap. 1.* & Plinius vlmum vitæ dotatam di-

dixit, & Cicero artem indotatam
2 verborum dote locupletare. Pro-
priè autem dos dicitur, quod
nuptiarum cauſa datur, cum ipſa
ſine matrimonio eſſe non poſſit,
l. 3. ff. de iur. dot. vbicumque enim
matrimonium non eſt, nec dos
eſſe poteſt, *l. 48. ff. de iur. dot.* cæterũ
exiſtente dote hæc datur marito
ad hoc, vt onera matrimonii ſu-
ſtineat, *l. 1. l. dotis fructus, & l. res
in dotem, ff. de iur. dot.*
3 Hinc cum inter Epiſcopum, &
Eccleſiam contrahatur matrimo-
nium, iure ſtatutum eſt, Eccle-
ſiam ſine dote conſtrui non poſſe,
tex. in cap. cum ſicut, vbi Abb. & alii,
4 *de conſecr. Eccleſ. vel altaris.* Et ſi
Collegiata ſit, dotari debet ſe-
cundum quantitatem, & nume-
rum Collegiatorum, & qualita-
tem Collegii, *Abb. in d. cap. cum ſi-*
5 *cut, in fin. & notatur 21. q. 1. c. 2. & gloſ.
in cap. nemo de conſecr. diſ. 1.* Vndè per
conſequens Eccleſiæ Cathedrali
aſſignanda eſt dos pro Epiſcopo,
pro Menſa Capitulari, pro Mi-
niſtris, pro manutentione fabri-
cæ, & ſacriſtiæ, quę quidem dos
6 immunis eſſe debet ab omni tri-
buto, *cap. 1. & ibi ſcriben. de cenſi.*
Quod idem proportionaliter di-
cendum eſt de dote Patriarcha-
lis, Metropolitanæ, ſeù Archie-
piſcopalis Eccleſiæ.
7 Et quidem, quod attinet ad E-
piſcopum, aſſignari debent ei ſal-
tem mille ſcuta, vt colligitur ex
Conc. Trid. ſeſſ. 25. de reform. cap. 13.
Non obſtante diſpoſitione eiuſ-
dem Concilii, *d. ſeſſ. 25. cap. 1.* iu-
8 bentis, vt Epiſcopi non ſolum
modeſta ſupellectili, & menſa,
ac frugali victu contẽti ſint, verũ
etiam in reliquo vitæ genere, ac
tota eorum domo caueant, ne
quid appareat, quod ab hoc ſan-
cto inſtituto ſit alienum, quodq;
non ſimplicitatem, Dei zelum,
ac vanitatum contemptum præ-
ſeferat. Quia per hoc non ex-
1 cluduntur ea, quæ decent, & con-
ferunt ad imprimendam in ani-
mis Populorum Epiſcopalis di-
gnitatis celſitudinem. Sicuti le-
gimus de Sancto Franciſco de
Sales, quod ſerica ſupellectili
non caruerit, ac decenti famulo-
rum numero, licèt ieiuniis, ac
diſciplinis carnem ſuam mace-
raret.
9 Quod ſi conſiderentur onera,
quæ ſubire tenetur Epiſcopus,
videlicèt ſingulis trienniis ſacra
Limina Apoſtolorum decenter
viſitare, ex Conſtitutione Sixti
Quinti, *Bullar. tom. 2.* eleemoſy-
nas pauperibus erogare, hoſpita-
litatem ſeruare, *Barboſ. de offic. &
poteſt. Epiſcopi p. 3. alleg. 77. num. 2.* &
in aliorum defectum Eccleſiam
reparare, & Sacriſtiam pro exer-
cendis Pontificalibus manutene-
re, mille ſcuta vix ſufficere vi-
dentur.
10 Quod attinet ad congruam,
Clericis, & Miniſtris Eccleſiæ Ca-
thedralis aſſignandam, licèt di-
cat Apoſtolus victu, & tegumen-
to contenti ſimus; ex quo vide-
tur, Clericos, imò etiam Prælatos
de redditibus Eccleſiæ habe-
re tantùm ſumere neceſſaria, ac
de neceſſaris contentari debere,
ſecundum deducta à *Redoan. de
ſpol. q. 3. §. ſed in contrarium, vſque ad
num. 13.* cui ſe opponit *Filinc. eod.
tract. cap. 3. q. 7. num. 7.* dicens, quod
pars fructuum, quæ tribuitur Be-
neficiario ad ſuam congruam ſu-
ſtentationem, non eſt tantùm mi-
ſericorditer illi impenſa, vt viuat,
ſed etiam, vt illius labores iuſta
mercede, & ſtipendio compen-
ſentur; & contrariatur etiam *gloſ.
in cap. Clericis, verbo neceſſitatem 2.
q. 1. ubi* quod illud obtinuit ſecun-
11 dum antiqua iura, & illa tempo-
ra; Hodiè verò, quia creuit de-
cor Eccleſiæ, *de conſecrat. diſ. 1. va-
ſa.* Clericalis dignitas vileſcere
12 non debet, *gloſ. in cap. Clericis, ver-
bo*

bo,deauratis, de vita, & honeſt. Cler.
per tex.in cap.Epiſcopi 80.di.facit tex.
in cap.poſtulaſti,de reſcript.ibi, valeat
commodè ſuſtentari, vbi notat
Abb.quod non dicitur, ſine penu-
13 ria, vel ſine egeſtate, ſed com-
modè. Concordat gloſ. in cap.un.
§.ſanè,verbo penuria,de ſtat.regul. in
6. vbi quod Canonicus Bononiē-
ſis, de centum florenis non poteſt
commodè viuere, qui tamen de
viginti quinque ſubſtentatur ſine
penuria, Redoa 1.d.q.3.num. 19.
14 Ipſo quoque nomine: victus, de-
ducto à verbo, viuere, importa-
tur quidquid ad tuendam, cōſer-
uandamque vitam hominis eſt
neceſſarium, ac proindè non ſo-
lum cibus,& potus, ac veſtimen-
ta,verum etiam habitatio, famu-
lorum, ac ſeruorum miniſteriū,
& ſi quæ ſunt huius generis alia.
l.verbo victus 45.cum l.ſeq.l. in lege
203. & l.quos vos honores, 234. de
verb.ſignif. l.fin. ff. de alim. & cibar.
lega.
15 Propterea de redditibus Eccle-
ſiæ tantum debēt habere Clerici,
quantū ſufficiat ad cōmodū victū
ipſorum,aliorūq;cum ipſis conui-
uētium iuxtà qualitatē, ac digni-
tatem perſonarum, & regionis,
Redoan.de ſpol.d.q.3. §.ſed in contra-
rium,num.19.per text.in cap.ſanè,de
ſtat.regul.in 6.& n.20.
16 Neque huic doctrinæ refraga-
tur dictum Hieronymi, relatum
in ſumma 44. diſt. quod Cleri-
cus de altari viuere debet, non
luxuriari, quia verbum luxuriari,
17 quod dicit ſuperuacuam abun-
dantiam, & profuſas impenſas,
gloſ.per luxuriam in l.1. ff.de ædilit. e-
dict. ac prodigalitatem, gloſ.2.in
l. ex damni 40. ff.de damn.infect. Nō
18 contrariatur commoditati, quæ
reſtringitur ad ea, quę conue-
niunt iuxtà dignitatem, text. in l.
Nepos Proculo 125.ff.de verb.ſignif.
vbi gloſ.margin.notat.Illud dicimur
poſſe, quod commodè, & con-
uenienter poſſumus.
19 Et,vt verum fatear, ſi conſide-
remus tot Epiſcopos in Polonia,
qui ſunt membra illius Regni,
totque in Germania, pariter mē-
bra Romani Imperatoris, videli-
cèt tres Archiepiſcopos Electo-
res, nouem alios, inter quos u-
num Patriarchę nomine decora-
tum,nonaginta Epiſcopos, octo-
decim Abbates, tres Prępoſitos,
& nouem Abbatiſſas, prout recē-
ſet Melchior Goldaſti in collect. con-
ſtit. Imperial. Videtur valdè in-
congruum, aſſerere, prędictas
Eccleſias fuiſſe tam largè ditatas,
vt de illis prouiſi non cum debito
ſplendore viuerent, ſed de neceſ-
ſariis tantùm alimentis conten-
tari deberent. Circa quam ma-
teriam memini, in Congregatio-
ne Sacrorū Rituum, cum à Pro-
motore Fidei animaduerteretur
20 contra humilitatem Serui Dei,
quod creatus in Cardinalē,palatiū
lectica, auro intexta, & Phrygia-
na ſupellectili ornauerat, cū va-
ſis argenteis,ac magno Famulorū
numero; exhibita fuerūt à Poſtu-
latoribus Breuia Apoſtolica,qui-
bus Summus Pontifex illi man-
dauerat, ut ſpiritū humilitatis,&
paupertatis in corde retinens,in
actibus exterioribus, & publi-
cis,circa magnificentiam,ac ſplē-
dorem tantę dignitati debitum,
cæterorum exemplo ſe confor-
maret.
21 Porrò in definiēda portione pro
commoda ſuſtentatione Clerico-
rum,ſtandum iudicio Prudentum
ait Zerol.in prax.Epiſc.p.1.verbo,bene-
ficium,§. ad ſeptimum concluſ. 8. Gon.
zal.ſuper Reg. 8. Cancell. gloſſ. 15.n.
30.Riec.in prax.Epiſc.p.2.cap.5. ha-
bita ratione qualitatis perſona-
rum,41.diſ.non cogatur.item ſcien-
tiæ,cap.de multa de præben.& digni-
tatis l.in honorariis ff. de var.& ex-
traord.cognit.l.ſed.& ſi quid §.1. ff. de
22 vſufr. Quia aliis cibis vtuntur

Nobiles,& aliis Pauperes,alio mo-
do viuunt Nobiles, & alio Paupe-
res, *Innoc.in cap. dudum,n.6.in fin. de*
elect.gloſſ. in cap. conſtitutus, verbo
impotentia de appellatio.Philipp. poſt
23 *alias in dicto cap. de multa in fin.col.*
5. verbo, ſublimes, & litteratos. V-
niuerſaliter tamen pro ſufficien-
ti commoditate dicitur aſſignan-
dum eſſe beneficiariis infimę ſor-
tis pro vno famulo, equo, & Co-
quo: Beneficiario Doctori pro
duobus famulis vltra Coquum,
& equum, Nobiliori pro tribus
famulis, duobus equis, theda, &
rhedario, iuxta morē regionis,&
ſic deinceps. *Azor. inſtit.moral.p. 2.*
lib.6.cap.10.Filiuc. tract.41. cap. 9.4.
n.10.Bonac.tom.1.diſput.4.punt.2.n.8.
24 Non diſplicet tamen opinio,
quam ex *Nauarr.* adducit. *Anto-*
nell.de regim.Eccleſ.lib.3.cap.4.n.item.
4. Optimum fore, ſi vir prudens
in aſſignanda huiuſmodi portio-
ne,ſecum reflecteret, quantum
ipſe erogaret in victum neceſſa-
rium,& honeſtū,commodamque
ſubſtētationem alicuius eiuſdem
conditionis, & ordinis, ad quem
alendum ipſe teneretur ex aliqua
diſpoſitione, vel contractu, aut
paterna pietate,vel cognatione.
25 Licèt enim ſecundum antiqua
iura Clerico habenti de proprio,
nō liceret viuere de bonis Eccle-
ſiæ, hodiè tamen Clericus habens
ſufficiens patrimonium, cum
bona conſcientia beneficium
Eccleſiaſticum recipere poteſt, ac
de illius fructibus cōmodè ſubſtē-
6 tari,ſibique,ac ſuis hæredibus pa-
trimonium reſeruare. *Abb.poſt. In-*
noc.& alios in c.poſtulaſti, de reſcript.
Quia hodiè bona Eccleſiaſtica ad
vſum Miniſtrorum ſunt princi-
paliter deſtinata. *cap. paſtoralis*
de his,quæ fiunt à Prelat.cap.fin.1.q.2.
Cum nemo propriis ſtipendiis, &
expenſis militare teneatur *Innoc.*
in cap ſtatutum,de reſcript.in 6. Card.
in d.cap.poſtulaſti,vbi Felin.n.6. Caie-
tan.2.2. q. 185.art. 7. ad 3. Quam
opinionem communem fatentur
Felin. & Barboſ. in cap. Epiſcopus
de Præbend.
28 Quod verò attinet ad nume-
rum Clericorum, pro quorum
ſuſtentatione dos aſſignanda eſt
Eccleſiæ,certum eſt,quod Epiſco-
po ſolemniter celebranti non mi-
nus, quàm viginti perſonę ſunt
neceſſariæ;quinque videlicèt de
Capitulo pro aſſiſtentia, & mini-
ſterio; Prima nempè Dignitas
cum pluuiali,duę Dignitates, ſeù
Canonici aſſiſtētes cum dalmati-
cis,& alii duo miniſtrantes, ſep-
tem ad minus pro circulo, & v-
nus,qui Choro præſit, nec non
Cæremoniarum Magiſter, qua-
tuor Clerici, pro mitra, baculo,
miſſale,& thuribulo, quæ tamen
munia aſſignari ſolent Clericis
de Seminario,ſeù aliis,etiam non
de corpore Cleri Eccleſiæ Cathe-
dralis, ſicuti Caudatarius, qui
caudam veſtis Epiſcopi deferat,
ſolet eſſe de familia ipſius Epi-
ſcopi. Vltra prędictos requirūtur
quatuor ſaltem Manſionarii, qui
canenda cantent in Choro, duo-
que Sacriſtani,cum vnus non ſuf-
29 ficiat: Ex quibus patet,quod vl-
tra menſam Epiſcopalem, pro ſu-
pra recenſitis perſonis, ac Mini-
ſtris, aſſignanda eſt dos Eccleſiæ
Cathedrali nouiter erigendæ.
Quæ dos ad duo millia ſcutorum
ſupra tercentum aſcendit, nempè
mille pro Epiſcopo, iuxtà men-
tem *Concilii Tridentini. ſeſſ. 24. de*
*reform.cap.3.*centum pro prima di-
gnitate,octoginta pro ſingulis Ca-
nonicis, ducentum pro quatuor
Manſionariis,ſexaginta pro duo-
bus Sacriſtis,& alia ſexaginta pro
manutentione fabricæ Eccleſiæ,
& ſacriſtię,quod omni difficulta-
te carere videtur.

Sed difficultas ſupereſt, vtrum
ſupradicta dos, fructus, & reddi-
tus aſſignandi ſint Capitulo in
cor-

corpore pro diſtributionibus tãtùm quotidianis; an verò erigendæ Præbendæ pro ſingulis etiam Capitularibus? Et quidem ſecundum doctrinam *Rebuff. de congrua, ſub num. 45.* videtur conſtitui non debere in diſtributionibus, quia incertum eſt, an Capitularis ſeruitio Eccleſię intererit, vel propter aduerſam valetudinem, aut alios ob caſus, qui poſſunt accidere, ſicque, an eas ſit lucraturus, per *l. naturalem, ff. de acquir. rerum dominio, Anchar. in clem. vn. in repetit. col. vlt. de conceſſ. præben. Felin. in cap. ad aures, col. penult. de reſcript.* Propterea meo iudicio optimum eſſe, ſi pro medietate reddituum erigerentur præbendæ pro ſingulis Capitularibus, pro alia verò medietate aſſignaretur in corpore, & maſſa communi pro quotidianis diſtributionibus, quia ſic res meliùs ſe haberent.

31 Dixi ſuperiùs, dotem Eccleſiæ Cathedralis erigendæ neceſſariò aſſignandam pro perſonis ibidem recenſitis, quia cæterò licet non de neceſſitate, pro maiori tamen eiuſdem Eccleſiæ magnificentia, ac decore, requiruntur Muſici, organum, Cantores, & alia, ſine quibus Eccleſia debito honore, ac præeminentia Cathedralis gaudere non videtur.

22 Neque obſtat, quod in Regno Neapolitano, & alibi adſint plures Eccleſiæ Cathedrales, quę nõ ſolùm dotem non habent pro Capitulo, & miniſtris, ſed neque pro ipſo Epiſcopo, quia fortaſſe hoc accidit ex injuria temporũ, cum cæteròquin credendum ſit, erectas fuiſſe cum omnibus requiſitis, ſed tractu temporis defeciſſe dotem, quia ipſis Ciuitatibus bellis, & aliis calamitatibus deſtructis, & ad nihilum redactis, defecerunt Populi, bonaque Eccleſiæ vſurpata, aut ſterilia effecta.

33 Dùm hæc ſcriberem, ab Illuſtr. Domino Pompeo Sarnello, Epiſcopo Vigilien. verè doctiſſimo, & qui ob eius merita, licèt alterius Prouinciæ, voto deciſiuo in Concilio Prouinciali Beneuentano decoratus fuit, dono recepi librum, ab ipſo compoſitum, cui titulus. Memorie Cronologiche de Veſchoui & Arciueſcoui di Beneuento. vbi fol. 240. ex *Tomaſin. Vet. & nou. Eccleſ. diſcipl. p. 1. lib. 1. cap. 34. n. 12.* hoc notat. Obiter hic aduertas, inuſitatam illam Metropoleon, & Epiſcoporum multitudinem in Regno nunc Neapolitano, magna ex parte profectam eſſe ab illa Græcorum æmulatione, qua certabant, totidem quaſi vinculis opulentas has, florentiſſimaſque Ciuitates, & Prouincias, Eccleſię ſuæ imperioque arctiùs adſtringere.

34 Vnum addo, quod in erectione nouarum Cathedralium, quando fit ad inſtantiam Regum, & Principum, ipſis pro dote, redditus gabellarum, & prouentuum fiſcalium aſſignare conſueuerunt, quod mihi nunquam placuit, quia experientia comprobatum eſt, hoc non ſemper debitum effectum obtinere, piamq; mentem ipſorum Regum, ac Principum vix adimpleri, cum dictarum gabellarum, ac prouentuum fiſcalium Arrendatores Eccleſiæ ſoluant quomodo, & quando ipſis placet, ac cum maximo Eccleſiaſticorum incommodo, ac dedecore, quia poſtquam inſeruierũt Eccleſiæ, dictos Arrẽdatores quaſi pro elemoſina pluries adire, ac repetere coguntur. Ac propterea dos prædicta aſſignanda videtur omninò in bonis ſtabilibus, liberis, ac fructiferis, vt colligitur ex *tex. & DD. in cap. 1. de cenſ. ad hoc*, vt qui inſeruiunt Eccleſiæ, debito tempore fructus, & redditus percipere valeant. Dixi in bonis ſtabilibus, liberis, quia

ſi

Digitized by Google

ſi cenſibus, aut aliis grauaminibus ſint obnoxia, cum quorum onere ſint tranſitura ad Eccleſiā, pro dote non erunt recipienda, vt colligitur ex deductis à *Barboſ. in d.cap.1.*

Hucuſque diximus de dote neceſſariò aſſignanda Eccleſiæ, Epiſcopo, Capitulo, Beneficiariis, & Miniſtris. Vbi verò pinguiores ſunt redditus Eccleſiaſtici, vltra commodam ſubſtentationem, An liceat Beneficiariis, & in ſpecie Prælatis, de fructibus, & prouentibus Eccleſiæ, propriorum laborum, ac meritorum intuitu, portionem aliquam ſibi appropriare, ſeù aliis donare, in Additione in fine operis enucleabimus.

SECTIO QVINTA.

De Capitulo.

SVMMARIVM.

Capituli nomine quid veniat. n. 1.
Epiſcopo ſolemniter celebranti, quot perſonæ aſſiſtere, & inſeruire debeant. 2.
Aſſiſtentes, & miniſtrantes Epiſcopo, qualiter induti. 3.
Præbendarum tituli debent eſſe diſtincti. 4.
Archidiaconatus eſt erigendus. 5.
Archidiaconus, abſente Epiſcopo, & eius Officialibus, eſt de iure Vicarius. 6.
Archipræsbyteratus eſt erigendus. 7.
Deciſio Rotæ ſuper præcedentia Archidiaconi in functionibus ſpiritualibus, citatur. 8.
Primicериatus eſt erigendus, & eius officium. 9
Theologalis præbenda erigi debet. 10.
Pænitentiaria eſt erigenda. 11.
In Eccleſiis antiquis reperiuntur plures dignitates, Canonicatus, diuerſaque officia ſub variis titulis. 12.
Examinatores Synodales eligendi ſunt ex Canonicis. 13.
Iudices Synodales eligendi ſunt de Canonicis. 14.
Statuta Capituli erigendi exhibenda in ſacra Congregatione. 15.

1 Capituli nomine venit quandoque locus, vbi Canonici congregantur. *Abb. in cap. de cauſis de elect.* Quandoque verò ipſum Canonicorum Collegium, vt in *cap. capitulum de reſcript.* In præſenti autem nomen Capituli ſumitur pro numero, & qualitate dignitatum, & Canonicorum, qui Eccleſiæ erigēdę, & Epiſcopo inſeruire debent, prout diximus ſupra, *Sect. anteced. num. 26.*

2 Quod videlicèt Epiſcopo ſolēniter celebranti, non minùs, quā quatuordecim, vel ſaltem tredecim de Capitulo pro aſſiſtentia, & miniſterio requiruntur, nempè prima Dignitas cum pluuiali, duæ Dignitates, ſeù Canonici aſſiſtentes cum Dalmaticis, & duo alii miniſtrãtes pariter cum Dalmaticis, ſeptem ad minus pro circulo, & vnus, qui præſit Choro,
3 qui quidem pro circulo, primus cum pluuiali, duo cum habitu Sacerdotali, duo in habitu Diaconali, & duo in Subdiaconali, prout prudentiſſimè admonuit Eminentiſs. Dominus Card. Vrſinus Archiepiſcopus, nobilitatis genere, & omni virtute conſpicuus, in proximè celebrato Concilio Prouinciali Beneuentano. Ob id enim in *Sacr. Conc. Trid. ſeſſ.*
4 *24. de reform. cap.* 12. decretū fuit, vt in Cathedralibus Eccleſiis omnes Canonicatus, & portiones annexorū haberent ordinem, Præsbyteratus, Diaconatus, & reſpectiuè Subdiaconatus. Licèt huiuſmodi decretum non ubiq; ſuum obtinuerit effectum,

5 In erectione igitur nouæ Eccleſiæ, ſeù eius Capituli, & Capi-

pitularium, erigendus eſt primo
loco Archidiaconatus pro vno
Archidiacono, qui poſt Epiſco-
pum primum locum teneat, ſitq;
eius de iure Vicarius, *tex. in cap. 1. & ibi ſcriben. de offic. Archidia.* Quiq;
6 abſente Epiſcopo, & eius Officia-
libus, ipſo iure, abſque aliquo fa-
cto, Vicarii munus exerceat.
Sbroz. de offic. Vicar. Epiſc. lib. 1. q. 2. n.
14. & q. 36. num. 10. Ac proindè de-
bet eſſe Doctor, aut ſaltem licē-
tiatus in iure Canonico, *Trid. ſeſſ.*
24. de refor. cap. 12.

7 Item erigendus eſt Archipres-
byteratus pro vno Archipresby-
tero, qui Epiſcopi abſentis, ſeù
impediti, in ſpiritualibus functio-
nibus vices ſubeat, aliaque pera-
gat, de quibus *in cap. 1. & tot. tit. de offic. Archipr.*

8 Celebris fuit in hac materia
deciſio Rotæ, in Viterbien. cele-
brationis Miſſarum, quæ eſt 244.
p. 3. recent. concordans cum pluri-
bus reſcriptis Sacr. Rituum Cō-
gregationis, quod videlicèt Ar-
chidiaconus, quando eſt Sacer-
dos, in functionibus Eccleſiaſti-
cis præferendus ſit Archipresby-
tero, ea ratione, quia ex quo Ar-
chidiaconus Sacerdos eſt par in
ordine cum Archipresbytero, &
illo maior in dignitate, conue-
nit Maieſtati Sanctiſſimi Sacra-
menti, & decentiæ Eccleſiæ, vt
per digniorem celebretur. Quod
tamen non haberet locum in il-
lis Eccleſiis, vbi Archidiaconus
non eſt prima dignitas, vt in plu-
ribus Eccleſiis, præſertim Lom-
bardiæ. Quo caſu ſupplere vices
Epiſcopi ſpectaret ad primā Di-
gnitatem, quocumque nomine
nuncuparetur.

9 Pariter erigendus Primiceriatus
pro vno Primicerio, cuius offi-
cium ſit diſtribuere lectiones no-
cturnorum Diaconis, & aliis,
necnon reſponſoria Cantoribus,
& præeſſe Choro, vt diuina offi-
cia ſecundum ordinem celebren-
tur, *cap. vn. de offic. Primic.*

10 Erigenda eſt etiam Præbenda
Theologalis pro vno Canonico,
qui ſacram Scripturam interpre-
tetur, & exponat per ſeipſum
iuxta diſpoſitionem *Concil. Tri-
dent. ſeſſ. 5. de reform. cap.* 1. qui
propterea debet eſſe Doctor, vel
licentiatus.

11 Necnon erigenda venit Præ-
benda pro Canonico Pænitentia-
rio, Magiſtro, vel ſaltem licentia-
to in ſacra Theologia, aut iure
Canonico, *Trid. ſeſſ. 24. de reformat.
cap. 8.*

12 In Eccleſiis antiquis, reperiun-
tur etiam Theſaurarii, ad quos
pertinet cuſtodia theſauri Eccle-
ſiæ, Sacriſtæ Maiores, Cuſtodes,
Cantores, Præcentores, Succen-
tores, Præpoſiti, Decani Schola-
ſtici, Priores, & alii, qui in ali-
quibus Eccleſiis ſunt Dignitates,
in aliis Canonici, in nonnullis
Manſionarii, vel ſimpliciter Be-
neficiati, iuxtà conſuetudinem
ſingularum Eccleſiarum.

13 Cæterùm in erigendo nouo Ca-
pitulo habenda eſt ratio ad qua-
litates perſonales eorum, qui in-
ter Dignitates, & Canonicos ſunt
adſcribendi. Siquidem ex ipſis
eligendi ſunt Examinatores Sy-
nodales, qui debent eſſe Magiſtri,
ſeù Doctores, aut ſaltem licen-
tiati in Theologia, ſeù in iure
Canonico. *Trid. ſeſſ. 24. de reformat.
cap. 18.*

14 Pariter ex iiſdem Dignitati-
bus, & Canonicis eligendi ſunt
Iudices Synodales, iuxta præ-
ſcriptum *Sacr. Concil. Trid. ſeſſ. 25.
de reform. cap.* 10, quibus commit-
tantur cauſæ à Sede Apoſtolica,
ſeù eius Legatis, ad formam, &
iuxta diſpoſitionem *text. in cap. ſta-
tutum de priuil. in 6.*

15 Quia verò in aliquibus Eccle-
ſiis, Manſionarii, ſeù Beneficiati
habent vocem in Capitulo in a-
liis

Digitized by Google

Illis verò nequaquam, videretur valdè congruum, vt ad euitandas omnes controuerſias, tàm ſuper hoc, quàm ſuper aliis, quæ poſſent emergere, exhiberentur ſtatuta ab ipſa Sacra Congregatione in erectione Capituli approbanda.

SECTIO SEXTA.

De Clero.

SVMMARIVM.

Nomen Clerus eſt generale, continens omnes ſpecies Clericorum. n. 1.
Cleri nomine veniunt omnes Diuinis miniſteriis inſeruientes. 2.
Religioſi veniunt ſub nomine Cleri. 3.
Equites Militares veniunt ſub nomine Cleri. 4.
Tertiarii veniunt ſub nomine Cleri. 5.
Eremitæ veniunt ſub nomine Cleri. ibid.
Cleri nomen ſumitur, prout diſtinguitur à Capitulo. 6.
Clerus pro erectione nouæ Eccleſiæ debet eſſe inſignis. 7.

1 HOc nomen, *Clerus*, generale eſt, ceù quoddam genus comprehendens ſub ſe omnes ſpecies Clericorum in quacumque dignitate, vel ordine, tàm maiores, quam minores; *cap. de perſona 11. q. 1. c. duo. 12. q. 1. cap. ſi quiſquam de cohabit. Cler. & mul.* ac proindè, omiſſa diſtinctione materiæ fauorabilis, vel odioſæ, quæ
2 non facit ad præſentem inſpectionem, omnes diuinis miniſteriis inſeruientes, ſeù Diuino ſeruitio mancipatos. *Sebaſt. Medic. in ſumm. decret. art. 4.* & generaliter omnes, qui non ſunt laici, *Summ. Roſell.*
3 *verb. Clericus il primo in princ.* ac proptereà Monachos, & Religioſos cuiuſcumque regulæ. *Vital. in Clem. Si verò, n. 12. de ſepult. & in clē. dignū. n. 3. de celebr. miſſa.* Neenō Nouitios, Cōuerſos, & Moniales cuiuſcūq; Religionis approbatæ, *c. cū*
4 *illorum de ſent. excomm. c. Monachi, & cap. de Monialibus, eod. tit.* Inſuper, & Clericos regulares, vt ſunt Patres Societatis Ieſu, Teatini, & huiuſmodi. Nec non milites Hieroſolymitanos, Sancti Iacobi, San-
5 cti Mauritii, & ſimiles, ac demum Tertiarios, & Eremitas viuentes ſub obedientia Superioris, vel Epiſcopi. *Carol. de Graſſ. de effect. Cler. in prælud. n. 253. & plurib. ſeq.*

6 In præſenti autem ſumitur Clerus, prout contradiſtinguitur à Capitulo, vt *in cap. non minus; & ibi Abb. n. 5.* vbi, quod in tangentibus totum Clerum, non ſufficit, Epiſcopum habere conſenſum ſui Capituli, ſed oportet, vt interueniat conſenſus Cleri.

7 Pro erectione igitur nouæ Eccleſiæ, vltra numerū Dignitatum, Canonicorum, Beneficiatorum, aliorumque Miniſtrorum, & Clericorum Cathedralis, docendum erit de numeroſitate Cleri totius Ciuitatis, centum Sacerdotum ad minus cum adæquato numero Clericorum, tàm maiorum, quàm minorum ordinum, nè Sedes Epiſcopalis vileſcat. *Iſidor. Moſcon. de maieſt. Militan. Eccl. lib. 1. cap. 15. in princ.* Nec non de Collegiatis, & Parochialibus Eccleſiis, Oratoriis, Laicorū Cōfraternitatibus, Hoſpitalibus, aliiſq; piis locis, de Regulariū Monaſteriis, & Conuentibus, atque etiā Monialium, quæ omnia locum redderent inſignem, Sedeque Epiſcopali dignum.

SEC-

SECTIO SEPTIMA.

De Populo.

SVMMARIVM.

Populi definitio.num.1. Differt à Plebe ſicuti genus,& ſpecies.3.

Populus continet plebem, & patricios, hoc eſt cuiuſcumque conditionis, & ordinis Ciues.num.2.

Populus, & plebs diſtinguuntur ſicuti genus, & ſpecies.3.

Populus, & plebs differunt ſicut id,quod continet,ab eo,quod continetur. 4.

Populum,plebemue, an decem viri conſiciant.5.

Requiſita Populi loci, in Ciuitatem erigendi.6.

Ciues, & Incolæ in nouem claſſes diuiduntur. 7.

Quæ conſideranda ſint circa Populum pro erectione nouæ Eccleſiæ.8.

1 POpulum definiuit Cicero in libro de Republica,prout illum refert *D. Auguſt. de Ciuit. Dei lib.19.c.21.*Cætũ multitudinis, iuris conſenſu,& vtilitatis communione ſociatum, proindè, vt cætus aliquis populus dici poſſit, nõ imperium, aut excellentia nominis efficit,ſed rerum,fortunarumque communio.

2 Continet autem Populi nomẽ Plebem, & Patritios, hoc eſt cuiuſcumque ordinis, & conditio-
3 nis Ciues, licèt Iuſtinianus Populum à Plebe differre voluerit, ſicuti genus à ſpecie, *gloſ. in l. 2. §. creditum,ff. ſi certum petat.* Quod tamen non approbat *Ioann. Caluin. in lex. iur. eod. verbo,* volens, vt dif-
4 ferant tantùm ſicut id, quod continetur ab eo, quod continet.
5 Plerique Populum, Plebemue decem viris confici exiſtimarũt, quod nuſquam probatur, & ratione caret, cum maiorem numerum Populi appellatio requirat, vt ait Alciatus. De quo videatur *Bart. in l.prætor, de vi bon. rapt.& in l.penult.ff.quod cuius c.Vniuerſ.nom.*

6 Quod verò attinet ad præſentem inſpectionem, de Populo loci in Ciuitatem erigendi, videntur attendenda requiſita à *Ioann. Caln. in lex.iur. verbo Ciuitatis appellatio*; vbi Ciues, & Incolas in nouem partes, ſeù claſſes diuidit.
7 Quarum Primam aſſignat Agricolis, quia circa alimenta verſantur,Secundam Opificibus,qui ſe exercent circa artes, ſiuè neceſſarias, ſiuè ad delicias, & voluptates, aut ornamenta pertinentes; Tertiam iis, qui emptionibus, & venditionibus vacant; hoc eſt Mercatoribus, & Nũmulariis, Quartam Mercenariis; Quintam bellorum propulſatoribus, Sextam iis, qui ius dicũt, atque decernunt, Septimam Diuitibus, atque Nobilibus, qui onera Reipublicæ ſuſtinere valẽt, de quibus in §. *Decurionum, Inſtit. qui ſunt ſui, vel alien.iur.* Octauam Magiſtratibus, iis videlicèt, qui publicis fungũtur officiis, & Nonam Conſultoribus, & ius in controuerſiis exponentibus, Aduocatis ſcilicèt, & Curialibus. Ad quam rationem ſaltem decẽ mille animas, ſeù duo mille focularia locus in Ciuitatem erigendus, continere deberet. Verùm prima pars de Agricolis,non videtur neceſſaria, neque congruens pro complemento Populi, & Incolarum Ciuitatis, quia Agricolæ degere non ſolent in Ciuitatibus, & locis muratis, niſi aliter cogat neceſſitas, ſed in Villis, & locis apertis, ad hoc, ut ad colendam terram ſint magis prompti,& parati,

8 Habenda eſt demum conſideratio, non ſolum ad numerum no-

Nobilitatem, & qualitatem Ciuium, verùm etiam ad Populi gubernlũ, an ariſtocraticè, quod eſt nobilius poſt Monarchicum, cum ſit penes Nobiles, & Diuites, an verò democraticè, ſeù populare, quod damnat Ariſtoteles, vocans ambitionem imperandi, & corruptum ſtatum, cum vulgus auctoritatem ſuam conferat ad augendam potentiam tenuiorum Ciuium contra Optimates, ſub prætextu ſe defendendi, vndè tãdem ſediriones naſcuntur. Nec non ad ptiuilegia, & pręrogatiuas, ad ſitum, ædificia, & reliqua, quæ ad decorandam Ciuitatem, conferant, prout magis diffusè, vbi de diſmembratione, *ſect.*10.

SECTIO OCTAVA

De Diœceſibus.

SVMMARIVM.

*Diæceſis nomen qualiter accipiatur. nu.*1.
*Ciuitas ſine Diæceſi, caput ſine corpore.*2
*Diæceſanus quid importet.*3.
*Diſtinctio inter Ordinarium, & Diæceſanum.*4.
*Epiſcopus in qualibet parte ſuæ Diæceſis iudieare poteſt.*5.
*Vicarius reſidere non poteſt in quolibet loco Diæceſis, ſed reſidere tenetur apud Cathedralem, niſi ſit cum Epiſcopo.*6.
Diæceſes, à quo fuerunt diſtinctæ. 7.
*Diæceſes diuidere ad ſolum Papam pertinet.*8.
Diæceſis appellatione, an comprehendatur Ciuitas. 9.
*Diæceſis fines, quomodo probentur. nu.*10. *& ſeqq.*
*Diæceſis probatis confinibus, an probetur, omnia contenta inter illos eſſe de Diæceſi.*16.
*Aliud eſt eſſe in Diæceſi, & aliud eſſe de Diæceſi.*17.
Dictio, de, & in, quid importent. ib.
*Diæceſum fines præſcribi non poſſunt.*18.
*Diæceſum fines conſtituti publica authoritate.*19.
*Diæceſum fines ſunt immutabiles.*20.
*Diæceſis intra fines, aliqua loca præſcribi poſſunt.*21.
Diæceſum fines, quomodò præſcribi poſſint 22.
Epiſcopus locum alterius Diæceſis ad Fidem conuertens, illum triennio præſcribit 23.
*Deſertum locum reduceus ad culturam, illum triennio præſcribit.*24.

1 NOmen Diœceſis in iure ciuili ſumitur pro Prouincia,
*l.*1.*C.de priua. carcer.* Sed Patrum
decretis ad Epiſcoporum munus
eſt deflexum. Cum enim in primitiua Eccleſia temporalia iudicia non exercerent Epiſcopi, ſacraque tantùm adminiſtrarent,
curarentque; Diœceſis, hoc eſt,
adminiſtratio, ſeù procuratio in
eis propriè locum ſibi vindicabat. Vndè ſicut territorium dicitur, ubi Iudex ius habet terrendi; ità Diœceſis, vbi Epiſcopus
ſacra miniſtrandi ius, & poteſtatem habet. *Caluin. in lex. iur. eodem*
2 *verbo, Barboſ. cum ibi cit. de iur. Eccleſ. lib.*1.*cap.*20.*num.*3. ſuper quo notare libet, quod Ciuitas ſine Diœceſi videtur quaſi caput ſine corpore, & qui illi præeſt, habere ſpeciẽ Parochi potius, quã Epiſcopi.
3 Diœceſi deducitur Diœceſanus,
qui æquè dicitur habens domicilium in diœceſi. *gloſ. in c. ſtatutum, §. multis, de reſcript, in* 6. atque Epiſcopus, qui præeſt, *Calu. loc. cit.* vbi
ità diſtinguit inter Ordinarium,
& Diœceſanum, quod Ordinarius ſit ille, qui ordinariam
4 iuriſdictionem habet, etiã de iure
ſpeciali in aliquo loco; Diœceſanus verò, qui Diœceſi pręeſt, quod
ſoli Epiſcopo conuenit. *Abb. in c. cum olim; de mai or. & obed. & in cap.*
5 *Ioannes u.* 2. *vbi ex profeſſo, de teſta.*
Qua ratione poteſt Epiſcopus in
om-

omni loco ſuæ Diœceſis iudicare, neque ſtatutam aliquam iuris dicendi ſedem habet. *cap. cum Epiſcopus, de offic. ordin. in 6.* Non ſic
6 eius Officialis, ſeù Vicarius, cum illi ſolũ tribunal ſit præſtitutum, niſi fortè in comitatu Epiſcopi, tunc enim pro tribunali ſedere poterit, vbi Epiſcopus aderit. *Zaſ. in l. ius pluribus, ff. de iuſt. & iur. Calniu. l. cit.*

7 Diſtinctę fuerunt Diœceſes, & Parochiæ à Dionyſio, vt refertur in *cap. vn. 13. q. 1. vbi gloſ. in verbo diuiſimus*, quod cuique gregi proprii aſſignati Paſtores, & inferiorum Eccleſiarum Rectores, qui ſuarum ouium ſinguli curam haberent, vt, inquit, *Conc. Trid. ſeſſ. 14. de reform. cap. 9.*
8 Etenim Diœceſes, & territoria diuidere, & aſſignare, ad ſolum Papam pertinet. *Hoſt. in cap. cum contingat n. 1. Butr. n. 11. Abb. n. 18. de for. Comp.* & dictum fuit in Conſtantien. Iuriſdictionis, *deciſ. 324. n. 1. p. 1. recent. In Calaguritana Iuriſdictionis coram Reuer. Attrebaten. 16. Iunii 1606. & in Burgi Sācti Sepulcri Iuriſdictionis, 13. Martii 1626. coram Buratto, inter eius impreſſas deciſ. 920. n. 1.*

9 Vtrum appellatione Diœceſis comprehendatur Ciuitas, ſeù Cathedralis Eccleſia? licet quæſtionem non contemnendam dicat *Barboſ. de iur. Eccleſ. lib. 1. cap. 20. n. 5.* paucis tamen ſoluitur diſtinguendo, quod in materia fauorabili ſub nomine Diœceſis veniat etiam Ciuitas, *c. Sacrorum, 63. diſ. cap. cum Clerici, de verbor. ſignific. & cap. cum nullus de temp. ordin.* non ſic in materia odioſa, *DD. citati à Barboſ. d. n. 5.*

10 Diœceſum fines, de quibus in *cap. cum cauſam, 13. de probat.* probantur iiſdem probationum generibus, quibus probantur alia confinia. Et primò per libros antiquos. *Maſcard. de probat. concl. 398. Duen. reg. 159. Soccin. reg. 294.* præſertim hiſtoriarum, & chronicorum, dummodò tamen illis à Maioribus noſtris fides adhibita. *Gutier. pract. lib. 3. q. 13. n. 23. Maſcard. concl. 396 n. 6. & concl. 105. n. 9.* Etenim hiſtoriæ, licèt ſcripturæ ſint priuatæ, ex antiquitate tamen fidem aſſumunt, & auctoritatem; ac proindè maxima fides illis adhibenda. *Caputaq. dec. 190. p. 2. Decian. conſ. 21. n. 19. vol. 1. Salgad. de poteſt. Reg. tom. 1. cap. 10. p. 3. n. 278.* Videantur quæ de fide hiſtoriarum diximus in *tract. de Sanct. Canoniz. p. 4. cap. 24. per tot.*

11 Secundò probantur per tabulas geographicas, & mappas. *Rota coram Burat. deciſ. 367. nu. 2. & coram Card. Panfilio, in Virdunen. electionis Epiſcopatus 15. Nouembris 1593.* dummodò tamen ſeruatis ſeruandis ſint factæ, aliàs parum valent, aut nihil probant. *Rota in Nullius, ſeù Aprutina Iuridictionis, 10. Martii 1624. coram Dunozetto. Aimon. conſ. 171. n. 10. Gratian. diſcept. 736. n. 68. Rota deciſ. 867. ante n. 3. p. 4. diuerſ. Ferentill. ad Buratt. d. dec. 367.*

12 Tertiò probantur confines per lapides, ſeu columnas terminorum, quibus literæ ſint inciſę. *Michael Graſſ. tom. 1. comm. opin. lib. 3. tit. 26. num. 6. pagin. 429. Card. Tuſc. tom. 2. lit. C. concluſ. 700. num. 4. Maſcard. de probat. concl. 329. num. 10. Card. Pereir. de empt. & vend. c. 21. n. 20. & 21. vbi num. 23.* quod probatur etiam per priuilegia, & *nu. 29.* per locorum cuſtodiam.

13 Quartò per inſtrumenta pro confinibus facta. *Brun. à Sole, in locis, commun. verbo, confinia, Maſcard. cõcluſ. 394. Card. Pereir. d. c. 21. n. 28. Valaſch. de iur. emphit. q. 9. num. 21. vbi num. 12.* reſoluit, quod inſtrumenta, mentionem facientia de confinibus enunciatiuè, veluti dicendo, quod uendita fuit talis domus, cui ab Aquilone cohæret domus Titii, & eſt in tali Caſtro,

& territorio, non probat, illa confinia eſſe eorum, quæ nominantur, niſi agatur de probandis finibus antiquis, de quo etiam *Maſcard.d. concluſ. 394. à num. 1.* Ex enunciatiuis verò plurium inſtrumentorum iunctis adminiculis benè probantur, *Rota deciſ. 683. n.4.p.1.recent.*

14 Quintò probantur confinia per Teſtes, etiam de auditu, *Maſcard.con. 395. Roman. conſ. 92. ſub num.1. vol.4. Hieron. de Monte, de finib.regund.cap.51. Farin. in prax.crimin. q.69.num.130. Card.Pereir.de empt. & vend.cap.21.num.15.* Quod tanto magis locum habet, quandò non ſimpliciter dicunt Teſtes, ſe audiuiſſe ab antiquis, ſed explicant, & teſtantur ab ipſorum Maioribus, illos nominando. *Cranet. de antiquis tempor.verſ.viſo de forma num.12. Hieron.de Monte d.cap.51.nu. 9. Maſcard.d.conſ.395. num. 7.* Quo caſu probant etiam ſi ſingulares ſint, *Maſcard.d.conſ.395.num.21. & concl.753.num.49.* dummodò dicti ſui rationem reddant. *Farin. alios citans in prax.crimin. q.70.n.186.*

15 Sextò demum per famam publicam, & antiquam, *Ruin. conſ. 92.num.2. vol. 4. Hieron. de Monte d.tract.cap.55.num.20. & cap.66.nu. 1.Dec.in cap.1. de appell, vbi Franc.n. 20.& in cap.veniens, il 1. num.11. de teſti. Afflict. deciſ. 177.num. 2. Caſſador. deciſ.2. de probat.num.2. & alii, quos citat Barboſ.de iur. Eccleſ. lib.1. cap.20. num. 39.* vbi, quod in probandis antiquis confinibus admittuntur plures probationes imperfectæ, ad conſtituendam unã perfectam, *cap. cum cauſam, de probat. Hieron. de Monte d.tract.cap.51. num.2. Maſcard. conc.343. num.2. & ſeqq.Card.d.littera C.concl.700. nu.1. Rota deciſ. 334. num. 1. p. 2. recent.* vbi tenuit, in probatione confinium, quæ difficilis eſt, attendi adminicula, ideoque leuem ſufficere probationem, licèt non ſit omninò plena, *Hieron.de Monte, d.tract.cap.50.nu.2. cum ſeqq. Pariſ. conſ. 104.num.24. & conſ.107.num.7. & 8.vol.1.*

16 Probatis autẽ confinibus, licèt currat axioma, Quidquid intra fines meos eſt, meum cenſeri. *l. fines C.de euict.l.æde ſacra,§. intra maceriem, ff. de contrah. empt. Dec. conſ. 271.n.2.& conſ.109.col.1.Pariſ.conſ. 4.n.1.lib.4.Anton.Gam.deciſ. Luſitan. 230.n.1.* Hoc tamen non verificatur in Diœceſibus, quia plures sũt Eccleſiæ inter confinia Diœceſum, quæ nõ ſunt de illa Diœceſi, intra cuius fines continentur, de
17 quibus ſexcenta adduci poſſent exempla. Proindè inoleuit adagium, aliud eſt, eſſe in diæceſi, & aliud eſt, eſſe de Diœceſi, etenim dictio, *in*, importat quidem intrinſicitatem, ſed non ſubſtantiam, iuxta deducta, *à Barboſ.in tract. var. diction. 152. n.3.* Dictio autem, *De*, importat ſubſtantiam, *Soccin. iun. conſ.82.n.11.vol.3.Tiraquell.in tract. ceſſante cauſa, limit.20. ſub num. 32. Pauin.de poteſt.Capit.Sed. vac.in primo præluд.n.1.* veluti ſi fiat legatum de bonis paternis debentur bona, *Corn. conſil. 167. n.14. verſ. dictio enim, de, lib. 2.* vbi quod idem eſt dicere, de bonis, vel de ſubſtantia bonorum, ideoque ſumma legata de bonis, debetur in rot bonis. *Soccin. conſ. 72.n.10.cum ſeqq. lib. 3. Ruin.conſ.65.n.3.lib.2.* Pariter ſi dos debeatur à ſtatuto Filiæ excluſæ de bonis defuncti, quod debeatur in ſubſtantia, & non de pecunia. *Menoch.de arbitr.caſu 163. n. 25. cum duobus ſeqq. Card. Tuſc. litt. D. concluſ.26.Barboſ.dict.152.n. 22.* vbi ponens differentiam inter, *In*, & *De*, dicit, quod ſi mandatur prouideri de Eccleſia, importat omnem Eccleſiam, ſi verò, in Eccleſia, videtur excipi Eccleſia continens. *Calder. conſ. 139.aliàs 28.de præben. Oldrad. conſ. 305.in fin. n. 5. & conſ. 304.n.16.verſ.non obſtat.Gemin. conſ.*

36.in

36.in princ. vbi ſi mandatur prouideri de dignitate in Eccleſia, talis gratia non capit vnicam dignitatem, quia ſi eſt vna dignitas, tunc dicitur Eccleſiaſtica dignitas, non autem in Eccleſia, *Zabarell. in clem. 1. §. 1. n. 7. in 6. q. de præben.* vbi quod dictio, *In*, quando adiicitur Eccleſiæ, dicendo in Eccleſia, non comprehendit ipſam Eccleſiam, etiãſi aliud beneficium in ea non reperiatur.

18 Præceptum eſt in Concilio
Carthaginenſi, *relat. in can. placuit*
il 2. 27. q. 1. nè vllus Epiſcopus alie-
nasplebes vſurpet; ſicuti, quod fi-
nes Diœceſum, & Parochiarum
præſcribi non poſſint, habetur,
cap. licet, cum ſeqq. 16. q. 3. cap. ſuper
eo, de paroch. Balb. de præſcript. p. 6. n. 8.
verſ. dicimus. Menoch. conſ. 147. n. 44.
Quod intelligendum eſt, quando
limites ſunt clari, & manifeſtè di-
ſtincti, nè videlicèt oriatur con-
fuſio cum pubuco incommodo,
tàm inter Prçlatos, quàm inter
ſubditos *text. in c. quicumque, & d.*
19 *cap. licet. 16. q. 3.* Ex quo conuinci-
tur Prouinciarũ, Diœceſũ, & Pa-
rochiarum fines in vtilitatem pu-
plicam, non priuata, ſed publica
auctoritate conſtitutos, & diſtin-
ctos fuiſſe *c. 1. diſ. 80. cap. 1. 13. q. 1.*
Trid. ſeſſ. 14. de reform. cap. 9. & ſeſſ.
24. de reform. cap. 13. in fin. eſſeque
publici iuris, *l. id quod 7. §. 1. ibi, li-*
mites, ff. de perie. & comm. rei venditæ,
20 ac proindè immutabiles, imper-
ſcriptibiles, nè aliàs priuata cuiuſ-
que præſcribentis auctoritate,
ſublatis antiquis, paſſim noui li-
mites conſtituantur. & tàm in
iuriſdictione, quam in reliquis
ad publicam vtilitatem pertinen-
tibus frequens detur occaſio in-
certitudinis, & confuſionis. Quod
non cõtingit in prædiorum fini-
bus, qui nõ publici, ſed priuati iu-
ris ſũt, ac cuiuſuis auctoritate, &
voluntate inſtituuntur, aut mu-
tantur, *l. 1. C. fin. regun.* & confuſio,
quæ timeri poſſit, non ita princi-
paliter publicum, ſed magis pri-
uatum reſpicit detrimentum,

21 Porrò licèt intra fines Prouĩciæ, Diœceſis, aut Parochiæ admitti videatur aliqua præſcriptio ad effectum, vt præſcribens inter illos iuriſdictionem exerceat, ſeù Epiſcopalia, aut Parochialia iura obtineat, vt colligitur ex *cap. auditis, & clarius cap. ad aures, de præſcript. & cap. cum olim. eod. tit. in 6.* ipſi tamen fines præſcribi non poſſunt ad effectum, vt deſinant eſſe, vbi antea erant, vel reſtringantur, aliique extendantur, & ſint, vbi non erant, quia diſpoſitio *cap. ſuper eo, de paroch.* hoc vetat, ſicut è contra non offenditur, vbi manentibus finibus, ſicut antea, inter illos præſcribitur. *Barboſ. cit. cap. 20. n. 28. in fin.*

22 Vbi verò non ſint certi Diœceſum, & Parochiarum fines, triũ annorum ſpatio præſcribuntur, quod intra limites Prouinciæ tantùm locum habet, *cap. 1. cum ſeqq. 16. q. 2. Hieron. de Monte de finib. regund. cap. 107. n. 2. Menoch. conſ. 147. n. 44.* Quod idem ſuo modo dicendum eſt de Patriarchatu.

23 Epiſcopus item locum alterius Diœceſis ad Catholicæ Fidei vnionem conuertens, illum trium annorum ſpatio, niſi intra hunc terminum repetatur, præſcribit. *cap. 1. de præſcript. Couarr. in regul. poſſeſſor. p. 2. §. 11. num. 8. Anaſt. Germon. animaduerſ. lib. 1. cap. 20. per tot.*

24 Quod congruere videtur cum diſpoſitione *l. qui agros. C. de om. agr. deſer. lib. 11.* ubi qui agrum deſertum ducit ad culturam, redditque fructiferum, illum præſcribit, niſi dominus intra biennium, ſolutis expenſis, illum recuperare feſtinauerit.

Digitized by Google

SECTIO NONA.

De Monaſteriorum, & Eccleſiarum vnionibus.

SVMMARIVM.

Vnionis beneficiorum definitio. num.1.

Vnio non fit, niſi plura ſint beneficia vnienda.2.

Beneficium eſt terminus uniuerſalis.3.

Beneficii nomine non venit culmen dignitatis.4.

Vnio in dubio præſumitur facta contemplatione Eccleſiæ.5.

Vnio duplex eſt, tẽporalis, & perpetua.6.

Vnio ſecundum Abbatem, quinque modis fieri poteſt. 7. Et quid occurrat in prædictis vnionibus. ibid.

Vnio communiter tribus tantùm modis fieri dicitur. 8. & ſeq.

Vnio fit, quando ex duobus Beneficiis fit vnum.9. & quid operatur. ibidem.

Vnio quandoque fit, vt vna Eccleſia ſubiiciatur alteri, & quid operetur. 10.

Vnio fit quandoque æquè principaliter, & quid operetur. 11.

Eccleſiis duarum Prouinciarũ æquè principaliter vnitis, qualibet remanet ſub primo Metropolitano. 12.

Decreta Sacræ Congregationis pro Epiſcopo duarum Eccleſiarũ æquè principaliter vnitarum.13.

Decreta Sacr. Congr. in Valuen. & Sulmonen.14.

Decreta Sacr. Congr. in Sutrina, & Nepeſina.15.

Decreta Sacr. Congr. in Calaguritana, & Calciaten.16.

Monaſteria Cathedralibus *Eccleſiis vniri poſſunt.17.*

Vnio Monaſteriorum Cathedralibus *Eccleſiis rariſſimè concedenda.18.*

Promiſcuis actibus officia turbari non debent.19.

Cauſæ ob quas vnio fieri poſſit.20.

Eccleſia, quandò dicatur pauper.21.

Vtilitas, ob quam facienda ſit vnio.22.

Vniones, quis facere poſſit.23.

Vnio ab allegante probanda. 24.

Vnio qualiter probetur. 24. & ſeq.

In vnione æquè principali qualibet Eccleſia remanet in ſtatu ſuo, & retinet nomen, & antiqua iura. 25.

Vnio probatur etiam diſmẽbratione. 26.

Diſpoſitio de vniendis Monaſteriis, vel Eccleſiis, non habet locum in retentione. 27.

In retentione Eccleſiæ, vel Monaſterii, agitur de lucro temporali. 28.

In prouiſione duarum Eccleſiarum, æquè principaliter vnitarum, non intercedit duplex coniugium ſpirituale. 29.

In prouiſione alterius Eccleſiæ, prima retenta, initiatur nouum coniugium, durante priore.30.

LIcèt in Conſtitutione noſtra nulla fiat mentio de vnionibus Eccleſiarum, ſed tantùm de vnionibus Monaſteriorum, illorum ſcilicèt Monachorum, qui non viuunt ſub obedientia, & iuriſdictione Abbatum Generaliũ, ſed ſunt exempta, & de quibus diſputatur, vt ſuo loco videbimus. vtrum per obitum Abbatis, dicatur viduata Eccleſia, & in electione noui Abbatis ſeruanda ſit diſpoſitio, & forma *cap. quia propter de elect.* Quia tamen eædem cauſæ, quæ requiruntur pro vnione Monaſteriorum, requiruntur etiam pro vnione Eccleſiarum, placet vnà de vtriſque diſcurrere, principaliter tamen de Eccleſiis.

1 Definitur vnio beneficiorum à *Rebuf. in tit. de vnionibus*, quem alii ſequuti sũt, cum *Parboſ. de iur. Eccl. lib.3. cap. 16. in princ.* Quod ſit beneficiorum, ſeu Eccleſiarum ab
2 Epiſcopo, vel alio Superiore facta annexio. Quam ità explicat: ideò dici, *beneficiorum*, quia non fit vnio, niſi plura ſint beneficia, cum pluralis numerus duo ad minus requirat, *l. vbi numerus ff. de teſti.*

teſti.reg.pluralis,de reg.iur.in 6. Addi-
3 tur,*ſeu Eccleſiarum*,quia licèt bene-
ficium ſit terminus generalis,
omnia comprehendens beneficia,
maiora, vel minora, ſecularia,di-
gnitates,& perſonatus,atque offi-
cia,*cap.1.de regul.iur.in 6.cap. extir-
pandæ, §. quia verò de præbend.* No-
4 mine tamen beneficii regulari-
ter non venit culmen dignitatis,
hoc eſt Epiſcopatus,*cap. penul. de
præben.gloſſ.in cap.2. eod.tit.in 6.* Si-
cuti è contra nomen Eccleſiæ
comprehēdit omnem Eccleſiam.
Ex quo, ſubdit, ſublatam eſſe
omnem difficultatem,cum omnia
beneficia ſecularia, & regularia,
Epiſcopatus,& Archiepiſcopatus
vniri poſſint.

5 Addit deindè,*ad tēpus,ſeu in per-
perpetuum*, quia duplex eſt vnio,
temporalis, quæ ad tempus,velu-
ti quandò fit ad vitam eius, cui
conceditur, ſicque contemplatio-
ne perſonæ, per cuius mortem
expirat,*cap. quoniam Abbas de offic.
deleg.* Et perpetua, quæ fit,& expri-
mitur,vt in perpetuum duret, *cap.
expoſuiſti de præben.* vel quando di-
citur, ad perpetuam rei memo-
riam,aut ad Sedis Apoſtolicæ be-
neplacitū, *cap.ſi gratiosè de reſcript.
in 6.*vel ſi contemplatione Eccle-
6 ſiæ, *cap. 1. nè ſed. vacant. & d. cap.ſi
gratiosè.* In dubio autem præſu-
mitur vnio facta contemplatione
Eccleſiæ, quia Eccleſiæ magis fa-
uendum eſt,quàm perſonæ, *d.cap.
1.nè Sed. vac.& cap.requiſiſti,de teſtā.*
vbi legatum contemplatione Ec-
cleſiæ potius, quàm perſonæ fa-
ctum præſumitur,ſi contrarium
non appareat.*Oldrad.conſ.257.col.2.
Barboſ.d.cap.16.n.4.*

7 Quinq; modis vnionē fieri poſ-
ſe, *ex Hoſt.notat Abb.in d.c.1.nè Sed.
vacan.n.6.* Primò videlicet, quan-
dò Eccleſiæ vniuntur, quò ad
ſpiritualia tantùm,ſicuti fieri cō-
ſueuit in aliquibus Monaſteriis,
in quibus vtriuſque Monaſterii
celebrantur exequiæ Mortuo-
rum. Secundò per viam ſubie-
ctionis, quandò vna Eccleſia ſub-
iicitur alteri, quo caſu Eccleſia
ſubiecta remanet ſub iuriſdictio-
ne illius, ſub qua fuit conſtituta
ab initio,niſi aliud in ipſa vnione
expreſſum fuerit. *text. in cap. quia
monaſterium de relig. dom.* Tertiò.
quando fit quò ad Prælatum tan-
tùm,ità vt idem ſit vtriuſque Ec-
cleſiæ Prælatus, quo caſu in ele-
ctione faciēda,hæc duo Collegia
conuenire debent,*argum. ca.Paſto-
ralis,de reſcript.*quod ſi non conue-
niunt,alternis vicibus ſibi Præla-
tum eligent, *argum.Clem. 2. de iure
patr.* Et ſi non concordant in pri-
ma electione fienda,ſtabitur ver-
bis vnionis,vt primò nominata
Eccleſia primam habeat electio-
nem;aut ponant ſortem de loco,
quod prohibitum non videtur in
*c. fin.de ſortil.*quia loquitur ibi de
elect.per ſortem, ſed in caſu pro-
poſito de loco tantùm, vbi fieri
debeat electio, me tamen remit-
tendo ſaniori iudicio. Licèt au-
tem hæc ita ſeruari poſſint, non
ſunt tamen de neceſſitate; Sed
tantùm quod de iure communi
hæc duo corpora ad electionem
communis Prælati conuenire de-
beant, quia quod omnes tangit,
ab omnibus approbari debet, *cap.
ad hæc,de offic. Archid.* Verùm de
hac materia fuſius vbi de electio-
ne. Quartò, quandò duæ Eccle-
ſiæ vniuntur ſimul, quod duplici-
ter fieri poteſt, vel ſcilicèt quod
vna vniatur alteri, vel ambæ ſi-
mul. Primo caſu nihil accidit
Eccleſiæ vnitæ, niſi quod aſſumat
priuilegia Eccleſiæ, cui vnitur;ſe-
cundo verò caſu ſibi inuicem
priuilegia communicant. Quintò
demum fit vnio quando Eccleſia
erigitur in Cathedralem, quod
per ſolum Papam fieri poteſt,
*cap.quod translationem de offic.lega.&
cap.ſicut vnire, de exceſſ. Prælat.* &
tunc

tunc idem erit Epiſcopus vtriuſque Eccleſiæ. *Hæc Abb.*

8 Cõmuniter tamẽ dicitur tribus potiſſimũ modis fieri vniones, *glo. in verbo vnire, cap. & temporis, 16. q. 1. & verbo vniendo, cap. 1. nè Sed. vac. Rebuff. d. tit. de vnion. 11. Garz. de beneſ. p. 11. c. 2. n. 3. Barboſ. d. c. 16. nu. 7.*

9 Primo modo fit vnio, quãdo ex duobus beneficiis vnum fiat. *c. decimas ad finem 16. q. 1.* Quæ operatur, vt conſuetudines, & priuilegia vnius, competant etiam alteri, & ſi contraria ſint, meliora, & fauorabiliora conſeruabuntur. *Petrus de Peruſ. de vnion. c. 2. n. 3. Gonzal. ſuper regul. 8. Cancell. gloſſ. 5. §. 7. n. 28. & 55. Garz. de beneſ. d. cap. 2. n.* 10. ſicuti operatur, vt qui ſunt Canonici in vna Eccleſia, ſint etiam in alia, & vnum Corpus efficiant. *Petr. de Peruſ. d. tract. de vnion. cap. 1. n. 6. & cap. 2. n. 3. Garz. d. cap. 2. n. 11.* Sicque beneficia vnius Eccleſiæ, cenſebuntur eſſe, & alterius *Put decis. 432. lib. 1. in correct.* Quem vnionis modum parùm frequentem aſſerit *Barboſ. d. cap. 16. n. 6.*

10 Secundo modo fit vnio, ità ut Eccleſia vna ſubiiciatur alteri, ſeù alteri acceſſoriè vniatur, tuncque vnum tantùm eſt beneficium principale, quià acceſſoriè vnitum per vnionem remanſit extinctum, *DD. in cap. cum acceſſiſſent, de conſtit. gloſſ. in verb. Eccleſias, in clem. per litteras, de præben. Garz. de beneſic. p. 3. cap. 5. n.* 10. fuitque factum prædium principalis beneficii. *Verall. decis. 349. n. 1. p. 3.*

11 Tertio modo ſit vnio duorum beneficiorum, ſeù Eccleſiarum inuicem, & æquè principaliter, vtroque remanente Epiſcopatu, vt erat priùs, & tunc vtraque Eccleſia erit principalis, fruetur quælibet ſuis priuilegiis, ac ſuorum ſtatutorum diſpoſitione, ſolumque operabitur vnio, vt idem vtriuſque ſit beneficiarius, Epiſcopus, aut Parochus, *gloſſ. verb. vnire d. cap. & temporis, 16. q. 1. & verbo vniendo, d. cap. 1. nè Sed. vac. Rot. dec. 114. n. 72. p. 2. diuerſ. Gonzal. d. gloſſ. 5. §. 7. n. 112. cum ſeqq. Garz. de beneſ. p. 12. c. 2. n. 37. Steph. Gratia, diſcept. forenſ. tom. 4. cap. 655.* Quod ſi iſtę duę Eccleſiæ ante vnionem diuerſis Metropolitanis ſuberant, neuter ius ſuum perdit, *cap. quia, de

12 relig. domi.* Quod autem duo Epiſcopatus æquè principaliter vniti reſpectu Epiſcopi reputentur vna Diœceſis, & reſidendo in vna, factum alterius explere poterit, docet *Rebuff. d. tit. de vnion. n. 16.* Verùm ſuper huiuſmodi materia duarum Eccleſiarum æquè principaliter inuicem vnitarum, plura emanarunt Sacræ Congregationis reſcripta; Et quidem in Ciuitatis Caſtellanæ, & Hortanæ, die 8. Iunii 1624. ad propoſita dubia, Videlicèt.

13 *Primò, An Epiſcopus reſidens in aliquo loco eius Diœceſum, quamuis non reſideat in Ciuitate Caſtellana, vel Hortana, ſatisfaciat ſuæ obligationi circa reſidentiam?*

Secundò in quanam ex dictis Ciuitatibus ſit primò inchoanda Synodus, & an poſſit Epiſcopus cogere Clericos illius Ciuitatis, in qua non celebratur ad illi intereſſendum?

Tertiò, An quando Epiſcopus conficit Chriſma in vna ex dictis Ciuitatibus, Clerus illius Ciuitatis, in qua non conficitur, teneatur illud ab Epiſcopo accipere. Et an Epiſcopus ad illi intereſſendum poſſit cogere Clerum dicta Ciuitatis?

Quartò, An Clerus Hortanus monitus ad recipiendum Oleum Sanctum, in ſpretum ſui Epiſcopi accipiens illud ab alieno, poſſit aliis pœnis plecti, vltra peccatum mortale?

Quintò, An Epiſcopus volens in Ciuitate Caſtellana cognoſcere cauſas ciuiles Hortanæ, & illius Diœceſis, & ſic è contra, poſſit per ſe ipſum illas cognoſcere, ſcribente Notario, quem maluerit, non ſolum proceſſus cauſarum

rum, verùm etiam viſitationum?

Sextò, An Epiſcopus exiſtens in Diœceſi Hortana, in negotiis peragendis illius Diœceſis, poſſit ſe denominare Epiſcopum Ciuitatis Caſtellanæ, & Hortanę, aut Hortanę, & Ciuitatis Caſtellanę, & quomodò etiam denominari debeat, quandò exiſtens extra territorium committit aliquid peragendum in aliqua ex dictis Ciuitatibus, ſeù Diœceſibus?

Ad primum. Epiſcopum in aliqua parte alterutrius ex Diœceſibus reſidentem ſuæ obligationi circa reſidentiam ſatisfacere, dum in aliqua ex ſuis Cathedralibus reſideat temporibus à Concilio præſcriptis, cap. 1. verſ. eadem interim admonet, ſeſſ. 23. de reform.

Ad ſecundum. Proximam futuram Synodum eſſe indicendam, & celebrãdam in Ciuitate Caſtellana, in qua ad præſens Epiſcopus reperitur, & reſidet; deindè verò in Ciuitate Hortana, & ſic deindè ſingulis annis obſeruari debere, abſque tamen præiudicio partium, tàm in petitorio, quàm in poſſeſſorio iudicio, & donec articulus præcedentiæ plenè cognitus, & definitus fuerit. Cæterùm ad Synodum in altera ex dictis Ciuitatibus celebrandam, nequaquam teneri accedere Clerum alterius Ciuitatis.

Ad tertium. Clerum unius Ciuitatis, non ſolum teneri ſacrum Chriſma, ſeù ſacrum Oleum accipere ab Epiſcopo illud in alia Ciuitate conficiẽte, verùm etiam poſſe cogi, eidem Epiſcopo in eiuſmodi miniſterio aſſiſtere ad ſacrorum Canonum præſcriptum.

Ad quartum puniri poſſe ab Epiſcopo.

Ad quintum. Epiſcopum in vna ex dictis Ciuitatibus exiſtentem, poſſe per ſeipſum cognoſcere cauſas alterius Ciuitatis, vel Diœceſis, adhibito Notario ſibi beneuiſo, tàm in proceſſibus conficiendis, quàm in actis viſitationum conſcribendis, ſed tamen debere habere rationem, vt id non paſſim, ſed rarò, & æqua ex cauſa fiat, & in arduis tantùm, & grauioribus negotiis, nè conſtitutionnionis eludatur.

Ad ſextum, quemadmodũ Epiſcopus in Ciuitate Caſtellana, vel eius Diœceſi exiſtens, Ciuitatis Caſtellanæ, & Hortanæ Epiſcopus eſt appellãdus, ità è conuerſo, dum in Ciuitate, vel Diœceſi Hortana moram trahit, Hortanæ, & Ciuitatis Caſtellanæ Epiſcopum nuncupari, & inſcribi debere. Quod ſi extra Diœceſim reſideat, in negotijs ad Ciuitatem, & Diœceſim Hortanam pertinentibus, Hortanæ, & Ciuitatis Caſtellanæ, in ſpectantibus verò ad Ciuitatem Caſtellanam, & illius Diœceſim, Ciuitatis Caſtellanæ, & Hortanæ Epiſcopum eſſe denunciandum.

Simile quid accidit in Ciuitatibus Parmæ, & Placentiæ Sereniſſimi Ducis Farneſii, quarum vtraque habet iura regalia, quia in publicis edictis, & in aliis ſcripturis, quibus præponendus eſt titulus Ducis, & in cuſſione monetarum, Parmæ inſcribitur Dux Parmæ, & Placentiæ; Placentię verò ponitur Dux Placentiæ, & Parmæ. Ipſe verò nè cui magis fauere videatur, vbicumque reperitur, ſubſcribit. P. & P. Dux.

14 In cauſa Valuen. & Sulmonen. cum Capitulum, & Clerus Valuen. conqueſti eſſent apud Sacrã Congregationem, quod licèt extarent peculiares carceres in Palatio Epiſcopali Valuen. vbi Vicarius Epiſcopi morabatur, nihilominùs cum aliquis è Diœceſi Valuen in carcerem eſſet coniiciendus, Epiſcopus ad Sulmonen Ciuitatem duci mandabat, in maximum eorum damnum, & incommodum; Sacra Congregatio Concilii Tridentini, 17. ianuarii 1604. Epiſtolas dedit ad Epiſcopum tenoris, qui ſequitur. *Quamdiù Amplitudo tua Valuen, & Sulmonen Eccleſiæ, Dei, & Apoſtolicæ Sedis gratia præeſt, ipſam vtriuſque Ciuitatis, & Diœceſis, æquè proſpicere decet; & propterea cum aliquis, ex Diœceſi Valuen in carcerem fuerit con-*

 ii-

iiciendus, non ad Snlmonen. Ciuitatem erit duc endns, ſed carceribns Valnè Palatii Epiſcopalis, vbi Amplitndo tua moratnr, mancipare debebit, nè accedat ſquallori carceris, etiam itineris incommodũ, ac rerũ neceſſariarũ defectus, quas vltra propriam Patriá Conſanguinei ægrè ſuppeditant, id ſnmma æqnitas poſtnlat, & ab Amplitndine tna cbſernari mandant Illuſtriſs. Patres Concilii Tridentini Interpretes.

15 In alia cauſa Sutrina, & Nepeſina, conquerente Sutrinæ Ciuitatis Capitulo de Epiſcopo, qui adſtringebat Clericos ex Sutrina Ciuitate ad Nepeſinã ire pro ipſorum cauſis, ead. Sacra Congregatio ſub die 11. Maii 1594. mandauit Epiſcopo, *Quod ſi ità eſt, Vicarium ſtatim deputet in Cinitate Sutri, & mandet Officialibus Curiæ Nepeſinæ, nè Clericos Sutri in aliqno moleſtent, nec ſe ingerant.*

16 Et in alia cauſa Calaguritana & Calciaten iuris corrigendi inter Epiſcopum Calaguritanum, & Capitulum Calciaten, præſuppoſito, quod Epiſcopus Calaguritanus, & Calciaten ſit vnicus, vnica Diœceſis, & vnicus Decanus; necnon præſuppoſitis deciſionibus Rotalibus in hac cauſa factis, dubitatum fuit. An per Conc. Tridentinum, *cap.6. ſeſſ 25. de reform.* derogatum ſit conſuetudini immemorabili à Capitulo prætenſæ, videlicèt, quod Epiſcopus volens procedere ad punitionem, correctionem, & carcerationem Capitularium Calciaten. delinquentium, ad præſcriptum *d.cap.6.* teneatur hoc facere in ipſa Ciuitate Calciaten, & in carceribus ibidem exiſtentibus, non autem in qualibet parte dictæ ſuæ Diœceſis, vbi domum, & Tribunal habet? Eadem Sacra Congregatio die 7. Septembris 1630. Procuratoribus, & Aduocatis vtriuſque partis auditis, iuribuſque, & rationibus hinc, indè allatis, maturè perpenſis, cenſuit, per Concilium Tridentinum, *d.cap.6.ſeſſ.25. de reform.* huiuſmodi immemorabili conſuetudini fuiſſe derogatum.

17 Non ſolùm autem Cathedrales Eccleſiæ cum Cathedralibus Eccleſiis, & Monaſteria cum Monaſteriis vniri poſſunt, prout ex ſupra recenſitis Eccleſiis, aliiſq; multis, tàm in Italia, quàm extra, ſicuti in Delphinatu Dieñſis, & Valentinæ, *Rebuff. de vnion. nu.* 4. Verùm etiam Regularium Monaſteria ipſis Cathedralibus Eccleſiis vniri poſſunt, *tex. in cap. Quia Monaſterium, de relig. domi. & cap.1. nè ſed. vacant.*

18 Quæ tamen vnio rariſſimè, &
non niſi urgentiſſima exigente
cauſa concedenda videtur, quia
cum Epiſcopus Eccleſiæ, cui u-
nitur, fiat Abbas Monaſterii vni-
ti, non poſſet conuenienter ſer-
19 uari religio, ex quo diuerſæ
profeſſionis eſſent; Propterea promiſcuis actibus officia turbari nõ debent, *arg. C. de teſta. l. conſulta diualia, & 89. diſt. ſingula.* Inſuper, quia materiam diſcordiæ communia cauſare ſolent. *l. cum pater. §. dulciſſimis, ff. de leg.* 2. Et naturale vitium eſt, negligi, quod communiter poſſidetur, *gloſ. verbo, religio. d.cap.1. nè ſed. vacan.* faciunt, quæ diximus ſupra, *ſect.3. in coroll.* Quatenùs autem concederetur talis vnio Monaſterii, Religioſi in eo degentes ſub Prioris regimine gubernari deberent, & Epiſcopus certis redditibus eſſe contentus, nè hoſpitalitas, & eleemoſynę fraudarentur. *gloſ. loc. cit. verbo cæpimus.*

20 Cauſę, ob quas vnio fieri poſſit, ſunt neceſſitas, & euidens vtilitas. Neceſſitas eſt, ſi duæ Eccleſiæ ſint pauperes, & ad victum duorum non ſufficiant. *can. nn.10. q. 3. cap. poſtquam 16. q. 1. clem. ne in agro, §. ad*

ad hæc, de ſtat. Monach. gloſ. in cap. Clericis 21 *q.* 1. dicens eam Eccleſiam eſſe pauperem, quæ aliquem honeſtè, & ſufficienter alere non poteſt, neque hoſpites recipere, aut quando ſibi, ſuiſq; nō ſufficit. *gloſ. in autheu. prætereà, C. vndè vir, & Vxor.* Quod tamen remittendum eſſe Iudicis arbitrio vult *Rebuff. in d. tit. de vnion. n.* 39. Pariter ſi ab hoſtibus deſtructa, & deſolata ſit Eccleſia, *cap.* 2. *de relig. domib.* vel Populi decrementum, *cap. ad audientiam,* 2. *& cap. fin. de Eccleſ. ædific.* Item quandò Eccleſiæ ſunt vicinæ, & populus mortuus eſt, vel ſunt pauci, *cap. & temporis* 16. *q.* 1. Ex quibus colligitur, hoſtilitatis, vel paupertatis neceſſitate, Sedes Epiſcopales in vnam redigi, *c. fin. verſ. hoſtilitatis* 25. *q. vlt. Rebuff. loc. cit. num.* 40. *Barboſ. d. cap.* 16. *num.* 30. *&* 38.

22 Vtilitas verò eſt, quando propter tenuitatem fructuum, non inueniuntur idonei ad ſeruiendum illi Cathedrali Eccleſiæ, ſeù alteri beneficio, *cap. expoſuiſti, vbi Abb. & alii de præben. Barboſ. loc. cit. num.* 41. *Vgolin. de offi. Epiſcopi c.* 12. *in princ. num.* 4. aut ſi fiat ad hoc, vt diuinus cultus augeatur, *cap. ex parte, de conſtit. Barboſ. d. cap.* 16. *n.* 39.

23 Quis autem vniones facere poſſit, quantum ad Cathedrales Eccleſias attinet, & Monaſteria, certum quod ſolus Papa facere poteſt, *cap. ſicut vnire, de exceſſ. Prælat. & cap.* 1. *de relig. domi. ubi omnes Doctores cum Barboſ. de iur. Eccleſ. lib.* 1. *cap.* 2. *verſ. nono.*

Quò verò ad alia inferiora beneficia, videatur, *Rebuff. d. tit. de union. benef. & Barboſ. de iure Eccleſ. lib.* 3. *cap.* 16. vbi latè dilucidant materiam, quæ ad noſtrum non petinet inſtitutum, cum de illis tantùm unionibus agamus, quarum examen, & diſcuſſio in Sacr. Congregatione rerum Conſiſtorialium fieri debeat.

24 Cū unio ſit aliquid facti, ideoq; ab allegante probanda, quando deſunt inſtrumenta, vel aliæ ſcripturæ, probatur ex diuturnitate temporis immemorabilis, quod beneficium ſemper fuit tanquam unitum poſſeſſum, *Garz. de benf. p.* 11. *cap.* 2. *à num.* 229. ex Rotæ deciſionibus oſtendit, ad probādam unionem, requiri immemorabilem cum requiſitis à *gloſ. in cap.* 1. *de præſcript. in* 6. vel quadragenariam cum titulo habili ad præſcribendum. Et *à num.* 239. ex aliis deciſionibus ſubdit, quod

25 hoc ſolùm videtur procedere in unione acceſſoria, & extinctione, ſeù extinctiua tituli; ſecus in unione æquè principaliter, in qua beneficium, ſeù Eccleſia remanet in ſtatu ſuo, retinetque nomen, & antiqua iura, & ſolùm agitur, ut unus ſit Paſtor, ſeù Epiſcopus utriuſque, ideòque non ità reſiſtit ius commune; ac proindè in tali probatione non erit neceſſaria immemorabilis, aut quadragenaria cum titulo, ſed ſufficit quadragenaria ſine titulo, cum bona fide tamen. Probatur item in antiquis ex teſtibus de publica voce, & fama, *Rota deciſ.* 626. *n.* 4. *p.* 1. *& deciſ.* 724. *p.* 2. *recent.* Dummodò tamen cum fama poſſeſſionis de unito probetur etiam titulus, vt reſolutum fuit in *Tiraſſonen. Vicariæ* 15, *Decembris* 1617. *coram Martino Andrea, & in eadem cauſa* 10. *Martii* 1623. *coram Pirouano.* Probatur denique ex diſmembratio-

26 ne, quæ antecedentem unionem ſupponit perneceſſe, *Oldrad. conſ.* 296. *num.* 4. *Caputaq. deciſ.* 344. *p.* 3. *Rota deciſ.* 371. *num.* 1. *p.* 1. *rec. & coram Buratt. deciſ.* 660. *num.* 4.

27 Notandū pro cōplemento, quod iuris diſpoſitio de vniendis Epiſcopatibus in caſibus ſuprapoſitis, non eſt inducenda contra ea, quæ dicemus inferiùs *ſect..* .de non concedenda retentione, ſeu

noua prouiſione plurium Eccle-
ſiarum, & Monaſteriorum. Pri-
mò quidem, quia in prædictis u-
nionibus attenditur neceſſitas,
28 ſeù utilitas Eccleſiæ, non ſic au-
tem in retentione, vel noua pro-
uiſione, quia non agitur ibi de
neceſſitate, ſeù utilitate prædictis
(unica excepta, nè bona Eccleſię
rapiantur ab Hæreticis) ſed de
mero lucro temporali perſonæ,
cui datur prioris Eccleſiæ, ſeù
Monaſterii retentio. Præterea in
29 prouiſione Eccleſiarum inuicem
vnitarum, non intercedit duplex
coniugium ſpirituale, ſicuti in
retentione, & noua prouiſione,
ſed vnum tantùm, quia ſi vidua-
tæ Eccleſiæ, ſeù viduatis Eccle-
ſiis prouideatur per electionem,
vna tantùm fit electio à Canoni-
cis utriuſque Eccleſiæ coniūctim,
ut ſupra dictum eſt, & una tantū
confirmatio; Quod ſi prouiſio fiat
per Papam, unum tantum habe-
tur præconium, quod vim habet
electionis, vnaque propoſitio,
quæ vim habet confirmationis.
In prouiſione verò alterius Ec-
30 cleſiæ, prima retenta, fit noua
electio, nouaque confirmatio,
ſeù noui actus in conſiſtorio, ex
quibus nouum initiatur ſpiritua-
le coniugium, priore durante.
Ac proindè locum habet axio-
ma, quod à diuerſis, non fiat il-
latio, *Barboſ. axiom. 114. per tot.*

SECTIO DECIMA.

De Diſmembratione.

SVMMARIVM.

Papa utrum poſſit erigere Cathedralem, diſmembrando. nu. 1.

Imperator poteſt de vna Ciuitate duas facere, & de duabus unam. 2.

Sixtus Quintus plures Ciuitates erexit diſmembrando. 3.

Pius Secundus Senenſem Eccleſiam in Metropolitanam erexit. 4.

Gregorius XIII. Bononienſem Eccleſiam in Archiepiſcopalem erexit. 5.

Sixtus Quintus Eccleſiam Firmanam in Archiepiſcopalem erexit. 6.

Diſmembratio qualiter fiat, & qualiter in ea procedendum. 7.

Burgen diſmembrationis. 8. & ſeqq.

Rationes in facto pro diſmembratione. 9.

Rationes in iure pro diſmembratione. 10.

Rationes in facto contra diſmembrationem. 11.

Rationes in iure contra diſmembrationem. 12.

Epiſtola Reginæ Matris Hiſpaniarum. 13.

Diſmembratio ab vno Patriar-
chatu pro erigendo alio, ſi-
uè ab vna Prouincia pro alia eri-
genda, ſiuè ab vna Diœceſi pro
noua erigenda Eccleſia, duplici-
ter contingere poteſt, aut motu
proprio Summi Pontificis, vel ad
partis inſtantiam.
1 Licèt enim moueat dubium
Franc. Marc. deciſ. 1120. Vtrum Pa-
pa poſſit erigere nouam Cathe-
dralem, diſmembrando ab alia
Cathedrali circa cōſenſum illius
Epiſcopi; Pro affirmatiua addu-
cens, quod ſicuti poteſt duos Epi-
ſcopatus unire, *cap. præcipimus, &*
c. ſicut duo 16. q. 1. cap. ſicut unire de
exceſſ. prælat. cap. quod tranſlationem,
de offic. legat. Sic etiam duos Epi-
2 ſcopatus ex uno facere poſſit.
Prout pariter Imperator de dua-
bus Ciuitatibus unam, ac de una
duas Ciuitates facere poteſt, *Spe-*
cul. in tit. de legat. §. nunc oſtendendum,
verſ. 5. Bal. in l. reſcripta, C. de precib.
Imp. offer. cap. ad audientiam de Eccleſ.
ædif. Pro negatiua verò citans *cap.*
felix 16. q. 1. & cap. multis ead. cauſ.
& q.
3 Attamen in praxi ſtatur pro af-
firmatiua, ſicuti Sixtus Quintus,
ad

ad honorandum natale ſolum, in Ciuitatem erexit Oppidum Montis alti in Prieno, eiuſque Eccleſiam in Cathedralem, ut conſtat ex bulla eiuſdem erectionis, quæ eſt 48. *in ordine Bull.nou. tom.2.* In qua præmittendo, ſe velle erigere prædictam Terram in Ciuitatem, nemine citato, vel audito, motu proprio illam, cum Portula, Patrignone, Monte-de-noue, Rocella, & Forcia, diſmembrat à Ripana Diœceſi; Nec non Mõtelparem Communantiam, Montem Monachum à Firmana, Caſtagnonam cũ ſuis locis ab Aſculana, eandemque Terram Montis alti, ad omnipotentis Dei laudem, & gloriam, Beatæ Mariæ honorem, & Chriſti Fidelium deuotionis augmentum, erigit in Ciuitatem, prædictaque loca eidem aſſignat pro Diœceſi, cum clauſulis prægnantibus, ac derogatione regulæ, de iure quæſito non tollendo.

4 Sic etiam Pius Secundus, rationabilibus de cauſis animum ſuum mouentibus, ac de plenitudine poteſtatis, Senenſem Eccleſiam, de qua Ciuitate ipſe erat oriundus, in Archiepiſcopalem erexit, eidemque Suanenſem, Cluſinam, & Groſſetanam Eccleſias, quæ prius ad Romanam Prouinciam pertinebant, ſicuti, & ipſa Senenſis, & Maſſanen, quæ ad Piſanam, ſuffraganeas conſtituit, vt in eius *Conſtit.3. Bull.nou. tom.1.*

5 Pariter Gregor. XIII. ad decorãdam Patriam ſuam, Bononienſem Eccleſiam de plenitudine poteſtatis in Archiepiſcopalem erexit, eidemque ſuffraganeas conſtituit Placentinam, Parmenſem, Regienſem, Mutinenſem, Imolenſem, Ceruienſem, & Cremenſem Eccleſias, à Metropolitanis Mediolanenſi, & Rauennatenſi diſmembratas, cum derogatione regulæ, de iure quæſito non tollendo, prout videre eſt ex eius Conſtitutione 17. *in ordine Bulla. nou. tom.2.* Quæ tamen Imolenſis, & Ceruienſis Archiepiſcopo Rauennatenſi reſtitutæ fuerunt a Clemente Octauo, *conſtitut.* 116. *Bull.nou.tom.3.*

6 Idem Sixtus Quintus ad decorandam Firmanam Eccleſiam, cui dùm Cardinalatus fungeretur honore, laudabiliter præfuerat, eam in Metropolitanam erexit, eidemque Maceratenſem, quæ prius nulli ſuffragabatur, Tolentinam, Montis alti, & Sancti Seuerini Eccleſias, à ſe in Cathedrales erectas, ſuffraganeas aſſignauit, prout ex eius *Conſtitutione* 95. *Bulla.nou.tom.2.* In huiuſmodi enim caſibus locum habet diſpoſitio, *l. quod Principi placet, de conſtit. princ.*

7 Quatenus verò, non motu proprio Papæ, ſed ad inſtantiam ſupplicantium deueniendum foret ad diſmembrationem, procedendum eſſet ſeruatis ſeruandis, citatis omnibus, quorum læderetur ius, neque deueniendum ad diſmembrationem ſine ipſorum conſenſu. Sicuti obſeruatum fuit ſub Pontificatu Gregorii XV. in diſmembratione Eccleſiarum Pariſienſis, in Archiepiſcopalem erigendæ, Carnotenſis, Aurelianenſis, & Meldenſis, ab Archiepiſcopatu Senonenſi, cuius erant ſuffraganeæ, & Pariſienſis tribuendæ. Auditus enim fuit Idẽ Archiepiſcopus Senonenſis, qui diſmembrationi, pro qua inſtabat Galliarum Rex, cõſentire noluit, niſi ab ipſo Rege data ſibi, & pro ſucceſſoribus ſuis Abbatia Sancti Martini. Et quatenus requiratur conſenſus Epiſcopi, requiritur etiã conſenſus Capituli, quod Sede vacante in Epiſcopali iuriſdictione ſuccedit. *Barboſ. cum ibi citatis de dignit. & Canon. cap.42. nu. 61. & ità practicatur.*

8 Cele-

8 Celebris in hac materia diſmẽbrandi ab vna Eccleſia, ad effectum aliam Cathedralem erigẽdi fuit cauſa *Burgen. diſmẽbrationis*, in qua pro parte Capituli Collegiatæ Eccleſiæ de Santander, & eiuſdem Oppidi prætendentium, & inſtantium, eam diſmembrari à Metropolitana Eccleſia Ciuitatis Burgos, erigique in Cathedralem, & Oppidum in Ciuitatẽ, pro verificandis requiſitis in *cap. præcipimus 16. q. 1. in extrau. Sedes Apoſtolica, Ioann. 22. de conceſſ. præb. in extrau. Sedes Apoſtolica, de offic. deleg. inter comm. & in extrau. Saluator, pariter inter com. de præben.*

9 Adducebatur in facto, amplitudo Diœceſis Burgen; tàm in longitudine, quàm in latitudine milliarium 160. cum treſdecim Collegiatis Eccleſiis, Archipreſbyteratibus ſexaginta duobus, viginti octo Monaſteriis, ac mille ſeptingẽtis quinquaginta quinq; Parochiis; lõgitudo itineris milliarium circiter nonaginta à Ciuitate Burgen, ubi reſidet Archiepiſcopus, cum ſuo Tribunali, ad Oppidum de Santander, cum aſperrimis montibus, duriſſimi, ac periculoſi itineris pro maiori parte anni, adeout ob niues, ac flumina, frequentiùs non poſſit iter haberi abſque maximis incommodis, atque euidenti diſcrimine vitæ. Quapropter Archiepiſcopi pro tempore, vel nũquam, vel ſatis rarò illam Diœceſis partem viſitarunt; indeque plurima emergere inconuenientia ob dictam diſtantiam à Tribunali Archiepiſcopali, & itineris aſperitatem, & in ſpecie cum dicta Collegiata Eccleſia de Santander de anno 1648. polluta fuiſſet, ſic per duos annos remanſit, ex quo Archiepiſcopus ad illam reconciliandam illuc accedere non potuit; oppreſſiones pauperum à Potentioribus, Parochianos à Parochis malè tractari; eoſdem Parochos, alioſque Sacerdotes maximæ ignorantiæ, ſcandaloſos, & in cõcubinatibus viuentes, aliiſque vitiis, ac vitæ illicitis libertatibus inueteratos; delicta, quamuis grauia, & notoria, remanere frequentiùs impunita; Sacramentum Confirmationis penè ignotum; pia legata, aliaſque pias diſpoſitiones non adimpleri, Eccleſiarum, aliorũq; piorum locorũ bona occupari, & diſpergi; Eccleſias demum malè tentas, ac reſtauratione indigentes, non reparari; paramenta, ſacraque vaſa cum maxima indecentia teneri; quibus, aliiſq; inconuenientibus cognitis, a pluribus Archiepiſcopis præſtitus fuit pro diſmembratione cõſenſus; Quinimmò inſtatum coram Regia Maeſtate, vt pro eadem Sanctæ Sedi Apoſtolicæ ſupplicaret.

Oppidum de Santander continere incolas mille cẽtum quadraginta quinque, ſcilicèt animas quinque mille, inter quas plures Feudorum poſſeſſores, & Vaſſallorum Dominos, Equites, Doctores, Nobiles, Diuites, Mercatores, alioſque viros qualificatos, eſſe validis recinctum mœnibus, cum turribus, & arca ſatiſſima, atque amplo maris portu; continere tria virorum Monaſteria ſatis cõſpicua, nempè Societatis Ieſu, Sancti Hieronymi, & Sancti Frãciſci, duoque Monialium. Eccleſiam Collegiatã in Cathedralem erigendam eſſe magnificæ, & ſumptuoſæ ſtructuræ, decenter, & ſplendidè ornatam, ſacraque ſupellectili pomposè prouiſam; habituramq; pro redditibus mẽſæ Epiſcopalis vndecim mille circiter ſcuta; Capitulum conſtare tribus Dignitatibus, nouem Canonicis, & duodecim Portinariis.

Diœ-

Diœceſim futurã longitudinis ſexaginta milliarium, & quadraginta latitudinis, cum quatuor centum quinquaginta Parochiis.

Antiquã Diœceſim Burgen remãſuram in lõgitudine, & latitudine centum milliarium, & vltra, cũ mille tercentum, & quinq; Parochiis, vltra plures Collegiatas Eccleſias, Archipresbyteratus, & Monaſteria; eiuſq; Eccleſiæ Burgen redditus, facta diſmembratione, remanſuros in ſcutis triginta millibus.

Adducebantur etiam plura diſmẽbrationum, & reſpectiuè nouarum Cathedralium erectionum exempla, Pro quorum omnium, & ſingulorum verificatione deductæ fuerunt plures teſtium depoſitiones, ſcripturæ, & inſtrumenta ad ſatisfactionem.

10 In iure autem à pluribus Aduocatis, & quidem primæ claſſis, adducebatur in ſubſtantia, quod quandò vnicus Paſtor ſingulorum vultus inſpicere, aliaſque partes boni Paſtoris adimplere non valet, & cum ferè impoſſibile reddatur per tàm latam, & diffuſam Diœceſim ad vnam tantùm perſonam ab Eccleſiaſticis, & Secularibus recurſum haberi, per neceſsè deueniẽdum ad aliquam diſmembrationem, & alterius Cathedralis erectionem, vt ea, quæ non valet vnus tantùm Antiſtes, ſaltem duo explere conentur, iuxtà diſpoſita in extrau. *Saluator de præbend. inter comm. Seraph. decif. 428. num. 3.* & pluribus comprobat *Franc. de priuil. Eccleſ. Cathed. cap. 6. nu. 47. cum ſeqq. & ſignanter. n.* 60. Nec refragare, quod Epiſcopus alios ad viſitandum deputare valeat, quia poteſt id admitti in caſu impedimenti accidentalis, vt innuit *Sacr. Conc. Trid. ſeſſ. 24. de reform, cap. 3. in princ, & magis apertè Barboſ. in collect. ad idem Conc. Seſſ. 6. cap. 4. nu. 17. & in tract. de iur. Eccleſ. lib. 1. cap. 14. num. 6. Secus verò, vbi difficultas, ſeu impoſſibilitas eſt continua, Lap. alleg. 66. ſub. num. 2. circa fin.* Etenim Epiſcopale munus nõ per Vicarios, ſed per ſeipſos explere debent Epiſcopi, vt exemplo Regis Gontramni docet *Baron. in ſuis annal. tom. 7. fol. 637. ac Petrus Gregor. de Republic. lib. 10. cap. 3. num.* 6. Idemque apertiſſimè eruitur ex ſacris paginis, ſignanter *Eccleſ. 7. 24.* vbi Spiritus Sanctus, Pecora tibi ſunt, attendito illis, quæ verba ſonant, Inſpice, & viſita, & *Prouer. 37. num.* 23. Diligenter attende vultus pecoris tui, tuoſq; greges conſidera. Et Saluator ipſe dixit in Euangelio, Paſtor proprias oues vocat nominatim, & eas educit, *Ioann. 10. 3.* Quomodò autem dari poterit talis vigilantia, talis agnitio, & talis nominatio in Paſtore, qui per ſe viſitare non valeat, ſed huiuſmodi curam aliis committat? Eſtque tritum in iure, quod viſitationes ab Inferioribus Deputatis factæ, nõ ab Epiſcopis, dicuntur impropriè, *Fuſc. de viſit. lib. 1. cap. 20. num. 16. & 17. Gregor, decif. 504. num.* 6. ea nimirum ratione, quia, vtplurimùm tales Deputati, magis inuigilant propriis, quàm publicis negotiis, ideoquè, vel nullam, vel inanem operam impendunt, contra finem, & ſcopum viſitationum, quæ ſunt ad morum reformationem inuentæ, *cap. un. 85. diſ. Fuſ. de viſit. lib. 1. cap. 4. num. 22. & lib. 2. cap. 7. num. 1. Merlinus decif. 84. num.* 3. Et indubitati iuris eſt, ob diſtantiã à Tribunali, & affluentiam Populi, deueniendum eſſe ad noui Epiſcopatus erectionem, præuia antiquioris diſmembratione, *c. præcipimus, 16. q. 1. cap. ad audientiam, il 1. vbi omnes ſcriben. de Eccleſ. ædif. Concil. Trid. ſeſſ. 21. cap. 4. de reform. ibique Barboſ. in coll. ſub n. 11. verſ. ob locorum diſtantiam,*

Digitized by Google

tiam, Clem. dudum §. numerus, vbi gloſſ. verbo exigit. de ſepult. gloſſ. in cap. cum inferior, verbo Cathedralem de maior. & obed. Menoch. conſ. 477. *Ricc. in prax. for. Eccleſ. deciſ.* 554. *n.* 1. Idque certiùs, quando ex diſtantia plura occurrunt itinerantibus diſcrimina, ob inacceſſibiles Mõtes, ob niuium frequentiam, fluminumque inundationes, *gloſſ. in d. cap. ad audientiam, verbo magna difficultate de Eccleſ. ædific. Lap. alleg.* 66. *ſub. n.* 2. *verſ. ſed quæro nunquid. Lotter. de re benef. lib.* 1. *q.* 18. *nu.* 24. 26. *&* 27. *Franc. de priuil. Eccleſ. Cathed. cap.* 6. *num.* 144. *& ſeq. Barboſ. de pot. Epiſc. alleg.* 68. *num.* 1. *p.* 3. *Rota dec.* 434. *num.* 2. *&* 3. *p. prima recent. & p.* 2. *deciſ.* 288. *num.* 2. *in med. & p.* 7. *deciſ.* 68. *num.* 8. *Greg. dec.* 504. *num.* 8. *Martin. Andr.* 59. *nu.* 2. Et ad ſummum, quandò aliqua ſupereſt dubitatio, an diſtantia loci, ſiuè altera cauſa pro ſimilibus diſmembrationibus allegata ſit ſufficiens, remittitur iudicis arbitrio, *gloſ. in cap. vlt.* 80. *diſ. Ricc. d. deciſ.* 554. *n.* 5. *Rebuff. in prax. benefic. tit. de erect. in Cathed. Barboſ. de poteſt. Epiſcop. d. alleg.* 68. *num.* 2. *&* 4. *& in collect. ad Concil. d. cap.* 4. *num.* 8. *&* 9. Data verò ſufficienti cauſa deueniẽdi ad diſmembrationem, non habentur in conſideratione facultatum, & diuitiarum diminutiones, neque diſſenſus eorum, quibus diſmembratio præiudicat, quia ſpiritualia temporalibus ſunt anteponenda, & utilitas publica priuatæ præponderat. *Lap. alleg.* 41. *num.* 4. *& d. alleg.* 66. *ſub num.* 3. *verſ. quæro igitur, & ſub num.* 15. *Lotter. d. q.* 18. *num.* 29. *lib.* 1. *Barboſ. de offic. & poteſt. Epiſc. p.* 3. *alleg.* 68. *num.* 1. *Ricc. d. dec.* 59. *num.* 4. *Franceſ. cap.* 10. *num.* 2. *cum ſeq.* ſuntque iura expreſſa in *d. cap. ad audientiam, ubi Abb. num.* 16. *de Eccleſ. ædific. & in decret. Conc. Trid. ſeſſ.* 21. *cap.* 4. *de reform.*

11 E contra verò pro parte Decani, & Capituli Burgen primò, & deindè etiam Archiepiſcopi, contra diſmembrationem à Diœceſi Burgen, & reſpectiuè contra erectionem Collegiatæ prædictæ de Santander in Cathedralem, fuerunt pariter in facto deductæ plurium Teſtium depoſitiones, ſcripturæ, & Inſtrumenta, quibus ſi nõ in totum elidebantur, multum obnubilabantur probationes pro diſmembratione, & reſpectiuè erectione prædictis. Videlicèt facilitatem itineris à Ciuitate Burgen ad dictũ Oppidum de Santander, plures viſitationes, & Sacramenti confirmationis adminiſtrationes ab omnibus ferè Archiepiſcopis Burgen, Oppidum de Santander non continere niſi focularia ducentum nonaginta nouem, & populi pro maiori parte nauigationem, & piſcationem exercẽtium; Eccleſiam minùs aptam, quæ in Cathedralem erigeretur; pluraque damna Eccleſiam Burgen ex tali diſmembratione paſſuram.

12 In iure autem pariter a pluribus Aduocatis ex celebrioribus dicebatur, pro ſimilibus diſmembrationibus, & erectionibus, non attendi quamlibet difficultatem itineris, ſed magnam eſſe debere, atque inſuperabilem, veluti quandò itinera practicari non poſſunt, niſi per ſolos pedeſtres, cum magnis periculis, & riſico vitæ *Cancer. var. reſol. p.* 3. *cap.* 3. *n.* 420. *& ſeqq. Lotter. de re benef. lib.* 1. *q.* 28. *a n.* 29. *vſque ad* 33. *Franceſ. de Eccleſ. Cathed. cap.* 6. *n.* 93. 154. *&* 178. Tuncque ad diſmembrationem, & erectionem reſpectiuè deueniri, quando talis adeſt neceſſitas, cui aliud remedium adaptari non poſſit; Sed ſi aliundè neceſſitati, & cauſæ prouidere eſt, nunquam permitti diſmembrationem, *cap.* 1. *de rebus Eccleſ. non alien. Lap. alleg.* 66. *ſub num.* 6. *verſ. limitatur tamen, Lotter. de re benef. lib.* 1. *q.* 83. *nu.* 31. *Franceſ.*

ceſ.d.cap.6.num.93.& 94.Rota deciſ. 223. num.10. & 11. p.6. recent. Sicuti ſacri Canones eam non admittunt in præiudicium alterius, *extrau. Sedes Apoſtolica, de offic.deleg.in princ. Piaſec.in prax.Epiſc.p.1. cap.5.num.1.Barboſ.collect. in Conc. Trid.ſeſſ.21. de reform. cap.4. nu.12.* Et ſignanter, quod antiquæ Eccleſiæ relinqui debeant omnia bona, emolumenta, & redditus, poſſeſſiones, aliaque iura quæcumque, *text.in cap. Eccleſia 43.& ſeqq.10.q.1.* Pontifices item non eſſe ſolitos diſmembrare, nouaſque erectiones facere citra conſenſum Epiſcopi, & ſine iuſta, & rationabili cauſa. *Mandoſ. de ſignatura gratiæ, verbo erectiones, Lotter. de re benef.lib.1.q. 11.nu.19. Solorz.de iur.Indiar.lib.3.c.5.nu.16. & 17. Franc.de Eccleſ.Cathed. d.cap. 6. num.45. & cap. 10. num. 60. & 84.* Quæ cauſæ per certas, & indubitatas probationes verificari debent, *Lotter.d.lib.1.q.28.nu. 33. Rota, coram Ottobono deciſ. 6. num.12.& in recent. deciſ. 224. num. 7.p. 10.* Quinimò non eſſe attendendum conſenſum Epiſcopi, eiuſque aſſertiones, quia in materia diſmembrationis non attenditur utilitas Prælati, ſed primariò, & principaliter vtilitas Eccleſiæ. *Rota in Crocouien. diſmembrationis decimarum, 3. Iunii 1650. coram Veroſpio, & in Comen diſmembrationis, dec. 224.num.11.p.10. recent.* In qua quidem materia cōtradictio unius tātùm ſufficit, & ſuffragatur ad impediēdam diſmembrationem, ex adductis in *Toletana Parochialis de Madrid 27. Iunii 1601. & 1. Februarii 1602.coram Corduba, apud Garz. de benef.p. 12.cap.3.num.6. in fin.verſ.non obſtat conſenſus.& in Albinganen. diſmembrationis 14. Decembris 1654.coram Papien. §.deficit.* Addendum inſuper, quod negligentia Paſtoris nullatenus præbeat iuſtam cauſā diſmembrandi, *Rota deciſ.434.nu. 5.p.1.recent.& d.deciſ.6. num.18. coram Ottobono, & in Aquileien diſmembrationis 18. Februarii 1656. §. nec ſubſiſtere, coram Meltio.* Quia Antiſtites viſitare,& confirmare negligētes, opportunis remedlis, etiam cenſuris compelluntur. *Franc.de Eccleſ.Cathed.d.cap.6. nu 7.* Generaliter enim negligentia Prælati nullum præiudicium inferre poteſt Eccleſiæ, *cap.verò de condit.appoſ.vbi gloſſ.verbo, conditione, Abb.num.2. in fin. verſ.modus ergò. Rota coram Burat.deciſ.7. nu.12. verſ.ſiue quia Prælatus.* Qui licèt de rigore iuris cogi non poſſit, mutare ſedem, neque ſibi plures Vicarios Generales eligere, poteſt tamen, ſi velit, tàm ſimpliciter, quàm inſolidum, illos ſibi ſubſtituere, *Doctores in cap.1. de offic.Vicar.in 6. Valleſ.conſ.192. n.5. Barboſ.de offic.& poteſt.Epiſc.p.3.alleg.54.num.129. Sbroz.de offic.Vicar. lib.1.q.50.per tot.* Et de æquitate tantùm, data magna diſtantia, cum difficultate, & aſperitate itineris, tenetur, vt conſulat indemnitati ſubditorum, deputare plures Vicarios Foraneos ad vniuerſitatem cauſarum. *Innoc. in cap. ſanè, de for.comp. Barboſ. de iur. Eccleſ.lib.1.cap.15.ſub num.30. & de offic.& poteſt.Epiſc.p.3.alleg.74.num. 127. Rot.in Tiraſſonen iuriſdictionis 14. Decembris 1663. coram Vicecomite, confirmata 15. Iunii 1665. coram Ottalora.*

Negari non poteſt, quin propoſita cauſa in Sacra Congregatione rerum Conſiſtorialium, magna, ſeù maxima fuerit altercatio, aliis tàm ex Emin. Dom. Cardinalibus, quàm ex Prælatis, & Conſultoribus affirmatiuam partem, & aliis negatiuam tenentibus. Omnibus tamen, & ſingulis plenè conſideratis die 2. Septembris 1669. reſcriptum fuit: *Non eſſe locum diſmembrationi.* In-

G ſtan-

ſtante poſt modum Capitulo Burgen pro impoſitione perpetui ſilentii, die 11. Februatii, 1672. reſponſum fuit negatiuè.

Non omittendum tamen, quod optante Sereniſſima Regina, Matre, & tũc Tuttice Catholici Regis Caroli Secundi, nunc feliciter regnantis, ac Regnorum Gubetnatrice, eius Confeſſatium, Pattem Pettum Nidatdum Societatis Ieſu, poſteà S. R. E. Catdinalem, fieti Primum, ſeù Maximum Hiſpaniarum Inquiſitorem, cumque illi obſtaret exceptio Nationalitatis, cum nõ eſſet Hiſpanus, Capitulum Burgen ſe promptiſſimum exhibuit ad mandatum Suę Regiæ Maieſtatis præſtare conſenſum ad fauorem dicti Patris Nidardi, eidemq; ſupplicauit, quatenùs dignaretur mandare Oratori in Vrbe, vt relinqueret, cauſam diſmembrationis à Diœceſi Burgen, & reſpectiuè erectionis in Ciuitatem, & Cathedralem, petitæ à Collegiata Eccleſia, & Oppido de Santander, decidi prout de iure; ſicuti ab eadem ſcripta fuit epiſtola, tenoris, qui ſequitur.

13 *Regina Gubernatrix. Marchio Aſtoricæ Conſobrine Vir honorariæ Cameræ, & Orator in Vrbe. Pro parte Eccleſiæ Collegiatæ, & Oppidi de Santander, facta fuit mihi lata relatio motiuorum, quæ adfuerunt pro intentu erectionis noui Epiſcopatus in illis montaneis, & diſmembrationis Archiepiſcopatus Burgẽſis, longi temporis, à quo citra ſolicitatur, dum habuit principium à tempore Maieſtatis Domini Regis Philippi Secundi, nec non Regem Domiũ meum, qui ſãcta fruatur gloria, mandaſſe ſcribi epiſtolas ad ſuam Sanctitatem, & ad Oratorem, vt omnem inſtantiam faceret, ad effectum, vt inſimul, & eodem tempore curreret prouiſio Archiepiſcopatus tunc vacantis, & iſta erectio, dùm erant factæ informationes, & non perueniſſe in tempore, ad effectum præſentandi epiſtolam, quam pro bono habui, ſcribere ad ſan. mem. Alexandrum Septimum in commendationem dictæ erectionis noui Epiſcopatus in diſtrictu, quem vocant à Montibus infra, vulgo de Pennas abaxo, teque non potuiſſe in hoc particulari facere inſtantias, tibi à me iniunctas, eo quia priùs ſa. me. Alexander Septimus è vita migrauerat, ſupplicando, quatenus mihi complacerem, iniungere tibi, vt eadem interponas officia apud Beatiſſimum Clementem Nonum; Et Ego ad eundem ſcriberem in ea conformitate, qua ad eius Anteceſſorem. At his viſis in Conſilio Cameræ, & agnito, hanc eſſe materiam iuſtitiæ, & inter partes, quodque non deceat, perpenſum oſtendere fauorem Regium pro aliqua ex illis, neque etiam ſcribere ad ſuam Sanctitatem, decreui præcipere tibi, prout per præſentem præcipio, quatenùs ſollcites apud Beatitudinẽ Suam breuem reſolutionem huius negotii, adhibendo deſuper omnia media, quæ iudicaueris neceſſaria, uſque ad eius definitionem, abſque eo, quod te perpenſum oſtendas, vt dictum eſt, pro aliqua ex partibus, & in eo mihi inſeruies, &c. Matriti 27. Nouembris 1667. Ego Regina.*

Quam Epiſtolam, veluti omnium antecedentium reuocatoriam latè interpretantes Curiales Vrbani, qui optimè norunt aptare quadrata retundis, & oretenùs informando, nonnullas addiderunt rationes, ob quas, licèt extraiudiciales, crederem, potuiſſe intrare arbitrium, à iure tamen, & prudentia regulatum.

SEC-

SECTIO VNDECIMA.

De Ceſſione,ſeù Renunciatione.

SVMMARIVM.

Cauſa cedendi, & dimittendi Eccleſias. num.1.& ſeqq.

Cedendi cauſæ aliquæ tangunt animam. 2.

Cauſæ cedendi aliquæ tangunt corpus.3.

Cauſæ cedendi nonnullæ proueniunt ab extrinſeco.4.

Epiſcopus ob conſcientiam criminis,quãdò cedere teneatur.5.

Epiſcopus ob debilitatem corporis,quandò cedere teneatur.6.

Debilitatem corporis, non ſemper ſequitur debilitas animi.7.

Epiſcopus ob infirmitatem non eſt compellendus cedere, ſed dandus illi Coadiutor.8

Senectus, quæ reddat impotentem, relinquitur Iudicis arbitrio.9.

Scientiæ defectus, an præbeat cauſam cedendi.10.

Scientiæ triplex gradus.11.

Epiſcopus qua ſcientia pollere debeat. 12.

Ignorantia,an,& quando ſit peccatum. 13.

Malitia Plebis quando præbeat cauſam cedendi. 14.

Epiſcopus propter ſcandalum, an cedere teneatur.15.

Scandalum, vt euitetur, an ſit dimittenda iuſtitia.16.

Irregularitas, an præbeat cauſam cedẽdi, aut cum ea diſpenſandum.17.

Inimicitiæ quando præbeant cauſam cedendi.18.

Aeris intemperies quando det cauſam cedendi. 19.

Boni non ſunt dimittendi propter malos. 20.

Epiſcopus cedere poteſt, quando nulla ſupereſt ſpes correctionis.21.

Epiſcopo, quando compellitur cedere, danda eſt compenſatio ſuper fructibus.22.

Epiſcopus confirmatus, ſed nondum conſecratus, an ob ſuperuenientem infirmitatem ſit dimittendus. 23.

Licentiam cedendi petere, eſt ipſam ceſſionem offerre.24.

Papa cedendi licentiam concedente, eſt ceſſionem admittere.25.

Electio confirmationem in ſe continet.26.

Epiſcopus perſonaliter petens ceſſionem, reſilire nequit.27.

Dictum Papæ Marcellini refertur. 28.

Reſignationis cauſa propoſita ſufficit. 29.

Licentia cedendi à Papa conceſſa, non eſt locus pænitentiæ.30.

Paria ſunt,cedere,& poſt obtentam licentiam cedere velle.31.

Promiſſio ceſſionis pro ceſſione eſt habenda. 32.

Promiſſio renunciandi facta Principi, habetur pro renunciatione.33.

Bona fide ſemper agitur cum Principe. 34.

Pænitentię non eſt locus, poſtquam Epiſcopus à Papa licentiam cedendi petiit. 35.

Gratia obtenta,non eſt ab illa recedendũ. 36.

Iudicium Papę,& Sacræ Congregationis ab aliis pendere non debet.37.

Perſonas Eccleſiaſticas variatio dedecet. 38.

Commiſſum in Vrbe totus Orbis ſcit. 39.

In reſignationibus, non priuatæ perſonæ vtilitas,vel neceſſitas, ſed Eccleſiæ commoda perpenduntur. 40.

Epiſcopus in conſcientia cedere tenetur, quando non eſt ampliùs profuturus. 41.

Eccleſia non vacat,niſi Papa in Conſiſtorio abſoluat à vinculo.42.44.& 48.

Eccleſia quando per libellum Papæ porrectum dicatur vacare. 43.

Vacare verbum, qualiter intelligi poſſit. 45.

Eccleſia, quando impropriè vacare dicatur. 46.

Proximè expellendus non habetur pro expulſo.47.

Cedendi facultas non habet vim ceſſio-

nis. 48.

Licentia alienandi non eſt alienatio. 47.

Poſt reſcriptum, conſtare de cauſis, requiritur noua inſtantia pro admiſſione ceſſionis. 50.

Chirographum conſenſus ſubſcribere debet Epiſcopus pro abſolutione à vinculo. 51.

Matrimonium ſpirituale, vt diſſoluatur, requiritur conſenſus vtriuſque. 52.

Spirituale Coniugium contrahitur per electionem, & confirmationem. 53.

Conſecratio nihil addit ad vinculum ſpiritualis matrimonii. 54.

Spirituale matrimonium ſicuti contrahitur in Conſiſtorio, ſic eiuſdem ſolutio. 55.

Actus ad diſſolutionem requiritur eadem ſolemnitas, quæ ad conſtitutionem, 56. *& ſeqq*.

Papa, an inuitum Epiſcopum transferre poſſit. 60.

Clauſula, de plenitudine poteſtatis, non ſupplet defectum iuris naturalis. 61

Cauſæ petendi ceſſionem non omnes tangunt commodum Eccleſiæ. 62.

Epiſcopus, ob quæ crimina, cedendi licentiam petere debeat. 63.

Scientiæ defectus duplici ex cauſa prouenire poteſt. 64.

Irregularitas ex defectu natalium prouenit abſque culpa. 65.

Debilitas corporis quandoque iuuat pro animæ ſalute. 66.

Infirmitas ob morbum incurabilem non eſt cauſa remouendi. 67.

Lepræ morbus non diſſoluit matrimonium ſpirituale. 68.

Scandalum ex duplici cauſa prouenire poteſt. 69.

Malitia Plebis eſt cauſa extrinſeca. 70.

Cauſis ceſſantibus, Epiſcopus à petita ceſſione recedere poteſt. 71.

1 CAuſæ cedendi, & dimittendi Eccleſias, enumerantur in *cap. niſi cum pridem de renunc*. Qua-
rum aliquæ proueniũt ab intrin-
2 ſeco, & animam tangunt, vt cõ-
ſcientia criminis, irregularitas, graue ſcandalum, & defectus
3 ſcientiæ; & aliæ tangunt corpus,
vt debilitas propter infirmitatẽ, vel ſenectutem; Aliæ verò proueniunt ab extrinſeco, vt malitia Plebis, aeris intemperies, & capi-
4 tales inimicitiæ.

Propter conſcientiam crimi-
5 nis, non ſolùm poteſt, ſed tenetur Epiſcopus renũciare Epiſcopatui, *Abb. in d. cap. niſi cum pridem num*. 3. *D. Thom. 2. 2. q.* 185. *art*. 4. *Redoan. de Simon. p. 2. cap. 3. num. 11. Fuſc. de viſit. lib. 2. cap. 28. num. 2. verſ. & primò, Gig. de reſid. Epiſc. cap. 17. num. 12. Flam. de reſign. lib. 5. q. 3. num. 8. Tambur. de iur. Abb. tom. 1. diſp. 13. q. 1. nu.* 10. quandò tamen eſt tale crimẽ, quod poſt peractam pœnitentiam impediat ordinis executionem, nempè Simoniæ, homicidii, & cuiuſlibet infamiam irrogantis, *gloſ. in eod. cap. niſi cum pridem, verbo, dumtaxat, Innoc. n. 2. Abb. nu. 7. Flamin. d. q. 3. num*. 8. Quia cæterò in nullis penitùs peccare, diuinitatis eſt potiùs, quàm humanitatis, *l. 1. C. de veter. iur. enucl.*

6 Debilitas corporis ex infirmi-
tate, vel ſenectute proueniens, & quæ reddit impotentem ad exequendum paſtorale officium, & obeunda munia Epiſcopalia, ponitur inter cauſas, ob quas non ſolùm poteſt, ſed tenetur Epiſcopus renunciare, *Gig. d. cap. 17. num. 12. Fuſc. d. cap. 28. nu. 3. Flamin. d. q. 3. num. 3. Tambur. d. q. 1. num. 12.* contrarium tamen tenente *Abb. in eod. cap. niſi cum pridem, §. alia verò*, vbi, quod ad debilitatem cor-
7 poris non ſequitur ſemper debi-
litas cordis, & intellectus, ſeù ſpiritus, ſed potiùs augmentatio. Et ſi infirmitas, ſeù ſenectus reddat quem ex toto inhabilem ad
8 temporalia, dat quidem legiti-
mam cauſam cedendi in volente; inuitus autem propter huiuſmodi infirmitatem, ac debilitatem, cedere non eſt compellendus, ſed ei dandus Coadiutor, *cap. ex par-*

parte de Clerie. ægrot. quia cætero-
quin ſi ſit vtilis, & neceſſarius Ec-
cleſiæ, ſatiùs eſt ſub umbra illius
gubernari, quàm alteri perſonæ
9 committi. *Abb. loc. cit. in princ.* Quę
autem ſenectus dicatur, impo-
tentem reddere Epiſcopum, ad
exequendum officium Paſtora-
le, remittitur arbitrio Iudicis,
*Menoch. de arbitr. caſ. 53. Maſcard. de
probat. concl. 1295. num. 8. Flam. d. q.
3. num. 56. & q. 6. num. 5. cum ſeqq.
aliique citati à Barboſ. in eod. c. Niſi
num. 9.*
10 Defectus ſcientiæ, an ſit ſim-
pliciter cauſa, vt quis licentiam
cedendi petere poſſit, an etiam
ad renunciandum compellendi,
non concordãt Doctores. Etenim
Flamin. d. q. 3. num. 83. hoc ampliat,
vt propter defectum ſcientiæ, nõ
ſolùm Epiſcopo volenti, & pe-
tenti renunciare, ſit concedenda
licentia, ſed etiam ſi non petat,
vel nolit, compelli poſſit ad re-
nunciandum. Cæteri autem te-
nent, defectum ſcientiæ præbere
quidem iuſtam cauſam cedendi
Epiſcopatui, non etiam ad dimit-
tendum compellendi, *Gig. d. cap.
17. num. 13. Fuſch. d. cap. 28. num. 4.
verſ. ex defectu, Tambur. d. q. prima
num. 13.* Quæ autem ſcientia re-
11 quiratur in Epiſcopo; Poſita di-
ſtinctione in ſcientiam eminen-
tem, mediocrem, & ſufficientẽ,
ita vt ſcientia eminens dicatur
illa, per quam nouit quiſpiam
difficillimas quæſtiones explica-
re, & in promptu diffinire ſine li-
brorum reuolutione; mediocris,
per quam difficiles quæſtiones
deciduntur cum reuolutione li-
brorum, & ſufficiens, quæ re-
quiritur ſecundum qualitatem
officii, ſeù beneficii, *Abb. in cap.
qualiter, & cap. cum in cunctis, de
elect.* Quod tamen aliter explicat
*Rebuff. in rubr. de reg. ad Prælat. no-
min. §. 1. verbo eminentis ſcientiæ, ubi
referens Barbat. conſ. 34. præclarè col.
18. vol. 2.* planè fatentem, ſe nun-
quam inueniſſe aliquẽ adeò do-
ctum, vt difficiles quæſtiones ſine
reuolutione librorum explicare
valeret, ſe conformat cum *Dec. in
d. cap. cum in cunctis*, ſcientiam
eminentem eſſe, quandò quis ſcit
omnes quæſtiones, etiam difficil-
limas iure decidere cum librorũ
reuolutione; mediocrem, quãdo
quis multos habet ſibi pares; Et
ſufficientem, quandò quis per il-
lam expedite ſcit ea, quæ ſibi, &
ſuo officio, ſeù muneri incum-
bunt, quod relinquitur arbitrio
Iudicis, *Bonif. de Vital. in clem. 1. q.
1. de ætate, & qualit.* Ex quibus
12 paret, Epiſcopum ſaltem ſuffi-
cienti ſcientia inſtructum eſſe de-
bere; Et fortaſſe infra ſufficien-
tem, quandò imperfectum ſciẽ-
tiæ ſupplere poteſt perfectio cha-
ritatis, *d. cap. niſi eum pridem, Sal-
ced. ad Bernard. in pract. cap. 21. in
addit. litt. A. in fin. verſ. aliquãdo, Ma-
iol. de irregul. lib. 1. cap. 31. num. 4. &
ſeqq.*
13 Vtrum autem ignorantia ſit
peccatum? Reſpondet *Ioann. de
Anan.* quod ſi proueniat ex defe-
ctu, non eſt peccatum, ſed pœna
peccati, *15. q. 1. quod autem, §. 1.* Si
verò ex negligentia, in quibuſdã
eſt peccatum, ut in iis, qui ſcire
negligunt, vt norint ea, quæ ad
eorum officium ſpectat expedi-
re, *cap. 1. & 2. diſt. 28. Abb. in dicto
cap. niſi, §. pro defectu.*
14 Propter malitiam Plebis, cu-
ius cauſa Prælatus Plebi, & gregi
ſibi ſubditis doctrinam dare nõ
poteſt, cõceditur Epiſcopatus re-
ſignatio, *text. in d. cap. niſi cum pri-
dem, vbi Innoc. num. 4. Hoſt. num. 20.
& 21. Abb. num. 10. Gig. d. cap. 17. n.
18. Rebuff. in prax. benef. tit. de reſi-
gnat. num. 10. Fuſch. d. cap. 18. num. 5.*
Non tamen ob hoc cogitur Epi-
ſcopus renunciare, *Barbat. in eod. c.
15 niſi, num. 13.* Ratione ſcandali, non
ſolùm poſſe Epiſcopum, ſed de-
be-

Digitized by Google

bere Epiſcopatui renunciare, tenent *D.Thom.2.2. q.185. art. 4. Rom. in. ſingul. 794. Marſil. ſingul. 634. num.2. Couarr. in regul. peccatum. p.1. ſub num.5. Tambur. d.q.1. n.14. Franc. Mar. deciſ. 344. nu.1. p.1. Bellett. diſquiſ. Cleric. p.1. tit. de diſcipl. Cleric. §.15. num.19.* ubi ampliat, etiam ſi Epiſcopus non ſit in culpa illius ſcandali, & alii citati à *Barboſ. in d. cap. niſi cum pridem, num.14.* quandò tamen aliter ſedari non poteſt, *Abb. in eod. cap. niſi, §. pro graui quoq;* ubi, quod pro graui ſcandalo vitando renunciare quidem quis poteſt, ſed non eſt renunciare cogendus.

16 Vtrum autem propter ſcandalum vitandũ dimittenda ſit iuſtitia? diſtinguendum videtur, quia ſi agatur de iuſtitia iuris naturalis, vel euangelica, hæc propter ſcandalum vitandum, nunquam eſt dimittenda. Si verò agatur de iuſtitia iuris poſitiui, hæc ad euitanda ſcandala, ex cauſa remitti debet, temperando, relaxando, atque etiam in certis caſibus contrarium ſtatuendo, vt notatur in *cap. propoſuit de conceſſ. præben. cap.1. de voto, & in cap. cum ad Monaſterium, de ſtat. monachorum, Abb. in d. §. pro graui quoque in fin.*

17 Propter irregularitatem cedẽdi licentiam Epiſcopum petere poſſe, *text. eſt in eod. cap. niſi cum pridem, ubi Barboſ. n.15. de renunc. Gig. d.c.17. n.10. Fuſc. d. cap.28. nu.7. Flamin. d.q.3. n.177. &* 179. vbi, quod ſtante irregularitate cogi poſſit Epiſcopus renunciare Epiſcopatui. Contra tamen *Abb. in eod. cap. niſi cum pridem, §. perſonæ verò*, quod propter illegitimitatem latentem non eſt quis deponendus, nec danda ei licentia cedendi, ſed cum eo diſpenſandum.

18 Inimicitiæ demum, ob quas Epiſcopus citra periculum mortis in Diœceſi morari nõ poteſt;

19 Nec non aeris intemperies, quia videlicèt Cœli, locique grauitas eſt contraria naturæ, præbent quidem iuſtam cauſam dimittendi, non tamen renunciare cogẽdi, *cap. ad ſupplicationem, iunct. gloſ. & ibi Abb. & Barboſ. de renunc. Flamin. lib.5. q.3. num.244. & 253. Fuſc. d. cap.28. n.8.*

20 Diſtinguendum tamen, quia ſi
non omnes ſint mali, ſed malis
admixti boni, non ſunt dimit-
tendi boni propter malos *23. q.4.*
tu bonus, & c. aduerſitas 7. q.1. Niſi
tamen alius magis proficere poſ-
ſet, quia tali caſu Papa illum
transferre deberet. *Abb. in d. cap.*
21 *niſi cum pridem, §. propter malitiam.*
Si autem omnes ſunt mali, ſupereſt tamen aliqua ſpes correctionis, expectare debet Epiſcopus vſque ad deſperationem, nec tàm citò dimittere. Quandò verò nulla ſpes adeſt correctionis, tunc cedendi licentiam petere poteſt. *Abb. ibid.*

22 Notandum verò, quod quandò propter ſcandalum, aut perſecutiones, Epiſcopus renunciare cogitur, danda eſt illi recompenſa, aut contracambium redituum, vt viuere poſſit, nè mendicare cogatur, *cap. ad ſupplicationem, ubi Abb. Barboſ. & alii, de Renunc. Flamin. d.q.3. num.176.*

23 Electus Epiſcopus, & confirmatus, nondùm tamen conſecratus, propter morbum incurabilem ſuperuenientem, an ſit ex toto remouendus? diſtinguendum videtur, quod videlicèt ſi ſine culpa ſua id ei accidit, non ſit remouendus; ſecus verò ſi culpa ſua id ſibi acciderit, *arg. c.1. de ætat. & qualit. gloſ. in cap. voluerunt, & cap. vn. de Cleric. ægrot. in 6. Abb. in cap. ex parte eod. tit.*

Nõnullis abhinc annis accidit, vt Epiſcopus, I. cum ſupplicaſſet Sanctiſſ. pro licentia dimittendi Eccleſiam, ob implacabiles inimi-

micitias, ſibique illatas iniurias, necnon ob totius Diœceſis aeris inſalubritatem, ſalutí ſuæ inceſſanter oppoſitam, ſibique exitialem, confecto deſuper proceſſu, relatoque in Sacra Cõgregatione rerum Conſiſtorialium, à qua emanauit reſcriptum, *Conſtare de cauſis dimiſſionis*, approbatum à f. m. Clemente Decimo, poſtmodum ipſum Epiſcopum pœnituit, atque Eccleſiam dimittere recuſauit; Quapropter Abbas M. cui data fuerat intentio de illum præficiendo eidem Eccleſiæ, adducendo *text. in cap. 12. de renunc.* cuius litera ſonat, vt ſequitur. *Quidam cedendi licentiam cum inſtantia poſtulantes, ea obtenta, cedere prætermittunt, ſed cum in poſtulatione huiuſmodi, aut Eccleſiarum commoda, quibus præſunt, aut ſalutem propriã videantur attendiſſe, quorum neutrũ ſuaſionibus aliquorum, quærentium quæ ſua ſunt, ſeu etiam leuitate qualibet nolumus impediri, eos ad cedendum duximus compellendos*, obtinuit in eadem Sacra Congregatione proponi dubium, *An vacaret Eccleſia, vel Epiſcopus eſſet dimittere compellendus?*

24 Et pro primæ partis dubii af-
firmatiua reſolutione adduceba-
tur, quod petere à Summo Pon-
tifice licentiam cedendi, eſt etiã
ipſam ceſſionem offerre, *Maiol. de*
25 *irregular. lib. 3. cap. 6. num. 12.* & Sũ-
mo Pontifice licentiam conce-
dente, eſt ipſam ceſſionem ad-
mittere, & perficere, ideoque
cauſæ ceſſionis priùs ſemper exa-
minantur, non autem poſt im-
partitam cedendi facultatem. Si-
25 cut dicitur, quod electio ipſa
confirmationem in ſe continet,
nec in ea deſideratur quę fit à Su-
periore, qui etiam ex eodem, &
non diuerſo iure eligendi facul-
tatem habet, & ambæ poteſtates
in eo concurrunt, ut notat *gloſſ. 2.*
in cap. vt circa, verbo electiones, &
gloſ. in cap. 1. verbo, prouiſionem, vbi
Monach. & Archid. de elect. in 6. cap.
inter Canonicos, vbi gloſ. in verbo,
confirmauit de elect. Nicol. Mil. in
repert. in verbo confirmare, & verbo
electio, Tambur. de iur. Abbat. tom. 1.
diſp. 6. q. 2. nu. 4. & 5. Rota poſt eun-
dem tom. 3. deciſ. 25. num. 12. in No-
barien. Præpoſituræ 28. Iulii 1652.
coram Veroſpio, Quod idem pro-
cedit in ſolẽni poſtulatione *Ioa:*
Honor. in Summ. Decretal. lib. 1. tit. 5.
num. 3. & 6. de poſtul.

Eoque magis, attenta Epiſcopi exhibitione, non ſimpliciter poſtulantis pro licentia dimittendi, ſed vera, perfecta, & approbatione conſummata ceſſione, dùm ante pro illa exorauit Præſul, eamque admiſit Pontifex, petendo nempè reſignationem acceptari, eaque mediante in manibus Sãctiſſimi, à reſidentia eximi, quod eſt Epiſcoporum, præcipuum votum in coniugio cum Eccleſia, vt ait *Suarez de relig.* Propterea dictam Eccleſiam, tanquam dimiſſam prouideri poſſe, cum ipſe Epiſcopus quantum ad ſe, & ex parte ſui actum perfecerit, petendo dimiſſionem, illamque obtinendo; atque in Summi Pontificis libero arbitrio ſit, quandocumque Sanctitati Suæ placuerit, dictam renunciatam Eccleſiam alteri conferre, cum de ceſſione ex dictis petitionibus ſuperabundanter liqueat.

27 Neque alius conſenſus, aut alia ceſſio expectanda. cum iam Epiſcopus ceſſerit, & à ceſſione reſilire non poſſit, quià à Papa acceptata, & ab ipſo renunciante conſenſus, non per Nuncium, Epiſtolam, vel Procuratorem, ſed perſonaliter petitus. *DD. communiter in d. cap. quidam, vbi Abb. n. 5. Imol. n. 8. Anton. de Butr. n. 10. Hoſti. n. 5. verſ. eoſ. Bellam. verſ. primo, & verſ. ſextò oppono Cardi. Zabarell. in verſ. quartò quæro. Innoc. in verbo compel-*
len-

lendos, Ioann. Andreas. verſ. Sed quid ſi Superior, Ioan. Anan. n. 2. de elect. Bellam. in cap. ſolicitè de reſtit. Spol. n. 2. in fin. & n. 3.

28 Et quamuis dictæ inſtantiæ ab Epiſcopo Papæ, & Sacræ Congregationi factæ apertam ceſſionem importent, & renunciationem, confirmari hoc etiam poteſt ex ſententia *Card Bellam. controu. tom. 1. tit. de Concil. lib. 2. cap. 19.* qui per verba à Marcellino Papa, & poſteà inſigni Martyre in Concilio Sinueſſano prolata, nempè, Peccaui coram Vobis, & non poſſum eſſe in ordine Sacerdotum, dictum Marcellinum renunciaſſe, exiſtimat. Quidquid ſit de eius hiſtoria, de qua Scriptores non concordant, & de qua *Baron. tom. 2. ann. 308. n. 44.* ſuſpicatur, & reiicitur *à Fr. Chriſtiano Lupo in Synod. Gener. & Prouinc. decr. p. 5. de 5. Roman. Concil. capitulo 14. in fine.* Dictumque Concilium iudicare noluerit, reſpondentibus Parribus, Prima Sedes à quoquam non iudicatur. Si ergò verba illa Marcellini Papatus renunciationis vim habent, eamque important, à dicto Epiſcopo expoſita, & ſæpiùs confirmata, multò magis Epiſcopatus dimiſſionem exprimere, & clariſſimè præſeferre valent.

Prò ſecundæ verò partis dubii fauorabili reſolutione, videlicet, Epiſcopum Eccleſiam dimittere fore compellendum, adducebatur *text. ad litt. in d. cap. quidam 12. de renunc.* & ad ipſius text. corroboratione (omiſſis inſertis ad ornatum poſitionis, cuius titulus

29 erat, diſquiſitio) adducebatur in ſubſtantia, quod in Epiſcopatuum reſignatione cauſa præſertim à iure recepta concurrente, ipſa ſola petitio ſufficiat, *cap. ſicut vir. & ibi G. min. n. 7. & cap. qualiter. 13. q. 1.* quocumque modo intentio Papæ, animuſque extimatur. *Hoſt. in d. cap. quidam, verbo, decernimus,* dummodò Papa intentionem receperit, & ipſorum voluntatem intellexerit, cum ſufficiat petitio Epiſcopi, & aſſenſus Papæ. *Gemin. & Præpoſ. in d. cap. qualiter in princ. verſ. & clariùs.*

30 Stante igitur dicta licentia à Sanctiſſimo ex legitimis cauſis cõceſſa, patet, non modo non eſſe locum pœnitentiæ, nec à requiſita Epiſcopatus dimiſſione Epiſcopum ſe retrahere valere, neq; alium ipſius conſenſum expectãdum, cum iam per tot præcedentes petitiones Summi Pontificis voluntati ſe ſubmiſerit. *Pulchrè Ioann. Andr. in cap. quod ob gratiam 61. num. 5. de regul. iur. in 6. Hoſt. in d. cap. quidam num. 5. Abb. conſ. 101. ſub num. 1. & 4. circa med. Rota coram Coccino deciſ. 736. n. 8. & 47.* Conceſſa namque per Pontificem dimittendi petita licentia ab ipſamet ceſſione non differt. Sunt

31 enim paria cedere, vel poſt obtentam licentiam cedere velle, *Petr. de Anchar. in eod cap. quidam num. 1. Ioann. de Anan. n. 40.*

Cumque agatur de reſignatione exhibita, quæ à ſola Epiſcopi petentis, & Papæ concedentis, ſeù admittentis voluntate pendet, ad euitandos circuitus, qui nihil ſubſtantiale poſtea in noua

32 ſubſequenti ceſſione adderent, promiſſio renunciationis pro renunciatione habenda eſt. *Negueſ rol. alleg. 6. num. 17. Mantic. de taci. & ambig. lib. 4. tit. 3. num. 14. Seraph. de priuil. iuram. cap. 23. num. 13. Tondut. q. ciuil. cap. 50. num. 7. & ſeqq. Cancer. var. reſol. lib. 3. cap. 15. num. 252. & cap. 7. nu. 126.* vbi etiam, quod eligendi promiſſio pro electione habenda.

33 Et quandò promiſſio renunciandi eſt facta Principi, quod cò magis habeatur pro renũciatione, tradit *Menoch. conſ. 92. nu. 31. Molfeſ. ad conſuet. Neapol. tit. de re-*

renunc.q.10.n.1.to.1. Alciat.conſ.18 num.15. lib.8. & præſertim, num. 4. quando adeſt ſuſpicio fraudis, nè poſt ceſſionem Papa decipiatur, conſenſus habetur pro præſtito in promiſſione. Etenim
34 bona fide ſemper agitur cum Principe. Et geminata petitio facit, quod præſumatur contra petentem, ſi pœniteat, *Hoſt.in eod. cap. quidam in princ.*

35 Præterea non fore pœnitentiæ locum, poſtquam Epiſcopus à Papa renunciandi licentiam petiit, & abſolutam obtinuit, ſimpliciter, & abſque ulla conditione, vt eſſet ſi propriæ conſcientiæ remiſiſſet, aut ſi executorum, quibus negotium commiſſum erat, factum expectaret, *Abb. & Laimon.in princ.lib.decretal.* quia res non eſt ampliùs integra *cap.in cauſis 30.cap.publicato 58. de elect. & ibi Butrig. num. 14. Sanch. conſ.moral.lib.2.cap.3.dub.36.n. 29.* vbi ſufficit, quod Superior cœperit de acceptatione iudicare.

Abſurdum enim nimis eſſet; ut poſtquam Romano Pontifici approbanda poſtulatio porrecta fuit, gratiaque obtenta, ab illa recederetur, contra *c.quàm peri-*
36 *culoſum 7.q.1.* Eſſet enim Summo Pontifici, Sacræ Congregationi, aliiſque Superioribus illudere, ſubſannatioque, & illuſio etiam his, qui in circuitu eius ſunt, inferretur, qui ſæpiùs ventilatis proceſſibus, poſt multas propoſitiones ſuper inſtantiis Epiſcopi reſcripſiſſent; & de cauſis dimiſſionis conſtare declaraſſent; Negociumque, in quo omnia inquiſita, & explanata fuerunt, cauſa cognita, tantaque cum maturitate decocta, ut inquit *Hoſt.in d.cap.quidam, in fin.* non ità faciliter ex ſimplici Epiſcopi leuitate, & pœnitentia reuocandũ, nec in eius poteſtate relinquendum, quandocumque illi libuerit, ac pro eius arbitrio, vel ab impetratis recedere, vel conceſ-
37 ſis vti. Maximumque ſcandalũ eſſet, permittere, iudicium Papæ, & Sacræ Congregationis ex illius arbitrio pendere, *c. bonæ, il 2.de poſtul.Prael.* ibi: Si enim poſtulatio ſubſcriptionibus poſtulantium roborata, & præſentata Romano Pontifici approbanda, poſſent ab ea recedere poſtulantes; Nobis frequenter illuderent, & iudicium noſtrum ex eorum arbitrio pendere videretur.

38 Perſonas enim Eccleſiaſticas variatio nimis dedecet, & ab illis eſt vitanda, *Pſalm. 43. ibi.* Et non receſſit retro cor noſtrum. Et præſertim re non integra, variare nefas eſt. *Campanil.in diuerſ. iur.can.rubr.7.cap.6. num.68.* Summeque deteſtabilis eſt ea, ex qua ſuperioris illuſio prouenit, *cap.1. de appell.gloſ.in d.cap. quidam, Clemen.cum illuſio, & variatio, & ibi gloſſ.in verbo illuſio de renunc.Felin. in cap.cum olim num.5.de ſent. & re iudic.Selua de beneſ.p.3.q.16. num.3. Mandoſ.conſ.18.num.9. & 10.*

Quæ omnia in maiori reſpectu habenda ſunt, cum cauſarum probationes, inimicitiarum nẽpè, & contumeliarum, aeriſque nocumenti fiant in Curia, quod,
39 vt vbique publicatæ dicantur, exuberat. Etenim quod in Vrbe commiſſum eſt, Orbis ſcit, ex *Baron.tom.2. ann.342. nu.98.* eoque magis ſi in Diœceſi, atque alibi notæ, & diuulgatæ eſſent, & dimiſſionis petitio, & Sacræ Congregationis, & Papæ conceſſio manifeſta. In re namque tàm graui, quam indulgere non ſolet Papa, niſi maxima cum difficultate, renunciationis, ac ceſſionis publicatio citatum, & feſtinum effectum inducere debet, ex *alleg. text.in l.1. §.ſed, & qui, il 2. C.de lat.liber. tollen. & cap. publicato 58. de elect. ubi Imola, & cæteri*

H *Do-*

Doctores, Butr. num. 3. Bellam, in eod. cap. quidam, verſ. tertiò oppono, Hoſt. in verb. prætermittunt, ex argum. ibi, ne e iſta petitio fiat, ità publicè, & ſolemniter; Ideoque cōcludit, quod nec in toto, vel ad mininnum tē-
pus dilatio toleranda, ſed ad dimiſſionem cogendum.

Fortiùs ad ceſſionē deueniēdū,
40 quia in reſignationibus huiuſmodi, non priuatæ perſonæ vtilitas, vel neceſſitas (quæ etſi ſolū ſpectaretur, poſſet etiā Pontifex licētiam Epiſcopis concedere, vt paſſim facit ex aeris inſalubritate, quia vinculum matrimonii, inter Epiſcopum, & Eccleſiam contracti, non eſt iuris diuini, *Suarez de relig. tom. 3. lib. 1. cap. 16. num. 7. & 13. & per tot.*) Sed ipſius Eccleſiæ commoda perpenduntur, *d. cap. quidam, ibi*, quæ aliquorum ſuaſionibus, quærentium quæ ſua ſunt, impediri non debent, ubi *Hoſt. in fin. verbo neutrum*, aliquorum forſan Nepotum, vel Conſanguineorum, aut Familiariū, de ſubtractione præſepis, aut impedimento repletionis burſæ timentium, vel proprla leuitate inconſtantiæ, & variationis, atq; etiam cum detrimento ipſius famæ, cum variatio in viro leuitatis nota ſit, *Senec. epiſt. 35.*

41 Vlteriùs Epiſcopus in conſciētia renunciare tenetur, quando non adeſt ſpes, quod ſit ampliùs profuturus, cum Epiſcopale munus, in Populorum cura conſiſtens, implere nequeat, Eccleſiaſticaſque functiones peragere, ex aeris intemperie ſibi contraria ineptus effectus ſit, & iam deſpectus, & Populis ſuſpectus, cum odia in eis duratura ſint, iuxtà celebrem *text. in cap. niſi cum pridē de renunc.* Eſtque cōmunis Theologorum ſententia, *Tolet. inſtit. Sacerd. l. b. 5. cap. 4. in fin.*

Quibus tamen cum pluribus aliis adductis non attentis, à Sacra Congregatione prædicta reſcriptum fuit; *Neque Eccleſiam vacare, neque Epiſcopum dimittere compellendum.*

Ea ratio pro prima parte reſcripti eſt, quia etiam ſi Epiſcopus Papæ ſupplicet pro admiſſione ceſſionis Eccleſiæ, & Papa
42 illam admittat, nunquam tamē vacat Eccleſia, niſi Papa in Conſiſtorio abſoluat Epiſcopū à vinculo Eccleſiæ. Verum quidem eſt, quod ſi Epiſcopus porrigat ſupplicem libellum Sanctiſſimo, in quo dicat, ſe cedere, ſeù di-
43 mittere Eccleſiam, rogando Sāctitatem Suam, quatenùs ceſſionem admittere dignetur, & Secretarius memorialium à tergo eiuſdem ſupplicis libelli reſcribat, *Sanctiſſimus annuit*, Epiſcopus amplius reſilire non poſſit, neque ſit locus pœnitentiæ, vt ex iuribus pro hac parte ſuperiùs adductis; Attamen non vacat Eccleſia, niſi Papa, ut diximus,
44 abſoluat Epiſcopum à vinculo Eccleſiæ. In quo falluntur *Abb. & alii Doctores ſupra citati in d. cap. quidam*, præſertim qui rerum cōſiſtorialium peritiam non habēt, dicendo, quod per admiſſionem ceſſionis à Papa vacet Eccleſia; niſi fortè *vacare* verbum intelli-
45 gant ſecundum illud axioma, quod de proximo accingendus habetur pro accincto. Cum enim ab admiſſione à Papa Epiſcopus amplius reſilire nequeat, & in arbitrio Summi Pontificis exiſtat illum abſoluere à vinculo Eccleſiæ, *cap. quod ſemel, & ibi Din. num. 10. & 11. de reg. iur. in 6.* dicitur quodammodò Eccleſia vacare, non quidem verè, ſed impro-
46 priè. Quod probatur ex eo, quia ſi verificaretur, quod per admiſſionem ceſſionis a Papa vacaret Eccleſia, poſito, quod Papa deindè mandaret lacerari reſcriptum admiſſionis ceſſionis, attenta vacatio-

catione,vt ipſi opinantur,iterum
proponenda eſſet Eccleſia in Cō-
ſiſtorio pro eodem Epiſcopo ,
quatenus cōtinuare vellet, quod
nemo ſanæ mentis dixerit. Et è
contra ſi Papa differret per ali-
quod tempus abſoluere Epiſco-
pum à vinculo Eccleſiæ,reſtitue-
re teneretur Epiſcopus fructus
medio tempore perceptos , con-
tra id , quod de proximo expel-
47 lendus, non habetur pro expulſo,
quin interim exigat , & conſe-
quatur fructus poſſeſſionis, quā
habet , ad not.per *Anch.conſ.*285.
num. 4. *& ſeqq.* ubi loquitur de
eo , qui ſoluit Ioanni Bentiuolo,
dùm eius imminebat expulſio è
Ciuitate Bononię,quia iuſta fuit
exactio , maximè , quia expulſio
eſſet dubia , licèt proxima, vt ex
effectu ſecuto, *Felin.in cap. eam te,*
in fin. de reſcript. Propterea ſecun-
dum hunc ſenſum intelligendi
ſunt Doctores citati in diſquiſi-
tione Abbatis M, dùm aſſerunt ,
quod aſſentiente Papa petitæ ceſ-
ſioni, non expectatur alia ceſſio,
neque petens ſit amplius Epiſco-
pus illius Eccleſiæ; Videlicèt ſta-
re in arbitrio Papæ, præula ab-
48 ſolutione Epiſcopi à vinculo
Eccleſiæ illam declarare vacan-
tem. Nullatenùs enim in dubiū
reuocari poteſt , quod nunquam
vacet Eccleſia, niſi Papa , vt plu-
riès dictum eſt ſupra,in Conſiſto-
rio abſoluat Epiſcopum à vincu-
lo Eccleſiæ,ut conſtat ex *cap.inter*
corporalia de tranſl. Epiſcopi cum
*concord.& deciſ.*475.*p.*1. *recent.*

Minus dicendum eſt , vacare
Eccleſiam , ſi Epiſcopus non in-
ſtat pro admiſſione ceſſionis, ſed
49 ſupplicat tantùm pro licentia
illam admittendi. Facultas enim
obtenta , etiam conſtito in Sa-
cra Congregatione rerum Con-
ſiſtorialiū de cauſis dimiſſionis ,
non eſt ceſſio , neque habet vim
50 ceſſionis, ſicuti licentia alienan-
di , non eſt alienatio , licèt plenè
conſtaret de neceſſitate , vel eui-
denti vtilitate. Ac proindè qua-
tenus Epiſcopus intendat com-
plere ceſſionem, opus eſt noua
inſtantia, qua in vim reſcripti
Sacræ Congregationis , *conſtare*
51 *de cauſis dimiſſionis* , Supplicet ite-
rum Sanctiſſimo pro eiuſdem
ceſſionis admiſſione , & tunc an-
nuente Papa, non erit amplius
Epiſcopo pœnitentiæ locus , ſta-
bitque in arbitrio ipſius Papæ ,
abſoluto Epiſcopo à vinculo Ec-
cleſiæ , illam declarare vacan-
tem , vt ſupra dictum eſt. Vel
abſque alia inſtantia , ſi Sanctiſſi-
mus Eccleſiæ prouidere intēdit ,
ſufficit, quod Epiſcopus propria
manu ſubſcribat chirographum
conſenſus abſolutioni à vinculo
Eccleſiæ , aut etiam eiuſdem
propoſitioni , conſignandum
Cardinali proponenti , inſeren-
52 dumq; proceſſui Conſiſtoriali .
Quarè autem non vacet Eccle-
ſia , niſi abſoluto de eiuſdem
conſenſu in Conſiſtorio Epiſco-
po à vinculo Eccleſiæ, ratio eſt,
quia ſicuti ad contractum matri-
monii , tàm ſpiritualis, quàm
corporalis , requiritur conſen-
ſus vtriuſque contrahentis ; ſic
etiam ad illud diſſoluendum re-
quiritur conſenſus utriuſque
53 partis. Et ſicuti ſpirituale con-
iugium inter Epiſcopum , & Ec-
cleſiam contrahitur per electio-
nem , & confirmationem. *Abb.in*
d.cap.inter corporalia poſt initium ,
*& n.*8.*& ſeqq.*ubi quod Conſecra-
tio nihil addit ad vinculum ſpi-
ritualis matrimonii , ſed ſolùm
poteſtatem exercendi ea , quæ
ſunt ordinis ; ſeù per Præconiū ,
quod habet vim electionis,& per
Propoſitionem in Conſiſtorio ,
quæ habet vim confirmationis ;
Ac proindè ſicuti de ſolemnita-
55 te eſt, quod huiuſmodi ſpiritua-
lis matrimonii vinculum con-

trahatur in Conſiſtorio; ſic etiã
abſolutio à dicto vinculo in Cõ-
ſiſtorio fieri debeat, *ad not. per
Natt. in l. hac conſultiſſima, §. ex im-*
56 *perfecto, C. de teſta.* vbi quod in diſ-
ſoluendo actu, requiritur eadem
ſolemnitas, quæ ad huiuſmodi
actus conſtitutionem, & perfe-
ctionem adeſſe debet, quia quæ-
libet res per eaſdem cauſas diſ-
ſoluitur, per quas naſcitur, &
ponitur, *cap. 1. de reg. iur. c. omnis res
27. q. 2. & l. nihil tã naturale, ff. de reg.*
57 *iur.* Etenim actus reſolutio eiuſ-
dem eſt naturæ, cuius eſt con-
ſtitutio, *Iaſ. in l. omnium, in 5. notab.
C. de teſti. Dec. & Cagnol. in d. l. nihil
tàm naturale.* Et uniuerſaliter in
58 contractibus diſſoluendis ea-
dem requiritur ſolemnitas, quæ
& in conſtituẽdis, *authen. è contra,
C. de repud. Alexan. conſ. 209. nu. 23.
vol. 2. Iaſ. conſ. 141. num. 2. vol. 4. Fe-
lin. in cap. cum, acceſſiſſent num. 5. de
conſtit. Bart. in l. actor, num. 9. ff. rem
59 ra. hab.* vbi pariter, quod ea om-
nia ad actus deſtructionem re-
quiruntur, quæ de neceſſitate
adhiberi debent in conſtitutio-
ne, *idem Bar. in l. & ideò, ff. de cond.
furt.* vbi quod reſolutio eiuſdem
naturæ iudicatur, cuius eſt ipſe
contractus, *Surd. decis. 128. nu. 10.
& ſeqq.*

Proindè ob huiuſmodi ratio-
nes, nunquam mentem meam
illi opinioni accommodare po-
60 tui; quod Papa inuitum Epiſco-
pum transferre valeat, quia clau-
ſulæ, *ſupplicantes omnes iuris, &
facti defectus, & de plenitudine po-
teſtatis*, non intrant in iis, quæ
61 ſunt iuris naturalis, vt eſt con-
ſenſus in ſtatuendis, & diſſoluen-
dis contractibus, ex deductis à
*collect. Barboſ. in tract. variar. clauſ.
177. num. 8. & clauſ. 42. num. 28.*
quidquid ſit, an Papa, attenta ne-
ceſſitate, vel euidenti vtilitate,
cogere poſſit Epiſcopum oppor-
tunis iuris remediis ad præſtan-
dum tranſlationi conſenſum.

Quod attinet ad ſecundam
partem reſcripti Sacræ Congre-
gationis, videlicet *Epiſcopum Ec-
cleſiam dimittere non eſſe compellen-
dum*, fuiſſe omninò iuſtum, con-
ſtat ex intellectu eiuſdem *cap. qui-
dam, de renunc.* In quo ſtatuitur,
quod Epiſcopi, obtenta licentia
à Sede Apoſtolica cedendi Ec-
cleſiis, compelli debeant ad di-
mittendum, cum addatur pro
motiuo, quod *in poſtulatione ceden-
di, aut Eccleſiarum commoda, quibus
præſunt, vel ſalutem videantur pro-
priam attendiſſe*, ſcilicèt ſalutem
animæ, quia fortaſſe norunt, ſe
Eccleſiam cum bona conſcientia
retinere non poſſe, vt explicat
ibid. Abb. ſi litera diligenter exa-
minetur, prout iuta conſideran-
da ſunt, atque intelligenda ſecũ-
dum ſenſum, qui cadit in mente
periti, atque ſubtiliter intelli-
gentis, *Abb. in cap. inter corporalia,
num. 14. de tranſl. Epiſc.* Sequitur
perneceſse, quod diſpoſitio *text.
in d. cap. quidam*, qui in huiuſmo-
di materia compellendi, ad ce-
dendum Eccleſiis, eſt unicus, locũ
habere non debeat, niſi quando
intrat commodum Eccleſiæ, aut
ſalus animæ cedere petentis, ex
illa communi regula, quod lex
non dicit, nec nos dicere debe-
mus, quam exornat *Barboſ. axio-
ma. 136. num. 4. & 7.*
62 Satis autem eſt notum, cauſas
petendi licentiam cedendi Eccle-
ſiis, non omnes tangere commo-
dum Eccleſiæ, aut ſalutem ani-
mæ dimittere petentis, ſicut tan-
git conſcientia criminis, quod
poſt peractam pœnitentiam im-
pedit officii, ſeù ordinis execu-
tionem, nempè ſimoniæ, homici-
dii, & cuiuſlibet infamiam irro-
gantis, *gloſ. in cap. niſi cum pridem,*
63 *verbo dũtaxat, de renunc.* vbi quod
in iſtis criminibus, quæ poſt pe-
ractam pœnitẽtiam ordinis exe-

cu-

Digitized by Google

cutionem impediunt, licentiam petere debet Epiſcopus,quia pœnitere non poteſt abſolutè, niſi renunciet,cum illicitè retineat.

64 Etenim defectus ſcientiæ, ſcilicèt ignorantia ſpiritualium, & temporalium, in quibus Epiſcopus debet eſſe peritus, cum alios docere teneatur, *1.q.7.conuenientibus*, prouenire poteſt, tàm ex malitia nolentis vacare doctrinę, quæ dicitur ignorantia craſſa, & ſupina,quàm ex debilitate phantaſmatum, aut aliquo accidente, quo lædatur memoria.

65 Irregularitas ex defectu natalium prouenit ex ſolo iure, ſine culpa ſubiecti, & cum non dicat culpam intrinſecam, de facili eſt diſpenſabilis, vt omnibus eſt notum.

66 Debilitas corporis ex ſenectute proueniens, licèt inhabilem reddat,ad exercenda munia Epiſcopalia, non tamen afficit animam, ſed tantùm corpus. Quinimò quandoque animæ ſaluti melior eſt,quàm ſanitas, vt vidimus ſupra.

67 Infirmitas ob morbum incurabilem, vt lepra, licèt inhabilē reddat ad officium Epiſcopale, non tamen animam tangit, ſed corpus,vt de ſe patet. Hanc autem non eſſe cauſam remouendi, ſed Coadiutorem dandi, quo prouidetur Epiſcopo, & Populo, traditur, *in cap.de Rectoribus,cum duobus ſeqq. vbi Abb.& alii de Cler. ægrot.* Populo quidem, quia habet exercere, & ſupplere officium ægrotantis, & Prælato in-

68 firmo,quia coadiuuat ei in officio ſuo, *Abb.in cap. tua nos, num.4. de Cler. ægrot.* vbi, quod propter malum lepræ diſſolui non debet matrimonium ſpirituale, cum prouideri poſſit per dationem Coadiutoris, ſicuti diſſolui non poteſt matrimonium carnale,ſeù corporale.

69 Scandalum prouenire poteſt, tàm ex malis moribus Epiſcopi, quod dicitur ſcandalum actiuū, quàm à corruptis moribus Populi,ſine culpa Epiſcopi,quod eſſet ſcandalum paſſiuum.

70 Malitia Plebis, inimicitiæ, & aeris intemperies, ſunt cauſæ merè extrinſecæ, non tangentes animam Epiſcopi, qui vtplurimum inimicitias ob defenſionē Eccleſiaſticæ libertatis incurrit.

Si igitur Epiſcopus inſtaret pro licentia cedendi, & dimittendi Eccleſiam, ob aliquam ex dictis
71 cauſis, animam, ſeù conſcientiam non tangentibus, eaque, ſeruatis ſeruandis, obtenta, euaneſcerent cauſæ, ob quas motus fuerat, ad inſtandum pro dicta licentia, vel faciem mutarent, neſcio videre per me,cur eſſet cōpellendus Epiſcopus, ad renunciandum, cum hoc non reperiatur in iure cautum, quia *text. in d.cap.quidam*, reſpicit tantummodò, vt diximus,commodum Eccleſiæ, vel ſalutem animæ ipſius cedere petentis. Propterea non ſolùm iura ſupra deducta,ſed ipſa ratio naturalis dictare videtur, quod tunc, & non aliàs Epiſcopus cogi poſſit ad cedendum Eccleſiæ, quando in conſcientia cedere tenetur; Non verò quandò cauſæ, ob quas cedendi licentiam petiit, reſpiciunt ſolum fauorem,& commodum temporale ipſius petentis.

SECTIO DVODECIMA.

De Permutationibus.

SVMMARIVM.

Permutationis definitio.num.1.

Beneficium,permutationis cauſa reſignatum, aliàs conferri poterat, excluſo

ſo permutante. 2.

Beneficium reſignatum cauſa permutationis hodiè conferri non poteſt, niſi permutanti. 3.

Permutationis requiſita. 4.

Permutationis cauſa eſt diſpicienda. 5.

Permutatio requirit conſenſum illorum, ad quos præſentatio, ſeù electio ſpectat. num. 6. & 10.

Permutationi, quando Patronus non poſſit denegare conſenſum. 7.

In permutatione, an debeat fieri mentio de Beneficiis. 8.

Requiſita ad permutationem, non omnia locum habent in permutationibus Cathedralium, & Monaſteriorum. 9.

Permutatio requirit legitimam cauſam. 11.

Permutationis cauſa, an reſpiciat vtilitatem Eccleſiæ, vel etiam perſonarum permutantium, 12.

Permutatio fieri debet pro cauſa ſpirituali. 13.

In permutationibus quando peccatum intercedere poſſit. 14. & ſeq.

Permutatio quando fieri poſſit ob vtilitatem perſonarum. 15.

Permutatio ſemper requirit vtilitatem Eccleſiæ, vel ſaltem conſecutiuè. 16.

Permutatio ob vtilitatem perſonarum de facili non admittenda. 17.

1 DEfinitur, ſeù deſcribitur generaliter permutatio, quod ſit certæ rei, ad alteram facta mutua præſtatio, *l. 1. ff. de rer. perm.* nomine autem rei, comprehendi etiam Beneficium Eccleſiaſticum, conſtat ex *toto titulo de rerum permutat. in antiq. ſext. & clem.*
2 Licèt autem aliàs de iure antiquo poſſet alteri conferri Beneficium, permutationis cauſa reſignatum, excluſo permutan-
3 te, *cap. inter de præb.* Hodiè tamen alteri, quàm permutanti facta reſignatio nullius eſt momenti, *cap. vn. de rer. perm. in 6. & clem. un. eod. tit. Bertran. conſ. 323. vol. 1.*

4 Ad cuius permutationis in beneficialibus validitatem viginti requiſita notat *Rebuff. in prax. benefi. tit. de permut. per tot.* Quorum aliqua tantùm hic referemus. Primò videlicèt, quod ab vtraque parte Beneficium reſignetur, *d. cap. vn. de rer. permut. in 6.* Secundò, vt fiat collatio Beneficiorum ex cauſa permutationis vacantium, *d. Clem. vn. de rer. permut.* Tertiò, quod nomina, & cognomina amborum in literis permutationis exprimantur, *cap. inter, de præb.* Quartò, vt vterque ius habeat in Beneficio, *l. 1. ff. de rer. permut.* vbi Prætor ait, nullam contrahi permutationem, ſi res aliena datur, quià datum non videtur, quod retineri non poteſt.
5 Quintò, vt intercedat legitima cauſa, quæ diſquirenda eſt, *cap. quæſitum, ubi DD. de rerum permut.* Sextò, vt per eum ad quem ſpectat, conferatur, *d. cap. quæſitum.*
6 Septimò requiritur conſenſus illorum, ad quos præſentatio ſpectat, vel electio, *gloſſ. in clem. vn. eod. tit. Felin. in cap. cum Bertoldus col. 3. de re indic.* Qui tamen con-
7 ſenſus, attenta vtilitate Eccleſiæ, denegari non poterit. *Abb. in cap. nullus, de iurepatr.* Octauò, quod ſpiritualia cum ſpiritualibus, nō cum profanis commutentur, *Federic. in tract. de permut. benef. q 13.* & quidem cum ſpiritualibus, eiuſdem generis, non alterius e. g. permutando decimas, vel iuſpatronatus cum beneficio, *DD. in cap. fin. de rer. permut.* Nonò, vt Beneficium pacificè poſſideatur, nec ſit litigioſum, *cap. ſi beneficia, de præbend. in 6.* Decimò, quod permutans non habeat aliud diuerſum ius in Beneficio permutato, *Rebuff. loc. cit. num. 26.* Vndecimò, nè qui primò reſignauit, moriatur, antequam alter compermutans reſignet, *Rebuff. loc. cit. num. 29.* Niſi Papa derogauerit

Digitized by Google

rit regulæ de viginti. Duodeci-
8 mò, vt in noua prouiſione cau-
ſa permutationis, fiat mentio de
Beneficiis, quæ permutantes re-
tinent, ac de illorum qualitati-
bus, *Rebuff. loco cit. nu. 34.* Contra
verò *Federic. in tract. de permut. be-
nef. q. 18.* vbi tenet, permutationē
valere, non facta mentione alio-
rum Beneficiorum. Decimo ter-
tiò, nè in permutatione fraus in-
terueniat, quia quamuis licitum
ſit, vnum Beneficium cum pluri-
bus, & plura cum uno Beneficio
permutare, ex inæqualitate ta-
men præſumitur fraus, præſer-
tim ſi iuncta ſit cum aliis conie-
cturis, *cap. ad quæſtiones, vbi DD.
de rerum permut.* Item quando Be-
neficium erat de proximo vaca-
turum, *cap. commiſſa de elect. in 6. &
cap. ex tranſmiſſa de renunc.* Pariter,
quando ſit permutatio cum Ca-
pellania, vel Canonicatu fictis,
& nullius momenti, quia nemo
præſumitur iactare ſuum, *l. cum
de indebito, ff. de probat. Pariſ. conſ.
130. col. 1. & 2. vol. 4.* vel ſi fiat per-
mutatio cum ſanguine iunctis,
*Pariſ. d. conſ. 130. poſt Bart. in l. poſt
contractum, ff. de donat. Abb. in cap. 1.
de Cleric. non reſid.* Aut cum is, qui
renunciauit, ſemper remanet in
poſſeſſione Beneficii reſignati, *l. ſi-
cut, §. ſuperuacuum, ff. qui. mod. pign.
vel hyp. ſolu.* Decimoquartò, vt
fiat publicatio reſignationum
cauſa permutationis, iuxtà di-
ſpoſitionem regulæ Cancellariæ
de publicandis reſignationibus.
quæ omnia latiùs refert *Garz. de
benef. p. 11. cap. 4.*
9 Quæ quidem requiſita, dem-
pto ſeptimo de cōſenſu illorum,
ad quos præſentatio, vel electio
pertinet, vix poſſunt habere lo-
cum in permutationibus Cathe-
dralium Eccleſiarum, & Mona-
ſteriorum, quæ coram Summo
Pontifice fieri debent, earumq;
cauſę diſcuti in Sacra Congre-
gatione rerum Conſiſtorialium.
10 Quem conſenſum, quod atti-
net ad Regem Franciæ, in per-
mutationibus Cathedralium Ec-
cleſiarum, Monaſteriorum, ac
Prioratuum, quas fieri contingat
in Regno Franciæ, omninò re-
quiri, tenet *Rebuff. ſuper concord.
in rubr. de reg. ad prælat. nomin. §. 1. in
verbo etiam per ceſſionem*, ea ratio-
ne, quia cum in ceſſione permu-
tationis cauſa Eccleſia vacare
dicatur, & occurrente vacatio-
ne, Rex nominare poſſit, per con-
ſequens ad illius conſecutionem
permutationis cauſa requiritur
illius conſenſus. Quod innititur
etiam diſpoſitioni iuris commu-
nis in *cap. cum dilectus, & ibi An-
char. in 4. notab. de iurepatr.* Quod
idem abſque dubio ob eaſdem
rationes obſeruandū videtur in
permutationibus Eccleſiarum,
ad quas Reges, & Principes præ
ſentandi, & ſupplicandi ius, &
facultatem habent.
11 Cum autem ad permutationē
requiratur legitima cauſa, *cap.
quæſitum de rerum permut.* diſpu-
tāt Doctores, an permutatio fieri
debeat ex cauſa neceſſitatis, vel
12 utilitatis Eccleſiæ, an verò ex
ſola expedientia, & utilitate per-
ſonarum fieri poſſit; Et quidem
requiri videtur neceſſitas, ſeù
vtilitas Eccleſiæ, *d. cap. quæſitum,
verſ. ſi autem Epiſcopus, & tradunt
Anchar. Bellam. & alii, Boer. deciſ.
205. n. 7. Flam. Pariſ. lib. 11. q. 5. n. 27.
Zerol. in prax. Epiſc. p. 1. verbo, renun-
ciatio, ſeù permutatio, §. 3. dub. 5.
D. Thom. in 4. ſent. diſput. 25. q. 3. art.*
13 3. vbi quòd permutatio fieri de-
bet pro cauſa ſpirituali, nempè,
vt meliùs Deo ſeruiatur, ſeù, vt
tali loco poſſit quis meliùs Deo
ſeruire, aliàs ſi pro aliquo ter-
reno commodo utrinſque, vel al-
terius fiat permutatio, ſit ſimo-
niaca. Quem ſequitur *Silueſter.
verbo permutatio, 2. num. 3. & Ioan*

Bapt.

14 *Bapt. Corraſ.in reſpon.caſ.conſc.q.24. Vgol.de Simon.cap:24.§.1.num.6.* vbi ait, quod ſimonia committitur, vel certè peccatur, quando non ob neceſſitatẽ, aut utilitatem Eccleſiæ, ideoque, vt meliùs Deo ſeruiatur, permutatio fit, prout eſt facienda, ſed ob terrenum commodum, nullo habito reſpectu ad Diuinum cultum. Quapropter qui Beneficium permutat cum alio ob id, e. g. quod ubi aliud eſt Beneficium, venationibus, vel aliis deliciis operam dare poſſit, non eſt tutus in conſcientia.

15 Quod verò ad permutationẽ ſufficiat expedientia, ſeù utilitas perſonarum, tenet *gloſſ.2. per text. ibi, in cap. cum uniuerſorum, de rer. permut. & ibi Abb. num. 7. & in d. cap. quæſitum num. 6. Card. in clem. 1. num. 12. eod. tit. Petr. de Peruſ. in tract. de permut. benef. p. 3. q. 2. num. 7. & p. vlt. num. 54. aliàs 58. Lambert. de iur. patr. p.8. lib.8. q.6. art.6.num.39.* quia expedientia, & vtilitas perſonarum redundat in augmentum Diuini cultus, & ut meliùs, ac promptiùs Deo ſeruiatur. Ac propterea ſimoniam, aut etiam peccatum committere non videtur, qui ob inimicitias, vel ob aerem peſtilentem, ſeù ob alias huius generis cauſas Beneficium permutat; quoniam attenta vtilitate perſonarum, poteſt fieri commutatio, dummodò non reſultet damnum Eccleſiæ, ſed vtilitas, *Anchar. in clem. 1. de rer. permut. Anton. de Butr. in d. cap. quæſitum, Calderin. conſ. 1.* vbi quod licèt permutatio fieri poſſit
16 ob vtilitatem permutantium, ſẽper tamen adeſſe debet utilitas Eccleſiæ, ſaltem conſecutiuè, vt iuſtitiæ innitatur, *Garz. de benef. p.11.cap.4. à num.45.*

17 Omnia tamen ſupradicta de expedientia, & utilitate perſonarum, quando reſpiciunt tantùm ipſas perſonas permutantiũ, mouere de facili non debent Superiorem; quia ad hoc, ut Superior teneatur admittere permutationem, requiritur cauſa neceſſitatis, vel euidentis vtilitatis Eccleſiæ, *Garz. loc. cit. num.48. Cardin. Tuſch. concluſ.305.*

SECTIO DECIMATERTIA.

De Sedium Epiſcopalium, & Epiſcoporum Tranſlatione.

SVMMARIVM.

Tranſlationes dupliciter fieri contingit. num.1.
Cathedras transferendi cauſæ.2.
Cathedra Epiſcopalis Ciuitaten tranſlata ad Oppidum Sancti Seueri.3.
Tranſlatio Cathedralis per ſolum Papam fieri poteſt.4.
Cathedralis in tranſlatione requiritur conſilium Capituli.5.
Tranſlationis effectus.6
Priuilegia antiquæ Eccleſiæ, quæ transferantur.7.
Presbyteri in antiquiori Eccleſia relinqui debent.8.
Eccleſia deſtructa ad profanos uſus redigi non debet.9.
Cauſæ transferendi Epiſcopos.10.
Epiſcopi à ſolo Papa transferri poſſunt. 10.
Traſlatio fieri debet ob vtilitatem loci. 11.
Tranſlatio quandoque fit ob merita perſonæ.12.
Differentia inter tranſlationem propter merita Eccleſiæ, & ob vtilitatem perſonæ.13. & ſeqq.
P*rior Eccleſia, quando vacat per tranſlationem.14.*
P*rior Eccleſia vacat per abſolutionem à vinculo.15.*
Transferre Epiſcopum leuius eſt, quàm transferre Cathedram.16.
Epiſcopus quãdo trãſlatione uti poteſt.17
Epi-

Epiſcopus, an inuitus transferri poſſit. 18.

Matrimonium carnale diſſolui nequit, etiam de conſenſu Coniugum. 19.

Matrimonium ſpirituale diſſolui poteſt. 20.

Papa abſoluere an poſſit Epiſcopum ſine cauſa. 21.

Papa transferre an poſſit Epiſcopum inuitum. 22.

Epiſcopus cum cauſa cogendus præſtare tranſlationi conſenſum. 23.

Tranſlationes Sedium Epiſcopalium, vbi vigent concordata, qualiter facienda. 24.

Epiſcopus tranſlatus quænam de priori Eccleſia ſecum deferre poſſit. 25.

1 TRanſlationes dupliciter fieri contingit, Cathedræ ſcilicèt, & perſonæ. Quod ad Cathedras, & Sedes Epiſcopales attinet, illas transferendi cauſæ enumerantur in *c. tribus, de conſ. diſ.* 1.
2 Videlicèt ſi malè viuentes ea loca infeſtent, nec indè auelli poſſint, vt ibi, *& in cap. Eccleſias, vbi gloſſ.* 16. *q.* 7. Aeris intēperies, *gloſ. in d. cap. tribus, & in cap. quorundam,* 74. *di.* Si locus aquarum inundatione turbetur, *Rebuff. in prax. benef. tit. de tranſl. Epiſc. num.* 5. *per l.* 2. *ff. ſi quis caut.* Si Ciues Epiſcopos occidere conſueuerint, *cap. ità nos* 25. *q.* 2. vel etiam malè tracta-
3 re, *Rebuff. loco cit. num.* 6. Adde ſi locus ſit deſtructus, ſeù deſtitutus, & ab incolis derelictus. Sicuti deſtituta Ciuitate Ciuitaten, Papa Gregorius XIII. Cathedram Epiſcopalem ad tunc opulentum, & inſigne, nunc miſerabile Oppidum Sancti Seueri tranſtulit.
4 Huiuſmodi autem Cathedræ tranſlatio, non ſolùm de una Ciuitate ad aliam, ſed neque de una Eccleſia ad aliam in eadem Ciuitate ſine auctoritate Papæ
5 fieri nequit, & quatenus facienda, requiritur conſilium etiam Capituli, & Capitularium, *text. in c.* 1. *& ibi Abb. de tranſlat. Epiſc. cap. ſi quis vult* 16. *q.* 7. *Rebuff. loc. cit. num.* 6. Quod clarè patet in illa celebri Cæſaraguſtana Cathedralitatis, in qua cauſa tot emanarunt deciſiones, & tandem die 3. Iulii 1658. per diffinitiuam ſententiam, declaratum fuit, Eccleſiam B. V. Mariæ de Pilari pro antiquiori, & actu Cathedrali dictæ Ciuitatis habendam, non obſtantibus geſtis per Regem Aragonum, ac priuilegiis Apoſtolicis ad fauorem Eccleſiæ Sācti Saluatoris, ad quam, non conſtat, auctoritate Apoſtolica tranſlatam fuiſſe Sedem, & Cathedram Archiepiſcopalem.
6 Effectus tranſlationis ſunt, primò, vt prior Eccleſia deſit eſſe Cathedralis, *Rebuff. loco cit. nu.* 17. Secundò, vt perdat priuilegia, & in aliam transferantur, *gloſſ. in d. cap. ſi quis vult* 16. *q.* 7. Intellige de priuilegiis Cathedra-
7 litatis, & perſonarum, ſecus ſi rem, & locum ipſum concernāt, e. g. ſi Cathedralis ſuppreſſa, vel in ea adeſſet Capella, dicata Diuo Antonio Abbati, & in eius die feſto fieret animalium benedictio, cum receptione eleemoſynæ, vt in pluribus locis fieri cōſueuit, quia tale priuilegium non transfertur ad Cathedralem nouiter erectam, ad notata per *Rebuff. loco cit. num.* 19.
8 Debent autem in priori Eccleſia relinqui Clerici, ſaltem vnus, ſi redditus pluribus non ſufficiāt, qui ibidem miniſtrare habeant, *d. cap. ſi quis vult*. Et ſi deſtruatur
9 Eccleſia, debet poni clauſula, quòd locus ad profanos uſus nō redigatur per *regul. ſemel Deo, de regul. iur. in* 6. plantari Crux, & ſitum dirutæ Eccleſiæ, quatenùs in Campeſtribus, ſeù agris, ſpinoſis ſaltem ſepibus circumuallari.
10 Cauſæ verò transferendi Epiſ-

çopos, qui pariter niſi à Papa
transferri nequeunt, notantur
in *cap. mutationes 7. q. 1.* videlicèt
neceſſitas, vel communis utili-
tas, *d. cap. ſi quis vult 16. q. 7. Abb.
in cap. quanto num. 5. de tranſl. Epiſc.
Rebuff. loc. cit. num. 7.* omneſque
11 Scribentes, Quæ neceſſitas, ſiuè
utilitas, licèt videatur concer-
nere locum, ad quem fit tranſla-
tio, non autem perſonam trans-
ferendam, vt colligitur ex *tex. in*
12 *d. cap. ſi quis vult*. Fit nihilomi-
nùs etiam quandoque tranſlatio
Epiſcopi de vna Eccleſia ad aliā
ob merita perſonæ, ut notat *Abb.
in cap. cum nobis nu. 5. verſ. vndè fa-
cit, aliique Doctores ibid. citati, de
13 elect.* A quibus adducitur diffe-
rentia inter tranſlationem ob
merita perſonæ, & tranſlationē
propter neceſſitatē, ſeù utilitatē
Eccleſiæ; Quod videlicèt primo
14 caſu non vacat Eccleſia, niſi à
die præſtiti conſenſus à tranſlato;
ſecundo caſu verò vacat prima
Eccleſia à die tranſlationis ad ſe-
cundam. Quod tamen ità di-
ſtinguitur à *Rota deciſ. 475. nu. 21.
p. 1. recent.* vt opinio prædicta lo-
cum habeat in tranſlatione facta,
inuito Epiſcopo, quia tunc ab-
ſolutio, & tranſlatio intelligitur
facta, quatenùs illi placeat, non
verò quando tranſlatio fit de
conſenſu illius Epiſcopi tranſla-
ti, cum enim de illius conſenſu
tranſlatio facta fuerit, voluiſſe
præſumitur, ut ante omnia ab-
ſoluatur à vinculo primæ, quo
tenebatur, Eccleſiæ; licèt con-
trarium tenere videatur *Franc.
Marc. deciſ. 1140. num. 4. p. 1.* quan-
do videlicet præſumptus conſē-
ſus redundaret in damnum ipſius
Epiſcopi, per *cap. quod ob gratiam,
de reg. iur. in 6.* Generaliter tamen
15 primus Epiſcopatus ſtatim va-
cat per abſolutionem ab ipſo, &
tranſlationem ad ſecūdum à Pa-
pa in Conſiſtorio de ipſius tranſ-
lati conſenſu. *Garz. de benef. p. 11.
cap. 6. num. 39.*
16 Inimicitiæ, & malitia Plebis
quamuis enumerētur inter cau-
ſas dimittendi Eccleſias, *cap. niſi
cum pridem de renunc.* illas tamen
eſſe etiam cauſas transferendi
Sedem Epiſcopalem, tenet *gloſſ.
in d. cap. tribus, verbo difficultas, de
conſ. di. 1. Rebuff loco cit. num. 6.* Et
per conſequens etiam tranferen-
di Epiſcopum, cum leuius ſit trāſ-
ferre Epiſcopum, quàm Sedem
Epiſcopalem, vt patet experien-
tia, cum ſæpiùs videamus tranſ-
ferri Epiſcopos, raro autem, imò
rariſſimè Sedes Epiſcopales.
17 Equidem ſi oriantur inimici-
tiæ inter Epiſcopum, & Populum
ob merita Epiſcopi in tuenda li-
bertate Eccleſiaſtica, corrigen-
diſque delictis, & ob malitiam
Plebis, & Populi, quandoque
etiam Cleri, Capituli, & Capitu-
larium, qui ob ſanguinis con-
iunctionē uniantur Popularibus
contra Epiſcopum, neſcio vide-
re, cur tali caſu, & ex cauſis præ-
dictis ad euitandum euitanda,
poſſit Epiſcopus impediri pro ſe
transferendo.
18 Cauſæ, ob quas Epiſcopus in-
uitus de vna Eccleſia ad aliam
transferri poſſit, notantur à *Fla-
min. Pariſ. de reſignat. lib. 3. q. 18. nu.
14.* Ex qua inuiti Epiſcopi tranſ-
19 latione maxima inſurgit diffe-
rentia inter carnale matrimoniū,
& ſpirituale, quia carnale matri-
monium, legitimum, ratum, &
conſummatum diſſolui nequit,
neque citra conſenſum, neque de
mutuo conſenſu ipſorum Con-
iugum, niſi fortè religionis cau-
ſa; matrimonium verò ſpiritua-
20 le, legitimum, ratum, & conſū-
matum, quod fortiùs ligare di-
citur in *cap. inter corporalia de
tranſlat. Epiſcop.* diſſolui poteſt etiā
contra voluntatem Epiſcopi.
21 Quæ quidem ſententia, licèt
eam

caut teneat *Franc. Marc, decif.* 100.
*num.*6.ubi quod Papa abſoluere
poteſt Epiſcopum à vinculo ſuæ
Eccleſiæ, etiam ſine cauſa, cum
habeat plenitudinem poteſtatis,
gloſ.in c, per principalem 3. q.3. Calderin,conſ.1. de tranſlat. Prælat. Ac
22 proindè Epiſcopum inuitum, &
contradicentem trãsferre valeat,
Innoc.& Ioann. Andr. in cap.fin.de poſtul. Prælat. Mihi valdè dura
videtur per ea, quæ notat idem
*Franc.Marc.decif.*1122. *nu.*4. & dixi
ſuperiùs *ſect.* 11. *num.* 62. Propte-
23 reà eueniente caſu, quo Epiſco-
pum ad aliam Eccleſiam trãsfer-
ri, expediret, opportunis iuris re-
mediis crederem fore cogendũ,
ad conſenſum præſtandum, prout
ſeruatum vidi, in cogendo di-
mittere Eccleſiam, legitimis exi-
gentibus cauſis.
24 Quod attinet ad tranſlationem
Sedium Epiſcopalium, ubi vi-
gent concordata, non videtur
ambigendum, quin exigentibus
cauſis Papa transferre poſſit. Vtẽ-
dum eſt tamen diſtinctione, quia
ſi agatur de loco ad locum, in
vtroque vigentibus concordatis,
minor eſt difficultas, licèt qua-
tenùs adſit, requiratur aſſenſus
Patroni, iuxtà doctrinam *Rebuff. mox citan.* Si pariter agatur de
tranſlatione Sedis Epiſcopalis à
loco extra concordata ad locum
Concordatorum, facile pariter
erit negotium, cum hoc cadat
in fauorem Concordatorum.
Si verò agatur de tranſlatione
Sedis Epiſcopalis à loco, vbi vi-
gent concordata, ad alium locũ
in concordatis non comprehen-
ſum, requiritur conſenſus eorũ,
qui eligendi, nominandi, ſeu ſup-
plicandi facultatem habent, &
generaliter eorum, de quorum
agatur præiudicio; *Rebuff. in praxi benef. tit.de traſlat.Epiſcop.nu.*
13. Sin minus ipſos citari ad pro-
uidendum, aliàs videndum trãſ-
ferri Sedem Epiſcopalem, Col-
ligitur ex *c. decernimus* 16. *q.* 7. Eſt
enim generale, vt ſemper citan-
dus ſit is, de cuius præiudicio tra-
ctatur.
25 Notandum pro complemen-
to, quod Epiſcopus de una ad
aliam Eccleſiam tranſlatus, ſe-
cum deferre poteſt fructus iam
perceptos, reſque mobiles non
precioſas, ex fructibus primi Epi-
ſcopatus acquiſitas, non autem
libros Chori, ornamenta, para-
menta multa, & ſimilia, niſi illa
ſecum in aduentum ad Eccleſiã
ſecum deportaſſet, quia quæ ſunt
Eccleſiæ penes priorem Eccleſiã
remanere debent: *Barboſ. in cap. 1.de tranſl.Epiſcop. citans pro ſe Barbat.conſ.20.num.11,vol.3.*

SECTIO DECIMAQVARTA.

De Penſionibus.

SVMMARIVM.

*Penſionum aſſignationes, non examinantur in Congregatione rerum Conſiſtorialium.num.*1.
*Penſiones Eccleſiarum concordantur cũ Dataria, vel cum cedente.*2.
Penſionũ cauſæ diſcutiuntur in Rota. 3.
*Deciſiones in pleriſque ſibi contrariæ.*4.
*Deciſionum ex contrarietate vtilitas.*5.
*Expenſæ extraiudiciales non repetuntur num.*6.
*Romana Curia ſemper condemnat victum victori in expenſis.*7.
*Deus nullum permittit malum, niſi exindè ſecuturum ſit aliud bonum.*8.
Deciſionum in contrarietate interuenit tantùm malum Phyſicum.9.
*Epiſcopatum cum penſione vtrum recuſare liceat.*10.
Epiſcopatum vtrum appetere liceat. 11.
In Epiſcopatu tria conſideranda. 12.
Bonum opus deſiderare, bonum eſt. 13,
Epiſcopatum iniunctum, vtrum recuſare

liceat. 14.
Epiſcopatus in aſſumptione duo conſideranda. 15.
Saluti propriæ primò inſiſtendum. 16.
Proximorum utilitati quis ſe debet exponere. 17.
Epiſcopatum à Superiore iniunctum recuſare non licet. 18. & 22.
Penſionis reſeruatio non eſt odioſa. 19.
Beneficio ex pinguiori plures ali debent. 20.
D. Thomæ auctoritas explicatur. 21.
Penſiones vltrò nonnulli offerunt. 23.

LIcèt Sixtus Papa Quintus in
ſupra extenſa inſtitutione
Sacræ Congregationis rerum
Conſiſtorialium, eidem facultatem
dederit, examinandi penſionum
aſſignationes ſuper fructi-
1 bus, & redditibus Cathedralium
Eccleſiarum, nunquam tamen de
huiuſmodi materia in eadem
Congregatione tractatum audiui,
quia promouendi ad eaſdem
2 Eccleſias, antequam proponantur
in Conſiſtorio, concordant de
quantitate penſionis cum Miniſtris
Datariæ, ſi Eccleſia vacat
per obitum, ſeu per liberam dimiſſionem,
aut eum cedente, ſi
vacatura eſt per ceſſionem, quatenus
cedens gratiam obtineat à
Papa, penſionem ſibi reſeruandi.
3 Quod ſi deindè qui conſenſum
præſtitit, aut eius Succeſſor adducat
nullitatem, ſeù exceſſum penſionis
huiuſmodi, cauſæ deducuntur
ad Rotam, vt conſtat ex
tot deciſionibus, impreſſis, & manuſcriptis,
tàm ſuper dubiis principalibus,
quàm ſuper articulis
incidentibus, & emergentibus,
4 quę iam in infinitum creuerunt,
& quidem in pleriſque, diuerſis
principiis innitentes, ſibi inui-
5 cem contrariæ. Ex qua tamen
contrarietate hoc bonum emerſit,
vt ex earundem tenore ambę
partes de fauorabili euentu dubitantes,
aut de contrario timentes,
vel ſaltem ad parcendum
ſumptibus, qui non ſunt leues, &
quia maiori ex parte extraiudi-
6 ciales, non repetuntur; licèt in
ſententiis hoc inconcuſsè ſerue-
7 tur in Romana Curia, vt victus
victori in expenſis condemnetur,
ad concordiam, vt plurimum
deueniant. Ex quo verificatur
omnium Theologorum communiſſima
ſententia. Quod nun-
8 quam Deus malum in quocumque
genere etiam phyſico permittat,
niſi exindè bonum aliquod
ſit ſecuturum. Etenim in
varietate, ſeù etiam contrarietate
deciſionum datur tantummodò
malum phyſicum, non autem
9 morale, quià verè credendum
eſt, Decidentes, Deum, & Iuſtitiam
præ oculis ſemper habere,
ex hoc autem malo phyſico emergit
bonum, de quo ſupra.
10 Vtrum autem Epiſcopatum cum
penſione iniunctum recuſare liceat?
Præmittenda eſt doctrina
D. Thomę 2.2.*q.*185. vbi poſtquam
art. 1. ſuper dubio, An liceat Epi-
11 ſcopatum appetere? Reſpondens,
in Epiſcopatu tria conſiderari
poſſe, quorum vnum eſt principa-
12 le, & finale, ſcilicèt Epiſcopalis operatio,
per quam vtilitati proximorum
intenditur: Aliud eſt
altitudo gradus, quia Epiſcopus
ſuper alios conſtituitur: Et tertium,
quod conſequenter ſe habet
ad iſta, ſcilicèt reuerentia, &
honor, ac ſufficientia temporalium;
Reſoluit, quod appetere
Epiſcopatum ratione huiuſmodi
circumſtantiarum, & honorum,
eſt omninò illicitum, quià pertinet
ad cupiditatem, & ambitionem;
ac proinde Chriſtus Dominus
contra Phariſeos dixit, amant
primos accubitus in Cęnis, & primas
Cathedras in Synagogis, ſalutationes
in foro, & vocari ab hominibus
Rabbi. *Matth.* 23. Quantum
autem ad ſecundum, ſcilicèt
ad alti-

ad altitudinem gradus, appetere. Epiſcopatum, eſſe præſumptuoſum,& damnabile.*Matth.* 20. Appetere autem,prodeſſe proximis, eſſe quidem ſecundum ſe laudabile, & virtuoſum;verùm quià prout eſt Epiſcopalis actus, habet annexam gradus altitudinem, præſumptuoſum videtur, quod aliquis præeſſe appetat,ad-hoc,vt ſubditis proſit, niſi manifeſta neceſſitate imminente. Vndè ſecundum *Chriſoſt. ſuper Matth. homil.3. operis impert.*Opus quidem
13 deſiderare bonum, bonum eſt, primatum autem honoris concupiſcere,vanitas eſt; Primatus enim fugientem ſe deſiderat, deſiderantem autem ſe horret.
14 Quærit deindè Sanctus *Doctor, eadem q. art.2.* Vtrum liceat Epiſcopatum iniũctum omninò recuſare? Et adducta ſententia *Auguſtini ad Eudaxium epiſt.*81. Si qua opera veſtra mater Eccleſia deſiderauerit,nec elatione auida ſuſcipiatis,nec blandiente deſidia reſpuatis,neque otium veſtrum neceſſitatibus Eccleſię præponatis, cui parturienti ſi nulli boni miniſtrare vellent,quomodò naſceremini, non inuenietis; Reſpondet, quod in aſſumptione Epiſcopatus duo ſunt conſideran-
15 da; primò quidem,quid deceat hominem appetere ſecundùm propriam voluntatem; Secundò quid hominem deceat facere.
16 ſecundum voluntatem alterius; Quantùm igitur ad propriam voluntatem conuenit homini, principaliter inſiſtere proprię ſaluti; ſed quod aliorum ſaluti intendat, hoc conuenit homini, ex diſpoſitione alterius poteſtatem habentis. Vndè ad inordinationem voluntatis pertinet, quod aliquis proprio motu feratur in hoc, quod aliorum gubernationi præficiatur;ità etiam ad inordinationem voluntatis pertinet, quod aliquis omninò contra Superioris iniũctionem prædictum gubernationis officium finaliter recuſet,propter duo,primò ſcilicet, quià hoc repugnat
17 charitati proximorum,quorum vtilitati ſe debet aliquis exponere pro loco,& tempore, dicente *Auguſt. lib. 19. de ciuit. Dei, cap.19.* Quod negotium iuſtum ſuſcipit neceſſitas; Secundò quià hoc repugnat humilitati, per quam aliquis Superiorum mandatis ſe debet ſubiicere. Tunc enim ante Dei oculos eſt vera humilitas, cum ad reſpuendum hoc, quod vtiliter ſubire pręcipitur, contumax non eſt, *Gregor. in paſtor. p. 1. cap. 6.*
18 Ex quibus patet, quod Epiſcopatum à Superiore iniũctum, ſimpliciter loquendo, recuſare non licet. Verùm ſi iniungatur cum penſione, res non tranſit ſine difficultate; Quià licèt aſſerat *Barboſ.in ſua prax. exigen. penſion.p. 1. in proœm.n.* 9. reſeruationem
19 penſionis nullo modo dici odioſam,quià iuſtum, & Sanctum eſt, ex ſuperfluis ab vno auferri, ut detur egenti per eum, cui redditũum Eccleſiaſticorum abſoluta eſt adminiſtratio; & quia non reſeruatur in odium Titularis, ſed
20 in fauorem tertii,habeatque ad mixtam illam publicæ vtilitatis rationem, vt ſcilicet ex pingui Beneficio plures Clerici alantur, *Barratt.conſ.*126. *n.*9. *lib.*2. *Mandoſ. ſuper regul.*19.*q.*11.*n.*1.*cum ſeq.Gonzal.ſuper regul.*8.§.6. *prob. n.*21.*Rota coram Duran.deciſ.*67.*n.*1
21 Videtur tamen vtendum diſtinctione,quia ſi penſionis reſeruatione non obſtante, redditus Eccleſiæ ſufficiunt pro ſubueniẽdo Pauperibus, pro exercenda hoſpitalitate, aliiſque piis operibus, ad quæ tenetur Epiſcopus, non videtur ambigendum, quin auctoritas D.Thomæ ſupra citata lo-

ta locum habere debeat. Quod ſi ob reſeruationem penſionis ita
22 depauperentur redditus Menſæ Epiſcopalis, vt non ſolùm ad pia opera, ſed neque ad ipſius Epiſcopi commodam ſubſtentationem ſufficerent, non tenetur quis Epiſcopatum à Superiore, cum penſione iniunctum acceptare, per ea, quæ tradit *Portell. dub. regul. p. p. verbo obedientia n. 2. in addit.*
23 Quæ dicta ſint ex abundanti, quia cæteroquin nonnulli, adeò præſumptuoſi ſunt, atque ambitioſi, vt non dico, quod aſſentiant; ſed ipſimet vltro penſiones offerunt, quas optimè norunt ſine offenſa Dei, ac decorticatione Cleri, aliiſq; grauaminibus ſolui non poſſe. Sed veh illis,

SECTIO DECIMAQVINTA

De Monaſteriorum Pluralitate.

SVMMARIVM.

De quibus Monaſteriis agatur in conſtitutione, num. 1.

Monaſteria Conſiſtorialia, quæ dicantur. 2.

Monaſteria Conſiſtorialia prouidentur, etiam extra Conſiſtorium. 2.

Monaſteria Conſiſtorialia etiamſi prouideantur extra Conſiſtorium, non mutant ſtatum. 3.

Decretum Sacræ Congregationis ſuper ſtatu Monaſteriorum conſiſtorialium, 4.

Beneficiorũ pluralitas in iure prohibita, 5

Doctrina D. Pauli ad Timot. 1. declaratur 6.

Dignitatum pluralitas à iure Ciuili prohibita, 7.

Militias duas habere prohibitum, ibid.

Collegia duo habere prohibitum, ibid.

Officia duo habere prohibitum, ibid.

Rationes prohibendi Beneficiorum pluralitatem, 8.

Beneficiorum pluralitas materiam tribuit diſſolutionis, vagationis, ambitionis, cupiditatis, & animarum periculum. ibid.

Beneficiorum ob pluralitatem fraudantur piorum Teſtatorum, ac Fundatorum voluntates, ibid.

Cauſa diſpenſandi ſuper Monaſteriorum pluralitate, 9.

Eccleſia indiget viris literatis, quorum ſcientia Mundus illuminatur, 10.

1 NOn agitur in præſenti cõſtitutione noſtra de omnibus Monaſteriis, in quibus vel viget regularis obſeruantia, vel conuentualitate carent, ſed de illis tantùm, quorum annuus valor ducentorum auri florenorum excedit; quæ reſeruantur in re-
2 gula ſecunda Cancellariæ Apoſtolicæ, & quæ dicuntur Conſiſtorialia, quia de illis Papa in Conſiſtorio prouidere ſolet, licèt etiam extra Conſiſtorium, vt plurimùm prouideat; de qua re, vtrum per prouiſionẽ extra Conſiſtorium, huiuſmodi Monaſteria primæuum ſtatum amittant, ac de aliis, videri poterunt, *deciſ. 584. p. 3. lib. 3. diuerſ. ac deciſ. 791. coram Coccino parte 3. recent*, vbi tamen adducitur decretum Sacræ Congregationis rerum Conſiſto-
3 rialium, ſub die 9. Iunii 1591. quod Monaſteria habentur pro Cõſiſtorialibus, etiãſi extra Con-
4 ſiſtorium per ſignaturam manu Papæ aliquando expediantur.

Quod verò ad rem noſtram attinet de pluralitate Monaſteriorum, notandum eſt, neminem
5 de iure plura Beneficia obtinere poſſe, videlicèt Curata, Dignitates, perſonatus, ſeù alia incompatibilia, *cap. quia nonnulli de Cler. non reſid. c. quia in tantum, de præb. cum concord. c. factorum. 70. diſ. vbi*, quod vnus Clericus non connumeretur in duabus Eccleſiis, quia negotiationis hoc eſt, & turpis lucri pro-

cri pro-

cri proprium commodum, & ab
Eccleſiæ conſuetudine penitùs a-
6 lienum, *cap. Clericus*, 21. *q*. 1. facit
illud Pauli ad Timot, & ad Tit,
Epiſcopum debere eſſe vnius v-
xoris virum. Quod licèt com-
muniter exponatur de matrimo-
nio carnali, poteſt tamen etiam
applicari conjugio ſpirituali,
argu, *c. inter corporalia*, *de tráſl*, *Epiſc*.
7 Concordat huiuſmodi prohi-
bitio plurium Beneficiorum
cum diſpoſitione iuris ciuilis,
quo interdicitur duas habere mi-
litias, *l. his quidem C. qui militare non
poſſ. lib*. 12. duo Collegia, *l*, 1, *ff. de
illic. Colleg*. duos honores, *l. hac par-
te in fine*, *C*, *de prox*, *Sacr*, *Scrin*, *lib*. 12.
duo officia, *l*, *libertus* §, *præſcriptio*,
ff. ad Municipal, *d. l. hac parte*, ibi nul-
lo modo duplici fungantur offi-
cio, nec geminis chartis irrepſe-
rint, vt non occupentur plura
in vnum ſe commoda collaturi,
nihilque reliquis relicturi.
8 Rationes prohibendi huiuſ-
modi pluralitatẽ Beneficiorum
adducuntur à Rebuff. *in prax*, *be-
nef*, *tit*. *de diſpenſ*. *ad plura Beneficia*,
quia videlicèt talis pluralitas tri-
buit diſſolutionis, & vagationis
materiam, & Animarum pericu-
lum, *cap. in tantum*, & *cap. dudum de
elect*. ambitionis, & cupiditatis,
extrau, *execrabilis*, *Ioann*, 22. Diuini
cultus diminutionem, qui potiùs
eſt augendus; *cap*, *ex parte de con-
ſtit*. & *c*, *Vaſa*, *de Conſecr*, *diſt*. 1. frau-
dantur piæ Teſtatorum, & Funda-
torum voluntates, quas intereſt
Reipublicæ ſeruari, & executio-
ni demandari, *l*, *vel negare*, *ff. quem-
ad*, *teſtam*. *aper*. *cap. vltima voluntas*,
13. *q*. 2. Et demùm ſequitur inæ-
qualitas, quià vnus eſurit, & alter
ebrius eſt, 1, *ad Corin*, 11, quod licèt
in alio ſenſu explicetur à gloſſa
ordin. cum Nicolao de Lira, po-
teſt tamen ſine ſcrupulo applica-
ri caſui noſtro, vt patet experien-
tia; Exclamante Boccalino, de re-
rum temporalium inæqualitate,
Vno ne hà tanta, che non la può
gouernare, e l'altro tanto poca,
che non vi ſi può gouernare.
9 Cauſæ verò Diſpenſandi ſuper
pluralitate Monaſteriorum, alia-
rumque Dignitatum ſunt ferè
eædem, quas adnotauimus ſupra
de vnionibus, videlicèt Nobili-
tas, & ſciẽtia *c. de multa*, *In fin*, *de pre-
10 bend*. quia Eccleſia indiget Viris
literatis, *c*, *cum ex eo*, *de præbend*. *in*
6. *cap. fin. de Magiſtr*. quorum Scien-
tia Mundus illuminatur *authent*.
habita, *ne fil*, *pro pa. r*. Vtilitas, aut
neceſſitas Eccleſiæ, non Perſonæ,
ac meritorum prærogatiua, *c*, *tali*,
1. *q*. 7. de quibus quidem, & aliis
cauſis latiùs dicemus, ſectione
ſequenti, & in additione in fine.

SECTIO DECIMASEXTA.

De Dignitatum Incompatibilitate

SVMMARIVM.

Incompatibilia Beneficia, quæ dicantur, n. 1.

Beneficia Curata duo ſimul quis habere nequit, 2.

Per promotionem ad Epiſcopatum vacant omnia Beneficia, & penſiones, 3.

Retentio Beneficiorum, & penſionum, facilè conceditur. 4.

Per tranſlationem ad alium Epiſcopatum vacat primus. 5.

Retentio primæ Eccleſiæ, vel Monaſterii ſapit polygamiam, 6.

Abbates dicutur quodammodo Sponſi, 7.

Polygamia ſemper fuit prohibita, 8

Polygamia non eſt contra primæua naturæ principia, 9.

Polygamia non ſatis congruit cum matrimonio, 10.

Vxorũ pluralitas aduerſatur ſecundario fini matrimonii, 11.

Vxor non ſubditur viro, niſi, vt ſocia, 12.

Parti-

Participatio plurium in eodem officio lites affert, 13.

Vnus non poteſt eodem tempore pluribus vxoribus ſatisfacere, 14.

V xores ſimul plures habere nunquam licuit, 15.

Infidelis plures V xores habens, ſuſcepto Baptiſmo, cum prima ſola remanere debet, 17.

V xores plures ſimul habere de iure ciuili eſt prohibitum. 16.

Papa *diſpenſare non poteſt ſuper V xorum pluralitate*, 18.

V xorum pluralitas conſuetudine induci non poteſt, 19.

Deus diſpenſauit cum antiquis Patribus ſuper V xorum pluralitate, 20.

Diuina diſpenſatio ſuper V xorum pluralitate fuit per internam inſpirationem, 21.

Diuina diſpenſatio ſuper V xorum pluralitate, an ad Populum Gentilem extenſa fuerit, 22.

Vxorum pluralitas in antiquis Patribus figuralis fuit, 23.

Pluralitatis Vxorũ Abrahæ figura, 24.

P*luralitatis Vxorum Iacob figura*, 25.

Iacob ob V xorum pluralitatem de Incontinentia culpari non poteſt, 26.

Figuralis expoſitio Deuteronomii, cap. 21. 6. n. 27.

Synagoga ſemper rebellis, Eccleſia ſemper fidelis, 28.

Beneficiorum pluralitatis figuralis expoſitio, 29.

Reſponſio Papæ Pauli, *& Epiſcopi Pariſienſis ſuper pluralitate Dignitatum*, 30.

Eccleſias duas habens, debitum ſeruitium vtrique præſtare non valet, 31.

Duobus Dominis nemo ſeruire poteſt, 32.

Beneficia plura habentes maledicuntur à Deo, 33.

Mercenarii nihil curant de ouibus, 34.

In habilitatione ad plures Dignitates videndum eſt, an ex aliquo capite pietas erga Deum reluceat. 35.

C*auſæ concedendi Dignitatum pluralitatem*. 36. *& ſeq.*

P*er Amicos, & pecuniá multa facimus*. 38.

Epiſcoporum Italiæ Infelicitas, 39.

Epiſcopum maiorem, aut minorem non facit potentia, aut paupertatis humilitas, 40.

Epiſcopi paruæ Ciuitatis contemnuntur ab idiotis, 41.

Eccleſiarum, & Monaſteriorum pluralitas tendit ad lucrum. 42.

Felix cenſendus eſt, qui vnam Eccleſiam fructuosè regere valet. 43.

Monaſteria Regularia Sæcularibus Perſonis commendari non debent, 44. *&* 45.

Commendare verbum quid importet. 45.

Epiſcopi alias commendabant, 46.

Parochialem Eccleſiam commendare non poteſt Epiſcopus, 47.

Commendatarius an ſit Prælatus, 48.

Eccleſia commendata, an vacare dicatur. 49.

Commendatarius an faciat fructus ſuos. 50.

In impetratione Eccleſiæ, an fieri debeat mentio de Commenda. 51.

Ad Commendam an ſit vocandus Patronus, 52.

Commenda quarè inuenta. 53.

Ex Commendis quæ mala proueniunt, 54.

Conſtitutio Innocentii Octaui Commendarum prohibitiua, 55.

Monachi audiendi ſuper neceſſitate commendandi, 57.

Diſpenſatus ad plura, an ſit tutus apud Deum, 58. *&* 62.

Diſpenſatio quid ſit, 59.

In diſpenſando ad quænam ſit habendus intuitus. 60.

In diſpenſatione, quæ requirantur, 61.

Deus aliter iudicat de homine, quàm Miniſtri Dei, 63.

Beneficiorum pluralitatis prohibitio eſt de iure poſitiuo, 64.

Papa de omnibus iudicat, & à nemine iudicatur. 65.

Ius conſtitutum ſuper bono communi, priuata conſideratione, omitti non debet, 66.

In prohibitione plurium compatibilium, non comprehenduntur Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, 67.

Cardinales, quarè vocantur Reges, 68.

I In-

Digitized by Google

1 INcompatibilia generaliter di-
cuntur Eccleſiaſtica Beneficia
quæcumque perpetuæ reſidentię,
2 quorum unum impedit exercitiũ
alterius; Ex quo fit, vt duo Cu-
rata Beneficia ſimul quis obtine-
re nequeat, ſed per adeptionem
ſecundi vacat primum, *cap. de
multa, de præbend. cum concord.* quæ
innouata fuerunt in *Conc. Trid ſeſſ.
7. de reform. cap 4. & ſeſſ. 24. cap. 17.
de reform.*

3 Hinc eſt, quod per promotio-
nem ad Epiſcopatũ de iure vacãt
omnia Beneficia promoti, *cap. cum
in cunctis*, §. 1. *de elect.* etiam ſim-
plicia, & penſiones, *Garz. de benef.
p. 11. cap. 6. num. 1. & ſeqq.* Niſi tamẽ
4 à Papa dictorum Beneficiorum,
& penſionum concedatur reten-
tio, quæ de facili, ante propoſitio-
nem Eccleſiæ in Conſiſtorio, con-
cedi ſolet, ſicuti etiam per tranſ-
5 lationem ad alium Epiſcopatum
vacat primus, *Garz. cum ibi citat. di-
cto cap. 6. num. 39.* eo ſcilicèt mo-
do, quo diximus ſupra de tranſ-
latione, *sect. 13.* niſi pariter à Pa-
pa concedatur retentio, quæ ra-
rò conceditur, niſi fortè ex cau-
ſis inferiùs dicendis.

6 Quæ quidem retentio Eccle-
ſiæ, vel Monaſterii, ex illis, quo-
rum Abbates dicuntur quodam-
modò ſponſi, quia per eorum
obitum Eccleſiæ remanẽt vidua-
7 tæ, *Abb. in cap. quia propter num. 7.
de elect.* cum ſapiat aliquid poly-
gamiæ ſpiritualis, & ſpirituale
coniugium reguletur aliqualiter
à carnali.

8 Notandum eſt, in carnali ma-
trimonio polygamiam ſemper
fuiſſe prohibitã, & aliquibus tan-
tùm in lege veteri ex Diuina di-
ſpenſatione permiſſam, vt fusè
probat *Sanch. de matrim. lib. 7. diſp.
80. per tot. & præſertim n. 8.* vbi con-
futatis aliorum ſententiis, reſol-
uit, polygamiam vnius viri cum
9 pluribus Vxoribus non eſſe qui-
dem omninò contra ius naturæ,
atque ideò non eſſe contra prima,
& vniuerſalia eius principia, ſed
tamen aliquo modo aduerſari iu-
ri naturali, quatenus eſt contra
concluſiones ab ipſis primis prin-
cipiis deriuatas; quod videlicèt
etſi non repugnet naturæ matri-
10 monii, non tamen ſatis cum ma-
trimonio congruat, ſi omnes eius
fines ſpectemus, ac proindè matri-
monium cum alia Vxore initum,
prima ſuperſtite, attento iure ſe-
11 cundario, eſſe nullum. Primò
quidem, quia Vxorum pluralitas
aduerſatur ſecundario fini ma-
trimonii, nimirum tranquillæ, &
pacificæ cohabitationi cõiugum,
ac domeſticæ gubernationi, qui
12 eſt ſecundarius finis, teſte *Phyloſ.
8. Ethic. cap. 9.* Vxor enim non
ſubditur viro, vti famula, ſed uti
ſocia, & collateralis, *D. Chriſoſt.
homil. 20. in Epiſt. ad Epheſ. & D. Tho.
prim. 1. q. 92. art. 3.* ac proindè facil-
limo negotio inuidiæ, & rixę in-
ter Vxores pullulabũt, & eò ma-
ximè ſi vna præ aliis à viro dili-
gatur; tùm etiam, quia partici-
13 patio plurium in eodem officio
lites non modicas afferat. Cuius
rei ſingulare teſtimonium habe-
tur, inter Sanctas etiam fœminas,
eidem viro coniugatas, huiuſmo-
di rixas fuiſſe ſubortas, ſicuti de
Sara, & Agar, de Lia, & Rachele,
Geneſ. 16. & 30. nec non de Anna,
& Phenenna, *1. Reg. 1.* Conſonat
Aul. Gel. lib. 1. noct. attic. c. 17. reſpõ-
ſum Socratis Alcibiadi, demiran-
ti, quod domi ferret Vxores;
Hæ me domi docent tolerantiã,
qua in Publico utendum eſt.

Secundò, quia Vxorũ plurali-
tas aduerſatur alteri fini ſecun-
dario matrimonii, quatenus ſci-
licèt eſt in remedium concupi-
14 ſcentiæ; Non enim vnus vir con-
cupiſcentiæ plurium Vxorum, ſi
contingat, illas ſimul debitum pe-

K tere

tere, ſatisfacere poterit, & per
cõſequens periclitabitur cõcupi-
ſcentia illius, cui negabitur de-
bitum.

15 Tertiò, quia, vt habetur in
cap. gaudemus, de diuort. nunquam
licitum fuit, abſq; Diuina diſpen-
ſatione plures inſimul Vxores
habere, *D. Chriſoſt. homil. 56. in cap.*
30. Geneſ. Quod confirmatur ex
eo, quia ſi ſola lege Euangelica
eſſet interdicta Vxorum plurali-
tas, Infideles non ligaret, & per
conſequens eis licita fuiſſet: Cu-
ius tamen contrarium habetur in
l. eum qui duas, C. ad l. Iul. de adult. quę
16 eſt Valeriani, & Gallieni, & li-
cita nunc eſſet eiſdem, cum ante
ſuſceptum Baptiſma peculiaribus
Chriſtiani Populi legibus non ad-
ſtringantur. Contra quod tamẽ
17 deciditur in *d. ca. gaudemus*, videli-
cèt Infideles pluribus Vxoribus
coniunctos cum ſola prima poſt
ſuſceptum Baptiſma remanere
debere; ſi enim talia matrimo-
nia eſſent legitima, poſt Baptiſma
non diſſoluerentur, vel ſaltem li-
citum eſſet baptizato, quam mal-
let ſecum retinere, quod tamen
negatur, dùm dicitur in *eodem*
cap. gaudemus, quod cum ſola pri-
ma Vxore remanere debeat.

Ex hoc autem, quod neque le-
ge ciuili apud Ethnicos unquam
permiſſa fuerit Vxorum plurali-
tas, quod, vltra *text. in d. l. eum qui*
duas, C. ad l. Iul. de adult. pl[illegible]ribus
18 aliis probat *Sanch. loc. cit.* In[illegible]r-
tur primò, Summum Pontificem
ſuper Vxorum pluralitate di-
ſpenſare nõ poſſe, quod tùm lege
naturali, tùm etiam Chriſti Dñi
lege, ob verã Sacramenti ſignifi-
cationem interdictum ſit. Se-
cundò, nulla conſuetudine poſſe
19 fieri licitam Vxorum pluralita-
tem, quia contra ius naturale, &
20 Diuinum non valet conſuetudo,
vt omnibus eſt notum. Tertiò po-
tuiſſe Deum cum antiquis Patri-
bus ſuper huiuſmodi Vxorum
pluralitate diſpenſare; ac proindè
Patres antiquæ Legis, pluribus
Vxoribus coniunctos, culpæ im-
munes fuiſſe, eo quod cum illis
Deus diſpenſauerit. *d. c. gaudemus,*
de diuort. Sanch. loc. cit. n. 9. & ſeqq.
21 Quæ quidem diſpenſatio conceſ-
ſa eis, non fuit externa aliqua
ſcriptura, aut locutione, ſed inter-
na inſpiratione facta Patriarchis,
quæ in vim exempli, & imitatio-
nis deriuata fuit ad reliquos de
Populo Iſrael; ac proindè illis plu-
ralitas Vxorum videbatur indul-
ta, prout colligere eſt *Deuteron. c.*
2. de qua quidem diſpenſatione
paulò inferiùs nonnulla dice-
mus.

Subdit verò idẽ *Sanch. ibid. n. 13.*
22. ſecundum nonnullorum ſe nt en-
tiam ſatis probabile videri, di-
ſpenſationem illam ad Populum
Gentilem extenſam fuiſſe, atque
etiam ipſis antiquitùs Vxorum
pluralitatem fuiſſe licitam, vt te-
nere videtur, *D. Auguſt. contra Fau-*
ſtum, lib. 2. c. 27. Bellarm. lib. 1. de ma-
trim. cap. 11. propoſ. 6. Ledeſm. parte 4.
ſeſſ. 67. n. 2. Valent. parte item 4. diſput.
10. punct. 3. col. 4. Ipſe verò proba-
biliùs tenet, excuſam non fuiſſe,
ex quo in illo Populo diſpenſatio-
nis ratio non militaret, nempè fi-
gura, vel alia cauſa, vt mox dice-
mus. Quare niſi excuſari ob igno-
rantiam, Gentiles non fuiſſent
immunes polygamiam exercen-
tes, iuxta doctrinas *ibid. à Sanch.*
adductas. Videatur, *Gloſſ. ordin. ſu-*
per cap. 4. Geneſ. vbi Lamech[illegible], qui
primus contra morem, & contra
naturam polygamia vſus eſt, ſiuè
abuſus, adulterium dicitur com-
miſiſſe.

23 Diſpenſatio igitur pluralita-
tis Vxorum cum antiquis Patri-
bus, & Populo Iſraelitico fuit fi-
guralis, ſeù figuratiua, quia, vt in-
quit Apoſtolus, omnia in figura
24 contingebant illis. Sic Abrahæ,
qui

Digitized by Google

qui Saram vxorem, Agar primò,
& poſt mortem Saræ Cethuram,
concubinas habuit, polygamia fi-
gurabat hoc, quod Agar, & Iſ-
mael eius Filius repreſẽtabãt car-
nales veteris Teſtamenti; Cethu-
ra, & eius filii hæreticos, qui di-
cunt, ſe ad nouum Teſtamentum
pertinere; Sara verò figura fuit
Eccleſiæ, quæ in hac peregrina-
tione inter alienigenas viuit ſine
macula, vel ruga, in gloriam
Chriſti viri ſui, cuius pulchritu-
do honor eſt Chriſti, cuiuſq; pul-
chritudini Reges offerunt mune-
ra, ſicuti Achimelech Saræ *Gloſſ.
ordin. cum Liran. in Geneſ. cap.* Poly-
25 gamia Iacob tendebat ad multi-
plicationem Populi Fidelis cõtra
Infideles. Etenim Iacob licèt vl-
tra duas Vxores primarias, Ra-
chelem principalem, quia in ip-
ſam primò conſenſit; & Liam,
duas etiam ſecundarias habuerit,
Balam ancillam Rachelis, & Zel-
pham ancillã Liæ, ex quibus om-
nibus ſuſcepit liberos *Geneſ. c.* 29.
26. *&* 30. Si tamen res diligenter
examinetur, Iacob ob huiuſmodi
pluralitatem Vxorum de aliqua
incontinentia notari non poteſt,
quia ipſe niſi vnam Rachelem
requiſiuit, in Liam verò, ſibi igno-
ranti ſuppoſitam, ordinante Deo,
& Laban compellente, conſenſit,
ancillas verò ad ſuaſionem Vxo-
rum, & amore prolis, non libidi-
ne ductus accepit. Sciebãt enim
Rachel, & Lia Iacob à Deo ele-
ctum, vt eius Filii nominarentur
Tribuum capita Populi Electi, a-
deoque nil mirum, ſi ab ipſo pro-
lem optabant habere, non modo
naturalem, ſed etiam adoptiuam,
quia neſciebant, de qua Chriſtus
naſci dignaretur. *Liran. in d. cap.*
30.
27 Quod verò dicitur *Deuter.* 21.
6. Si habuerit homo duas Vxores,
vnam dilectam, & aliam odio-
ſam, &c. ex quo infertur, quemli-
bet de illo Populo duas Vxores
habere potuiſſe, ſignificabat Chri-
ſtum Dominum, qui ſibi duas V-
xores, videlicèt Populum Iudæo-
28 rum, & Populum Gentilium cõ-
iugii nomine copulauit, odio-
ſa ſemper Synagoga, quià ſem-
per contentioſa, dura ceruice,
& incircumciſa corde, & auri-
bus, dilecta verò Gentilis Eccle-
ſia, quia fidelis, & obediens, *Gloſſ.
ordin. ibid.*

His ita, veluti ex neceſſitate
præmiſſis, videndum eſt, an eadem
ſcandala, quæ contingunt in car-
29 nali polygamia, cõtingere poſſint
in ſpirituali, & fortaſſe maiora,
cum ſpiritualia carnalibus ſint di-
gniora, *gloſſ. fortiùs, in cap. inter cor-
poralia, de tranſl. Epiſc.*

Et primò quidem ſe offert *ad-
ditio moralis ad gloſſ. ordin. ſuper cap.
4. Geneſ. ad illa verba, Lamech accepit
duas Vxores, nomen vni Ada, & no-
men alteri Sella, genuitque Ada Iabel,
qui fuit Pater habitantium in tento-
riis, atque Paſtorum, & nomen Fratris
eius Iubal, ipſe Pater fuit canentium
cithara, & organo. Sella quoque genuit
Tubalcain, qui fuit malleator, & Fa-
ber in cuncta opera æris, & ferri. So-
ror verò Tubalcain Noema.* Vbi ſic
habetur, Lamech, qui interpreta-
tur doctrina, ſignificat malũ ho-
minẽ, literatum tamen, qui acci-
pit duas Vxores, ideſt plura Bene-
ficia Eccleſiaſtica, quorum quod-
libet de ſe, conſideratis conditio-
nibus ſtatus, & Perſonæ, ſufficere
deberet. Generat autem quatuor
pueros, ſcilicèt Iabel, qui inue-
nit tentoria Paſtorum, ad quæ-
rendum paſcua de loco ad lo-
cum, & ideò ſignificat multiplici-
tatem, & diuerſitatem famulo-
rum; Iubal, qui ſignificat ineptam
lætitiam diſſolutorum, & Tubal-
cain, qui ſignificat multiplicita-
tem, & ſuperabundantiam vaſo-

ſorum auri, & argenti. & huiuſ-
modi;& Noema, quæ reperiit la-
nificium ad cuſtodiam veſtium;
in his verò quatuor ſuperfluis, &
aliis, ad quæ inducunt iſta qua-
tuor,bona Eccleſiæ nonnulli Ec-
cleſiaſtici expendunt.

30 Videatur *Rebuff.in prax.benefic.*
tit.de commenda,n.23. vbi eum Papa
Paulus rogaretur,vt Filio Regis
Epiſcopatum habenti alium E-
piſcopatum cõcederet,vel Abba-
tiam, abſit,inquit, vt in Eccleſia
ponam bigamiam. Et cum cui-
dam Sancto Epiſcopo Pariſiẽſi o-
blata fuiſſet Abbatia, reſpondit,
Abſit, vt eum Sponſa habeam
concubinam.

31 Et certè negari non poteſt,
impoſſibile videri, quod duas ha-
bens Eccleſias, vtrique debitum
ſeruitium reddere valeat, hoc eſt
opportunè,importunè, & ſine in-
termiſſione eas docere ,caſque
prudenter regere, & amare, *cap.*
ſicut vir 7. q. 1. ſic neque officium
in ambabus perſoluere,neque re-
bus earum neceſſariam curam
impendere,*c. vnio,10. q... c.ſingula.*
32 *89.diſti.cap. per laicos,16. q. 7.* Tri-
tumque ſatis eſt, neminem duo-
bus Dominis ſeruire poſſe,*c. 1. 21.*
q. 1. cũ cæteroquin vix vni Eccle-
ſiæ quis dignè ſufficere poſſit,*c. 1.*
33 *de conſuetud in 6.* Ideòque plurales
huiuſmodi in Prælaturis,aliiſque
Beneficiis maledicuntur à Deo,
iuxta illud: Veh qui coniungitis
domum ad domum, & agrum a-
gro copulatis, nunquid habita-
bitis vos ſoli in medio terræ? *Eſai.*
c. 5. Et per conſequens ambabus
non ſufficiens, alteram non ſine
periculo tradet in manibus Mer-
34 cenariorum, ad quos cum nihil
pertineat de Ouibus,rapientur,&
diſpergentur *Ioann.* 10. quià, vt
inquit *ibid. Liran.* per Cenſuras
Eccleſiaſticas turbatoribus non
reſiſtunt, neque per ſanam do-
ctrinam hæreticæ prauitati: Ad
quod facit *Ezech. 34.* Veh Paſtori-
bus Iſrael, qui paſcebant ſemet-
ipſos, lac comedebatis, & lanis
operiebamini, & quod craſſum
erat occidebatis,gregem autem
meum non paſcebatis,

Propterea quandò agitur de
habilitato per breue ad electio-
nem paſſiuam,vel poſtulato,an ſit
danda eidem retentio prioris
Eccleſiæ, vel Monaſterii, viden-
dum eſt; An aliquo ex capite pie-
35 tas erga Deum elucere poſſit,quę
quantum ad huiuſmodi retentio-
nem,ad hoc reduci videtur, nè
bona Eccleſiæ occupentur ab Hæ-
reticis, à quorum rapacitate qui
36 de noua prouidetur cum reten-
tione prioris Eccleſiæ ,ſit potens,
& valeat ipſa tueri. Quæ quidem
cauſa ſi adſit,non ſolùm gratioſè,
verùm etiam neceſſariò conce-
denda erit retentio, nè Eccleſiæ,
carentes Defenſorum auxilio,in
bonis,& iuribus ſuis,ac libertati-
bus collabantur,*extrau.execrabilis,*
poſt initium de præbend.

Altera cauſa concedendi re-
tentionem,vel etiam nouam pro-
uiſionem, non quidem Eccleſia-
37 rum Cathedralium,ſed Abbatia-
rum Sæcularium, eſt, vbi Prælati
ingrediuntur,& vocem habent in
Dietis,& Parlamẽtis Regnorum,
ac Prouinciarum, ad hoc, vt do-
nariis, iocalibus, ac muneribus
conciliãdo ſibi Amicos,Eccleſia-
ſticam libertatem tueri valeant,
38 & promouere, quia ſecundum
Diuum Thomam per Amicos, &
pecuniam multa poſſumus. Sic
refert *Crantz lib. 2. Vuandal. cap. 3.*
Ciuitatem Adelburgum cum to-
ta Obrotitorum Prouincia per O-
thonem Magnum fuiſſe conceſ-
ſam Pontifici Marconi, ad hoc,
vt Epiſcopi temporalium rerum
affluentiã haberent,vndè poſſent
ſibi Populi cõciliare fauorem,&
Regulis honorabiliores eſſent.
Quæ conſideratio vtinam habe-
retur

Digitized by Google

39 retur hodiè,quia tot Eccleſia-
rum Italiæ Prælati, tamquam ſi-
gna ad perſequentium ſagittas
40 non eſſent poſiti. Licèt enim E-
piſcopum inferiorem, vel ſubli-
miorem non faciat diuitiarum
potentia, aut paupertatis humili-
tas, *cap.legemus,93.diſt.* Epiſcopi ta-
men pauperes,& paruæ Ciuitatis
41 contemnuntur,*Gloſſ.ibid. in verbo, humilitas.*

Ceſsātibus autē ſupradictis cauſis tuendi bona Eccleſiarum à voracitate hæreticorum, & augendi ſplendorem Prælatorum, eorumque potentiam in Dietis, & Pariamentis Regnorum, & Prouinciarum, quæ pietatem ſapere videntur,ceſſare etiam debet diſpēſatio ſuper retentione, vel noua prouiſione alteriùs Eccleſiæ, ſeù Monaſterii,ad tradita per *Tiraquell.in tract.ceſſante cauſa,n.89. & ſeqq.& n.179.& ſeqq.* aliàs non erit diſpenſatio,ſed diſſipatio,iuxta ſuperiùs tradita.

Etenim negari non poteſt,quin
piuralitas Eccleſiarum, & Mona-
ſteriorū, aliorumque Beneficio-
42 rum, vltra commodam,ſeù com-
modiorem ſuſtentationem, ten-
dat ad lucrum temporale de bo-
43 nis Eccleſiaſticis, quia in ſpiri-
tualibus valdè felix cenſendus
eſt ille,qui vnam Eccleſiam benè,
ac fructuosè cum Animarum ſibi
commiſſarum ſalute regere va-
leat. *Conc.Trid.ſeſſ.6.de reform.c.2.*

Eædem ſuprarecēſitæ rationes,
quæ militāt contra pluralitatem
Eccleſiarum, Abbatiarum, ſeù a-
44 liorum Beneficiorum in titu-
lum, vrgent etiam contra huiuſ-
modi pluralitatem in Commendam,præſertim Monaſteriorum Regularium Sæcularibus Perſonis, attenta diſpoſitione *Sacr.Conc. Trid.ſeſſ.14.de reform.cap.10.* vbi deplorando detrimenta, quæ pleraque Monaſteria, Abbatiæ,& Prioratus,quę ex mala eorum,quibus commiſſa fuerāt, adminiſtratione,tàm in ſpiritualibus, quàm in tēporalibus ſunt paſſa, decernit, vt eadem non niſi Regularibus ſpectatæ virtutis, & ſanctitatis deinceps conferantur.

45 Quod autem ad Commendas
attinet,ſciendum eſt, quod ver-
bum,*commendare,* importat idem,
46 quod deponere,*text.ad lit. in l.Lu-
cius Titius,& in l.Publia, ff.depoſi.& clariùs in l. commendare, ff.de verb.ſignific. Gloſſ. in c. nemo de elect. in 6.* quo vocabulo deinde vſi fuerunt Epiſcopi,quando ità exigente neceſſitate, vel vtilitate Eccleſiæ, fortè quia non poterant de Perſonis idoneis prouidere, vel opus erat,fructus, & redditus in Eccleſiarum reparatione conuertere, conſtituebant Procuratores, ſiuè Cuſtodes,qui earundem Eccleſiarum fructuum, & redditiuum curam, & cuſtodiam gererent. Contra quos deindè prodiit decretum in ſecundo Lugdunenſi Concilio ſub Gregorio X.*tranſlatione in cap.
nemo,15.de elect. in 6.* Vt nemo Pa-
47 rochialem Eccleſiam alicui in
ætate legitima,& Sacerdotio non conſtituto, commendare præſumat,nec talì,niſi vnā, atq; euidēti neceſſitate, vel vtilitate ipſius Eccleſiæ ſuadente, neque vltra ſex Menſes.

Super qua quidem materia
gloſſ.ibidem, verbo, commenda-
re,plures excitat quæſtiones. Pri-
mò ſcilicet, An talis Commenda-
tarius ſit Prælatus? & reſpondet
48 negatiuè,ſed tantùm Procurator
cum legitima adminiſtratione, *2.
q.1.relatio, & cap.qui plures, cap.cum
nobis 2.§.fin.de elect.* Secundò an in-
49 terim Eccleſia vacare dicatur? Et
pariter negatiuè reſpondet, quia
titulus eſt canonicus, ſicut alii.
Tertiò an Commendatarius fa-
50 ciat fructus ſuos? Et reſpondet
item negatiuè,quia cuſtos eſt,nec
habet ius in Eccleſia,neque ſuper
fructi-

ibi: *Ex quo in dictis Monaſteriis, Prio-
ratibus, & aliis locis, ſic commenda-
tis Diuinus cultus plurimũ minuitur,
& in pluribus locis totaliter extingui-
tur, & ceſſat. Piæ Defunctorum in-
tentiones defraudantur, Monaſteria
ipſa, in quibus Seruorum Dei nume-
rus, iuxtà eorundem Monaſteriorum,
& locorum facultates augeri ſolebat,
debito Monachorum numero deſtituta,
& priuata, aut ex omni parte ad rui-
nam redacta ſunt, & eorum aliqua,
expulſis, quod abominabile eſt, indè
Monachis, propriis Laicis coniugatis,
& eorundem Familiis, ac etiam ani-
malibus replentur, & ad profanos
uſus totaliter rediguntur; Sanctorum
reliquiæ, iocalia, libri, & alia quæ-
cumque precioſa mobilia, & immo-
bilia bona diuerſis mediis alienantur,
iura perduntur, hoſpitalitatis, & elee-
moſynarum, & alia pia charitatis o-
pera in ipſo Ordine abundè fieri ſolita,
ceſſant, Regularis obſeruantia, quæ
in illis antea ſumma pietate vigebat,
omninò deficit, & priſtina viuendi for-
ma relicta eſt. Alia quoque innume-
rabilia, præter noſtram, & Prædeceſ-
ſorum noſtrorum mentem, & intentio-
nem in Commendis huiuſmodi oriuntur
damna, incommoda, & detrimenta,
non ſine Religionis opprobrio, & di-
cti Ordinis præiudicio, ac pernicioſo
exemplo, & ſcandalo plurimorum, &
niſi prouideatur, veriſimile, ac breui
eſt formidandum de totali Monaſterio-
rum, Prioratuum, & locorum prædi-
ctorum ruina, & deſolatione.*

Hinc patet, quàm ſit abhorren-
dum ab huiuſmodi Commendis,
Abbatiarum, & Monſteriorum
56 Regularium Sæcularibus Perſo-
nis, cum nihil in iure tàm com-
mune, quã ſcandalis obuiandum
*Clem. 1. & ibi gloſſ. ſcandala de offic. Or-
din. cum concordan.* facit *text. in cap.
nihil de elect. vbi* Nihil ſic nocet Ec-
cleſiæ, quàm promotio eorum,
qui ſunt indigni, & minùs habiles
ad regimen Eccleſiarum. Quod
eſſe menti tenendum, dicit *Abb.
ibid.* Et quando neceſſitas vel v-
tilitas Eccleſiæ ſuadet ad huiuſ-
modi Commendã deuenire, vide-
tur omninò audienda pars ſuper
tali neceſſitate, vel vtilitate, Mo-
57 nachorum ſcilicèt Monaſterii
ſententia, *gloſſ. in cap. nemo, verbo,
commendare, de elect. in 6.*

Super huiuſmodi incompati-
bilitate Dignitatum, & Beneficio-
rũ pluralitate videatur *Abbas in
58 repetit. §. quia vero, cap. extirpandę
de præbend.* Vbi mouens quæſtio-
nẽ, ſeù dubium; An ſit tutus apud
Deum ille, cum quo diſpenſatur
per Papam ſuper pluralitate Be-
neficiorum, præmiſſa doctrina
59 *D. Thom. 2. 2. q. 9. art. vlt.* quod di-
ſpenſatio ſit commenſuratio cõ-
munis ad ſingula, vndè guberna-
tor familiæ dicitur diſpenſator,
quia diſpenſat ſingula ſingulis, &
laborem, & præmium. Eſſeque
opus diſpenſatore, qui legem
uniuerſalem ex cauſa interdum
relaxet, quod ſpectat ad illum,
qui legem communem poteſt e-
60 dere, vt eſt Papa, & Imperator.
In diſpenſando autem habendum
eſſe intuitum rationis, & boni
vniuerſalis, & cauſæ, propter quã
diſpenſatur. Quæ cauſa in Bene-
ficiis poteſt eſſe triplex, neceſſita-
tis videlicet, vtilitatis, & euiden-
tis prærogatiuæ meritorum, *cap.
de multa, & cap. expoſuiſti de pręben.
& 1. q. 7. diſpenſationes, cum cc. ſeqq.*
61 Quibus ceſſantibus, non mere-
tur dici diſpenſatio, ſed diſſipa-
tio. Etenim in diſpenſatore re-
quiratur fides, ſeù fidelitas, &
prudentia, *Luc.* 12. Infidelis eſſet
diſpenſator, qui non haberet in-
tuitum ad bonum commune, eſ-
ſetque imprudens, in non pon-
derando cauſas prædictas. Dicta-
que doctrina præmiſſa, reſoluit
quęſtionem, dicendo, quod ſi di-
62 ſpenſatio facta ſit, cauſa cognita,
talis diſpenſatus à Papa, ſit tutus
apud Deum. Si verò diſpenſatio
fa-

Digitized by Google

facta eſſet ſine cauſę cognitione, apud Deum non eſſet tutus, ſed tãtùm quoad forum Eccleſię Militantis, quo caſu Deus aliter iudicat de homine, quàm Miniſtri Dei, & iuſtitię, *cap.cum æterni, de re iudic.& cap.cum à nobis, de ſentent. excomm.*

64 Deindè ad obiectionem, quæ fieri poſſet, quod prohibitio pluralitatis Beneficiorum non deſcẽdit à lege Diuina, ſed à iure poſitiuo, ſuper quo Papa diſpenſare poteſt, illudque in totum tollere, cum ſit ſolutus legibus, iuxta notata per *Innoc. in cap. cum Monaſteriũ, de ſtat.regul.vulg.l. Princeps, ff.de legi.* eiuſque ſit tollere, cuius eſt concedere, neque de factis Papæ liceat diſputare, *c.ſi quis, §.qui autem 17.q.4.* Reſpondet, prędicta procedere, quoad forum Eccleſiæ Militantis, in quo non licet diſputare de factis Papæ, quia
65 ipſe de omnibus iudicat, & à nemine iudicatur. Sed quoad Deum non procedere, quia ius fundatum eſt ſuper bono communi. *41. diſt. erit autem lex*, quod priuata
66 conſideratione non debet omitti, *61.diſt.miramur, & cap.licet de regul.cum concordan.*

67 Quæ tamen dicta ſunt de Commendis, & pluralitate incompatibilium, locum non habent in S.R.E. Cardinalibus, quia reſpectu ipſorum intrat potiſſima cauſa excellentiæ meritorum, Romanum Pontificem in regimine Vniuerſalis Eccleſiæ conſilio, & induſtria coadiuuando, *Redoan.de*
68 *ſpol.q.3.§.ex his nu.*10. Qui proptereà appellantur Reges, quia cum Papa totum Mundum regũt. *Hoſt.in cap.dilecti, il 1.de præbend. c. bonæ, de poſtul. Martin. Laud. in tract. de Card.q.31.*

SECTIO DECIMASEPTIMA.

De Præſentationibus;

SVMMARIVM.

Præſentatio quid ſit. num.1.
Reges Hiſpaniarum gaudebant antiquitus præſentandi facultate. 2.
Præſentandi facultas Regibus Hiſpaniarum reſtituta. 3.
Conceſſio facta Hiſpaniarum Regibus eſt ſimpliciter fauorabilis. 4.& 5.
Rex Hiſpaniarum præſentat ad plures Eccleſias Regni Neapolitani, & Siciliæ. 5.
Præſentatio à nominatione, quomodò differat. 6.
Præſentandi facultatem habens, plures præſentare poteſt, non ſic nominandi facultatem habens. 7.
Pluresſi præſententur, an ſit optioni locus. 8.& 9.
Vota quandò ſunt paria, quis præferendus. 10.
Variatio, an habeat locum in Patrono Eccleſiaſtico, & quando. 11.
Portugalliæ Reges præſentandi facultatem habent. 12.
Poloniæ Reges ſupplicandi facultatem habent. 13.
Indultum conceſſum Polonię Prælatis. 14

1 PRęſentatio definitur, ſeù deſcribitur in genere, quod ſit quædam Perſonæ per Patronum Epiſcopo, vel alteri, ad quem inſtitutio pertinet, legitimè facta exhibitio, *Abb.in cap.ea noſcitur, de his, quę à Prælat. Rebuff. in praxi benef.tit.de pręſent.num.3. & in §. pręfatique Ordinarii de collat. in concord. Franc. verbo pręſentationem.* De qua quidem præſentatione plurima ſcripſerunt *Rocch.de Curt. Paul. de Cittad. & Cæſar Lambert. in ſuis tract.de iurepatr.* Et de qua, quia tangit inferiora Beneficia, non

loqui-

loquimur in præſenti,ſed agimus
tantùm de iure, quod habet Rex
Catholicus,ſeù alii Reges præſẽ-
tandi Succeſſores in Epiſcopati-
bus, Abbatiis,ſeù aliis Dignitati-
bus in ſuis Regnis, qui ſi digni
reperiantur, in Prædeceſſorum
2 Sedibus præficiuntur. Qua qui-
dem facultate gaudebant etiam
antiquitùs Hiſpaniarum Reges
ex diſpoſitione *c.cum longè 63. diſt.*
At quia ob aduentum Arabum
in Hiſpaniam, illam quaſi perdi-
derant, eis reſtituta fuit priùs à
3 Sixto Quarto, & poſtremò ab
Adriano Sexto, qui Carolo V.
Imperatori, & Hiſpaniarum Re-
gi, eiuſque Succeſſoribus Epiſco-
pos, aliaſque Dignitates Hiſpa-
niæ, qui, & quæ anteà ad Regiã
poſtulationem præficiebantur,ius
præſentandi conceſſit *Barboſ. de
iur. Eccleſ.lib.1.cap.8. nu. 80. & ſeq.*
Non quidem ad obuiandum ali-
quibus ſcandalis, ſed ex mero fa-
uore, quo Regem Catholicum
4 Romana Eccleſia proſequitur. Ac
proindè huiuſmodi cõceſſionem
eſſe merè fauorabilem probabi-
mus inferiùs.*n.15.*
5 Gaudet item Rex Catholicus
iure præſentandi ad plures Metro-
politanas, & Cathedrales Eccle-
ſias in Regno Neapolitano, uti
utriuſq; Siciliæ Rex,& inter alias
ad Salernitanen,Matheranẽ,& A-
cheruntinen,inuicem unitas,Hy-
druntinen, Tarentinen, Brundu-
ſien,& Rhegyen, Acerranẽ,Caſtri
Maris Stab. Aquilanen, Potẽtinẽ,
Motulenen, Vritanen, Arianen,
Vgentinẽ,Monopolitanẽ,Iuuena-
cen,Cotronen,Troquitanẽ,Caſſa-
nen, & Liparen, atq; ad alias Me-
tropolitanas, & Cathedrales in
Sicilia, nec non ad Vigleuanen in
Ducatu Mediolanen, titulo tamẽ
Ducali.
6 Differt præſentatio à nomina-
tione, quia qui nominandi gau-
det facultate;tempore vacationis
vnum tantùm nominare poteſt,
non autem plures, qui nomina-
tus ſi recuſetur à Papa, tunc alte-
rum nominare poterit, ac proin-
dè ſecundum nominare non po-
teſt, niſi à die recuſationis primi,
& per conſequens non datur lo-
cus variationi, *Rebuff. in rubr.de
reg.ad prælat.nominat.in verb. vnum.*
Quod ſi ſecundus etiam fuèrit re-
probatus, tertium nominare non
poterit, ex adductis à *Tiraquell. in*
7 *l.boues num.25.* Habens verò facul-
tatem præſentandi,plures præſen-
tare poteſt, cumulatiuè tamen,
non recedendo à primo, *cap. cum
autem 24.ubi Abb.de iurepatr.* Quod
8 ſi plures præſentauerit, an ſit lo-
cus gratificationi? Videtur quod
ſic, quando cætera ſunt paria,
aliàs qui potior, ſeù primo loco
præſentatus,eſt præferendus,*Abb.*
9 *in d.c.cũ autem num.3.in fin.* Quandò
verò aliquis ex præſentatis eſt
idonior altero, an ſit locus optio-
ni? Affirmatiuè ſentire videtur
Ananias, cum in præſentatione
non ponderetur exceſſus ido-
neitatis, ſed ſatis, quod vterque
repu tetur idoneus. Negatiuè ta-
men *Abb.in eod. cap. cum autem n.5.
per cap.ſi forte 63. diſ.* ubi dicitur,
10 quod quando vota ſunt paria,
præferendus eſt, qui maioribus
iuuatur meritis, aliàs appellare
poſſe, tenet *idem Abb. ibid.* Quæ
quidem variatio locum non ha-
11 bet in Patrono Eccleſiaſtico,quia
ipſius præſentatio vim habet ele-
ctionis, ac proindè ſicuti Electo-
res variare non poſſunt, *cap. publi-
cato de elect.* ità neque Patronus
Eccleſiaſticus. Quod tamen in-
telligendum eſt de Patrono Ec-
cleſiaſtico, cui competit præſen-
tatio iure Eccleſiæ; ſecus ſi iure
Patrimonii, quia tunc idem per
omnia in eo,quod in laico, *Abb.
in d.cap.cum autem num.3.*
12 Eandem facultatem præſentan-
di ad Metropolitanas, & Cathe-

drales Eccleſias fuiſſe conceſſam
Regibus Portugalliæ tempore
Alphonſi Quinti, ex *Cald. Pereir.*
notat Barboſ. in trac. de iur. Eccleſ. lib.
1. cap. 3. num. 42. Illaque gaudere
13 pariter Poloniæ Reges, *idem Bar-*
boſ. ibid. num. 84. in fin. titulo tamen
ſupplicationis, licèt hodiè dica-
tur, quod f. m. Innocentius Vn-
decimus ad gratificãdum moder-
no Regi Ioanni, qui adſtitit Im-
peratori, ad liberandam Ciuita-
tem Viennæ ab obſidione Turca-
rum, nominandi facultatem illi
conceſſerit. Qui Reges Poloniæ
ex conceſſione Sixti Quarti, & In-
nocentii Octaui Summorum
Pontificum, ad plures præſentant
Eccleſiaſticas Dignitates maiores
14 poſt Pontificales. Clemens etiã
Septimus, intuitu meritorum Si-
giſmundi Regis, & Prælatorum
eiuſdem Regni, quandam indul-
ſit alternatiuã, in qua cõceditur
Ordinariis Collatoribus proui-
ſio in ſex Mẽſibus de Beneficiis nõ
reſeruatis, excluſis gratiis, expe-
ctatiuis, regreſſibus, ingreſſibus,
& coadiutoriis cum futura ſuc-
ceſſione. In cuius quidem indul-
ti, & conceſſionis Bulla cum le-
gatur expreſsè, *Quod huiuſmodi li-*
teræ vim pacti, & contractus, ac ſta-
tuti initi, & iurati habeant, adiun-
cto decreto irritante cum clauſu-
la, *Etiam per Nos*, & emanauerint,
non ſolùm intuitu Fidei, conſtan-
tiæ, & integritatis, atque eximii
deuotionis affectus Regis erga
Sedem Apoſtolicam, verùm etiã
intuitu laborum, ac meritorum
eiuſdem Regis, Ordinariorumq;
Collatorum, qui vtpotè Conſi-
liarii Reipublicæ eiuſdem Regni,
diuerſa ſuſtinent onera, vt *in præ-*
dicta Bulla, videtur etiam prætex-
tu ingratitudinis reuocari non
poſſe, *l. ſi pater, §. fin. ff. de donat. Bal.*
in l. ſi cum mihi, ff. de dol. Roman. cõſ.
436. Tiraquell. in repet. l. ſi unquam,
in verbo donatione num. 13. C. de re-
uoc. donat.

15 Quò verò ad priuilegium, &
indultum Catholici Regis præ-
ſentandi ad omnes Hiſpaniarum
Eccleſias, eſſe ſimpliciter fauora-
bile, cum pro tunc temporis ini-
tio fauore Eccleſiæ conceſſum
fuerit, conſtat ex lectura Concilii
Toletani, mutilatè *Tranſlat. in*
cap. cum longè 63. diſt. ubi §. 6. ſic ha-
betur. Illud quoque collatione mutua
decernendum Nobis occurrit, quod in
quibuſdam Ciuitatibus decedentibus
Epiſcopis propriis, dùm differtur diù
ordinatio Succeſſoris, non minima cau-
ſatur officiorum Diuinorũ offenſio, dum
tractu terrarum commeantium impedi-
tur celeritas nunciorum, quo aut non
queat Regis auribus decedentis Præ-
ſulis tranſitus innoteſci, aut de Succeſ-
ſore morientis Epiſcopi libera Princi-
pis electio poſtulari; Naſcitur ſepè, &
noſtro ordini de relatione talium diffi-
cultas, & Regiæ poteſtati, dum con-
ſultum noſtrum pro ſubrogandis Pon-
tificibus ſuſtinet, iniurioſa neceſſitas.
Vndè placuit omnibus Pontificibus
Hiſpaniæ, & Gallæciæ, ſaluo priuile-
gio uniuſcuiuſque Prouinciæ, vt lici-
tum maneat deinceps Toletano Ponti-
fici, quoſcumque Regalis poteſtas ele-
gerit, & iam dicti Toletani Pontificis
iudicium dignos eſſe probaverit, in
quibuſlibet Prouinciis, & in præce-
dentium Sedibus præficere Præſules, &
decedentibus Epiſcopis, eligere Succeſ-
ſores. Ex quo patet, huiuſmodi
indultum fuiſſe omninò fauorabi-
le: Secundam verò conceſſionẽ
à Sixto Quarto, tertiamque ab
Adriano Sexto non poſſe dici
nouas, ſed antiqui iuris reſtitu-
tiuas.

SE-

SECTIO DECIMAOCTAVA.

De Nominationibus.

SVMMARIVM.

Nominationis verbum quot modis accipiatur. num.1.

Nominatio ad Beneficia Eccleſiaſtica tripliciter diuiditur. 2.

Nominatione acquiritur ius. 3.

Nominatio quomodò differat à poſtulatione.4.

Nominantes non priuantur poteſtate nominandi, etiam ſi nominauerint indignum.5.

Nominatio qualiter æquiparetur poſtulationi. 6.

Nominatio competens Regi Franciæ.7.

Nominatio competens Vniuerſitatibus Regni Franciæ.8.

Nominationes Vniuerſitatum inuentæ fuerunt uſque de anno 1438.num.9.

Sed non fuerunt legitimæ, niſi poſt approbationem in concordatis. 10.

In concordatis, quæ concedat Papa Regi Franciæ.11.

Gratia nominandi ex concordatis non excedit perſonam Regis.12.

Priuilegium, conceſſum Dignitati, ad Dignitatem tantùm tranſit.13.

Rex ante coronationem nominare valet. 14.

Imperator ante coronationem priuilegia concedit. ibid.

Coronatio non eſt neceſſaria, ſed honoris, & officii cauſa. 15.

Rege Franciæ non apparente, an Vicesgerens nominare poſſet.16.

Rege Franciæ non apparente, vtrum Capitula eligere poſſent.17.& ſeq.

Regi Franciæ an ſpectet nominatio ad Eccleſiam nouiter erectam. 19. & 23.

Regi Franciæ, an competat nominatio ad Eccleſias exiſtentes in Prouintiis acquiſitis poſt concordata.20.

Regnum eſt quid vniuerſale. 21.

Beneficium conceſſum Regno, trahitur ad eius augmentum.22.

Laicus non habet beneficium nominandi, niſi ſibi expreſsè concedatur. 24.

Conceſſio facta Regi Franciæ in concordatis, de quibus Eccleſiis intelligatur.25.

Seruitus futuro ædificio non conſtituitur. 26.

Verba Concordatorum non trahuntur ad futuros Epiſcopatus.27.

1 NOminationis verbum quot modis accipiatur in iure noſtro, notat *Rebuff. in tract. nominat. in princ. ac diffuſè per tot. 1. quæſt.* Et primò quidem dicitur nominatio, quando exprimitur nomē, & cognomen alicuius, vel aliud æquipollens *l.1. & ſeq. ff. de lib. & poſth. & l. certum, ff. ſi cert. pet.* Secundò pro quadam publicatione, uti quando excommunicatus nominatur in Eccleſia per Presbyterū Parochialem, quæ tamen nominatio non probat, ſi de graui agatur præiudicio, puta de Beneficio amittendo, *gloſſ. in cap. 1. verbo, nomen, de except. in 6. & gloſſ. in cap. licet, in fin. de ſent. excomm. eodem lib. 6.* Tertiò accipitur nominatio, quādò quis conuenitur actione reali, & is authorem ſuum nominauit, à quo rem habuit, vt cauſam defendat, *l. 2. C. ubi in rem actio, l. authore de euict.* Quandò item quis rem furtiuam poſſidet, ut furti ſuſpicionem euitet, cum, à quo rem habuit, nominare tenetur, *l. ciuile, & l. in ciuilem, C. de furtis.* Quartò pro electione in Officiis ſecularibus, quandò agitur de eligendis Conſulibus, Rectoribus, Sindicis, Conſiliariis, Præſidentibus, & aliis huius generis, quæ quandò tribuat ius ſine confirmatione, *idem Rebuff. d. q. 1. à num. 12.*

2 Quintò, & de qua in præſenti, dicitur nominatio ad Beneficia Eccleſiaſtica, quæ tripliciter, & in

L 2 tres

in tres ſpecies diuiditur. Prima
competit iis, qui facultatem ha-
bent eligendi, ab his enim poteſt
fieri nominatio Papæ de pluribus
habilibus, & inhabilibus, vt vnũ
eligat, atque aſſumat, *text. in cap. 1.*
diſt. 35. Archid. in cap. nulla de elect. in
6. & cap. quanto, diſt. 63. ubi, quod
quandò ſunt duo, vel tres excel-
lentiores in Eccleſia, nominantur
3 omnes Papæ, ut de vno proui-
deat, *d. c. 1.* atque ex tali nomina-
tione acquiritur ius *cap. contra 16.*
q. vlt. vt videlicèt ea pendente, ad
aliam electionem non proceda-
4 tur. Quæ quidem nominatio dif-
fert à poſtulatione, in qua vnus
tantùm poſtulatur, plures autem
nominantur. Item, quia nomina-
tio fieri poteſt alternatiuè, non
ſic autem poſtulatio, *Ioann. Andr.*
& Imol. in cap. bonæ, in fin. de poſtul.
Et in his primò nominatus cenſe-
tur dignior, *cap. quorundam de elect.*
in 6. Felin. in cap. dilecta num. 5. de
reſer. ac magis dilectus, *Bal. in rubr.*
5 *C. ſi quis omiſſ. cau. teſta. Dec. in cap.*
Nicolao de appell. Quæ quidem
nominatio ſi non fuerit perfecta,
non priuantur nominantes pote-
ſtate nominandi, *Rebuff. loc. cit.*
6 *num. 27.* Aequiparatur tamen po-
ſtulationi in hoc, quod ante præ-
ſentationem variare quidem po-
terunt, non autem poſt, *cap. bonæ,*
il 2. de elect. Selua in tract. de benef. p.
3. q. 1.

7 Aliæ duæ ſpecies nominationũ
competunt ſingulatiter, vna Re-
gi Franciæ ad Prælaturas, quia
Metropolitanis, & Cathedrali-
bus Eccleſiis vacantibus, nec non
Abbatiis, & Prioratibus, quibus
prouidendo ſeruabatur aliàs for-
ma, & diſpoſitio *cap. quia propter*
de elect. Rex nominat Perſonas
8 prouidendas, & altera Vniuerſi-
tatibus eiuſdem Regni, quibus
conceduntur nominationes de
Perſonis graduatis, ac debito mo-
do qualificatis, ut ipſis prouidea-
tur, in vim Bullæ Concordatorũ
inter Leonem Papam Decimum,
& Franciſcum Primum Franco-
rum Regem, quæ regiſtratur in
Bullar. nou. Laert. Cherub. tom. 1. fol.
499. de qua re clariùs mox dice-
mus. Quas quidem Vniuerſitatũ
nominationes inuentas fuiſſe
9 uſque de anno 1438. aſſerit *Re-*
buff. loc. ſup. cit. q. 2. in princ. non
fuiſſe tamen legitimas, niſi poſt
10 approbationem Papæ in concor-
datis; ſicut filius naturalis non po-
teſt dici legitimus, niſi poſt legi-
timationem à Principe, vel Magi-
ſtratu obtentam.

11 In quibus quidem concordatis
Papa Regi Franciæ concedit, vt
in dicto Regno Franciæ, Del-
phinatu, ac Comitatu Dien. & Va-
lentin. Cathedralibus, ac Metro-
politanis Eccleſiis, etiam per ceſ-
ſionem vacantibus, Rex Franciæ
vnum grauem Magiſtrum, ſeù li-
centiatum in Theologia, aut in
vtroque, ſeù altero Iurium Do-
ctorem, aut licentiatum in Vni-
uerſitate famoſa, & cum rigore
examinis, & in vigeſimo ſeptimo
ſuæ ætatis anno ad minus conſti-
tutum, & aliàs idoneum, infra ſex
Menſes, à die vacationis Eccleſia-
rum earundem computandos,
Romano Pontifici, ſeù Sedi Apo-
ſtolicæ nominare, & de Perſona
per Regem huiuſmodi nomina-
ta, per Papam prouideri debere.
Et ſi contingeret, præfatum Re-
gem Perſonam taliter non quali-
ficatam ad dictas Eccleſias ſic va-
cantes nominare, teneatur idem
Rex infra tres alios Menſes, à die
recuſationis Perſonæ nominatæ
non qualificatæ, ſolicitatori no-
minationem non qualificatam
proſequenti conſiſtorialiter fa-
ctę, intimandæ, computandos,
alium ſupradicto modo qualifi-
catum nominare, alioquin, vt
diſpendioſæ Eccleſiarum huiuſ-
modi vacationi conſulatur cele-
riter

riter, Eccleſiæ tunc ſic vacāti per
Papam de Perſona, vt præfertur,
qualificata; nec non Eccleſiis per
obitum apud Sedem Apoſtolicā
vacantibus, ſemper, nulla dicti
Regis præcedente nominatione,
liberè prouideri poſſit. Conſan-
guineis tamen præfati Regis, &
Perſonis ſublimibus ex cauſa ra-
tionabili; & legitima, in nomi-
natione, & Apoſtolicis literis ex-
primenda; nec non Religioſis
Mēdicātibus Reformatis, eminē-
tis ſcientiæ, & excellentis doctri-
næ, qui iuxtà ſui Ordinis regula-
rla ſtatuta ad gradus huiuſmodi
aſſumi non poſſunt, ſub prohibi-
tione præmiſſa minimè compre-
henſis, ſed de eorum Perſonis di-
ctis Eccleſiis pro tempore vacan-
tibus per Papam liberè prouideri
poſſit. Monaſteriis verò, & Prio-
ratibus Conuentualibus, idem
Rex, illorum occurrente vaca-
tione, Religioſum eiuſdem Or-
dinis, in ætate viginti triũ anno-
rum ad minus conſtitutum, infra
ſimile tempus ſex Menſium, à die
vacationis Monaſteriorum, &
Prioratuum huiuſmodi compu-
tandorum, Papæ nominare, & de
Perſona per Regē huiuſmodi Mo-
naſterio, vel Prioratu vacante no-
minata per Papā illi prouideri, &
cōferri debeat. Si verò idem Rex
Presbyterum Secularem, vel Re-
ligioſum alterius Ordinis, aut
minorem viginti trium annorũ,
vel àliàs inhabilem infra dictum
ſemeſtre nominauerit, talis no-
minatio recuſati, & nullatenùs
ipſi prouideri debeat; ſed Rex ip-
ſe infra trimeſtre, à die recuſatio-
nis ſupradicto modo intimandæ
computandum, alium ſupradicto
modo qualificatum Monaſterio,
ſeù Prioratui tunc vacanti nomi-
nare, & de Perſona ad Monaſte-
rium nominata illi prouideri, &
conferri debeat. Alioquin dictis
nouem Menſibus effluxis, nulla,
ſeù de Perſona minùs idonea, &
modo prædicto non qualificata,
facta nominatione, ac etiam va-
cantibus apud Sedem Apoſtolicā,
ſemper, ac etiam nulla expectata
Regis nominatione, per Papam
Monaſteriis prouideri, Prioratus
verò Perſonis, vt præfertur, qua-
lificatis dumtaxat prouideri libe-
rè poſſit.

12 Quæ quidem gratia nominan-
di, cum in concordatis conceſſa
fuerit Regi, ſequitur, quod Del-
phinus, vel alius extra Regem,
etiamſi eſſet Regina, vel Mater
Regis, nominare non poſſit, quia
non ſunt Rex Franciæ, cui conce-
ditur talis nominario, & non al-
teri, *tex. in l. ſeruus ſi hæredi, in fin.*
princ., ibi: perſonæ dumtaxat eius,
qui demonſtratus eſt, adhæret, ff. de ſtatu
lib. Rebuff. ſuper cōcord. verbo Rex Frā-
ciæ. Priuilegiũ enim Dignitati cō-
13 ceſſum, ad Dignitatem tantùm
tranſit, *cap. quoniam, Abb. de offic.*
deleg. Ac per conſequens neque
Filius Regis, etiam Primogeni-
tus nominare poterit, quia non
eſt Rex, ſed vocatur ſimpliciter
Dominus, vel Delphinus, ſicuti Se-
cundogenitus dicitur Dux Aure-
lianenſis, & Tertiuſgenitus Dux
Engoliſmenſis, qui cum de Con-
ſuetudine non vocentur Reges,
nominare non poterunt. Ipſe
verò Rex etiam ante Coronatio-
14 nem nominare valet; ſicuti Im-
perator ante Coronationem pri-
uilegia concedit, *Bar. & alii in*
15 *prob. ff.*, Quia, quæ ad corona-
tionem pertinent, honoris, vel of-
ficii cauſa magis fiunt, quàm, vel
neceſſariò, vel ut ex hac corona-
tione quicquam iuris Regibus.
accedat, *Hier. Balb. in tract. de Coron.*
Imper. fol. 68. per tex. & ibi not. in cap.
per venerabilem, de elect. Luc. de Pen.
in l. vn. col. 2. C. de re. poſt. lib. 10.

16 Quod ſi Rex non appareret, e. g.
ſi à Turcis captus eſſet, vt acci-
dit Diuo Ludouico, an Viceſge-
rens

rens in Regno nominare poſſet?
Rebuff.loc.cit. verbo exiſtens, aſſerit,
tunc fortè nõ fore abſonũ, quod
17 Eccleſiæ Franciæ, ſcillicèt earum
Capitula eligerent, quia electio-
nes ſublatæ fuerunt in Regis fa-
uorem, vt nominare poſſit, quo
non exiſtente, meliùs fore, vt e-
ligant Eccleſiæ. Super quo tamẽ
malè ſentire videtur, *Rebuff.* quia
tali caſu eueniente, prouidendũ
18 eſſet à Papa iuxtà diſpoſitionem
regul. 2. Cancell. Apoſt. quæ genera-
liter loquens, afficit etiam Capi-
tula, Collegia, & Eccleſias Fran-
ciæ.
19 Quibus concordatis attentis,
atque illorũ tenore, naſcitur quę-
ſtio, ſi in Francia noua erigeretur
Eccleſia, vel eidem Franciæ Re-
gno nouæ adderentur Prouin-
ciæ; Vtrum Eccleſiæ nouiter ere-
ctæ prouiſio ſpectaret ad Papam,
non obſtantibus concordatis, ſi-
cuti etiam Eccleſiarum exiſten-
tium in Prouinciis, nouiter ad
prędictum Regnum vnitis, vel
20 prouidendum eſſet ad Regis no-
minationem? Crederem, quod at-
tinet ad Eccleſias exiſtentes in
Prouinciis nouiter acquiſitis, Re-
gnoque vnitis, & incorporatis,
prouidendum fore ad Regis no-
minationem, quia quando Pro-
uincia adiicitur Regno acceſſo-
riè, regi debet ſecundùm regu-
lam Regni, cui accedit, atque iiſ-
dem legibus, & priuilegiis guber-
nari, quibus ipſum Regnum, *Bar.
in l. ſi conuenerit, §. ſi nuda, ff. de pignor.
act. Abb. in cap. quia Monaſterium, de
Relig. Domi. Curt. conſ.* 55. Regnum
21 enim eſt quid vniuerſale, ac pro-
indè omnes acceſſiones ſibi con-
tigentes, ipſius Regni naturam ſe-
quuntur, *l. peculium, in princ. ff. de
lega.* 2. Et beneficium conceſſum
22 Regno, tamquam Principali,
trahitur ad eius augmentum, *c.
quia circa de priuil. facit l. fin. C. de
alluu. Albert. Brun. in tract. de augmẽ.*

Rebuff. in tract. nomin. q. 6. n. 5. vbi
quod de anno 1534. in Magno
Conſilio fuit pronũciatũ arreſtũ,
per quod conceditur Vniuerſitati
Cadomenſi in Normannia nomi-
nare, & nominationes concedere,
licèt concordata de ea non lo-
querentur. Quod ſi ageretur de
alio Regno, ſeu Prouincia, tota-
liter disiuncta, & ſeparata à Re-
gno Franciæ, aliter eſſet dicen-
dum, ſicuti videmus, quod Hiſpa-
niarum Rex non præſentat ad
Eccleſias Regni Neapolitani, niſi
ad eas, ad quas ſpecialiter habet
ius præſentandi.

Quò verò ad Eccleſiam nouiter
erectam, videtur quod Rex Fran-
ciæ nominatione non gauderet,
niſi ei in erectione concederetur
23 expreſsè; tùm quia ſtatuta in
Concordatis ſunt Eccleſiis odio-
ſa, ideòque reſtringi debent, *l. cum
quidam ff. de liber. & poſth. cum cõcord.*
Tùm etiam quia Laicus non ha-
24 bet beneficium nominandi, vel
conferendi, niſi ſibi expreſsè con-
cedatur, *cap. ſi quis deinceps 16 q. 7.*
Inſuper quia conceſſio facta Re-
gi Franciæ intelligitur de Eccle-
25 ſiis tunc exiſtentibus; nomina-
tio enim dari non poteſt ad Ec-
cleſiam, quæ nõ eſt; cum ſeruitus
26 futuro ædificio nõ conſtituatur,
l. ſi Seruitus, ff. de ſeruit. vrban. præd.
Et per conſequens prouiſio ſpe-
ctaret ad Papam, cum verba con-
27 ſtitutionis non trahantur ad fu-
turos Epiſcopatus, per *Clem. fin. &
ibi DD. de reſcript. tex. in l. ſi ita, ff. de
aur. & argen. lega. l. Iulianus, in fin. cum
l. ſeq. & l. vxori, ff. de lega. 3. Rebuff.
ſuper concord. in rubr. de reg. ad Prælat.
nomin. §. 1. fol. mihi* 65. *col.* 1.

Digitized by Google

COROLLARIVM SECVNDVM

Coucordatis uum altera pars derogare valeat.n.1.

Conditori legis aduerſus ſuam conſtitutionem diſpenſare licet.2.

Papa, & Priuceps habent plenitudinem poteſtatis.3.

Fides in Priucipe lucere debet.4.

Conſtitutio,quę tranſit in contractum, reuocari non poteſt.5.& 6.

Principis in arbitrio ſi ſtaret contractum infringere,nullus cum eo contrahere vellet.7.

Pœna grandis eſt,inter homines exiſtere, & hominum carere commercio.8.

Contra ſubſtautiam contractus,illo remanente,diſpoui non poteſt.9.

Coutractus de ſubſtautia, eſt, vt ſit vltro, citroque obligatorius.10.

Princeps contrahendo, ſe ſubmittit uaturę,& ſubſtantię contractus 11.

Id,quod uoſtrum eſt, ſine facto uoſtro uobis tolli non poteſt.12.

Princeps de iure naturali obligatur propter couſenſum.13.

Contractus fidē nō ſeruari, eſt mentiri.14.

Mendacium eſt abominabile.15.

Priuceps non eſt ſolutus lege naturali, dictamiue rationis, nec iure Gentium.16.

Imperator eſt ſub pedibus iuris Geutiū.17

Papa, & alii Principes ex pacto, & contractu obligantur.18.

Priuilegium licèt tranſierit in contractū, Papa reuocare poteſt.19.

Iuſta cauſa reuocaudi priuilegium relinquitur Summi Pontificis arbitrio. 20.

Papa niſi ex iuſta, & legitima cauſa priuilegium reuocare non debet, 21.& 22.

Papæ ſumma poteſtas à Chriſto immediatè proueuicus.23.

Papa ſuam poteſtatem iu aliqua parte à ſe abdicare non poteſt. 24.

Iuri publico quis renunciare non poteſt. 25.

Caput politicum, & hierarchicum implicat, vt non ſit tale.26.

Coucordata uon habent vim pacti,ſed priuilegii. 27.& 28.

Spiritualia nou cadunt ſub commercio.29

Papa in concordatis nihil acquiſiuit, ſed plurimum de ſuo dimiſit. 30.

Papa recedere poteſt à contractibus cum ſuis ſubditis initis.31.

Differentia inter Papam, & Priucipem Secularem. 32.

Priuceps Secularis quidquid cōcedit Eccleſiæ,concedit Superiori.32.

Papa quidquid concedit Principi Seculari, concedit inferiori.33.

Succeſſor cenſetur vna perſona cum Anteceſſore.34.

Conceſſio facta à Priucipe Seculari, quādò præiudicet Succeſſori.35.

Succeſſor ligatur ex pactis Auteceſſoris. 36.& 37.

Auteceſſor uon poteſt iura Succeſſoris ſubuertere,nec minuere.38.

Pacta ſub nomine Dignitatis ligāt Succeſſores.39.

Pacta Regalia ſub nomiue Geutis ligaut Suceeſſores.40.

Summus Pontifex *nou habet cauſam à* Prædeceſſore.41.

Papa,*& Imperator Succeſſoribus ſuis legem imponere nequeunt.42.*

Par in parem nullum habet Imperiū. 43.

Differeutia inter Papā,*& Imperatorē.44*

Imperator contrabens nomine Imperii ligat Succeſſorem, non ſic Papa. 44.

Papa *poteſt ligare voluntatem Succeſſoris.45.*

CVm autem in concordatis, quæ ſuper materia præſentationū, nominationum, ſupplicationum, atque electionum,inter Papam,& Sedem Apoſtolicam, ac Principem, Regem, aut Nationem fieri contingunt,inſeratur,vt plurimū clauſula,*quod veri contractus, & obligationis, legitimè initi, vim,& robur obtineant*,diſputat *Rebuff.loc.ſupra citat.verſ.inſuper quæro*,num altera pars concordatis derogare
1 valeat? Et pro affirmatiua adducit,quod Conditori legis aduerſus ſuam conſtitutionem, etiam ſine

2 ſine cauſa diſpenſare liceat, quia
ſicut motus fuit ad agendum,
ità etiam ad tollendum, & diſpen-
ſandum, cum par ius ſit ligandi,
& ſoluendi, *c. verbum de pœnit. diſt.*
1. l. qui condemnare, ff. de re iud. eiuſq;
ſit nolle, qui poteſt, & velle, *l. e-*
3 *ius, ubi Dec. de reg. iur.* Inſuper, quia
Papa, ſicuti etiam Princeps habet
plenitudinem poteſtatis, *l. Prin-*
ceps, ff. de legi. cap. propoſuit, de con-
ceſſ. præben. Bal. in cap. fin. de prohib.
feud. alien. per Federic. & prout cla-
riùs dicemus inferiùs.

4 Pro negatiua verò, quam di-
cit, ſe credere veriorem, adducit,
nihil eſſe quod ampliore fulgeat
luce, quàm recta fides in Princi-
pe; quandò verò conſtitutio trã-
5 ſit in contractum, reuocari non
poteſt in præiudicium eorũ, qui-
bus ex eodem contractu ius eſt
quæſitum, *Innoc. in cap. nouit, de iu-*
dic. Ioann. Andr. in addit. ad Specul. in
tit. de cenſi. §. nunc vidédum, verſ. quod
ſi Vniuerſitas, Bar. in l. hi qui, C. de
6 *excuſ. mun. lib. 10.* Cui non obſtat,
quod ſuam conſtitutionem Cõ-
ditor reuocare poſſit, quia hoc
habet locum, niſi tranſierit in cõ-
tractum, tunc enim tollere,
vel contra eam diſpenſare non
poteſt, *argum. l. quod ſemel, ff. de decr.*
ab ordin. fac. Innoc. in d. cap. nouit, de
iudic. Bal. in cap. innotuit de elect.
7 Quia ſi ſtaret in arbitrio Princi-
pis contractum à ſe factum con-
fringere, nullus cum eo contra-
here vellet, ſicque humano com-
mercio careret, quod valdè ab-
ſurdum eſſet, vt qui omnium
Præſul, pariter omniũ exul eſſet,
Bal. in l. Princeps, ff. de legi. Iaſ. in
l. ſi pecuniam, col. 5. num. 13. ff de cond.
8 *cau. dat. Alex. conſ. vlt. num. 22. col. 4.*
Cum tàm grandis pœna ſit, inter
homines exiſtere, hominumque
carere commercio, *l. hi qui Sanctá*
C. de poſt. l. quod ſi minor §. 1. ff. de mi-
no. Et indubitati iuris eſt, nemi-
nem poſſe contra ſubſtantiam
9 contractus, illo remanente, diſpo-
nere, *l. cum de precario, ff. de precar.*
gloſſ. in c. 2. de conſuetud. in 6. l. vbi, ff. de
donat. cau. mor. Cumq; de ſubſtan-
10 tia contractus exiſtat, vt ſit vltro
citroque obligatorius, *l. labeo, ff. de*
11 *verb. ſignif.* Princeps contrahẽdo,
ſe ſubiicit naturæ, & ſubſtantiæ
12 contractus, habetque locum re-
gula, id, quod noſtrum eſt, ſine fa-
cto noſtro nobis tolli non poteſt,
l. id quod noſtrum, vbi Dec. ff. de regul.
iur. ex contractu autem ius quæ-
ritur parti per ſupradicta.

13 Inſuper quia Princeps de iure
naturali obligatur propter con-
14 ſenſum, *l. 1. ff. de pact.* & niſi ſerua-
ret fidem contractus, eſſet menti-
ri, *l. dolus, ff. manda.* mendacium
autem eſt abominabile, præſer-
15 tim in ore Principis, *Bal. conſ. 24.*
col. 2. proindè licèt Princeps ſolu-
tus ſit legibus, non eſt tamen ſo-
lutus dictamine naturalis ratio-
16 nis, nec lege naturæ, neque iure
Gentiũ, cui Princeps derogare nõ
poteſt, *Bal. in l. 2. col. 6. n. 40. C. de ſeru.*
& aqu. Dec. conſ. 48. col. 3. gloſſ. in l.
2. c. de prec. Imper. offer. l. ex hoc iure
17 *ff. de iuſt. & iur.* licèt enim Impera-
tor ſit ſupra caput iuris ciuilis, eſt
tamẽ ſub pedibus iuris Gentium,
eoque iure ligatur, *Barbat. in cap.*
1. col. 11. n. 78. de conſtit. Et demum
quia ex communi omniũ vtriuſ-
que iuris profeſſorum ſententia,
18 Papa, & alii Principes ex pacto,
& contractu obligantur, *Bar. &*
alii in l. digna vox C. de legi. Bal. in l.
fin. C. de tranſac. & l. ex imperfecto C.
de teſta. Iaſ. in l. Ciuitas, col. 3. ff. ſi cert.
pet. Barbat. in d. cap. 1. col. 5. de conſtit.

Quia tamen maxima eſt diffe-
rentia inter veros contractus, de
quibus loquũtur authoritates ad-
ductæ à Rebuffo, in quibus ali-
quid hinc, inde datur, vel promit-
titur, ità vt mutua ſit obligatio, &
priuilegia, quæ dicuntur habere
vim contractus, ideò negatiua
reiecta, dicendum, ac tenendum
eſt,

eſt, quod licèt priuilegium tran-
19 ſierit in contractum, illud tamen
Princeps ex cauſa publica, & iu-
ſta reuocare poſſit, l. ſi hominem, ff.
mãdat. Soccin. conſ. 4. col. 7. vol. 3. Alex.
conſ. 16. col. penult. vol. 5. Aretin. in c.
nouit, in gloſſ. quicumque, de indic. Re-
buff. in præfat. ad rubr. de coll. fol. 141.
20 verſ. itẽ priuilegiũ. Quãdò verò iu-
ſta dicatur cauſa reuocandi, tra-
dit Iaſ. conſ. 1. col. 10. vol. 1. Sed abſo-
lutè relinquendum arbitrio Sum-
mi Pontificis, cap. illorum, de ſenten.
excomm. Roman. conſ. 332. Frãc. Marc.
deciſ. 1251. p. p.
21 Verùm hanc materiam gene-
raliter ex profeſſo diſputat Ni-
colart. in prax. benefic. tit. de vſu, & ob-
ſeruat. concord. German. dub. 3. & præ-
miſſis rationibus pro negatiua,
ipſe deindè reſoluit affirmatiuè,
cum hac tamen diſtinctione,
quod Papa paſſim pro ſuo arbi-
22 trio, & abſque legitima cauſa
concordatis derogare non de-
beat; poſſit autem, vbi legitima
cauſa, Eccleſię ſcilicèt vtilitas, vel
neceſſitas, aliaue ſimilis pro loco-
rum, & temporum circumſtan-
tiis id exegerit. Quod probat pri-
mò ex ſumma, & abſoluta au-
23 thoritate, à Chriſto immediatè
proueniente, quæ in Summo Pon-
tifice, ceù capite materiali, &
eiuſdem Chriſti Vicario reſidet,
de rebus omnibus Eccleſiaſticis,
& præſertim de Beneficiis, & offi-
ciis diſponendi, text. in clemen. vt
24 lit. pend. in fin. Quam poteſtatem
pro aliqua parte adeò à ſe abdi-
care non valet, quin penes ſe
maiorem retineat, vulg. cap. dudum,
de prębend. in 6. Gonz. ſuper regul. 8.
Cancell. §. 1. proh. n. 10. & ſeqq. Suarez
contra Reg. Anglię, lib. 4. cap. 34. n.
22. & ſeqq. Diana reſolut. moral. p. 5.
tract. 1. reſol. 14. ea ratione, quia li-
25 cèt quis iure priuato pro ſe, & in
ſuam priuatam vtilitatem renun-
ciare poſſit, non tamen iuri publi-
co, minùs diuino, publicam vtili-
tatem Eccleſiæ concernenti, l. iuriſ-
26 gentium, 7. §. ait. prętor. ff. de pact.
Implicat inſuper, vt Corporis
Hierarchici, & Sacri Politici ca-
put, quà tale conſideratum, non
ſit caput, nec poteſtatem habeat
eiuſdem Corporis Hierarchici
capiti iure Diuino competen-
tem, cum per illam poteſtatem in
eſſe capitis conſtituatur, l. pote-
ſtatis. 215. & ibi DD. ff. de verb. ſi-
gnif.
Secundò, quia cõcordata Sum-
27 mi Pontificis cum aliquo Rege,
ſeù Principe, quantùm eſt ex par-
te ipſius Papæ, non habent tantùm
vim pacti, quàm priuilegii, Rebuff.
ad concord. Francię tit. de approbat. cõ-
uen. verſ. priuilegiis. Brand. ad concord.
German. q. 8. n. 3. Suar. loco ſupra cit.
Malder. in 1. 2. D. Th. q. 69. art. 4. Laym.
Theol. moral. lib. 4. tract. 9. cap. 10. n. 5.
Dian. reſolut. moral. p. 1. tract. 2. reſol.
96. & par. 5. tract. 1. reſol. 14. Rota in
Leodię Canonicatus, 15. Martii, 1610.
deciſ. 266. p. 3 recent. Ibi: quæ dicun-
tur, quod concordata habeant
28 vim contractus, non ſunt vera,
29 quia Spiritualia non cadunt ſub
commercio, ſed expediuntur per
viam gratiæ. Put. deciſ. 52. n. 5. lib. 1.
30 Et Papa per huiuſmodi concor-
data nihil de nouo acquiſiuit, ſed
plurimum de ſuo dimiſit, vndè re-
manent purum priuilegium, ad
notat. in cap. Abbate, de verb. ſignific.
& per Hoſtienſ. in summ. tit. de priuil.
n. 1.
Tertiò, quià etiam ſi conceſſe-
rimus, concordata habere vim
veri contractus, certum eſt, quod,
31 Princeps ex cauſa à pactis, & con-
tractibus recedere poteſt, præſer-
tim initis cum ſuis ſubditis, illiſ-
que derogare, DD. in cap. in noſtra,
de iureiur. Feli. in c. nouit ille, de indic.
n. 8. & alii citati apud Cok. ad regul. 8.
Cancell. gloſſ. 11. n. 31. Butr. in cap. cum
M. Ferrarien, n. 11. de conſtit. Paul. Pa-
riſ. conſ. 11. n. 51. & ſeq. vol. 1. Suarez,
& Diana locis ſupra cit. Rebuffum

contrarium tenentem confutan-
tes,vbi eam inter Papam,& Prin-
32 cipem Secularem ſtatuunt diffe-
rentiam, quod Princeps Secula-
ris,ſi per concordata quidquam
Priuilegii, vel fauoris concedit
Eccleſiæ, id omninò facit Supe-
riori,& non ſubdito,ideoque ma-
33 net per illius poteſtatem irreuo-
cabile; Papa verò quidquid fauo-
ris, aut Priuilegii concedit Prin-
cipi Laico,cum ſemper concedat
Subdito in Spiritualibus, ideò
ſemper à ſe reuocabile manet, ſi
id ratio boni ſpiritualis expoſtu-
lat, & bonum regimen ipſius Ec-
cleſię.

Quod verò attinet ad Clauſu-
lam, *Etiam per Nos, & Succeſſores
noſtros*,quæ in concordatis quan-
doq; inſeri contingit,vtrum Suc-
ceſſores afficiat,diſputant Docto-
res,& pro affirmatiua adducitur,
34 quia Succeſſor cenſetur vna
Perſona cũ Anteceſſore,*authen.de
iureiur.à mori.præst.coll.4.ibi*.legio-
nem eandem haberi,ex qua multi
deceſſiſſent,quorum in locum alii
ſuffecti eſſent, & Populum eun-
dem hoc tempore putari, qui ab
hinc annis centum fuiſſet, cùm ex
illis nemo nunc viueret, *l.propone-
batur ff.de iudic.* Ideoque dicit,*Bar.
in l.prohibere,§.planc,ff. quod vi, aut
35 clam*, quod conceſſio, ſeù dona-
tio facta à Rege, quæ non affert
magnum præiudicium Succeſſo-
ri in Regno, & Iuriſdictioni Re-
gali,præiudicat Succeſſori, per *c.
36 Abbate ſanc, de re iudic. in 6.*ſicque
Succeſſor ligatur ex pactis, & cõ-
cordatis initis cum Prædeceſſore.
*Bal.in c.1. Qui ſucceſſ.feud.da. tenc. &
cõſ.271.vol.1.& cõſ.371.vol.3.Ignc.in
repet. l.donationes,col.2.& ſeq.C.de
donat. int.Vir.& Vxo.Rebuff. loc.cit.*
Subdens,quod iſta eſt vera, & cõ-
munis vtriuſque iuris Doctorum
37 concluſio,quod contractus Prin-
cipis in ſuos Succeſſores tranſit,
eis præiudicat, atque eos obligat.

*Iaſ.conſ.10.col.3.vol.3. Calcan. conſ.
62.col.2.*Niſi tamen Regalia cõce-
deret,*cap.intellecto,de iureiur.*quia
38 ſicuti non poteſt iura Succeſſo-
rum ſubuertere, ita nec minuere,
*l.ſi optio,ff.qui,& à quibus, cap.1.quę
ſint regalia.Iaſ.conſ.1.col. 3.vol. 1. &
conſ.10.in fin.vol. 3.* Quæ tantò ma-
39 gis locum habent, quandò pacta
ſub nomine Dignitatis ſunt inita,
40 *cap.quoniam Abbas de offic.deleg.* Si-
cuti quãdò pacta ſunt regalia,vt-
potè facta ſub nomine Gẽtis, quia
tranſeunt ad Succeſſores,*l. conuen-
tionum.ff.de pact.Bal.in l.digna vox in
fin.* eoque magis, quandò Succeſ-
ſorum fit mentio. *Bal.conſ.159.col.
2.vol.3.*

Econtrà verò videtur omni-
nò ſentiendum, talem clauſulam
non ligare Succeſſores Summi
Pontificis,cum non habeant cau-
41 ſam à Prędeceſſore, *Bal.in l.ſi Pa-
ter,C.ſi pend.apell. mors interu. l. lex
vectigali,ff.de pignor.* Papa enim, &
Imperator Succeſſoribus ſuis le-
42 gem imponere nequeunt, *Ioan.
Monach. in cap. 1. de conſtit. in 6.
Bal. in prob.feud. col. 4. verſ. expe-
dita, & capitulo 1. in princ. col. vlt.
qui feu. dar. poſſ.poſt gloſ. ibi in verb.
Abbatiſſam, Ant. de Butr. conſ.74.
col. 1. per cap.innotuit, de elect. paulò
poſt prin.*ibi:Qui Succeſſoribus ſuis
nullum potuit in hac parte præ-
iudicium generare, pari poſt cũ,
imò eadem poteſtate functuris.
Sicuti enim Papa ſibi manus liga-
43 re non poteſt,*c.fin.& ibi gloſſ.de re-
ſcrip.in 6.& c.innotuit 20.de elect.*ità
multò minùs alteri Papæ, cum
par in parem non habeat impe-
rium,*d. cap.fin.& ibi gloſ.verbo,tem-
poribus,& d.cap.innotuit,l.digna vox,
C.de legi.l.4.ff.de arbitr.l. ille à quo,§.
tempeſtiuum,ff.ad Trebell.*Bal.*in prob.
ffff.col.4.verſu,ſed oppono*, vbi ſicuti
Imperator Succeſſori legem im-
ponere non poteſt, ità nec legem
contractus, nàm omnis authori-
tas pendet à lege, *l.legitima, ff.de
Pact.*

pact. Barbat. pleniſſimè conſ. 1. vol. 1.
44 *Rota in vna Primiceriatus Montis*
alti coram Veroſpio 8. Iunii 1643. Ni-
colart. loc. ſup. cit. vbi inter Papã, &
Imperatorem hanc ponit differẽ-
tiam, quod licèt Imperatoris Suc
ceſſor nõ à Prædeceſſoribus ſuis,
ſed per electionem ius in Imperiũ
aſſequatur. Si tamen ipſe contra-
hat nomine Imperii, tunc etiam
Succeſſor ligatur, quia ius ad
Imperium ab ipſo Imperio rece-
pit. Secus autem in Summo Põ-
tifice, qui ius ſuum non recipit
ab Eccleſia, ſed immediatè à
Chriſto Domino.

Quamuis autem hæc ſit vera,
& indubitata concluſio, quod Pa-
pa ſibi, & Succeſſoribus ſuis ma-
nus, Pontificiamque poteſtatem
ligare nõ poteſt per iura ſuperiùs
45 adducta; poteſt tamen ligare
voluntatem, ut concordatis, &
aliis diſpoſitionibus derogare
nolit, niſi neceſſitatis, & euiden-
tis vtilitatis exigente cauſa, ad
quod de honeſtate, ac vrbanita-
te quodammodò videtur adſtrin-
gi, *cap. peruenit 11. q. 1. l. digna vox, C. de legib.* ſicuti Iuſtitiæ, & rationis ordo ſuadet, vt qui à Suceſſoribus ſuis mãdata ſua ſeruari deſiderant, ipſorum Prædeceſſorum voluntatem, & ſtatuta cuſtodiãt, *cap. iuſtitiæ 25. quæſt. 1. text. in cap. 1. ibi Prædeceſſores tuos, de probat. l. fin. ff. de donat. inter vir. & Vxor. Alber. in l. 1. col. penult. ff. de offic. Procur. Cæſar.* facit etiam, quia quod aliàs multis vigiliis, & ſumma prudentia ſtabilitum eſt, Romanus Pontifex, qui ſummo ſtudio tuetur, vno verbo ad libitum non ſubuertet, *cap. Eccleſia veſtra, il 2. gloſ. verbo, de elect. cum concordan.*

SECTIO DECIMANONA.

De Electione.

SUMMARIUM.

Electionum materia reſtricta ad Germanicam Nationem. num. 1

Bulla Nicolai Papæ Quinti pro inſtituto. 2.

Bulla Nicolai Papæ Quinti, confirmata à Clemente VII. & Gregorio XIII. 3.

Electionum cauſæ frequentiores in Sacra Congregatione rerum Conſiſtorialium. 4.

Electionum de materia qui ſcripſerint, remiſſiuè. 5.

Electionum cauſæ ad tria capita reducuntur. 6.

1 ELectionum materia, quæ olim vniuerſaliter viguit, quàm ampla ſit, conſtat ex tot Generalium, ac Prouincialium Conciliorum Statutis, Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, quæ regiſtrantur in Decreto, Decretalibus antiquis, & Sexto, Clementinis, & Extrauagantibus; hodiè tamen Regula ſecunda Cancellariæ Apoſtolicę, reſeruatori a Eccleſiarum, & Beneficiorum electiuorum, Regum nominationibus, præſentationibus, & ſupplicationibus obſiſtentibus, ad vnam Germanicam Nationem eſt reſtricta, vbi viduatis Eccleſiis prouidetur per electionem, ad formam *cap. quia propter de elect.* vel per poſtulationem, ſecundùm antiquam iuris diſpoſitionem in vim Cõſtitutionis Nicolai Papæ Quinti, quæ Concordatorum Germaniæ nuncupantur, regiſtrat. in *Bullar. nou. tom. 1. fol. 305.* ſecundum quod attinet ad noſtrum inſtitutum, tenoris,

Digitized by Google

qui ſequitur.

2 *Placet Nobis, quod in Metropolitanis, & Cathedralibus, etiam immediatè non ſubiectis Eccleſiis, & Monaſteriis immediatè ſubiectis Sedi Apoſtolicæ fiant electiones Canonicæ, quæ ad dictam Sedem deferantur, quas etiá ad tempus Conſtitutionis fel. rec. Nicolai Papæ Quinti, quæ incipit, Cupientes, expectabimus, & elapſo dicto tempore, ſi non præſentatæ, vel ſi præſentatæ minus Canonicæ fuerint, prouidebimus. Et ſi Canonicæ fuerint, eas confirmabimus, niſi rationabili, & euidenti cauſa, ac de dictorum Fratrum conſilio de digniori, & utiliori Perſona duxerimus prouidendum, prouiſo, quod confirmati prædicti, & per eos prouiſi Metropolitanis ſuis, & aliis præſtent debita iuramenta, & alia, ad quæ de iure tenentur, & in Monaſteriis dictæ Sedi non ſubiectis, & aliis Regularibus Beneficiis, ſuper quibus pro confirmatione, vel prouiſione ad dictam Sedem non conſueuit haberi recurſus, electi, ſeù illi, quibus prouidendum eſt, pro confirmatione, & prouiſione huiuſmodi ad Curiam Romanam venire non tenebuntur, ipſaq; Regularia Beneficia ſub expectatiuis nõ cadant. Vbi autẽ pro Monaſteriis ad dictam Curiam venire, ſeù mittere cõſueuerat, non aliter confirmabimus, vel prouidebimus, quàm ſuperiùs de Cathedralibus Eccleſiis eſt expreſſum; & de Monaſteriis Monialium non diſponemus, niſi ſint exempta, & per commiſſionem ad partes, &c.* Hæc in dicta Conſtitutione.

3 Quæ quidem Conſtitutio Nicolai Quinti renouata fuit per aliam Clementis Septimi Kalend. Iulii 1534. in qua grauiſſimæ pœnæ comminantur contra illius violatores, & uſurpatores collationum, ad Papam ſpectantium, vt in *Bull. nou. tom. 1. fol.* 609. Nec non per alteram Conſtitutionẽ Gregorii XIII. ſub dat. Kalen. Nouembris 1576. cum nonnullis declarationibus, prout videre eſt in *Bull. nou. tom. 2. fol.* 409.

4 Proindè inter cauſas, quas in
in Sacra Congregatione rerum
Cõſiſtorialium diſcuti contingit,
frequentiores ſunt ſuper electionibus
Germanicæ Nationis, ſcilicèt
eiuſdem Capitulorũ, & Collegiorum,
ad Cathedrales Eccleſias,
& Monaſteria, An ſint con-
5 firmandæ, vel infirmandæ? De
qua quidem electionum materia,
licèt multa habeãtur in iure diſpoſita,
plurimaque, & à pluribus,
& ex profeſſo, & incidenter
ſcripta reperiantur, & ante
regulas Cancellariæ Apoſtolicæ,
& poſt eaſdem, ac poſt concordata
prædicta, nec non poſt Concilium
Tridentinum, vt videre
eſt apud *Barboſ. ſuper Decretal. in ſumma tit. de elect.* Omnia tamen
ad tria capita reducuntur in ſubſtantia,
videlicèt ad requiſita eligendorum,
ad facultates eligentium,
& ad electiones ipſas, circa
modum, & formam eligendi.

§. I.

De Eligendorum Requiſitis.

SVMMARIVM.

Qualitates requiſitæ in Epiſcopo iuxtà D. Paulum. num. 1.

Requiſita de iure in eligendo ad Epiſcopatum. 2. & ſeqq.

Eligi debet Epiſcopus de gremio Capituli. 2.

Maior pars ſi eligat extraneum, & minor pars eligat de Capitulo, ſuſtinetur electio minoris partis. 3.

Electus de gremio Capituli ſufficit bonus. 4

Bonitas vnius nõ debet alteri facere præiudicium. 5.

Electus de aliena Eccleſia debet eſſe optimus. 6.

Tutor electus de eadem Ciuitate ſufficit, quod ſit bonus, ſi eligatur de alia, de-

debet eſſe optimus.7.

Electio de idoneiori qnandò fieri debeat.8

Electio meliùs eſt vt fiat de idoneo einſdē Collegii, quàm de idoneiori ex alio. 9. & 10.

An peccent in conſcientia non eligentes magis idoneum.11.

Electio facta de idoneo à maiori parte, eſt valida.12.

Ius Canonicnm diſponendo de foro iudiciali, diſponit etiam in Animæ ſalntem.13.

Electio valida in foro iudiciali, eſt etiam valida in foro conſcientiæ.14.

Ius Canonicum nunquam iniicit laquenm. 14.& ſeqq.

Eligere meliorem poteſt eſſe de conſilio, non antem de præcepto. 17.

Eligendo quis conſcientiam ſuam qnandò cum alliſconformare debeat. 18.

Præferendus ſit nè Theologus, an Canoniſta.19. & 25.

Epiſcopo ineſſe debet ſpiritualinm, & tēporalium ſcientia.19.& 20.

Epiſcopns inſtructus eſſe debet in Eccleſiaſticis functionibus, & Fidei documentis.21.

Epiſcopus adhærere debet ſanctionibus, & legibns magis, quàm dictis Sanctornm.22.

Epiſcopus ſecnlarinm legnm notitiam habere debet.23.

Canoniſta præferendus eſt Theologo. 24. & ſeq.

Theologus magis, quàm Canoniſta, quandò ſit eligendus.25.& 26.

Theologns, & Canoniſta aliis omnibus eſt præferendus.27.

In eligendo reqniritnr ſaltem ſufficiens ſcientia.28.

Scientiæ diuiſio in eminentem, mediocrem, & ſufficientem.29.

Epiſcopus notitiam habere debet noui, ac veteris Teſtamenti. 30.

Requiſita in Epiſcopo à Concilio Tridentino*.31.& 32.*

Epiſcopo de ſcientia teſtimoninm habere debet ab Vniuerſitate Stndiorū, vel à ſuis Superioribus, ſi ſit Regnlaris.33

Eligendns in Epiſcopum, debet in ſacris Ordinibus eſſe conſtitntus.34.

Aetas eligendi debet eſſe triginta annorum completorum.35.

Eligendo non ſufficit quod ſit legitimatns per ſubſequēs matrimonium. 37.

Eligendus *non debet eſſe aliqua cenſura ligatns.38.*

Eligendus *non debet præſtare conſenſum ſnæ electioni, antequā ſit electns.39.*

Eligendo*, etiam ignoranti, nocet ſimonia. 40.*

Eligendns non debet fuiſſe Schiſmaticus, nn.41.& 42.

Schiſmaticus à quo diſpenſandus.43.

Eligendus *plures Dignitates, ſeù Beneficia Curata habere non debet.44.*

Beneficia plura poſſidens incidit in multa vitia.45.

Cupidus, ſeù auarus non eligendns. 46.

Eligendus *renunciaſſe non debet electioni de ſe factæ.47.*

Eligendus *non eſt, cuins aliàs electio caſſata fuit vitio perſonæ.ibid.47.*

Reprobatns vitio perſonæ ad aliam Ec*cleſiam non eſt eligendus.48.*

Eligi *qni non poſſnnt viti o perſonæ. 49.*

Eligi *non poteſt conſentiens electioni de ſe factæ per abuſnm ſecularis poteſtatis.50.*

E*cleſiæ Dei expedit habere ſubditos locupletes, pro eius defenſione.51.*

Ditior cæteris paribus in electione eſt præferendus.52.

Eligi *non debet ad Regularem* Eccleſiā*, qui non eſt expreſsè profeſſns, & in* Ordinis *regula instructus.53*

Arandum non eſt in Bone, & Aſino, nec veſtiendnm veſte, lana, linoqne contexta. 54.

Religioſus vnius Ordinis eligi non poteſt ad Prælaturam alterins Ordinis 55.

Facnltatem habentes præſentandi ad Abbatias Regulares, & Seculares ad Regnlares præſentare non poſſunt Perſonas ſeculares, nec è contra.56. ſicuti neque Regnlares alterius Ordinis.57.

Obtinentes Monaſteria, Abbatias, ſeù Prioratus, Ordinum capita, intra ſex Menſes ſolemniter profiteri tenentur.58.

Ele-

Electus, an validitatem ſuæ electionis probare teneatur. 59.
Eligendus an ſit Summus Pontifex de Collegio Cardinalium. 60.

1 QVod attinet ad qualitates, &
vittutes,quibus fulgere de-
bet Epiſcopus, hæ recensētur in
epiſt.1.ad Timoth. cap.3.& in epiſt.ad
Tit. cap. 1. Oportere videlicèt,E-
piſcopum irreprehenſibilem eſſe,
ſobrium, prudentem, ornatum,
pudicum,hoſpitalem, Doctorem,
non vinolentum, non percuſſo-
rem, ſed modeſtum, non litigio-
ſum &c. Quæ requiſita ſigillatim
explicat per plures gloſſas *Barboſ.*
de offic.& poteſt.Epiſcop.p.1.tit.2.
De iure autem,ad hoc, vt ſuſti-
neatur electio Epiſcopi, quoad
2 ipſius Perſonam,debet primò eli-
gi de gremio ipſius Eccleſiæ, qua-
tenùs reperiatur idoneus, *tex.in*
3 *c.nullus, 61.diſt. vbi gloſſ.* Quod ſi
maior pars Capituli eligit extra-
neum,& minor pars eligit de gre-
mio Capituli, ſuſtinetur electio
pauciorum,cum eligant ſecundū
formam Canonum de eorum gre-
mio. Et quamuis *in cap. licet,8.q.*
1. dicatur, eligendum eum, qui
præſtantior, qui doctior, qui ſan-
ctior, qui in omni genere virtutū
excellentior, attamen *gloſſ. ibid.*
verbo,præſtantior, relatis variis opi-
nionibus hinc, indè,concludit fi-
4 naliter,ſufficere, ſi de eodem gre-
mio bonus eligatur, quia maior
5 bonitas vnius non debet alteri fa-
cere præiudicium,*3.q.9.neceſſe, &*
6 *cap.tenemus, 1.q.* 1.Si autem eliga-
tur de alia Eccleſia, debet opti-
7 mus eſſe,ſicuti ſi Tutor aſſumatur
de eadem Ciuitate,ſatis eſt, quod
ſit bonus, ſi autem de alia, tunc
optimus eſſe debet,*l.diuus ff. de tut.*
*& cur.dat.*Diſtinguit nihilominùs,
8 *Abb.in cap. conſtitutis n. 2.de appell.*
quod ſi à principio fuit appella-
tum,ne fiat electio,niſi de idone-
ori, & tunc ſi in eodem Collegio
reperiatur magis idoneus,non va-
leat electio facta de idoneo, cum
de iure teneantur eligere idoneo-
rem, vt in *d. cap. licet*, ſcilicèt de
9 eodem gremio ſeù Collegio,
non de alio, vt dictum eſt, cum
honeſtius ſit, vt idoneus eliga-
tur de eodem Collegio, quàm
quod fiat tranſitus ad idoneiorē
alterius Collegii,facit *text. in cap.*
nullus Epiſcopus,61.diſt.& quod no-
tatur,& legitur in *cap.inter Canoni-*
10 *cos de elect.* aut non fuit appella-
tum,& tunc teneat electio facta
de idoneo, omiſſo idoneiori, *ar-*
gum.c.cum Nobis,& c.cum dilecti de
11 *elect.& text.iunct.gloſſ. in cap.terra,*
eod.tit. Peccare tamen in conſciē-
tia nō eligentes magis idoneum,
quia Eccleſiæ meliori, quo poſ-
ſunt, modo conſulere tenentur.
Quæ tamen opinio Abb. non vi-
12 detur ſubſiſtere,ex quo enim ele-
ctio facta de idoneo, dummodò à
maiori parte,eſt valida, *cap. quia*
propter,& cap.cum.in cunctis,de elect.
per quæ iura remanet correcta
13 litera *d. cap.licet*. Et ius Canoni-
cum,in quantum diſponit pro fo-
ro iudiciali, ſemper diſponit in
Animæ ſalutem, vt liquet ex *cap.*
*cum contingat,de iureiur.*per conſe-
quens ſi electio facta de idoneo
eſt valida in foro iudiciali, eſt e-
14 tiam valida in foro conſcientiæ;
quia ius Canonicum nunquam
inicit laqueum, neque defendit
in peccatis,*cap.per literas, de reſtit.*
ſpol. Et quatenùs talis electio in-
15 duceret peccatum in foro con-
ſcientiæ, ius Canonicum illam
16 non ſubſtineret in foro iudiciali.
Eſt enim infallibilis regula,quod
omne id,quod de iure Canonico
eſt permiſſum in foro iudiciali,
cenſetur etiam permiſſum,& lici-
tum in foro conſcientiæ,aliàs ius
Canonicum inliceret laqueum,&
peccarent exercentes actum au-
thoritate Canonis, quod non eſt
dicendum. Quæ ſententia con-
firma-

firmari videtur ex *D. Tho. 22. q. 185*
art. 8. & Auguſt. de Ancona de po-
teſt. Eccleſ. q. 3. art. 4. concludenti-
17 bus, quod eligere meliorē poſ-
ſit quidē eſſe de conſilio, nō autē
de præcepto, cum ſufficiat elige-
re bonum, per *text. in d. cap. cum in*
cunctis de elect. Diſtinguit tamen
idem *Auguſt. loc. cit. n. 3.* Quod ſi
minùs doctus, aut minùs ſufficiēs
habeat plures voces, & magis ſuf-
ficiens, magiſque doctus habeat
pauciores, tunc ſi eligenti dicta-
18 ret conſcientia, quod eligendo
magis ſufficientem, & doctiorem,
amitteret vocem ſuam, tali caſu
poteſt conſcientiam ſuam con-
formare cum aliis; Sed ſi tot ſuf-
fragia haberet, tàm vnus, quàm
alter, & crederet, quod per vocē
ſuam augeretur numerus eligen-
tium magis ſufficientem, & ma-
gis idoneum, tali caſu magis ſuf-
ficientem, & idoneiorem elige-
rē teneretur, quia conſcientia ſua
ad illud eum adſtringeret.
19 Quiſnam verò præferendus ſit,
Theologus, an Canoniſta, diſpu-
tant Doctores, cum adeſſe debeat
Epiſcopo, tàm ſpiritualium, quàm
ſecularium rerum notitia, vt
20 multis exemplis habetur, *39. diſt.*
in prin. taliſque conſtituendus eſt
in regimine, qui non ſolùm de
ſalute Animarum, verùm etiam
de extrinſeca Subditorum vtilita-
21 te, & cautela ſciat eſſe ſolicitus,
ead. diſt. 39. c. 1. Hinc ſicuti in lege
Domini inſtructus eſſe debet, in
Eccleſiaſticis fūctionibus exerci-
tatus, Fidei documēta ſimplicibus
verbis aſſerendo, cum nō debeat
Eccleſia Domini regenda credi
iis, qui legitimarum inſtructio-
22 nū ſunt neſcii, *c. ſtatuimus. 61. diſt.*
Ita in iudiciis adhærere tenetur
Epiſcopus Sanctionibus, & legi-
bus Pontificiis potiùs, quàm ex-
plicationibus Sacrę Paginę Do-
ctorum, etiam Sanctorum, quia
non habuerunt ſtatuendi poteſta-
tem, ſed tantùm explicandi *diſt.*
20. in princ. Debet inſuper Secu-
23 larium legum habere notitiam,
quibus Eccleſia in temporalibus
vtitur, *cap. quoniam diſt. 10. cap. 1. de*
nou. oper. nunciat. Hinc ſimpliciter
24 notat *Abbas in cap. Fraternitatis, de*
Cler. non reſid. Quod Canoniſta, cę-
teris paribus in obtinenda Præla-
tura præferendus ſit Theologo,
Hoſt. & alii, in cap. 1. de conſang. & af-
25 *fin.* Qui tamen in diſcurſu, vtrum
in Prælatum eligendus ſit purus
Canoniſta, an purus Theologus,
ſe reſtringunt ad hoc, quod ſi Ec-
cleſia remota ſit ab Hæreticis, &
pro maiori parte conſiſtat in iu-
riſdictione, & cauſarum ventila-
tione, eligendus ſit Canoniſta,
quia ex Canonum notitia ſpiri-
tualibus, & temporalibus com-
modè prouidere poterit, *cap. no-*
26 *uit, 12. diſt. & c. 1. diſt. 10.* Si verò Ec-
cleſia ſit Hæreticis vicina, purum
Theologum eſſe præferendum,
cap. in cauſis in fin. de elect. cap. excom-
municamus, §. Si qui de Hæreticis.
27 Si verò mixtus ex vtraque ſciē-
tia concurrat is, vtriſque ſemper
eſt præferendus, *gloſſ. in c. officii, 36*
in verbo, incontinenti, de elect. Gregor.
de benef. cap. 37. n. 14. in fin.
28 Ex quibus conſequitur, ad ido-
neitatem eligendi, in quolibet ca-
ſu, requiri ſaltem ſufficientem
ſcientiam, *cap. qualiter, & cap. cum*
in cunctis, de elect. vbi Abb. num. 4.
29 Diſtinguit inter ſcientiam emi-
nentem, mediocrem, & ſufficien-
tem, itàvt eminens ſcientia dica-
tur illa, per quam quis ſcit diffi-
cillimas quæſtiones explicare, &
diffinire ſine librorum reuolu-
tione; mediocris verò, per quam
difficiles quæſtiones deciduntur
cum reuolutione librorum; &
ſufficiens, quæ requiritur ſecun-
dum qualitatem Officii, ſeù Bene-
ficii; ac proindè quis dicatur ha-
bere

46 *priuc.diſt.ead.* ubi quod authorita-
te Apoſtoli cupidi promoueri
prohibentur; & ſecundum Tulliū
peſſima res eſt cupiditas, quia-
egenos facit quos capit, cum finē
quærendi non inueniat. Tertiò
committit furtum cū ſacrilegio,
& crimen peculatus, ideſt de re-
publica. Demùm renunciaſſe nō
debet electioni de ſe factæ, *cap. cū*
47 *inter 16. de elect.* Neque aliàs fuiſſe
caſſatam eius electionem vitio
ipſius perſonæ, *cap. ſuper eo 12. de-*
48 *elect.* vbi notant Doctores, quod
ſemel reprobatus vitio perſonæ,
nec ad primam Eccleſiam, neque
ad aliam eligi poteſt, *Barboſ. in d. c.*
49 *ſuper eo, num. 2.* Quinam autem-
ſint, qui vitio perſonæ nequeunt
eligi, recenſet minutim idem-
Barbos. de offic. & poteſt. Epiſ. parte 2.
allegat. 42. & 43. per tot. videli-
cèt mutilatus aliquo principali
membro, facie notabiliter de-
formis, Cęcus, balbus, vel nota-
biliter bleſus, leproſus, comitia-
bili morbo correptus, paraly-
ticus, & apopleticus, furioſus, dę-
moniacus, gigas, vel pigmeus, &
vniuerſaliter facti, vel iuris igno-
50 rantia notatus. idē currit, ſi quis
cōſēſerit electioni de ſe factæ per
abuſum Secularis poteſtatis, quia
non ſolùm electio eſt nulla, ve-
rùm ipſe remanet vlteriùs ineligi-
bilis, *cap. quiſquis 45. de elect.*

Quò verò ad potentiam, diui-
tias, & nobilitatem, licèt apud
Deum non ſit acceptio perſona-
rum *cap. venerabili, de præbend. cap.*
nouit, de iudic. quandoque tamen-
habenda eſt perſonarum, ſcilicèt
earum qualitatum diſtinctio, *c. de*
51 *multa, in fin. de præben.* Cum expe-
diat, in Eccleſia Dei haberi Subdi-
tos locupletes pro defenſione iu-
rium ipſius Eccleſiæ, quia ſecun-
dum D. Thomam, per potentiam,
Amicos, & pecuniam multa poſ-
ſumus, *gloſſ. in d. cap. conſtitutus, &*
ibi Hoſt. & Abb. Franc. Marc. de. 1210.
52 *n. 1. p. 1.* Ideoque cæteris paribus,
præferendus eſt ditior, & poten-
tior, vt meliùs conſulatur Eccle-
ſiæ, *gloſſ. in cap. cum Eccleſiaſticæ, de-*
except. & in d. cap. conſtitutus.

Quod ad Religioſos, & Regu-
lares attinet, eligi nequit ad regi-
men Regularis Eccleſiæ, qui ex-
53 preſsè profeſſus, & in Regula non
ſit inſtructus, *cap. cum cauſam 27. &*
cap. ad noſtram, 37. cap. officii 38. & c.
cum in Magiſtrum, 49. de elect. & cap.
54 *nullus eod. tit. in 6.* Quia ſecundum
Diuina iura non eſt arandum in-
boue, & aſino, nec veſtiendum ve-
ſte, lana, linoque contexta, *Bar-*
boſ. cum ibi cit. in d. cap. cum cauſam, n.
1. Hinc etiam Regularis vnius
55 Ordinis, vel habitus eligi non po-
teſt in Pręlatum alterius Ordinis,
vel habitus, *cap. cum ſingula §. prohi-*
bemus, de præben. in 6. Clem. 1. de elect.
Barboſ. in dicto cap. cum cauſam, n. 4.
56 *vbi*, quod Reges facultatem ha-
bentes præſentandi, ſeù nominan-
di ad Abbatias Seculares, & Re-
gulares, præſentare, ſeù nominare
nequeunt ad Seculares Abbatias
57 Perſonas Regulares, nec è contra;
ſicuti neque Regulares alterius
Ordinis, *Garz. de benef. p. 7. c. 10. n. 14.*
Poſſe nihilominùs dari in Cōmē-
dā, aſſerit idem *Barboſ. ibid. num. 5.*
ex Hoied. de incompatib. benef. p. 1. cap.
14. num. 5. Couarr. in cap. 2. de teſt. ſ.
58 *num. 2.* Qui tamen obtinentes in-
Commendam Monaſteria, ſeù
Abbatias, vel Prioratus Ordinū
capita, intra ſex Menſes Religio-
nem illorum Ordinum, ſeù illius
Ordinis reſpectiuè ſolēniter pro-
fiteri tenentur, iuxtà diſpoſitio-
nem *Concilii Tridentini ſeſſ. 25. de-*
Regul. cap. 21. Ex quo videtur hic
caſus excipi ab alia diſpoſitione-
eiuſdem Concilii Tridentini, *ead.*
ſeſſ. 25. cap. 15. de profeſſione non-
emittenda ante annum integrum
Nouitiatus, vt colligitur ex Do-
ctoribus citatis à *Barboſ. in d. cap.*
21. num. 4.

59 Vtrum, & quando teneatur electus probare validitatem ſuæ electionis, videatur Rota in Legiouen Canonicatus Magiſtralis 12. Iunii 1634. coram Coccino Decano, quæ eſt *deciſ. 289. p.6. recent.*

60 Diſputat *Auguſt. de Anco. de poteſt. Eccleſ. q. 3. num.* 6. Vtrum Summus Pontifex eligẽdus ſit de Collegio Cardinalium eligentium? & vltimò affirmatiuè reſoluit ob quinque rationes. Primò ſcilicèt, quia pleniorem cognitionẽ habet Cardinalium, quorum conſilio, & opera debet uti. Non enim parum eſt Summo Pontifici illos agnoſcere, cuius zeli ſit, & conditionis, quaue affectione loquãtur, cum de ipſorum conſilio totum regat Mundum. Secundò, quia aſſumptus ad Pontificatum de Collegio Cardinalium, non eſt nouitius, ſed de ordinationibus, & Conſuetudinibus Eccleſiæ plenè informatus. Tertiò, quia de poteſtate Clauium, quibus Papa præeſt Eccleſiæ, habet magis conſuetum uſum, & conſuetam iuriſdictionem. Quartò, quia de Fidelibus, & Subditis Eccleſię pleniorem habet recordationem. Et quintò, quia de tanto dominio, ſicuti eſt dominium Summi Pontificis, quandam habet propinquã diſpoſitionem: Aſſumpti enim ad magnum de paruo ſtatu, fortunam ferre neſciunt, ut inquit *Phyloſ. 4. polit. c.* 11. Cardinales autem, & ratione ſtatus, & ratione præſentialis exiſtentiæ nõ habent admirationem de Papatu, ideoque aſſumptus de ipſorum Collegio tanta poteſtate meliùs nouerit uti. Quę doctrina Auguſtini de Ancona per trecentum annos, & ultra inconcuſsè, & ſine ulla interruptione ſeruata eſt; Vltimus enim non de Cardinalium Collegio, ad Summum Pontificatum euectus, fuit Vrbanus Sextus Archiepiſcopus Barenſis, Romæ 8. Aprilis 1378.

§. II.

De Eligentium Requiſitis, & Facultate.

SVMMARIVM.

Eligentes conſiderari poſſunt, vti ſingulares Perſonæ, & vt Collegium. n.1.
Cuilibet ſufficit eſſe in poſſeſſione eligendi. 2.
Sola poſſeſſio an ſufficiat, vt quis ad eligẽdum admittatur. 3
Monachus factus Abbas alterius Monaſterii, an vocẽ habeat in primo Monaſterio. 4.
Ius eligendi penitus extraneo concedi poteſt. 5.
Cardinales in Concilio Conſtantienſi admiſerunt Perſonas extraneas ad electionem Papæ. 6.
Nemò poteſt habere locum in duplici Monaſterio. 7.
Poſſeſſor malę fidei nullum commodum habere poteſt. 8.
Eligentes non debent eſse Excommunicati, ſuſpenſi, &c. 9.
Excommunicatus, &c. non denunciatus, eligere non prohibetur. 10.
Extrau. Ad euitanda ſcandala non reperitur in rerum natura. 11.
Excommunicatorum duo genera tantùm euitantur. 12.
Eligentes non debent eſse priuati voce actiua. 13.
Vocis actiuæ priuatio non incurritur ipſo facto, ſicuti nec paſſiua. 14.
Eligentes ſcienter indignum priuantur poteſtate eligendi pro prima vice. 15.
Eligentibus aliquibus indignum, non recedit poteſtas à Capitulo. 16.
Pauciores quando repreſentant totum Capitulum. 17. & ſeq.
Electio niſi ſequatur, non priuantur eligẽtes propter ſuffragium indigno. 19.
Indignitas undè conſideretur. 20.

Ele-

Electio non debet eſſe meticuloſa. 21.

Admittentes poſtulatum, quando priuationem incurrant. 22.

Electoribus impeditis quando currat tempus. 23.

Qui poteſt facere, vt poſſit, dicitur poſſe. 24.

Impedimentum allegans, quid probare debeat. 25.

Abſens impeditus alteri vices ſuas committere poteſt, 26.

Procurator non poteſt dare ſuffragium ſuum vni, & alterum alii procuratorio nomine. 27.

Electiones fieri debent per ſecreta ſuffragia, 28.

Abſens quandocumque Procuratorem cōſtituere poteſt, in materia verò electionis, niſi impeditus, 29. & 30.

Eligentes an poſſint admittere Procuratorem non impediti. 31. & 32.

Capitulum debet eſſe legitimè congregatum. 33.

Duæ partes faciunt maiorem, & ſaniorē partem Capituli. 34.

Quidquid facit peior pars duarum partium, cenſetur legitimè factum. 35.

Maior pars quando minorem poſſit conſtituere in contumaciam. 36.

Duæ partes an poſſint reſtringere terminū iuris. 37.

Terminus trium Menſium conſtitutus eſt in fauorem Collegii 38. *Et an idem Collegium renunciare poſſit.* ibid.

Capitulo Congregato, non eſt curandum de tertia parte recedente. 39.

Paria ſunt, non venire, & uſque ad finem non expectare. 40.

Minor pars, termino iuris inſtante, poteſt eligere. 41.

Mandatum Superioris conſtituit in contumacia. 42.

Minor pars quando poſſit vocare maiorē. 43.

Collegio congregato, maior pars præſentiū ſufficit. 44.

Maior pars Congregatorum ſemper requiritur. 45.

Duæ partes utrum minorem citare poſſint. 46.

Capituli Caput non habet facultatem reſtringendi terminum iuris. 47.

Terminus iuris in fauorē Collegil eſt præſcriptus. 48.

Eligendus qualiter ſit Prælatus Eccleſiarum unitarum. 49.

Quod omnes tangit, ab omnibus approbari debet. 50.

Abſentes ex voluntate, aut vocem non habentes, non ſunt vocandi. 51.

Abſentes propria culpa non ſunt vocandi. 52.

Abſentes quinam ſint vocādi. 53. & ſeqq.

Prouinciæ nomine quid intelligatur. 54.

Prouinciæ hodiè multæ appellantur, quæ non habent Epiſcopum. 55.

Exiſtens extra Prouinciam poteſt eſſe vicinior, quàm exiſtens in Prouincia. 56.

Vocari quis commodè poſſe, qualiter dicatur. 57.

Quis non poteſt de iure trahi ultra tres dietas. 58.

Dieta legalis eſt viginti milliarium. 58.

Abſens, vt vocetur, non eſt mittendus nūcius vltra tres dietas. 59.

Abſentes, quando ignorantur, ubi commorantur, ſufficit illos citare ad publicam plateam. 60.

Non valet quod facit maior pars præſētium, niſi ſit etiam maior pars reſpectu illorum, qui vocandi erant. 61.

Vnius per contēptum caſſatur electio, 62.

Electio caſſari poteſt per contemptum, etiam poſt electi confirmationem, & conſecrationem. 63.

Contempti quando contradicere non poſſint. 64.

Contemptum proſequi quis debet intra tres menſes, quatenus ſecuta ſit confirmatio. 65,

Contemptus quis dicatur. 66.

Præfixioni termini intereſſe nolens, citandus eſt ad omnes alios actus. 67.

Contumax in uno articulo cauſæ citari debet ad omnia, quæ occurrunt. 68.

Præfixioni termini qui interfuit, deindè ſe abſentauit, non eſt amplius citandus. 69. & 70.

Tręſixionem termini ignorans ex malitia, non eſt amplius citandus. 71. & 72.

Citatio non fit tantùm pro notitia, ſed de iuſtitia. 72.

Contemptum ſolus contemptus allegare poteſt. 73.

Contemptus poteſt iuri introducto renunciare. 74.

Contemptus utrum conſentiendo validare poſſit electionem nullam ex defectu ſuffragii ſui. 75

Publicato ſcrutinio, debet is eligi, in quem maior pars conſenſerit. 76.

Electio nulla ex conſenſibus poſtea datis conualidari nequit. 77.

Goffredi ſententia reprobatur. 79.

Conſenſus ſuperueniens quid operetur. 80. *&* 81. *& ſeq.*

Contemptus, utrum conualidare poſſit alteram ex duabus electionibus. 83. *&* 84.

Scrutinium idem non poteſt pro parte valere, & pro parte non valere. 85.

Capitulum, ſede plena, non poteſt ad electionem procedere. 86.

Electio celebrari non debet, niſi á tertio depoſitionis die. 87. *&* 88.

Tempus trium Menſium incipit currere à die obitus. 89.

Agere non valenti non currit tempus. 90.

Tractatus electionis ante mortem Prælati qualiter fieri poſſit, vel non. 91. *&* 92.

Tractatus ante mortem non annullat electionem ipſo iure. 93. *& quatenus annullari debeat.* 94.

Electores ob tractatum ante mortem, an ſint priuati iure eligendi, vel priuádi. 95. *& ſeqq.*

Conſuetudo introduci an poſſit, vt non deueniatur ad electionem, niſi denunciata Principi Sæculari morte. 98. *& ſeqq.*

Acceſſus fieri an poſſit in electionibus Monialium, in quibus requiruntur duæ partes ſuffragiorum. 101.

1 QVod ad facultatem eligentiũ
attinet, hi conſiderari poſ-
ſunt, vel uti ſingulares
perſonæ, vel uti Capitulum, ſeù
Collegium. Si conſiderentur, uti
2 ſingulares perſonæ, cuilibet ſuffi-
cit eſſe in poſſeſſione eligendi,
cap. quærelam, de elect. Abb. in cap. bo-
3 *næ il primo de poſtul. Præla.* ubi tamē
quod hæc regula, quod ſola poſ-
ſeſſio ſufficiat ad effectum, vt quis
ad eligendum admitti debeat, lo-
cum non habet, quando quis nō
eſt de Collegio, quia tunc ſuam
poſſeſſionem aliquo iuſto titulo
probare tenetur, *cap. in literis de*
4 *reſtit. ſpol. Card. conſ.* 138. Quod adeò
verum eſt, vt Monachus factus
Abbas alterius Monaſterii, vocē
non habeat in electione Abbatis
alterius Monaſterii, ſcilicèt prio-
ris, etiam ſi tale ius in Abbate, &
Monachis dicti prioris Monaſte-
rii ſibi reſeruatum fuerit, *text. ad
lit. in cap. conſtitutis* 47. *de elect.* vbi
quidam Monachi Fiſcanen Mo-
naſterii cum electi fuiſſent in Ab-
bates aliorum Monaſteriorum,
conceſſum fuit ab Abbate, & Cō-
uentu dicti Monaſterii, vt vocem
haberent in eorum Capitulo; Cũ
deindè, ipſis non vocatis, electus
fuiſſet nouus Abbas Fiſcanen, di-
cti Abbates, quibus prędictum
ius fuerat reſeruatum, proteſtan-
tes ſe contemptos, inſtabant, ele-
ctionem caſſari: Verùm Papa eo-
rum rationem friuolam reputās,
eiſdem perpetuum ſilentium im-
poſuit, ſuper quo *Abb. ibid. nu.* 3.
propoſita quæſtione, quare ius
iſtud habendi vocem in Capitu-
lo conſeruari non potuit Abba-
tibus prædictis, cum multis iuri-
bus videatur probari contrariũ,
ut in *cap. ſcriptum, de elect. & in cap.*
5 *cum Eccleſia Sutrina, de cauſ. poſſeſſ. &
propriet.* Præſertim cum ius eligē-
di, etiam penitus extraneo con-
cedi poſſit ab iis, ad quos ſpectat
6 electio. Sicuti in Cōcilio Conſtā-
tienſi ad electionem Summi Pōti-
ficis admiſerũt Cardinales ſex Per-
ſonas extraneas de qualibet Na-
tione Catholica, quæ tunc quinq;
numerabantur, Italica, Hiſpanica,
Germanica, Gallica, & Anglica-
na

Digitized by Google

na, prout refert Platina ſub his
verbis. *Rebus compoſitis, cum de re-
ſtauranda Eccleſia, emendatiſq; mori-
bus Clericorum mentio haberetur, id
fieri non poſſe exiſtimarunt, Sede va-
cante; Vndè de eligendo nouo Pontifice
habitus eſt Sermo, quo Decreta Concilii
maiorem deinceps firmitatem haberent.
Cum igitur hac de re verbum haberetur,
placuit, ex vnaquaque Natione Viros
ſex deligi, & quidē probatos, qui vnà
cum Cardinalibus, Conclaue ingreſ-
ſi Pontificem deligerent. Anno igitur
1417. Sexto idus Decembris, Conclaue
ingreſſi, conſentientibus Cardinalibus
duobus, & triginta, Nationibuſq; om-
nibus, præter omnium ſpem, & opi-
nionem, cum iam quadriennio vero
Pontifice vacaret Eccleſia, multique
Schiſmatici tunc intereſſent, tertiò idus
Nouembris in celebritate B. Martini,
hora tertia Otho Columna Romanus
Princeps, Sancti Gregorii ad vellus au-
reum Diaconus Cardinalis, Pontifex
creatur, tanta omnium lętitia, vt præ
gaudio loqui vix homines poſſent. Effu-
ſus nimio gaudio Imperator, nullo ha-
bito ſuæ Dignitatis Diſcrimine, Cōcla-
ue ingreſſus, gratias omnibus egit, qui
tantum Virum, tam neceſſarium Rei-
publicæ Chriſtianæ, propè extinctę de-
legiſſent, & ante Pontificem proſtra-
tus cum ſumma veneratione eius pedes
exoſculatus eſt, quem poſteà Pontifex
amplexus, non ſecus ac Fratrem in pre-
tio habuit, eique gratias egit, quod ſua
opera, & induſtria Pax tādem Eccleſię
Dei reddita eſſet. Vocari autem Mar-
tinus voluit, quod ea electio in Martini
celebritate habita fuiſſet.* Si igitur
ius eligendi penitus extraneo cō-
cedi poteſt, multò magis Abba-
tibus prædictis reſeruari potuit
ius, quod aliàs habebant in eodem
Monaſterio. Pro reſolutione, ad-
ducta Sententia Goffredi, dicen-
tis, quod Monaſterium Fiſcanen
cum eſſet exemptum, & immedia-
tè Papæ ſubiectum, ſine licentia
Papæ tali ſeruituti ſubiici non
poterat: Propterea dictis Abbati-
bus fuiſſe quidem conceſſam vo-
cem in Capitulo, ſed non declara-
tum, quod etiam ius eligendi, ac
proindè cum illa conceſſio eſſet
odioſa, reſtringi debeat, non autem
ad huiuſmodi facultatem ex-
tendi *argum. cap. odia, de reg. iur. in 6.*
Quæ tamen ſententia Goffredi
impugnatur ab Hoſtienſe, aſſe-
rente, quod per talem ſeruitu-
tem nullum præiudicium Papæ
generabatur; ideoque non fuiſſe
opus eius aſſenſu, atque etiam ab
Innoc. in cap. conquerente de offic. ordin.
ex eo quia talis conceſſio non vi-
debatur odioſa, ſed fauorabilis, cū
plurimorum conſilia in electione
ſint requirenda, *c. obeuntibus, 63. diſt.*
Subdit deindè propriam opinio-
7 nem, quod dicti Abbates cum eſ-
ſent Poſſeſſores malæ fidei, quia
nemo poteſt habere locum in du-
plici Conuentu, ſeu Monaſterio,
niſi fortè vnum dependeat ab a-
lio; *gloſſ. in d. cap. conſtitutus, & facit
cap. fin. de Relig. Dom. & cap. 1. de pri-
uil. in* 6. non tenebatur Capitulum
illos vocare ad electionem, quia
poſſeſſor malę fidei nullum com-
8 modum habere poteſt; ac proindè
ipſorum votum non potuiſſet in
aliorum numerum computari.
Innoc. in cap. Cumana, de elect.
9 Poſito igitur, quod Electores
ſint in pacifica poſſeſſione eligen-
di non debent eſſe excommuni-
cati, ſuſpēſi, vel interdicti, per iura
ſuperiùs de perſonis eligendis ad-
10 adducta; publicè tamen, cum cę-
teroquin excōmunicatus occul-
tus, ſeù non denunciatus, dummo-
dò non ſit publicus Clerici per-
cuſſor, eligere non ſit prohibitus,
iuxta communem opiniomem, &
praxim fundatam *in vulg. extrau.
ad euitanda Scandala Martini V.* quā
aliàs dixi in rerum natura non
11 reperiri: Et confirmatur ex tradi-
tis à *M. A.* Bail. *in ſumma Concil. tom.
1. de Conc. Conſtan. fol. mihi 363. col. 1.
in fin. vbi ex ſumm. D. Anton. 3. p. t. t.
25. c.*

25, c, 2. refert, declaraſſe Martinũ
Quintum vivæ vocis oraculo in
eodem Concilio, Confeſſarium
excommunicatum, modò non ſit
nominatim excommunicatus, vel
notorius Clerici percuſſor, validè
abſoluere poſſe. Et ex hinc à tē-
12 pore huius Concilii morem in-
valuiſſe, vt non euitentur niſi duo
genera excommunicatorum, ſci-
licet nominatim excommunica-
ti, & notorii Clericorum percuſ-
ſores, cum antea plures eſſent de
vitandis excommunicatis diffi-
cultates.

13 Item, neque debent eſſe priuati
voce actiua, ſiuè iure, & pote-
ſtate dandi votum capitulariter
14 & collegialiter. Quam tamen
priuationem vocis actiuæ, ſicuti
& paſſiuæ non incurri ipſo facto,
ſed requiri ſententiam declarato-
riam, tenet cũ Soto *Fr. Emmanuel*
Rodriq. q. regul. to. 2. q. 57. art. 1. pro-
15 *pè fin.* Quod crederem, habere lo-
cum, etiam quando Capitulares
eligentes ſcienter indignum, in-
currerent priuationem poteſtatis
eligendi pro prima vice, iuxtà di-
ſpoſitionem *cap. cum Vuintonen, &*
ibi Abb. de elect. & cap. quamquam,
eod. tit. in 6. Rota in Colonien Abba-
tiſsatus, coram Carillo 2. Martii 1648.
& præſertim cum debeat conclu-
16 denter conſtare de iis, qui deli-
querunt, quia aliquibus ſolùm
eligentibus indignum, propter il-
lorum delictum non recedit po-
17 teſtas à Capitulo, cum rema-
neat penes illos, qui non delique-
runt, licèt numero pauciores, qui
tunc totum Capitulum repreſen-
tant. Secus autem, ſi omnes deli-
querunt, quia tali caſu fit deuolu-
tio poteſtatis ad Superiorem, *cap.*
bonæ il 1. de elect. Abb. in cap. dudum,
eod. tit. Rota in Raguſina electionis,
11. Iulii 1643. coram Ghiſlerio.
18 Quapropter ſi fiant duę electio-
nes, & electus à maiori parte ſit
indignus, cõfirmabitur electio de
digno, facta à minori parte. *Abb.*
in d. cap. dudum. Quod tamen apud
me difficultate non caret propter
iura, quæ ad validitatē electionis
requirunt maiorem eligentium
partem. Requiritur inſuper, vt ſe-
19 quatur electio, quia propter ſuf-
fragium in indignum non incur-
ritur priuatio iuris eligendi, niſi
ſequatur electio, *cap. perpetuo, de*
elect. in 6.

20 Indignitas autē, vt vidimus ſu-
pra, conſideratur reſpectu ordinũ,
ætatis, ſcientiæ, &c. & abuſus Se-
cularis poteſtatis, *cap. per inquiſi-*
tionem & cap. quiſquis de elect. Ete-
21 nim electio meticuloſa non te-
net, & locus, vbi ſit electio, de-
bet eſſe ſecurus, adeò quod eligē-
tes ſint in omnimoda libertate,
cap. vbi periculum de elect. in 6.

22 Eandem priuationē poteſtatis
eligendi incurrunt recipientes
poſtulatum ad Eccleſiam, tanquã
inſtitutum, vel Adminiſtratorem,
ante admiſſionem poſtulationis à
Superiore, *cap. bonæ memoriæ 23. &*
ibi Abb. de elect.

23 Notandum verò, quod electo-
ribus impeditis currit tempus, ſi
impedimentum tollere poſſunt,
cap. his quibus, 60. de elect. Quando
enim remotio impedimenti de-
24 pendet à poteſtate impediti, locũ
habet regula; Qui poteſt facere,
vt poſſit, iam dicitur poſſe, *l. qui*
poteſt, ff. de regul. iur. Nec dicitur im-
peditus ille, qui de facili poteſt
25 impedimentum remouere, *Dec.*
ibid. n. 3. Proindè allegans impedi-
mentum, non ſolùm probare de-
bet, quod non potuit impedimen-
tum remouere, ſed etiam, quod
perfeciſſet quod facere intende-
bat, niſi fuiſſet impeditus, *text. no-*
tab. ſecundum Bart. in l. qui commea-
tus ff de re milit.

26 Quò verò ad abſentes, diſponi-
tur in *c. quia propter, §. illud autem,*
de elect. quod ſi quis ob iuſtum im-
pedimentum, iuramento, quate-

nus

nus opus ſit, probandum, accede-
re nequeat, vices ſuas alteri de
Collegio committere poſſit, *cap.*
ſi quis iuſto, de elect. in 6. Rota in Cala-
27 *guritana coram Ninot.* Qui tamen
ſic conſtitutus Procurator vnum
ſuo, & alium procuratorio nomi-
ne eligere non poterit, niſi ſit in
mandatis determinata Perſona,
dicto cap. ſi quis iuſto §. porrò. Quod
vltimum *à Concilio Tridentino, ſeſſ.*
25. de Regular. cap. 6. pręcipientes, vt
electiones celebrentur per ſecreta
28 ſuffragia, correctum fuit. Ità etiã
reſpondente Sacra Congregatio-
ne, per hæc verba. *Procuratores legi-*
timè conſtituti non excluduntur, dum-
modò non habeant ſpeciale mandatum
de Perſona eligenda, quia tunc votum
non poſſet eſſe ſecretum; & aliàs deci-
ſum referunt *Garz. de benef. p. 5. c. 5.*
n. 200. Tambur. de iur. Abb. tom. 2.
diſp. 5. q. 4. n. 6. & alii apud Barboſ. in d.
§. porrò. n. 15.

29 Ex quibus notare libet diffe-
rentiam in hac materia electionis
ab aliis negotiis, in quibus quili-
bet de Vniuerſitate Procuratorẽ
conſtituere poteſt, licèt non ſit im-
peditus, non ſic autem in electio-
nis materia, in qua videtur de iu-
30 re electa Perſona, ad quam ſpe-
ctat electio. *Abb. in d. §. illud autem,*
vbi ſubdit, quod ſi alii de Capitulo
vellent admittere Procuratorem
31 abſentis non impediti, non prohi-
bentur, licèt in textu dicatur. *In-*
terdicimus, quia huiuſmodi inter-
dictũ emanauit in fauorem alio-
rum, qui ſicut communicare poſ-
ſunt ius eligendi penitùs extra-
neo, *cap. ſcriptum, ubi idem Abb. n. 11.*
de elect. ità etiam, & multò magis
poſſunt admittere Procuratores
eorum, qui ſunt de Collegio. At-
tamen Rota contrarium tenuit
in *Leodien Præpoſituræ coram Pirtin-*
32 *ger, 30. Maii* 1639. *n. 11.* quod Pro-
curatores abſentium non fuerant
admittendi, ex quo non conſta-
bat de legitimo conſtituentium
impedimento.

33 Quatenus verò Capitulares nõ
conſiderentur uti ſingulares Per-
ſonæ, ſed ut Capitulũ, non ſolùm
in electionibus, ſed in aliò quo-
cumque actu debet eſſe legitimè
congregatum, in quo adſint duæ
34 adminus ex tribus Capitularium
partibus, quæ propterea dicuntur
conſtituere maiorem, & ſaniorẽ
partem Capituli, *Rota in Argenti-*
35 *neu Coadiutoriæ 2. Martii 1631. co-*
ram Ghiſilerio; tuncque valet quid-
quid facit maior pars illarũ dua-
rum partium, quia maior pars
Capituli cenſetur hoc facere, *l.*
nulli, & l. planè, ff. quod cuius. uniu. l.
3. ff. de decr. ab ordin. fac. Abb. in cap. 1
de his, quæ fiũt à maior. par. Cap. & in
cap. cum inter uniuerſas num. 9. cap. in
cauſis num. item 9. cap. quia propter, &
in cap. cum nobis num. item 9. & ſeqq.
de elect. vbi ad longum diſſerens,
an maior pars minorem monere
poſſit, ut accedat, ita quod ſi nõ
venerit, procedere poſſit ad ex-
36 pediendum ea, quæ incumbunt,
concludit, valere vocationem
per duas partes factam, ad conſti-
tuendam minorem in contuma-
ciam, ità quod ſe fuiſſe contem-
37 ptos, allegare nõ poterunt. Quod
ſi iſtę duę partes reſtringere velint
terminum iuris, ſine cauſa quidẽ
nequeũt, cum cauſa verò poſsũt,
quæ cauſa ſubeſſe intelligitur eo
38 ipſo, quod volunt Eccleſiæ pro-
uidere. Etenim terminus trium
Menſium præfixus fuit fauore
Collegii, cui idẽ Collegiũ repreſẽ-
tatum in duabus partibus, in fa-
39 uorem Eccleſiæ renunciare non
poterit, *Abb. loco cit.* Quandò ve-
rò Capitulum eſt congregatum,
etiamſi tertia pars recedat, non eſt
curandum, quia perindè eſt, ac ſi
40 vocata noluiſſet accedere. Sunt
enim paria, non venire, & uſque
ad finem non expectare, *cap. 1. de*
iudic. & cap. cæterum 11. *q.* 3. Si verò
duæ partes, vel ultra receſſerunt,
41 tertia pars nihil facere poterit,
quia

quia Capitulum in minori parte non repreſentatur *cap. Eccleſia de elect.* Quod tamen limitat idem *Abb. loco cit.* niſi terminus iuris inſtaret, quia tunc minor pars ad electionem procedere poterit, ex quo ius, ſeù dies interpellat pro homine. Videatur idē *Abb. in c. cū omnes de conſtit.* ubi de communi Canoniſtarū opinione tenet, quod quādo Vniuerſitas eſt congregata de mandato illius, qui poteſtatem habet congregandi, ſi non veniant, etiam maior pars venie-
42 tium poſſit Vniuerſitatis actum explicare, quia mandatum Superioris conſtituit in contumacia non venientes, quæ illos priuat facultate dandi vocem, ex quo non veniendo faciunt ſe alienos, *cap. cum Nobis, de elect. Ioann. Andr. in cap. in cauſis, eod. tit. Franc. Marc.*
43 *dec. 785. p. 1.* Si verò nō eſt aliquis, ad quem ſpectet conuocatio, tunc ſi pręfixus fuit terminus illius actus, minor pars poterit vocare maiorem, & non accedente poterit actum explicare, quod idem eſt, ſi maior pars recedat, *Innoc. & Abb. in dicto cap. cum omnes de conſtit. & in d. cap. cum nobis de elect.* Cui non obſtat, quòd Capitulum in maiori parte cōſiſtat, ſcilicèt in duabus ex tribus partibus per iura ſupra deducta; quia hoc verū eſt, dū Collegium eſt in
44 congregando, ſed poſtquam eſt congregatum, maior pars præſentium ſufficit, *Gloſſ. & Abb. in d. cap. cum inter, & cap. cum Nobis de elect.* adeò, & in tantum, quod ius Vniuerſitatis, aliis abſentibus, in uno reſidere poſſit, *l. ſicut, ff. quod cuius. vniu. & cap. gratum de poſtul. Prælat.* Quandò autem in Vniuer-
45 ſitate congregata eſſent plures, quàm duæ partes, tūc maior pars duarum partium non ſufficeret, ſed requireretur maior pars Congregatorum, *Innoc. in cap. 2. de non. oper. nunc. Franc. Marc. d. deciſ. 785. n. 7. p. 1.*

46 Vtrum duæ partes minorem citare poſſint? Videtur dicendum negatiuè, quia citatio ſpectat ad Iudicem, qui iuriſdictionem habeat, duæ autem partes nullam in tertiam habēt iuriſdictionem, ac proindè illam citare nequeūt, ſed ſimpliciter monere, ac requirere, *Innoc. & Abb. ubi ſupra.* Vbi
47 verò conuocatio Capituli ſpectat ad Decanum, ſeù Seniorem, hic non habet poteſtatem reſtringēdi terminum iuris, cum talis terminus in fauorē Collegii ſit præ-
48 fixus; cui propterea Decanus, aut Senior derogare non poteſt *cap. ſi diligenti de for. comp. cap. ad Apoſtolicam, de Regul. facit cap. indultum, de reg. iur. in 6.*

Quando vna Eccleſia eſt alteri principaliter, & ad inuicē vni-
49 ta, itaut idem ſit vtriuſque Prælatus, tunc in electione facienda, hęc duo Collegia inſimul conuenire debent, *argum. cap. Paſtoralis, de Regul.* vel ſaltem alternis vicibus ſibi Prælatum eligere, *argum. Clem. 2. de iurepatr.* primam electionem incipiendo à Collegio Eccleſiæ primò nominatæ in vnione, vel ponere ſortem, quia non videtur obſtare *cap. fin. de Sortileg.* vbi prohibetur, electionem fieri per ſortem, hic autem agitur tantùm de loco, vbi electio ritè celebrari debeat, quod non videtur prohibitum. Quidquid tamen ſit de hoc, indubitati iuris eſt, quod hæc duo corpora ad electionem
50 communis Prælati cōuenire debent, quia quod omnes tangit, ab omnibus approbari debet, *cap. ad hæc de offic. Archid.* & vtrumque Capitulum ius habeat eligendi ex diſpoſitione *cap. 1. de elect. cum concord.*

51 Quod ad vocationem abſentium attinet, notandum in primis, quod vel vocem non habent, vt ſi quis ſit impubes, vel in Diaconatus Ordine non conſtitutus, & tunc

tunc non ſunt vocandi. Quod ſi
vocem habeant, aut ſunt abſentes
ex neceſſitate, aut ex voluntate:
Si ex mera voluntate, pariter non
ſunt vocandi, *Bar. in l. omnes Populi*
ff. de iuſt. & iur. Abb. in cap. cum om-
52 *nes, n.7. de conſtit.* Si autẽ ex neceſ-
ſitate, aut ex propria culpa, veluti
propter delictum expulsi, vel re-
legati, & tunc etiam vocandi non
ſunt, *argum. l. amiſſione, §. qui deficiunt*
ff. de capit. dimi. aut ſine culpa e. g.
propter timorem Tyranni, ſeù cõ-
trariæ partis, & tũc vocari debẽt,
ad hoc ſaltem, vt Procuratores
mittant.

Super quorum abſentium vo-
catione tres inueniuntur ſenten-
tiæ, quarum prima eſt, vt illi tan-
53 tùm ſint vocandi, qui commo-
rantur intra Prouinciam, non au-
tem qui extra Prouinciam, cum
in *cap. quia propter, de elect.* ſtatua-
tur, vt ad electionem vocen-
tur ij, qui commodè vocari poſ-
ſunt, illi tantùm commodè vo-
cari queunt, qui degunt intra
54 Prouinciam. Nomine autem
Prouinciæ intelligendum eſt de
vſuali, ſecundum ſcilicet quod
appellatur Prouincia, e.g. Tuſcia,
Lombardia, Romandiola, & non
ſecundum intellectum *c. ſcitote 6.*
q.3. vbi dicitur, quod illa ſit Pro-
uincia, quæ vnum Regem habet,
& vnum Metropolitanũ; etenim
hodiè multæ appellantur Pro-
55 uinciæ, quæ neque Epiſcopos
habent.

Secũda opinio eſt, ut nõ ſit curã-
dum, an aliqui Capitulares ſint in-
tra, vel extra Prouinciam, ſed
ſolùm inſpici debere, an commo-
dè vocari poſſint, cũ dari queat,
56 vt quandoq; aliquis exiſtens ex-
tra Prouinciam, ſit vicinior Ec-
cleſiæ, de cuius prouiſione agi-
tur, quàm alius moram trahẽs in-
tra eandem Prouinciam, fortè ſa-
57 tis amplam. Qualiter autem di-
catur, quem comodè vocari poſ-
ſe, difficile fore dare, certam re-
gulã ſed remittendũ Iudicis arbi-
trio, illius ſcilicèt, ad quem ſpe-
ctat electionis confirmatio, *Abb.*
in cap. cauſam num.3. de elect.

Tertia ſententia nihil aliud in-
tendit, quàm ſtandum eſſe con-
ſuetudini, *Abb. l. cit. num.5.*

Qua conſuetudine ceſſante, vt
dicam, quid Ipſe ſentiam, quod ad
euitandum contemptum attinet,
58 crederem, quod ſicuti de iure nõ
poteſt quis trahi ultra tres die-
tas, ſcilicèt ultra ſexaginta mil-
liaria, cum dietæ legalis calcula-
tio fiat viginti milliariorum pro
qualibet die, *l.3. ff. de verb. ſignif. &*
l.1. in princ. ff. ſi quis caut. Rota coram
Seraph. deciſ. 501. num.3. Sic non te-
59 neri Capitulares mittere nunciũ
ad vocandos abſentes ultra tres
dietas; ultra quas ſufficere, ſi con-
ſignentur literæ miſſiuæ publico
Tabellario, qui diuerſis nomini-
bus appellatur in Italia, Corrie-
re, Procaccio, &c. faciendo illas
adnotare in ipſius libro, & iuxtà
morem francãdo, quatenus opus
ſit. Cum enim agatur de euitan-
do cõtemptu, ſufficit feciſſe quod
60 in ſe eſt, ſicuti quando ignora-
tur, ubi degunt abſentes, ſufficit,
ad publicam plateam in ſcriptis
citaſſe ex generali conſuetudine
omnium Tribunalium.

Vnam regulam ponit *Abb. in c.*
in Geneſi, ſub num.11. de elect. quam
dicit mente tenendam, quia deſe-
uit non ſolùm in electionibus, ſed
in quolibet actu collegialiter ex-
pediendo, ſcilicet, vt non valeat
quidquid facit maior pars præſẽ-
61 tium, niſi ſit maior pars reſpectu
etiã illorũ, qui vocãdi erant, E.G.
ſi in Vniuerſitate ſit duodecim, &
undecim ſe congregent, non vo-
cato duodecimo, non valebit id,
quod fiet per ſex, quia computa-
to abſente non vocato, non repe-
ritur cõcluſio facta à maiori par-
te totius Capituli. Adeò enim

62 urger abſentium vocatio, vt per
contemptum unius tantùm caſſe-
tur electio, *cap. quod ſicut, & c. quod
venerabilem de elect. Rota in Argen-
tinen. Coadiutoriæ 2. Maii* 1621. *corã
Ghiſilerio.* Quod intellIgendum eſt,
quatenus nõ vocatus habeat vo-
cem in Capitulo, aliàs ſecus, ut di-
ximus ſupra, & habetur *cap. ex*
63 *eo, de elect. in* 6. Caſſarique poteſt
electio ob contemptum, etiam
poſt eiuſdem confirmationem, at-
que electi conſecrationem, *tex. in
dicto capitulo quod ſicut, §. ſuper
eo, & ibi Doctores de elect.* Niſi ta-
men contempti fuiſſent præſen-
64 tes, quando emiſſum fuit edictum
pro confirmatione, quia tunc ta-
centes ampliùs contradicere non
poſſunt, *Abb. in d. §. ſuper eo num.* 3.
per text. in cap. fin. de elect. in 6. Qua-
65 tenus autem ſecuta ſit confirma-
tio, proſequi debent contemptũ
intra tempus datum ad eligendũ,
ideſt intra tres Menſes, aliàs non
audientur, *Abb. loc. cit.*

66 Dicitur autem contemptus il-
le, qui verè, & legitimè vocatus
non fuit, ſeù nominatus, aut cita-
tus. Super quo dicit *Abb. in cap.
Eccleſia veſtra, il* 2. *de elect.* Quod ſi
67 quis Capitularis citatus intereſſe
noluerit præfixioni termini, non
per hoc renunciaſſe videtur iuri
eligendi, cum iſta ſint diuerſa;
propterea terminus præfixus in
Capitulo ſibi denunciarI debet, &
requiri, vt compareat in termino
68 eligẽdi, ex cõmuni regula, quod
licèt quis fuerit contumax in uno
articulo cauſę, nihilominus ci-
tari debet ad ea, quæ poſtea oc-
currunt, ex quo citatio fuit ſpe-
cialis ad vnum actum, *gloſ. in cap.
eum qui, de dol. & contum.* Ex quibus
69 concludit *ibidem Abb.* quod aut
abſens interfuit præfixioni termi-
ni, & non debet amplius citari,
quia electioni intereſſe nolle vi-
detur, *cap. cum dilecti, cap. cum inter,
& cap. in cauſis, de elect.* aut non in-
70 terfuit pręfixioni termini, & tunc,
aut fuit citatus ad terminum præ-
figendum, aut non; ſi non voca-
tus, ſciuit tamen præfixionem
termini, non debet amplius vo-
cari, quia ex quo eſt certus, am-
plius certiorari non debet, *c. eum
qui certus, de regul. iur. in* 6. *l. fin. ff. de
action. empt.* Sic etiam ſi Ignorauit
71 præfixionem termini ex malitia
ſua, vtporè quia ſe abſentauit, nè
perueniret ad notitiam ſuam, nõ
eſt amplius requirendus, ſed ha-
bendus pro citato, *cap. quoniam,
72 §. porrò, vt lit. non cont.* Quandò ve-
rò citatus non fuit ad præfigendũ
terminum, citari, ſeù vocari de-
bet ad electionem, quantumcũq;
ſciuerit pręfixionẽ termini, quia
huiuſmodi intimatio, non ſolùm
fit pro notitia, ſed requIritur de
iuſtitia. Super quo tamen titu-
bat idem *Abb. ibid. num.* 9. ex eo
quia in *cap. quia propter de elect.* di-
citur ſolùm, quod electio fiat, præ-
ſentibus omnibus, qui volunt in-
tereſſe, ac proindè cum iſte ſciue-
rit præfixionem termini, & non
cõparuerit, in hoc iuri ſuo renun-
ciaſſe videtur.

73 Illud non omittendum, quod
contemptus, ad effectum retra-
ctandi electionem, à ſolis contẽ-
ptis allegari poteſt, & per conſe-
quens ipſis tacentibus, neque à Iu-
dice, neq; à Capitulo, quod pro-
batur ex eo, quia non vertitur
ibi publica, ſed priuata utilitas, cũ
74 poſſit contemptus iuri introdu-
cto renũciare, & quieſcere, quod
non poſſet, ſi de publica utilitate
ageretur, *cap. ſi diligenti, de for. comp.
Abb. in cap. in Geneſi num.* 10. *de elect.*

75 Vtrum autem contemptus, cõ-
ſentiendo ex poſt facto, validare
poſſit electionem nullam ex defe-
ctu ſuffragii ſui, quo, ſi fuiſſet
præſens, numerum maioris partis
compleuiſſet, negatiuè tenent
*gloſſ. Innoc. Ioann. Andr. & alii com-
76 muniter in cap. Eccleſia veſtra il* 2. *&
ibi*

ibi Abb. num. 10. *de elect.* quia publi-
cato ſcturinio, debet is eligi, in
quem omnes, vel maior pars con-
ſenſerit, per *text. ad lit. in cap. quia*
propter de elect. ac propterea ad va-
liditatẽ electionis oportet, quod
electus habuerit maiorem partẽ
votorum in ſcrutinio; quod ſi
huiuſmodi maiorem partem non
habuerit, electio fuit ipſo iure
nulla, *cap. Eccleſia il* 1. *& d. cap. quia*
propter de elect. & per conſequens
77 ex conſenſibus poſtea datis, con-
ualidari nequit, *cap. auditis, &*
ibi DD. eod. tit. in nihilo releuante
78 ſententia Goffredi, quod huiuſ-
modi conſenſus, vltimò datus, re-
trotrahatur, ideoque haberi de-
beat, ac ſi fuiſſet præſtitus ab ini-
tio, per *cap. ratihabitionem, de reg.*
iur. in 6. primò, quia Capitulum
non eligit nomine contempti, ac
proindè ratihabitio locum habe-
re non poteſt per aliam regulam
ratum quis, eod. tit. de regul. iur. in 6.
Secundò, quia etiamſi elegiſſent
nomine contempti, adhuc rati-
habitio intrare non poſſet, cum
79 obſtante publicatione ſcrutinii,
retroactus fieri nequeat, ad nota-
ta per *Bar. in l. is qui pro emptor. ff. de*
uſucap. Abb. in d. cap. Eccleſia veſtra
80 *il* 2. *num.* 10. Et per conſequens cõ-
ſenſus cõtempti ſuperueniens ni-
hil aliud operari poteſt, niſi, vt nõ
caſſetur electio, aliàs valida, quæ
ipſo proſequente contemptum,
caſſari deberet, per *text. in cap. quod*
ſicut, ubi Abb. num. 9. *de elect.* ubi
81 quando electio tenuit, utpotè fa-
cta præſentibus duabus Collegii
partibus, & à maiori parte, tunc
rata poteſt haberi per cõtemptos,
non ad effectum, vt per ipſorum
conſenſum conualidetur, ſed ſo-
lùm, vt defendatur à iure retra-
ctationis, & caſſationis. Quod ſi
à principio fuit nulla, quia facta
à minori parte Capituli, per con-
82 ſenſus particulares ſuperuenien-
tes, conualidari non poteſt, iuxta
iura ſupra deducta, & per *text. in*
cap. auditis, de elect.

83 Si daretur caſus, quod fierent
duæ electiones in diſcordia, vt fre-
quenter accidit, utrum contem-
ptus unã electionem impugnare,
& alteram approbare poſſit? Af-
firmatiuè tenet *Ant. de Butr. in d. c.*
Eccleſia veſtra il 2. *de elect.* hac ratio-
ne, quia iſte contemptus cum
fuerit ab initio à toto Capitulo, &
84 à ſingularibus, remittere poteſt
iniuriam reſpectu aliquorum, qui
fecerunt unam electionem, & re-
ſpectu aliorum contemptum pro-
ſequi. Attamen *gloſſ. in eod. cap.*
Eccleſia veſtra, in verbo valebat, ſen-
tit contrarium, quia dictæ duæ
electiones, cum proceſſerint ex
eodem ſcrutinio, in quo iſte fuit
85 contemptus, non poteſt idem
ſcrutinium pro parte approbare;
& pro parte impugnare, *argum.*
cap. cum olim, de cenſi. Quam dicit
bonam conſiderationem *Abb. in*
eod. cap. Eccleſia veſtra num. 10. licèt
ipſe vacillando hinc indè diſcur-
rat. Et ut verum fatear, cum in
eodem ſcrutinio non poſſit ab u-
traque parte haberi maior voto-
rum numerus, ſi contemprus ele-
ctionem legitimam approbat, in
quam maior pars conſenſit, impu-
gnatio minoris partis eſt ſuper-
flua. Si verò approbat electionem
factam à minori parte, cum cen-
ſeatur per conſequens approbare
ſcrutinium, videtur mihi poriſſi-
ma ſupradicta ratio, quod idem
ſcrutinium contemptus pro par-
te approbare, & pro parte impu-
gnare non poſſit, & conſequenter
neque inſtare pro caſſatione ele-
ctionis factæ à maiori parte.

86 Cæterum indubitati iuris eſt,
non poſſe Capitulum, ſeù Capitu-
lares, ut ſupra tetigimus, Sede
plena, ad electionem procedere,
text. ad lit. in cap. bonæ memoriæ il 2.
de elect. ubi Papa nullam declarat
electionem Capituli Cremonenſis

ob contemptum unius, cauſa ſtu-
dii commorantis in Ciuitate Re-
gii,non obſtāte quod citatus fuiſ-
ſet,quia citatio emanauit à Capi-
tulo,nondum Epiſcopo vita fun-
cto,licèt in extremis, & deſperata
vita laboraret,& *cap. Epiſcopo* 8. *q.*
1. ubi poſt obitum quieſcentis ha-
bent Clerici poteſtatem eligendi,
nec non in *cap.nullus* 79.*diſt.*ubi di-
citur,non eſſe deueniendum ad e-
87 lectionem, niſi à tertio depoſitio-
nis die:Et licèt in *d.cap.bonæ memo-
riæ* pro caſſatione electionis ad-
ducantur duæ cauſæ, ſcilicèt con-
temptus Canonici, & quod Cor-
pus Epiſcopi ſepulturæ nondum
fuerat traditum, attamen *gloſſ.* &
88 *Abb.ibid.num.*11. tenent, quod cō-
temptus Canonici potiſſima cau-
ſa fuit, aliam verò de corpore,
ſepulturæ nondum tradito, fuiſſe
cauſam impulſiuam tantùm, quia
fuiſſet quidem honeſtius aliter
facere, ſed caſſationem electionis
operari non valuiſſe, Quod pro-
89 batur etiam ratione,quia tempus
trium Menſium ad eligendum in-
cipit currere à die obitus, ſecun-
dum *Ioann.Andr.*ac proindè ſi Ca-
pitulū,niſi peractis exequiis,elige-
re poſſet,verteretur in ipſius præ-
iudicium,contra commune axio-
ma, quod non valenti agere non
90 currit tempus, *cap. quia diuerſita-
tem,de conceſſ.præben.*

Patet igitur, quod tractatus e-
lectionis,ante mortem Prælati, in
extremis conſtituti fieri nequit,
91 cum diſtinctione tamen, quia ſi
tractaretur tantùm de moribus,
vita,ac dignitate alicuius perſo-
næ ad Prelaturam, hoc nō eſſet il-
licitum, dummodò non delibera-
92 rent, *Abb.in d.cap. bonæ memoriæ,
ſub num.*11. Tractatus verò delibe-
ratorius,ac definitorius, eſt omni-
nò illicitus, non ſolùm quando
concluderent Electores intra ſe,
verùm etiam,quando ordinaren-
tur aliqua, ad futuram electionē
ſpectantia,e.g. ſi locum electionis
faciendæ deputarent, vel abſen-
tes citarent, cum talis ordinatio
prohibita ſit à iure, iuxta ſupra
deducta, *Franc. Marc. deciſ.* 1041.
quod locum habet in omni tra-
ctatu ambitioſo, conuentionali,
pactionali,conditionali,ſeù aliter
inhoneſto, *Innoc.& Hoſt. quos citat*
93 *Abb.in d.cap.bonæ memoriæ.* Atta-
men huiuſmodi tractatus electio-
nem ipſo iure non annullat, poſt
mortem Prælati deindè factam,
cum hoc non reperiatur in iure
94 diſpoſitum, ſed annullari debet,
quatenus facta de illo, pro quo
præceſſit tractatus, & ordinatio,
viuente Prælato, utpotè facta cō-
tra iuris tenorem ex ſupradictis:
95 Sicuti Electores propter dictum
illicitum tractatum,& ordinatio-
nem non ſunt priuati iure eligen-
di, cum hoc pariter non ſit in iu-
re diſpoſitum, ſed ob rem illicitā,
96 quam fecerunt, priuandi viden-
tur. Quinimò ſi à priori tracta-
tu receſſiſſent, aliam perſonam
97 debitè eligendo, non eſſet talis
electio retractanda, licèt ipſi Ca-
pitulares puniri poſſent, quia cō-
tra iuris diſpoſitionem egiſſent,
*c.2.de maior.obed.& Abb.l.cit.nu.*12.
in fin.
98 Vtrum introduci poſſit ex cō-
ſuetudine, ut Capitulum, & Ca-
nonici ad electionem non proce-
dant, niſi prius denunciata Prin-
cipi Seculari morte Prælati, pro
electione futuri,ipſius aſsēſū perā-
tur? Affirmatiuè tenere videtur
Innoc.in c.quod ſicut, & Abb.in c.1.n.
9.*de elect.*aliter caſſandam electio-
nem, veluti contra conſuetudinē
attentatam, *argum.can.lectis 63.diſt.*
Præſertim cum poſſit Princeps
obiicere contra electum,quod eſt
ſibi in regimine ſuſpectus,illumq;
non admittere, de eo non confi-
dens, nè forte ſecreta Regni ſit
aduerſariis reuelaturus.Quod re-
petit in *eod.cap.quod ſicut,§.ſuper eo,
n.7.*

num.7. ubi poſtquam *n.2.* dixerat,
quod in electione Prælatorum nō
debet de iure prius requiri Re-
gius aſſenſus, etiam ipſo Rege ſic
poſtulante, & appellante, nè aliter
fiat electio, etiam ſi Rex ſit patro-
nus Eccleſiæ, ut notatur *ibid. i gloſ.*
ſubdit poſteà, quod contrarius u-
ſus eſt potiùs abuſus, ideoque ta-
lis conſuetudo introduci non poſ-
ſit, ut electio retractetur ex eo,
quod poſtulata non fuerit à Prin-
cipe eligendi licentia, cum in
99 electionibus liberum eſſe debeat
arbitrium, *cap. quiſquis, ubi gloſſ. &*
Abb. nu. 6. de elect. Et ſi Electores
conſenſum Principis Secularis re-
quirere tenerētur, vix poſſet abeſ-
ſe metus, & Secularis impreſſio
contra diſpoſitionem *text. in d. c.*
quiſquis.

Verū de hac materia latè *Franc.*
Marc. deciſ.1026. per tot. p. ubi poſt
hinc, indè deducta, concludit *n.9.*
benè poſſe conſuetudinem intro-
duci, quod mortuo Prælato, ante
noui electionē, annuncietur Prin-
cipi, ut habeatur eius conſenſus
eligendi, propter intereſſe ipſius
Principis, non de certa perſona,
ſed quod Princeps admoneat Ca-
pitulum, ad eligendum aliquem
bonum virum, & ſibi fidelem, qui
defendat Eccleſiam ab oppreſſio-
nibus aliorum, & ne quid praui-
tatis in electione intercedat, quod
dicit menti tenendum.

100 Attamen propter opinionem
ipſius *Rebuffi* non videtur recedē-
dum à diſpoſitione *cap. cum terra*
14. de elect. ubi conſuetudines hu-
iuſmodi, quæ redundāt in graua-
men, & perniciem Eccleſiaſticę li-
bertatis, penitus abolentur.

Addendum pro complemento
huius §. quod licèt poſt publica-
tionem ſcrutinii nō poſſit fieri ac-
ceſſus, cum hoc ſpeciale ſit in ele-
ctione Summi Pontificis; Attamē
101 *Franc. Marc. deciſ.934. num.3. p.1.*
tenet, quod in electionibus Mo-
nialium, in quibus requiruntur
duæ partes ſuffragiorū, fieri poſ-
ſit acceſſus, etiam publicato ſcru-
tinio, de minori partę ad maiorē,
non è contra, per *cap. indemnitati-*
bus, de elect. in 6.

§. III.

De Electionis Forma per Scrutinium.

SVMMARIVM.

Electionis forma tripliciter poteſt dici Canonica. num. 1.
Electionis Canonicæ forma. 2.
Electionis forma per ſcrutinium. 3.
Electiones fieri debent per vota ſecreta. 4.
Concilium Tridentinum an derogauerit cap. quia propter. 5.
Concilium Tridentinum modificauit formam cap. quia propter. 6.
Maiori parte votorum exiſtente, non inquiritur amplius de ſaniore. 7.
Dictiones meriti ad meritum, & zeli ad zelum, ſunt tantùm de ſtylo antiquo. 8.
Concilium Tridentinum locum habet in electionibus ad Cathedrales. 9.
Electio fieri debet per congregatos in unū. 10.
Capitulariter fieri, & fieri in Capitulo. 11
Scrutatores non debent eſſe ultronei, ſed aſſumpti. 12.
Scrutatores, quod ſint aſſumpti à Capitulo, an ſit de ſubſtantia. 13.
Scrutatores potentes ſi eligantur, appellari poteſt. 14.
Scrutatores debent eſſe tres. 15.
Scrutatores debent eſſe de gremio Capituli. 16.
Vota per Scrutatores ſecretè debent exquiri. 17.
Teſtes adhiberi poſſunt in Scrutinio. 18.
Vota, ſeù ſuffragia meliùs dari per Schedulas. 19.
Vota ſecreta præſtat, ut dentur in omnibus actibus Collegialibus. 20. & 21.

Vo-

Vota ſigillatim debent exquiri. 22.

Teſtes plures in eodem examine committeri non debent. 23.

Vota omnium præſentium exprimi debét. 24.

Vota redigi debent in ſcriptis. 25.

Vota in ſcriptis redigi debent ab uno ex Scrutatoribus. 26.

Vota publicari debent in communi. 27.

Votorum debet fieri collatio numeri ad numerum. 28.

Appellatio non datur à collatione votorum. 29.

Eligi debet ille, in quem maior pars conſenſit. 30.

Maior pars eligentium, quæ dicatur. 31. & 32.

Nomina omnium Electorum adnotari debent in principio iuſtrumenti. 33.

Electio communis fieri debet per unum de Capitulo. 34.

Electio communis debet fieri ſtatim poſt collationem votorum. 35.

Electiones particulares ſunt tantùm nominationes. 36.

Electio ſolemniter publicari debet. 37.

Miſſa audienda eſt, & ſacra refectio ante electionem. 38.

Electores omnes iurare debent. 39.

Scrutinio publicato, Electores variare nõ poſſunt. 40.

Electores, dato ſuffragio, functi ſunt eorũ officio. 41.

Eligentes quando variare poſſunt. 42. & 44.

Poteſtas eligendi an competat Capitularibus iure proprio. 43.

Compromiſſarii quando variare poſſunt. 44. & 45.

Duæ Electiones ſi fiant cum votis æqualibus, fit locus gratificationi. 46.

Ab electione quando appellari poſſit, remiſſiuè. 47.

Expenſæ pro electione, quænam fiant ab Eccleſia. 48. & 49.

Conſuetudo, quòd in electione expenſæ fiãt ab Eccleſia, non valet. 49.

In Electionibus inferiorum Dignitatum, an locum habeant ſtatuta pro Cathedralibus. 50. & ſeqq.

Prælati quales dicantur Sponſi. 51.

Eccleſiæ qualiter dicantur viduatæ per obitum Prælati. 51. & 52

Maiorum Dignitatũ prouiſio eſt hodiè reſeruata per regulas Cancellariæ. 53.

Leodienſes priuilegiati in electionibus primarum Dignitatum. 54.

Electiones Abbatum Regularium an fieri debeãt, iuxta diſpoſita de Cathedralibus. 55.

Abbates Regulares quinam dicantur Sponſi. 55.

Eligi non poteſt in Abbatem Regularem, qui non eſt expreſsè profeſſus illius Religionis. 56.

Aſſumi nõ debet in Magiſtrum, qui prius non fuit diſcipulus. 57.

Regularia Beneficia dari debent expreſsè profeſſis illius Religionis. 58.

Religioſum habitum quis aſſumere non debet ſub ſpe, vt fiat Abbas. 59.

Abbatum electio pertinet ad Monachos eiuſdem Monaſterii. 60.

Electio coarctata ad certas perſonas, vel genera perſonarum, non admittitur à Rota. 61.

Forma inſtrumenti electionis per ſcrutinium. 62.

1 QVod ad formam electionis attinet, licèt tripliciter poſſit appellari Canonica: Largè ſcilicèt, quando tenuit de iure naturali, quia interuenit conſenſus eligentiũ, & electi, ſed non ſecundũ iuris poſitiui diſpoſitionẽ: Strictè, quando tenuit de iure naturali, & interuenerunt, etiam ſubſtantialia iuris poſitiui, ſed non ſolemnia: Et ſtrictiùs, quando tenuit de iure naturali, & interuenerunt omnia requiſita de iure poſitiuo, ſiuè ſint ſubſtantialia, ſiuè de ſolemnitate non ſubſtantiali, *Abb. in c. quod ſicut §. ſuper eo, & in fin. de electione, Franc. Marc. deciſ 50. p. 2.*

2 Propriè tamen electio Canonica eſt illa, cuius forma præſcribitur in *Can. 24. Concilii quarti Lateranenſi*, ſub Innocentio Papa Tertio translatiuè in

cap.

cap. qnia propter, de elect. & dicitur
Canonica, vtpotè in d. Canone
Conciliari ſtatuta, *Rota in Tre-
ueren Abbatiæ Sácti Martini, 24. Ia-
nnarii 1625. coram Coccino.*

Plura tamen vltra Statuta
in d. cap. qnia propter, requiruntur,
ad hoc vt electio per ſcrutiniũ
ſuſtineri poſſit, quorum nonnul-
la tangunt electi perſonam, no-
tata ſupra *hac ead. Sect.* §. 1. nonnul-
la facultates eligentium, pari-
ter adnotata ſupra *hac ead. ſect.* §.
2. cætera verò modum, & formã
eligendi, de quibus mox dicemus.

3 Igitur eligendi forma, quæ di-
citur per Scrutinium, traditur in
d. cap. quia propter de elect. quod vi-
delicet, *præſentibus omnibus, qni de-
bent, volunt, & poſſunt commodè inte-
reſſe, aſſumantur tres de Collegio fide
digni, qni ſecretè, & ſigillatim vota
cunctorum diligenter exquirant, & in
ſcriptis redacta mox pnblicent in com-
muni, nullo prorſus appellationis ob-
ſtacnlo interiecto, ut is collatione ha-
bita, eligatur, in quem omnes, vel ma-
ior, & ſanior pars Capituli conſenſerit.*

4 Verùm, quia poſtmodum Con-
cilium Tridentinum *ſeſſ. 25. de Re-
gular. cap. 6.* præcipit, omnes ele-
ctiones ita fieri debere per vota
ſecreta, ut ſingulorum eligentiũ
5 nomina nunquam publicentur,
orta fuit controuerſia inter DD.
vtrum per dictam diſpoſitionem
Concilii Tridentini ſublata fue-
rint ſtatuta in *d. cap. quia propter?*
Communis tamen ſententia ne-
gatiuè tenet, prout etiam firma-
vit *Rota in Meten Monaſterii 5. Iulii
1621. coram Coecino, & in Treneren
Abbatiæ Sancti Maſſimini 20. Nonẽ-
bris 1624. coram eodem Coccino, con-
firmata die 24. Ianuarii 1625. coram
eod.*

6 Nihilominus negari non po-
teſt, quin per Concilium Triden-
tinum *d. c. 6.* modificata fuerit eiuſ-
dẽ *c. qnia propter* diſpoſitio; cũ enim
eligentium vota amplius publica-
7 ri non poſſint, ſed omninò ſecre-
ta debeant eſſe, factum eſt, ut nõ
inquiratur ulteriùs, quænam ſuf-
fragiorum pars ſit ſanior, ſed tan-
tummodo, quæ ſit maior; qua-
propter cenſenda eſt ſemper vali-
da electio, à maiori ſuffragiorum
numero facta, dummodò ipſa
vota ſint legitima, nec ullam pa-
tiantur exceptionem, perſonaque
electi ſit digna, quia maior pars
ſemper præſumitur ſanior, *cap. Ec-
cleſia veſtra 67. de elect.* niſi conſter
de indignitate perſonæ electæ,
*Suar. de Relig. tom. 4. tract. 8. lib. 2. c. 5.
num. 13. Sigiſm. à Bononia, tract. de
elect. dnb. 38. num. 8. Tambur. de iur.
Abb. tom. 1. diſp. 5. q. 6. num. 21. & alii*,
quos citat Barboſ. *in dicto cap. quia
8 propter. ſub n. 27.* Ex quibus infer-
tur, quod dictiones, meriti ad
meritum, & zeli ad zelum, addu-
cuntur hodiè in inſtrumentis
electionum de ſtylo antiquo,
quia reuera ad nihil inſeruiunt;
cum cæteroquin ex ſupradictis,
quatenus ad hoc attinet, attenda-
tur tantùm maior pats ſuffragio-
rum, & dignitas perſonæ electæ.
Neque obſtat, quod Concilium
Tridentinũ, *d. cap. 6.* loquatur tan-
tùm de Regularibus, quia mul-
tò magis locum habere debet in
9 electionibus ad Cathedrales Ec-
leſias, vbi maius vertitur pericu-
lum potentiæ, inimicitiarum, &c.
facit *cap. vbi periculnm de elect in 6.*

Igitur diſpoſitione *dicti cap. quia
propter, & aliorum iurium, tàm in an-
tiquis, quàm in 6. clem. & extran.* ad
19 Canonicam electionem requiri-
tur primò de ſubſtantia, vt fiat
per congregatos in vnum, vt di-
citur in textu, quia non ſuffice-
ret conſenſus eligentium ſingula-
riter, & extra Capitulũ. e. g. Do-
mi, vel alibi præſtitus, *Abb. in d. c.
quia propter n. 12.* vel etiam in
loco materiali Capituli, ſed non
capitulariter, *Rota in Argentinen
Coadintoriæ 2. Martii. 1631. coram*

Gh ſilerio, deciſ.36. p.6.recent. ubi a-
liud eſt fieri Capitulariter, & a-
liud fieri in loco Capituli, *Seraph.*
11 *deciſ.* 1247. quod eſſe generale in
omnibus expediendis per Capitu-
lum, tenet Abb. *d.n.* 12. contra *gloſſ.*
in cap. 1. de rebus Eccl. non alien. de
qua plura dicemus inferiùs, vbi
de conſenſu Capituli, ſeù Capitu-
larium in dando per Sanctiſſ. Coa-
diutore cum futura ſucceſ-
ſione.
12 Requiritur ſecundò, quod fide
digni Scrutatores aſſumantur à
Capitulo, alioquin ſe vltrò inge-
rentes redderentur ſuſpecti, *argum.*
l. quæ omnia ff. de procur. Quod tamē
13 an ſit de ſubſtantialibus, dubitat
Abb. *ibid. n.* 13. ſubdens, quod ſi tres
de Collegio, ſeù Capitulo cōgre-
gato, aliis videntibus, & tacenti-
bus, inciperēt aliorum vota ſcru-
tari, & demum Capitulo non cō-
tradicente, & ſeruatis aliis omni-
bus de iure ſeruandis, ſequere-
tur communis electio, talem ele-
ctionem valere, quia cum agatur
de re meritoria, & cōcupiſcibili,
qualis eſt prouiſio Eccleſiæ, tacē-
tes haberentur pro conſentienti-
bus. Contra tamen. *Rebuff. in rubri-*
ca de reg. ad Prælat. nomin. §. vlt. vbi
14 etiam, quod ſi potentes, & terri-
biles eligantur Scrutatores, erit
iuſta cauſa appellandi. Et iuxta
praxim hodiernam Scrutato-
res de fideliter exercendo, iurare
debent.
15 Requiritur tertiò ex *eod. c. quia*
propter, quod Scrutatores aſſum-
pti ſint tres, & non plures, vel pau-
ciores, Abb. *& omnes ibid. commu-*
niter. Et quidem de gremio Capi-
tuli, ſeù uacantis Eccleſiæ, *text. ad*
lit. ibid. vbi Innoc. Ioann. Andr. *& a-*
lii cum Rota in Meten Monaſterii, dec.
312. tom. 2. p. 4. & in Treucren Abba-
tiæ coram Coccino, deciſ. 574. *ead. p. 4.*
tom. 3. recent. in quibus hæc requiſi-
ta magiſtraliter diſcutiuntur.
17 Quartò requiritur ex *eod. cap.*
quia propter, quod ſingulorum Ca-
pitularium ſuffragia, & eligentiū
vota per Scrutatores ipſos ſecre-
tè exquirantur, vt in *d. dec.* 574. vbi
pro tertia nullitate electionis ad-
ducitur, quod Scrutatores non
de gremio Capituli, ſeù Collegii
ſcrutati fuerunt eligentium vota,
aſſidentibus Scrutatoribus de
Collegio.
18 Poſſe tamē duos, vel plures teſtes
adhiberi, nè Scrutatores aliter re-
nuncient, quàm ab eligentibus di-
ctum fuit, Auctor eſt Innocen-
tius, quem non improbat *Abb. in*
d. cap. quia propter, ſub n. 13.
10 Vera tamen praxis eſſet, huiuſ-
modi ſuffragia dari per ſchedu-
las, vt obſeruatur in electione
Summi Pontificis, ex diſpoſitione
Cæremonialis Gregoriani, vbi da-
tur forma taliter illas publicandi,
vt legatur quidem nomen electi,
ſed non eligentis introſcripti. In
aliis verò Capitularibus actibus,
licèt de iure nō requiratur, quod
uota dentur ſecretè, expeditet ta-
men, quod in omnibus ſuffraga-
retur ſecretò, præcipuè quando
de grauibus rebus eſt agendum,
21 ad hoc, vt quiſque, quod ſenſerit,
abſque vllo timore, aut alio re-
ſpectu, liberè poſſet exprimere.
Barboſ. de Canon. cap. 36. n. 23.
22 Quintò requiritur, vt eligen-
tium ſuffragia ſigillatim exqui-
rantur, non bini, vel terni, *ex eod.*
cap. quia propter, ſicuti practicatur
in teſtibus, qui plures in eodem
examine commiſceri non debēt,
23 aliàs eorum depoſitio non valet,
cap. venerabilem, & cap. cum cauſam,
de teſtib.
24 Requiritur ſextò, vt exprimā-
tur omnium præſentium vota,
quia ſi aliquis omitteretur, non
valeret electio. *Abb. in eod. cap. quia*
propter n. 16.
25 Septimò ex *eod. cap. quia propter*;
vt vota, ſeù ſuffragia redigantur
in ſcriptis *Rota in d. Treucren Abba-*
tiæ, n.

Digitized by Google

tiæ num. 43. ubi pro quarta electio-
nis nullitate adducitur, quod hoc
obſeruatum non fuit, & ratio eſt,
quia meliùs conſtat de voto per
ſcripturam, quàm ex memoria
Scrutatorum, quæ perire poteſt.
26 Per quem verò vota ſint in ſcrip-
tis redigenda, non exprimitur in
textu, ac proindè videtur, quod
ab vno ex Scrutatoribus; poſſe
tamen uti publico Tabellione,
etiam Seculari, ut in pluribus ele-
ctionibus obſeruatum vidi.

Octauò requiritur, ut poſt-
27 quam vota fuerint in ſcriptis re-
dacta, publicentur in communi,
text. in d. cap. quia propter, *Rota in d.*
Treueren Abbatiæ, vbi pro quinta
nullitate electionis adducitur,
quod hoc obſeruatum non extitit.

Nonò requiritur, vt fiat colla-
28 tio numeri ad numerum, dicen-
do, Talis habuit tot ſuffragia,
Talis tot, &c. *Rota in d. Treueren*
Abbatiæ num. 46. Nec quiſquam
appellare poteſt, nè fiat huiuſmo-
29 di publicatio, & collatio, & ſi de
facto quis appellaret, hoc non ob-
ſtante, perfici debet, *cap. qua fron-*
te, & Doctores de appell.

30 Requiritur decimò *ex eod. cap.*
quia propter, ut is eligatur, in quem
maior pars Capituli conſenſit, ma-
ior autem pars dicitur reſpectu
Capituli eligentis, *c. in Geneſi, & c.*
Eccleſia veſtra il 2. & ibi Abb. *nu.* 19. *de*
elect. Neq; ſufficit, quod concurrat
31 maior pars votorum reſpectu mi-
noris, e.g. ſi ex duodecim Capitula-
ribus tres eligant unum, quatuor
aliũ, & quinq; alium; ſed debet eſſe
maior pars reſpectu Capituli con-
gregati, hoc eſt ſupra medietatem,
c. cum Eccleſia, & ibi Abb. *n.* 4. *de elect.*
Rota co am Amato *Dunozet dec.* 214.
nu. 2. ubi, quod *tex. in d. c. Eccleſia ve-*
ſtra habet locum in quocumq; con-
cluſo in Capitulo. Quod autem di-
32 citur de maiori parte Capituli, ſẽ-
per intelligendum eſt de congrega-
ris, qui tunc conficiant totum Ca-
pitulum, nõ autem reſpectu Eccle-
ſiæ, *d. c. Eccleſia veſtra*, Abb. *d. n.* 4. *Rota*
33 *dec.* 206. *n.* 10. *corã* Amato *Dunozet &*
dec. 36. *p.* 6. *recent.* Propterea in prin-
cipio inſtrumenti electionis notari
debẽt nomina õniũ, & ſingulorũ de
Collegio, qui Capitulũ sũt ingreſſi.

34 Vndecimò requiritur, ut poſt
publicationem Scrutinii, facta col-
latione votorum, ſequatur cõmu-
nis electio per unũ de Capitulo, ſui,
& omnium Capitularium nomine,
dicendo, Ego *N. mei, & totius Capitu-*
li nomine eligo in Epiſcopum, (ſeù Ab-
batem) N. in quem totum Capitulũ, ſeù
maior pars Capituli conſenſit, in nomine
Patris, & Filii, & Spiritus Sãcti. Amẽ,
cap. ſicut, & ibi gloſſ. de elect. in 6. *& c.*
cum ab uno, de re iud. eod. lib. 6. Abb. *in*
d. c. quia propter ſub n. 16. *& in c. Geneſi,*
35 *n.* 2. *de elect.* Quæ quidem commu-
nis electio fieri debet ſtatim poſt
collationem votorum, nullo actu
36 intermedio, Abb. *loc. cit.* Electio e-
nim particularis ante communem
dicitur nominatio, totq; ſunt ele-
ctiones, ſeù nominationes, quot E-
lectores, Abb. *in d. c. in Geneſi n.* 3. *de e-*
lect. per quas nominationes nullum
ius acquiritur nominato, *cap. quod*
ſicut de elect. in princ. Franc. Marc. deciſ.
620. *num.* 1. *p.* 1.

37 Requiritur duodecimò, ut ele-
ctio ſolemniter publicetur, quia
non debet eſſe clandeſtina, & non
tantũ publicanda in Capitulo, ſed
etiam Populo, *c. dilecti, & ibi* Abb. *de*
elect.

38 Requiritur decimotertiò, quod
ante electionem Capitulares audiãt
Miſſam de Spiritu Sancto, & poſt
Miſſam communicent, ut tàm pre-
tioſum Euchariſtiæ Sacramentum
eos ad Paſtorem dignè eligendum
inſpirare dignetur, *Rebuff. loc. ſup.*
cit. ubi ſubdit, quod deuotè Miſſam
audire debent, & non inter eam
audiendam colloqui, *cap. decet de*
immun. Eccleſ. Quodq; in dicta Miſſa
tacere nequeũt illi, qui ſimoniam,
vel aliam inordinatam affectio-

nem habent in capite.

39 Decimoquartò requiritur,& ante omnia in principio,ut omnes Electores iurent in manu eius, qui Capitulo præeſt, & ipſe Præſidens in manu alterius, ſe electionem facere de illa perſona, quam in ſpiritualibus, & temporalibus credunt futuram Eccleſiæ proficuam, *Rebuff.loc.cit.*

40 Eſt autem indubitati iuris, publicato Scrutinio, Electores variare non poſſe, ſed ad votorum collationem, & communem electionem omninò deueniendum eſſe, vt dictum eſt ſupra, & habetur in *cap.publicato, & ibi gloſſ. & DD. de elect.* Cuius rei rationem quærens *Abb. ibid.n. 3.* adductis, & confutatis aliorum reſponſionibus, rationem eſſe,ait, quia Electores, dato ſuffragio, functi ſunt eorum officio, cum ſinguli ſint à iure ad
41 hunc actum deputati. Inferens ex hoc, quaſi pro regula generali, quod ſi electio,aut nominatio, ſeu præſentatio competat iure proprio, eligens,nominans, & præſentans ſemper variare poſſit, antequam tamen electo, nominato, aut præſentato ſit ius quæſitum; Secus verò,quando id cōpetat iure alieno,ſeu alieno nomine, & delegatione, deputatione, cōpromiſſo, vel aliter,quia tūc facta electione, nominatione, præſentatione &c. Eligens,ſeu nominans, aut præſentans functus eſt officio ſuo.

43 Quod autem poteſtas eligendi Prælatum non competat Capitularibus iure proprio,ſed à iure cōmuni,liquet per *text.ad lit. in cap. 1. vbi idem Abb.& omnes, de electione. Garz.de benef.p.5.cap.4. n.9. Silueſ.in verb.electio,q.1.Tambur. de iur.Abbat. tom.1.diſput.5.q. 8. in princ. & alii citati à Barboſ.in d.cap.1.de elect.* Quod licèt videatur contra id, quod dixit idem *Abb. in cap. cauſam quæ,n. 10.de elect.* vbi generaliter quærēs,
44 an Electores variare poſſint, ita diſtinguit, aut elegerunt nomine proprio,vt faciūt Canonici,aut nomine alieno, vt faciunt Compromiſſarii: Primo caſu,aut electio tenuit,& variare non poſſunt,*cap. publicato,& cap.cum inter de elect.*aut electio non tenuit, & tunc,aut vitio formæ,& poterunt iterum eligere, antequam priuentur,vt notant *Doctores in cap.quia propter,* aut non tenuit vitio materiæ, vt quia elegerunt indignum,& tunc,aut ignorāter,& iterum eligere poterunt,*cap. innotuit, & cap.cum terra de elect.* aut ſcienter, & eligere non poterunt, quia ob hoc sūt priuati,& poteſtas eligendi in illum, ſeu in alios trāslata,*cap.cum in cunctis,§.vlt.de elect. & cap.ſi gratum de poſtulat.Prælat.*

45 Secundo verò caſu,quando elegerunt alieno nomine, tanquam Cōpromiſſarii, aut electio tenuit, & variare non poſſunt, quia functi ſunt eorum officio, *cap.cum in iure, de elect.& cap.ſi Compromiſſarius, eod. tit.in 6.*aut electio non tenuit vi tio materiæ,& ſiuè ſcienter,ſiuè ignoranter,ampliùs eligere non poſsūt, quia functi ſunt eorum officio, *d. cap.ſi compromiſſarius,*aut electio nō tenuit vitio formæ, & ſi cōtra formā errore probabili,videtur quod ſic, aut ſcienter, & tunc uidetur, quod ampliùs eligere non poſſint, quia functi ſunt ipſorum officio.

Poteſt tamen ſaluari eius dictū, quia licèt Capitulares ſint à iure ad eligendum deputati,vt ſupra dictum eſt, eligunt tamen nomine proprio,non autem alieno.

46 Notandum pro complemento, quod ſi fiant duę electiones in diſcordia, votaque eligentium ſint hinc inde æqualia, neutra quidem de iure valebit,*gloſſ.in cap.in Geneſi, verbo, non conſenſerit de elect.* erit tamen gratificationi locus;itaut Papa,cui uelit,gratificari valeat,*gloſſ. d.verbo conſenſerit. Franc.Marc.cum ibi notat.deciſ.926.n.1.p.1.*

47 An autem, & quando in cauſis ele-

electionum appellari poſſit, *Rota in Legionen Canonicatus, coram Coccino, deciſ.289.p.6.recent.*

48 Expenſę demum neceſſariæ pro electione de bonis Prælaturæ, conſiſtunt, in uocando Canonicos ab ſentes, in Tabellione, qui ipſius electionis inſtrumentũ conficiat. *Abb. in cap. præterita, de elect. Franc. Marc. deciſ.47.n.5.p. 2.* vbi quod expenſæ

49 victus Canonicis cõgregatis, tempore electionis fieri nõ debent de bonis Prelaturæ, quia non ſunt neceſſitatis, *& n.6.* quod contraria cõſuetudo non valeret, vtpotè irrationabilis, quia renderet ad ventris repletionem, occaſionemq; daret electionem differendi, & delinquẽdi, quod permitti nõ debet, *l. obuenire ff. de pactis.*

50 Quę dicta ſunt de electionibus ad Cathedrales Eccleſias, an locũ habeant in electionibus inferiorũ Dignitatũ, videlicèt Abbatum Secularium, Præpoſitorũ Eccleſiarũ Collegiatarũ, iuriſdictione gaudẽriũ, Archidiaconorũ, Canicorũ, &c quod attinet ad Præpoſitos Eccleſiarũ Collegiatarum, vel quomodolibet nuncupentur, iuriſdictionẽ habentes, affirmatiuè tenet *Abb. in eod. cap. quia propter, ſub n. 7. Franc. Marc. deciſ.1368.p.1.* ea ratione, quia

51 tales Prælati in vim generalis iuriſdictionis, qua fruuntur in eorũ Collegiatis Eccleſiis, Sponſi quodãmodo appellari poſsũt, ac proindè ob illorum obitum viduatæ remanent Eccleſiæ, & ſine Paſtore. In aliis ,verò negatiuè, ut etiam tenuit *Rota deciſ.3. de elect. in nouiſs.* expreſsè declarando, diſpoſitionem *cap. quam ſit de elect. in 6.* habere locum in Electis ad Cathedrales, & Regulares Eccleſias tantùm, non ad inferiores Dignitates, per quã Prælatorum mortem Eccleſiæ non

52 dicuntur viduatæ, nec in earum electione per conſequens ſeruandam eſſe formam *d. c. quia propter.* Et reſpondendo motiuis in contrariũ adductis *dec. 5. pariter de elect. in nou.* concurrit cum ſententia Abbatis, quam dicit eſſe communem; ſicuti etiam reſolutum fuit in *Leodien Decanatus die 26. Februarii 1627. & die 14. Iunii 1628.*

53 Verùm huiuſmodi primarum Dignitatũ prouiſio generaliter eſt hodiè reſeruata Sedi Apoſtolicæ per regulam quartam Cancellariæ. *Garz. de benef. p.5. c.1. §.5. n.26. Cokier. ad regul.1. ſub n.23. caſu 15. & ad regul. 5. n.16. Barboſ. de offic. & poteſt. Epiſcop. p.3. alleg.57. n.49. & ſeq.* Specialiter verò in Germania, vigore concordatorum, ut deciſum fuit in *Bremen Præpoſituræ coram Coccino Decano 4. Iulii 1614. quæ eſt deciſ.580. p.2. recent. Nicolart. in prax. benef. tit.1. de reſeruat. §.9.* vbi, quod in vim Concordatorum, Summi Pontificis diſpoſitioni reſeruãtur maiorum Dignitatum prouiſiones in Cathedralibus poſt Pontificalem, & principaliũ in Collegiatis Eccleſiis, in quolibet Menſe vacantium, ut patet ex lectura eorundem cõcordatorum, ibi: *Maioribus Dignitatibus poſt Pontificalem in Cathedralibus, & Principalibus in Collegiatis* Eccleſiis *exceptis.*

54 A qua tamen reſeruatione excipiuntur Leodienſes, quos ſpeciali priuilegio, ſeù prerogatiua cohoneſtauit Sixtus Quintus de anno 1585. prædictas Dignitates, tàm in Ciuitate, quã in tota Diæceſi Leodien, volens non comprehendi ſub quibuſcumq; regulis reſeruatoriis, in corpore iuris non clauſis, ſed inferiorum liberæ diſpoſitioni relinquens, dũmodo tamẽ intra triginta dies, à vacatione computandos fiat electio, & à Santa Sede confirmatio petatur intra ſex Menſes, ab electionis die numerandos in Conſtitutione apud *Cok. ſuper regul.3. Cãcell. ſub n.36.* quæ omnia confirmata fuerunt ab Vrbano Octauo in eius Bulla regiſtrata adud *Nicolart. in prax. benef. fol.47.*

55 In electione verò Abbatum Re-

gulariũ,qui videlicet poſſunt quodammodo appellari Sponſi, & per quorum obitum remanent viduatæ eorum Eccleſiæ, ſeruanda ſunt diſpoſita in *d. c. quia propter de elect.* & quæcumq; ſuperiùs dicta de electione Epiſcoporũ, *Abb. in d.c.quia propter, Rota deciſ.312.p.4.tom.2.recẽt. & dec.574.eod.p.4.tom.3. recent.* Quæ cõfirmata fuit *die 24.Ianuarii* 1625. *coram Coccino.* & per conſequens cõuocandi ſunt omnes, qui volunt, debent,& poſſunt commodè intereſſe, & ſi fiat electio per ſcrutiniũ, eligi debent tres Scrutinatores de gremio Capituli,qui vota omniũ, & ſingulorum eligentium ſecretè exquirant, & in ſcriptis redigant, mox publicentur in communi, & facta collatione numeri ad numerum, ille ſtatim per unum de Capitulo,ſui, atq; aliorum Capitularium,ac totius Capituli nomine, eligatur in Abbatem,in quem totũ Capitulum,ſeù maior pars conſenſerit,ſtatimque publicatur electio, vt ſtatuitur in *d.c.quia propter.* Si verò electio fiat per compromiſſum, ſeruari debent omnia,& ſingula, quæ de compromiſſo, compromittentibus, & compromiſſariis dicemus inferiùs, *§.ſeq.* Quod idem pariter dicendum eſt,ſi electio fieret per inſpirationẽ, ſeù quaſi, de qua etiam dicemus inferiùs, *§. ſubſeq.* Et in uniuerſum in huiuſmodi electionibus Abbatum Regularium, qui poſſunt appellari Sponſi,& per quorum obitum remanent viduatæ Eccleſiæ, locum habent omnia ſupra notata de qualitatibus eligẽdorum,de perſonis eligentium, ac de ipſis electionibus.

56 Hoc intereſt,ut in Abbatẽ Regularẽ eligi nõ poſſit is', qui in eadẽ Religione nõ ſit expreſsè profeſſus *Concil.Trid.ſeſs.25.de Regul. c.1.* quacũq;in contrarium conſuetudine non obſtante, *& c.cum cauſam il 2. de elect.* ubi pro ratione redditur,quod ſecundum Diuinam legem non eſt
arandum in boue,& aſino, nec debet quis inducere veſtem, lana, linoque contextam, *cap. cum in Magiſtrum, & ibi gloſſ. & DD. eod. tit. vbi ad lit.* Non debere aſſumi in Ma-
57 giſtrum, qui prius non fuit Diſcipulus, *cap.ad noſtram,& cap.officii,de elect. cap. ſi Religioſus, & cap.nullus, eod.tit.in* 6. Nil tamen obſtat, quin Monachus vnius Monaſterii eligatur in Abbatem alterius Monaſterii,non tamen alterius Religionis, quia tunc poſtulandus erit, *cap.cum Monaſterium,& ibi Abb.de elect.*

Cum autem in *Concil. Trident. ſeſſ.*
58 *14.de reform.cap.10.* dicatur, quod ſi
Regularia Beneficia dentur aliis,
quàm Religioſis eiuſdem Ordinis,
ipſos habitum illius Religionis ſuſcipere, & profeſſionem emittere
teneri; non debet propterea quis
habitum aſſumere, & Monachus
effici ea ſpe, & fiducia, vt eligatur
59 in Abbatem, quia monachari videretur,nõ propter Deũ, ſed propter honorẽ,& quęſtus cauſa, *d.c.cum ad noſtram,& ibi Abb.n.3.et c.per Laicos 16. q.7.*

60 In Eccleſiis Regularibus, & Monaſteriis,electionem proprii Abbatis pertinere liberè ad Monachos eiuſdem Monaſterii, & quidem de eorũ gremio, diſponitur per *text. ad lit.in c... vbi DDes Scribẽtes de elect. cap.cum dilectus, de conſuetud.cap. hoc tantùm, cum ſeqq.18.q.2. Tambur. de iur. Abbat.tom.1. diſput.5.num. 1. Rota deciſ.299.p.1. coram Verall.* Deficiẽte verò Perſona idonea, poterit eligi de alio Monaſterio, vt ſup.dictũ eſt.

61 Demum quoad electionem paſſiuam, coarctatã ad certas Perſonas,ſeù ad certum genus Perſonarum,vt cõſueuit forſitan in aliquibus Religionibus, hæc damnatur à Rota, in Vallis Optanæ Præeminentiarum corã Card. Pamphylio, 24. Nouembris, 1603. *quæ eſt deciſio. 65.p.p.recent.* quia debet eſſe ex omni parte libera, vt ibid. *et c. quiſquis, vbi gloſſ.et Abb.n.6.de elect.*

For-

Forma Inſtrumenti Electionis per Scrutinium.

62 IN nomine Domini, Amen. Cunctis pateat, & ubique notum ſit, qualiter Anno..... Indictione.... die verò........ Menſis...... Pontificatus...... Vita functo N. Epiſcopo huius Eccleſię N. (*ſeu Abbate huius Monaſterii N.*) & ſubſequenti die ſepulturæ tradito, per N. Decanum (*ſeu quocumque alio vocetur nomine*) indicta fuit pro electione noui Epiſcopi, (*ſeu Abbatis*) præſens dies in Cathedrali, (*ſeu alio loco ſolito, et deputato*) & citati omnes Capitulares, qua die perſolutis exequiis, poſt Miſſam ſolemnem de Spiritu Sancto, & ſacram Synaxim ab omnibus Capitularibus perceptam, dicti omnes Capitulares, videlicèt N. Decanus N.N.N.N.N. capitulariter, & totum Capitulum repreſentātes, corā Me Notario, & Teſtibus infraſcriptis, prædictum Capitularem locū ſunt ingreſſi. Poſt hæc N. Secretarius Capituli omnium Electorū nomina, & cognomina è Schedula, quā in manu gerebat, alta, clara, & intelligibili voce recenſuit. Quo peracto, Decanus (*ſeu Prior*) mihi Notario; & Teſtibus præcepit, vt ad valuas Eccleſiæ accedens, in nouę, & reiteratæ, ac perēptoriæ citationis Signum, reaſſigerem citationem edictalem, ac denuò reproducerem, & publicè legerem. His completis, idem Decanus contumaciam non comparentium accuſando, electionis indictionem ritè factam eſſe, pronunciauit, grauiter obteſtans omnes, vt ſi qui eſſent Excommunicati, Interdicti, vel quomodolibet priuati, aut ſuſpenſi à voce actiua, recedentes, liberè alios, permittant, eligere. Mox in Capitulo congregatos percunctatus fuit, an omnes pro veris Capitularibus, ius electionis habentibus, agnoſcerentur? Quibus annuentibus, Hymno: Veni Creator Spiritus inchoato, Decanus, & ſubſequentes omnes Capitulares, manu ad librum Euangeliorum admota, Sacramentū emiſerunt, de meliore, & Eccleſiæ vtiliore eligendo; deindè per eundem Decanum propoſitis tribus modis eligendi, videlicèt Inſpirationis, Cōpromiſſi, & Scrutinii, & ꝑ Capitulare decretum electo Scrutinio, aſſumpti fuerunt tres Scrutatores de Capitulo, N. videlicet, N.N. qui præſtito iuramento de fideliter exercendo, ad exedram conſederunt; tum Calice cum patena ad dictam exedram coram Prælatis Scrutatoribus delato, perſpectoq; & vacuo reperto, ſurrexit primus Scrutator, votumq; ſuum in Schedula ſcriptum, ipſamque Schedulā complicatam in calicem immiſit; cumque dictus primus Scrutator rediiſſet ad locum ſuum, ſecundus Scrutator votū ſuum in Schedula pariter complicata in calicem detulit, quod, & à tertio Scrutatore ſimiliter actum eſt; Tum demum ſinguli Electores Schedulam voto ſuo ſcriptam, & complicatam in calicem detulerunt, donec exhauſto Electorum numero, Schedulas omnęs è calice extractas, ſuper patena Scrutatores cōputarunt, cumque ipſas Electorum numerum coęquare, comperiiſſent, (*quod ſi vota danda ſint oretenus, poſtquam dictum eſt* ad exedram conſederunt, *Iungēdum eſt,* tum primus Scrutator ſurgens, votum ſuum tulit ſecundo, & tertio Scrutatoribus, oretenus, & ſecretò excipientibus, qui in ſcriptis illud redigerunt, cumque ad locum ſuum rediiſſent, ſecundus Scrutator votum ſuum tulit primo, & tertio Scrutatoribus, qui pariter illud adnotarunt; quod, & à tertio Scrutatore, cum primo, & ſecundo Scrutatoribus ſeruatum fuit. Tum demum exceptis à præfatis tribus Scrutatoribus omniū, & ſingulorum Capitularium votis ore-

oretenus,& ſecretò, atque in ſcriptis redactis, cumque ipſa uota numerum Eligentium æquare, comperiiſſent;Scrutator, placet nè Vobis,inquit,Confratres cariſſimi, vt vota in communi publicentur, vt indè appareat, quis maiorem Suffragiorum numerum tulerit,ipsiſque placere reſpondentibus, vota in communi protulit, claraque, & intelligibili voce,N.*tot* vota fuiſſe ſortitum, N.*tot*,& N.*tot*, quæ uota inſimul, & coniunctim perficiunt numerum. . . . . . Horumque votorum numerum Ego Notarius, & Teſtes infraſcripti cum Schedulis,(ſeu Electorum numero) oculis noſtris cõuenire perſpeximus, tùm eorundem votorũ numeri ad numerum facta collatione, N.omnes alios præcellere,in eumq;facta cõparatione meriti ad meritũ,& zeli, ad zelũ,maiorem,& ſaniorem partem Capituli,& Capitulariũ,inuẽtum eſt, conſenſiſſe; ſtatimque N. primus Scrutator, nomine ipſius Capituli ad hoc deputatus,ità pronunciauit, Ego N.meo, omniumque mihi conſenſientium nomine, in Epiſcopum, (*ſeu Abbatem*)N.in quẽ maior,& ſanior pars Capituli conſenſit,eligo,& nomine Capituli,ad laudem,& gloriam Sanctiſſimæ Trinitatis, præfatum N. declaro, & pronuncio verum, & legitimum huius Eccleſiæ Epiſcopum, (*ſeu Monaſterii Abbatem*) iubeoque, vt electio ſolemniter publicetur, in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti;quo dicto,combuſtę fuerunt omnes Schedulæ: Poſt modũ dicti Capituli præcepto,N. ad hoc deputatus prædicto N. electo factã de ſe huiuſmodi electionem præſentauit, ipſiuſque conſenſum requiſiuit,& ipſe N.Electus,Dignitatis, ea,qua decuit,modeſtia, onus ſuſcepit. Quam electionem de Capituli mãdato Ego Notarius cum Teſtibus infraſcriptis Populo publicaui. Quibus peractis, pręfatus N.Electus ductus fuit in Eccleſiam ad Altare maius,cui in ſede ibi parata collocato, congratulantibus omnibus Capitularibus, debitam reuerentiam cum oſculo pacis exhibentibus,Hymnus: Te Deum decantatus fuit, & electioni finis impoſitus. Actum, &c.

---

§. IV.

De electione per Compromiſſum.

SVMMARIVM.

*Electio per compromiſſum.n.*1.
*Electio per Compromiſsũ eſt ſubſidiaria.*2.
*Compromiſſariis poteſtas diuerſimodè tribui poteſt.*3.
Compromiſſarii quando eligere non poſſint illum, in quem maior pars non conſenſerit. 4.
*Compromiſſum fieri non poteſt,niſi omnibus conſentientibus.*5.
*Compromiſſum factum à maiori parte non ſubſtinetur.*6.
*Prohibẽtis cõditio potior eſt in re cõmuni.*7
*Compromiſſum factum ab uno, nomine omnium,non valet.*8.
*Conſenſus expreſſus in re graui debet interuenire.*9.
*Compromitti poteſt etiam in Perſonas extra Capitulum.*10.
*Compromitti poteſt etiam in eum, ad quem ſpectat electionis confirmatio.*11.
*Si duo actus ad aliquem ſpectent iure proprio,per unum ſupplere poteſt.*12.
*Compromiſſarii ſemel electi utrum reuocari poſſint.*13.
*Capitulum eſt præſumendum, quod potiùs Eccleſiæ prouidere voluerit, quàm Compromiſſariis gratiam facere.*14.
Iactare ſuum nemo præſumitur. 15.
*Compromiſſum an unus de Capitulo, re integra,poſſit reuocare.*16.
*Cõpromiſſum quando tenuit, neceſſe eſt,ut maior pars in reuocatione cõcurrat.*17
Solẽnitates requiſitæ in actus celebratione requiruntur etiã in eius reſolutione. 18.
*Compromiſſi reuocatio an debeat fieri expreſsè.*19.

Ele-

Electio Capituli, non intimata Compromiſſariis renocatione, an teneat. 20.

Spirituale matrimonium ad contrahendũ, ſufficit mandatum in genere. 21.

Matrimonium carnale ad contrahendum requiritur mandatum in ſpecie. 22.

Compromiſſum ſuper electionis validitate fieri non poteſt. 23.

Compromiſsarii ſormam Compromiſsi ſeruare debent. 24.

Electi votũ an ſit de neceſſitate ſcrutari. 25

Compromiſſarii Perſonam idoneam eligere tenentur. 26.

Compromittentes electum à Compromiſſariis acceptare tenentur. 27.

Cõpromiſſarii utrum variare poſsint. 28.

Compromiſſariis eligentibus indignũ, quando poteſtas deuoluatur ad Compromittentes. 29. & 30.

Cõpromiſſarius an poſsit eligere ſeipsũ. 31

1 SEcunda electionis forma, poſt
Scrutinium, approbata à iure, fit
per compromiſſum, *d.c. quia propter
de elect. ibi*: vel ſaltem eligendi poteſtas
aliquibus Viris idoneis cõmittatur,
qui vice omniũ Eccleſiæ viduatæ
de Paſtore prouideanr. Quã
eligendi viam per compromiſſum
2 ſubſidiariã vocat *Abb. in eod. c. quia
propter, d. §. vel ſaltem*, itaut ſenſus literalis
ſit, quod Capitulares eligãt
per uiam Scrutinil, iuxtà formam
traditam in principio Canonis, aut
ſi formæ illi ſe ſubiicere nolint, ſaltem
aliquibus Viris idoneis eligẽdi
facultatem conferant.
3 Quę quidẽ Cõpromiſſariis eligẽdi
poteſtas tribui poteſt abſolutè,
promittendo ſimpliciter, illũ recipere
in Prelatum, quem ipſi Compromiſſarii
elegerint, *c. cum cauſam,
de elect. Abb. in d. §. vel ſaltem, nu. 2.* &
cum reſtitutione, itaut Compromiſſarii
vota omnium, & ſingulorũ
de Capitulo ſcrutari teneantur, illumq;
eligere, in quem omnes, vel
maior pars conſenſerit, *tex. in c. dilecti,
de elect. & c. cũ expediat, eod. tit. in 6.*
4 Quo caſu Compromiſſarii illam
eligere non poſſunt, in quem conſentiat
maior pars Capituli partiũ
comparatione minorũ, ſed perneceſſe
illum eligere debent, in quem
maior pars totius Capituli cõcordat,
hoc eſt ſupra medietatẽ, *text. in
c. ſi cui, de elect. Abb. in d. §. vel ſaltẽ n. 2*
5 Hoc autem compromiſſum ſuper
poteſtate eligendi fieri non poteſt,
niſi conſentientibus omnibus,
& ſingulis Capitularibus, *c. in cauſis
ubi Abb. nu. 3. c. reſcriptum, & d. §. vel
ſaltem, ubi* Abb. *n. 6. & alii communiter*
6 *de elect.* Proindè non ſufficit maior
pars Capituli, quia cuiuſlibet ſingulariter
intereſt, vt per ſeipsũ eligat,
non per aliũ, ipſo inuito; ideoq;
quilibet contradicere poteſt, nè
7 fiat compromiſſum, & in re cõmuni
potior eſt conditio prohibentis,
per regulã *in re communi de reg. iur.
in 6. l. Sabinus ff. comm. diuid. Abb. d. n.*
8 *3.* vbi ſubdit, non valere compromiſſum,
ab vno factum omnium
nomine, aliis tacentibus, & non cõtradicentibus,
quia cum huiſmodi
res non ſit leuis, ſed magnæ importantiæ,
omnes inquiri, & expreſsè
conſentire debent. Neque ſufficit,
quod actus explicentur aliquorũ
nomine, licèt alii taceant, & non
9 contradicant, quia in re oneroſa, &
graui conſenſus expreſſus interuenire
debet, pro quo conſeuſu taciturnitas
haberi non poteſt. Faciũt
notata pèr *Innoc. in c. in Geneſi de elect.
& in regul. qui tacet, de regul. iur. in 6.*
10 Compromitti verò poteſt in Perſonas,
tàm de Capitulo, quàm extra
Capitulum, dummodo ſint Eccleſiaſticæ,
non Seculares, *gloſſ. in
d. §. vel ſaltem, in verbo aliquibus viſis,*
11 *& ibi Abb. n. 5.* quinimo, & in eundem,
ad quem ſpectat electionis
confirmario, *text. in cap. cauſam quæ,
& ibi Abb. n. 3. de electione*, generaliter
concludens, quod ſi duo actus
12 ad aliquem ſpectant iure proprio,
per vnum ſupplere poteſt; ſi autem
vnus ſpectat iure proprio, & alius
alieno iure, per vnicum actum ſupplere
nequit.

Vtrum

13 Vtrum ſemel electi Compromiſ-
ſarii reuocari poſſint. variat *gloſſ.in*
d.c.iu cauſis,verſ.cum res non eſſet inte-
gra,reſoluendo tamen affirmatiuè,
re integra, aliàs ſecus: Alii verò
diſtinguunt, quod aut Capitulum
dedit hanc poteſtatem Compro-
miſſariis,ipſorum gratia,vt ſic ho-
norarētur tali actu eligendi, & tūc
procedat opinio gloſſę,vt etiam re
integra, reuocari nō poſſit eorum
poteſtas; Aut talis facultas eis data
fuit,non fauore Perſonarum, ſed
Eccleſiæ, ad hoc fortè, vt faciliùs
prouideretur per viam compro-
miſſi,ita quod ipſi, tamquam nudi
Miniſtri, & executores deputati
fuerint, & tunc procedat opinio
contraria, ut re integra, poteſtas
reuocari poſſit, ſecus re non inte-
gra,iuxta *text.in cap.cauſam quæ, &*
in d.c.in Cauſis,vbi Abb. n.11. de elect.
In dubio autem,ſi non appareat,an
intuitu Eccleſiæ,vel fauore Perſo-
næ,ſeu Perſonarum ſit data pote-
ſtas, conſiderandum eſt, quid per
14 prius actum fuerit, an forte Com-
promiſſarii talem gratiam expe-
tierint,Quod ſi apparere non poſſit
per ea, quæ præmiſſa fuerunt,præ-
ſumendum eſt, quod Capitulum
potiùs Eccleſiæ prouidere uolue-
rit, quàm,compromiſſariis gratiā
facere *Abb.loc.cit. n.12.*ubi ſi alicui
dico, tolle hanc pecuniam, non
præſumitur donatio,ſed mutuum,
uel depoſitum, quia nemo ſuum
15 iactare præſumitur,*cap.ſuper hoc de*
renunc. l.cum de indebito ff.de probat.
16 Vnus uerò ſolus de Capitulo,re
integra, an poſſit reuocare com-
promiſſum? licèt quidā affirmati-
uè tenuerint,ea ratione,quod ſicut
à principio vnus ſolus reſiſtere po-
tuit,nè fieret compromiſſum, ita
re integra,unus ſolus compromiſ-
ſum poſſit reuocare, *per l.Vranius*
ff. de fideiuſſoribus: Contrarium ta-
men eſt verius, quia ex quo Com-
promiſſarii ſunt,quaſi procurato-
res totius Capituli,vtpotè,quia cō-
promiſſum eſt eis per totum Capi-
tulum, vnus ſolus reuocare non
17 poteſt,*Abb.in d.c.in cauſis, n.16.* vbi
ex quo compromiſſum ſemel re-
nuit, oportet, vt maior pars pro
reuocatione concurrat,*arg. c.1.de*
his,quæ fi.à maior.par. Capi. & l.quod
maior ff.ad municip.

18 Quod omninò tenendum vide-
tur per regulam, quod ſolemnita-
tes requiſitæ in actus celebratio-
ne, requiruntur etiam in eiuſdem
reſolutione, ad notata per *Sebaſt.*
Sapi.in poſtill.ad Abb.ibid.lit.G.

19 In caſu autem,quo Compromiſ-
ſariis eligendi Poteſtas reuocari
poſſit, reuocationem expreſſam
eſſe debere,nec ſufficere tacitam,
tenet *Innoc.in d.c.in cauſis,* vbi ſi re
integra, Capitulum procederet ad
20 electionem,nō intimata Compro-
miſſariis reuocatione,valeret ipſo-
rum electio, & non illa Capituli.
Quod tamen negat *Abb. ibid.n. 13.*
explicans,dictum Innocentii poſſe
locum habere,quando electio Ca-
pituli non præcederet, quia ſi hæc
præcederet,non apparet, quare te-
nere debeat ſecunda electio Com-
promiſſariorum, quoniam ex quo
res eſt integra, Poteſtas remanſit
penes Capitulum,*cap. dudum de præ-*
ben.in 6.cū ſecunda electio per Cō-
promiſſarios reperitur facta poſt
primā Capituli,ac proindè tenere nō
debet,*argum.not.de matrimonio carna-*
li,in c.fin.de procur.in 6.Ex quo idem
21 *Abb.ibid. n.15.* magnā colligit dif-
ferentiam inter ſpirituale, & car-
nale matrimonium;etenim ad con-
trahendum ſpirituale matrimoniū,
ſufficit mandatum ad contrahendū
in genere, *d.c.in cauſis*, at in matri-
22 monio carnali oportet, ut detur
ſpeciale mandatum ad contrahen-
dum cum certa Perſona, aliàs non
eſſet ſufficiens, *text. in l.in generali,ff.*
de ritu nupt.gloſ.in d.c.fin.de procur.

23 Illud non omittendum,non poſ-
ſe fieri compromiſſum ſuper ele-
ctionis validitate, quatenus reuo-
carctur

caretur in dubium,cum intret præ-
iudicium Electi , *cap.cum inter Cano-
nicos,& ibi* Abb. *num.3.de elect.*
24 Quod ad ipſos Compromiſſarios
attinet, hi cōpromiſſi formam ſer-
uare tenētur ad unguem , *Rota dec.
6. de elect. in antiq.* ubi diſputatum
fuit, An teneret electio à Compro-
25 miſſariis facta de illo,in quem con-
uenerant omnes de Capitulo,cum
in compromiſſo contineretur,quod
omnium , & ſingulorum vota ſcru-
tari deberent , & ipſi votum Electi
ſcrutati non fuiſſent. Et concluſum
fuit affirmatiuè,ea ratione, quia ex
quo viderunt , omnes in illum con-
uenire , illius votum fruſtraneum
exiſtimarunt;cum ſeipsū eligere non
poſſet,& aliū eligendo,nihil feciſſet.
26 Tenentur inſuper idoneam Per-
ſonam eligere, quia poteſtas iiſdem
collata , intelligitur de idoneo , ac
propterea ſi electus non eſſet talis ;
Capitulum illū recipere non tene-
tur, *Abb.in c.cauſam quæ n.4.de elect. c.
ſi quis Cōpromiſſarius,eod.tit.in* 6.Quod
ſi electio fiat de digno , omiſſo di-
gniori,non vitiatur,ad *notat.per Bar.
in l. cum quidam, ff. de legat.* 2. faciunt
generaliter, quæ diximus ſupra de
27 electione digni,omiſſo magis digno.
Sicuti è contra Compromittētes e-
lectum à Compromiſſariis accepta-
re tenentur,quatenus ſit idoneus, &
ſeruata compromiſſi forma, *c.cum
dilectus,de elect.*
28 An autem variare poſſint Com-
promiſſarii , diſtinguendum eſt iux-
ta ea,quæ diximus ſupra,quod vide-
licet,aut electio tenuit , & non poſ-
ſunt,quia functi ſunt eorum officio,
*cap.cum de iure de elect.& d.c.ſi Compro-
miſſarius,Abb.in c.gratum n.8.de poſtul.*
29 *Prælat.* ubi ponit caſum, quod ſi ex
tribus Compromiſſariis duo elige-
rent indignum,& tertius dignum,
Cōpromiſſariorum poteſtas deuol-
uitur ad Compromittentes,quia iſti
non elegerunt,ut Collegium,in quo
conſideratur maior pars, ſed elege-
runt uti ſinguli:Aut electio non te-
nuit ex defectu formæ,& in tali ca-
ſu,aut contrauenerunt formæ,erro-
30 re notabili,& videtur,quod iterum
poſſint eligere,quia non videntur e-
legiſſe,ex quo non ſeruauerunt for-
mam ſibi traditam, ut probatur in
*l.quod tamen, ff.de arbitr. & iuxta nota-
ta per Innoc.in c.1.de re iudic.* aut ſciē-
ter iuerūt cōtra dictā Compromiſſi
formam , & amplius eligere non
poſſunt , quia fūcti ſunt eorum offi-
cio, *argum. cap.cum dilecta de reſcript.
Abb.in d.c.cauſam,quæ n.10.de elect.*
31 Si demum in compromiſſo data
ſit facultas , ut Compromiſſarii unū
ex ſeipſis eligere poſſint,poterit quis
ſeipſum eligere, nō quidem forma-
liter eligendo, cum hoc ſit prohibi-
tum in *c. Cumana, ubi gloſſ.& DD.de
elect.* Sed conſentiendo electioni, de
ſe factæ , cōpromiſſariorum nume-
rum ſe eligentiū augere,*text.ad lit.in
c.cum in iure,ubi gloſſa , & alii de elect.*
Niſi tamen votum ſuum alteri de-
diſſet , *Franc.Marc.deciſ.926.n.5. p.1.*

*Forma Inſtrumenti Electionis per
Compromiſſum.*

32 INſtrumētum electionis per viam
compromiſſi extenditur, iuxta
formam ſupra extenſam , in *fine* §.
præcedentis , de inſtrumento electio-
nis per Scrutinium, uſque dum fue-
rit deuentum ad periodum , *propoſi-
tis tribus modis eligendi,videlicet, Inſpi-
rationis,Compromiſſi,& Scrutinii,* iun-
gendum eſt,placuit uniuerſis, & ſin-
guis per viam compromiſſi vidua-
tæ Eccleſię prouidere, dederuntque
plenam,& liberam poteſtatem,& fa-
cultatem N. ſeu N.N.N. Viris fide-
liſſimis,de cuius, ſeu quorum pieta-
te,zelo,& prudentia omninò confi-
dunt,ut idem , ſeù iidem collegiali-
ter , ſiuè maior pars ipſorum, vice
ſua , ſeù eorum , & totius Capituli,
per electionem concordem,Eccleſię
vacanti, prout conuenitēt inter ſe ,
Deum, bonumque ſtatum ipſius Ec-
cleſiæ præ oculis habētes , de Perſo-

na idonea prouiderent, omnem poteſtatem, & vicem ſingulorum Capitularium, ac totius Capituli ſuper hoc eis committẽtes, ita quod unus ipſorum, de conſenſu aliorum Compromiſſariorum, vel maioris partis eorum, vice ſua, & Collegarum, totiuſq; Capituli, illum, in quem omnes ipſi, vel maior pars eorum conuenirent, eligerent, & electionem ſolemnem, ac ſolemniter in præſentia totius Capituli publicarent. Qui Compromiſſarii, ſecedentes in partem, & Spiritu Sancto deuotè inuocato, matura deliberatione, atque examinatione habita inter ſe diligenti, tandem in N. conuenerunt, quem N. unus ex Compromiſſariis, ſecundum formam in compromiſſo appoſitam, elegit in Epiſcopum, (*ſeù Abbatem*) & publicauit, dicendo: Ego N. Cõpromiſſarius concorditer electus, iuxtà facultatem in compromiſſo traditam, meo, & aliorum Compromiſſariorum, mihi cõſẽtiẽtiũ, ac totius Capituli nomine, eligo in Eiſcopum, &c. *vt ſupra in forma electionis per Scrutinium.*

Quod ſi in compromiſſo additum ſit, ut Compromiſſarii eligãt illum, in quem maior pars Capituli conſenſerit, poſt periodum, *Spiritu Sancto deuotè inuocato*, iungendum eſt, & requiſierunt ſuper hoc ſingulorum Canonicorum, ſeù Capitularium conſilia, quibus auditis, & matura deliberatione, &c. ut ſupra.

§. V.

De Electione quaſi per Inſpirationem.

SVMMARIVM.

Electio quaſi per inſpirationem n.1.
Abbatis opinio ſuper electione per inſpirationem. 2.
Electionum tres formæ non ſunt à iure traditæ.3.
Electio quaſi per inſpirationem approbatur tantùm.4.
Formam capit. quia propter non omnes benè norunt.5.
Dictio, quaſi, poſita in textu, quid importet.6.
Opinio Abbatis confutatur.7.& 22.
Via quaſi per inſpirationẽ eligi non poteſt.8.
Electio per inſpirationem, & quaſi per inſpirationem quomodò diſtinguantur ſecundum aliquos.9.
Electio per quaſi inſpirationem, & quaſi per inſpirationem quomodo differant. 10.
Dictio, quaſi, ante, vel poſt particulam, per, importat ſenſum diuerſum. ibid.
Electio per inſpirationem, & electio quaſi per inſpirationem, qualiter differant. 11.& 12.
De electione quaſi per inſpirationem nihil in iure ſcriptum.13.
Electionis quaſi per inſpirationem requiſita. 14.& 15.
Electio quaſi per inſpirationem, vno tantùm contradicente, non valet.15.
Electio quaſi per inſpirationem non admittenda, niſi deſuper fabricato proceſſu.16.
Electio quaſi per inſpirationem viam fraudibus aperire poteſt. n.17.
Electionem quaſi per inſpirationem communis electio ſequi debet.18.
Cõmunis electio non requiritur in Papa. 19.
Electio quaſi per inſpirationem non eſt admittẽda, quandò in inſtrumento dicitur, fuiſſe electam huiuſmodi viam.20.
Inſpirationem actiuam Spiritus Sancti eligere non poſſumus.21.
Quiſquis præſumendus eſt rectè fungi officio ſuo.23.
Inſpiratio Spiritus Sancti ſuppliciter petenda.24.
Tentatio Dei in quo conſiſtat.25.
Abraham Dei tentationem euitauit.26.
Rebuffi opinio confutatur.27.
Diſpoſitio Cæremonialis Gregoriani non eſt adducẽda pro aliorum electionibus.28.
Scrutinii via ordinaria ſemper eligi deberet.29.
Compromiſſi via eſt ſubſidiaria.30.
Electio quaſi per inſpirationẽ cadere non poteſt ſuper vno de Capitulo.31.
Electio quaſi per inſpirationem quatenùs admittenda, non confirmanda.32.
Quæ Spiritu Dei aguntur, ſub humana diſpoſitione non cadunt.33.& 35.

Ele-

Electio per inſpirationem in tertio miraculorum genere reponenda.36.

Electio per inſpirationem confirmatione non indiget.34.

Electio per inſpirationem non indiget praeconio, vel propoſitione.37.

Electio quæcumque, ſiue per inſpirationem, vel quaſi, ſiue per Scrutinium, aut compromiſſu, facit vacare omnia Beneficia. 38.

1 VLtra ſupra recenſitas electionū
formas, per viam Scrutinii, &
Compromiſſi à iure ſtatutas in *cap.*
quia propter, de elect. cum in eodem
capite poſt irritatas electiones non
factas per ſcrutinium, vel compro-
miſſum ſubdatur: *niſi fortè communiter*
eſſet ab omnibus, quaſi per inſpirationem
celebrata, à nonnullis Doctoribus,
prædicta verba, iudicio meo, malè
interpretantibus, addita fuit tertia
electionis forma, *quaſi per inſpirationē*,
ſubdentes inſuper, huiuſmodi viam
eligi poſſe; qui tamen errantes ab v-
tero, locuti ſunt falſa, & quidem ità
confusè, vt quid reſoluant, neſcias.
2 Etenim, vt alios omittam, *Abb. in*
d. §. niſi, in princ. opponendo, quod Ele-
ctores videntur magis grauati, eli-
gendo per viam inſpirationis, quàm
per viam Scrutinii, quia per viam
Scrutinii requiritur tantùm maior
pars eligentium, & per inſpirationē
requiritur omnium conſenſus; Ita
reſoluit, quod per viam inſpiratio-
nis reuelantur ab onere Scrutinii,
cum non ſubiiciantur alicui formę,
ſed datur tantùm pro forma, vt fiat
ab omnibus. Quod vltimum ſubſiſte-
re non videtur, quia in textu nō da-
tur pro forma, vt fiat ab omnibus,
ſed ſuppoſita poſſibilitate caſus,
quod omnes ſine vitio concurrant
in eandem Perſonam, talis caſus ex-
cipitur à nullitate; ob non ſeruatam
formam Scrutinii, vel compromiſ-
ſi, vt fatetur ipſe idem *Abb. ibid.* dum
dicit, quod *d. verſ. niſi*, refertur ad prę-
cedentia, in quibus annullantur ele-
ctiones non per Scrutinium, vel cō-
promiſſum factæ.
3 Ex quibus patet, quàm incongruè
loquantur illi, qui aſſerunt, tres ele-
ctionum formas à iure traditas, inter
quas ponunt viam per inſpirationē,
quia hoc nullatenus verificatur, nec
reperitur in iure ſcriptū; Sed ſuppo-
ſita, vt dixi, poſſibilitate caſus, quod
omnes quaſi per inſpirationem, eun-
dem eligant, huiuſmodi electio ap-
4 probatur *in d. §. niſi*. Sed non datur
pro forma, quod ſi velint eligere,
quaſi per inſpirationem, omnes vno
ore eundem eligant, quia hoc nulla-
tenus legitur in textu: Ac proindè
non videtur malè ſentire *gloſſ. in cap.*
cum expediat de elect. in 6. dicendo,
5 quod non omnes benè norunt for-
mam *cap. quia propter de elect.* quin-
imò boni Iuriſtæ practicare ne-
ſcientes, in ea deficiunt, *Franc. Marc.*
deciſ. 926. n. 5. p. 1
Quærit deindè *Abb. in d. §. niſi n. 3.*
6 Cùm text. dicat: quaſi per inſpiratio-
nem, quare poſuit dictionem, quaſi?
Et reſoluit ex Hoſtienſe, quod tacitè
includuntur duæ formæ inſpiratio-
nis, quia illa electio fit per veram in-
ſpirationem, quæ fit, authore Deo,
nec indiget alia confirmatione, vt
fuit electio B. Nicolai, Ambroſii, &
Seueri: Fit autem, quaſi per inſpi-
rationem, quando non conſtat, quod
authore Deo, ſit facta, ſed præſumi-
tur, quando omnes de Collegio vno
ore conſentiunt in aliquem, nullo
præcedente tractatu, vndè dicitur
tunc, quaſi per inſpirationem, ideſt
ad ſimilitudinem ueræ inſpirationis
hęc Abb.
7 Qui in *eod. cap. quia propter §. ſal-*
tem, n. 6. docet, quod quandò Electo-
res ſunt pauci, itaut procedere non
poſſint ad electionē per viam Scru-
tinii, tunc eligere poſſunt per viam
inſpirationis: Quod meo iudicio,
nullatenus ſubſiſtere poteſt, vt vide-
bimus infra, vbi probabimus, quod
via quaſi per inſpirationem ab ho-
minibus eligi non poſſit ſine volun-
tate Dei: Sicuti cautè legendus tan-

tus Doctor, dum aſſerens, quod ele-
ctio quaſi per inſpirationem præſu-
8 mitur à Deo, ex quo omnes de Col-
legio conſentiunt in aliquem,
ſubiungit, quod dicitur quaſi per
inſpirationem, ad ſimilitudinem
verę inſpirationis: Quę quidem ver-
ba aliis declaranda relinquo, remit-
tendo Lectorem ad ea, quæ dicemus
inferiùs in ſententia noſtra.

9 Quam Abbatis lecturā in ſubſtan-
tia ſecuti ſunt ferè omnes, qui de
materia ſcripſerunt, atque etiam
Rota deciſ. 312. p. 4. tom. 2. recent. vbi ita
diſtinguit, quod electio per inſpira-
tionē ſit, quādo nullo inter eligētes
ordine ſeruato, ipſi quaſi inebriati,
ac ſuper ſe facti eligunt: Electio ve-
rò quaſi per inſpirationē ſit, quādo
ſubitò, ac de repente vnus poſt aliū,
ſine interuallo eundē eligunt; prout
etiam ita diſtinguit *Barboſ. in eod. cap.
quia propter. n. 31.* Quod tamen apud
me non tranſit, vt videbimus infra.

Notato priùs, quod valdè differt
dicere, *Electio quaſi per inſpirationem*,
& dicere, *Electio per quaſi inſpirationē*,
vt apud nonnullos legitur. In hoc
10 enim vltimo ſermone, dictio, *quaſi*,
cum addatur verbo, *inſpirationem*,
importat aliquem defectum, ſeù
improprietatem ipſius actus inſpi-
rationis, vt colligitur ex notatis à
Caluin. in lex. iur. eod. verbo, quaſi, vbi,
quaſi caſtrenſe peculiū dicitur eorū,
qui Priuilegia Militum habent, qua-
les ſunt Aduocati, *l. 1. §. nec caſtrenſe, ff.
de coll. bon.* Quaſi contractus, qui non
ſunt propriè contractus, ſed ad na-
turam, & ſimilitudinem contractuū
accedūt, *l. 5. ff. de verb. oblig.* Quaſi do-
minium eius, qui à non Domino e-
mit bona fide; quaſi Poſſeſſionem
rei incorporalis, *Inſtit. de re. corp. & in-
corp.* Quaſi vſusfructus earum rerū,
quæ vſu conſumuntur, & pereunt,
*Inſtit. de vſufr. §. conſtituitur, l. 1. ff. de ſu-
perfic.* Et per conſequens importare
aliquam imperfectionem.

Dicendo verò, *quaſi per inſpiratio-
nem*, prout in textu, dictio, *quaſi*, cadit
ſuper noſtro actu cognoſcendi, &
loquendi; importat enim idem, quod
dictio, *tanquam*, vt *in l. adoptionis. ff. de
adopt. l. ubi ita, in fin. ff. de dona. cauſ. mor.
l. item eorum, iuncta gloſſ. in verbo quaſi,
ff. quod cu'. vniu. nom.*

11 Vt igitur dicam, quid ſentiā, cre-
derē, vnam inſpirationē ab alia ita
diſtingui, vt electio per inſpirationē
ſit, quę nō fit ab hominibus, neq; hu-
mano miniſterio mediāte, ſed imme-
diatè à Deo per aliqua ſigna ſenſibi-
lia, vt in exēplis, ſupra notatis in prī-
cipio, de Epiſcopis Eccleſię Rauēna-
ten, qui poſt Sanctū Apollinarē, vſq;
ad numerum duodecim deſignati
fuerūt, & indicati per Columbam, de
Diuo Ambroſio, ad Mediolanenſem
Epiſcopatum acclamato voce Pue-
ri, & aliis, qui non fuerunt, neq; dici
poſſunt electi ab hominibus, ſed im-
mediatè à Deo, inſpirante in mentes
hominum, ad illos acceptandum,
tanquam ab ipſo Deo electos, & per
ſupradicta, vel alia ſigna oſtenſos, &
indicatos.

12 Electio verò quaſi per inſpira-
tionem procedat quidem, & ipſa in-
dubitanter à Deo; ſed mediante ho-
minum miniſterio, & inſtrumento,
ſcilicet eligentium voce, & accla-
matione; non quidem per ſimplicē
paſſiuum linguæ motum, prout per
Angelum mouebatur vox aſinæ Ba-
laam, *Num. 22. ubi Lyran.* Sed tāgente
Deo cor Electorum per inſpiratio-
nem Spiritus Sancti; ita ut ipſi con-
currant quidem actiuè ad talem eli-
gendum, ſed tanquam Diuinæ ele-
ctionis inſtrumentum. Quod præſu-
mitur ex eo, quia nullo præcedente
tractatu in Capitulo, vel extra, om-
nes, quaſi vno ore eundem eligant,
faciūt quæ ſcripſimus in *tract. de Sāct.
Canon. p. 4. cap. 7. n. 12.* vbi per nonnul-
la exempla probauimus, inter mira-
cula reponenda fore, quæ licèt fiant
per media naturalia, etiam ad agen-
dum diſpoſita, non tamen ita de pro-
ximo; vndè in talibus circumſtantiis
non eſſent productura, ſine ſpeciali
mo-

Digitized by Google

motu,& concurſu Diuinæ voluntatis, non permiſſiuè tantùm, ſed ſpecialiter diſponentis, & mouentis. Quia Deus magis habet in Poteſtate voluntates hominũ, quã ipſi ſuas voluntates, *Gloſ.ordin.in lib.2.Paralyp. cap.iſ.*

13 Cum antẽ de huiuſmodi electione, quæ dicitur quaſi per inſpirationem, præter citata verba *text. in cap. quia propter, d.§.niſi*, non reperiatur aliquid in iure ſcriptum, ſtandũ vi-
14 detur communi Doctorum Sententiæ, requiri eſſentialiter ad eam, vt nullo præcedẽte tractatu in Capitulo, vel extra, reſpectu certæ Perſonę, omnes unanimiter, quaſi vno ore eundem eligant, *d.§. niſi, vbi Abb.& alii, Oltrad.d.155.Ripa reſponſ.33. aliàs 52. de elect.Franc.Marc. deciſ.1322.p.1.*
15 vbi, quod vno tantùm contradicente, non valeret, quia non cenſeretur, Deo inſpirante, facta, *Rebuff. ad rubr. de reg.ad Prælat.nomin.in uerbo, formam*, ſubdens, quod talis electio debet eſſe facta ſine vitio conſpirationis, coniurationis, requiſitionis, ſeu cõſenſus extra Capitulum, alioquin quaſi per inſpirationem diei non poſſet; *Ioann.Andr. in d.c. quia propter, n.39.Bellam.in eod.§.niſi n.1. & 3.Vitalin.in clem.nè Romani, n.23.de elect.Rota deciſ.312.p.4.tom.2.recent.*

16 Ac proindè non eſſe admittendã, niſi deſuper rigoroſo fabricato proceſſu, nõ modo ſuper communi omnium electione, quaſi uno ore, verũ etiam ſuper negatiua ſpecialis tractatus in Capitulo, vel extra, examinatis ſingulis Capitularibus ſuper Interrogatoriis Promotoris fiſcalis, etiam ſuper carentia vitii, ut *in d. §. niſi*, videlicèt Simoniæ, conſpirationis, requiſitionis, &c. iuxtà doctrinam *Rebuff. loc. cit.* Et Ego adderem etiam, ſuper conſanguinitate, affinitate, ſtricta amicitia, & huiuſmodi, ex quibus eſſet elicienda veritas,
17 ſeù veriſimilitudo, & præſumptio, quia cæteroquin admittendo ſimpliciter quamlibet aſſertam electionẽ, quaſi per inſpirationem, aperiretur via fraudibus, contra vulgata iura, adducta à *Barboſ.axiom.100.n.2.* Quia nonnulli poſſent adeò vocem attollere, ut alii nõ audirentur: Et ſi omnes non vno actu, ſed ſigillatim unus poſt alium eundem eligerent, potentiores priùs acclamando, debiliores trahere poſſent, qui illos non ſequi timerent, vel præceſſiſſe tractatum, promiſſiones, vel minas, & cæteri
18 cõcurrerent in eundem, quem tales eligerent: Et in omnem caſum, etiam ſi non conſtaret de vitio, cum tot eſſent nominationes, non una electio, quaſi uno ore facta, noua electione in communi foret opus per vnum de Collegio, ſui, & totius Capituli nomine, iuxtà diſpoſitionẽ *cap.in Geneſi, de elect.& c.ſicut, eod.tit.in 6.Franc.Marc.d.dec.1322. propè fin.p.1.*
19 Quæ communis electio non requiritur in Papa, ob ſpecialem diſpoſitionem Conſtitutionum Apoſtolicarum, quæ regiſtrantur in Cæremon. Gregor.

20 Nullatenus verò admittenda videtur electio quaſi per inſpirationẽ, quando in inſtrumento electionis dicitur, fuiſſe electam huiuſmodi viam, cum non ſtet in facultate hu-
21 mani arbitrii eligere inſpirationem actiuam Spiritus Sancti, quia non eſt, qui poſſit ſcire vias eius, neque qui exquirat ſemitas eius, *Baruch.cap.3. 31.* Et ſpiritus ubi vult, ſpirat, ſed neſcis, undè veniat, *Ioann. 3. 11.* Quàm inueſtigabiles ſunt viæ eius, *ad Roman.11.* Et per conſequẽs
22 non videtur attendendus *Abb. in d. c.quia propter §.vel ſaltem, ante fin. & §. niſi*, ubi docet, quod quando ſunt adeò pauci in Capitulo, ut non poſſint uti via Scrutinii, eligatur via inſpirationis, quia loquitur contra ſenſum Sacræ Scripturæ, & contra ſupra citatas Authoritates.

23 Sicuti non obſtat, quod quiſque præſumendus eſt, rectè fungi officio ſuo, niſi probetur contrarium, ad tradita per *Gratian. diſcept. forenſ. c.548.*

c.543.nu.34. & ſeq. Quia hoc poteſt
habere locum in his, quæ à noſtra
facultate dependent, non in his,quę
noſtram facultatem ſuperant,uti eſt
inſpiratio actiua Spiritus Sancti,quā
24 poſſumus quidem ſuppliciter pete
re, prout in omnibus electionibus
fieri debet, non autem vias eius in-
ueſtigare, ſine manifeſta tentatione
Dei, quæ conſiſtit in hoc, quod abſ-
25 que neceſſitate in ſuis petitioni-
bus, & factis ſe committat quis au-
xilio Diuino,quaſi velit eius poten-
tiam,& voluntatem experiri,*D.Tho-
mas 2.2.q.27.art.1.in corp.*Quam qui-
dem Dei tentationem omninò fu-
giendam, docet *D. Auguſt. lib.19. de
Ciuit. Dei c. 19. & clariùs contra Fauſt.
Manich.lib.22.cap.36.* in exemplum
26 adducens Abraham, qui vitam
ſuam ſaluare potens, dicendo,quod
Sara eſſet eius Soror, hoc fecit, nè
Deum tentaret, Pudicitiam verò
Saræ, quia non erat in eius poteſta-
te tueri, illam Deo commiſit, & D.
Paulum,qui nè Deum tentaret, &
vitam ſaluaret, inimicorum ma-
nus effugiendo, per murum Ciuita-
tis Damaſcenorum in ſporta demiſ-
ſus fuit.

27 Non videtur pariter audiendus
*Rebuff.loc.ſupra ci.*ubi pro ſe adducēs
Ancbar.in eod. c. quia propter, aſſerit,
quod ſi unus ex eligentibus propo-
neret: Quid vobis videtur de tali?
& omnes ad unum eum eligerent,
habenda eſſet electio, quaſi per in-
ſpirationem; tum quia loquitur
contra ſententiam Doctorum om-
nium, volentium, ut in huiuſmodi
electionibus nullus pręcedat tracta-
tus, tum etiam, quia ex ſupradi-
ctis valdè foret ſuſpecta.

28 Neque ulla vis eſt facienda in
Cæremoniali Gregoriano, ubi di-
ſponitur; ſi aliquis Patrum, clauſo
Conclaui, nullo,ut præfertur, præ-
cedente tractatu, diceret: *Reueren-
diſſimi Domini, perſpecta ſingulari vir-
tute,& probitate Reuerendiſſimi D. N.
iudicarem, illum eligendum eſſe in Sum-
mum Pontificem, & ex nunc Ego ipſum
eligo in Papam.* Deindè hoc audito,
ſi cæteri Patres,nemine excepto, ſe-
quentes primi ſententiam, eodem
verbo,Eligo,itelligibili voce prola-
to, aut ſi non poſſet, in ſcriptis ex-
preſſo, eundem N. de quo nullus
ſpecialis tractatus præceſſit, com-
muniter eligerent, ipſe N. eſſet ca-
nonicè electus, & verus Papa,ſecū-
dum hanc electionis formam, quæ
dicitur per inſpirationem, ſeù,ut in
Sacris Canonibus ſcriptum, quaſi
per inſpirationem. Primò quidem;
quia valdè diuerſum apparet inter-
rogare, quid vobis videtur de N.
iuxtà dogma *Rebuffi*,quod ſapit tra-
ctatum, ac ſimpliciter dicere: Per-
ſpecta ſingulari virtute, & probita-
te N. illum, iudico, eligendum in
Pontificem, & ex nunc eligo in Pa-
pam, quod nullum ſapit tractatum.
Præthereà Cardinales in Conclaui
clauſo, & munito, atque ob ſingu-
lorum Eminentem Dignitatem, ip-
ſis Regibus venerabilem, nulli ſub-
iacent periculo ſecularis impreſſio-
nis,minarum,&c.

29 Et ut verum fatear: neſcio vide-
re, quare in quolibet caſu, non ſit
utendum ordinaria via Scrutinii,
ut practicatur in electione Summi
Pontificis, in qua licèt inter omnes
Cardinales conuentum ſit de Perſo-
na eligenda, debet nihilominus fie-
ri Scrutinium, & electio per ſecre-
ta ſuffragia, ex diſpoſitione ſupra-
citati Cæremonialis Gregoriani;
præſertim cum electio quaſi per in-
ſpirationem non cadat ſub humana
facultate,ut ſupra viſum eſt;& via
compromiſſi ſit ſubſidiaria, *Abb. in
d.cap.quia propter, §. vel ſaltem*, qua
30 non eſt utendum, quotieſcumque
ſit facilis via ordinaria,ad tradita
per *Tiraquell. in l.ſi unquam, verbo li-
bertis,C.de reuoc.donat.*

31 Illud non omittendum,quod ele-
ctio quaſi per inſpirationem cadere
non poſſe videtur in Perſonam de
gremio Capituli,ſaltem præſentem,
quia

Quia ſicuti habetur in *d.§.niſi*,& om-
nes tenent,ut ſupra vidimus, tali e-
lectio fieri debet ab omnibus,& ſin-
gulis Capitularibus, nemine diſcre-
pante, itaut ſi unus aliter ſentiat,nō
erit electio quaſi per inſpirationem:
Propterea cum nemo ſeipſum eli-
gere poſſit, *cap.cum nna de elect.* Si,e.g.
ex duodecim Capitularibus unde-
cim eligerēt duodecimū,& hic aliū,
ut tenetur, electio facta non erit ab
omnibus , & per conſequens non
quaſi per inſpirationem,eritq;deue-
niendum ad Scrutinium , aliàs caſ-
ſanda , utpotè contra diſpoſitionem
iuris in ſępius *cit.c.quia propter.de elec.*
32 Si demum ex proceſſu deſuper,ut
ſupra diximus, conficiendo,conſta-
ret ; electionem verè factam, quaſi
per inſpirationem, eſſet quidem ad-
mittenda , ſed non confirmanda,
33 quia quæ Spiritu Dei aguntur , ſub
lege,& humana diſpoſitione non ca-
dunt,*c. licet,de Regul.c.duæ ſunt* 19.*q*.2.
ac proindè à Sacra Congregatione
rerum Conſiſtorialium ſimpliciter
reſcribendum, *Pro prouiſione Eccleſiæ
de Perſona quaſi per inſpirationem electa.*
34 Quod tantò magis locum habe-
re deberet in electione per inſpira-
tionem,quam,Deo ità diſponente,
quidquid alii malè ſenſerint , dari
poſſe, non eſt ambigēdum,uti enim
35 à Spiritu Sancto directè , & imme-
diatè procedens,confirmatione non
indigeret,quia ubi ſpiritus,ibi liber-
tas,& per iura ſupra deducta,*Rebuff.
l.ſup.cit.Franc.Marc.deciſ.*1322.*n*.3. Eſ-
36 ſet enim talis electio in tertio mi-
raculorum genere reponenda , ac
proindè fabricandus ſuper ea pro-
ceſſus, prout fit ſuper aliis miracu-
lis,citato in omnibus Fidei Promo-
tore , ſeù Promotore Fiſcali , con-
ſtitoque de Diuina , ſeù miraculoſa
37 electione non eſſet opus præconio ,
vel propoſitione, ſed auditis per Sā-
ctiſſimum in Conſiſtorio , de more,
Conſultorum , & Dom. Cardina-
lium votis , declarandum eſſet ab
eadem Sanctitate Sua. Talem electū
à Deo in Epiſcopum ac deſuper ex-
pediendas literas Apoſtolicas, facto
accommodatas.
38 Quomodocumque verò ſequa-
tur electio, ſiuè per viam Scrutinii,
ſiuè per viam compromiſſi , ſeù
quaſi per inſpirationem , eius pri-
mus effectus eſt , ut Beneficia quæ-
cumque Electi in Epiſcopum apud
Sedem Apoſtolicam vacare faciat.
*extrau.ad regimen,de præben.& reg.*26.
*Cancell.Apoſt. Rota apud Brand.ad con-
cor.German.q.*12.*notab*.3. *& Cok.ad reg.*
25. Quod valdè urget contra Capi-
tula Germaniæ , quæ ab electo in
Epiſcopum recipiunt Dignitatis ,
quam priùs habebat , renunciatio-
nem, eamque conferunt, & quidem
nulliter , cum tales Dignitates , &
præbendæ Papæ prouiſioni ſint re-
ſeruatæ *Aegid.deciſ.*498. Et intra tem-
pus electionis , & confirmationis ,
Electus confirmandus Beneficia re-
ſignare minimè poteſt , per iura ſu-
pra citata .

§. VI.

Summa omnium, generaliter Requiſitorum ad Electionem.

*Requiſita generaliter ad electionem. n.*1. *& ſeqq. vſque ad* 29.

*Electio Matthiæ non eſt adducenda in exemplum.*30.

*Electio in aliquo caſu an , præmiſſa ſorte, fieri poſſit.*31.

Licèt ſuperius , qua maiori po-
tuimus diligentia , adnotaueri-
mus requiſita ad electionem , tàm
pro parte eligendi , quàm eligentiū,
& electionem ipſam ; nihilominus
placet in præſenti §. eadem requiſi-
ta breuiter,& ſummatim repetere,
1 Requiritur igitur primò , vt fiat
à Capitulo , ſeù Collegio illius Ec-
cleſiæ , cui prouidendum eſt, *cap.*1.*&
c.cum terra*,14. ac de eadem Eccleſia,
cap.Nobis :9.*de elect.*

Non

2 Non fiat de Schiſmatico, etiam ad vnitatem Eccleſiæ reuerſo, ſine diſpenſatione, *cap. quia, 5. de elect.*

3 Fiat de digno, ſcientia, moribus, & ætate, & qui ſit de legitimo matrimonio natus. *cap. cum in cunctis, 7. cap. qualiter cap. bonæ memoriæ, 19. de elect.*

4 Non fiat poſt interpoſitam appellationem, *cap. conſiderauimus, 10. & c. bonæ memoriæ, 23. de elect.*

5 Secunda non fiat, non caſſata prima electione, *d. cap. conſiderauimus, 10. & d. cap. bonæ memoriæ, 36. de elect.*

6 Non fiat de Perſona, cuius electio caſſata fuit vitio ipſius Perſonæ, *cap. ſuper eo, de elect.*

7 Electores conueniant in locum, vbi electio fuerit celebranda, quæ in omnimoda eligẽtium libertate eſſe debet, *cap. cum terra. 14. de elect.*

8 Inuocetur Spititus Sancti gratia, *d. cap. cum terra 14. de elect. & cap. cum inter 18. eod. tit.* Ex quo patet inſubſiſtentia aſſertionis Rebuffi, quod celebratio Miſſæ de Spiritu Sancto ante electionem, deſumpta ſit à Concilio Baſiliẽſe, & pragmatica Sãctione.

9 Non fiat, non expectatis abſentibus per decem dies, poſt verò prædictos decem dies, illis non expectatis, tenet electio *c. cum inter. 18. de elect.*

10 Ad Regimen Regularis Eccleſiæ fiat de Profeſſo, & in ead. Regula inſtructo *c. cum cauſam 27. cap. cum ad noſtram 37. cap. officii 38. & cap. cum in Magiſtrum 49. de elect. & cap. cum nullus, 28. eod. tit. in 6.*

11 Re integra, non fiat poſt dátam Compromiſſariis eligendi facultatẽ, *c. in cauſis 30. de elect.*

12 Non fiant citationes ante mortẽ Prælati, etiam in extremis agentis, *cap. bonæ memoriæ. 36. de elect.*

13 Non fiant tractatus, corpore Defuncti Sepultura nondum tradito, *d. cap. bonæ memoriæ, 35. de elect.*

14 Fiat intra trimeſtre tempus à die obitus, iuxta diſpoſitionem Concilii Lateranenſis, *cap. nè pro defectu 41. de elect.*

5 Fiat, præſentibus omnibus, qui debent, volunt, & poſſunt commodè intereſſe, *cap. ſicut 28. cap. coram 35. & cap. quia propter 52. de elect.* Niſi agatur de Canonico impubere, qui non vocatus, non poteſt agere de contẽptu, *cap. ex eo, eod. tit. in 6.*

16 Aſſumantur tres Scrutatores de Collegio, qui ſecretè, & ſigillatim vota cunctorum diligenter exquirant, *d. cap. quia propter.*

17 Vota redigantur in ſcriptis, *d. cap. quia propter.*

18 Publicentur ſtatim vota in communi, fiatque votorum collatio, *d. c. quia propter, & cap. Cumana. 50. de elect.*

19 Eligatur is, in quem omnes, vel maior pars conuenerint, *c. cum inter, 21. cap. coram, 35. d. cap. quia propter, & c. Eccleſia ueſtra, 57. de elect.* vbi, quod numerus, vbi eſt, ibi & melior zelus præſumitur.

20 Communis electio fiat ſtatim, & incontinenti poſt collationem votorum, nullo actu intermedio, *c. cum poſt. 46. cap. Eccleſia ueſtra. 48. & cap. in Geneſi, 55. de elect.* Quod locum habet etiam in Compromiſſariis, *cap. ſicut, 21. de elect. in 6.*

21 Electio celebrata ſtatim publicetur Populo, *d. cap. quia propter, §. fin.*

22 Quatenus requiratur aliorum conſenſus, exquiri debet in ipſo tractatu, & congruo tempore reſponsũ expectare, *cap. cum in ueteri. 52. de elect.*

23 Non dentur vota conditionalia, alternatiua, vel incerta, quia pro non datis habentur, *cap. in electionibus 2. de elect. in 6.*

24 Electus intra Menſem electioni de ſe factæ conſentiat, *cap. quam ſit 6. de elect. in 6.* Et intra Menſem à Sede Apoſtolica confirmationem petat, *cap. cupientes 16. tit. de elect. in 6.*

25 Non fiat de Religioſo ad Prælaturam alterius Religionis, & habitus, *Clem. 1. de elect.*

26 Religioſus non conſentiat electioni de ſe factæ extra ſuum Monaſterium, abſque licentia ſui Superioris *cap. ſi Religioſus, 30. de elect. in 6. extrau. Si Religioſus, inter comm. de elect.*

27. In

27 In Monaſteriis Monialium non eligat, quæ non compleuit duodecimum annum expreſsæ, vel tacitæ profeſſionis; neq; eligatur in Abbatiſſam, vel Prioriſſam, quæ trigeſimum annum non compleuit, *cap. indemnitatibus* 43. *in* 6. fiatq; electio per duas votorum partes. *ibid.*

28 Procurator ad eligendum conſtitutus, unum ſuo, & alium conſtituentis nomine non eligat. *cap. ſi quis iuſto* 46. §. 1. *de elect. in* 6.

29 Non fiat electio per ſortem *cap. fin. de ſortileg. iunct. gloſſ. ubi*, quod licèt Matthias ſorte electus fuerit, non tamen eius exemplo eligendus
30 eſt aliquis per ſortem, ut 26. *q.* 2. *non ſtatim, & cap. non exemplo* 24. *q.* 5. quia illud factum fuit inſpiratione Diuina, ex familiari conſilio Spiritus Sancti, ut inquit *Lyran. ſuper act. Apoſt. eod. loc.*

31 Poſſet nihilominus fortaſſe contingere, quod pro electione ad Eccleſiaſticam Dignitatem ſorte utēdum eſset ſine læſione, *d. c. fin. de ſortil.* Si videlicet duo eſſent in virtutibus, diuitiis, & aliis qualitatibus, ac requiſitis omninò æquales, ità ut Electores quò ſe verterent, neſcirent, non videretur contra iuris diſpoſitionem, ſi præmiſſa ſorte, illum deindè per verum Scrutiniū eligerent, ſuper quem ſors cecidiſſet; neq; enim dici poſset electio per ſortem, quia ſors ad nihil aliud inſeruiſſet, quàm ad tollendam differentiam ab animis eligentium, ipſeq; electus nullum ius reportaret à ſorte, ſed à Scrutinio: Quod dictum ſit pro diſcurſu tantùm, & de problemate merè ſpeculatiuo.

SECTIO VIGESIMA.

De Electionis Confirmatione.

SVMMARIVM.

Per conſenſum eligentiū, & electi initiatur vinculum ſpiritualis matrimonii. n. 1.

Per confirmationem electionis fit ratum vinculum ſpiritualis matrimonii. 2

Per conſecrationem coniugium ſpirituale conſummatur. 3.

Eligentes debent conſenſum electi petere. 4.

Electus intra Menſem debet electioni conſentire. 5

Electus ſi ſit ſubditus, licentiam Superioris petere debet. ibid.

Electores deficiente conſenſu electi, ad aliā electionem procedere poſſunt. 6.

Electus intra tres Mēſes confirmationem petere debet. 7.

Impedimento durante, non currit tempus. 8.

Confirmationis definitio generalis. 9.

Confirmatio in forma communi quæ dicatur. 10.

Confirmatio ex certa ſcientia quæ dicatur. 11.

Confirmatio dicitur ex certa ſcientia quando inſeritur tenor ſcripturæ de verbo ad verbum. 12.

Confirmatio non extenditur ad id, quod non includitur. 13.

Clauſula; ex certa ſcientia, facit, ut confirmatio extendatur. ibid.

Confirmatio in forma communi nullum ius tribuit. 14.

Confirmationis electionis deſcriptio. 15.

Ante confirmationem non dicitur quis adeptus Beneficium, ſed certat de Beneficio obtinendo. 16.

Electus quæ non poſsit ante confirmationem. 17.

Electus in remotis exiſtens, quæ poſſit ante confirmationem. 18.

Electio canonica confirmari debet. 19.

Confirmatio obtineri poteſt ſine mandato. 20.

Confirmatio facienda eſt cum cauſæ cognitione. 21.

Confirmatio facta ſer. ſer. habet vim definitiuæ. 22.

Electio poteſt eſſe ipſo iure nulla, vel caſſanda. 23.

Electio quando ſit ipſo iure nulla. 24.

Forma in totum adimpleri debet. 25.

Electio quando caſſanda. 26.

Impedimentum iuſtum quando dicatur. 27

Matrimonium ſecundum contrahi non poteſt, niſi primo diſſoluto. 28.

Eligentes ſcienter indignum non poſſunt ſecundò in eadem eligere.29.

Electionis in caſſatione inſeréda cauſa.30.

Requiſita nonnulla ad electionem de honeſtate tantùm.31.

Locus omnis,in quo congregatur Capitulũ, dicitur Capitularis.32.

Prælati tenentur in confirmationibus obſeruare omnia requiſita.33.

Confirmans indignum quam pœnam incurrat.34.

Confirmationem indigni committens quam pœnam incurrat.35.

Confirmationes Prælatis quæ cõpetere poſſint.36.

Patriarchæ, & Metropolitani aliàs confirmabant.37.

Præconium factum in Conſiſtorio Papæ, habet vim electionis,& Propoſitio in eodem Conſiſtorio habet vim confirmationis.38.

Epiſcopus poſt confirmationem quæ poterat aliàs.39.

Epiſcopus confirmatus, ut ea,quæ ſunt iuriſdictionis exercere poſſit,expedire debet literas Apoſtolicas.40.

Cardinales S.R.E. quando ſe poſſint immiſcere ante captam poſſeſſionem. 41.

Confirmatio utrum ſuppleat electionis defectus.42.

Confirmatio electionis tribuit ius in poſſeſſorio,qui dicitur titulus coloratus. 43.

Electionis confirmatio quandoque fit cum clauſula, ſupplentes omnes iuris,& facti defectus.44.

Caſſata electionis confirmatione ob defectum ipſius confirmationis,electio remanet in priſtino ſtatu.45.

1 Quod ad electionis confirmationem attinet,ſicuti per cõ-
ſenſum eligentium, & electi initiatur vinculum ſpiritualis
matrimonii inter Eccleſiam, quam
repreſentant eligentes, & electum;
2 ſic per ſubſequentem confirmationem illud efficitur ratum, à quo electus ſine diſpenſatione amplius
reſilire non poteſt,& per conſecrationem huiuſmodi coniugium
3 conſũmatur, poteſtq; exindè Epiſcopus Filios ſpirituales gignere. *Abb.in c.inter Canonicos n.4. de elect.*

4 Propterea debent eligentes, quantò citiùs commodè poſſunt, electionem de ipſo factam electo præſentare, eiuſque conſenſum petere; ipſe verò electus conſenſum
5 ſuum intra Menſem à dicta præſẽtatione præſtare tenetur,niſi fortè ſubditus eſſet, nec conſentire poſſet ſine Superioris licentia, quã peteredebet: Et ſi infra tempus,pro
6 abſentia Superioris ponderãdum non petierit, Electores ad alterius electionem procedere poſſunt,*tex. in cap. quàm ſit, & ibi omnes Scribẽtes,de elect. in 6.Rota deciſ. 7. de elect. in nou.Gonzal.ad regul.8.Cancell.gloſſ. 15.n.50.* Et poſt præſtitum conſenſum, intra tres Menſes confirma-
7 tionẽ petere tenetur, aliàs priuatur pariter,ipſo facto,iure per electionem quæſito,*d. cap.quàm ſit, &*
8 *c.cupientes, de elect.in* 6.Niſi tamen impeditus fuerit,quia tunc,durante impedimento, non currit tẽpus,*gloſſ.in d.cap.quàm ſit,uerbo,diſtulerit, Tiraquell. de retractu lignag. gloſſ.4.num.15.Barboſ.in eod.cap.quàm ſit,num.8.*

9 Porrò confirmatio, quæ generaliter loquendo, dicitur iuris priùs habiti corroboratio, *cap. inter dilectos,de fid.inſtrum.*duobus modis contingere poteſt,aut in forma communi, aut ex certa ſcientia.
10 In forma communi confirmare dicitur Princeps, quando ſimpliciter abſq; aliqua cauſæ cognitione confirmat,hęeque cõfirmatio nullum ius tribuit,*cap.quia diuerſitatem, & ibi gloſſ. in forma de conceſſ. præben.*
11 Ex certa ſcientia dicitur confirmatio, quando fit cum cauſæ cognitione,hæcq;ius tribuit, *Bal. poſt. Cyn. in l.ex uerbis, ad fin. quam alii ſequuntur,* C. *de donat.int. uir. & Vxor. latè Deciſ. in rubr. de confirm. util. uel inutil.q.3.Alex.con.123.col.7.ad fin.&*
12 *ſeq.lib.4.* Dicitur etiam confirmatio

tio ex certa ſcientia, quando tenor
Priuilegii,ſeù alterius ſcripturæ de
verbo ad verbum inſeritur in cō-
firmatione, quæ communiter dici
ſolet confirmatio in forma ſpeci-
fica,*Specul.in tit.de inſtrum. edit.§.nūc
autem,uerſ.item opponitur.Aretin.conſ.
15.col. 2,uerſ. pręterea certa ſcientia.*
13 Quæ tamen confirmatio iſto caſu
quamuis det robur,non tamen ex-
tenditur ad id, quod in eo non in-
cludebatur.*Bal.in l.3.in fine,C. si ad-
uerſ.remiudic.Corn.conſ.9.col.ult. lib.3.*
Niſi etiam addita eſſet clauſula, *ex
certa ſcientia*, quo caſu confirma-
tio non ſolùm dat robur actui, ſed
etiam illum extendit, *Bal. in c. pe-
nult. col.ult. uerſ.quæro* Ego *de conſtit.
Iaſon.in l. more,col.7.uerſ.limita singu-
lariter. ff.de iur. omn. indic. Alex.conſ.
127. col. pen.uerſ. nec prædictis, lib.4.*
14 Confirmatio verò in forma com-
muni ſicuti nullum ius tribuit,
vt diximus ſupra, ità ius alterius
non tollit, *cap.fin.de confirm.util. uel
inutil.*
15 Specialiter verò quatenus ad
electionem pertinet, definitur,
ſeù deſcribitur Confirmatio,quod
ſit,quaſi iuris acquiſiti ex electione
corroboratiua declaratio, *Clem.
Romani §.nos eadem, de iureiur.* Ete-
16 nim ante confirmationem non di-
citur quis adeptus Beneficium, ſed
agit,& certat de Beneficio obtinē-
do;poſt confirmationem verò, di-
citur Beneficium obtinuiſſe,*cap.ſu-
per his,de accuſat.*
17 Eſt autem indubitati iuris, ante
confirmationem non poſſe electū
recipere, ſeu gerere adminiſtratio-
nem Dignitatis, ad quam fuit ele-
ctus, neque ſub œconomatus, vel
procuratorio nomine,aut alio quę-
ſito titulo,vel colore, in ſpirituali-
bus, vel tēporalibus per ſe, vel per
alium,in totū, vel pro parte ſe im-
miſcere,ſub pęna priuationis eo ip-
ſo cuiuſcumq;iuris,ſibi per electio-
nē quæſiti *unlg. c.auaritiæ, & ibi Scri-
ben. cum Barboſ.de elect. in 6. cap.iam
dudum,& ibi gloſſ. aliud,de pręben.* vbi
18 quod talis electio caſſari debet;
niſi electus, cuius confirmatio ſpe-
ctat ad Papam, eſſet valdè remotus
extra Italiam, & in concordia fuiſ-
ſet electus, quia tunc, ex eo caſu
Papa concedit, vt propter neceſſi-
tatem,& vtilitatem Eccleſiæ, eiuſ-
dem bona ante confirmationem
adminiſtret,*text. in cap.nihil de elect.*
ubi Abbas quæſtionem mouet,an
eodem Priuilegio gaudeant Itali,
quatenus Papa,& Romana Curia
extaret extra Montes? In qua qui-
dem quæſtione non videtur immo-
randum,veluti de ſubiecto non ſup-
ponente, ſublatis per Papam ele-
ctionibus, & reſeruata ſibi, ac Sedi
Apoſtolicæ prouiſione omnium
Eccleſiarum Italiæ, *Barboſ. in d. cap.
nihil,ubi n.6.*notat, quod geſta per e-
lectum,qui, permittente Papa, fuit
in quieta adminiſtratione, & quaſi
poſſeſſione Pręlaturæ, ſunt valida,
etiamſi tempore confirmationis
minus idoneus repertus fuerit.
19 Electio verò, quatenus canonicè
facta,confirmari debet,*cap.poſtquam
3.de elect.*quæ confirmatio intra tres
Menſes vt ſupra diximus, eſt petē-
da; & licèt ad illam obtinendam
20 videatur requiri mandatum pro-
curę,ſi tamen amicus electi,eius no-
mine, etiam ſine mandato illam pe-
tat,ſufficit,*cap.nihil 44.de elect.* dum-
modò ipſe electus intra tres Men-
ſes ratum habeat, *Barboſ. cum ibi
adductis l. cit. n. 11.*
21 Confirmatio autem facienda
eſt cum cauſæ cognitione,& quidē
etiam nemine opponente, *cap. cum
nobis 19. de elect.* inquirendo priùs
ſuper vita,& moribus electi,vbi cō-
uerſatus fuerit &c.*d.cap. quamquam
3. de elect.*vbi quod electionis con-
firmatio facta, vocatis his, qui vo-
candi erant, cauſaque cognita, ha-
22 bet vim diffinitiuę, & reuocari nō
poteſt: Quod inconcuſsè obſerua-
tur ſuper electionibus, quarum cō-
firmatio ad Summum Pontificem

 ſpe-

ſpectat, omnia enim, & ſingula exa-
minantur diligenter in Sacra Cō-
gregatione rerum Conſiſtorialiū,
iiſque diſcuſſis, reſcribitur, vel cō-
firmandam, vel caſſandam, aut non
ſubſtineri electionem, prout Iuſti-
tia dictauerit, pro quo.

23 Notandum eſt, poſſe dari ele-
ctiones ipſo iure nullas, de quibus
reſcribere ſufficit: *Electionem non*
ſubſtineri; & electiones non ipſo iu-
re nullas, ſed per reſcriptum, vel
ſententiam caſſandas, annullandas,
& irritandas: Primo caſu electio-
24 nes ſunt ipſo iure nullæ, quando
aſſumpti non fuerunt tres Scruta-
tores de Collegio, aut vota omniū
Capitularium ſigillatim, & ſecretò
non requiſita, aut in ſcriptis non
redacta, vel in communi non pu-
blicata, aut non fuit electus ille, in
quem maior pars Capituli conſē-
ſit, vtpotè in omnibus prædictis ca-
ſibus contra formam, & diſpoſitio-
nem *cap. quia propter, de elect.* vbi di-
citur expreſsè, quod aliter facta e-
lectio non valeat; nihil enim tàm
25 generale, quàm in totum formam
adimpleri debere, itaut ſi in aliqua
etiam minima parte deficiat, actus
corruat, *l. cum hi §. ſi prætor. ff. de tráſ-
act. l. qui Romę §. Flauius ff. de uerb. o-
bliga. Rota deciſ. 312. tom. 2. & deciſ.
574. tom. 3. p. 4. recent. Gratian. diſcept.
for. tom. 5. cap. 853. n. 28. & alii, quos
more ſuo colligit Barboſ. in tract. uar. a-
xiom. 100. n. 14. & 15.*

26 Secundo verò caſu electio caſsā-
da, annullanda, & irritanda eſt; pri-
mò ſi aliquis, vel aliqui contempti
fuerint *cap. quod sicut, & cap. uenera-
bilem, de elect. Abb. in d. cap. quia prop-
ter*, vbi quod huiuſmodi contem-
ptus non eſt contra ſubſtantiam e-
lectionis; ſed contra Iuſtitiam: Se-
cūdò ſi electio confirmata fuit ſine
cauſæ cognitione, *cap. nihil de elect.
& cap. fin. eod. tit. in* 6. Tertiò ſi eliga-
tur in Abbatem non Profeſſus in
Religione *cap. cum in Magiſtrum. cap.
officii, & cap. cum cauſam. de elect. & c.
nullus eod. tit. in.* 6. Aut ſi factus ſit
Monachus ea cauſa, vt in Abbatem
eligeretur *cap. cum ad noſtram de elect.*
de quo latiùs dicemus inferiùs.
Quartò ſi Electus ante confirma-
tionē adminiſtret, *c. qualiter, & c. bo-
næ de elect. & c. auaritiæ, eod. tit. in* 6.
Quintò ſi fiat poſt tres Mēſes à va-
catione, *c. ne pro defectu, de elect.* niſi
tamen iuſtum interceſſerit impedi-
mentum. *Goffred. in Summ. libell. iur.
can. rubr. de cauſ. propt. qua. can. elect.*
27 Dicitur autem iuſtum impedimē-
tum ex eo, quia currit tempus, ſi
Electores ſint in mora illud tollēdi,
c. ult. & ibi DD. de elect. Sextò, ſi Ele-
ctus intra tres Menſes cōfirmatio-
nem non petierit, *c. cupientes de elect.
in* 6. Septimò ſi fiat ab excommu-
nicatis, ſuſpenſis, vel interdictis,
aut de excommunicato, ſuſpenſo,
vel interdicto, *c. venerabilem, c. cum
inter R. de elect. cap. cum dilectus, & ibi
gloſ. & DD. de conſuet. cap. conſtitutus,
iunc. gloſ. de appell. & c. 1. de poſtu. Præ-
lat. Abb. in c. illa quotidiana num. 7. de
elect.* Octauò, ſi fiat poſt appellatio-
nem legitimè interpoſitam, *c. conſi-
deramus, c. cum Nobis, & ibi Abb. in
princ. & per tot. & cap. auditis de elect.*
Nonò, ſi fiat ſimoniacè, etiā igno-
rante electo, *c. ſi alicuius, & ibi Abb.
de elect.* Niſi tamen hoc in fraudem
electi factum fuerit, *c. cum nobis, de
ſimon.* Decimò, ſi fiat ſecunda ele-
ctio, non caſſa prima, *d. cap. conſidera-
uimus, Abb. in c. cum terra n. 5. de elect.*
28 Per primam enim electionem cō-
tractum fuit matrimonium inter
Electum, & Eccleſiam, *cap. inter
Canonicos de elect.* ideoq; non poteſt
aliud contrahi, niſi primo diſſolu-
to, vel niſi ſecunda electio de eodē
primo electo facta fuerit, *Ripa
libro ſecundo reſponſ. c.* 15. Vel niſi pri-
ma fuerit ipſo iure, & notoriè nul-
la, *c. cum terra, & Abb. in c. auditis de
elect.* Vndecimò, ſi eligatur inhabi-
lis, vel indignus, *c. cum in cunctis. §. fin.
c. ſcriptum, & c. cum Vvintonen, de elect.*
29 vbi quod eligentes ſcienter indi-
gnum,

gnum,priuati remanent facultate
eligendi in prima electione , quæ
occurrit , & per conſequens ſi eli-
gant in dicta prima electione , hæc
pariter caſſanda erit,utpotè facta
à non habentibus vocem in Capi-
tulo, *Rebuff.loco ſup.cit.* ubi poſtquā
notauit , quod quando electio an-
nullatur vitio perſonæ , tunc ele-
ctus promoueri non poteſt , ſecus
30 ſi vitio electionis, *c.ſuper eo de elect.*
ſubdit,cautelam eſſe , quod in caſ-
ſatione electionis inſeratur cauſa ,
ſicuti quando quis remittitur ab
exercitu,in *l.2.ff.de his,qui not.infam.*
& quando Tutor remouetur à tu-
tela,*l.preces,ff.de pœn.*alioquin ipſius
electionis vitio cenſebitur electio
reprobata *Ioann.Andr. & alii in d.c.
ſuper eo*. Duodecimò , quando ha-
bitus fuit tractatus cum eo , qui e-
ligendus erat,aut cum amicis ſuis,
c.per inquiſitionem,de elect. quia tunc
videtur præſumptio ſimoniæ, *Re-
buff. loco cit.* aut quis aſſenſum præ-
ſtitit electioni ſuę,antequam elige-
retur,*c.poſt petitam,de elect.*Decimo-
tertiò , ſi facta non fuerit commu-
nis electio per unum de Capitulo ,
ſui,& totius Capituli nomine , per
verba ſingularis numeri, *c. ſicut,&
c.cum ab uno,de re iudic. in 6. Abb. in
d. c.quia propter n.16.& in c. Geneſi, in
princ.de elect.Franc.Marc.dec.*926.ubi,
quod ſingulares electiones Capi-
tularium vim tantùm habent no-
minationis , ſeù nominationum ,
communis autem electio , quæ fit
totius Capituli nomine , ſit vera ,
& propriè electio . Decimoquar-
tò, ſi facta ſit quomodolibet,prop-
ter metum , etiam per viam tranſ-
uerſalem eligentium conſangui-
neis impreſſum , *cap. ſciant cuncti ,
& ibi Barboſ. de elect. in. 6.* Decimo-
quintò,ſi electio ſit facta per ſortes
cap.fin. de ſortil. Et decimoſextò , ſi
electus non conſenſerit , vel poſt
cōſenſum renunciauerit, aut mor-
tuus fuerit,quo caſu,caſſata prima
electione , habent eligentes inte-
grum tempus ad iterum eligendū,
c.ſi electio,& ibi Barboſ.de elect.in6.
31 Alia verò requiſita , quod nem-
pè non fiat electio, antequam cor-
pus Epiſcopi ſit traditum Sepultu-
ræ , quod electio fiat in Eccleſia ,
de cuius Prælato facienda eſt, non
videntur ſufficientia pro caſſatio-
ne electionis,cum honeſtatem ſolū
reſpiciant,*Abb.in d. cap. quia propter
ſub n.16.& in cap.quod ſicut, n. 2.gloſſ.
in c.cum terra de elect. Rota deciſ.20.p.
6.recent.*vbi quod omnis locus, in
32 quo congregatur Capitulum, di-
citur Capitularis, dummodò ſit
honeſtus: Ac proindè ſuper huiuſ-
modi , & aliis leuibus defectibus
reſcribi ſolet, confirmandam ele-
ctionem cum clauſula , ſupplentes
omnes iuris,& facti defectus.
33 Quæ hucuſque dicta ſunt , ob-
ſeruanda videntur etiam à Præla-
tis , quorum eſt electiones confir-
mare , & quidem ab Epiſcopis , ad
quos ſpectat confirmare Abbates
Monaſteriorum in eorum locis e-
xiſtentium, *cap. ſicut, de Simon.* Qui
pariter tenentur examinare pro-
ceſſus,ſeù actus electionum,vitam,
mores,cæteraſque electorum qua-
litates : Si quis enim indignum per
34 negligentiam confirmauerit, ca-
rere debet poteſtate primam ele-
ctionem confirmandi , ac ſuſpendi
à perceptione proprii Beneficii,do-
nec indulgentiam obtinere merea-
tur : Quod ſi per malitiam indignū
confirmare auſus fuerit, grauiùs
eſt puniendus,*tex.ad lit.in d.cap.nihil,
ubi gloſſ.& alii cum Barboſ.de elect.in 6.*
35 *Franc.Marc.deciſ.48.n.1.p.2.*Quandò
verò confirmationem indigni quis
alteri commiſerit , ſi id malitiosè
non fecerit, ſed bona fide,pœnam
non incurrit, *cap. cum ſecundum , de
prębend.*Secus ſi malitiosè, quia tūc
puniēdus erit,*Franc.Marc.d.deciſ.48.
n. 3.ubi ex Abb.* Quod Prælatus de
culpa tenetur, & negligentia ſui
Commiſſarii, ex communi regula,
quod Dominus illorum, quorum
vti-

vtitur opera, facto tenetur, *l.1. ff. de publician.*

36 Confirmationes autem electio-
num à Prælatis hodiè locum tan-
tùm habere poſſunt in electioni-
bus Abbatum Monaſteriorum, quę
Sedi Apoſtolicæ non ſunt imme-
diatè ſubiecta, Dignitatumque in-
feriorum. Quia licèt de iure com-
muni non ſolùm Papa, verùm etiã
37 Patriarchę, & Metropolitani Epi-
ſcoporum electiones confirmare
poterant: Hodiè tamen ob reſer-
uationem prouiſionum omnium
Cathedralium Eccleſiarum Apo-
ſtolicæ Sedi *in regul.3. Cancell. Apo-*
38 *ſtolic.* huiuſmodì cõfirmatio receſ-
ſit ab aula, quia præconiũ factũ in
Conſiſtorio Papæ habet vim ele-
ctionis, & propoſitio in eodẽ Conſi-
ſtorio habet vim confirmationis;
In Germania verò, vbi Summus
Pontifex in Bulla Concordatorũ
indulſit, fieri Electiones, confirma-
tionem omnium Cathedralium
Eccleſiarum, & Monaſteriorum,
quæ Sedi Apoſtolicæ ſunt imme-
diatè ſubiecta ſibi in iiſdem con-
cordatis reſeruauit.

39 Licèt autẽ aliàs Epiſcopus poſt
confirmationem gauderet iis, quę
ſunt iuriſdictionis, veluti excom-
municare, ſuſpendere, interdicere,
viſitare, corrigere, punire, Synodũ
conuocare, Beneficia conferre, Ec-
cleſias minores vnire, maiores di-
uidere, quorundam peccatorum
abſolutionem ſibi reſeruare, *cap. ex
tranſmiſſa, cap. noſtri & cap. qualiter, de
elect. cap. inter corporalia, de tranſ. Epiſ.*
Et Metropolitanus, nondum recep-
to Pallio, Suffraganeũ ſuum conſe-
40 crari facere, *c. ſuffraganeis 11. de elect.*
Hodiè tamen, vt Epiſcopus ea, quæ
ſunt iuriſdictionis exercere valeat,
opus eſt, vt Apoſtolicas literas ob-
tineat, ſine quibus nec admitti, vel
recipi tanquam Epiſcopus, neque
poſſeſſionem Eccleſię ſibi collatę
conſequi poteſt, *extrau. iniunctæ, de
elect. inter comm. Flamin. de reſignat. lib.*
8. q. 5. n. 33. Quod in S. R. E. Cardi-
41 nalibus, ob eorum Eminentiam,
ac ſuprema Priuilegia locum non
habet, quia non obſtante *d. extrau.*
diſpoſitione, Beneficia conferre, &
iuriſdictionem ante captã poſſeſ-
ſionem, & literarum oſtenſionem
exercere valent. *Belencin. de charit.
ſubsid. q. 66. n. 26. Rota in Burgen. Ca-
nonicatus, 3. Iunii. 1583. coram Lãcelot-
to, teſte Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloſſ.
24. n. 7.*

42 Vtrum confirmatio ſuppleat e-
lectionis defectus, diſputat *Franc.
Marc. deciſ. 50. p. 2.* Et pro negatiua
adducit *gloſſ. in c. 1. de poſtul. Prælat. &
c. ſi cui, & c. quãm ſit, de elect. in 6.* Pro
affirmatiua verò adducit *gloſſ. in c. cũ
ſuper de cau. poſſ. & proprie.* Quia cõfir-
43 matio tribuit titulum in poſſeſſo-
rio, qui dicitur titulus coloratus,
dummodò electio ab habentibus
facultatem, & confirmatio pariter
ab habente poteſtatem facta fuerit,
Hoſt. in ſumm. tit. de conceſſ. præben. Se-
cus verò, quando conſtaret de in-
ualiditate electionis, tàm ex defe-
ctu ipſius electionis, quàm Perſonę
electæ, *cap. illa, ne Sed. vacante.*

44 Verùm Sacra Congregatio, quã-
do Perſona electa eſt idonea, & de-
fectus electionis non inficit ſubſtã-
tiam eiuſdem electionis, vel iuſti-
tiam, reſcribere ſolet, Pro confir-
matione, cum clauſula *Supplentes,
&c.* ut diximus ſupra: Quod for-
taſſe poſſet etiam ab aliis Confir-
matoribus obſeruari, non quidem
ſuper iuris, ſed ſuper leuioribus fa-
cti defectibus, iuxtà notata per *gloſ.
in cap. 1. de elect. in 6.*

45 Illud demum notandum, quod
caſſata electionis confirmatione
ob ipſius cõfirmationis defectum,
in priſtino ſtatu remanet electio,
*ad probandum, de re iud. c. ſi confirma-
tionem, & ibi gloſ. fin. 38. de elect.*

CO-

COROLLARIVM TERTIVM.

Prouiſio ex integro, an ſemper, vel nũquam facienda ſit de eadem Perſona nulliter electa, num. 1. & per tot.

1 EVenit interdum, ut nulla declarata, ſeù caſſata electione, diſcurratur, an ſit prouidendum ex integro per Papam eidem Eccleſiæ de eadem Perſona, nulliter electa? Pro quo repetita diſpoſitione *text. in c. ſuper eo, de elect.* ubi decernitur, quod caſſata electione ob vitium, vel defectum Perſonæ electæ, talis Perſona non poſſit amplius ad aliã Eccleſiam eligi, & per conſequens neque iterum ad primam: Si verò caſſata fuit electio ob non ſeruatã Canonicam formam, eadẽ Perſona, nulliter electa, non ſolùm ad aliam, verùm etiam ad eandem primam Eccleſiam iterũ eligi poſſit: Propterea ſicuti in primo caſu nulliter ob ſui vitium, aut defectum electus, non poteſt ad aliam Eccleſiam, neque ad primam iterũ eligi; ſic per conſequens non congruit, per Papam eidem Eccleſiæ de illo prouideri. Secundo verò caſu, ſicuti nulliter electus ob defectum electionis; iterum ad eandem, vel aliam Eccleſiam eligi poteſt, ita etiam per Papam de eodẽ nulliter electo prouideri poterit; ſuper quo nulla cadit difficultas.

Sed difficultas eſt, Vtrum caſſata electione, congruat, per Papam eidem Eccleſiæ prouideri de Perſona nulliter electa ob defectum ipſius electionis, ut aliquando obſeruatum vidi: Super quo, ut verum fatear, libentiùs aliorum ſententiam audirem, quàm, ut meam proferam, cum certam regulam dari poſſe, non videatur. Si enim à Summo Pontifice prouideretur ſemper de eadem Perſona, vitio electionis nulliter electa, non oporteret electiones examinare, quia ſiuè eſſent legitimæ, & canonicæ, ſiuè nulllæ, & irritæ, ſemper electores eorum finem obtinerent, etiam ſi fortè Perſonam nulliter electam præfici non expediret: Si verò nunquam prouideretur Eccleſiæ de Perſona ab ipſo Capitulo nulliter electa, poſſet dari caſus, quod ob nullitatem electionis, ab aliquo maleuolo cauſatam priuaretur Ecclaſia Perſona vtili, ac neceſſaria.

Ac proindè videtur, hoc totaliter remittendum ſummę prudentiæ, ac vigilantiæ Eminentiſſimorum Cardinalium Sacræ Congregationis rerum Conſiſtorialiũ, qui electionis forma diligẽter conſiderata, an eidem aliqua fraus ſubeſſe poſſit; ac conſideratis pariter qualitatibus, idoneitate Perſonæ electę, ſiuè etiàm utilitate, aut neceſſitate Eccleſiæ, iudicent, quid magis expediat.

Si enim proceſſum fuerit per viã Scrutinii, & appareat, quod ad unguem ſeruata fuerit forma tradita in *c. quia propter de elect.* electis tribus Scrutatoribus de gremio Capituli, qui omnium vota ſigillatim, & ſecretè exquiſierint, in ſcriptis redegerint, & facta collatione numeri ad numerum, per unum, ſui, & totius Capituli nomine, electus fuerit ille, in quem maior pars Capituli conſenſit, fuerit tamen aliquis contemptus, ob quem contemptum caſſata fuit electio, non videtur ambigendum, quin per Papam prouideri poſſit ex integro de eadẽ Perſona ſic nulliter electa. Idem dicendum, ſi cætera omnia rectè proceſſerint, ſed facta non fuerit communis electio per vnũ, ſui, & totius Capituli nomine: Si verò Scrutinium claudicaret, & ex actis deprehendi poſſet aliqua ſuſpicio fraudis, nõ videretur prouidẽdum Eccleſiæ de ſic nulliter electo, niſi conſtaret de vtilitate, vel neceſſitate Eccleſiæ, nullitatęmque

irrepſiſ-

irrepſiſſe ad excludendum electum, aliàs idoneum. Idem dicendum ſuo modo eſt, ſi proceſſum fuerit per viam Compromiſſi, conſtaretque de legitimo compromiſſo, ſed aliquam nullitatem fraude interceſſiſſe, Quod ſi proceſſum fuerit per viam, quæ dicitur quaſi per inſpirationem, nunquam crederem prouidendum de Perſona ſic nulliter electa, ſaltem ad extirpandum, & eradicandum huiuſmodi peruerſum dogma, quod via, quaſi per inſpirationem, ſit ab hominibus eligibilis.

SECTIO VIGESIMAPRIMA.

De Poſtulatione, eiuſq; Admiſſione.

S V M M A R I V M.

Poſtulationis definitio. num.1.
Poſtulationis via eſt extraordinaria, 2.
Capitulares prouidere debent Eccleſiæ meliori modo, quo poſſunt.3.
Eccleſia meliùs prouidetur per electionem, quàm per poſtulationem.4.
Eligentes conſentiunt in electum, vt in ſponſum. ibid.
Poſtulantes non conſentiunt in poſtulatum, vt in ſponſum.5.
Electio innititur iuſtitiæ. 6.
Poſtulatio innititur gratiæ. ibid.
Poſtulatio à Superiore recipi poteſt. 7.
Poſtulatio quando reiici non poſſit.8. & 9.
Gratia videtur debita, quando ſubeſt iuſta cauſa illam faciendi.9
Superior ex iuſta cauſa compellere poteſt ad gratiam faciendam.10. & ſeqq.
Superior quis dicatur.11.
Cauſa compellendi, poſtulationem admittere.12.
Superior de ſuo gratiá facere nõ tenetur.13
Poſtulatus ex admiſſione poſtulationis conſequitur ius.14.
Poſtulatores, admiſſa poſtulatione, reſilire nequeunt.15.
Poſtulatione ſuperiori præſentata, poſtulatores reſilire nequeunt.16.
Poſtulatione non præſentata, poſtulatores variare poſſunt. 17.
Differentia inter electionem, & poſtulationem.18. & 20.
Poſtulatione non præſentata, nullum acquiritur ius poſtulato, nec Superiori. 19.
Poſtulatus ante admiſſionem conſentire nequit.21.
Perſonæ ineligibiles quæ poſtulari poſſunt? 22.
Epiſcopus quarè non poſſit eligi, ſed poſtulandus ſit.23.
Epiſcopus, qui renunciauit Epiſcopatui, poteſt eligi.24.
Electus in Epiſcopũ, an poſtulari poſſit.25.
Cardinalis, an poſſit eligi in Epiſcopum, vel poſtulandus.26.
Poſtulatio an poſſit concurrere cũ electione.27.
Capitularis facultas quando reſideat penes minorem partem.28.
Vocatus ad Vniuerſitatem, tacere non poteſt, ſed affirmatiuè, vel negatiuè conſulere.29.
Poſtulatio an ſit facienda iuxtà diſpoſitionem, cap. quia propter de elect. 30.
In cap. quia propter antiqua iura confirmata, & nonnulla innouata.30.
In poſtulatione antiqua iura ſunt ſeruanda, non autem noviter ſtatuta in cap. quia propter.31.
Poſtulatio facienda eſt per vota ſecreta.32
Poſtulatio, & electio ſimul concurrere poſſunt.33.
Poſtulatio fieri non poteſt quaſi per inſpirationem.34.
Forma inſtrumenti poſtulationis.35.

1 POſt electionem, altera via prouidendi viduatis Eccleſiis à iure approbata, eſt per Poſtulationem, quæ definitur, ſeù deſcribitur, quædam gratiæ petitio, à Superiore facta, de promouendo aliquem, ad prælationem, ad quam de iure communi propter defectum, vel
2 impedimentum eligi, ſeù promoueri non poteſt. *Abb. in rubr. tit. de poſtul. prælat.* ubi eam vocat viam extraordinariam, quod patet ex eo quia

quia eligibilis poſtulari nõ poteſt,
3 cum Capitulares prouidere debeãt
Eccleſię meliori modo, quo poſſũt
Abb. in c.1. & vlt. n.10. de poſtul. Prælat.
4 Meliori autem modo prouidetur
Eccleſiæ per electionem, quàm per
poſtulationem, quia qui eligunt,
conſentiunt in electum, vt in ſpon-
ſum, itaut per electionem initietur
vinculum ſpiritualis matrimonii,
c. cum inter Canonicos, de elect. & c. fin.
5 *de tranſlat Epiſc.* Qui autem poſtulãt,
non conſentiunt in poſtulatum, vt
in ſponſum, neq; initiatur aliquod
ſpirituale coniugium, ſed vota ſua
dirigunt in Superiorem, vt de gra-
tia poſtulatum admittere debeat,
Gloſ. & DD. in c. vnico de poſtul. Prælat.
6 *in 6.* Ex quo patet, quod electio in-
nititur iuſtitiæ, poſtulatio autem
gratiæ, *c. poſtulationem, de poſtul. Præ-*
7 *lat.* Quæ proindè à Superiore ſem-
per reiici poteſt, cum per illam
nullum ius acquiratur poſtulato,
vel alteri, *text. in eod. c. poſtulationem*;
8 cum cauſa tamen, quia cæteroquin
ſi facti fuit propter neceſſitatem,
vel vtilitatem Eccleſiæ, & concor-
diter, vel ſaltem à duabus Colle-
gii partibus, abſque iniuria poſtu-
lantium & Eccleſiæ reiici non po-
teſt, *Ioann. Andr. poſt Hoſt. in c. cum
Monaſterium, de elect. gloſſ. in c. cupien-
tes, §. denique, verbo, gratia, eod. tit. in 6.
Abb. in d. c. poſtulationem n.2. & c. bo-
næ memor. 2. il 1. de poſtul. num. 3.* ubi
9 quod poſtulantibus, & poſtulato
fit iniuria, ſi ſine cauſa poſtulatio
nõ admittatur, quia gratia videtur
debita, quãdo iuſta cauſa ſubeſt il-
lam faciendi, *argum. gloſſ. in c. requi-
ſitis, §. n ſi rigor r.7.7. & gloſſ.2. in cap.
quanto, de iureiur.* Ex quibus colli-
10 gitur, quod ubi iuſta cauſa ſubeſt,
Superior ad diſpenſandum, & gra-
tiam faciendum, ab alio Superio-
re compelli poteſt.

Quis autem tali caſu dicatur Su-
perior, duæ ponuntur regulæ: Pri-
ma ſcilicèt, quod qui ſuper impe-
11 dimento diſpenſare non valet, ne-
que poſtulationem admittere po-
teſt, licèt ipſe poſtulantium ſit Su-
perior immediatus, ſed ſẽper alius
adeundus eſt Superior, qui ſuper il-
lo impedimento diſpenſare poſſit:
gloſ. in clem. 1. de elect. Secunda regu-
12 la eſt, quod Superior illius, qui
poſtulationem admittere valet, ad
eam admittendam illum compel-
lere poſſit, quando iuſta cauſa ſu-
beſt illam admittendi, ſcilicèt uti-
litas, aut neceſſitas Eccleſiæ, e. g.
quia poſtulatus eſt potens defende-
re Eccleſiam, eiuſque iura; aut ex-
cellentis doctrinæ, & morigeratus,
ſed non de legitimo natus matri-
monio, nec reperitur alius, per quẽ
ità benè conſulatur Eccleſiæ. Quod
ſi cauſa concernat poſtulati Perſo-
nam tantùm, puta quia tã doctus,
& morigeratus eſſet, vt diſpenſa-
13 tionem mereretur tali caſu Supe-
rior non compellitur, quia de ſuo
gratiam facere non tenetur. *Abbas
in c.1. num. 34. de poſtul. Prælat.*
14 Admiſſa poſtulatione, duo con-
ſequuntur effectus. Primus eſt,
quia poſtulatus conſequitur ius, ac
ſi fuiſſet electus, & confirmatus: Et
15 ſecundus, quia poſtulatores à po-
ſtulatione recedere nequeunt, vel
variare, & quidem non ſolùm poſt
admiſſionem, ſed poſtquam fuit
16 Superiori, præſertim Papæ præſẽ-
tata, quia eius iudicium ſuper ad-
miſſione, vel reiectione poſtulatio-
nis expectare debent, *c. bonæ memo-
riæ il 2. de poſtul. Prælat.* Quod locum
habet in quocumque Superiore,
qui illam admittere, vel reiicere
17 poteſt, *Abb. in d. c. bonæ memoria n.10*
Ex quo infertur à contrario ſenſu,
quod antequam poſtulatio Supe-
riori ſit præſentata, poſtulantes, e-
tiam inuito præſentato, variare
poſſunt, *Innoc. & Abb. ibid.*
18 Colligitur itẽ differentia quoad
facultatem variandi inter electio-
nem, & poſtulationem, quia in e-
lectione non admittitur variatio
poſt publicationem Scrutinii, *c. pu-*

blicato de elect. At in poſtulatione admittitur, quantumcumq; ſit publicatum Scrutinium, & poſtulatio indè ſecuta, dummodò Superiori præſentata non fuerit, *d. c. bonę memorię.* Et ratio diuerſitatis eſt,
19 quia per poſtulationem nullum poſtulato, cum ſit inhabilis ad Prelaturam, acquiritur ius, undè de quo conqueratur non habet; neq; Superior conqueri poteſt, ex quo non ſit ſibi facta poſtulationis præſentatio. *Abb. in d. c. bonę memorię nu.* 11. Inferens exindè regulam, quod quis, antequam alteri ſit ius quæſitum, ſæpè variare poteſt, nō ſic autem quando alteri ius eſt quæſitū, quo caſu locum habet regula, mutare, ubi *Din. de reg. iur. in.* 6.

20 Alia pariter aſſignatur differentia inter electionem, & poſtulationem, quia ſcilicèt electus electioni de ſe factæ conſentire poteſt, *c. quā*
21 *ſit de elect. in* 6. poſtulatus autem poſtulationi ſuæ, antequam à Superiore ſit admiſſa, conſentire nequit, ſed neq; diſſentire, reſpondēdo ſolùm, ſe neq; conſentire, neque diſſentire; ſed diſpoſitioni Superioris, ſeù Domini Papæ, quatenus ad ipſum ſpectet admiſſio, ſe humiliter remittere, *d. c. bonæ memorię, & ibi Abb. n.* 11.

22 Quænam verò Perſonæ, de iure ineligibiles poſtulari valeant, ad longum proſequitur *Abb. in c. ult. de poſtul.* quæ tamen in ſubſtantia reducuntur ad ſequentes: Ad illum videlicèt, qui non eſt de gremio Eccleſiæ, cui prouidendum eſt, *cap. Epiſcopus cum c. ſeq. 61. diſt.* vel qui nō ſit in ſacris Ordinibus cōſtitutus, *c. nullus diſt. 60. & c. Oſius 61. diſt.* aut alterius Eccleſię vinculo adſtrictus, vel non de legitimo matrimonio natus, aut infra ætatem triginta annorum, *c. ult. de poſtul. c. cum in cunctis, & c. innotuit de elect.*

23 Specialiter autem Epiſcopus eligi non poteſt, ſed poſtulandus eſt, quia Spōſam habens, ideſt primam Eccleſiam, in aliud coniugium citra adulterium conſentire nequit, vt notatur *in cap. ſicut, 7. q. 1.* Cum enim per electionem initietur vinculum matrimoniale inter Eccleſiam, & electum, *cap. fin. de tranſl. Epiſc.* neceſſe eſt, vt abſoluatur à primo vinculo matrimoniali, antequam initietur matrimonium cū altera Eccleſia: Ideoque poſtulandus eſt, quia per poſtulationem nō initiatur ſpirituale coniugium, cum poſtulantes non conſentiant in poſtulatum, vt in Sponſum, ſed tantùm gratioſè petunt, vt primū tollatur vinculum, *Abb. loco cit. nu.* 5. Quod tamen non currit in Epiſcopo, qui renunciauit Epiſcopatui, cum enim per renunciationē
24 abſolutus ſit à vinculo primæ Eccleſiæ, nil vetat, quin ad aliam Eccleſiam eligi poſſit. De electo verò in Epiſcopum, ſed non dum conſecrato, ita diſtinguit *Abb. loco cit.*
25 *n. 7.* quod ſi non eſt confirmatus, eligi poteſt, cum priori Eccleſiæ renunciare valeat, *cap. ſi electio, de elect. in* 6. Si verò eſt confirmatus, eligi non poteſt, quia per confirmationem contractum eſt matrimonium, licèt nondum conſūmatum per conſecrationem, *cap. inter corporalia de transl. Epiſc.*

26 Diſputat *Abb. in c. Eccleſia veſtra il 2. de elect.* Vtrum Cardinalis eligi poſſit in Epiſcopum, vel poſtulari debeat? Et concludit, quod ſi Cardinalis ſit Epiſcopus, eligi non poſſit, ſed poſtulandus, cum alterius Eccleſiæ vinculo ſit adſtrictus; Si verò ſit Presbyter, vel Diaconus, poſſit eligi, cum nullo Eccleſiæ vinculo ſit ligatus; Cuius tamen contrarium aſſerit in *c. fin. de poſtul.* ea ratione, quia Cardinales in eorum Eccleſiis habent iuriſdictionē Epiſcopalem, ſuntq; alligati Romanæ Eccleſiæ, neq; ab Vrbe ſine licentia Summi Pontificis poſſunt abeſſe: Veritas eſt, quod ſi Cardinalis non Epiſcopus eſt Canoni-

cus illius Eccleſiæ, cui prouidendū eſt, ſimpliciter eligi poteſt, quia non debet eſſe deterioris conditionis, quàm alii Canonici: Si verò non ſit illius Eccleſiæ Canonicus, eſt poſtulandus, ex quo Cardinales, uti de Latere Summi Pontificis, ab eius nutu ſpecialiſſimè dependent.

27 Quod poſtulatio concurrere poſſit cum electione, colligitur ex diſpoſitione *cap. ſcriptum, & ibi Abb. num. 7. de elect.* ubi quando concurrunt electio, & poſtulatio, data idoneitate, tàm poſtulati, quàm electi, præfertur poſtulatio, quatenus à duplo maiori parte, hoc eſt à duabus, & ultra Capituli partibus facta ſit, aliàs præfertur electio, licèt à maiori Capituli parte non ſit facta: Et clarius *ibid. nu. 14.* exponendo quatuor caſus eiuſdem textus; primò ſcilicèt, quando poſtulatio facta fuit de Perſona idonea à duabus partibus, & ſeruata forma, quia tunc debet, ut ſupra diximus, admitti poſtulatio, ex quo potentia Capitularis, & cuiuſlibet Vniuerſitatis in duabus partibus, & per conſequens in tertia parte non eſt aliqua virtus Capitularis, *l. nulli, & l. planè, ff. qu. cuius Vn. nom.*

Neque obſtat, quod poſtulatio ſit via extraordinaria, & electio ordinaria, quia ex quo virtus Capitularis illam inſequitur viam, licèt extraordinariam, eſt præferenda, *gloſſ. in d. c. ſcriptum*. Sicuti non obſtat, quod poſtulatio innitatur gratiæ, quia per hoc non tollitur ius Superioris, quin illam reiicere poſſit, quatenus gratiam facere nō intendat: Secundus caſus eſt, ſi poſtulantes duplo maiorem partem non faciunt, quia tunc præfertur electio facta à maiori parte Capituli, iuxtà diſpoſitionē *c. quia propter de elect.* Tertius caſus eſt, quando poſtulantes duas quidem partes faciunt, ſed poſtulatus, ipſis ignorantibus, eſt indignus, quia tūc reprobanda eſt poſtulatio, non tamē cōfirmāda electio, à tertia, vel minori parte facta, quia cū duæ partes poſtulantium non ſint ipſarum iure priuatæ, tota Capitularis poteſtas non remanſit in minori, ut *in d. l. nulli, & l. planè*. Quartus caſus eſt, quando Capitulares omnes, vel maior pars poſtulauerint ſcienter indignum, & electus à tertia parte eſt idoneus, quia tunc electio confirmari debet, licèt cæteroquin cōtra iuris regulas, ex quo poſtulantes poteſtate poſtulandi, et

28 eligendi ſunt priuati, *cap. gratum, & ibi Abb. de poſtul.* Vbi notanter ſubdit, quod aliis carentibus eligendi facultate, pura, quia ſunt excommunicati, ſuſpenſi, interdicti, aut voce priuati, tota Capitularis potentia reſidet penes habiles, licèt minorem faciant Collegii partem, quia priuati, & inhabiles non ſunt in numero computandi, *d. c. gratum, & c. illa de elect.* Minor enim pars ſicuti peccatis aliorum non inuoluitur, ità nec peccatorum pœna, *c. ſcriptum de elect. & cap. 1. de his, quæ fiunt à mai. par. Cap.* Quod tamen declaratur procedere, quando minor pars contradixit, ſecus ſi tacuit,

29 quia ex quo vocatur quis ad Vniuerſitatem, aut bono conſentire, aut malo contradicere debet; vndè cum loqui teneatur, & vel affirmatiuè, vel negatiuè conſulere, tacendo habetur pro conſentiente in ſui præiudicium, *Abb. in d. c. gratum n. 6. de poſtul. l. de ætate, §. qui tacuit, ff. de interrog. act. & c. ſi tibi præſenti, iuxt. gloſ. de præben. in 6.*

30 Vtrum in poſtulatione ſeruāda ſit forma *cap. quia propter de elect.* diſtinguendum eſt cum *Abb. ibid. n. 9.* Quod ſi agatur de poſtulatione minus ſolemni, uti quando poſtulatur Laicus, ut ſe ad ſacros Ordines promoueri faciat, ad hoc, ut eligi poſſit, vel quando poſtulatur Monachus ab Abbate ad effectum pariter illum eligendi, non ſit ne-

ceſſaria prædicta forma, quæ poſtea in eiuſdem electione ſeruanda erit: In poſtulatione verò ſolemni, per cuius admiſſionem poſtulatus cōſequitur plenum ius, itaut admiſſio poſtulationis à Superiore habeat vim electionis, & confirmationis, ſeruari debeat forma prędicta. Quod tamen apud Me nō traſit ſine difficultate per ea, quæ aliàs ſcripſi: Videlicèt *in d.c. quia propter*, & confirmari antiqua iura, diſponentia, ut in electione citētur omnes intereſſe habentes, prout ſtatutum fuerat in *c. Eccleſia ueſtra*, & fieret electio à maiori parte Capituli, ut *in c. auditis de elect.* & hoc ſpecialiter de nouo additum, vt eligātur tres Scrutatores de gremio Capituli, qui vota eligentium ſecretè excipiant, in ſcriptis redigāt, atque electum ſtatim publicent.

31 Quod igitur attinet ad primam partem, indubitati iuris eſt, etiam in poſtulatione citandos eſſe omnes intereſſe habentes, & maiorem partem requiri. Quò verò ad ſecundam partem, de forma nouiter introducta eligendi tres Scrutatores, per quos vota ſecretè excipiantur, & in ſcriptis redigantur, videtur de neceſſe non requiri, quia cum *in eod. c. quia propter* fiat tantū mentio de electione, per conſequēs ibidem nouiter ſtatuta non ſunt neceſſariò trahenda ad poſtulationem; ſi enim Concilium voluiſſet, ut talis forma ſeruaretur, etiā in poſtulatione, id expreſſiſſet, *tex. ad lit. in c. 2. de tranſlat.* ſicuti obſeruatum fuit *in cap. 1. de elect. in 6.* vbi Concilium expreſsè declarauit, ut terminus unius Mēſis datus ad opponendum contra electionem, curreret etiā in poſtulatione, & quod prohibitio dandi vota conditionalia, & alternatiua in electionibus, locum haberet etiā in poſtulationibus, & clariùs in *c. cupiētes de elect. in 6.* ubi Papa intendens, ut ſtatuta de eligētibus, & electis circa præſentationes electionū apud Sedem Apoſtolicā ſeruari deberēt, etiam à poſtulantibus, & poſtulatis, id expreſsè declarauit *ibid. in §. deniq;*

32 Non eſt tamen ambigendum, quin poſtulatio fieri debeat per vota ſecreta, quæ nunquam publicentur, iuxta diſpoſitionem Concilii Tridentini, *ſeſſ. 25. de Regul. c. 6.*

33 Notandum verò, non poſſe Electores eligere ſimul, & poſtulare, niſi dubitaretur, an quis eſſet eligibilis, quo caſu ſic electus, & poſtulatus intra Menſem à die notitiæ declarare tenetur, quam viam proſequi velit, electionis, an poſtulationis, qua ſemel electa, variare nō poterit, *c. un. iunc. gloſſ. de poſtul. in 6.*

32 Cum autem dixerimus ſupra, electionis viā quaſi per inſpirationem eligi non poſſe, hoc tantò magis habet locum in poſtulatione, quia poſtulatio continet in ſe cōditionem, cum dependeat ab arbitrio Summi Pontificis, ſeù alterius Superioris, qui illam admittere, uel reiicere poteſt; & inſpiratio Spiritus Sancti non poteſt eſſe cōditionata, & pendere ab alterius arbitrio, iuxta illud: Spiritus vbi vult ſpirat, *Ioann. 3.* & Verbum Dei non eſt alligatū, *2. ad Timot. cap. 2.*

Forma Inſtrumenti Poſtulationis.

POſt omnia præmiſſa, quæ ſupra extenſa ſunt in forma inſtrumenti per Electionem, *ſect. 19. §. 3. in fin.* cum deuentum fuerit ad iuramentum de meliore, & vtiliore eligendo, *iungatur*. Et quia poſt diuerſos tractatus inter ipſos Capitulares habitos, & nominationes diuerſarum Perſonarum ſimplices, ac diſcuſſiones, & inquiſitiones multiplices, tādē placuit ꝑ viā poſtulationis procedere, & viduatæ Eccleſiæ prouidere, & propoſito per Decanum N. Epiſcopo Eccleſiæ N. (vel N. cuius Perſonæ conditio dicitur aliqualiter ex natalibus lęſa, vel adhuc in ætate perfecta non conſtituta) adducendo eiuſdem literarum Sciē-

tiam

tiam,morum grauitatem. conuerſationis exemplum, meritorum prærogatiuã,diuitiarum potentiã, & quantum induatæ Eccleſiæ foret vtilis, mandauit, per Me Notarium, & Teſtes infraſcriptos perquiri ſingulorum Capitularium conſenſum, quibus per Me ſic, vt ſupra, perquiſitis, & adnotatis,facta collatione numeri Suffragiorum ad numerum Capitulariũ, & numeri ad numerum,inuentum eſt,conſenſiſſe in poſtulatione præfati N.*tot*, qui faciunt maiorem,& ſaniorem partẽ Capituli, ac propterea, non obſtantibus *tot*, qui non conſenſerunt, idem Decanus ſolemnem poſtulationem Capitulo,& ſuo, & totius Capituli nomine, publicauit, & finis impoſitus fuit,&c.

Poſt peracta ſupradicta,ſtatim,& incontinenti idem Decanus mandauit mihi Notario, vt cum Teſtibus infraſcriptis accederem,ad annunciandum eidem N. poſtulationem de eiuſdem Perſona factam in Epiſcopum huius Eccleſiæ,qua per Me ipſi annunciata,reſpondit,ſe dictæ poſtulationi non conſentire, nec diſſentire,ſed voluntati Domini Papæ ſe in totum ſupponere &c.

Et quia Ego Notarius,cum Teſtibus,&c. huiuſmodi actum denũciationis, vt præmittitur,feci,hinc eundem fideliter adnotaui, & publicũ Inſtrumentũ confeci,&c.

SECTIO VIGESIMASECVNDA.

De Suffraganeis, & Coadiutoribus.

SVMMARIVM.

Coadiutor quis dicatur.n.1.
Coadiutore in dando, conſiderandum eſt officium,ad quod deputatur.2.
Coadiutor in temporalibus debet eſſe prouidus circa temporalia.ibid.
Coadiutor in ſpiritualibus habere debet ſcientiam, & capacitatem ſufficientem.3.
Coadiutor debet habere requiſita ad officiũ, ad quod deputatur.ibid.
Coadiutor debet eſſe illius ætatis, quæ requiritur in adminiſtratione Officii,ad quod deputatur.4.
Coadiutor ad curam Animarum debet eſſe ætatis vigintiquinque annorũ.5.
Coadiutor Epiſcopi debet compleuiſſe ætatem triginta annorum.6.
Coadiutor Epiſcopi in temporalibus,ſufficit, quod ſit ætatis vigintiquinque annorum.7.
Aetas vigintiquinque annorũ eſt perfecta quoad temporalia.8.
Coadiutor Epiſcopi in Francia, ſufficit, quod ſit ætatis vigintiquinq;annorũ.9.
Religioſus vtrum poſſit eſſe Coadiutor.10.
Religioſus poteſt eſſe Coadiutor Epiſcopi de licentia Superiorum,attenta neceſſitate. 11.
Coadiutoria eſt duplex, temporalis,& perpetua.12.
Coadiutor temporalis dicitur Suffraganeus.ibid.
Epiſcopo inhabili ob Senectutem &c.datur Coadiutor.13.
Coadiutor datur illiteratis,& iperitis.14.
Epiſcopi dare poſſunt Coadiutores.15.
Appellatio interponi poteſt à datione Coadiutoris per Epiſcopum.ibid.
Appellatio quando interponi poſſit ad Metropolitanum ab Epiſcopo,procedente, vt Sedis Apoſtolicæ delegato.16.
Declaratio Sacræ Congregationis Concilii ſuper appellatione ab Epiſcopo ad Metropolitanum.17.
Coadiutori aſſignanda eſt congrua portio de redditibus Eccleſiæ.18.
Eccleſiæ facultates quando non ſufficiunt Coadiutori,&Titulari,cui prius prouidendum.19.
Coadiutori,an Titulari debeatur adminiſtratio bonorum Eccleſiæ.20.
Coadiutor habens adminiſtrationem, quod ſupereſt,erogare debet in utilitatem Eccleſiæ.21.
Coadiutori an poſſint dirigi nominationes in Francia.22.
Coadiutor alienare non poteſt.23.

Col-

Collatio Beneficiorum eſt alienatio neceſſaria.ibid.
Coadiutoria perpetua non eſt iuri conformis,ſed à ſtylo inuenta.24.
Coadiutoriæ perpetuæ ſunt odioſæ.25.
Coadiutoriæ perpetuæ ,qua occaſione , & quando initium habuerint.26.
De Coadiutoriis perpetuis primus ſcripſit Caſſada.27.
Coadiutoriȩ perpetuæ concedebantur ante Concilium Tridentinum. 28.
In Germania quid ſeruetur circa Coadiutorias inferiores.29.
Coadiutoriæ Epiſcopis non dantur, niſi cauſa cognita à Sacra Congregatione rerum Conſiſtorialium.30.
Coadiutorum omnium , etiam temporalium datio Epiſcopis ſpectat ad Papam.31.
Coadiutores temporales quando dentur ab Epiſcopis.32.
Effectus Coadiutoriæ perpetuæ.33.& ſeq.
Coadiuto mortuo de tempore datæ , an habeat locum Coadiutoria.34.
Coadiutoria cum futura Succeſſione cõtinet duplicem gratiam.35.
Gratia dicitur perfecta per ſignaturam Papæ.36.
Coadiutoriæ , quæ dantur inferioribus,reſpiciunt tantũ fauorẽ Coadiutorũ.37
Coadiutoriæ,quȩ dantur Epiſcopis , reſpiciunt etiam fauorem Eccleſiȩ.38.
Coadiutor vtrum habeat vocem actiuam, & paſſiuam.39.
Coadiutor , & Coadiutus non poſſunt ambo eſſe in Eccleſia eodem tempore.40.
Coadiutor vtrum vices aliis committere poſſit.41.
Coadiutor an agere poſſit de cõtemptu. 42.
Coadiutor habens Dignitatem , vel Canonicatum,an gaudeat duplici voce.43.
Coadiutori cum futura Succeſſione non licet ingredi Ciuitatẽ Põtificaliter.44.
Coadiutor non debet vti cruce in Diuinis, neque in functionibus Pontificiis, nec dum incedit per Vrbem.45.
Coadiutor, abſente Epiſcopo,poteſt vti cappa. 46.
Sedes vna non capit duos.47.
Coadiutori debent aſſiſtere Canonici.48.
Canonici non debent accedere ad circulum Coadiutoris.49.
Coadiutor poteſt facere confeſſionem cum Canonico celebrante , & benedicere in fine Miſſȩ.50.
Coadiutori licet benedicere Populo de licentia Epiſcopi.51
Canonici procedere debent obuiam Coadiutori ad Eccleſiam Pontificaliter accedenti.52.
Coadiutori non licet largiri indulgentias, niſi nomine Epiſcopi.53.
Parocho non ſolet dari Coadiutor cum futura Succeſſione.54.
Coadiutor temporalis nõ datur Dignitatibus,& Canonicis.55.
Canonicus infirmus , vel aliàs impeditus , quando lucretur diſtributiones.56.
Epiſcopis quando detur Coadiutor temporalis,vel cum futura Succeſſione. 57.
Coadiutor tẽporalis datur etiã inuito. 58.
Coadiutor cum futura Succeſſione non datur, niſi cum conſenſu Coadiuti.59.
Coadiutor in Beneficio iuriſpatronatus nõ datur ſine conſenſu Patroni.60.
Conſenſus Coadiuti habere videtur naturam reſignationis.61.
Pacta ſuper hæreditate ſunt prohibita. 62.
Coadiutor temporalis datur ſine conſenſu Capituli.63.
Coadiutor cum futura Succeſſione non datur ſine conſenſu Capituli.64.
Votum Maraldi.65.
Pœnitentia, & mutationi voluntatis locus eſt in caſibus voluntariis.66.
Pater poteſt votare pro Filio , & è cõtra. 67.
Suſpicionis allegatio requirit cauſam.68.
Nihil eſt tàm indubitatum , quin aliquam ſolicitam dubitationem ſuſcipere valeat.69.
Vota Capitularium tripliciter conſiderari poſſunt.70.& ſeqq.
In nullo iure reperitur cautum, quod in actibus Vniuerſitatis ſeruetur diſpoſitio c.quia propter,dempta prouiſione viduatis Eccleſiis.73.
Diſpoſitio cap. quia propter, de elect. non poteſt habere locum , niſi in illis Eccleſiis , quæ verè poſſunt dici viduatæ.74.
Electio Coadiutoris per Scrutinium habet vim ſimplicis conſenſus. 75.

Ius

Ius eligendi non competit Capitularibus, plena Sede Epiſcopali, ſeù Abbatiali.76

In diſpoſitionibus conditionatis non oritur actio, niſi poſt conditionis aduētā. 77.

Actio non oritur ex promiſſione dotis, niſi poſt ſecutum matrimonium.78.

Conſenſus pro dando Coadiutore ſufficit capitulariter abſq; formali Scrutinio.79.

Atteſtatio Notarii ſufficit ad probandum, mandatum ad conſentiendum deputationi Coadiutoris fuiſſe capitulariter factum.80.

Actus, vt dicatur geſtus à Communitate, oportet, vt more ſolito congregetur Collegium. 82.

Conſenſus pro deputatione Coadiutoris an ſit neceſſariò capitulariter dandus.81

Conſenſus in factis Collegii præſtari debet in communi.83.

Conſenſus in ſpectantibus ad ſingulares Perſonas quando præſtari debeat in communi. 84.

Minor pars vocari debet, vt poſſit maiorē trahere ad ſuam ſententiam.85.& 98

Termini inſtante fine, poteſt minor pars vocare maiorem.86.

Minor pars non debet priuari iure ſuo ob contumaciam maioris.86.

Maior pars quando habet præualere minori, debet actus capitulariter expediri.87

Conſenſus Capituli pro dando Coadiutore, ſufficit vndequaq; collectus.n.88.

Papa non taliter aſſenſit concordatis, ut ſibi manus ligauerit.89.

Scrutinium requiritur in prouidendo viduatæ Eccleſię, quia datur pro forma in cap. quia propter.90.

Conſenſus pro dando Coadiutore non reperitur in iure cautum, quod dari debeat per Scrutinium.91.

Per conſenſum dandi Coadiutorem cum futura ſucceſſione non initiatur vinculum matrimonii ſpiritualis. 92.

Capitulares dando conſenſū pro deputatione Coadiutoris, cedunt tantùm iuri ipſis competituro in caſu viduitatis Eccleſię.93.

Eligendi facultas non ſpectat ad Capitulū, uti Capitulum, ſed ad Capitulares.94

Conſenſus omnium Capitularium an requiratur, quando præſtatur extra Capitulum.95.

Conſenſum in ſpectantibus ad ſingulos poteſt quilibet per ſe preſtare. 96.

Conſentire in re communi debent omnes, quibus ſit præiudicium.97.

Patronorum conſenſus an ſufficiat ſingulariter.99.

Papa deputare poteſt Coadiutorem cum futura ſucceſſione de ſolo cōſenſu Coadiuti.100.

Capitulum ob dationem Coadiutoris cum futura, an priuetur iure eligendi.101

Papa dando Coadiutorem cum futura ſucceſſione, nō tollit, ſed impedit, nè oriatur ius eligendi, adueniente vacatione Eccleſiæ. 102.

Culpa caret qui utitur iure ſuo.

1 COadiutor dicitur is, qui ex
cauſa datur à Iure, vel à Iudi-
ce ad coadiuuandum alterius offi-
cium, & dicitur Coadiutor à coad-
iuuando, ſicuti Tutor dicitur à
tuendo, Procurator à procurando,
2 *Abb. in c. fin. de Cler. ęgrot.* Propterea
in dando Coadiutore conſideran-
dum eſt officium, cui deputatur;
Si enim datur tantùm in tempora-
libus, debet eſſe prouidus, & diſcre-
tus circa temporalia, itaut illa be-
nè regere ſciat, & gubernare; Si
3 verò datur in ſpiritualibus, puta
ad curam Animarum, debet habe-
re ſcientiam, per quam ſciat Po-
pulum regere, ſitque diſcretus, &
honeſtus, Et vniuerſaliter dicen-
dū eſt, quod habere debeat requi-
ſita ad illud officium, ad quod de-
putatur Coadiutor; ideoq; ſi detur
Regi, debet eſſe magnanimus, &
potens, ut habetur *in cap. grandi de*
ſuppl. negl. Prælat. in 6. Debet inſuper
4 illius ætatis eſſe, quæ requiritur in
adminiſtratione officii, ad quod
deputatur: Proindè ſi datur Ani-
5 marum curator, requiritur, vt ſit
ætatis vigintiquinque annorum,
prout videtur expreſſum *in c. nemo*
6 *deinceps, de elect. in* 6. Et ſi datur Epi-
ſcopo, compleuiſſe debet annos
triginta, quia talis ætas requiritur
7 in Epiſcopo, *c. cum in cunctis de elect.*

Di-

Diſtinguit tamen *Abb. ibid.* quod
vel datur Epiſcopo in temporali-
bus, & ſufficere videtur, quod ſit
ætatis annorum viginti quinque,
8 quia talis ætas eſt perfecti, quoad
temporalium adminiſtrationem,
cum in illa ætate poſſit quis eſſe
Tutor, & Procurator, *l. fin. ff. de
leg. tut. c. qui generaliter de Procur. in 6*
Vel deputatur in ſpiritualibus, &
tunc verum ſit, quod requiratur
ætas annorum triginta, quia talis
ætas matura requiritur in admini-
ſtratione Epiſcopalis officii, in quo
multa ardua contingunt. Si tamẽ
9 daretur Coadiutor Epiſcopo in
Francia, ſufficerent anni viginti
ſeptem, cum ſecundum Indultum
Bullæ concordatorum Franciæ nõ
requiratur maior ętas in Epiſcopo
10 Vtrum Religioſus poſſit eſſe
Coadiutor, licèt *Abb. loco ſup. cit. n.*
4. teneat affirmatiuè, attamen eſt
opus diſtinctione, quia ſi deputan-
dus ſit Coadiutor Abbati Regula-
ri, præſertim eiuſdem Ordinis, nul-
la videtur ineſſe difficultas, ex quo
datur Coadiutor in illo officio, cui
11 principaliter præeſſe valeret: Si
verò ageretur de illo deputando
in Coadiutorem Epiſcopi, vel Cu-
rati, poſſet quidem, ſed de licentia
Superiorum, & in deficientiam
alterius Perſonæ habilis, & ob ne-
ceſſitatem Eccleſiæ, ut colligitur
ex eod. Abb. l. cit.

12 Notandum verò, duplicem da-
ri Coadiutorem, temporalem ſci-
licèt, & reuocabilem, qui dicitur
etiam Suffraganeus, & perpetuum,
ac irreuocabilem: Coadiutor tẽ-
poralis, & reuocabilis eſt, qui da-
tur non ſolùm Epiſcopo, ſed etiam
Rectori Eccleſiæ, vel Beneficii, qui
ſenio, vel ob maturam ætatem,
ſeù morbum factus eſt inhabilis, &
impeditus miniſtrare, ſuumq; offi-
cium exercere, ac proindè aſſigna-
tur Coadiutor, qui pro eo admi-
niſtret, & officium exerceat: Neq;
13 enim tali caſu Prælatus, vel Cle-
ricus eſt priuandus Eccleſia, aut
Beneficio, ut nonnulli voluerunt
cum *Barboſ. in c. niſi cum pridem, de re-
nunc.* ſed dandus Coadiutor, *text. in
c. de rectoribus, c. ex parte, & cap. fin. de
Cler. ægrot. & c. un. eod. tit. in 6. c. petiſti
7. q. 1. & c. 1. de ſuppl. negl. Prælat. in 6.*
14 Et hodie in *Concilio Trid. ſeſſ. 21.
c. 6. de reform.* extat decretum, quod
illiteratis, & imperitis Parochia-
lium Rectoribus, ſi aliàs honeſtæ
ſint vitæ, Epiſcopi, etiam tanquam
15 Sedis Apoſtolicæ Delegati, Coad
iutores, & pro tempore Vicarios
deputare poſſint, quacumq; appel-
latione, atq; exemptione remotis;
ſcilicèt quoad effectum ſuſpẽ iuũ,
non autem deuolutiuum, uti Sacra
Congregatio; prout infra declara-
uit, Quæ quidem appellatio inter-
16 poni poterit etiam ad Metropoli-
tanum, non obſtante, quod Epiſco-
pus procedat, tanquam Sedis Apo-
ſtolicæ Delegatus, niſi quatenus
Delegatus contra exemptum pro-
17 cederet, quia tali caſu appellatio
ad Sedem Apoſtolicam eſſet inter-
ponenda: Sic enim declarauit Sa-
cra Congregatio Concilii: *Non
poſſe Epiſcopũ, prætextu, quod ſit Apo-
ſtolicæ Sedis Delegatus declinare iuriſ-
dictionem Metropolitani in caſibus illis,
in quibus ante Concilium Tridentinum,
tanquam Ordinarius uti poterat eodem
iure, eademq; poteſtate. Quando verò ex
Concilio procedit uti Sedis Apoſtolicæ
Delegatus in cauſis, quę ſub eius ordi-
naria iuriſdictione non comprehendun-
tur, non poſſe ab eo, niſi ad Sedem Apo-
ſtolicam prouocari.* Quam declaratio-
nem reperies apud *Garz. de benef. p.
4. cap. 5. num. 12.*
18 Cum autem Coadiutori ſit aſſi-
gnanda congrua portio de reddi-
tibus Eccleſiæ, *ex Concil. Trid. d. c. 6.*
quandò fructus, & facultates Ec-
cleſiæ non ſufficiunt coadiutori &
19 titulari infirmo, de illis prius pro-
uidendum eſt Coadiutori, deindè
Parocho infirmo & ſi nõ ſufficiãt,
ut ſupponatur, prouidendum ab
Epi-

Digitized by Google

Epiſcopo,tenet *gloſſ.fin.in d.c.de Rectoribus*, allegando iura,quę tamen hoc non dicunt. E contra verò *Card.* vult,primò ſubueniendum eſſe Prelato infirmo de redditibus, & Rectori à Parochianis,ea ratione, quia Prælatus infirmus deſeruire videtur, *c.1.de Cler.ægrot.* propterea ipſi, tanquam digniori prius eſt ſubueniendum, facit *text.in eod. c.de Rectoribus in fin.* dum cõgruam portionem dati mandat Coadiutori: Ex quo infertur, quod Prælato infirmo debeantur prouentus, ſitq; potior, licèt contra *in c.tua nos, eod.tit.de Cler. ægrot.* vbi quod Prælato ægrotanti miniſtranda ſunt neceſſaria de facultatibus Eccleſię; ex quo videtur concludi, quod reliqua ſint in diſpoſitione Coadiutoris: Videtur tamen melior opinio *Card*, quod prouentus ſint Titularis, & quatenus non ſuperſit pro congrua Coadiutoris, ſupplendum à Parochianis, quibus inſeruit.

20 Hinc ſequitur alia quæſtio circa
diſpoſitionem eorundem redditũ
Eccleſiæ, an illã habeat Titularis,
vel Coadiutor; in qua videtur di-
ſtinguendum, quod aut infirmitas
Titularis impedit, illũ adminiſtra-
re in ſpiritualibus, & tẽporalibus,
& tunc Coadiutor habet admini-
ſtrationem in vtriſq; qui datã con-
grua pro infirmo, & congrua pro
21 ſeipſo retenta, reliquos fructus in
vtilitatem Eccleſiæ conuertere de-
bet, ſeù diſpẽſare, ſicut tenetur bo-
nus Rector: Aut infirmitas red-
dit Titularem impotentem ſolùm
in ſpiritualibus, & eo caſu, cum of-
ficium Coadiutoris non ſe exten-
dat ad temporalia, Prælatus fru-
ctus omnes percipiet, dabitque
Coadiutori cõgruam portionem,
*Abb.in d.c.de Rectoribus n. 5. Rebuff.
in tract.nomin. n. 26.* Vbi ad quęſitũ,
22 An Coadiutori poſſint dirigi no-
minationes, & is nominato pro-
uidere teneatur? Reſpondet, quod
aliquando datur Coadiutor de-
menti, furioſo, aut totaliter impe-
dito, & tunç cum ipſe Coadiutor
Beneficium cõferre poſſit propter
diuturnam vacationem, quia ne-
ſcitur, quãdo Epiſcopus morietùr,
aut ab infirmitate liberabitur, ſeù
impedimẽto, *l.ãbiguitatẽ,C.de vſufr.
l.inter bonorum,ff.de admin. tutor.* poſ-
ſent dirigi nominationes Epiſco-
23 po, vel Coadiutori; nam licèt
Coadiutor alienare non poſſit, *c.ep.
un. in fin.de Cler. ægrot. in 6.* cum ta-
men alienatio Beneficiorum, ſeù
eorum collatio ſit alienatio neceſ-
ſaria, per Coadiutorem fieri pote-
rit, quia voluntaria tantùm pro-
hibetur, *Oldrad. conſ. 44.* Aliquan-
do Coadiutor datur ſuſpecto de
dilapidatione, ut *in c. venerabili de
officio deleg.* vel leproſo, *cap. tua, de
Cler.ægrot.* aut officium ſuum prop-
ter infirmitatem, aut ſenectutem
exercere impedito, *c.ex parte eod.tit.
de Cler.ægrot.* itaut tale impedimẽ-
tum ſit perpetuum, *d.c.vn.de Cler.æ-
grot.in 6.* ſcilicet naturaliter, licèt
per miraculum tolli poſſit, *c. Fra-
ternitatis, de frigid. & malef.* & tunc
quamuis Coadiutor ad ſpiritualia,
& temporalia datus ſit, videaturq;
generalem, & liberam habere po-
teſtatem, *c.1.7.q.1. c. quamuis ſit tri-
ſte, & c.petiſti, ead.cau. & q.* non tamẽ
hoc caſu confert Beneficia, ſed E-
piſcopus, cum conſenſu tamẽ coad-
iutoris, *argum.c.Eccleſiæ, §.fin.de ſup-
plen.neglig. Prælat.in 6.*

24 Coadiutoria perpetua cum fu-
tura ſucceſſione non eſt iuri con-
formis, ſed potius à ſtylo ob gra-
tiam, & fauorem ſpecialem inuẽ-
ta, *Caſſad.deciſ.2. de reſtit. ſpol. nu. 2.
Mandoſ.in tract.de ſign.grat.tit.de coad-
iutoriis, verſu, altera cum futura, & in
regul.t 1.q.5.n.4. Nauarr.conſ.242. de
Cler. ægrot. Mohed.deciſ. 10. de priuil.
aliàs 36.in fin.* ubi, quod huiuſmodi
25 Coadiutoriæ in utraq; parte ſunt
odioſæ, & exorbitantes à iure, cũ
ſecundum iuris diſpoſitionem, illi
dandus ſit, qui verè indiget Coad-

iutore ad tempus impedimẽti,& cũ
congrua ſuſtentatione, quorum
nihil fit in hodiernis Apoſtolicis
coadiutoriis;àtq; inſuper cum ſint
de futuro,ad *c.1.& 2.de conceſſ.præb.
& c.ne captandæ,cum aliis eod.tit. in 6.
Garz.cum ibi not.de beneſ.p.4.cap.5. de
coadiutoria n.13.& ſeq.*
26 Quando autem, & qua occaſio-
ne initium habuerint huiuſmodi
coadiutoriæ cum futura ſucceſſio-
ne,non eſt facile reperire,cum de
ipſis ne verbum quidem in Conci-
lio Baſileen, à quo tamen inuchi-
tur contra gratias,expectatiuas, &
reſeruationes: Neq; à Rebuffo in
praxi beneficiali,ubi in *gloſſ.7.ſuper
regul.Cancell.de ſubrog.*agit de repro-
bata Beneficii viuentis impetratio-
ne; neque ſuper concordatis, vbi
in *rubr.de reg. ad Prælat. nomin. §. 1.
verbo vacantibus*,tractat de Coadiu-
tore ad tẽpus; ſed neq; verbum ul-
lum in Pragmatica Sanctione; neq;
in deciſionibus Franciſci Marci:
27 At primus omnium de huiuſmo-
di coadiutoriis ſcripſit *Caſſad. deciſ.
vn. de pact.* de anno 1514. quem,tã-
28 quam Anteſignanum omnes citãt:
Concedebantur nihilominus ante
Concilium Tridentinum, *Garz. de
beneſ.loco cit.nu.22.* in quo *ſeſſ. 25. de
reform.c.7.verſ.in coadiutoriis*, decre-
tum fuit,ut nemini in quibuscũq;
Beneficiis permittantur; ſicut ob-
ſeruatum fuit tẽporibus Pauli IV.
Beati Pii V. ac Gregorii XIII. vſq;
ad Sixum V. in cuius Pontificatu
inceptum eſt expediri,*Garz.loco cit.
n.24.* & deinceps ità practicatum.
29 In Germania verò in vim *Bullæ
Concordatorum* §. 7. Ordinarii Col-
latores, niſi Papa iiſdem concor-
datis expreſsè derogauerit,Benefi-
cia in eorum Menſibus vacantia
conferunt, nõ obſtãte titulo coad-
iutoriali, *Gonzal.ſuper reg.8. Cancell.
gloſſ.5.§.9.n.11. Lauren. Nicolart. in
praxi beneſ.tit. de reſeruat. dub.8. §. 6.
Put.dec.226.p.3.*
Intellige de Coadiutoriis, non
ad primam poſt Pontificalem, ſed
alias Dignitates, Canonicatus,
aliaq; inferiora Beneficia, de qui-
bus loquuntur ſupracitati Docto-
res, & quæ expediuntur cũ ſimpli-
ci atteſtatione ætatis, & infirmita-
tis coadiuti, & conſenſus eiuſdem
30 Coadiuti,& Capituli. Non autẽ
de Coadiutoriis, quæ dantur Epi-
ſcopis,vt ex lectura eiuſdem Bullæ,
quæ non dantur,niſi cauſa cognita
in Sacra Congregatione rerum
Conſiſtorialiũ,vt dicemus inferiùs
31 Hoc autem commune eſt utriq;
Coadiutoriæ,tàm temporali, quã
perpetuæ,& cum futura ſucceſſio-
ne,ut Deputatio Coadiutoris Epi-
ſcopo ad ſolum Papam pertineat,
*c.ex parte, & ibi Abb. num.3. de Cler.
ægrot.& cap.un.eod.tit.in 6. Rebuff.in
tract.nomin.n.26.poſt med. Garz. de be-
neſ.p.4.c.5.n.16.& ſeq.* Coadiutorem
autem temporalem Curato Ani-
marum dare poteſt Epiſcopus,
32 *Abb.loc.cit.* ubi notat, quod ſi col-
latio Beneficii ſpectat ad Prælatum
inferiorem Epiſcopo, datio Coad-
iutoris pertinet nihilominus ad ip-
ſum Epiſcopum; quia habens col-
lationem tantùm, inuitũ deſtitue-
re,aut renunciationem admittere
non poteſt, ad *not. in clem. un. de re-
nunc.* Niſi tamen Beneficium illud
pleno iure ſubiectum eſſet Prælato
inferiori, quia tali caſu reputare-
tur quaſi Epiſcopus reſpectu dicti
Beneficii,*c.un. de Capell.Monach.in 6.*
33 De effectibus Coadiutoriæ per-
petuæ cum futura ſucceſſione Di-
gnitatum, Canonicatuum, & hu-
iuſmodi, plura tradit *Garz. de be-
neſ.d.c.5.*quę apud ipſum videri po-
terunt;& ex quibus ea tantùm,quę
ad rem noſtram pertinent, adnotã-
da cenſuimus.
34 Primò videlicèt,ſi tempore datę
Coadiutoriæ mortuus eſſet Coad-
iutus,an ſucceſſio in ipſa Coadiu-
toria, ad fauorem Coadiutoris
conceſſa locum haberet? Affir-
matiuè tenet *Gonzal. ſuper regul. 8.*
Can-

Cancell.gloſſ.5.§.9.n.53. ea ratione,
35 quia Coadiutoria perpetua cum
futura ſucceſſione continet in ſe
duplicem gratiam, æquè principa-
lem,& diſtinctam,ac ſeparatam, al-
terã Coadiutoriæ,quæ expirat per
obitum Coadiuti, ad cuius fauorẽ
data fuit,& alteram futuræ ſucceſ-
ſionis, cum primùm vacat Benefi-
ciũ per ceſſum,vel deceſſum Coad-
iuti, quæ dumtaxat Coadiutoris
fauorem reſpicit, *Put.deciſ.98.lib.2.*
& deciſ.226.n.16.lib.3. Ex quo infer-
tur, quod ſi Coadiutus,ſeù Proprie-
tarius decedat, antequam gratia
Coadiutoriæ ſortiatur effectum,
quamuis dicta gratia Coadiutorię
ſit extincta per illius obitum, alte-
ra tamẽ futuræ ſucceſſionis ad fa-
uorem Coadiutoris æquè princi-
palis,non dependens à prima,firma
prorſus,& ſalua remanet, *Put.d.dec.*
98. Negatiuè tamen tenet *Garz. lo-*
co ſup.cit.nu.131. dicens,quod mor-
tuo Coadiuto tempore datę,Coad-
iutoria corruit,eſtq;nulla omninò
à principio,quia mortuo nõ datur
Coadiutor, nec mortuus pro ea
ſupplicat,vel conſenſit, & per con-
ſequens corruit futura ſucceſſio,
quæ ab illa dependet, cum detur
ratione Coadiutorię,& uti Coadiu-
tori: Subdit tamen,ſecus fore, ubi
tempore datæ Coadiutus viueret,
licèt decedat,antequam coadiuto-
ria ſortiatur effectum,& ipſe, aut
coadiutor de illa notiam habuerit;
quamuis enim tunc Coadiutoria
expiret per obitum illius, tamen à
principio tenuit data Coadiutorię;
ſeù gratia, & per conſequens vale-
bit futura ſucceſſio.

Vt verum fatear,difficilis eſt hu-
iuſmodi reſolutio; Veruntamen
ſententia Gõzales videtur æquior,
36 quia apud Scribentes eſt in confeſ-
ſo, quod per ſolam Signaturam
Papæ gratia dicitur perfecta;ideo-
que licèt per obitum Coadiuti in-
ter Signaturam, & datam corruat
coadiutoria,debent tamen expedi-
ri literæ ſuper noua prouiſione.

37 Quæ tamen dicta ſint de Coadiu-
toriis cum futura ſucceſſione in
Dignitatibus inferioribus, in qui-
bus futura ſucceſſio reſpicit tantũ
fauorem Coadiutoris: Non ſic de
38 Coadiutoribus,qui dantur Epiſco-
pis, Archiepiſcopis, & Patriarchis,
qui licèt dari poſſint, & dentur ob
ſenectutem, vel malam valetudinẽ
Coadiuti, futura tamen ſucceſſio
non reſpicit principaliter fauorem
Coadiutoris, ſed neceſſitatem, &
utilitatem Eccleſiæ, videlicèt, ut
detur Perſona potens, quæ illius
iura aduerſus hæreticos tueri va-
leat. Et ad euitandas cõtradictio-
nes,ſeù diſſentiones Capitularium,
ubi vigent concordata,atq;electio-
nes in vim eorundem,quia in euẽ-
tum vacationis Eccleſię poſſent ſu-
ſcitari turbines,& valdè deterioſa
damna contra iuriſdictiones,iura,
& bona ipſius Eccleſiæ,ſeù etiam
ad euitãdas diſſentiones inter Prin-
cipes; ſeù etiam prætenſiones con-
tra Sedem Apoſtolicam, nomina-
tionem, aut aliter. Et in uniuer-
ſum nè periclitentur bona, iura,&
libertas Eccleſiæ,ut ſupra dictum
eſt. Ac proindè etiamſi mortuus
eſſet Coadiutus tempore decreti
Conſiſtorialis, expediendæ forent
literæ Apoſtolicæ,& quidem citiſ-
ſimè,ſuper prouiſione Eccleſiæ, ad
euitãdos omnes tumultus in dam-
num ipſius Eccleſię,ſaltem ex com-
muni regula, quod ſcãdalis eſt ob-
uiandum, *clem.1. de ſent. excomm. &*
clem.1.& ibi gloſſ.verbo ſcandala, de
offic.Ordin.

39 Secundò,utrũ Coadiutor habeat
vocem actiuam, & paſſiuam,non
non ſolùm in electionibus,& rebus
ordinariis,verùm etiam in Officiis,
Epiſcopali Sede vacante, & proui-
ſionibus Canonicatuum? Et affir-
matiuè reſpõdet idem *Garz. loc.ſup.*
cit.n.87. prout etiam tenuit Rota in
Salamãtina Coadiutoriæ coram
Penia, *quæ eſt deciſ. 307.ſecundum Ve-*

netum inquiſitionē, iuxta declaratio-
nem tamē eiuſdem *Garz.ibid.n.*107.
40 Quod ambo in Eccleſia eſſe non
poſſint, Coadiutus, & Coadiutor, &
per conſequens neque in Capitulo
eodem tempore, cum unam tantū
Perſonam repreſentēt, Coadiutus,
tanquam principalis, & Coadiu-
tor, tanquam ſubſtitutus.
41 Tertiò, utrum in electionibus,
ſeù prouiſionibus, aut aliis actibus
Coadiutor vices ſuas, ſicuti poteſt
Coadiutus, alteri committere va-
leat? iuxtà *c.penul.de elect.in 6*. Et vi-
detur dicendum affirmatiuè, quia
Coadiutor nō agit nomine Coad-
iuti, ſed nomine proprio, & Eccle-
ſiæ, ſicq; non eſt Procurator Coad-
iuti, ſed in eius locum ſubrogatus,
& per conſequēs, ſicuti coadiutus,
alteri vices ſuas committere poſ-
ſit:-Tùm etiam, quia, etſi eſſet Pro-
curator coadiuti, non eſſet ſpecia-
lis ad certum negotium, ſed gene-
ralis ad negotia Eccleſię, & ità abſ-
que difficultate ſubſtituere poſſet,
*c.1.§.fin.de procur.in 6.Garz.loc.cit.ſub
num.*131. intelligendo tamen, ut ſu-
42 pra, quādo nō accedit Coadiutus.
An autem Coadiutor foret citan-
dus; & quatenus non citatus, an
agere poſſet de contemptu? Vide-
tur dicendum negatiuè, quia di-
ſpoſitio *c.quia propter, c.quod ſicut, &
c.per venerabilem de elect. & cap. ex eo
eod.tit.in 6.* intelligēda eſt de Cano-
nico, ſeù Capitulari vero, non au-
tem de ficto, uti Coadiutor, viuēte
Coadiuto, *Garz.d.c.5.cum ibi cit.n.69.
& ſeq.* cum enim cōtemptus ſapiat
delictum, vt diximus ſupra, verba
legum, & Canonum punientia de-
lictum, intelligenda ſunt cum effe-
ctu, & de vero contemptu.
43 Quartò, vtrum habens Dignita-
tatem, ratione cuius gaudet voce
in Capitulo, ſi fiat Coadiutor Ca-
nonici, vel è contra, duplici voce
gaudere debeat? Negatiuè tenet
Garz. d. cap.5.ſub num. 131. volens,
quod non habeat niſi vnam tan-
tummodò uocem, ſicuti habens
Dignitatem, & Canonicatū in titu-
lum, quia non debet eſſe melioris
conditionis Coadiutor, quàm Pro-
prietarius. Et ſuppoſito, quod in v-
na Perſona concurrat Seruitium
Dignitatis, & Canonicatus, parū
refert, quod in vno ſeruiat vti Pro-
prietarius, & in altero uti Coadiu-
tor, videtur nihilominus poſſe e-
tiam ita diſtingui; Vel in actu Ca-
pitulari agitur de re vtili, & fauo-
rabili Eccleſiæ, & tunc Coadiu-
tor, qui ſimul eſt Canonicus, ha-
beat duas voces: Vel agitur de re
vertente in damnum, & præiudi-
cium Eccleſiæ, & tunc vnam tan-
tùm vocem habeat, ex communi
regula, quod fauorabilia sūt dila-
tanda, & odioſa reſtringenda, *cap.
odia, vbi omnes Scribentes, cum Din. de
regul.iur.in 6.*
Verū quod ſpecialiter attinet ad
Coadiutores Epiſcoporū, in *addit.
ad Quaran. in ſumm. Bull. verbo Ar-
chiepiſcopi Authoritas poſt n.*12. regi-
ſtrantur decreta Congregationis
Sacrorum Rituum, tenoris, qui ſe-
quitur.
Die 31. Ianuarii. 1591. Congre
gatio Illuſtriſſ. DD. Cardinalium
ſuper Sacris Ritibus ad dubia, no-
mine Illuſtriſſ. DD. Cardinalium
Paleotti, & Veſiē propoſita, ſic reſ-
pondendum ſtatuit.
44 *Ad primum dubium cenſuit, Coadiu-
tori cum futura ſucceſſione nō licere in-
gredi Ciuitatem Pontificaliter, quia li-
cèt ſit Coadiutor cum futura ſucceſſio-
ne, ex quo tamen non habet ius in re
ſed ad rem, non debet recognoſci, tanquā
Superior, & caput, ſed vti Coadiutor, &
eo magis, quia contingere poteſt, vt non
ſuccedat in Epiſcopatu, ſed prior mo-
riatur*
45 *Ad ſecundum reſpondit, ipſum non
debere vti Cruce in Diuinis, nec in fun-
ctionibus Pontificiis, nec dum incedit
per Vrbem, cum Crux ſit ſignum, & or-
namentum Dignitatis, & iuriſdictionis,
& Coadiutor vtraque careat.*

47 *Ad*

46 *Ad tertium cenſuit, Coadiutorem in Eccleſia Pontificalia exercentem, abſēte Archiepiſcopo, vti poſſe cappa, cū ea ſit tantùm ornamentum Dignitatis Epiſcopalis; præſente verò Archiepiſcopo, vti debere mantelletto, & rocchetto; neq; licere vnquā Coadiutori vti mozzetta, & Rocchetto, etiam abſente Archiepiſcopo, cum hoc proprium ſit eius, penes quem eſt Dignitas, & iuriſdictio.*

47 *Ad quartum reſpondit negatiuè, cū vna Sedes, non capiat duos.*

48 *Ad quintum cenſuit, Canonicos eſſe compellēdos, vt Coadiutori Epiſcopi ſolēniter celebranti, & Pontificalia exercenti ſemper aſſiſtant, alioquin indecorum videretur, ſi Epiſcopus ſine Canonicorum aſſiſtentia celebraret; necnon videretur eſſe contra decretum Concilii Tridentini, quod extenſiuè etiam huic caſui accommodari poteſt.*

49 *Quòad circulos reſpondit, Canonicos non debere accedere ad circulos; cū ipſi circuli denotent membrorum vnionem ad ipſum caput, & ex ſuperiùs deductis conſtat, Coadiutorem non debere eſſe caput.*

50 *Quò verò ad confeſſionem faciendam cum celebrante ſolemniter, reſpondit, decere, vt Coadiutor Epiſcopus cōfeſſionē faciat cum celebrante Sacerdote Canonico, & idem quoque benedicat in fine Miſſæ, nè Populus præſens Diuinis benedictione Epiſcopali defraudetur, & iam eſt vſu receptum, vt Epiſcopus benedicturus in fine Miſſæ, faciat etiam confeſſionem cum celebrante.*

51 *Ad ſextum cenſuit, licere Coadiutori, de licentia tamen Archiepiſcopi, benedicere Populo, dum per Ciuitatem incedit.*

52 *Ad ſeptimum reſpondit, maximè decere, vt Canonici prodeant obuiam Coadiutori Epiſcopi, ad Eccleſiam Pontificaliter accedenti ad oſtium Eccleſiæ, eūque diſcedentem ad idem oſtium deducere; imo eſſet valdè commendandum, ſi nōnulli Canonici, officis, & urbanitatis gratia ad ipſius Coadiutoris ædes accederent.*

53 *Ad octauum reſpondit, Coadiutorē, non habere facultatem largiendi Indulgentias, & ſic eas Archiepiſcopi nomine, ſi quas Archiepiſcopus concedere noluerit, eſſe publicandas.*

54 Illud nō omittendum, quod Parochis habentibus Animarum curam, ob quorum ceſſum, vel deceſſum prouidendū eſt Eccleſiæ vacāti per concurſum, iuxta diſpoſitionem Concilii Tridentini *ſeſſ. 24. de reform. c. 18.* dari nō ſolet Coadiutor cum ſutura ſucceſſione, uel ſaltem raró, & niſi vrgentiſſimis exigentibus cauſis, quia id verteret in damnum Eccleſię, & Animarum ſalutis, quibus expedit à dignis, atque idoneis Parochis gubernari, *d. c. 18.* huiuſmodi autem idoneitas meliori via, quàm per concurſum haberi non poteſt, vt colligitur ex *text. & adductis per Barboſ. ibid. à n. 59.*

55 E contrà verò Dignitatibus, & Canonicis non ſolet dari Coadiutor temporalis, niſi curam Animarum annexam habeant, *Monet. de diſtrib. p. 2. q. 1. n. 26.* vbi quod huiuſmodi Dignitatibus, qui reſidere nequeunt, aut nolunt, aliter prouidetur, nempè per fructuum ſubtractionem & creſcente contumacia,
56 etiam per priuationem; Niſi tamē ageretur de infirmitate, ſenectute, vel alio legitimo impedimento, quia tali caſu, diſtributiones lucrantur etiam in abſentia, ad tradita per eundem *Monet. d. p. 2. q. 6. n. 7.* quatenus ſcilicèt ante impedimentum ſoliti erant frequentare Eccleſiam, ſecus autem, quandò nō frequentabant, vti pluries reſoluit Rota.

57 Epiſcopis autem dantur Coadiutores temporales, ſecundum iuris diſpoſitionem *in cap. un. de cler. ægrot. in 6.* qui communi vocabulo dicuntur Suffraganei, & de ſtylo, exigente neceſſitate, aut euidenti vtilitate Eccleſię, dantur etiā Coadiutores perpetui cum futura ſuc-

ſucceſſione, vt conſtat ex ſuperiùs dictis, & obſeruatur in praxi.

58 Ea autem eſt differentia inter vtramq; Coadiutoriā, quia Coadiutor temporalis datur etiam inuito, vt colligitur ex *cap. 1. & ſeqq. vbi Abb. & DD. de cler. ægrot.* Coadiutor verò perpetuus cū futura
59 ſucceſſione dari non poteſt citra cōſenſum coadiuti, *Mandoſ. in tract.*
60 *de ſignat. grat. tit. de coadiut. uerſ. coadiutoriæ aliquæ, & uerſ. ſeq.* vbi an coadiutor in Beneficio iuriſpatronatus ſine conſenſu Patroni dari poſſit: Et an requiratur derogatio indulto Cardinalis, quatenus detur Coadiutor cum futura Succeſſione in Beneficio comprehenſo ſub
61 eius indulto; *& uerſ. ſi tamen*, vbi, quod conſenſus Coadiuti videtur habere naturā reſignationis, quia eo ipſo quod quis conſentit, Beneficium ſuū alteri conferri, videtur Beneficio cedere, *ad text. in cap. ex*
62 *tranſmiſſa, de renunc. & in cap. Beneficium, iuncta gloſſ. de regul. iur. in 6.* Sicuti etiam de iure ciuili omnia pacta ſuper hæreditate prohibentur, niſi is, ſuper cuius hæreditate pactum eſt, voluntatem ſuam accōmodauerit, *l. fin. ubi omnes Scribentes, C. de pactis.*

63 Alia item eſt differentia, quia Coadiutor temporalis, ſiuè Suffraganeus datur Epiſcopis, Archiepiſcopis, & Patriarchis, irrequiſito cōſenſu Capituli, & Capitularium, *c. ex parte, & ibi Abb. de cler. ægrot. & c. un. eod. tit. in 6.* In dādo verò Coad-
64 iutore perpetuo, cum futura ſucceſſione requiritur conſenſus Capituli, ſeù Capitularium, præſertim vbi vigent concordata: Qualis autem eſſe debeat huiuſmodi conſēſus, qui eſt ſcopus præſentis ſectionis, pro clariori reſolutione placet hic extendere votum celebre Maraldi, tenoris, qui ſequitur.

Colonien. Coadiutoriæ, ac Futuræ Succeſſionis.

65 *MEnſibus præteritis, ex uoto huius Sacræ Congregationis rerū Conſiſtorialium, fuit à Sanctiſſ. Dom. Noſtro conceſſa Coadiutoria, & futura Succeſſio in fauorem Principis Maximiliani, Nepotis D. Ducis Bauariæ Electoris, & Canonici Colonien, cum narratiua, etiam conſenſus Capituli eiuſdem Eccleſiæ, ac literæ Apoſtolicæ fuerunt deſuper expeditæ, poſſeſſione etiam ſubſecuta.*

Sed quia Sereniſſimus Franciſcus à Lotharingia Decanus Colonien, cum aliquibus Canonicis, ſibi adhærentibus ſe oppoſuerūt gratiis prædictis, & poſt illas expeditas, conqueſtus eſt, ſe, eiuſque Agentem non fuiſſe auditum, & ideò petebat, committi cauſam in Rota, ut ſic redderet negotium iudiciale, non niſi magno temporis curſu terminandum, & interim ſi mors Archiepiſcopi accideret, poſſent gratiæ Apoſtolicæ iam factæ, & earum executio faciliùs impediri; & ideò negata per Congregationem diſcuſſione Rotali, tanquam inſolita in negotiis Conſiſtorialibus, fuit Agenti D. Decani ordinatum, ut informaret de nouo eandem Sacram Congregationem ſuper omnibus ſuis obiectionibus.

Et quia etiam cōquerebatur, quod à Notario Capituli non poterat habere quædam acta Capitularia, ſcilicèt facta in denegādo conſenſum Coadiutoriæ. & futuræ ſucceſſioni, ad euitandum huiuſmodi querelam, nedum in Capitulo Coloniæ fuerunt oblata eidem Decano ipſa acta Capitularia, ſed etiam hic Romæ fuit data copia prædictorum actorum Capitularium Agenti D. Decani, & eidem quoque fuit in Menſe Februarii præterito ordinatum, ut informaret Congregationem, præſupponendo nedum prædictam negatiuam Capituli, antea factā; ſed etiā reliqua omnia acta Capitularia, ſibi quomodolibet fauorabilia; ſed adhuc diſtulit informare, etiam pluries monitus pro qualibet ex duabus

Con-

Cõgregationibus intimatis Quadrageſimę, & in ſecunda hebdomada poſt feſtum Paſchatis Reſurrectionis, cumq; dubitetur, quod ipſe agens D. Decani non informet, ad protrahendum finem cõtradictionis, & Agens Principis Maximiliani pariter nõ informet, ne reddat negotiũ litigioſũ Coadiutoriæ, & futuræ ſucceſſionis ſui Principalis, ideò mihi iniunctũ fuit, vt rationes huiuſmodi per literas miſſiuas, & oretenus deductas in ſcriptis ponerem: Quare, vt oneri ſatisfaciá, propono ſequentia.

Nam primò D. Decanus opponit, quod Capitulum Colonien antea negauerat conſentire Coadiutoriæ, & futuræ ſucceſſioni, ex eo quod Archiepiſcopus eſt in bono ſtatu Sanitatis.

Secundò, quod conſenſus poſtea à Capitulo præſtitus non eſt attendẽdus, tanquam præſtitus à Canonicis, quorum in magna parte ſunt Familiares Archiepiſcopi Electoris Coadiuti, & D. Ducis Bauariæ Electoris, Patrui eiuſdem Principis Maximiliani Coadiutoris, qui propterea fuerunt ſuſpecti in Capitulo, & ideò eorum vota non ſunt attendenda, ſine quibus maior pars remaneret pro negatiua conſenſus.

Tertiò, quod excluſis prædictis Canonicis recuſatis, maior pars reliquorum eſſet pro D. Decano, ut ſcilicèt ipſe fuiſſet deputandus Coadiutor, & futurus Succeſſor prædicti Archiepiſcopi, quodque propterea eidem Decano per dictũ Capituli fuerat ius quæſitum, cui iuri non cenſetur derogatum, & per Sanctitatem ſuam præiudicatum, cũ regulę de iure quæſito non tollendo non fuerit derogatum.

Sed quia huiuſmodi obiectiones fuerunt deductæ, & diſcuſſæ in Congregatione, quando fuit datum votum pro expeditione Coadiutoriæ, & futurę ſucceſſionis, ideò deducam inferiùs rationes tunc allegatas ex quibus reſultat, prædictas obiectiones poſſe dici irreleuantes, & ſic ſtandum in Decrẽtis

Prima enim obiectio fundata in bona ualetudine Coadiuti non fuit habita pro releuante, quoniam Coadiutoria, & futura ſucceſſio nõ petebatur, nec fuit à Sanctiſſimo cõceſſa propter infirmitates Coadiuti, ſed potius, vt detur Perſona potens, quæ poſſit iura illius Eccleſiæ tueri aduerſus Hęreticos, præſertim iſtis temporibus Belli, adhuc uigentibus in in illis Partibus; iſta enim cauſa fuit viſa releuans, pręſertim aduerſus contradictiones aliquorum Capitularium, qui in euentum vacationis huius Eccleſiæ poſſunt ſuſcitare turbines, & valdè deteriora iura contra iuriſdictiones, & bona huius inſignis Eccleſiæ.

Et ideò in Breui, expedito per Sanctiſſimum, & directo Capitularibus, vt tractaretur de Coadiutore, & futura ſucceſſione, non narratur infirmitas, ſed ætas Archiepiſcopi, & periculum imminens prædictæ Eccleſiæ in euentum ſuę mortis, & per conſequens uacationis huius Eccleſiæ, poſitæ in confinibus Hæreticorum.

*Nec releuat, quod Capitulum antea negauerit conſenſum, quia cum in iſtis caſibus voluntariis ſit locus pænitentiæ,
66 & mutationi voluntatis, præſertim in executionem Breuis hortatorii Sanctiſſimi ſufficere debet, quod poſteà Capitulum conſenſerit, nam vltima derogant prioribus.*

Secunda obiectio non fuit pariter habita pro releuante, tùm quia cũ Eccleſia Colonien non vacaret, non intrabant cõcordata Germanię, vt Capituli conſenſus eſſet neceſſarius, & Sanctiſſimus, ac Congregatio ſolùm conſiderarunt conſẽſum Capituli ad euitandas querelas, quæ de facili oriri ſolent, ſi ingratiis præuentiuis non expectetur conſenſus Capituli, undè cum non requiratur conſenſus formalis, ſed ſufficiat undequaq; collectus, ceſſat obiectio ex ſuperueniẽte conſenſu quomodolibet præſtito.

*Tùm etiam, quia Canonici electores non poſſunt recuſari, cum de iure hoc nõ ſit permiſſum, aliàs aperiretur via priuandi electores eorum facultate eligendi, mediante allegatione ſuſpicionis; &
67 ideò Pater poteſt votare pro Filio, & è contra, vt in l. illud. & l. ſeq. ff. quod cuiuſ. vniu. nom. Zabarell. in c. conſuluit, n. 3. &*

3.& 4.de iurep. Franc.Marc.deciſ.624. num.3. Et ratio eſt, quia,nè præſumatur delictum, potius præſumitur, electorem habere præ oculis ius,& intereſſe publicum, quàm priuatum ſanguinis, & amicitiæ,ut dicit Caſtren. *in l.ille nu.*10.*ff. quod cuiuſ.uniu.nom.& tenuit Rota coram Gipſio in Hiſpalen voti* 15. *Martii,* 1596. *ubi fuit dictum, Familiares poſſe votare pro Archiepiſcopo, & ſequitur Rota coram Buratt.deciſ.598. nu.3. & ſeq.& deciſ.629.n.6.*

68 *Tùm denique, quia etiamſi admitteretur allegatio ſuſpicionis,tamen requireretur cauſa releuans, qualis non eſſet ſola Familiaritas ex ſupra allegatis.*

Tertia quoque obiectio ceſſat ex iam deductis, quia ſunt attendenda vota Capitularium,& ità D. Decanus à minore parte nominatus non potuit acquirere aliquod ius, præſertim, quia, ut ſupra dictum eſt,cum Eccleſia nō vacaret,nullum ius ſibi dare potuit conſenſus etiam totius Capituli, quoniam non erat locus Concordatis Germaniæ.

Imò ad excludendum D. Decanum à Coadiutoria,& futura ſucceſſione, ſuffiiebat contradictio Archiepiſcopi, qui ſolùm conſentiebat deputationi Principis Maximiliani,ideò cum D.Decano nō eſſet aliquod ius quæſitum in hac Eccleſia, nec deputatio Coadiutoris,& futuri ſucceſſoris,ad euitandum votum captandæ mortis,ſoleat concedi,niſi de conſenſu Coadiuti,ſequitur,fruſtra allegari, quod fuerit præiudicatum D.Decano,nec quod ſibi fuerit aliquod ius ablatum, ſi nullū fuerit ius quæſitum, meritò non erat neceſſaria derogatio regulæ, de iure quæſito non tollendo.

Propterea cum nihil releuans deducatur, videtur eidem Decano imponendū perpetuum ſilentium ſuper Coadiutoria, & futura ſucceſſione prædictis, ſaltem per Breue expeditum de voto huius Sacræ Congregationis. Hæc Maraldus.

69 Quæ licèt de ſe clara ſint,quia tamen nihil eſt tàm Indubitatum, quin ſolicitam aliquā cauillationem ſuſcipere queat, *Deci.in l. ea eſt natura,ff.de reg.iur.*
70 pro maiori dilucidatione notandum eſt, vota Capitulariū,tàm in electionibus, quā in aliis actibus, & negotiis tripliciter dari poſſe: Primò ſcilicèt per formale Scrutinium,quādo viduatis prouidendum eſt Eccleſiis, iuxtà ſtatuta in ſæpius *cit.c.quia propter, de elect.*

71 Secundò,quandò cōgregatis pariter omnibus Capitularibus, ſeù illorum maiori parte, eorumque nominibus per Secretarium, aut Scribam recenſitis,propoſitoq; negotio per Præſidentem Capituli, colliguntur ſecreta ſuffragia in urna, Italicè,in buxola, ſeù oretenus, fitque collatio votorum fauorabilium, & contrariorum.

72 Et tertiò, quandò ſimul exiſtentibus Capitularibus,extenditur aliquod agēdum in folio,cui omnes, vel quibus placet, ſubſcribunt in eodem loco,vel alibi. Hocq; ultimo modo conſenſus à Capitularibus nō dicitur datus capitulariter, ſed vti ſingulis.

73 Hoc poſito,quod attinet ad cōſēſum per formale Scrutinium,iuxtà diſpoſitionem *c.quia propter de elect.* nullibi, ſiuè in Iure Canonum,ſiuè ciuili, reperitur cautum, quod in expediendis actibus Vniuerſitatis, Secularis, aut Eccleſiaſticæ,procedendum ſit per viam Scrutinii,eligendo tres Scrutatores de gremio Collegii,qui vota ſingulorum exquirant, in ſcriptis redigant, &c. hoc vno excepto prouidēdi viduatis Eccleſiis,ut pluries tenuit Rota, & ſpecialiter in *Leodien Decanatus*
74 *coram Manzanedo 26.Februarii 1627.* ubi,quod huiuſmodi diſpoſitio nō poteſt habere locum, niſi in illis Eccleſiis, quæ verè poſſunt dici viduatæ, ut per Scribentes *in eod. cap. quia propter,cum Barboſ.n.*8.

75 Si tamen ad parendū Breui hortatorio,de eligendo Coadiutorem cum futura ſucceſſione, illum eligerent capitulariter per Scrutiniū, ſuſtineretur quidem, nō, ut electio,

ſed

ſed uti ſimplex conſenſus deputationi futuri Sponſi, quandocumq; viduabitur Eccleſia, faciendæ per Papam, non autem quatenus per electionem initiatur vinculũ ſpiritualis matrimonii; quia ius eligẽdi, quo gaudent Capitula Germaniæ, non competit ipſis, Epiſcopali, ſeu Abbatiali Sede plena, ſed oritur dumtaxat, vacante Sede; facultas enim eligendi habet in ſe conditionem, tacitam quidem ex natura rei, & expreſsã in *eod. c. quia propter*, hoc eſt, adueniente vacatione, ibi; *cum electio fuerit celebrãda*; dictio enim, *cũ*, adiecta verbo futuri temporis, importat conditionem *l. Si Titio ff. quan. di. leg. ced. l. 1. et l. hæres meus §. hæres meus, ff. de cond. et demonſtr.* In huiuſmodi autẽ cõditionatis demõſtrationibus nõ
77 oritur actio, niſi poſt conditionis aduentum, *l. interdum, 73. ff. de uerb. oblig. ibi*. Interdum pura ſtipulatio in re ipſa dilationem capit, veluti ſi id, quod in vtero eſt, aut fructus futuros, aut domum ædificari ſtipulatus ſit, tunc enim incipit actio, cum ea per rerum naturam præſtari poteſt: Concordat textus in *l. inter ſtipulantem, §. ſacram ff. de verb. oblig. ibi*, Si ſtipulatus fuero ex fundo cẽtũ amphoras vini, expectare debeo, donec naſcatur, & ſi natum ſine culpa promiſſoris conſumptum ſit, rurſus expectare debeo, donec iterum naſcatur, & per has vices aut valituram, aut caſſaturã ſtipulationem: Item *l. 1. §. ineſt, de cõdit. et demonſtr. et l. item quia §. huius*
78 *rei. ff. de pact.* vbi ex promiſſione dotis non oritur actio ante ſecutũ matrimonium, quia in tali diſpoſitione ineſt conditio, *ſi*, ſeu, *cum* ſequatur matrimonium.
79 Conſenſus igitur pro deputando Coadiutore cũ futura ſucceſſione ſicuti capitulariter ſufficit abſque formali Scrutinio, ſicuti pluries affirmauit Rota, præſertim in Argentinen Coadiutoriæ, 21. Februarii, 1631. coram Ghiſilerio, quæ eſt *deciſ. 20. p. 6. recent.* vbi habuit pro ſufficienti conſenſu ad Coadiutoriam, & futuram Succeſſionem mãdatum procuræ factum capitulariter ad conſentiendum dictæ Coadiutoriæ in Curia; ſub-
80 dens, ſufficere atteſtationem Notarii, mandatum fuiſſe capitulariter factum: Quæ omnia confirmãtur in alia deciſione, 21. Maii ſubſequentis, *36. ead. p. 6. recent.*
81 Ita non leuis oritur difficultàs, An huiuſmodi conſenſus ſit neceſſariò capitulariter dandus? licèt enim videatu, affirmatiuè tenendum ex *Abb. in cap. cum omnes n. 7. de conſtit.* quia cæteroquin non eſſet differentia inter conſenſum Collegii. & conſensũ priuatorum. *gloſſ. notab. in l. ſicut, ff. quod cuius. uniu. nom.* vbi quod ſi õnes homines Vniuerſitatis eſsẽt ĩ platea, & aliquid facerẽt, non diceretur ille actus
82 ab Vniuerſitate factus, ſed à ſingulis, quia ad hoc, vt dicatur actus geſtus ab Vniuerſitate, oportet, quod more ſolito congregetur Collegiũ, ibiq; fiat cõcluſio de explicatione actus, *Abb. loco cit. ubi ex Bar. in l. omnes Populi, ff. de iuſt. & iur.* ponit duas regulas; quarum prima
83 eſt, quod in factis Collegii conſẽſus præſtari debeat in communi,
84 *cap. in Geneſi, de elect.* Altera verò, quod etiam in ſpectantibus ad ſingulares Perſonas conſenſus pariter præſtari debeat in communi, quando maior pars habet præualere minori, vt eſt caſus notabilis in *l. ſuum hæredem ff. de pact.* Et ratio eſt, quia, ex quo ſecundum diſpoſitionem iuris communis valent concluſa per maiorem partem, debet minor pars vocari, vt poſſit ad
85 ſuam ſententiam ducere maiorẽ, *Abb. ibid. n. 11.* vbi quærens, quot de Vniuerſitate interuenire debeant, ad hoc vt actus valeat? reſoluit ſecũdum Legiſtarum, & Canoniſtarum opinionem, quod duæ partes

V inter-

interuenire debēt, *l. nulla, ff. quod cuius. vniu. nom. et l. nominationē, C. de decurio. lib.* 10. Et ex huiuſmodi duabus partibus maior pars ad minus conſentire debet, *l. quod maior ff. ad municip. cap.* 1. *et cap. fin. de his, quæ fi. à maior. par. Cap. Rota d. dec.* 20. *et dec.* 36. *p.* 6. *recent.* & vidimus ſupra.

Nihilominùs prędictis omnibus
86 non obſtantibus, ſicut aliàs tenui,
iterum firmiſſimè teneo cum Maraldo, quod in præſenti materia dandi Coadiutorem Epiſcopo, vel Abbati, cum futura ſucceſſione, ſuſtineatur gratia Sanctiſſimi, præuio conſenſu Capitularium undequaq; collecto: Quod ut clariùs pateat, ponamus exemplum, quod lecto in Capitulo Breui adhortatorio eligendi Coadiutorem cum futura ſucceſſione, zelantiores de Capitulo neceſſitatem agnoſcētes, vel euidentem vtilitatem Eccleſiæ, & ex alio capite timētes de aliquo tumultu, qui ex multitudine ſępius oriri ſolet, rem imperfectam relinquant; deindè extra Capitulum extendant cōſensū in folio, & ab omnibus, vel maiori parte ſubſcribi procurent, cuius conſenſus intuitu expediatur gratia Coadiutoriæ, & futuræ ſucceſſionis, attenta, ut diximus, neceſſitate, vel utilitate Eccleſiæ, neſcio videre, quare huiuſmodi
87 gratia ſuſtineri non debeat, quia
de defectu poteſtatis Papæ non eſt dubitandum, nō enim taliter aſſenſit concordatis, ut ſibi manus ligauerit, *Rota decis.* 114. *nu.* 4. *p.* 6. *recent.* Inobſeruantia formæ nō poteſt adduci, cum nihil reperiatur in iure ſcriptum ſuper huiuſmodi materia, ac proindè tota amaritudo reducatur ad hoc, quod ſicut in prouidendo viduatæ Eccleſiæ requiritur electio per Scrutinium, ita etiā
88 requiratur in eligēdo futuro Suc-
ceſſore: Cui argumento de facili reſpondetur; ideò ſcilicèt requiri Scrutinium in prouidendo viduatę Eccleſiæ, quia hoc pro forma ſta-
89 tuitur in *d. cap. quia propter de elect.*
quod non reperitur de iure ſtatutū pro conſenſu deputationi futuri Succeſſoris, ut ſupra dictum eſt: Et ratio diuerſitatis eſt etiam euidens, quia in prouidēdo viduatæ Eccleſiæ per actum electionis initiatur vinculum ſpiritualis matrimonii inter Eccleſiam repreſentatam à Capitulo, & Electum, *c. inter Canonicos de elect. & c. fin. de tranſ. Episc.* Nō
90 ſic autem per conſenſum deputa-
tioni futuri Succeſſoris, quia per huiuſmodi conſenſum non poteſt initiari vinculum cū Eccleſia ſpiritualis matrimonii, quæ non eſt viduata, ſed habet ſponſum, & in ſubſtantia, ac veritate nihil aliud
91 faciunt Capitulares, quàm ad fa-
uorem talis Perſonæ à Papa in futurùm Succeſſorem deputandæ, cedere iuri ipſis competituro eligendi nouum Sponſum, adueniente caſu viduitatis Eccleſiæ, atque ideò à diuerſis non eſt facienda illatio.

Vna ſupereſt difficultas, & quidē non leuis, videlicèt, admiſſo, quod facultas eligendi pertineat, non
92 ad Capitulum, uti Capitulum, ſed
ad Capitulares, prout conſtare videtur ex eo, quia conſenſus contēpti extra Capitulum datus cōualidare poteſt electionem, ob ſui con-
93 temptum nullam, ſeù annullandā;
vtrum requiratur conſenſus omnium Capitularium, nec ſufficiat maioris partis, quando uti à ſingulis præſtatur extra Capitulum? Su-
94 per quo videtur reſpondendum
affirmatiuè, ſaltem quod vocari debeant, & requiri, nè videantur contempti, quia cum in ſpectantibus ad ſingulos poſſit quilibet per ſe præſtare conſenſum, *l. per fundum, ff. de ſer. vrb. præd.* debet cuiuſlibet
95 conſenſus requiri; nihilominus
quod requiratur omnium conſenſus formalis, nec ſufficiat tacitus, & valeat diſſenſus aliquorū; ex eo quia in re cōmuni pluribus, uti ſingu

gu

gulis,aut ſuper iure ſingulari, non
valet quidquid facit maior pars ,
ſed oportet,ut conſentiant omnes,
quibus fit præludicium, *Abb.in cap.
cum omnes nu.5.de conſtit.* Et quando
prætenditur, vt maior pars debeat
præludicare minori; etiam in acti-
bus,ad ſingulos ſpectantibus, debẽt
omnes, ad quos actus pertinent, ſi-
mul conuocari, *Bar.in l.omnes Popu-
li,ff.de iuſt.& iur.Abb. in c. per venera-
bilem de elect.*

96 Et ratio eſt,quã ſupra tetigimus,
quia ex quo ſecundum iuris diſpo-
ſitionem valent concluſa per ma-
iorem partẽ, minor vocari debet,
vt ad ſuam ſententiam maiorem
trahere poſſit, *Abb.in d. c.cum omnes
n.18.de conſtit.* ubi ſubdit,ſe per hoc
impugnare dictum Canoniſtarum,
qui tenẽt,Patronos ſimpliciter præ-
97 ſentare poſſe, cum enim Patrono-
rum maior pars præualeat,*c.3.de iu-
rep.* minor pars à principio vocari
debet,ſecundum doctrinam *Bar.l.c.*
Quam impugnationem non admit-
tit *Franc.Marc.deciſ.1030.n.7.p.1. ubi
ex Ioann.Andr.* & communi Docto-
rum ſententia vult,quod præſenta-
tio maioris Patronorũ partis præ-
ualeat,etiam facta in particulari ,
& non vocata minori parte ; quo
caſu dicatur maior pars Patrono-
rum comparatione minoris partis,
non reſpectu omnium, quando vi-
delicet præſentarent,uti ſinguli, ſe-
cus ſi præſentarent, ut Collegium,
quia tunc requiritur maior pars
Collegii,*Ioann.Andr.in d.c.3.de iure-
patr.* Quæ ſententia ſi admittatur ,
melius erit pro deputatione Coad-
iutoriæ cum futura ſucceſſione,re-
quirere conſenſũ Capitulariũ extra
Capitulum, quàm collegialiter in
Capitulo.

98 Quod verò Summus Pontifex
poſſit deputare Coadiutorem cum
futura ſucceſſione de ſolo conſen-
ſu Coadiuti,irrequiſito Capituli ,
ſeù Capitularium conſenſu,abſque
eo,quod dicatur contrauenire cõ-
cordatis,liquidè conſtat, nõ ſolum
ex ſuprema eiuſdem poteſtate in
beneficialibus,ut viſũ eſt in princi-
pio Operis , verùm etiam ex ipſa
Bulla concordatorũ,in cuius vim,
non obſtante legitima,& canonica
electione Capituli , Papa ex ratio-
nabili,& euidenti cauſa,de utiliori
Perſona prouidere poteſt;ac proin-
dè rationabili , & legitima exiſtẽte
cauſa,futurum Succeſſorem depu-
tare valet.

99 Nec refragatur obiectio , quod
per talem futuri Succeſſoris depu-
tationem Capitulũ priuaretur iure
eligendi , adueniente obitu Coad-
iuti,contra diſpoſitionem iuris , &
regularum Cancellariæ,de nõ tol-
lendo iure quæſito: Quia ut ſupra
viſum eſt,Capitulis nullum cõperit
ius eligendi,Epiſcopali , ſeù Abba-
tiali Sede plena , ſed tale ius ſolùm
oritur , vacante Sede ; ac proindè
dici non poteſt , quod per dationẽ
huiuſmodi Coadiutoris , & futuri
Succeſſoris Papa tollat ius , quod
non eſt,*cap.ad diſſoluendum,de deſponſ.
impub.l.eius qui in Prouincia,verſ.quo-*
100 *niã ff.ſi cer.pet.*Sed potius quod Pa-
pa impediat,nè oriatur ius eligẽdi
adueniente vacatione, quod non
eſt quid conſiderabile, iuxtà ſupra
citatam *l.inter ſtipulantem,§.cauſam,*
101 *ff.de verb.oblig.* Caret autẽ culpa ,
& nemini facit iniuriam , qui uti-
tur iure ſuo,*c.cũ Eccleſia 31. de elect.
l.iniuriar.ff.de iniur.l.ſi quis indebitum ,
C.de condit.ob cauſ.cum concord.*

SECTIO VIGESIMATERTIA.

De conficiendis Proceſſibus ſuper requiſitis in promouendis ad Metropolitanas, & Cathedrales Eccleſias.

SVMMARIVM.

Proceſſus ſuper requiſitis in promouendis, quomodò,& à quibus conficiendi.n.1. & ſeqq.

Interrogatoria ad formam Bullæ Gregorii Decimiquarti.9.
Interrogatoria pro transferendo ad aliam Eccleſiam.13.
Interrogatoria ſuper ſtatu Eccleſiæ.14.
Interrogatoria pro informatione ſtatus Monaſterii.15.

DE virtutibus, & qualitatibus requiſitis in promouendis ad regimina Cathedralium Eccleſiarum diximus ſupra, *Sect.* 19. §.... Verùm quia de iis per legitima documenta conſtare debet, iuxtá diſpoſitionem, & formam traditã in Bulla Gregorii XIV. apud *Che-*
1 *rubin.tom.2.fol.*691. ideò conficiunt proceſſus ſuper ętate, legitimis natalibus, an ſex mẽſibus antea fuerit in Sacris Ordinibus cõſtitutus, an in Vniuerſitate ſtudiorum Magiſter, ſiuè Doctor, aut Licentiatus in Sacra Theologia, aut iure Canonico, vel publico alicuius Academiæ teſtimonio ad alios docendos oſtendatur idoneus, an ſit bonæ vocis, conditionis, & famæ, an in rebus agendis pro Epiſcopatus adminiſtratione ſit aptus.

2 Qui quidem proceſſus ſi conficiẽdi ſint extra Romanam Curiã, hoc munus ſpectat ad Legatos Sedis Apoſtolicæ, ſeù ad Nuncios Prouinciarum in locis, in quibus commorantur: Si non adſunt Legati, vel Nuncii, ſpectat ad Ordinarios Perſonarum promouendarum, & ipſis deficientibus, ad Ordinarios viciniores, qui ordo gradatim eſt obſeruandus, nec quiſquam hoc munus arrogare ſibi debet, nõ ſeruato ordine ſupradicto; niſi Romano Pontifici per ſpeciale mandatum alicui delegare placuerit; quo caſu de dicto ſpeciali mandato in principio proceſſus conſtare debet.

3 Si aliquis ex Prælatis, ad quem ordine ſupradicto ſpectat conficere proceſſum, conſanguinitate, vel affinitate, vſq; ad tertium gradum incluſiuè cũ promouẽdo cõtingat, ipsũ eſſe cõiũctũ, excludẽdus eſt ab hoc munere, quod eo caſu ad illũ deferatur, qui proximè ſequitur, eodẽ ordine, & gradu ſeruato: Sicuti ſi quis legitimè impeditus per ſe ipſum conficere non poſſit, eodem ordine transferatur, & gradu, ad alium Prælatum, impedito viciniorem.

4 Quod ſi proceſſus in Romana curia ſit conficiendus, & Eccleſia, vel Monaſterium, cui eſt prouidendum, ſit ad nominationẽ, ſeù præſentationem Imperatoris, ſeù alterius Regis, aut Principis, huiuſmodi munus ſpectat ad Cardinalem, qui apud Summũ Pontificẽ, & Sedem Apoſtolicam eſt Protector illius Prouinciæ, in qua ſita eſt dicta Eccleſia, ſeù Monaſterium; aliàs proceſſus conficiendus erit per Cardinalem, à Papa deputandum, qui de huiuſmodi deputatione, vt appareat, procurare debebit, modo ſcilicèt ordinario per atteſtationem Notarii in principio proceſſus.

5 Si proceſſus confici debeat de qualitatibus Archiepiſcopi, vel Epiſcopi extra Romanam Curiã degentis, qui de vna ad aliam Eccleſiam ſit transferendus, hoc munus, deficiente Legato, vel Nuncio Apoſtolico illius Prouinciæ, ſeù Regni, vbi ſita eſt Eccleſia, à qua quis erit transferendus, ad Metropolitanum pertinet, quatenùs transferendus ſit Epiſcopus, ſi verò ſit Metropolitanus, ad antiquiorem Epiſcopi Suffraganeum præſentem.

6 Quod ſi Prælatus inquirens ob locorum diſtãtiam teſtes per ſeipſum ſuper aliquo articulo, puta ſuper legitimis natalibus, vel ætate, aut altero huiuſmodi commodè examinare non poſſet, partem illam alteri Perſonæ in Dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ, non autẽ uniuerſam inquiſitionem ſubrogare licebit.

Quò

Digitized by Google

7 Quò verò ad proceſſus conficiẽdos pro habenda informatione ſtatus Eccleſiarum, vel Monaſteriorum, qnibus prouidendum erit, iidẽ Prælati conficere debent, qui proceſſum de qualitatibus promouendorũ confecturi ſunt. Quod ſi contingat, in alia Prouincia, vel Regno eſſe Eccleſiam, & in alia promouendum, tunc Prælatus inquirens ſuper qualitatibus promouendi, ſubdelegare poterit Epiſcopum viciniorem Eccleſiæ, vel Monaſterio ad munus conficiendi proceſſum ſuper ſtatu dictæ Eccleſiæ, vel Monaſterii.

8 Porrò quicumque cofecturus eſt proceſsum ſuper qualitatibus promouendi, licèt ſit Legatus, non per ſuos Vicarios, Auditores, vel alios Miniſtros, ſed per ſe ipſum id exercere debet, quamuis ab huiuſmodi Perſonis peritis adiuuari poſſit: Animaduertendo, nè recipiantur Teſtes à promouendo, vel pro parte ſua inducti, neque articuli ab ipſo, vel pro parte ſua producti, ſed Prælatus inquirens interrogatoria, ſeù articulos, prout infra, formabit, & ſuper eis Teſtes examinabit, ſigillatim, & ſecretò, recipiendo ſingulorum iuramentum, ab Epiſcopis tacto pectore, ab inferioribus verò, cuiuſcumque ſint qualitatis, tactis Sacris Scripturis, ità atteſtante Notario: Teſtes ſint Viri graues, pii, prudẽtes, docti, & qui de qualitatibus promouendorum rectum iudiciũ ferre valeãt, ſincerumque, ac fidele teſtimonium ſint daturi. Qui quidem Teſtes, ſicuti non ſanguine attinentes, aut nimium familiares, ità neque inimici, aut æmuli Perſonæ promouendæ debent eſſe.

9 Interrogatoria, quæ iuxta formam, & diſpoſitionem ſupracitatę Bullæ Gregor. XIIII. facienda erũt Teſtibus examinandis in ſupradictis proceſſibus, ſunt.

1 *An ipſe Teſtis cognoſcat N. promouendum, quomodo, & à quanto tempore citra, an ſit ipſius Teſtis Conſanguineus, Cognatus, affinis, nimium familiaris, æmulus, inimicus, aut odioſus?*

2 *An ipſe Teſtis ſciat, in qua Ciuitate, vel loco, & Diœceſi promouendus ſit natus, & quæ ſit cauſa Scientię?*

3 *An ipſe Teſtis ſciat præfatum N. natum ex legitimo Matrimonio, atque honeſtis, & Catholicis Parentibus, & quæ ſit cauſa ſcientiæ?*

4 *An ipſe Teſtis ſciat, cuius ætatis pręfatus N. & præſertim an 30. annos expleuerit, & quæ ſit cauſa ſcientiæ?*

5 *An ipſe Teſtis ſciat, præfatum N. in Sacris Ordinibus eſſe conſtitutum, in quibus, & à quo tempore citra, præſertim an ante ſex Menſes, & quæ ſit cauſa ſcientiæ?*

6 *An ipſe Teſtis ſciat præfatum N. in Eccleſiaſticis functionibus, & in exercitio ordinum ſuſceptorum diù verſatum, & in ſuſceptione Sacramentorum frequentem, & deditum, & quæ ſit cauſa ſcientiæ?*

7 *An ipſe Teſtis ſciat, præfatum N. ſẽper Catholicè vixiſſe, & in Fidei puritate permanſiſſe, & quæ ſit cauſa ſcientiæ?*

8 *An ipſe Teſtis ſciat, præfatum N. innocentiæ vitæ, boniſque moribus præditum eſſe, atq; bonæ conuerſationis, & famæ, & quæ ſit cauſa ſcientiæ?*

9 *An ipſe Teſtis ſciat præfatũ N. eſſe virum grauem, & prudentem, uſuq; rerũ præſtantem, & quæ ſit cauſa ſcientiæ?*

10 *An ipſe Teſtis ſciat, præfatum N. aliquo gradu in ſacra Theologia, vel iure Canonico inſignitũ eſſe, quibus in locis, à quanto tempore, & quo fructu ipſi Theologiæ, vel iuri Canonico operam dederit, & an verè ea doctrina polleat, quæ requiritur in Epiſcopo, ad hoc vt alios docere poſſit, & quæ ſit cauſa ſcientiæ?*

11 *An ipſe Teſtis ſciat, præfatũ N. aliquo munere functum eſſe, vel circa Animarum curam, aut regimen alterius Eccleſiæ ſe exercuiſſe, & qualiter in eis ſe geſſerit, tàm quoad doctrinã, quã quoad prudentiam, integritatem, & mores, & quæ ſit cauſa ſcientiæ?*

12.

12 *An ipſe Teſtis ſciat, præfatū N. aliquando publicum aliquod ſcandalum dediſſe circa Fidem, mores, aut doctrinã, vel aliquo corporis, aut animi vitio, aliove canonico impedimento teneri, quominus ad Eccleſiam Cathedralem promoveri poſſit, & quæ ſit cauſa ſcientiæ?*

13 *An ipſe Teſtis ſciat, ſeù exiſtimet præfatum N. idoneum ad bene regendã Eccleſiam Cathedralem, & præſertim eam, ad quam præfatus N. eſt promovendus, au dignum, qui ad illam promoveatur, & an ipſius promotionem Eccleſiæ vtilem, & proficuam futuram eſſe, cenſeat, & quarè ità exiſtimet, & de cauſa ſcientiæ.*

10 Si promouendus nullum habeat gradũ in ſacra Theologia, vel iure Canonico, neceſſe eſt, ut præter probationem aliundè habendam circa eius doctrinam, exhibeatur publicũ alicuius Academiæ teſtimonium, quo idoneus eſſe declaretur ad alios docendos, quę Populum Chriſtianum ſcirè oportet: Quod teſtimonium ſi non publicæ Academiæ, grauium ſaltem Virorum in ſacra Theologia, vel in iure Canonico peritorũ exhibendum eſt, quando promouendi ſũt nati in Prouincils, vel locis, in quibus non extant Vniuerſitates Studiorum, neque conſuetum eſt, aliquem gradum ſuſcipi.

11 Quæ omnia ſupradicta ſeruanda ſunt, non ſolùm quandò promouendus ad Eccleſiam Cathedralẽ eſt Secularis, ſed etiam ſi Religioſus: Verùm quia Regulares non ſolent ut plurimum ſuſcipere inſignia Doctoratus in Vniuerſitate Studiorum, neceſſe eſt, ut Regularis à ſuis Superioribus Regularibus teſtimonium habeat ſufficientis doctrinæ, & quod ſit aptus ad alios docendos: Nomine autem Superiorum intelliguntur dumtaxat ii, qui in ſuo Ordine alium Superiorem non cognoſcunt, & in eorum abſentiam Vicarii, ſeù Cõmiſſarii Generales, et in Romana Curia Procuratores Generalẽ Ordinum, aut Congregationum.

12 Sicuti ſuo modo ſeruanda ſunt in proceſſibus conficiendis ſuper qualitatibus eorum, qui in Conſiſtorio ad Dignitates Abbatiales, vel Priorales, & Monaſteriorum regimina, aut alias Regularium Præfecturarum promouendi ſunt, vel confirmandi, mutatis mutãdis, reſpectu Eccleſiæ Cathedralis, & reſpectu Monaſterii, vel Dignitatis; Addendo interrogatorium circa Profeſſionem Ordinis, & tempus, quo illam emiſit: Quò verò ad ætatem, ſufficit interrogare, cuius ætatis ſit, ad annum trigeſimum non reſtringendo.

13 Si iam Epiſcopus transferendus eſt ad aliam Eccleſiam, non ſufficit proceſſus, aliàs confectus ſuper eius qualitatibus, & requiſitis, quãdo ad priorem Eccleſiam promotus fuit, ſed opus eſt nouo proceſſu, in quo Teſtes examinentur, ut infra.

1 *An ipſe Teſtis cognoſcat Epiſcopum transferendum, quomodo, & à quanto tempore citra, an ſit ipſius cõſanguineus, cognatus, affinis, nimium familiaris, inimicus, æmulus, vel odioſus?*

2 *An ipſe Teſtis ſciat, ipſum conſecrationis munus accepiſſe, & quæ ſit cauſa ſcientiæ?*

3 *An ipſe Teſtis ſciat, per quot annos fuerit Epiſcopus Eccleſiæ N. & quæ ſit cauſa ſcientiæ?*

4 *An ipſe Teſtis ſciat, eũ in ſua Eccleſia, & Diæceſi aſſiduè reſediſſe, & quę ſit cauſa ſcientię?*

5 *An ipſe Teſtis ſciat, eum diligenter, & ſępè dictam Eccleſiam, & Diæceſim viſitaſſe, opportunè omnibus neceſſitatibus occurriſſe, & prouidiſſe, eiuſq; decreta, & mandata debitę executioni demãdari curaſſe; & quę ſit cauſa ſcientię?*

6 *An ipſe Teſtis ſciat, eum ſolemniter celebraſſe, ordinationes iuxta neceſſitatis exigentiam habuiſſe, confirmationis Sacramentum miniſtraſſe, cęteraq; Pontificalia exercuiſſe, & quę ſit cauſa ſciẽtię?*

7.

7 An ipſe Teſtis ſciat, eum pietatis, charitatis, & prudentię in gubernando ſpecimen dediſſe, ac verbo, & exemplo profeciſſe, & quę ſit cauſa ſcientię?

8 An ipſe Teſtis ſciat, eũ prudenter vbilibet, & diligenter ſe geſſiſſe in defendendis, cõſeruandis, & protegendis iuriſdictionibus ſpirituali, & temporali, iuribus, ac bonis omnibus ſuę Eccleſię, & quę ſit cauſa ſcientię?

9 An ſciat ipſe Teſtis, verè ea doctrina ipſum ad præſens pollere, quæ in Epiſcopo requiritur, ad hoc ut poſſit alios docere, & quæ ſit cauſa ſcientię?

10 An ipſe Teſtis dignum eũ exiſtimet, qui transferatur ad Eccleſiam N. & an cenſeat, eius tranſlationem fore ipſi Eccleſię N. vtilem, & proficuam, & quarè ità cenſeat, & exiſtimetur?

14 Pro informatione verò ſuper ſtatu Eccleſiæ interrogandi ſunt Teſtes, ut ſequitur.

1 An ipſe Teſtis ſciat, in qua Prouincia reperitur ſita Ciuitas N. cuius ſitus, qualitatis, & magnitudinis ſit, quot cõſletur domibus, & à quot Chriſti fidelibus inhabitetur, cuius dominio in temporalibus ſubiaceat, & quę ſit cauſa ſcientiæ?

2 An ipſe teſtis ſciat, in illa Ciuitate eſſe Eccleſiam Cathedralem, vel Metropolitanam, ſub qua innocatione, cuius ſtructurę, & qualitatis, & an aliqua reparatione indigeat, & quæ ſit cauſa ſcientię?

3 An ipſe Teſtis ſciat (quatenus Eccleſia ſit Archiepiſcopalis) quot Suffraganeos habeat, & qui ſint (quatenus verò Epiſcopalis) an ſciat, cui Archiepiſcopo ſit Suffraganea, & de cauſa ſcientiæ?

4 An ipſe Teſtis ſciat, quot, & quales ſint in dicta Eccleſia Dignitates, Canonici, & alia Beneficia Eccleſiaſtica, quis ſit numerus omnium Presbyterorum, & Clericorum inibi inſeruientium, quæ ſit Dignitas maior poſt Pontificalem, quales ſint redditus Dignitatum, Canonicatuũ, & aliorum Beneficiorum, & an adſint præbendæ Theologalis, & Pænitentialis, & quæ ſit cauſa ſcientiæ?

5 An ipſe Teſtis ſciat, quod in ea exerceatur cura Animarum, per quem, & an ſit in ea Fons Baptiſmalis, & de cauſa ſcientiæ?

6 An ipſe Teſtis ſciat, quod habeat Sacrarium ſufficienter inſtructum ſacra ſuppellectili, cæteriſque rebus ad Diuinum cultum, & ad Pontificalia exercenda neceſſariis, Organum Campanile cum Campanis, Cœmeterium, & quæ ſit cauſa ſcientię?

7 An ipſe Teſtis ſciat, quod in ea ſint corpora, vel aliquę Reliquię inſignes Sanctorum, quomodo aſſeruentur & quæ ſit cauſa ſcientiæ?

8 An ipſe Teſtis ſciat, quod habeat domum pro Epiſcopi (ſeù Archiepiſcopi) habitatione, vbi, & qualem, & quantum diſtet ab Eccleſia & an ſi indigeat aliqua reparatione, & quę ſit cauſa ſcientię?

9 An ipſe Teſtis ſciat verum valorem redditum Menſæ Archiepiſcopalis (ſeù Epiſcopalis) ad quam ſummam annuatim aſcendant, in quibus conſiſtant, an ſint aliqua penſione grauati, ad cuius, vel quorum fauorem dicta penſio ſit reſeruata, & de cauſa ſcientiæ?

10 An ipſe Teſtis ſciat, quot exiſtant in illa Ciuitate Eccleſiæ Parochiales, & an unaquęque habeat ſuum Fontem Baptiſmalem, quot in illa exiſtant Collegiatę, quot Monaſteria Virorum, & Mulierũ, & Cõfraternitates, & Hoſpitalia, & an ſit ibi Mons Pietatis, & de cauſa ſcientię?

11 An ipſe Teſtis ſciat, quantum ſit ampla Diœceſis, quot, & quæ loca complectatur, & de cauſa ſcientię?

12 An ipſe Teſtis ſciat, quod in ea ſit erectum Seminarium, quot in eo Pueri alantur, et quæ ſit cauſa ſcientiæ?

13 An ipſe Teſtis ſciat, quod dicta Eccleſia vacet, quando, & quo tempore citra, & de cauſa ſcientiæ?

15 Et pro informatione ſtatus alicuius Monaſterii interrogantur Teſtes, vt ſequitur.

„ In qua Prouincia, & Diœceſi ſit
„ Monaſterium N. cuius Ordinis, & quis ſit numerus Monachorum, &
„ quis eos, tanquam caput regat, rege-

„ regere cōſueuerit:Sub qua ſuoca-
„ tione ſit Eccleſia ipſius Monaſte-
rii,cuius ſtructuræ,& quallratis,an
„ indigeat reparatione:Qui ſint red-
„ ditus Menſæ Abbatialis, vel Prio-
„ ralis,'qui redditus Menſæ Cōuen-
tualis: An Monaſterium habeat a-
„ liquam iuriſdictionem temporalē,
„ vel ſpititualem, quam, & in quos.
„ An curam habeat Animarum ,&
„ per quem exerceatur An vacet ,
quomodo, & à quo tēpore citra:
„ Alia etiam interrogaroria pote-
„ rūt addi; prout ſtatus Monaſterii,
„ aut aliquę conſiderationes exi-
gent,faciendo de omnibus redde-
„ re cauſam ſcientiæ.

ADDITIO

DE REDDITIBVS ECCLESIÆ.

SVMMARIVM.

Eccleſiæ bona pertinent ad Deum.n.1.
Oblationes in tres ſpecies diuiduntur.2.
Oblata Deo dicuntur etiam per ſolum tradendi uotum.3.
Oblata Deo ſinut patrimonium Chriſti.4.
Bona Eccleſiæ ſunt in proximo, & immediato Dominio Dei.5.
Bona Eccleſię non eadunt ſub dominio alicuius Perſonæ.6.
Imperator non debet eſſe deterioris conditionis in donando Deo, quàm cæteri homines.7.
Eccleſiæ rerum poſſeſſio eſt apud Deum, & Eccleſiam.8.
Eccleſiæ rei poſſeſſio nunquam uacat.9.
Intitulati in Eccleſiis poſſident nomine Eccleſiæ.10.
Poſſeſſor bonæ, uel malæ fidei quis dicatur.11.
Poſſeſſio naturalis, aut ciuilis non poteſt eodem tempore eſſe apud duos.13.
Poſſeſſio rerum Eccleſiæ non poteſt eſſe penes aliquam Perſonam Secularé, aut Eccleſiaſticam.12.
Beneficiarios eſſe ueros Dominos, aliqui tenent.14.
Epiſcopus poſſidere poteſt bona propria,& Eccleſiæ.15.
Sententia D. Thomæ circa bona Epiſcopi. ibid.
Bona Eccleſiaſtica per diuiſionem in præbēdas nō amiſerunt naturam ſuā.16.
Redditus Beneficiales etiam porçis dari poſſe,qui tenuerint?17.
Dominium quot modis ſumatur.18. & ſeqq.
Clerici quomodò dicātur Domini redditiū Eccleſiæ,19.
Dominii ſtrictè ſumpti definitio.20.
Dictio liberè quid importet. 21.
Dominii perfecta libertas per quæ tollatur.22.
Beneficiarii in redditibus Eccleſiæ quoduā ius habeant. 23.
Papa in Beneficialibus non plus concedit, quàm Sacri Canones.24.
Clericis in bonis Beneficialibus quod ius tribuant Sacri Canones.25.
Gloſsæ opinio reiicitur.26.
Diſpoſitio Concilii Trident.expllcatur.27.
Verbum,ſuum,est ambiguum.28.
Explicatio opinionum Doctorum circa dominium Clericorum.29.
Beneficiarii non poſſunt dici uſu-fructuarii.30.
Vſufructuarius fructus ſeparatos à ſolo facit ſuos.31.
Beneficiarius de fructibus Eccleſiaſticis teſtari non poteſt.32.
Opinio Card. Zabarellæ, melius fore, vt Clerici de fructibus beneficialibus, etiam poſt morté diſponere poſſent.33
Indultum Status Mediolani ſuper libera diſpoſitione fructuum Eccleſiaſticorum

Digitized by Google

rum.34.
Clericus poteſt viuere de Beneficio, & patrimonium reſeruare.35.
Clerici non ſunt merè vſuarii.36.
Clericus, qui ultra neceſſitatem capit, aliena capit.37.
Beneficiarius habet maiorem facultatem, quàm vſuarius. 38.
Beneficiario pars aſſignata non eſt tantùm, ut miſericorditer viuat.39.
Prælati non comparantur Tutoribus, & Curatoribus.40.
Differentia inter Beneficiarios, & Tutores. 41.
Eccleſiæ redditus, & redditus Eccleſiaſtici differunt.42.
Beneficiarii multa percipiunt ratione Perſonæ.43.
Prælati, & Beneficiarii quam poteſtatem habeant ſuper redditibus Eccleſiaſticis. 44.
Papæ poteſtas in beneficialibus.45.
Papæ poteſtas in beneficialibus an ſit eadem, ac in ſuis patrimonialibus, remiſſiuè.46.
Epiſcopi ſũt merè Adminiſtratores, & Diſpenſatores reddituum Eccleſiæ.47.
Beneficiarius quilibet eſt purus Adminiſtrator. 48.
Dare ſumitur dupliciter, ſcilicèt conferre, & transferre.49. & 53.
Papa ab initio inſtituit Beneficia.50
Epiſcopi in ſuis Diœceſibus, quoad Beneficia dicuntur Vicarii Papæ.51.
Nemo in alium plus iuris transferre poteſt, quàm ſibi competat. 52.
Epiſcopus confert Beneficia, in quibus nullum habet dominium.53.
Epiſcopus, & Iudex concedunt, quod non habent.54.
Transferri poteſt in alium quod habetur in potentia.55.
Epiſcopi non recipiunt authoritatem ab electione Canonicorum, ſed à confirmatione Papæ.56.
Papa non recipit auctoritatem ab electione Cardinalium, ſed immediatè à Deo.57.
Papa Summus Chriſti Miniſter.58.
Bona Beneficiatorum ſunt, quoad gubernĩũ, & adminiſtrationem.59.
Intellectus Doctorum, de dominio Clericorum diuerſimodè tenentium. 60.
Eccleſiaſtici redditus in opera pia ſunt expendendi.61.
Eccleſiæ fructus malè expendendo, committitur peccatum contra ſeptimum Decalogi præceptum.62.
Facultates conceſſæ à Papa teſtandi de bonis Eccleſiæ, quomodò intelligendæ. 63.
Maiora mala ad euitanda, multa lex permittit, quæ conſcientia nõ admittit.65
Donatio, & remiſſio bonorum Eccleſiæ facta Diuiti non valet.66.
Conſuetudo Eccleſiarum de fructibus primi, & ſecundi anni, an valeat.67.
Remiſſiones Miniſtrorum Cameralium factæ Diuitibus qualiter ſuſtineantur. 68.
Semel Deo dicata non ſunt ad profanos uſus transferenda. 69.
Eccleſiaſtici magis, quàm Seculares tenentur ad opera pietatis.70.
Largitiones Secularium factæ Eccleſiis, dicuntur ad pias cauſas.71.
Dictio, Ad, quid importet. 72.
Relinquens Diuiti, quem credebat Pauperem, cui debeatur legatum. 73.
Fructus Eccleſiæ non poſſunt in alium uſũ conuerti, quàm à largientibus fuerunt deſtinati.73.
Eccleſiæ fructus in profanos vſus conuertendo, committitur contra legem naturæ.74.
Eccleſiæ nunquam fuit intentio, vt Beneficiarii eius bonis abuterentur.75.
Eccleſiæ qui bona ſunt elargiti, ſi cogitaſſent de malo uſu, nunquam elargiti fuiſſent.76.
Bona Eccleſiæ non poſſunt defendi, ſi Beneficiarii illis abutantur. 77.
Legatum factum Diuiti, veluti Pauperi, cui debeatur. 78.
Penſionarii tenentur ad opera pietatis.79.
Clauſula, vt decentiùs, vel, vt commodiùs ſuſtentari valeas, quomodo intelligenda.80.
Papa diſpenſare non poteſt ſuper præceptis Decalogi.81.
Opus pietatis eſt ſubuenire ſanguine coniunctis.82.

X Fi-

Filius familias habens liberam adminiſtrationem, quando donare non poſſit.83.
Clerici de fructibus Eccleſię an Creditoribus ſatisfacere poſſint.84.& 85.
Debiti contractio ſupponit neceſſitatē.86.
Beneficiarii, in quos pios vſus maluerint, redditus Eccleſiæ poſſunt erogare.87.
Liberalitatis actus eſt pars Iuſtitiæ.88.
Hodiè non practicantur antiqua iura, de diuidendo fructus Eccleſiæ in quatuor partes.89.
Epiſcopus non ſe poteſt excuſare, quo minus Pauperibus prouideat.90.
Eleemoſyna non eſt facienda iis, quos reddit pigros.91.
Mendicantes validi ſunt puniendi.92.
Mendicitas licita, & illicita.93.
Acquiſita ratione Perſonæ non cadunt ſub obligatione expendēdi in pios uſus.94
Lucra prouenientia, ratione bonorum Eccleſiæ, quæ non habent rationem redditus Eccleſiæ.95.
Officiales Datariæ non committunt ſimoniā, concordando de penſionibus poſt ſignatam ſupplicationem.96.
Papa cum Sacerdotali coniunctam habet Regalem poteſtatem.97.
Papa conſecratur, vt Sacerdos, coronatur, vt Rex.95.
Papa Sacerdotium figuratum in Sacerdotio Melchiſedech.96.
Cardinalibus, quæ dantur à Papa, dantur reſpectu Perſonæ. ibid.
Cardinales cum Papa regunt totum Mundum 98.
Cardinales multa opera pia perficiunt.99.
Epiſcopi, & Beneficiarii de lucris ratione laboris liberè teſtari poſſunt.100.
Acquiſita ab Epiſcopis ratione Perſonę, habent rationem denarii diurni.101.
Dictum Apoſtoli: Victu, & tegumento contenti ſimus, explicatur.102.
Eccleſiæ decus hodiè creuit.103.
Clericus commodè ſuſtentari debet, nō autē ſine pecunia.104.
Victus nomine, quid importetur.195.
Clericus pro commoda ſuſtentatione quantum habere debeat.106.
Diſpoſitio Concil. Trid. explicatur.108.
Commodè dicimur poſſe, quod verè, & conuenienter poſſumus.107.
Nobiles, & literatæ Perſonæ maioribus Beneficiis ſunt honorandæ.109
Beneficia ſecundum qualitatem Perſonarū ſunt conferenda.110.
Literatæ Perſonæ æquiparátur Nobilibus.111.
Scientia prodeſt toti uniuerſali Eccleſiæ, *112.*
Orbis ſine literis regi non poteſt.113.
Acceptio Perſonarum quando locum habeat.114.
Beneficia plura quis habere poteſt, dummodò fructus benè expendat.115.
Beneficiorum pluralitas non prohibita, de quibus intelligatur.116.
Prælati pro Eccleſia dupliciter laborant, corpore ſcilicet, & animo.117.
Pręlati, quomodo laborent animo.118.
Summus Pontifex multum laborat pro tota Chriſtiana Republica.119.
Papa, congruum eſt, vt reſideat in Vrbe Roma, vel in Statu Eccleſiaſtico,120
Epiſcopi multa patiuntur pro tuendis iuribus Eccleſiæ, & pro defenſione libertatis Eccleſię.121.
Poteſt quis participare de pręmio alieni meriti.122.
Merita Maiorum tranſeūt ad Poſteros.123
Seruitia per Clericos inferiores Eccleſię pręſtita, pręmio, vel pretio compenſari debent.124.
Iuſtitię de forma eſt, vt labores, merita, & ſeruitia remunerentur.125.
Donare benemeritis eſt ſoluere debitum naturę.126.
Pręlatis non licet ob prętenſa merita ſibi Eccleſię fructus appropriare.127.
Eccleſię redditus non ſunt erogandi, niſi cū aliquo pietatis intuitu.128.
Qui vult eſſe, vult etiam conſequentia ad eſſe.129.
Sedes Apoſtolica diſponendi de fructibus Eccleſię facultatem concedit.130.
Subuenire neceſſitatibus attinentium, eſt de iure permiſſum.131.
Frater de iure ciuili tenetur dotare ſororē pauperem.132.
Clericus ad actus charitatis eſt magis adſtrictus, quàm Laicus.133.
Pręlati, & Beneficiarii de redditibus Eccle-

eleſię Conſanguineos in eorum neceſſitatibns ſubneuire debent. 134.

Neceſſitatem pati quis dicatnr. 135.

Pauper, vel non pauper, qualiter quis ſit dicendus. 136.

Pauper eenſendus eſt, qui ſecundum eius eonditionem viuere non poteſt. 137.

Datum illi, qni ſecnndnm ſnam conditionem vinere non poteſt, eenſetur datũ ad pias cauſas. 138.

Prælato licitum eſt de redditibus Eccleſię reſtituere attinentes in gradũ priſtinnm. 139.

Prælatns de acquiſitis ratione Perſonę, & laboris, attinentium ſtatum augere poteſt. 140.

Quilibet eſt rei ſuæ moderator, & arbiter. 141.

Prælatns de redditibns Eccleſię poteſt attinentium ſtatum augere, modicè tamen, & ſine ſolicitudine. 142.

Diuites qni fieri volunt de redditibus Eccleſię, incidunt in laqueũ Diaboli. 143

Aliud eſt profundere in Conſanguineos, & aliud illos modice ditare. 144.

Diuitię ordinatę ad bonum finem, non ſunt malę. 145.

Diuitiarum finis ſunt liberalitas, & magnificentia. 146.

Diuitię inſtrumentaliter coadiuuant. 147.

Charitatem maiorem in ſuos, quàm in alios exercere quis debet. 148.

Epiſcopus in officiis Conſangnineos præferre poteſt. 149.

Epiſcopus in bonis, ſolitis dari in emphyteuſim, Conſanguineos præferre poteſt. 150.

D. Thomas 1.2.q.9.art.6. *in corp. explic atnr.* 151. *& ſeq.*

Amare Deum propter præmiũ ſpiritnale, vel temporale, an ſit licitnm. 152.

Concilium Trid. de deponendo omnem affectum erga Conſanguineos, & Familiares explicatur. 153.

Donatio modica quæ ſit dicenda. 154.

Modicum uni poteſt eſſe magnũ alteri. 155.

Hæreticorum dicteria confutantur. 156.

Pontifices poſt reditum de Auenione, Regia Maieſtate in temporalibus magis ſplendere cœperunt, 157.

Papa ſeipſum, uti Regem tractare debet, & Statum Eccleſiaſticum ad formam aliorum Regnorum. 158.

Profuſio Prælatorum in Conſanguineos eſt omninò illicita. 159.

De altari viuere non debet, qui altari non ſeruit. 160.

Diuitiæ de bonis Eccleſiæ congregatæ ad tertiam generationem vix tranſennt. 161.

Beneficiaria res quare ad tantam tenuitatẽ redacta. 162.

Sumptus qui veniunt Prælato compenſandi. 163.

Expenſæ factæ cauſa Eccleſię, & Dignitatis ſunt compenſandę. 164.

Expenſæ in functionibus Sedis Apoſtolicæ veniunt compenſandæ 165. *&* 166.

Eccleſia Romana eſt Mater omnium Eccleſiarum, quæ dicũtur eius filiæ. 167.

DE fructibus, & redditibus Eccleſiaſticis poſt mortem Beneficiarii, prout pertinent ad forum contentioſum, tractarũt Guilhelmus Redoanus ſub titulo de ſpoliis Eccleſiaſticis, Martinus Nauarrus ſuper *c. non licet Papæ* 12.*q.*2. Ioannes Azorius, & Vincentius Filiucius, ambo Theologi Societatis Ieſu, ſub titulo de Spoliis Clericorum, quos omnes in vnum volumẽ redegit Iulius Cæſar Lutius, vnà cum conſultatione Hieronymi Mainatiæ Brixienſis, ac nonnullis deciſionibus Rotæ, à quibus Doctoribus nonnulla inſerũtur de iiſdem fructibus, ac redditibus Eccleſiaſticis in vita; quam materiam quamplures alii Theologi, & Canoniſtæ diſputarunt, ſed valdè inter ſe diſcordes, qualiter Beneficiarii viuentes de ipſis in conſcientia diſponere poſſint: Cum igitur in præſenti Tractatu agatur in ſubſtantia de acquiſitione, & adminiſtratione bonorum Eccleſię, placuit in hac additione ſubnectere, quid de huiuſmodi adminiſtratione, iuxtà Sacrorum Canonum diſpoſitionem concludendum ſit.

Pro quo notandum eſt, Eccleſię

bona pertinere ad Deum,non ſolũ
reſpectu ipſius Dei, cuius eſt terra,
& plenitudo eius, *Pſal. 31. 1.* ratio-
1 ne creationis, conſeruationis, &
gubernationis, vt explicat *ibid. Ly-
ran.* Verùm etiam reſpectu noſtri,
*Nauarr. de ſpol. Cler. §. 2. num. 2. & §. 9.
n. 4.* quia quæcumq; dant homines
Eccleſiis, ſiuè ſint Decimæ, ſiuè
2 oblationes, quas in tres ſpecies di-
uidit *Rebuff. de decim. q. 1. nu. 27.* vi-
delicèt donationis inter viuos, do-
nationis cauſa mortis, ſeù hære-
ditatis, vel legati, & uſuales,quas
Fideles faciũt ad altare, vel ad ma-
num Sacerdotis, dicuntur,& ſunt
oblata Deo, *c. videntes, & c. res Eccle-
ſiæ 12. q. 1. c. nulli liceat, & c. prædia 12.
q. 2. & c. reuertimini 16. q. 1. Trid. Seſſ.
25. de refor. c. 1. Rebuff. de decim. d. q. 9.
num. 9. Redoan. de ſpol.* Eccleſ. *q. 14. n. 7.*
3 etiam per ſolum tradendi votum,
Actor. 5. vbi Anania pœnam mortis
incurrit, quia de pecunia, quam
Deo dicauerat, accepit, *Gloſ. ordin.
ex Chryſoſt. homil. 12. & Gregor. epiſtol.
4 lib. 1. epiſ. 33.* fiuntque patrimoniũ
Chriſti, *D. Ambroſ. lib. 2. offic. cap. 28.
cap. cum ſecundum, de præb. c. cum ex eo,
de elect. in 6. gloſ. in c. cauſæ Carpenſis,
de verb. ſignif.* notant *Felin. & Dec. in
c. conſtitutus de reſcript. Azor. inſtit. mo-
ral. p. 2. lib. 6. c. 1. q. 4. Nauarr. de reddit.*
Eccleſ. *q. 1. n. 19. Valer. de differ. utr. for.
5 verbo munera, differ. 1. n. 5.* atq; in illius
proximo, & immediato dominio,
*Innoc. in cap. cum nuper, de cauſ. poſſ. &
prop. & in c. verum n. 2. de for. compet. d.
c. cum ſecundum n. 4.* dicens, eſſe con-
tra Prælatos, reputantes ſe domi-
nos, *Afflict. decis. 361. nu. 22. Peec. de
amortoz bonor. c. 16. nu. 1. Redoan. d. q.
14. num. 16. & de reb.* Eccleſ. *non alien.
q. 3. n. 33. Nauarr. de reddit. Eceleſ. q. 24
& de ſpol. cler. §. 3. in princ. & §. 9. n. 4.*
vbi dicit;hoc eſſe de Fide cõcluſũ;
6 Ac propterea non cadentia ſub do-
minio alicuius Perſonæ Secularis,
vel Eccleſiaſticæ, *Nauarr. de ſpol.
Cler. §. 2. num. 2. per text. in c. non liceat
Papæ 12. q. 2.* Ob idque oblata Ec-
cleſijs,earumque Miniſtris, dican-
tur,& verè ſint Deo tradita, probat
Auguſ. de Ancon. de pot. Eccleſ. q. 43.
7 quod ſicut valuit ceſſio, ſeù con-
ceſſio,facta D. Sylveſtro per Con-
ſtantinum,quia non debet Impera-
tor eſſe deterioris conditionis,
quàm alij homines, qui poſſunt,
imò debent honorare Deum de
eorum ſubſtantia, *Prouerb. 3.* Ità per
Succeſſores revocari non potuiſſe,
cum agatur de translatione Impe-
rij temporalis, non in hominem,
ſed in Deum, cui poſtquam ſunt
oblata,ad alium uſum venire pro-
hibentur,per *regul. ſemel Deo, &c.*

8 Nec tantùm dominium, verùm
ipſa quoque poſſeſſio rerum Ec-
cleſiæ eſt apud Deum, & ipſam Ec-
cleſiam, *Innoc. in d. cap. cum nuper, de
cauſ. poſſeſſ. & propriet. Bar. in l. ſicut §.
fin. ff. quod cuius. vniu. & in l. 1. §. muni-
cipales, ff. de acquir. poſſ. Tiraquell. cum
ibi cit. de iure constit. limit. 16. n. 3. Re-
doan. de ſpol.* Eccleſ. *q. 14. n. 16.* vbi quod
9 poſſeſſio rei Eccleſiæ nunquam va-
cat,ideòque licèt Rector Eccleſiæ
mortuus ſit,poſſeſſio tamen nõ per-
ditur, ſed remanet apud ipſam Ec-
cleſiam,ſubdẽs, *ibid. n. 28.* quod Prę-
latus confirmatus, qui nondum a-
deptus eſt poſſeſſionem ſuæ Digni-
tatis,poteſt agere interdicto, Vndè
vi,quia licèt vacet Dignitas,nõ ta-
men, vacat poſſeſſio bonorum Ec-
10 cleſiæ, cum Eccleſia ſit in anima
viuentis, ac proindè cum intitula-
ti in Eccleſiis non poſſideant no-
mine proprio,ſed nomine Eccleſię,
Redoan. l. cit. n. 30. non ſunt verè poſ-
ſeſſores, ſed propoſſeſſores, iuxta
doctrinã *Caluin. in lex. iur. uerbo Pro-
11 poſſeſſor.* vbi ità diſtinguit, quod
propoſſeſſor malæ fidei dicatur
prædo, qui cum ſciret, ad ſe rem
non pertinere, illam inuaſit, nullã
habens poſſidendi cauſam, propoſ-
ſeſſor verò bonæ fidei ſit, qui pro
vero bonorum poſſeſſore poſſidet:
12 Et per conſequens ſicuti dominiũ,
ſic neque poſſeſſio bonorum,ac re-
rum

rum Eccleſiæ, penes aliquã Perſo-
nam Secularem, vel Eccleſiaſticã
poteſt eſſe, ea præſertim ratione,
13 quia eiuſdem rei dominium, vel
poſſeſſio ciuilis, aut naturalis eo-
dem tẽpore apud duos inſolidum
eſſe nequit, *l.ſi vt certo §. ſi duobus ue-
hiculum, ff. commod. l.3. §. ex contrario ff.
de acquir. poſs. Din. in reg. ſine poſseſſio-
ne, uerſ. prætereà autem. in fin. Specul. in
tit. de reſtit. ſpol. §.1. uerſ. item circa.
Surd. deciſ. 288. n.22. Rota deciſ. 334. n.
42. p.9. Recent.*

Quibus tamen non obſtantibus,
ſicuti abſoluta res eſt, & apud om-
nes in confeſſo, Beneficiarios eſſe
tãtùm poſſeſſores, ſeù vti diximus,
propoſſeſſores proprietatũ, ita non
14 deſunt Doctores, qui teneãt, eoſdẽ
eſſe veros Dominos fructuum, &
redditũum, tàm Eccleſiaſticorum,
quàm Eccleſiæ, vt videre eſt apud
*Marſil. Colum. in tract. de reddit. Eccleſ.
cap.34. n.18.* vbi enumerat triginta
nouem Canoniſtas, & ſexdecim
Theologos, cum *D. Thom. 2.2. q.185.
art.7.* qui tamen in libro meo non
dicit id, ad quod probandũ aſſumi-
tur, ſed poſita diſtinctione bonorũ,
quæ poſſidere poteſt Epiſcopus,
15 propria ſcilicèt, & Eccleſiæ, con-
cludit, propriorum bonorum ha-
bere quidem dominium, ſed pec-
care contra debitum charitatis, ſi
de illis Pauperibus non ſubueniat;
bonorum verò Eccleſiæ eſſe tantũ
Diſpenſatorem, & Procuratorem,
ac proindè peccare contra fidem,
ſeù fidelitatem, ſi illa non procu-
ret, & diſpenſet, ſecundum diſpoſi-
tionem Sacrorum Canonum, &
inſtituta Eccleſiæ: Quibus Canoni-
ſtis addendus eſt *Garz. de benef. p. 2. c.
1. n.5.* vbi recenſitis Doctoribus de
materia hinc, indè tenentibus, con-
cludit, ſibi magis placere ſententiã
eorum, qui aſſerunt, poſt diuiſionẽ
bonorum Eccleſiæ vnumquemque
Beneficiarium, qui nõ ſit Religio-
ſus, acquirere dominium fructuũ,
& redditũum ſui Beneficii, eoſque
16 facere ſuos: Quod tamen non vide-
tur ſubſiſtere, quia per diuiſionem
in præbendas bona Eccleſiaſtica nõ
perdiderunt naturam ſuam, vt piis
vſibus cedant, *§. ſi ergo, c. nulli 12. q.1.*
Sed ità ſunt in præbendas diuiſa,
vt commodiùs percipiantur neceſ-
ſaria; *Abb. in cap. relatũ, 2. de teſta. Re-
doan. de ſpol. Eccleſ. q.3. n. 6. verſ. ſi abſ-
que adminiſtratione, poſt med. & §. ex
prædictis n.30.* Et Theologis addi po-
teſt *Cordub. in ſylu. deciſ. caſ. conſc. lib.1.
q.18. poſt initium, verſ. & pro fundamẽ-
to,* vbi dicit, quod Clerici ſunt ve-
ri Domini bonorum mobilium,
itaut quomodocumque ad pios,
vel profanos vſus ea donent, con-
ſummãt, vel diſtribuant, ualet talis
donatio, fitque translatio dominii:
Quæ quidem opinio, ſicuti & alio-
17 rum, qui aſſerunt, huiuſmodi fru-
ctus, & redditus beneficiales, etiam
porcis dari poſſe, fundatur in *gloſ.
in ſumma, 1. q.1.* Quæ quidem gloſſa
malè percepta utinam multos non
præmiſerit in Infernum, quia licèt
hodiè non uideatur ſtrictè practica-
rì, quod Clericus diſſipator fru-
ctuũ ſui Beneficii teneatur in foro
contentioſo reddere rationem uil-
licationis ſuæ, neque obſeruentur
ad unguem diſpoſita *in cap. volu-
mus, & c. Diaconum, 89. di: & c. cum ſi-
mus, 9. q.3.* vbi quod malè miniſtran-
tibus fructus, & redditus Benefi-
ciorũ dandi ſunt Oeconomi, in fu-
turo tamen iudicio tradetur tor-
toribus, donec reddat vniuerſum
debitum, *c. qui Chriſti, 12. q.2.*

Inoleuit error huiuſmodi, vt o-
pinor, quia nomen, *Dominii*, ſumi-
18 tur quandoque latè pro qualibet
facultate diſponendi, quã habent
etiam Tutores, Adminiſtratores,
& Procuratores, qui propterea vo-
cantur Domini ob facultatem, quã
habent de rebus ſibi creditis diſpo-
nendi, diſpenſandi, procurandi, &
19 in alios trãſferendi, *Redoan. de ſpol.
Eccleſ. q.3. verſ. ſtantibus, n.15.* Et ſe-
cundum hanc acceptionem Cleri-
ci

ci dicuntur Domini fructuum, &
reddituum Eccleſiæ, quantum ad
fidem & debitam diſpenſationem,
Sylu.verbo, Clericus, 4.n.3. Redoan. l. cit.
non autem ex eo, quod ſint veri
Domini, quia non valet conſe-
quentia. Beneficiarii poſſunt alie-
nare fructus, & redditus Eccleſiæ,
validè transferendo dominium,
ideò ſunt veri Domini dictorum
fructuum & redditumm; quia idem
dici poſſet de Tutore, qui validè a-
lienat, transfert dominium fru-
ctuum, & reddituum Pupilli *gloſſ.
fin. in l. lex quæ C. de admin. tut.* Et tamē
nemo vnquam dixerit, quod Tu-
tor ſit Dominus fructuum, & red-
dituum bonorum Pupilli, ſed tan-
tùm quod valet alienatio & tranſ-
latio dominii, ob facultatem, quā
Tutor habet, ſecundum iuris diſ-
poſitionem, adminiſtrandi bona
Pupilli.
20 Dominium uerò strictè ſumptū
& de quo loquimur in præſenti de-
finitur, Ius de re aliqua corporali
plenè, & liberè diſponendi *Bar. in l.
si quis ui §. differenti. n. 4. & 5. & ibi
Ias. Alex. & alii ff. de acquir. poſſ.* Sic-
que in proprios, uel aliorum uſus
21 ad libitum conuertendi, dictio e-
nim *liberè* importat ſine vllo impe-
dimento, onere, grauamine, vel ob-
ſtaculo, *Barboſ. cū ibi cumul. in tract.
var. dict. 190. n. 22.* Ex quo ſequitur,
quod onus quodlibet, grauamen,
aut obligatio in alienando vel nō
alienando, tollat ueram, & perfe-
ctam rationem dominii, cum tol-
22 lat perfectam libertatem diſponen-
di, iuxta notata à *Barboſ. axiom. 136.
num. 8.* Nec uerificari poſſit, quod
taliter obligatus, impeditus, uel
grauatus ſit rei propriæ modera-
tor, & arbiter, prout requiritur
eſſentialiter ad ueram, & perfectā
rationem dominii, *l. in traditionibus
ff. de pact. l. in re mandata, C. mand.* I-
deoque hæres inſtitutus, tàm in
proprietate quàm in uſufructu, cū
onere quotannis erogandi in ali-
quod opus partem fructuum præ-
dii hęreditarii, licèt habeat plenū
dominiū *l. si duobus ff. quemad. uſusfr.
amitt.* non tamen habet perfectum,
cū non ſit totaliter liberum, ex quo
ligatur diſpoſitione Teſtatoris, quā
adimplere tenetur, *§. diſponat, in au-
then. de nupt. coll. 4. cum concord.* neque
in illo uerificari poſſit, quod fru-
ctuum prædii hæreditarii ſit mo-
derator, & arbiter, cum partem
illam in proprios, uel alienos uſus
conuertere non ualeat: Excluditur
igitur dominium, ſeù libera facul-
tas Clericorum, & Pręlatorum diſ-
23 ponēdi ad libitū de redditibus Ec-
cleſiæ, ex eo quia in illis tantum
iuris habent, & habere poſſunt,
quantum, iuxta Sacrorum Canonū
diſpoſitionem, eſt ſibi expreſsè cō-
ceſſum, *Innoc. in cap. indecorum, de æ-
tat. & qualit. gloſs. in cap. statutum, §
aſseſsorem, de reſcript. in 6.* Sicuti nec
24 Papa plus iuris ipſis tribuit, quàm
Sacri Canones tribuerunt *Redoan.
25 de ſpol. Eccleſ. q. 1. n. 23. & 24.* nullibi
autem reperitur in toto iure Ca-
nonico, Clericis, uel Prælatis tri-
bui hāc facultatē omnes fructus, &
redditus beneficiales in proprios,
uel aliorum profanos uſus ad libi-
tum conuertendi, imò ubique cō-
trariū, ut uidebimus inferiùs; nul-
latenus ſubſiſtente *gloſſ. in cap. fin. 16.
q. 1.* Quod Prælati quandoque di-
cantur Domini, citans ad hoc *text.
in c. & temporis ead. cauſ. & quæſt.* vbi
de hoc nec verbum quidem, ſed v-
bique vocantur Procuratores, Ad-
miniſtratores, & Diſpenſatores, *c.
videntes, c. Epiſcopus, c. pręcipimus, &
cap. si priuatum, 12. q. 1.* & alibi, vt vi-
debimus inferiùs.

Neque refragatur diſpoſitio *Cō-
cil. Trid. ſeſſ. 23. de reform c. 1.* vbi de-
claratur, abſentes à ſeruitio Eccle-
27 ſiæ non facere fructus ſuos, ex quo
inferūt tenentes pro dominio Cle-
ricorum, quod reſidendo faciant
fructus ſuos, argumento à contra-
rio ſenſu, quod eſt in iure validum,

Bar-

*Barboſ.cum ibi cit.in tract.var. loco 27.
n.1.*eiuſq;Concilii Trid.diſpoſitio,
ſeſſ.24. de reform.c. 12. vbi ſtatuitur,
quod abſens à reſidentia per annũ,
priuetur dimidia parte fructuum,
quos ratione præbendæ,& reſiden-
tiæ feciſſet ſuos; ex quibus infert
*Filiuc. de ſpol. Cleric. q.1. c.3.*fructus
facere ſuos plus eſſe, quàm illorũ
dominium acquirere, ac proindè
cum Tridentinum locis ſupracita-
tis aſſerat, Beneficiarios, cum ritè
ſe gerunt,facere fructus ſuos,dubi-
tari iam non poſſe, quin ſint veri
Domini reddituum,quos ex Bene-
ficiis conſequuntur: Cui diſpoſi-
tioni Concilii Tridentini addenda
eſt Conſtitutio ſexageſimaquinta
B.Pii.V. *Bullar. nou.tom.* 2. quod Pa-
rochi reſidentes in eorum Eccle-
ſiis Parochialibus lucrentur om-
nes, & ſingulos fructus, redditus,
& prouentus aliorum Beneficio-
rum.

Quia verbum,*ſuum*, ambiguum
eſt pro toto,& pro parte,*gloſſ.in cap.*
28 *nulli verbo,hoc meum* 12.q.1. ideoque
verba Concilii Tridentini,& Pianę
Conſtitutionis intelligenda ſunt de
habilitate, & pro ea parte, ſeù pro
illis partibus fructuum,quos Bene-
ficiarii de iure poſſunt facere ſuos,
*l.vt gradatim ff.de muner, & honor.l.*1.
in princ.C.de Sacroſ. Eccleſ. Surd. deciſ.
112.*n.*22. *Gratian.diſcept.foren. tom.*4.
cap. 724. *Couarr. in cap. cum in officiis
verſ.*3.*de teſta.Redoan,de ſpol. Eccleſ.q.*
3.*§.ſtantibus,n.*13.vbi, quod iura lo-
quentia, Clericos facere fructus
ſuos,intelligenda ſunt pro ea parte,
quæſibi pro ſuſtentatione eſt aſſi-
gnata;aliàs Beneficiarii à Cõcilio
Tridentino,& Piana Conſtitutione
dicerentur exempti ab omni debi-
to eleemoſynæ,hoſpitalitatis, alio-
rumque piorum operum, ad quæ
tenentur ex diſpoſitione Sacrorum
Canonum, eiuſdemque Concilii
Tridentini, quod non eſt præſumẽ-
dum: Videatur *Abb. in cap.de mul-
ta,n.*18.*de preben.*vbi dicit,ſe ſemper
fuiſſe in opinione, quod Clericus
non faciat fructus ſuos
29 Cum igitur in toto corpore iu-
ris Canonici non reperiatur, quod
Clerici, vel Prelati conſtituantur,
vel enunciẽtur Domini fructuum,
& reddituum Eccleſiæ, ſed vbique
contrarium, vt oſtenſum eſt, & vi-
debimus inferiùs, dicendum eſt,
Doctores omnes, ſiuè Canoniſtas,
ſiuè Theologos, quando tenẽt pro
dominio Clericorum, vel eorum
dictum continere expreſſum iuris
errorem,quod non eſt affirmandũ,
vel ſecundũ veritatem intelligen-
dos de dominio, latè ſumpto vo-
cabulo, quod competit etiam Tu-
toribus,Procuratoribus,& Diſpen-
ſatoribus, ex notatis per *Hieronym.
Mainat.in ſua conſultatione poſt Redoã.
de ſpol. n.* 124. dum non inficiantur,
Beneficiarios teneri in cõſcientia
redditus Eccleſiaſticos, qui ſuper-
ſunt ſuis,& ſuorum neceſſitatibus,
erogare in pios vſus, ipſorumque
voluntatem eſſe certis regulis, &
modis reſtrictam: Cõcordat *Filiuc.
de ſpol.Cleric.cap.4.q.4.n.7.verſ.non ob-
ſtat;& clariùs q.1.cap.3.*vbi quamuis
affirmet,redditus Eccleſiæ tranſire
in dominium Clericorum, ſubdit
tamen, cum obligatione, *ſic, & ſic*
illos expendendi, quia ſi aliter Be-
neficiarius expendat,validè quidẽ,
inquit,expendit,quia Dominus eſt,
ſed illicitè,quia aliter, quàm tene-
tur ex natura eorundem, & contra
diſpoſitionem Sacrorum Canonũ:
Cõcordat itẽ *Cordub.d.q.*12. *verſ. itẽ
ſecundò*,vbi quaſi ſe corrigens dicit:
Licèt Clerici ſint veri Domini
ſuorum reddituum, & bonorum
Eccleſiaſticorum, ſecundum opi-
nionem probabilem, non tamen
ſunt pleni eorum Domini,quia nõ
poſſunt expendere in vita, vel in
morte ad libitum, vt de ſuis bonis
Secularibus, ſed cum limitatione
& onere prædicto, ſcilicèt in pios
vſus, quia, & Eccleſia conformans
ſe iuri Diuino, non aliter conceſſit
eis

Digitized by Google

eis dominium,vſumque bonorum
prædictorum , ſed cum onere , ſeù
obligatione , vt poſt ſuam decentē
ſuſtentationem , reliqua in Paupe-
peres,ac pios vſus diſtribuant.Hæc
Corduba.

30 Ex qua doctrina conſequitur ,
quod Clerici, & Prælati neque di-
ci poſſint Vſufructuarii bonorum
Eccleſiæ, quia licèt ex vno capite
Beneficiarii plus iuris habeant in
rebus Eccleſiaſticis , quàm Vſufru-
ctuarii in profanis,quia terræ qua-
litatem mutare poſſunt , puta de
aratoria in vineatam,nec ſatiſdare
cogantur,non poſſunt tamen verè,
& realiter æquiparari Vſufructua-
riis,contra opinionem *gloſſ. in cap.
præſenti de offi:.Ordin.in* 6.quem ſecu-
ta eſt *Rota deciſ.*41. *n.*2.*de probat. in
antiq.& in Vſſalen.ſpoliorum , coram
Ludouiſ.impreſſ.poſt Redoan de ſpol.* di-
cens,eſſe communiter receptam.

31 Quia Vſufructuarius fructus ſe-
paratos à ſolo,& reconditos ità fa-
cit ſuos,vt etiam ad hæredes tranſ-
mittat,*l.vſufructuarius, ff.quemad. v-
ſusf.amitt.d.l.defuncta ff.de vſufr. cum
concord.*ac proindè cadunt ſub eius
vero, ac perfecto dominio: Benefi-
32 ciarius autem de fructibus Eccle-
ſiaſticis regulariter teſtari non po-
teſt,quia effectus Teſtamenti con-
fertur in tempus , quo non eſt am-
plius futurus Prælatus , ac proindè
non poteſt de facultatibus Eccle-
ſiaſticis Teſtamēto diſponere, *Abb.
in cap.ad hæc.de teſta. Redoan. de ſpol.
q.*3.*§.& ex his,n.*4

33 Attamen Cardinalis Zabarella
apud eundem *Redoan. d.q.* 3.*§.ſtanti-
bus,n.*12.dicit,quod æquum eſſet,vt
Clerici diſponere poſſent in vita,
& poſt mortem de omnibus acqui-
ſitis ex fructibus Eccleſiæ , niſi ma-
nifeſtè conſtaret,quod eſſent acqui-
ſita intuitu Eccleſiæ,quia per hoc
Clerici eſſent promptiores ad benè
agendum,& benè acquirendum ,
neq;committerent fraudes, quas
committunt in faciendo cantare
inſtrumenta emptionum in aliorū
Perſonis, prout quotidiè accidit.
34 Quæ veritas practicatur in Duca-
tu Mediolanenſi,vbi virtute Indul-
ti Iulii Papæ Tertii de anno 1553.
ob illius inueteratam conſuetudi-
nem confirmati à Sixto Quinto de
anno 1583.fructus Beneficiorum
collecti, quamuis in horreum non
reconditi,ſunt ipſius Rectoris præ-
mortui , ſeù illius hæredum , qui
tamen tenentur ad alimenta Suc-
ceſſoris, atq; ad onera incumben-
tia Beneficio, uſq; ad nouorū fru-
ctuum collectionem, necnō ad ex-
penſas ſeminum, ſiquidem fructus
hoc ſupportent.

Gloſſa verò in *d.c.præſenti,de offic.
Ordin.in* 6. & iura concordantia ,
quod Beneficiarius in vita compa-
retur Vſufructuario,intelligenda
ſunt de illa portione fructuū , quæ
ſibi eſt aſſignata,Clericoq;debetur,
licèt aliundè habeat,vbi victū , ali-
menta , & ſuſtentationem percipe-
re poſſit, *Couarr.in c.cum in officiis, de
teſta.* ubi , quod Clericus habens
Beneficium Eccleſiaſticum, poteſt
35 liberè diſponere in vita de illius
redditibus , qui ſunt neceſſarii ad
eius honeſtam ſuſtentationem, in-
ſpecta ipſius qualitate , quia
hæc pars fructuum , & bonorum
Eccleſiaſticorum Miniſtris Eccle
ſiæ per antiquos Canones eſt aſſi-
gnata,*c.Eccleſiis* 13.*q.*1.*Abb.in c.de
his,de Eccleſ.ædif. D.Thom.*2.2.*q.*185.
*art.*7.*ad* 2. *Redoan.de ſpol.q.*3. *§.ſtan-
tibus num.*14.

36 Neque item placet ſententia,pro
dominio tenentibus de directo cō-
traria,quod Clerici, & Prælati ſint
merè uſuarii reddituum Eccleſia-
ſticorum,quam tenent relati à *Re-
doan.d.tract.de ſpol.d.q.*3. §. *ſed in con-
trarium n.*4. quibus ad victum quo-
tidianum tantummodò liceat vti ,
per *gloſ.in c.fin. de pignor.* vbi Cleri-
cos ideò dici vſuarios, quia non
poſſint vendere, vel donare,ſed vi-
ctu tantùm , & veſtitu contentati
de-

debere. Facit pro hac opinione
gloſſ.in c.cum olim de rerum permut. &
gloſſ.in c.quia vos,de teſta. c.Clericus, c.
duo, & *c. Episcopus* 12. q. 2. ubi Epi-
ſcopus de rebus Eccleſiæ, tanquã
commendatis, non tanquam pro-
priis vti debet, ac proindè de alta-
ri viuere,non luxuriari 44.*di.in Sũ-*
ma,ubi gloſſa dicit,ſufficere debere
Clerico, quod viuat,ideſt habeat
ſola neceſſaria,ſubdens, arctari di-
ctum neceſſitatem ad victum,& ve-
37 ſtitum,quia Clericus, qui de red-
ditibus Eccleſiæ ultra neceſſitatem
capit, aliena rapit, & reſtituere te-
netur, *D.Thom.2.2.q.43. art.4. Alex.*
de Ales, 3.p. q.36. memb.5. cum aliis
cumulatis *à Redoan.d.§.ſed in contra-*
*rium n.*10.*& ſeqq.*

Quia melioribus fundamẽtis in-
nititur ſententia volentium, Bene-
ficiarios maiorem habere faculta-
38 tem, quàm uſuarios, cum poſſint
in ſuos,ſuorum, & alios pios uſus
de iiſdẽ redditibus diſponere, *Na-*
uarr.in apolog.q.1.mon.42.num.12.Hie-
*ron.Mainat,poſt Redoan.de ſpol. n.*128.
Et benè reſpondet *Filiuc.de ſpol.Cle-*
ric.c.3.q.3. Quod pars fructuũ, quæ
39 datur Beneficiario ad illius con-
gruam ſuſtentationem, non eſt tã-
tùm impenſa miſericorditer,vt vi-
uat, ſed etiam vt illius labores iu-
ſta mercede compenſentur, quia
dignus eſt operarius mercede ſua,
*Matth.*10.*& Luc.*9. & nemo ſuis ſti-
pendiis militat 1. *Cor.*9.

40 Vltima opinio *gloſſ.in c.auditis,de*
in integrum reſtit. quod Prælati Ec-
cleſiarum comparẽtur Tutoribus,
& Curatoribus, impugnatur ab
alia *gloſſ.in c.vlt.5. q.2.* quaſi nulla
41 ſit comparatio inter Tutores, &
Prælatos, quia Tutor eſt tempora-
lis, Prælatus eſt perpetuus, Tutor
non utitur bonis Pupilli,ſicut Præ-
latus bonis Eccleſiæ, Tutela eſt o-
nus, ſed Prælatura eſt honor, Præ-
latus habet liberam, & generalem
adminiſtrationem in bonis Eccle-
ſiæ, & donare poteſt, ſi hoc habet
conſuetudo,non ſic Tutor, *c. cate-*
rum,de donat.

42 Licèt autem redditus Eccleſiæ,
& redditus Eccleſiaſtici videantur
idem importare,& accipiãtur pro-
miſcuè, diſtinguit tamen inter il-
los *Filiuc.de ſpol.Cleric.c.4.ſub num.*9.
quaſi inter genus, & ſpeciem,itaut
omnes quidem dicantur Eccleſia-
ſtici, ſed non omnes Eccleſiæ, illi
ſcilicet, quos percipit Titularis ex
ſuo Beneficio; & exindè impugnãs
ſententiam *Redoan.de ſpol.Eccleſ.q.3.*
§.ſed in contrarium ſub num. 28. aſſe-
rentis, quod empta de pecunia Ec-
cleſiæ fiant Eccleſiæ,dicit,hoc de-
bere intelligi de emptis pecunia ip-
ſius Eccleſiæ,non de pecunia Eccle-
ſiaſtica Beneficiarii: Verùm, quia
Filiuc. rem clarè non explicat, nec
ſecundum noſtra principia,nec ali-
qua Doctorum Authoritate com-
probat, cum tamen in ſubſtantia
ſaluari poſſit.

43 Notandum eſt. vltra fructus, &
redditus,qui proueniunt ex fundis
dotalibus Eccleſiæ, vltra decimas
primitias, & oblationes, in qui-
bus locum habent hucuſque dedu-
cta, nonnulla percipi à Beneficia-
riis,ratione quidem Eccleſiæ, vel
bonorum Eccleſiæ,non tamen in-
tuitu, vel reſpectu Eccleſiæ, ſed
intuitu, & reſpectu Perſonæ ipſius
Beneficiarii,quæ habent rationem
lucri accidentalis potiùs quàm fru-
ctus,aut redditus, vt ſunt laudemia,
l.3.C.de iur.emph.& res fiſcales, atq;
illis connexę, aut ab ipſis dependẽ-
tes.*l.2.§.2.ff.ne quid in loc.publ.* Non-
nulla etiam ratione gratitudinis,
vel laboris, in quibus ſupra dedu-
cta non currunt, & de quibus
latiùs dicemus inferiùs: His ita
præmiſſis concludendum videtur,
44 quoſcumque Eccleſiæ Prelatos, ac
Beneficiarios non eſſe veros Do-
minos ſed meros Adminiſtratores,
Procuratores, ſeù Diſpenſatores
bonorum, fructuum, ac reddituũ
de Eccleſia,ratione tituli, Commẽ-

dæ,vel penſionis,non verò intuitu
Perſonę,vel laboris,quomodolibet
prouenientium, cum obligatione
erogandi in pios vſus, ſibi benè vi-
ſos, quodcumque ſupereſt, poſt
commodam, ſeù commodiorem
ſuſtentationem, ſumptuſque legi-
timè compenſatos.

De Papa, qui, vti diximus in
principio Operis, vti Chriſti Vica-
45 rius in rebus Eccleſiaſticis omni-
modam habet poteſtatem & in be-
neficialibus nemo poteſt illi dice-
46 re: Cur ita facis? Vtrū ſit abſolu-
tus Dominus bonorum Eccleſiæ,
ſicut Laici communiter ſunt ſuo-
rum, & ipſe ſuorum patrimonia-
lium? Videatur D.*Thom.2.2.q.100.*
art.1.ad 7.& ibi Caietan. D.Bernardus
de conſid. lib.4.in fin. Archid. in cap.de-
cet.12.di. Abb.in cap.conſtitutus, de re-
lig.domi. Auguſ.de Ancon.de poteſt. Ec-
cleſ.q.74.art.4.ad 1. Nauarr. de reddit.
Eccleſ.q.1.mon.40.& de ſpol.Cleric.§.2.
n.2.Sylueſt.verbo ſimonia n.4. Quorum
ſententiam ab omnibus receptam
dicit *Innoc.in c.nouerint,de ſent.excōm.*
& ex eo Nauarr.de ſpol.Cler.§.9.n.2.

47 De Epiſcopis, quod ſint meri
Adminiſtratores,ſeù Diſpenſatores
reddituum Eccleſiæ, habemus tex-
tus expreſſos, in *c. fraternitatem, iun-*
cta gloſſ. de donat. ibi: Epiſcopus, &
quilibet Prælatus Eccleſiaſticarum
rerum ſit Procurator, & non Do-
minus, *in c. fin. 12.q.1. ibi*: Illa noſtra
non ſunt, quorum procurationem
quodammodo gerimus *in c. sine*
exceptione 12.q.2.ibi: Epiſcopus re-
bus Eccleſiæ,tanquam commenda-
tis, non tanquam propriis utatur,
in *c.precarie 10.q.2.ibi*: Et rerum
Eccleſiaſticarum Diſpēſatorem, *c.*
expedit 12.q.1.ibi: Cū Prępoſitus fa-
ctus fuerit Eccleſiæ, omnium, quæ
habet Eccleſia, ſit Diſpenſator, *in*
c.Epiſcopus 10.q.2.ibi: Epiſcopus ha-
bet poteſtatem in rebus Eccleſiæ,
vt diſpenſet neceſſitatem habenti-
bus cum omni reuerentia, & Dei
timore, *in c.res Eccleſiæ 12.q.1.ibi*: Res
Eccleſiæ non quaſi proprię, ſed ut
communes, non in alios, quàm in
præfatos vſus diſpenſandæ, *gloſ.in c.*
vlt.5.q.4. & alibi ſæpius.

48 Ex quo ſequitur pernecesſè, quē-
libet alium Beneficiarium, aut Cō-
mendatarium, Clericum, vel Præ-
latum non poſſe dici, niſi purū Ad-
miniſtratorem, Procuratorem,
ſeù Diſpenſatorem fructuū, & red-
dituum Eccleſiæ, per iura ſuperiùs
deducta; & quia quilibet Benefi-
49 ciarius dicitur, iuxtà mentem Sa-
crorum Canonum prouiſus à Pa-
pa immediatè, vel mediatè, ſe-
cundum doctrinam *Nauarr.de ſpol.*
Cleric.§.9.num.4. & Gonzal. ſuper re-
50 *gul.8.§.1.prob.ubi nu.2.* quod Papa
ab initio inſtituit Beneficia *22.d.c.1.*
& 2. à quo Epiſcopi habuerunt pa-
riter ab initio poteſtatem conferē-
di, *gloſſ.in c. quamquam de elect. in 6. c.*
decreto, & c.qui ſcit 2.q.6.& c.multum
ſtupor 3.q.6.Gonz.loc.cit.nu.4.& 5. ubi
51 quod Epiſcopi in ſuis Diœceſibus
quoad beneficialia dicūtur Vica-
ril Papæ, ex quibus *n. 20.* infert,
quod Papa in reſeruationibus nul-
li facit iniuriam, cum vtatur iure
ſuo.

Quæ ſi verificātur in Epiſcopis,
multò magis locum habere debēt
in aliis Collatoribus, puta Capitu-
lis Eccleſiarum Cathedralium, &
Collegiatarum, Vniuerſitatibus &
Dignitatibus Eccleſiaſticis, & vni-
uerſaliter quibuſcumque, quibus
ex indultis Apoſtolicis competit
Beneficia conferendi poteſtas, ex
22 communi regula: Nemo plus iu-
ris in alium conferre poteſt, quam
exornant *Din.in reg.79. & Deci. in*
reg.54. vbi.n.5. relata diſtinctione
Bal.in l.manumiſſiones, in fin. ff.de iuſ.
53 *& iur.* quod dare ſumatur duplici-
ter, ſcilicet pro conferre, & tranſ-
ferre, & quod primo modo non
cadat ſub regula, quia Epiſcopus
confert Beneficia, in quibus nul-
lum habet dominium, vel poſſeſ-
ſionem, ſed ſolùm ius conferendi;
ſecun-

Digitized by Google

ſecundo autem modo intret regu-
la, quia quis non poteſt transferre
quod non habet; concludit deinde
ex doctrina ſua, quod regula pro-
cedat indiſtinctè,quia Creditor,qui
habuir poteſtatem alienandi, illud
facit nomine Domini, ac de eius
mandato,ex quo ita ſemel voluit,
.& ſe obligauit,vt probatur §.1. *In-
ſtit. qui.alie. lic.* & idem in Procura-
tore,Tutore,& Adminiſtratore,
qui nomine Dominorum id fa-
ciunt;ideoque dominium ab ipſis
Dominis transferre videtur: Epi-
ſcopus verò, & Iudex concedunt
54 quod non habent, ratione officii,
quia quoad iuris interpretationẽ
videntur habere: Ex quo corruit
argumentum tenentium pro Cle-
ricorum dominio, deductum ex
eo, quod in contractibus transfe-
rant dominium fructuum Eccle-
ſiaſticorum, quia illud transferſit
nomine Eccleſiæ; Subdens in fine,
55 non poſſe transferri in aliũ, quod
quis non haber in actu, vel poten-
tia;ſed illud,quod quis habet in
potentia, licèt non actu,poteſt in
alium transferre,vt patet, *inquit* in
Canonicis, qui eligunt Episcopũ,
& in Cardinalibus, qui eligunt Sũ-
56 mum Pontificem: Verùm non cõ-
cludit exemplum Decii, quia Epi-
ſcopi non recipiunt poteſtatem ab
electione Canonicorum,ſed à con-
firmatione Papæ, *c.quàm ſit,& cap.*
57 *cupientes de elect.* Qui pariter non
accipit poteſtatem ab electione
Cardinaliũ,ſed immediatè à Deo,
*c.quodcumq; 24.q.1.c.in nouo 21. diſt. c.
cuncta per Mũdũ,9.q.3.& notatur in c.
1.de conſtit.*

Stet igitur firmiter, indubitan-
ter, & inconcuſsè, Papã de omni-
bus rebus Eccleſiaſticis diſponere
58 poſſe, *Abb.in c.magnæ n.17.de voto,
& vo. redempt.* uti Summũ Miniſtrũ
Chriſti, cuius nomine miniſtrat,
vt declaratur verbis Apoſtoli, *1.
Cor.4. & 2.Cor. 6.* qui vices ſuas im-
partitur Epiſcopis, & Prælatis,
*Frãc.Leo.in theſ.for.Eccleſ.p.p.cap. 12.
n.17.& ſeq.* vbi quod licèt videan-
tur quandoque bona Eccleſiaſtica,
Deo oblata, eſſe Epiſcoporum,
Prælatorum, & aliorũ Beneficia-
59 torum,ſunt tamen eorum,quoad
gubernium, & adminiſtrationem
tantùm, non autem quoad domi-
nium, *Innoc.in cap.cum nuper,n.3.de
cau.poſſ.& prop.cap.vidẽtes,cap.præci-
pimus,& c.expedit.12.q.1.c.quiſquis E-
piſcopus, 12.q.2.Nauarr. de reddit.Ec
cleſ.q.1.mon.11.n.2.& mon. 23.n. 1.&
2.& clariùs mon.40.n.1.vbi post Innoc.
in d.cap.cum nuper, Abb.in repet. cap.
cum eſſes,n. 23. de teſta. & Dec.in cap.
conſtitutus. n. 25. & 26. de reſcriptis;*
60 diſtinguit,& concludit,quod iura,
quæ habent,bona Eccleſiaſtica eſſe
Chriſti, & Dei, intelligi debent,
quoad verum, & perfectum domi
nium; & Doctores, qui inſinuant,
eſſe Prælatorum, & Beneficiatorũ,
intelligendos eſſe,quoad guberniũ,
& adminiſtrationem.

Secunda pars concluſionis, de
obligatione Prælatorum,& Cleri-
corum erogãdi in pios vſus quod-
cumque ſupereſt de redditibus Ec-
cleſiaſticis, poſt eorum cõmodam,
ſeù commodiorem ſuſtentatio-
nem,ſumptuſque iuſtè compenſa-
ros, adeò vera eſt, vt nulla poſſit
tergiuerſatione celari, cũ indubi-
tati iuris ſit, Eccleſiaſticos reddi-
61 tus in opera pia generaliter eſſe
conuertendos, *cap.vobis, c. cum vul-
terrana,c.conceſſo,c.quatuor,c.de reddi-
tibus,& c.cognoſcimus,12. q.2.Redoan.
de reb. Eccleſ. non alien. q.53. c.4. n.2.
Nauarrus in tract.de reddit.Eccleſ. q.1.
mon.39.& 40.& de ſpol.Cleric.§.14.n.
5.& clariùs §. 4. n. 2.verſ. quæ omnia,*
62 vbi, quod non debent alienari
fructus bonorum Eccleſiæ ſine
actuali, vel virtuali relatione ad
honeſtam ſuſtentationem, aut o-
pera pia,præſentia,vel futura, aliàs
peccaret,qui illos venderet, ad re-
ponendum pretium in theſauro,
vel impenderet in profanos vſus,

faceretque contra ſeptimum Decalogi præceptum, de non furãdo, quod non ſolùm prohibet, nè quis rem alienam ſibi appropriet, ſed etiam nè quis rem alienam alteri tradat, vel ea vtatur contra voluntatem Domini, §. *furtum*, & §. *placuit*, *Inſtitut. de obligat. quæ ex del. naſc.* Ac proindè cum bona Eccleſiæ ſint Chriſti Domini, vt ſupra oſtenſum eſt, qui tollit ea Chriſto, & alteri tradit, contra eius mentem, etiam præſumptam, tranſgreditur præceptum legis naturę de non furando: Sicutì hanc legem transgrederetur Procurator Cęſaris, ſeù qui illius Vicarius, ſi rem Cæſaris aliter, quàm de eius mente alienaret, *l. 2. ff. de offic. Procur. Cæſa. Guilhelmus a Montelaud. relat. per Card. in Clem. quia cõtingit de rel. dom. Nauarr. de reddit. Eccl. q. 1. mon. 42. & 48. & de ſpol. Cleric. §. 2. n. 4.*

Quo attento, neque ipſemet Papa, vt nonnullis placet, poteſt dare
63 licentiam teſtandi de rebus Eccleſiæ, niſi ad pias cauſas, & facultates, quæ ab ipſo conceduntur, teſtandi in Conſanguineos ad non pias cauſas, ſine vllo pietatis, vel paupertatis intuitu, intelligendæ ſunt, vt procedant tantùm, quoad forum contentioſum, ſeù quoad forum exterius, atque ad finem, & effectum eximendi hæredes à moleſtiis Miniſtrorum Cameralium, qui ſub prætextu, quod non eſſent Pauperes, aut cauſę non pię, litibus eos vexarent. *Nauarr. de ſpol. Cleric. §. 11. n. 3.* Non verò quoad forum conſcientiæ, quæ veritati, & iuſtitiæ innititur, maximè contradicẽte iure naturali, vt ſupra viſum
64 eſt, etenim ad euitanda maiora mala forum exterius multa permittit, quæ conſcientia non admittit, *Nauarr. de reddit. Eccleſ. q. 1. mon. 54. & de ſpol. Cleric. d. §. 11. num. 3.*

Videatur idẽ *Nauarr. de ſpol. Cler. §. 16. n. 5.* ubi refert, & approbat reſponſum Callãdri Luſitani, Doctoris celeberrimi, & tunc in Romana Sapientia Lectoris, quod non valuit remiſſio magnę quantitatis,
65 à quodam Abbate facta de redditibus Eccleſiaſticis homini diuiti ſinę vllo paupertatis, vel pietatis intuitu, quia remiſſio debiti eſt donatio, *c. veniens de teſtib. l. ſi mulier, ff.*
66 *de cond. cauſ. da.* Ac propterea ſicuti non valuiſſet donatio Abbatis de tanta ſumma, & quantitate homini diuiti ſine vllo paupertatis, vel pietatis intuitu, idem *Nauarr. de redd. Eccleſ. q. 1. mon. 34. & 42. & in apolog. q. 1. mon. 27. 38. & 39. & ſpecialiùs mon. 81. & 82.* ita nec valuit remiſſio debiti. *& de ſpol. Cler. §. 15. num. 3. & 4.* aſſerit, conſuetudinem,
67 quæ viget in aliquibus locis, quod fructus primi, vel ſecundi anni cedant beneficio præmortui, non debere fauere Secularibus, quo diuites fiant, ſed ut ſoluantur debita defuncti, eius funeralia peragãtur, vel expendantur in Pauperes; *ſub-*
68 *dens ſub nu. 5.* non eſſe tutos in conſcientia hæredes Clericorum diuites, quibus Miniſtri Camerales remittunt ſine vllo pietatis, vel paupertatis intuitu, vel ſine alia iuſta cauſa, puta deuotionis in Sedem Apoſtolicam, reductionis ad obedientiam, ſeù propter obſequia, pro Chriſto, Sede Apoſtolica, aut Eccleſiæ defenſione præſtita, vel probabiliter præſtanda.

69 Non deficit etiam optima ratio deducta ex eo, quia ſemel Deo dicatum, non eſt amplius ad humanos uſus transferendum, *tex. in cap. ſemel 51. de regul. iur.* hoc eſt ſecularium Perſonarum, *gloſſ. ibid. in verbo humanos*, quæ pariter notat, non dici Deo ſacrum, ſed Deo dicatum, quod eſt verbum magis latè ſonãs, licèt bona Eccleſiæ poſſint etiam dici, & ſint vera ſacra, ac proindè ſacrilegium cõmittere, qui illis abutitur; *D. Thõ-*

2.2.q.99. art.3.Gregor. de benef. cap.5. n.item.5.in fin.

Aliam rationem adducit *Cordub.in Sylu.deciſ.caſ.conſcientiæ,libr.1. q.18.paulo poſt.init.verſ.probatur pri-*
70 *mum*,ab excellentia ſtatus Clericalis, qui magis, quàm ſecularis ad onera pietatis eſt adſtrictus; & tantò magis,quia Eccleſiaſtici à Chriſto, & Eccleſia deſtinati ſunt Patres Pauperum, & Paſtores ouiũ, primò quidem ad probendum eis paſtum ſpiritualem, & ſecundariò corporalem, quatenus ad ſpiritualem ordinatur, & ad opera pietatis pertinet, citans *Abulen. ſuper Matth.6.q.73.& Caiet 2.2.q.185. art. 7.* & adducens exemplum B. Gregorii, qui repulit ab Epiſcopatu Archidiaconum illum Florẽtinũ, quia nõ erat hoſpitalis, *c.Archidiaconum aliàs Florentinum,83.dist.*

Verũ magis cõcludẽs ratio deducitur ab ipſa volũtate largiẽtiũ Ec-
71 cleſiiis, & Monaſteriis,cũ largitiones huiuſmodi factæ dicãtur ad pias cauſas, *Specul.tit.de inſtrum.edit.§.nũc verò,verſ.& ſcias,quod inter Bal. in authent.ſimiliter in princ.C.ad l.falcid.Tiraquell.de priuil.piæ cauſ.in præfat.poſt init.*ubi,quod omnes vbiq;ita tenẽt;
72 & dictio, *Ad*, importat cauſam finalem, & ſubſtantialem, *Bal.in l.ex annali num.3.C.de actio.empt. Rota deciſ.37.num.2.p.2.diu. Gonz. ſuper regul. 8. Cancell.gloſ.12.§.1.nu.31.* ac proindè nõ poſſint huiuſmodi fructus,&
73 redditus ſine peccato in alium uſũ conuerti. quàm à largientibus ſint deſtinati,*§.furtum autem, ibi*: ſi quis in alium vſum rem transfert,quàm cuius gratia data eſt,furtum committit,*Inſtit.de oblig.quæ ex delic.naſc. Nauar.de reddit.Eccleſ. q.1.mon.39.& 40.& in apolog. q.item 1.mon. 23. & 24.& de ſpol.Cleric.§.4. nu.2.verſ.quæ omnia,& §.14.num.5.* vbi,quod con-
74 uertendo redditus Eccleſiæ in profanos vſus, cõmittitur contra legẽ naturæ, de non furando, & non utendo re aliena, inuito Domino, in alium vſum, quàm deſtinatum, & conceſſum,per iura ſuperiùs adducta, *Gregor.de beneſ.c.5.num.9.* vbi, quod nunquam fuit intentio Ec-
75 cleſiæ, permittentis bona Clericis, neque largientium eidem, vt Prælati,& Beneficiarii fructus ſibi proprios facerent, & in ſuos, aut proximorum profanos vſus conuerterent, alioquin Eccleſia delinquendi occaſionem dediſſet, quod non
76 eſt dicendum: Et qui bona largiti ſunt Eccleſiis, ſi cogitaſſent, vel præſumpſiſſent futurum, ut Eccleſiarum Prælati voluiſſent ex illis proximos ditare, nunquam donaſſent, ſed elegiſſent potiùs ſuis, & attinentibus relinquere, quàm
77 ità in extraneos transferre. *Subdẽs*, non ſibi videri, quomodo bona poſſint ab Eccleſia defendi, ſi Prælati, qui cuſtodiæ, & diſtributioni, iuxta ſacros Canones faciendæ,ſũ præpoſiti, pernicioſè illis abutantur in contumeliam Dei, & largientium.

Quæ quidem obligatio de non conuertendo in profanos uſus bona, ad pias cauſas deſtinata, adeò vera eſt, vt ſi quis relinquat cauſa pietatis alicui, quem credat eſſe
78 Pauperem, cum ſit diues, valebit quidem legatum, cum reputetur relictum ad pias cauſas,quantum ad relinquentem, *Bar.in repet.l.1. in 2.quæſt.princ.in fin.C.de Sacroſ. Eccleſ. per c.quieſcamus 42. diſ.* verùm non dabitur inſtituto, neq;conuertetur in alium uſum, ſed cũ Pauperi exiſtimato ſit relictum, dabitur Pauperi, quia cum poſſimus vti re ad deſtinatum vſum, non debemus in alium conuertere, *clem.quia contingit de relig. domi. Tiraquell. de priuil. piæ cauſ.in præfat.§. & hoc adeò procedit.*

79 Et hæc, quæ hucuſque dicta sũt, locum habent,non ſolùm in Titularibus, & Commendatariis, ſed etiam in Penſionariis, quia penſio eſt de fructibus Eccleſiæ, cum ſit por-

portio fructuum Beneficii, *Cigaſ. Caccialupus, & Paul. de Roma, in eorum tractatibus in princ.* Etenim penſio, quā Titularis ſoluit Penſionario de fructibus Beneficii, eſt eiuſdem naturę, & ab eadem radice procedit, à qua procedunt fructus; qui remanēt Titulari, ea ſoluta, nō confertur niſi à Papa, vel ab Ordinario in caſibus ei permiſſis, & niſi Clericali charactere inſignitis, ac niſi Bullis expeditis exigi poteſt, & per conſequens non eſt ius temporale, ſed Eccleſiaſticum, *Redoan. de ſpol. q. 3. §. ex prædictis nu. 12. poſt med.* Ex quo ſequitur perneceſſe, quod ſicuti Beneficiarius, ita nec Penſionarius expendere poſſit redditus Eccleſiaſticos, niſi in ſuā, vel ſuorum ſuſtentationem, alioſque pios uſus, in quos generaliter erogandi ſunt, vt ſupra viſum eſt.

80 Ac proindè quando Papa largè prouidet benemeritis Perſonis, cū ſolita clauſula, vt *decentiùs*, vel, ut *commodiùs*, ſuſtentari valeas, nunquam præſumendum eſt, velle abſoluere prouiſos, quicumque illi ſint, ab hac obligatione erogandi in pios uſus, & iuxta Sacrorū Canonum diſpoſitionem, quæcunque ſuperſunt, poſt eorū commodā, ſeù commodiorem ſuſtentationem: Cum enim prohibitio de non vtendo re aliena ad alium finem vltra largientis intentionem, innitatur iuri naturali, & ſeptimo Decalogi præcepto, vt ſupra viſum eſt, non poteſt Papa ſuper illa diſpenſare, *Auguſt. de Ancon. de poteſt. Eccleſ. q. 51. art. 1.* quia eius iudiciū debet eſſe conforme iudicio Dei, *cap. vt noſtrum, vt Eccleſ. Benef. Abb. in cap. de multa, n. 7. de præben.* & Diuinæ Prouidentiæ ordinem ſeruare tenetur: Et niſi huiuſmodi temporalia ordinaret ad ſpiritualia, diceretur abuti poteſtate ſua, idē *Auguſt. de Ancon. d. art. 1. ad 3. in fine & in eod. tract. q. 6. art. 8. ad 2.*

82 Non excluditur tamen ab operibus pietatis ſubuenire ſanguine coniunctis, vt videbimus inferiùs, & modicum donare, ob remunerationem, ſiuè coniuctis, ſiuè extraneis, iuxta ſeruitii meritum, *tex. ad lite. in cap. relatum, 2. §. licet, de teſta. gloſſ. fin. in cap. vlt. de pecul.* Cleric. quia gratitudo ponitur inter ope-
83 ra pietatis, *D. Thom. 2. 2. q. 106. art. 1.* cōcordat *text. in l. filio fam. de donat.* vbi filius familias habens liberam peculii adminiſtrationem donare non poteſt, niſi iuſta ratione motus, ſcilicet ob gratitudinē, vt *ibid. gloſſ.* declarat, taliſque donatio, gratitudinis cauſa, fieri poteſt etiā in ægritudine, dummodò quis ſit compos mentis, *cap. ad hęc, & cap. relatum de teſta.* Ac proindè euaneſcit illa opinio, quod Clericus in vita ſit vſufructuarius, in morte vſuarius.

84 Vtrū verò Clerici, & Prælati de redditibus Eccleſiæ ſatisfacere poſſint Creditoribus, & ſoluere debita in minoribus cōtracta, qui videtur actus iuſtitiæ; aſſirmatiuè tenet. *Nauarr. in tract. de reddit. Eccleſ. q. 1. mon. 51. & in apolog. q. item 1. mon. 44. & de ſpol. Cleric. §. 2. n. 6. verſ. id autē, per text. in cap. peruenit de fideiuſſ.* Negatiuè. *Bal. conſ. 71. lib. 1.* vbi Epiſcopus, qui contraxit debita, ante adeptum Epiſcopatū, & iurauit ſoluere, ſi ad pinguiorem fortunā deuenerit, non tenetur illa ſoluere de fructibus Epiſcopatus: Cum diſtinctione reſpondet *Abb. in d. cap. peruenit, in. 12. & in repetit. cap. cum eſſes de teſta. num. 27.* dicens, quod aut Clericus contraxit debita pro ſui ſuſtentatione, vt ſe aleret, & tunc de huiuſmodi redditibus ſatisfacere debet Creditoribus, vt notat *Ioann. Andr. communiter receptus in c. præſentium, de pignor.* Aut non pro ſua ſuſtētatione, ſed pro alia neceſſitate, aut pro reparandis ſuis propriis ędibus, aut pro alia conſimili cauſa, & tunc de fructibus Eccleſiæ etiam parcè viuendo,

ſatiſ-

Digitized by Google

fieri non debet Creditoribus quia
Eccleſia ad alia debita non tene-
tur; ſubdens *d.n.12.* quod & ſi obſer-
uetur in Curia, quod Clericus
85 admittatur cedens fructibus Be-
neficii, vt ſatisfaciat Creditori-
bus, hoc tamen accidere, quia ho-
diè Clerici appropriant ſibi om-
nes fructus, & de eis diſponunt ad
libitum, ideoque viſum eſt Curiæ,
& aliis Iudicibus, melius eſſe, vt
dentur ſuis Creditoribus, quàm, ut
diſperdātur in alias cauſas; ſed ſi,
inquit, facerent, ut deberent, non
extenderent manus ad fructus Be-
86 neficiorum: Ego autem adhærens
ſententiæ Nauarri, crederem, ex
quo contractio debiti ſupponit in-
digentiam, poſſe Beneficiarios de
fructibus Eccleſiæ ſoluere propria
debita, neceſſaria tamen, etiamſi
talis ſolutio cedat in vtilitatem
attinentium, cum poſſit Beneficia-
rius de dictis fructibus Cōſangui-
neis indigentibus ſubuenire, vt ui-
debimus inferiùs.
87 Vniuerſaliter autem dicendum
eſt, Clericos, & Prælatos poſſe in
quoslibet, quos maluerint pios
uſus, ſeù in quibus aliquo modo
pietas elucet, Eccleſiaſtica bona
ad ſui libitum erogare: Sicuti ob-
ſeruatum uidi in Sac. Rituum Cō-
gregatione, in qua cum à Fidei
Promotore animaduerteretur cō-
tra Dei Seruum, qui diuitiis Eccle-
ſiæ fuerat Antiſtes, poſt illius mor-
tem reperta fuiſſe in eius ſcriniis
multa aureorum millia, & à Poſtu-
latoribus doceretur, repoſita fuiſ-
ſe, ad ſubueniendum Regi Catho-
lico contra Infideles, huiuſmodi
reſponſio habita fuit pro actu li-
beralitatis, quę eſt pars Iuſtitiæ,
88 *D.Thom.2.2.q.117.art.1.* ac proindè
ad pias cauſas deſtinata: Quia
hodiè non practicātur antiqua iu-
ra, *in cap. quatuor, c. de redditibus, & c.
cognouimus, 12.q.2.* de diuidendo in
89 quatuor partes Eccleſiarum red-
ditus, ſcilicet pro Epiſcopo, pro
Eccleſia, pro Clericis, & Pauperi-
bus, *Abb. in cap.1.n.2. de Eccleſ. ædif.*
ubi dicit, Epiſcopum non teneri ad
90 fabricam Eccleſiæ, si conſuetudo
sit in contrarium, non tamen ſe
poſſe excuſare, quo minus Paupe-
ribus prouideat, ſcilicet qui ſuis
manibus operari nō poſſunt, *81. diſ.
§.1.* non iis, qui poſſunt, & nolunt,
uel quos eleemoſyna facit pigros,
91 quia Pauperi laborare nolenti nō
debet Eccleſia, nec alius quis pro-
92 uidere, *gloſſ. final. in ſum. 81. diſ.* Quin-
imò ualidi mendicantes à ſecu-
lari Iudice plecti debent, *l. un. C.
de Mendic. valid. lib.11. Peguer. deciſ. 4.*
93 Vbi diſtinguit inter licitā, & illi-
citam mendicitatem, itaut licita
mendicitas illa ſit, quando Paupe-
res, neceſſitate cogēte, vtpotè quia
debiles, aut omninò inualidi, & ad
laborem non idonei mendicant, vt
alantur ab aliis, qui propterea ſunt
alendi, *d.l. vn. C. de mendic. valid. & l.
ſi quis ad declinandum, §. vbi autem C.
de Epiſc. & Cleric. tex. in c. quomodo, 31.
diſt. & cap.1. diſt.82.* Similiter illi
qui humilitatis cauſa mendicant
ſicuti, & alia aſſumunt, quæ ad
abiectionem quandam pertinent,
quaſi efficaciſſimum remedim cō-
tra ſuperbiam, quam in ſeipſis, vel
in aliis per exemplum extingue-
re cupiunt, *D.Thom.2.2.q.187.art.5.*
Illicita verò mendicitas ſit, quan-
do quis ex cupiditate habendi di-
uitias, aut victum otioſè mendicat,
quæ mendicitas appellatur valida,
& hinc mendicantes validi, qui ni-
hil aliud intendunt, quàm otioſè
viuere, Mundumque aliorum im-
penſis peragrare; ideoq; ſe gerunt,
quaſi non habeant artem, cum
habeant, finguntque ſe debiles, cū
ſint fortes, *D. T. d. q. 187.* Quibus
propterea non ſolùm non eſt dan-
da eleemoſyna, ſed punīēdi ſunt, nè
otioſorum hominum foueatur i-
nertia, & nè verè debilibus, & in-
firmis à validis mendicantibus pa-
nis auferatur, vt *in d.l. vn.*

Acqui-

94 Acquiſita verò ratione Perſonę non cadunt ſub obligatione expēdēdi in pios vſus, illa ſcilicet ›quæ perueniunt quidem ratione bonorum Eccleſiæ, ſed non ſunt propriè
95 fructus bonorum Eccleſiæ, quia aduenient aliunde per accidens, prout ſunt laudemia, quæ dantur Beneficiario pro conſenſu alienationi rei emphyteuticæ, & pro nouis inueſtituris huiuſmodi rerum emphyteuticarum, & feudalium, *l.3.C.de iur.emphyt.* & in prouētibus ex cauſis fiſcalibus, confiſcationibus, & compoſitionibus ſuper delictis, *l. 2. §. 2. ff. ne qui. in loco publ. Abb.in c.quia diuerſitatem n.14.de conceſſ.præben.* atq; in iis, quæ Prçlatis, gaudētibus dominio temporali nō dantur ob tributa, cenſus, & ſimilia onera perpetua, ſed recipiuntur ex venditione, ſeù locatione ſecularium Officiorum, & pariter ex cauſis fiſcalibus, quæ lucra, ſiuè prouentus nullā imbibūt ſpiritualitatem, & in quibus nullus habetur reſpectus, ſeù intuitus ad Eccleſiam, vel pias cauſas: Prout etiam quando venduntur Officia, ſeù ius percipiendi fructus eorundem Officiorum: Sicuti in alio pro-
96 poſito dicit Commentator Conſtitutionis Iulii Secundi, quæ Incipit: Cum tàm diuino, quod Officiales Datarię non committunt Simoniam concordantes de penſionibus, ſignata priùs ſupplicatione per Papam, quia non concordant ſuper titulo iam collato, ſed ſuper fructibus Beneficii.
97 Papa verò cum Sacerdotali Regalem poteſtatem coniunctam haber, cōſecratur enim, vt Sacerdos, coronatur, vt Rex, *Auguſt. de Ancon.de poteſt.Eccleſ.q.1.art.7. ubi ad ſe-*
98 *cundum*, quod Sacerdotium Chriſti nō fuit figuratum per Sacerdotium, & dominium Leuiticum, in quo erant diſtinctæ Tribus, Sacerdotalis, & Regalis, Iuda ſcilicèt, & Leui, ſed per Sacerdotium, & dominium Melchiſech, qui ſimul fuit Rex, & Sacerdos, *Gen.14.& Hebr.7.* Quem Melchiſedech fuiſſe ipſum Sem, filium Noè, docet *Lipan.in d. c.14.& 2. Gen.* ideoq; largiùs intelligenda ſunt, quæ ſupra tetigimus.
99 Pariter, quæ dantur à Romano Pontifice cuilibet Cardinali, non reſpectu, vel intuitu alicuius Eccleſiæ, ſed reſpectu Perſonæ ipſorū Cardinalium, qui Romanum Pōtificē in regimine Vniuerſalis Eccleſiæ conſilio, & induſtria coadiuuāt, *Redoan.de ſpol.Eccleſ.q.3.§ & ex his num.10.* qui propterea appellantur Reges, quia cum Papa regunt totum Mundum, *Hoſt.in c. dilecti il 1. de præben.* præſuntq; curæ totius Eccleſię, & illius ſunt caput, *c.bonæ de poſtul.Prçlat. Martin. Laud. in tract.de Cardin.q.3.*
100 Quò verò ad lucra ratione laboris, uti Cathedraticum, ſeù Synodaticum, procuratio, quotidianæ diſtributiones, ſtipendia Miſſarum, & huius generis alia; nec non ſpōtè, & in remunerationem data pòſt Sacramētorum adminiſtrationem, Eccleſiarum, & Altarium conſecrationem, indubitati iuris eſt, quod ipſi Perſonæ, dummodò nō ſit Regularis, adſtri-
101 cta voto Paupertatis, acquiruntur cum plena, & libera facultate de illis, etiam in profanos vſus diſponendi, prout licet ruſtico de denario diurno, *cap, un. de Cleric. non reſid.in 6.c.quicumq; & c.Pontificis 12.q.3.Conar.in c. cum in officiis nu.4. de teſta.Sylneſ. in Summa verbo Simonia q.9.*

Quod attinet ad commodam Clericorum ſuſtentationem ex redditibus Eccleſiæ, nullam videtur pati difficultatem, quia in dies ſine ſcrupulo vniuerſaliter practicatur. Cum tamen dicat Apoſtolus: Victu, & tegumento contenti
102 ſimus, videtur, Clericos, & Prælatos de redditibus Eccleſiæ habere tantùm ſumere neceſſaria, & de neceſ-

neceſſariis cõtentari debere, iuxta deducta à *Redoan. de ſpol. q. 3. §. ſed in contrarium, uſque ad num. 13. & notata ſuperiùs.*

Verùm huic dubitationi reſpondet *gloſ. in c. Clericus, verbo neceſſitatẽ 21. q. 1.* quod hoc obtinuit ſecundũ antiqua iura, & illa tempora; hodiè
103 verò, quia creuit decus Eccleſiæ, vileſcere non debet dignitas Clericalis, *de conſecr. di. 1. vaſa, gloſ. in c. Clerici, uerbo deauratis, de uita, & honeſt. Cleric. per tex. in c. Epiſcopi 80. diſ. facit*
104 *text. in c. poſtulaſti de reſcript. ibi:* Valeat cõmodè ſuſtentari, ubi notat *Abb.* 1. quod non dicitur ſine penuria, ſeù ſine egeſtate, ſed commodè. *Concordat gloſ. in c. un. §. ſanè, uerbo penuria, de ſtatu Regu. in* 6. vbi, quod Canonicus Bononienſis de centum florenis non poteſt commodè viuere, qui tamen de vigintiquinque ſuſtentaretur ſine penuria.

105 Ipſo quoq; nomine victus, deducto à verbo viuere, importatur, vt diximus *Sect. 4. num.* 14. quidquid ad tuendam, conſeruandamq; vitam hominis eſt neceſſarium, ac propterea non ſolùm cibus, & potus, ac veſtimenta, verùm etiam habitatio, miniſterium famulorum, ac ſeruorum; & ſi quæ ſunt huius generis alia, *l. uerbo victus 43. cum l. ſeq. l. in lege 203. & l. quos nos 234. §. fin. ff. de uerb. ſignif. l. final. ff. de cibar. lega.*

106 Proptereà de redditibus Eccleſiæ tantùm debent habere Clerici, quantum eis ſufficiat ad commodũ victum ipſorum, & aliorum, ſibi cõuiuentium, & inſeruientium, iuxtà qualitatem, ac dignitatem Perſonę, & Regionis, *Redoan. de ſpol. q. 3. §. ſed in contrarium nu. 19. per tex in d. c. ſanè, de ſtat. Regul. in* 6. & Prælati cũ ſplendore, *gloſ. in c. 21. uerbo neceſſitatem in fin. Redoan. d. q. 3. n. 20.* Illud autem di-
107 cimur commodè poſſe, quod verè commodè, & conuenienter poſſumus *gloſ. margin. in l. nepos Proculo 125. ff. de uerb. ſignif.* Cui non refragatur dictum Hieronymi, *relat. in ſumm. 44. diſ.* quod Clericus de altari viuere debet, non luxuriari, quia ut pariter diximus *ſect. 4. n. 16.* verbum, luxuriari, importat ſuperuacuam abundantiam, & profuſas impenſas, ac prodigalitatẽ, vltra cõmoditatẽ.

108 Sicuti non obſtat diſpoſitio Cõcilii Tridentini, iubentis, ut Epiſcopus, non ſolùm modeſta ſupellectili, & menſa, ac frugali victu contẽti ſint, verùm etiam in reliquo vitæ genere, ac tota domo caueant, nè quid appareat, quod ab hoc ſancto inſtituto ſit alienum, quodq; non ſimplicitatem, Dei zelum, ac vanitatum contemptum præſeferat, *ſeſs. 25. de refor. c. 1.* quia per hoc non excluduntur ea, quæ decent, & conferunt ad imprimendam in animis Populorum celſitudinem Epiſcopalis Dignitatis: Sicuti de Sancto Franciſco de Sales Epiſcopo Geneuen legimus, quod non caruerit ſerica ſupellectili, ac decenti famulorum numero, licèt ieiuniis, ac diſciplinis carnem ſuam maceraret: Sancto Carolo Borromeo, qui in ſua humilitate acceſſit ad viſitanda ſacra Limina ſine Famulis, Card. Vaſtauillanus, tunc Nepos Gregor. Papæ XIII. prouidit de Familia, & reliquis pro decore tãtę Dignitatis: Et in Congregatione Sacrorum Rituum cum à Fidei Promotore animaduerteretur cõtra humilitatem Serui Dei, quod creatus in Cardinalem, Palatium ſerica, & Phrygiana ſupellectile ornauerat, cum vaſis argenteis, ac magno famulorũ numero, à Poſtulatoribus exhibita fuerunt Breuia Apoſtolica, quibus ipſi mandatum fuerat, vt ſpiritum paupertatis, & humilitatis in corde retinens, in actibus exterioribus, & publicis, circa magnificentiam, & ſplendorem tantę Dignitati debitum, cæterorum exemplo ſe conformaret.

109 Quod igitur attinet ad cõmodã, ſeù cõmodiorem, ſuſtentationẽ, non videtur ambigendum, quin nobiles,

& literatæ Perſonæ maioribus Be-
neficiis ſint honorandæ, *tex. in c.de*
multa de præben, vbi gloſſ. in verba lite-
110 *ratas*, quod ſecundum qualitatem
Perſonæ Beneficia ſunt conferenda,
argum.42.diſ.cogantur,tex.in l.fin.iunct.
gloſ. de negot.geſt, & is gradus debet
cæteros antecellere, quem ſtipendia
longiora, & labor prolixior fecerit
anteire, *c.ſtatuimus, de maior, & obed.*
111 *Abb.in d.c.de multa num.5.* ubi, quod
literatæ Perſonæ æquiparantur No-
bilibus, ſicq; debent honorari ab Ec-
cleſia, ſubueniendo eis pinguiùs de
redditibus Eccleſiaſticis pręalijs
minùs literatis, quia ſciētia prodeſt
112 nedum habenti, ſed etiam toti
vniuerſali Eccleſiæ; quinimò ſine
literis Orbis regi nō poſſet, *authent.*
113 *habita, C.ne filius pro patr.* Quod idē
repetit *Abb.in c.extirpandæ in repet. §.*
qui verò. eod.tit.de præben.ubi n.45. re-
114 ſpondet ad obiectionem, quæ fieri
poſſet, quod non ſit acceptio Perſo-
narum, niſi circa inæqualia ſerue-
tur æqualitas, ſiuè inæqualitas cir-
ca æqualia; proindè nil mirum, ſi
115 maiori quæſitum labore maius
conferatur præmium: Et uniuerſa-
liter plura quis poteſt habere Bene-
ficia, dummodò fructus benè ex-
pendat, & auarè non theſaurizet,
Abb. in dicta repet. §. qui verò num.
34.

116 Intelligendum tamen de ſimpli-
cibus Beneficiis, quia de Dignitatū
atq; eorum, quæ perpetuam reſidē-
tiam requirunt, incompatibilitate
plura adnotauimus ſupra *ſect.16.per*
tot.

Difficultas ſupereſt, & quidem
non leuis; An vltra commodam,
ſeù commodiorem ſuſtentationem,
liceat Prælatis de fructibus, & red-
ditibus Eccleſiæ, propriorum labo-
rum, ac meritorum intuitu, aliquā
portionē ſibi appropriare, ſeù aliis
donare, abſque eo, quod talis appro-
priatio, ſeù donatio limites pię cau-
ſę dicatur excedere? Pro cuius reſo-
lutione,

117 Notandum primò, Prælatos pro
Eccleſia dupliciter laborare, corpo-
re ſcilicet, & animo: Corpore
quidem in Diuinorum celebratio-
ne, Sacramentorum adminiſtratio-
ne, Eccleſiarum & Diœceſum viſi-
tatione, & aliis huius generis, quæ
118 corpori moleſtiam inferunt: Ani-
mo verò pro cura Diuini cultus, &
Religionis, pro tuendis, & recupe-
randis bonis, & iuribus Eccleſiæ,
pro defenſione Dignitatis, iuriſdi-
ctionis, & libertatis Eccleſiaſticæ,
pro quibus, cum non modicas pa-
tiantur anguſtias, animo laborare
dicuntur, *l.1. §.idem Pomponius, ff.de*
dol.mal.

119 At Summus Pōtifex, Chriſti Vi-
carius, cum ſit illi cura, non de v-
na Ciuitate, vel Diœceſi, aut de
ſolo Statu Eccleſiaſtico, ſed de tota
Chriſtiana Republica, non paucas
noctes ducere inſomnes, pluresque
voluntarios labores appetere cogi-
tur, ut aliis quietem præparet, *tex.*
in c.17. iunct. gloſs. de cenſi. Prout etiā
de ſe faſſus fuit Iuſtininianus Impe-
rator in *authen.ut iud ſi.quo.ſuff.coll. 2.*
in princ.& in authen.ut diuin.iuſſio.coll.9
120 *pariter in princ.* Propterea, ut cum
pleniori poteſtate vbique valeat o-
perari, congruum eſſe, ut in Vrbe
Roma reſideat, & in Patrimonio
Diui Petri, ait *Auguſt. de Ancona de*
poteſt.Eccleſ.q.21.art.1.in corp.

121 De Epiſcopis verò, & Prælatis,
qui in Regulorū ditionibus reſidere
coguntur, quæ dicere poſſem, niſi
breuitati ſtuderem? quanta patian-
tur pro tuendis iuribus Eccleſiæ,
pro defenſione Iuriſdictionis, & li-
bertatis Eccleſiaſticæ, Deus ſcit.

122 Notandum ſecundò, non repu-
gnare ſecundum præſentem rerum
ordinem, vt quis participet de præ-
mio alieni meriti, ac laborū, prout
in dies practicari videmus, quod
Imperatores, Reges, ac Principes
remunerāt Filios ob merita Paren-
tum, Fratres, propter merita Fra-
trum, Nepotes etiam, ac Pronepo-
tes

tes ob præclara geſta Maiorum, dei
quibus ſexcenta adduci poſſent e-
xempla: Conſtat item in ſacris pa-
ginis, ſciſſum non fuiſſe Regnum
Iſrael in diebus Salomonis, & poſt
eius mortem in illius ſciſſione reli-
ctam vnam Tribum, ſeù duas Ro-
boam propter merita Dauid, *3. Reg.*
11. Et in iure noſtro Senatorum Fi-
lii, Nepotes, ac Pronepotes eximũ-
tur ab oneribus, & muneribus ſor-
didis, *l. filii 22. §. Senatores, ff. ad muni-*
123 *cip.* Atque in vniuerſum merita
Maiorum tranſire ad poſteros, vo-
luerunt, *Bal. conſ. 355. lib. 1. Soccin. cõſ.*
84. Roman. conſ. 24. per tex. in l. nemini,
verſ. filios autem, & in l. petitionem, verſ.
filiis ſcriberet, C. de Aduoc. diu. iudic. &
in l. iubemus, verſ. & filio, C. eod. Quod
& à priſca ſimplicitate obſeruatum
extitit; ſiquidem Athenarum Ci-
ues, teſte Fulgoſio, ob præclara fa-
cinora Ariſtidis in bello cõtra Per-
ſas, eius Filias de publico dotarunt,
& Lyſimaco filio centum minas ar-
genti, totidemq; agri iugera, nec-
non quadraginta drachmas in ſin-
gulos dies contulerunt.

Quibus attentis, licèt prima facie
dicendum videatur, licere Prælatis,
in ſolatium tot laborum corporis,
& animi pro Eccleſia, de eiuſdem
Eccleſiæ fructibus partem aliquam
ſibi appropriare, de illaque ad libi-
tum diſponere: præſertim cum la-
124 bores, & ſeruitia, etiam per in-
feriores Clericos Eccleſiæ præſtita,
præmio, vel pretio de iure compen-
ſari debeant, *c. charitatem in fin. & c.*
Eccleſiaſticis 12. q. 1. gloſſ. in c. ad noſtra,
verbo ſufficere de reb. Eccleſ. non alien.
ſitque de forma iuſtitiæ, quod la-
125 bores, merita, & ſeruitia remune-
rentur, per iura, adducta à *Redoan.*
de reb. Eccleſ. non alien. q. 51. num. 29. &
q. 52. num. 81. vbi, quod donare bene-
126 meritis non intelligitur donare,
ſed potiùs ſoluere debitum naturæ,
l. Aquilius, ff. de dona. l. ſed ſi lege, §. con-
ſuluit, ff. de pet. hæred. cap. cum in officiis,
de teſta.

127 Nihilominus pro veritate nega-
tiuè concludendum eſt, non licere
videlicet Prælatis, ob prætenſa me-
rita, motu proprio, partem fru-
ctuum Eccleſiæ ſibi appropriare, ad
libitumque diſponere: Primò qui-
dem, quia contrarium aſſerendo, di-
rectè pugnaret contra id, quod Nos
per tot iura, & rationes probare
128 contendimus, nempè redditus
Eccleſiæ non eſſe erogandos, quod-
cumque ſit illud opus, niſi cum ali-
quo pietatis intuitu: Secundò, quia
cum in Concilio Tridentino rotũ-
dis dicatur literis, Epiſcopos ad la-
bores, & ſolicitudines eſſe vocatos,
ſeſſ. 25. de refor. c. 1. ſibi ipſis imputent,
qui tale ſuſcipiunt onus, niſi etiam
fortè vltrò efflagitauerint; intrat
enim commune axioma: Qui vult
129 eſſe, vult etiam conſequentia ad
eſſe: Et tertiò, quia Sedes Apoſtoli-
ca, pia mater omnium, Prælatis be-
130 nemeritis diſponendi de fructibus
Eccleſiæ facultatem concedere non
renuit, prout in Domino nouerit
expedire; ac proindè non poteſt
quis de bonis Eccleſiæ ad libitum
diſponendi ſibi facultatem arro-
gare.

131 Porrò circa largitiones erga Cõ-
ſanguineos, & attinentes de bonis
Eccleſiæ, cõſiderari poſſunt tres ca-
ſus: Primò, ſi illis ſuccurratur in
eorum neceſſitatibus: Secundò, ſi
ſtatus illorum augeatur de prouen-
tibus, & lucris acquiſitis, ratione,
& intuitu Perſonæ, aut de redditi-
bus Eccleſiæ, modicè tamen, & ad
bonum finem, ſine læſione Eccleſię,
Pauperum, & diſtributiuæ Iuſtitiæ:
Et tertiò, ſi in illos profundatur, tã-
tùm vt ditiores fiant, & in Mundo
reſplendeant, fabricando illis ma-
gnifica Palatia, & emendo Titulos
Marchionatus, Ducatus, &c.
Quod ad primum attinet de ſub-
ueniendo Conſanguineorum, & at-
tinentium neceſſitatibus, habemus
textus expreſſos, non ſolùm permit-
tentes, ſed id quaſi iubentes, *cap. non*

ſatis,& cap. eſt probanda, ibi: Eſt probanda liberalitas,vt proximos ſeminis tui non deſpicias, ſi egere cognoſcas,melius eſt enim,vt ipſe ſubuenias tuis,quibus pudor eſt,ab aliis ſumptum depoſcere, aut alteri poſtulari ſubſidium neceſſitatis, *text. in c. omninò,iunct.gloſſ.31. diſt.c.1.de cohab.Cleric.& mul.Abb.in c.inquirendum de pecul.Cleric.Redoan.de reb. Eccleſ. nõ alien.q. 52.n. 113. & de ſpol. q. 3. num.*
132 11. vbi, quod quemadmodum de iure ciuili Frater laicus tenetur dotare Sororem, quæ dotem non habet,ſi ſit ei cõiuncta ex Parte patris, *gloſſ.in l.cum plures, & ibi DD.§.penul. ff.de admin.tutor.& in l.omni C. eod.tit.* & ſicut tenetur eam alere in caſu neceſſitatis; itá dicendum eſt de Clerico, quod ad eadem teneatur,
133 cum ad actus charitatis ſit magis aſtrictus, quàm Laicus, *c. 1. cum ibi not.de empt.& vend.Redoan.de reb. Eccleſ.non alien.d.q.52.n.110.* in hocque nullum vidi contradicentem, ſed omnes tàm Sacri Canones, quàm Sancti Patres, & Doctores communiter sine exceprione, atque vno o-
134 re farentur,poſſe, imò debere Clericos, & Prælatos de redditibus Eccleſiæ alere Filios, Vxorem, & Conſanguineos, eiſque in eorum neceſſitatibus ſubuenire, & optima quidem ratione; ex quo enim de bonis Eccleſiæ tenentur ſubuenire Pauperibus,debent in primis iuuare propinquiores, & coniunctos ſecundum carnem,iuxta placitum *D.Tho.22.q.26.art.8.in corpore, et q.158.art.7.ad 2.*vbi poteſt Clericus, & Prælatus de eo, quod ſuis vſibus eſt deputatum,ſibi modicè ſubtrahere,& ſuis attinentibus dare.
135 Quis autẽ dicatur pati neceſſitatem ad hunc effectum, explicat *Dec.conſil.163.n. 6.*nempè, vt quis dicatur Pauper, vel non Pauper, attẽ-
136 ta eius qualitate;ſi enim vnus Nobilis non habeat, nisi quantum vnus ruſticus diues, adhuc erit iudicandus Pauper, & non diues, ſecundum eius qualitatem,& Nobilitatem, & è contra si vnus ruſticus habeat quantum vnus Nobilis pauper, erit reputandus diues, ſecundũ eius conditionem, & clariùs *Tiraq. de priuil. piæ cauſę in præfat. verſ.intellige ſecũdò,*vbi si quis ſatis bonorum habeat,vt poſſit uiuere, non tamen
137 ſecundum ſuam conditionem, & qualitatem Perſonę, is pro Paupere habẽdus eſt,& quod illi ea cõditione,& cauſa traditur, datum reputa-
138 tur ad pias,cauſas, *Bart.in l.1. n.35. C.de Sacroſ.Eccleſ. Bal.in repet. eiuſd. l. 1. & in l.ſi quis ad declinandam, col. 2. verſ.circa tertium,C. de Epiſc. &* Cleric. vbi expreſsè loquitur de Nobili,qui ſatis bonorum habet, ſed non pro ratione ſuę Dignitatis, *Surd.de alimẽ. tit.1.q.93.n.30.*
139 Et ſecundum hanc doctrinam licitum erit Clerico,& Prælato, vtpotè ad pias cauſas, de redditibus Eccleſię, quatenus hoc patiantur, reſtituere in priſtinum ſtatum Conſanguineos, qui propter aduerſos caſus sine culpa lacturam bonorũ paſſi ſunt, citrà tamen lęsionem Eccleſiæ,Pauperum,& diſtributiuæ Iuſtitiæ, de consilio tamen prudentis Viri,non innitendo proprię prudentiæ, quæ erga ſanguine coniunctos ſolet eſſe cęca, *cap.dilectiſſimi, 8. q.2.gloſſ.in c.peruenit, 1. q. 3.Franc. Leo in theſau.for. Eccleſ. p. 1. cap. 3. num. 39.*

Quod attinet ad ſecundum caſum, de augendo Conſanguineorum,& attinentium ſtatu de prouẽtibus, & lucris, quę adueniunt Beneficiario,non ratione, intuitu, vel reſpectu Eccleſiæ,aut piæ cauſæ, ſed ratione,intuitu,& reſpectu Perſonę, vel laboris, cum dixerimus ſupra,
140 quod huiuſmodi prouentus,& lucra acquirantur totaliter Beneficiario,ac de illis ad libitum,etiam in profanos vſus diſponere valeat, nulli dubium, quod de iiſdem attinentium ſtatus quantumlibet augeri poſſit,cum hoc nullibi reperiatur,

Digitized by Google

tur, neque à Sanctis Patribus, nec à
iure prohibitum, quilibet enim rei
141 propriæ eſt moderator,& arbiter,
l. in traditionibus ff. de pact. l. in re mã-
data,C.manda.
142 Si pariter agatur de augendo at-
tinentium ſtatu de redditibus ip-
ſius Eccleſiæ, modicè tamen, ſine
ſolicitudine, & ad bonum finem;
affirmatiuè ex Soto tenet *Cordub.*
in Sylu.decif.caſ.conſc.lib.1.q.18.verſ.no-
ta 2.Corollario, vbi dicit, non videri
illicitum; ſi Epiſcopus valdè abun-
dãs, & potens,cauendo ſcandalum,
& ſine aliorum Pauperum omiſſio-
ne,ditet Pauperes Conſanguineos,
ad mediocrem ſtatum eleuando
ipſos,& eorum Succeſſores, non ta-
men Primogenituram,aut Maiora-
tum illis inſtituendo.

Cui ſententiæ, quam credo verã,
non videntur refragari dicta Sãcto-
rum Patrum, & diſpoſitio Sacrorũ
Canonum, volentium, poſſe quidẽ
Clericos, & Prælatos de fructibus
Eccleſiæ ſubuenire Conſanguineis
Indigentibus, vt vidimus ſupra non
autem illos ditare, quia licèt hæc
143 iura ſint, & optimè ſtatuta, qui
enim volunt diuites fieri, præſertim
de bonis Eccleſiæ, incidunt in ten-
tationes, & in laqueum Diaboli *1.*
Tim.ult. Attamen aliud eſt profũdere
144 in Cõſanguineos ad hũc unum, &
ultimum finem,ut ditiores fiant, &
aliud eſt illos ditare modicè,ſine læ-
ſione Eccleſię,Pauperum,& Iuſtitiæ:
Primò enim caſu, quia conſtituitur
principalis & ultimus finis in diui-
tijs, eſt omninò illicitũ, ut videbi-
mus inferiùs: Secundo verò caſu,
ſi diuitiæ ordinentur,tanquam me-
145 dia ad finem,qui pietatè imbibat,
non videtur malum, videlicet ad
ſubtrahendos attinentes à moleſtiis
Potentiorum,qui tenuiores, ac de-
biliores opprimunt *l.1.C.ne lic.potent.*
facit *Iacob* 2. Vel ad illos ponendos
146 in ſtatu exercẽdi virtutes Iuſtitiæ,
liberalitatis & magnificentiæ, quæ
ſunt proprius diuitiarum finis, *D.Th.*
2.2.q.167. ar.3. ad.1. Cum huiuſmodi
virtutes pertineant ad felicitatem
actiuæ vitæ,ad quam inſtrumentali-
147 ter diuitiæ coadiuuant, quia per a-
micos,diuitias, & ciuilem potentiã
multa operamur *Ariſtoteles 10. ethic.*
cap.7. & ex eo idem D. Thom.2.2.q. 186.
art.3.in corp. sẽper tamen habito re-
ſpectu ad facultates Eccleſiæ,nec nõ
ad Perſonas, & loca, ubi nati ſunt,
vel degunt.

Videatur *Barboſ. de offic. & poteſt.*
Epiſc.p.1.tit.2.gloſſ.9. ubi poſtquam
à num.27.uſque ad 35. plura cumula-
vit contra Prelatos, qui pretium u-
niuerſitatis ſuis marſupijs includũt,
patrimonium Crucifixi,aut Nepoti-
bus erogant, aut damnabiliter reti-
nent,aut diſtribuunt Conſanguineis
indiſcretè,*ità ſubdit deindè n.34.* Cum
148 maiorem charitatem, & pietatem
in ſuos quàm in extraneos exercere
quis debeat,*c.non ſatis*, 80. *diſ.* omni
ſcilicet ceſſante fraude, & præſum-
ptione quæ pro Conſanguineorum
affectione ſtat, *text. in cap. quiſquis*
12.q.1. & c. in canonibus 16. q. 1. po-
149 terit Epiſcopus, cæteris paribus,
Conſanguineos in officiis,& mune-
ribus aliis extraneis præferre, mo-
do ſint digni, & de illis confidere
poſſit;qui etiam ſi ſint Pauperes po-
teſt illis Eccleſiæ redditus diſtri-
buere, & vberiori manu ratione
ſtatus, ſed non augere nimis, nec
ditare nè videatur ædificare Sion in
150 ſanguinibus,poteritque bona Ec-
cleſię ſo ita dari in emphyteuſim,
potiùs in Conſanguineos quàm in
extraneos alienare, *Burſati.conſ.127*
n.4. & 78.lib.2. Bartol. Perett. in com-
ment.ad extrau.ambitioſę, de reb.Eccleſ.
non alien. verbo, ac de rebus, & bonis,n.
6. & modicas inter viuos facere do-
nationes,vt eis ſubueniat.*Hæc Barbo.*
Ex quibus videtur confirmari ſen-
tentia,quod de bonis Eccleſiæ poſ-
ſit Epiſcopus augere ſtatum attinẽ-
tium modicè tamen, & ad bonum
finem,qui pietatem attingat, atque
omni dolo,& fraude ceſſante.

Cui

151 Cui ſententiæ non videtur ob-
ſtare *D.Th. 1.2.q.99. art.6. in corp.* dicē-
do, quod imperfectorū ſit appetere
temporalia, etiam in ordine ad Deū
& 2. 2. *q.185. art.8. in corp.* quod Epi-
ſcopatus ſit magiſterium perfectio-
nis: Ex quibus videtur inferri, in
nullo caſu eſſe conueniens, Prælatos
appetere temporalia, etiam in ordi-
ne ad Deum, per *cap. Epiſcopos, 41. d. ſ.*
Quia Sanctus Doctor intelligendus
eſt de fine primario, principali, &
dante cauſam, vt dicunt Iuriſtæ,
non autem de fine ſecundario, & in-
cidente, iuxta doctrinam *Cordub. in*
Sylu. deciſ. caſ. conſcien. lib. 1. q. 32. prope
finem, verſ. ſed dubitatur. vbi, propoſito
152 dubio: An ſit licitum amare Deū
propter præmium ſpirituale, vel tē-
porale? Concludendo affirmatiuè
in vtroque caſu, ponit exemplum
de eo, qui vadit Romam pro lucrā-
do Iubileo, & ſimul pro impetrando
Beneficio; dicitque eſſe actum me-
ritorium, ſi principalis finis ſit pro
lucrando Iubileo, ſecundum quam
doctrinam non video, cur electus
in Eccleſiæ Prælatum, acceptando
Prælaturam ſimpliciter ad finem
inſeruiendi Deo, & Eccleſiæ, non
poſſit deindè in ſolamen ſuorum
laborum, ac meritorum, de redditi-
bus Eccleſiæ, ſine læſione eiuſdem
Eccleſiæ, Pauperum, & Iuſtitiæ, ſe li-
beralem exhibere in Cōſanguineos
ad ſupradictum finem, illorum ſta-
tum modicè augendo.
153 Pariter nō videtur obſtare Cōci-
liū Tridētinū interdicens Prælatis,
nè redditibus Eccleſię Conſangui-
neos, & Familiares ſuos augere ſtu-
deant; eos monendo, vt erga illos
omnem carnis affectum deponant,
ſeſſ. 25. de reform. cap. 1. quia intelligē-
dum eſt de nimia profuſione, vt pa-
tet ex contextu, & dicemus inferiùs,
nō de modico augmento, quod à iu-
re non conſideratur, *cap. ſi proponente,*
42. ubi gloſſ. de reſcript. l. ſi oleum. §. fin.
cum l. ſeq. ff. de dolo, et l. in rebus §. poſsit.
ff. commod. Tiraquell. in l. ſi unquam, ver-
bo, donatione largitus, n. 123. C. de reuo.
dona. Sicuti intelligendū eſt de affe-
ctu inordinato, non autem de ordi-
nato, & qui pietatem imbibat.
154 Quæ autem dicenda ſit modica
donatio, ſeù modicum ſtatus aug-
mentum in caſu noſtro, colligitur
ex notatis per Doctores in *c. aeternales,*
12. q. 2. Quod videlicet intret arbi-
trium Iudicis, hoc eſt Patris ſpiri-
tualis, attento ſtatu, & conditione
Eccleſię, an ſit pauper, aut abundās.
Quaran. in ſumm. Bull. uerbo alienatio, n.
41. argum. l. 1. ff. de iur. delib. et cap. de
cauſis, §. 1. de offic. et poteſt. iud. deleg. Abb.
in c. 1. nu. 8. de in integ. reſtit. Necnon
Perſonarum conditione, *Innoc. Card.*
et alii in c. fin. §. is autem de offic. et pot.
155 *deleg.* Quia quod eſt modicum
vni, poteſt eſſe magnum alteri *Re-*
doan. de reb. Eccleſ. non alien. q. 52. n. 63.
et 79. vbi paulo poſt initiū adducit
exemplum Comitiſſę Matildis, quæ
dixit, aliquantulum terrę do-
no illi Eccleſię, quę ad triginta mil-
liaria extendebatur, quia modi-
cum erat reſpectu Perſonę donātis.
Et ſecundum hanc veritatem, ſi
cōſideremus Perſonā Romani Pō-
tificis, qui ſimul eſt Summus Rex,
& Summus Sacerdos, vt ſupra vi-
dimus, etiamſi aliqua ipſius donatio
reſpectu recipientis videretur ma-
gna, habito tamē reſpectu ad Rega-
lem eius Perſonam, non eſſet forsā
dicēda excedere limites tantę Mae-
ſtatis, quotieſcumque non læderé-
tur Eccleſia, vel diſtributiua Iuſtitia,
prę ſertim ſi de lucris dominii tem-
poralis.
156 In nihilo refragantibus dicte-
riis hęreticorum, & malè olentium
Perſonarum, & quandoque etiam
benè ſentientium, ſed nimis iuſtorū,
adducētiū exempla Nicolai Quarti,
Clementis Quarti, & aliorum, quæ
refert *Barboſ. de offic. & poteſt. Epiſc. p.*
1. tit. 2. gloſſ. 9. n. 32. & Grego. de benef. c.
5. n. 9. Quia quidquid ſit de illis tem-
poribus, in quibus Summi Pontifi-
ces, licèt Supremam Poteſtatem ſu-

pra

pra Reges, & Imperatores exercerent, occupato tamē per Tyrannos, & Regulos Statu Eccleſiaſtico, fulgebant in ſpiritualibus tantùm:

157 Verùm recuperato per Cardinalē Albernotium Hiſpanum, de Latere Legatū toto Statu Eccleſiaſtico, & firmata Sede in Vrbe Roma, magis ſplendere cæpit in Summo Pontifice Regia Maieſtas in temporalibus

158 Ex quo ſequitur pernecesse, quod Summus Pontifex, & ſeipſum, vti Regem tractare debeat, Statumque Eccleſiaſticum, iuxta formam politicam, & militarem aliorum Regnorum regere, & gubernare, nè aliis inferior, & contemptibilis videatur, cum Superior, & magis æſtimabilis apparere, conueniens ſit. Neque intereſt, an ad gubernia militaria præficiat ſibi attinentes, vel extraneos, ex ſupra deductis, & quia habemus exēpla Regis Saul, qui conſtituit Principem exercitus Abner filium Ner eius patruelis, 1. *Reg.* 14. & Sanctiſſimi Regis Dauid, qui pariter conſtituit Principem militiæ Ioab eius Nepotem ex Sorore 2. *Reg.* 3. vbi notat Lipan. quod illum non amouit, licèt Abner, & Amaſa proditoriè occidiſſet, quia cum eſſet nouiter electus in Regē, illius brachio indigebat.

159 Quò demum ad tertium caſum, de profundendo redditus Eccleſiaſticos in Conſanguineos, ad eum finem tantùm, vt ditiores fiant, & in Mundo reſplendeant, hoc eſt omninò illicitum, & contra omne ius naturale, & Diuinum in ſeptimo Decalogi præcepto, vt vidimus ſupra, atque etiam poſitiuum, primò in *Canonib. Apoſtol. can.* 39. & 35. deindè in pluribus Concillis, vt in *c. quāuis e. ſint manifeſta, c. Epiſcopus, & c. res Eccleſiarum, cum ſeq.* 12. *q.* 2. & *vltimo* Trid. *ſeſſ.* 25. *de refor. cap.* 1. præſertim ponendo in hoc omnem ſolicitudinem, & anxietatem; & quidē ipſo primo ingreſſu ad Eccleſiam, ſubditos excoriando, Beneficia Eccleſiaſtica, quaſi ſub haſta, maiores penſiones offerentibus delibcrando, ſuoſque Conſanguineos, & attinentes tonſurando, vt habilitati ad penſiones Eccleſiaſticas, de iiſdē gaudeant, etiam quandoque coniugati: Si qui enim talia agerent, an eſſent tuti in conſcientia, ipſis iudicium eſt relinquendum, quia videtur contra omnem Iuſtitiam, vt

160 de altari non modò viuat, ſed luxurietur is, qui nunquam altari inſeruiit, neque habuit intentionem inſeruiendi, & patrimonium Chriſti diſpendatur in profanos uſus; contra hoc enim clamat *text. in cap. qui Chriſti* 12. *q.* 2.

161 Certè ſi rem conſideremus ab euentu, conſtat experientia, quantum contra huiuſmodi fraudes ſe vindicem oſtendat Diuina Iuſtitia; vix enim reperiuntur diuitiæ, ex bonis Eccleſiæ congregatæ, quæ ad tertiam generationem pertranſierint, & multoties primò occupantem nō ſunt egreſſæ; nouimus ſiquidem diebus noſtris magnum Prælatum, qui Pauper, humili loco natus, cum inſignem Eccleſiam adeptus eſſet, multas diuitias congregauit, Feudaque Nepotibus cum titulis Marchionatus, & Comitatus acquiſiuit, illo mortuo, diſſipatæ breui tempore diuitiæ, Nepotes perditi, etiā violenta morte perempti, perijtq; memoria cum ſonitu; cuius euentus ſexcenta adduci poſſent exempla.

162 Et quidem meo iudicio, ob huiuſmodi bonorum Eccleſiæ dilapidationem, contra voluntatem Chriſti Domini, per tot dicta Sanctorum Patrum, & Sacrorum Canonum diſpoſitionem nobis inſinuatam, res beneficiaria ad hodiernam tenuitatem eſt redacta, quia nè redditus minuerentur, omiſſa fuerunt melioramenta bonorum ſtabilium, atque ædificiorum reparationes, ſicq; nobiliſſima, & pinguiſſima Beneficia nullum nunc exhibent antiqui decoris ſplendorem, & vix tertiam, aut quar-

quartam olim fructuum partem,
reddunt.
163 Quod demum ad vltimam par-
tem concluſionis attinet, de compẽ-
ſatione ſumptuum, quos Benefi-
ciarius de proprio patrimonio fecit
in vtilitatem Eccleſiæ, hi ſunt in tri-
plici differentia, videlicèt pro me-
lioramentis ſtabilium, & reparatio-
nibus ędificiorum, pro ipſa Eccleſia,
ſeù Eccleſiæ cauſa, & in Legationi-
bus, ſeù Nunciaturis pro Summo
Pontifice, & Apoſtolica Sede: Qua-
tenus ad melioramenta ſtabilium,
& reparationes ædificiorum, quod
ſint reſtituenda ab Eccleſia, eſt *text.
expreſſus in c. quicumque 12. q. 4. Abb. in
cap. de multa n. 14. de præben.*
164 De expenſis factis cauſa ipſius
Eccleſiæ, Dignitatis, Prælaturæ,
ſeù Beneficii, etiamſi factæ ſint pro
expeditione literarum Apoſtolica-
rum, vel ob aliam ſimilem cauſam,
quod pariter compenſandæ ſint de
fructibus Eccleſiæ, *Redoan. de ſpol. Ec-
cleſ. q. 10. num. 37.* vbi citat notata per
*Gloſſ. & Doctores in cap. fin. de elect. in 6.
Bal. conſ. 298. vol. 1. verſ. & alii dicunt, et
gloſ ad Capell. Toloſ. deciſ. 497.*
165 Et quatenus pertinet ad ſum-
ptus, & expenſas in Legationibus,
& Nunciaturis pro Summo Pontifi-
ce, & Apoſtolica Sede, quod com-
penſari poſſint de redditibus Eccle-
ſiarum, ad quas huiuſmodi Legati,
& Nuncii aſſumi, ſeù de iis ipſis
prouideri contingat, crederem, ſuf-
ficere regulam generalẽ: Quod ne-
mo propriis ſtipendiis militare te-
netur, & ſemper eſt præſumendum,
166 Sũmos Pontifices, æquitatis, & Iu-
ſtitiæ cultores, illos de Eccleſiis, ſeù
aliis Titulis prouidere, vt ex illorũ
fructibus, & redditibus reparare
poſſint damna, quæ in talibus fun-
ctionibus in eorũ patrimoniis paſſi
167 ſunt; etenim Eccleſia Romana
Mater eſt aliarum Eccleſiarum, quę
dicuntur eius filiæ in *c. 1. et ſeq. 12. diſt.*
ac pro illarum vtilitate inuigilat,
& laborat: Ac proindè ipſæ, tam-
quàm filię debent Matri, cum opus
ſit, ſubuenire, *l. cum non ſolùm, §. ipſum,
C. de bon. quæ libe.* quia ſicuti caput
ſubuenit membris, ità membra ca-
piti debent ſubuenire, quando indi-
get; iuxta doctrinam *Paul. de Caſtr.
conſ. 414. vol. 1*, vbi, quod Papa poteſt
obligare, & alienare bona inferio-
rum Eccleſiarum pro neceſſitate,
vel vtilitate Romanę Eccleſię.

F I N I S.

I N D E X

IN OPERE CONTENTORVM.

Prior numerus paginam indicat, ſecundus numerum marginalem.

A

ABbates dicuntur quodammodo ſponſi.73.7

Abbatea regulares quinam dicantur ſpōſi.115. 55.

Abbatum electio ſpectat ad Monachos eiuſdem Monaſterii.116.60.

Abbatis opinio de electione per inſpirationem. 123. 2.

Abbatia opinio confutatur.123.7.& 125. 22.

Abrabam tentationem Dei euitauit. 126.26.

Abſens impeditus alteri vices ſuas committere poteſt. 102. 26.

Abſens in electione procuratorem non conſtituit, niſi impeditus.103.29 & ſeq.

Abſentes ex voluntate, aut vocem non habentes, non ſunt vocandi. 104.51.

Abſentes propria culpa nō ſunt vocandi.105.5,

Abſentes quinam ſint vocandi.105.53. & ſeqq.

Abſens, vt vocetur, non eſt mittendus nuncius vltra tres dietas.105. 59.

Abſens quando ignoratur ubi maneat, ſufficit, illum citare ad publicam plateam 105.60.

Acceptio perſonarum quando locum non habeat. 178. 114.

Acceſſus ad, & quando fieri poſſit in electionibus monialium.109 101.

Acquiſita ratione perſonæ non cadunt ſub obligatione expendendi in pius uſus.176. 94.

Actio non oritur ex promiſſione dotis, niſi poſt ſecutum matrimonium. 153.78.

Actus ad diſſolutionem requiritur eadem ſolemnitas, quæ requiritur ad eius conſtitutionem. 60.56.& ſeqq.

Actus vt dicatur geſtus à communitate, oportet, vt congregetur collegium, 152.82.

Ad commendā an ſit vocandus patronus.78. 52.

Admittentes poſtulatum quando priuationem incurrant. 102. 22.

Aeris intemperies quando tribuat cauſam cedendi. 54 19.

Ætas eligendi in Epiſcopum eſſe debet triginta annorum completorum.96.35.

Ætas vigintiquinque annorum eſt perfecta, quoad temporalia.144.8.

Agere non valenti non currit tempus.108.90.

Alio modo viuunt nobiles,& alio pauperes.27. 22.

Aliud eſt, eſſe in Diœceſi, & aliud eſſe de Diœceſi.36.17.

Aliud eſt profundere in conſanguineos,& aliud, illos modicè ditare. 181 146.

Amare Deum propter lucrum ſpirituale,vel tēporale,an liceat.182.155.

An peccent in conſcientia, non eligentes magis idoneum. 94. 11.

Anteceſſor non poteſt iura ſucceſſoris ſubuertere. 90. 38.

Ante confirmationem non dicitur adeptum beneficium, ſed certari de obtinendo. 131. 16.

Apoſtoli non cognouerunt Patriarchas,neque Epiſcopis ſuperiores.8. 5.

Appellatio non datur à collatione votorum. 113. 29.

Appellari quando poſſit ab electione,remiſſiuè. 114. 47.

Appellatio interponi poteſt à dàtione Coadiutoris per Epiſcopum. 144. 15.

Appellatio quando interponi poſſit ad Metropolitanum ab Epiſcopo procedente vti Sedis Apoſtolicæ delegato.144.16.

Arandum non eſt in boue,& aſino.97.54.

Archidiaconatus eſt erigendus.30.5.

Archidiaconus,abſente Epiſcopo, atq; eius officialibus, eſt de iure Vicarius. 31.6.

Archiepiſcopi nomen,& metropolitani quando idem ſonent.14.5.& ſeq.

Archiepiſcoporum inſignia.17.22. & ſeq.

Archiepiſcopus ante receptionem pallij, quæ nō poſſit. 17.25. & ſeq.

Archiepiſcopuā poſt receptionem palli, quę poſſit. 18.27.

Archiepiſcopi nomen non repetitur in litteris Apoſtolorum.14.4.

Archipresbytaratus eſt erigendus. 31. 7.

Aſſiſtentes, & miniſtrantes Epiſcopo qualiter indui debeant. 30. 3.

Aſſumi non debet in magiſtrum, qui prius non fuit diſcipulus.116.57.

Atteſtatio Notarii ſufficit ad probandum, mandatum ad conſentiendum deputationi Coadiutoris fuiſſe capitulariter factum. 153. 80.

B

BEneficium eſt terminus vniuerſalis.39.3.

Beneficii nomine non venit culmen dignitatis.39.4.

Beneficium permutationis cauſa reſignatum, aliàs conferri poterat, excluſo permutante, hodiè conferri non poteſt niſi permutanti.62 2. & ſeq.

Beneficio ex pinguiori plures ali debent.69.20

INDEX

Beneficiorum pluralitas a iure prohibita. 70.5.
Beneficiorum pluralitas materiam tribuit diſſolutionia, vagationis, ambitiunia, cupiditatia, & animarum periculum. 71.8.
Beneficiorum ex pluralitate fraudantur piorum teſtatorum, & fundatorum voluntas 71.8.
Beneficia incompatibilia quæ dicantur. 73.1.
Beneficia duo curata quis habere nequit. 73.2.
Beneficiorum pluralitatia figuralis expoſitio. 75.29.
Beneficia plura habentes maledicuntur à Deo. 74.33.
Beneficiorum pluralitatis prohibitio eſt de iure poſitiuo. 80.64.
Beneficium conceſſum regno trahitur ad eiua augmentum. 86.22.
Beneficia plura poſſidens incidit in multa vitia. 96.45.
Beneficiarios eſſe veros dominus, qui tenuerint. 165.14.
Beneficiorum redditus etiam poreia dari poſſe, qui tenuerint. 165.17.
Beneficiarii in redditibus Eccleſiæ quodnam iua habeant. 166.23.
Beneficiarij nō poſſunt dici vſufructuari. 168.30.
Beneficiarius de fructibus Eccleſiaſticis teſtari non poteſt. 168.32.
Beneficiarius habet maiorem facultatem, quam uſuarius. 169.38.
Beneficiario pars aſſignata non eſt, vt tantum miſericorditer viuat. 169.39.
Beneficiarii multa percipiunt ratione perſonæ. 169.43.
Beneficiarius quilibet eſt putus adminiſtrator. 170.48.
Beneficiarii in quos maluerint pios vſus redditua Eccleſiæ poſſunt erogare. 175.87.
Beneficia ſecundum qualitatem perſonarum ſunt conſerenda. 178.110.
Beneficia plura quis habere poteſt, dummodò fructus bene expendat. 178.115.
Beneficiaria res quate ad taotam tenuitatem redacta. 183.163.
Boni non ſunt dimittendi propter malos. 54.20.
Bona fide ſemper agitor cum Principe. 57.34.
Bonum opus deſiderare bonom eſt. 69.13.
Bonitas vnius non debet alteri facere præiudicium. 94.5.
Bona Eccleſiæ ſunt in proximo, & immediato Dei dominio. 164.5.
Bona Eccleſiæ non cadunt ſub dominio alicuius perſonæ. 164.6.
Bona Eccleſiaſtica per diuiſionem in præbendas non amiſerunt naturam ſuam. 165.16.
Bona Eccleſiaſtica ad uſum miniſtrorum ſunt principaliter deſtinata. 28.26.
Bona ſunt beneficiariorum quoad guberniũ, & adminiſtrationem. 170.59.
Bulla Nicolai Papæ quinti pro inſtituto. 92.2.
Bulla Nicolai Papæ Quinti confirmata à Clemente VII. & Greg. XIII. 92.3.
Burgen. diſmembrationia. 46.8. & ſeqq.

C

CAnones Apoſtolorum, ſaltem quinquaginta, ſunt Apoſtolorum. 8.9.
Caoonista præferēdus eſt theologo. 95.24. & ſe.
Canonici non debent accedere ad circulum Coadiutoris. 149.49.
Canonici procedere debent obuiam Coadiutori ad Eccleſiam pontificialiter accedēti. 149.52
Canonicus infirmus, vel aliter impeditus, quando lucretur diſtributiones. 149.56.
Capitulum patriarchale an ſuccedat in iua Patriarchæ Sede vacante. 12.24
Capitulum Eccleſię, cuius Epiſcopus eſt Legatus natus, an ſuccedat in iua Legati Sede vacante. 12.25. & ſeq.
Capituli nomine quid veniat. 30.1.
Capitulū debet eſſe legitimè congregatū. 103.3.
Capitulo congregato, non eſt curandum de tertia parte recedente. 103.39.
Capituli caput non habet facultatem reſtringē di terminum iuris 104.47.
Capitulum ſede plena non poteſt ad electionē procedere. 107.86.
Capitulariter fieri, & fieri in Capitulo, differunt. 112.11.
Capitulum eſt præſumendum, quod potius Eccleſiæ prouidere voluerit, quam compromiſſariis gratiam facere. 120.14.
Capitulares prouidere debent Eccleſiæ meliori, quo poſſunt, modo. 137.3.
Capitularia facultas quando reſideat penes minorem partem. 139.28.
Capitulares, dando conſenſum pro deputatione Coadiutoris, cedunt tantum iuri, ipſis competituro in caſu viduitatis Eccleſiæ. 154.91.
Capitulum, ob dationem Coadiutoris cum futura, an priuetur iure eligendi, 155.99.
Caput politicum, & hierarchicum implicat, vt non ſit tale, 89.16.
Cardinales hodie pręcedunt Patriarchis. 10.18
Cardinales S. R. E. non comprehenduntur in prohibitione plurium incompatibiliū. 80.67
Cardinales quare vocentur Reges. 80.68.
Cardinales in Concilio Conſtantienſi admiſerunt perſonas extraneas ad electionem Papæ. 100.6.
Cardinales S. E. E. quomodo ſe poſſint immiſcere ante captam poſſeſſionem. 134.41.
Cardinalis an poſſit eligi in Epiſcopum, an poſtulandus. 136.26.
Cardinalibus quæ dantur à Papa, dantur ratione perſonæ. 176.99.
Cardinales cum Papa regunt totum mundum. 176.99.

Car-

INDEX

Cardinales mulra opera pia perficiunt.

Caſſata electionis confirmatione obdefectum ipſins confirmarionis, electio temanet in priſtino ſtaru. 134. 45.

Cathedralis Eccleſia vndè dicta. 19. 1.

Cathedræ nomine quid intelligatur. 20. 2.

Cathedralis nomine in materia odioſa non venit metropolitana. 20. 3.

Cathedralium noua erectio tripliciter contingere poteſt. 20. 8.

Cathedras transferendi cauſæ. 65. 2.

Cathedra Epiſcopalis Ciuitatem translata ad oppidum Sancti Seueri. 65. 3

Cathedralia in translatione requiritur conſiliũ Capituli. 65. 5.

Cauſæ, ob quas capitula priuata fuerunt poteſtate eligendi. 6. 19.

Cauſæ, ob quas unio fieri poſſit. 42. 20.

Cauſæ cedendi, & dimittendi Eccleſias. 52. 1.

Cauſæ cedendi nonnullæ taugunt animam. 52. 2

Cauſæ cedendi aliquæ tangunt corpus. 52. 3.

Cauſę cedendi nonnullæ proueniunt ab extrinſeco. 52. 4.

Cauſę petendi ceſſionem non omnes tangunt commodum Eccleſiæ. 60. 62.

Cauſis ceſſantibus, Epiſcopus à petita ceſſione recedere poteſt. 61. 71.

Cauſæ transferendi Epiſcopos. 65. 10.

Cauſæ diſpenſandi ſuper Monaſteriorum pluralitate 71. 9.

Cauſæ concedendi dignitatum pluralitatem 76. 36. & ſeq.

Cauſa compellendi, poſtulationem admittere. 137. 12.

Cedendi facultas no habet vim ceſſionis. 59. 48. & ſeqq.

Charitatem maiorem in ſuos, quam in alios, exercere quis debet. 181. 150.

Chirographum conſenſus requiritur vt ſubſcribat Epiſcopus pro abſolutione à vinculo Eccleſiæ. 59. 52.

Ciues, & incolæ in nouem claſſes diuiduntur, 33. 7.

Ciuitas ſine Diœceſi caput eſt ſine corpore. 34. 2

Citatio non fit tantum pro notitia, ſed de iuſticia. 106. 72.

Clauſula de plenitudine poteſtatis, non ſupplet defectum iuris naturalis. 60. 61.

Clauſula, ex certa ſcientia, facit, vt confirmatio extendatur. 131. 13.

Clauſula, vt decentius, vel, vt commodius valeas ſuſtentari, quomodo intelligenda. 174. 80.

Clerici de redditibus Eccleſiæ quantum habere debeant. 27. 15.

Clericus habens patrimonium, poteſt viuere de beneficio, & patrimonium hæredibus reſeruare. 28. 2.

Clerus eſt nomen generale. 32. 1.

Cleri nomine veniunt omnes diuinis miſteriis inſeruientes. 32. 2.

Cleri nomen ſumitur, prout diſtinguitur à Capitulo. 32. 6.

Clerus pro erectione nouæ Eccleſiæ eſſe debet inſignis. 32. 7.

Clerici quomodo dicantur domini reddituum Eccleſiæ. 165. 19.

Clericis in bonis beneficialibus quodnam ius tribuant Sacri Canones. 166. 25.

Clericus poteſt viuere de beneficio, & patrimonium reſeruare. 168. 35.

Clerici non ſunt merè vſuarii. 168. 36.

Clericus, qui vltra neceſſitatem capit, aliena rapit. 169. 37

Clerici de fructibus Eccleſiæ an creditoribus ſatisfacere poſſint. 174. 87. & ſeq.

Clericus commodè ſuſtentari debet, non autẽ ſine penuria. 177. 104.

Clericus pro commoda ſuſtentatione quantum babere debeat. 177. 106.

Clericus ad opera charitatis eſt adſtrictus magis, quam Laicus. 180. 135.

Coadiutor quis dicatur. 143. 1.

Coadiutore in dando, conſiderandum eſt officium, ad quod deputatur. 143. 2.

Coadiutor in temporalibus debet eſſe prouidus circa temporalia. 143. 2.

Coadiutor in ſpiritualibus debet habere ſcientiam, & ſufficientem capacitatem. 143. 3.

Coadiutor habere debet requiſita ad officium, cui deputatur. 143. 3.

Coadiutor eſſe debet illius ætatis, quæ requiritur in adminiſtratione officii ad quod deputatur. 143. 4.

Coadiutor ad curam animarum, eſſe debet ætatis 25. annorum. 143. 5.

Coadiutor Epiſcopi compleuiſſe debet ætatem 30 annorum. 143. 6.

Coadiutor Epiſcopi in temporalibus ſufficit, quod ſit ætatis 25. annorum. 143. 7.

Coadiutor Epiſcopi in Francia ſufficit, quod ſit ætatis 27. annorum. 144. 9.

Coadiutoria eſt duplex, temporalis, & perpetua. 144. 12.

Coadiutor temporalis dicitur ſuffraganeus. 144. 12.

Coadiutor datur illiteratis, & imperitis. 144. 14

Coadiutori aſſignanda eſt congrua portio de redditibus Eccleſiæ. 144. 18.

Coadiutori, an titulari debeatur adminiſtratio bonorum Eccleſiæ? 145. 20.

Coadiutor habens adminiſtrationem, quod ſupereſt expendere debet in vtilitatem Eccleſiæ. 145. 21.

Coadiutori an poſſint dirigi nominationes in Francia. 145. 22.

Coadiutor alienare non poteſt. 145. 23.

Coad-

I N D E X

Coadiutoria perpetua non eſt iuri conformis, ſed à ſtilo inuenta. 145. 24.

Coadiutoriæ perpetuæ, ſunt odioſæ. 145. 25.

Coadiutoriæ perpetuæ qua occaſione, & quando initium habuerint. 146. 26.

Coadiutoriis de perpetuis primus omnium ſcripſit Caſſand. 146. 27.

Coadiutoriæ perpetuæ concedebantur ante Concilium Tridentinum. 146. 28.

Coadiutoriæ inferiores an admittantur in Germania, & quid ſeruetur. 146. 29.

Coadiutores Epiſcopis non dantur, niſi cauſa cognita in Sacra Congregatione rerum conſiſtorialium. 146. 30.

Coadiutorum omnium, etiam temporalium datio, ſpectat ad Papam. 146. 31.

Coadiutores temporales, quando dentur Epiſcopis. 146. 32.

Coadiutoriæ perpetuæ effectus. 146. 33. ſeq.

Coadiutore mortuo de tempore datæ, an habeat locum Coadiutoria. 147. 35.

Coadiutoria cum futura ſucceſſione continet duplicem gratiam. 146. 39.

Coadiutoriæ, quæ dantur inferioribus, reſpicit tantum fauorem coadiutorum. 147. 37.

Coadiutoriæ, quæ dantur Epiſcopis, reſpiciunt etiam fauorem Eccleſiæ. 147. 38.

Coadiutor vtrum habeat vocem actiuam, & paſſiuam. 147. 39.

Coadiutor, & Coadiutus non poſſunt eſſe in Eccleſia eodem tempore. 148. 40.

Coadiutor vtrum vices ſuas alteri committere poſſit. 148. 41.

Coadiutor vtrum agere poſſit de contemptu. 148 42.

Coadiutor dignitatem, vel canonicatum habens, vtrum duplici gaudeat voce. 148. 43.

Coadiutori, cum futura ſucceſſione, non licet ingredi ciuitatem pontificaliter. 148. 44.

Coadiutor non debet vti cruce in diuinis, neque in functionibus pontificiis, neque dum incedit per ciuitatem. 148. 45.

Coadiutor, abſente Epiſcopo, poteſt vti cappa. 149. 46.

Coadiutori debent aſſiſtere canonici. 149. 48.

Coadiutor poteſt facere confeſſionem cum canonico celebrante, & benedicere in fine miſſæ. 149 50.

Coadiutori licet benedicere populo de licentia Epiſcopi. 149. 51.

Coadiutori non licet largiri indulgentias, niſi nomine Epiſcopi. 149. 53.

Coadiutor temporalis non datur dignitatibus, & canonicis. 149 55.

Coadiutor cum futura ſucceſſione non datur parochis. 149 54

Coadiutor temporalis datur etiã inuito. 150. 58.

Coadiutor cum futura ſucceſſione non datur, niſi de conſenſu coadiuti. 150. 59.

Coadiutor in beneficio iurispatronatus non datur ſine conſenſu patroni. 150. 60.

Coadiuti conſenſus vim reſignationis habere videtur. 150. 61.

Coadiutor temporalis datur Epiſcopo ſine conſenſu Capituli. 150. 63.

Coadiutor cum futura ſucceſſione non datur ſine conſenſu Capituli. 150. 64.

Collegia duo habere, prohibitum 71. 7.

Collatio beneficiorum dicitur alienatio neceſſaria. 145. 23.

Collegiata Eccleſia dotari debet ſecundum numerum, & qualitatem collegii. 26. 4.

Collegio congregato maior pars Præſentium ſufficit. 104. 44.

Commendare verbum quid importet. 77. 45.

Commenda quare inuenta. 78. 53.

Commendatarius an ſit Prælatus. 77. 48.

Commendatarius an faciat fructus ſuos. 77. 50.

Commiſſum in Vrbe totus mundus ſcit. 57. 39.

Cõmunis electio nõ requiritur in Papa. 125. 19.

Commodè dicimur poſſe, quod verè, & conuenienter poſſumus. 177. 107.

Cõmoda ſuſtentatio quid importet. 26. 12.

Compromiſſarii quando variare poſſint. 114. 44 & ſeq.

Compromiſſarii quando eligere non poſſunt illum, in quem maior pars conſenſit. 119. 4.

Compromiſſariis poteſtas diuerſimodè tradi poteſt. 119. 3.

Compromiſſum fieri non poteſt niſi omnibus conſentientibus. 119. 5.

Compromiſſum factum à maiori parte non ſuſtinetur. 119. 6.

Compromiſſum factum ab vno omnium nomine, non valet. 119. 8.

Compromitti poteſt in perſonas etiam extra Capitulum. 119. 10.

Compromitti poteſt in eum, ad quem ſpectat electionis confirmatio. 119. 11.

Compromiſſarii ſemel electi vtrum reuocari poſſint. 120. 13.

Compromiſſum an vnus de capitulo re integra reuocare poſſit. 120. 16.

Compromiſsũ quando tenuit, neceſſe eſt, vt maior pars in reuocatione concurrat. 120. 17.

Compromiſſi reuocatio an expreſsè fieri debeat 120. 19.

Compromiſſum ſuper electionis validitate fieri nequit. 120. 23.

Compromiſſarii formam compromiſſi ſeruare debent. 121. 24.

Compromiſſarii perſonam idoneam eligere tenentur. 121. 26.

Compromittentes electum à compromiſſariis acceptare tenentur. 121. 2[illegible]

Compromiſſarii vtrum [illegible]are poſſint. 121. 28.

Com-

INDEX

Compromiſſariis eligentibus indignum, quando poteſtas deuoluatur ad compromittentes. 121 29. & ſeq.
Cõpromiſſarius an ſeipſum eligere poſſit. 121. 31
Compromiſſi via eſt ſubſidiaria. 126. 30.
Concilium Tridentinum explicatur. 26. 8.
Concilium Tridentinum an derogauerit diſpoſitioni capi, quia propter 111. 5.
Concilium Tridentinum modificauit formã cap. quia propter. 111. 6.
Concilium Tridentinum habet locum in electionibus ad Catherales. 115 9.
Concil. Trid. de deponendo effectu, erga conſanguineos explicatur. 182. 156.
Conceſſio facta Hiſpaniarum Regibus eſt ſimpliciter fauorabilis. 80. 4.
Conceſſio facta Regi Franciæ in concordatis, de quibus Eccleſiis intelligatur. 85. 25.
Conceſſio facta à Principe Seculari, quãdo præiudicat ſucceſſori. 90. 35.
Concordatis vtrum altera pars derogare valeat. 87 1.
Concordata non habent vim parti, ſed priuilegii. 89. 27. & ſeq.
Conditori legis aduerſus ſuam conſtitutionem diſpenſare licet. 88. 2.
Confirmationis definitio generalis. 130. 9.
Coofirmatio in forma cõmuni quæ dic. 130. 10.
Confirmatio ex certa ſcientia quæ dic. 130. 11.
Confirmatio dicitur ex certa ſcientia quando inſeritur totus tenor ſcripturæ de verbo ad verbum. 130. 12.
Confirmatio ex certa ſcientia non extenditur ad id, quod non includitur. 131. 13.
Confirmatio in forma communi nullum ius tribuit. 131. 14.
Confirmationis electionis definitio. 131. 15.
Confirmatio electionis obtineri poteſt ſine mãdato. 131. 20.
Confirmatio facienda eſt cum cauſæ cognitione 131. 11.
Confirmatio facta ſer. ſer. habet vim diff. 131. 22
Cõfirmans indignũ quã pænã incurrat. 133 34
Confirmationem indigni committens quam pænam incurrat. 133. 35.
Confirmationes Prælatis, quæ competere poſſint. 134. 36.
Confirmatio vtrum ſuppleat electionis defectus 134. 42.
Confirmatio electionis tribuit ius in poſſeſſorio qui dicitur titulus colorattus. 134. 43.
Congrua Clericorum iuxta dictum Apoſtoli, & antiqua iura. 26. 10.
Congrua ſuſtentatione in definienda, ſtandum iudicio prudentum. 27. 21.
Conſeruatio nihil addit ad vinculum ſpiritualis matrimonii. 59. 54.
Conſuetudo, quod in electione expenſæ fiant ab Eccleſia, non valet. 115. 49.
Conſenſus ſuperueniens quid operetur. 107. 80. & ſeq.
Conſenſus expreſſus in re graui interuenire debet. 119 9.
Conſenſus pro Coadiutore ſufficit capituraliter abſque ſcrutinio. 153. 79.
Conſenſus pro Coadiutore an ſit neceſſario capitulariter dandus. 153. 81.
Conſenſus in factis collegii præſtari debet in commune. 153. 83
Conſenſus Capituli, pro dando Coadiutore, ſufficit vndequaq; collectus. 154. 88.
Cõſenſus in ſpectãtibus ad ſingulares perſonas, quando præſtari debeat in cõmuni. 153. 84.
Conſenſus pro Coadiutore non reperitur in iure cautũ, quod dari debeat p̱ ſcrutiniũ. 154. 91
Conſenſus omnium Capitulariũ an requiratur, quando præſtatur extra Capitulum. 154. 95.
Conſenſum in ſpectantibus ad ſingulos poteſt quilibet de ſe præſtare. 155. 96.
Conſentire in re communi debent omnes, quibus fit præiudicium. 155. 97.
Conſtitutio Innocentii Octaui Commendarum prohibitiua. 78. 55.
Conſtitutio, quæ tranſit in contractum, reuocari non poteſt. 88. 5. & ſeq.
Conſuetudo introduci non poteſt, vt non deueniatur ad electionem, niſi denunciata Principi ſecolari morte Prælati. 108. 98. & ſeq.
Conſuetudo Eccleſiarum de fructibus primi, & ſecundi anni, non valet. 122. 67.
Contractus contra ſubſtantiam, illo remanente diſponi non poteſt. 88. 9.
Contractu de ſubſtantia eſt, eſſe vltrò, citroq; obligatiuum. 88. 10.
Contractus fidem non ſeruare, eſt mentiri. 88. 14
Controuerſiæ inter Epiſcopum Eccleſiæ regularis, & Abbatem. 22. 27.
Contẽpti quãdo cõtradicere nõ poſſunt. 106. 64
Contẽptum quis proſequi debet intra tres menſes, quando ſecuta ſit confirmatio. 106. 65.
Contemptus quis dicatur. 106. 66.
Cõtẽptũ ſolus cõtẽptus allegare poteſt. 106. 73.
Contemptus iuri introducto renunciare poteſt. 106. 74.
Contemptus vtrum conſentiendo validare poſſit electionem nullam ex defectu ſuffragii ſui. 107. 82. & ſeq.
Contemptus vtrum alteram ex duabus electionibus validare poſſit. 107. 83. & ſeq.
Contumax in vno articulo, citari debet ad omnia, quæ occurrunt. 106. 68.
Coronatio non eſt neceſſaria, ſed honoris, & officii cauſa. 85. 15.
Cuilibet ſufficit, eſſe in poſſeſſione eligẽdi. 100. 2
Culpa caret, qui vtitur iure ſuo. 155. 101.
Cupidus, ſeù auarus non eligendus. 97. 46.

INDEX

D

DAre ſumitur dupliciter, quo conferre, & transferre.170.49.& ſeq.
Datum illi, qui ſecundum ſuam conditionem viuere non poteſt, cenſetur datum ad piam cauſam.180.140.
De altari viuere non debet, qui altari non ſeruit.183.160.
Debilitatem corporis non ſemper ſequitur debilitas animi.52.7.
Debilitas corporis quandoque iuuat pro animæ ſalute.61.66.
Decreta S.Congr contra Metropolitanos.15.10
Decreta S.Congr.pro Epiſcopo duarum Eccleſiarum, æque principaliter vnitar.40.13.
Decreta S.Cong.in Valuen, & Sulmonẽ. 41.14.
Decreta S.Cong.in Sutrina, & Nepesina. 42.15
Decreta S.Cong.in Calagurritana, & Calcuten. 42.16.
Decretum S.Cong.ſuper ſtatu Monaſteriorum conſiſtorialium.70 4.
Declaratio S.Cong.Concilii ſuper appellatione ab Epiſcopo ad metropolitanum.144.7.
Debiti remiſſio eſt donatio.172.65.
Debiti contractio ſupponi neceſſitatem.175.86.
Deciſio Rotę ſuper præcedentia Archidiaconi in functionibus ſpiritualibus citatur.3 .8.
Dictio, vel, eſt ampliatiua præcedentis diſpoſitionis.24.5.
Dictiones, de, & in, quid importent. 36.17.
Dictio, quaſi, poſita in tex.quid importet.123.6.
Dictiones, meriti ad meritum, & aeli ad aelum, ſunt tantùm de ſtilo antiquo.121.8
Dictio, quaſi, ante vel poſt particulam, Per importat diuerſum ſenſum.124.16.
Deciſiones Rotæ in pleriſque ſibi contrariię.68 4.
Deciſionem ex contrarietate vtilitas.68.5.
Deciſionum in contrarietate interuenit tantum malum phiſicum.68.9.
De electione quæ ſit per inſpirationem nihil in iure ſcriptum 125.13
Delicta regulariũ ſũt in duplici differẽtia.22.26
Deſertum locum reducens ad culturam, illum triennio præſcribit.37.24.
De quibus monaſteriis agatur in Cõſiſtorio.70.1
Deus nullum permittit malum, niſi inde ſecuturũ ſit aliquod bonum.68.8
Deus diſpenſauit cum antiquis Patribus ſuper vxorum pluralitate.74.20.
Deus aliter iudicat de homine, quam Dei miniſtri.86.63.
Dictio, liberè, quid importet.166.21.
Dictio, Ad.quid importet.173.72.
Diœceſis nomen qualiter accipiatur.34.1
Diœceſanus quid importet.34.3.
Diœceſanus, & Ordinarius, quomodo diſtinguantur.34.4.
Diœceſes à quo fuerunt diſtinctæ.35.7.
Diœceſes diuidere ad ſolum Papam pertinet.35.8
Diœceſis appellatione an comprehendatur ciuitas.35.9.
Diœceſis fines quomodo probẽtur, 35.10.& ſeqq.
Diœceſis probatis confinibus, an probetur, omnia inter illa contenta eſſe de Diœceſi.36.16.
Diœceſum fines pręſcribi non poſſunt.37.18.
Diœceſum fines publica auctoritate conſtitui.37.19.
Diœceſum fines ſunt immutabiles.37.20.
Diœceſum intra fines aliqua loca præſcribi poſſunt, 37.21.
Diœceſum fines an aliquando præſcribi poſſint.37.22.
Differentia inter translationem ob vtilitatem Eccleſiæ, ob merita Perſonę.66.13.& ſeq.
Differentia inter Papam, & Principem ſecularem.90.32.
Differentia inter Papam, & Imperatorem.91.4
Differentia inter electionem, & poſtulationem.137 18.& 20.
Differẽtia inter beneficiarios, & tutores.169.41.
Dieta legalis eſt viginti milliarium.105.58.
Dignitatũ pluralitas à iure ciuili prohibita.71.7.
Dictum Apoſtoli, Victu, & tegomento contenti ſimus, explicatur.176.102.
Dictum Papæ Marcellini refertur. 56.28.
Diſmembratio qualiter fiat, & qualiter in ea procedendum.45.7.
Diſpenſatus ad plura, an ſit tutus apud Deum.79 58.& 62.
Diſpenſatio quid ſit.79.59.
Diſpoſitio Conc.Trid.ſeſſ.21.cap.8.qualiter intelligenda.25.10.
Diſpoſitio de vniendis Monaſteriis, vel Eccleſiis, non habet locum in retentione.43.27.
Diſpoſitio Cæremonialis Gregoriani non eſt adducenda pro aliorũ electionibus, 126. 28.
Diſpoſitio cap.quia propter, non poteſt habere locum, niſi in illis Eccleſiis, quæ verè poſſunt dici viduatæ.152.74
Diſpoſitio Concilii Tridentini, ſeſſ. 23. de ref. cap.1.explicatur. 166.27.
Diſpoſitio Concilii Tridentini. ſeſſ.25. de refor.cap.1.explicatur.177.108.
Ditior cæteris paribus in electione eſt præferendus. 97.52.
Diuina diſpenſatio ſuper vxorum pluralitate fuit per internam inſpirationem.74. 21.
Diuina diſpenſatio ſuper vxorum pluralitate an ad populum gentilem extenſa fuerit.74.22.
Diuites qui fieri volunt de bonis Eccleſiæ, incidunt in laqueum Diaboli. 181.145.
Diuitiæ ordinatæ ad bonum finem, non ſunt malæ.181.147.
Diuitiarum finis ſunt liberalitas, & beneficientia. 181. 148.
Diuitiæ inſtrumentaliter coadiuuant. 181. 149.

Diui-

I N D E X

Diuitiæ, de bonis Eccleſiæ congregatæ, non tranſeunt ad tertiam generationem. 183. 56.
Doctrina D. Pauli ad Tim. 1 declaratur. 71. 6
Dominium quot modis ſumatur. 165. 18. & ſeqq.
Dominii ſtrictè ſumpti definitio. 166. 20.
Dominis perfecta libertas per quæ tollatur. 166 22.
Donatio, & remiſſio redditnum Eccleſiæ facta diuiti non valet. 172. 66.
Donare benemeritis, eſt ſoluere debitum naturæ. 179. 126.
Donatio modica quæ ſit dicenda. 182. 154. & ſeq
Dotis ſignificatio. 25. 1.
Dos ſine matrimonio eſſe non poteſt, ſicuti nec matrimonium ſine dote. 26. 2.
Dos Eccleſiæ, ultra menſam Epiſcopalem, pro quibus perſonis ſit aſſignanda. 28. 29.
Dos, & redditus Eccleſiæ pro beneficiat. 28. 30.
Dos aſſignanda pro Capitulo, & Canonicis, utrum totaliter in quotidianis diſtributionibus an erigendæ ſint præbendæ. 29. 31.
Dos aſſignanda etiã pro Cantoribus. 29. 31.
Dos aſſignanda eſt Eccleſiæ in bonis ſtabilibus liberis, & fructiferis, 29. 34.
D. Tho. 1. 2. q. 9. ar. 6. corp. explicatur. 182. 151.
D. Thomas 2. 2. q. 185. refertur. 69. 21.
Duobus Dominis nemo ſeruire poteſt. 76. 32.
Duæ partes faciunt maiorem, & ſaniorem partem Capituli. 105. 34.
Duæ partes an poſſint reſtringere terminum iuris. 103. 37.
Duæ partes vtrum minorem partem citare poſſint. 104. 46.
Duæ electiones ſi fiant æqualibus votis, ſit locus gratificationi. 114. 46.
Duo actus ſi ad aliquem ſpectant iure proprio, per vnum ſupplere poteſt. 119. 12. 1

E

Eccleſiæ nomine venit Cathedralis. 20. 6.
Eccleſia Cathedralis intitulanda eſt ſub nomine Diœceſis. 20. 7.
Eccleſiæ in Indiis erectæ. 20. 9. & ſeq.
Eccleſia nõ eſt erigẽda ſine dote. 20. 12. & 26. 3
Eccleſiæ Cathedrali Archiepiſcopali quænam dos ſit aſſignanda. 26. 5. & ſeq.
Eccleſiæ decor hodie creuit. 26. 11. & 177. 103.
Eccleſiæ in Regno Neapolitano quare pauperes. 29. 32.
Eccleſiarum quantitas in Regno Neapolitano proceſſit à Græcis. 29. 33.
Eccleſiæ dos aſſignanda in bonis ſtabilibus, liberis, & fructiferis. 29. 34.
Eccleſiis in antiquis ſunt plures dignitates, Canonicatus, & officii ſub diuerſis titulis. 31. 12.
Eccleſiis duarum Prouinciarum æque principaliter vnitis, quælibet remanet ſub primo Metropolitano. 40. 12.
Eccleſia quando dicatur pauper. 43. 21.
Eccleſia non vacat, niſi Papa in Conſiſtorio abſoluat à vinculo. 58. 44. & ſeqq.
Eccleſia, quando per ſupplicem libellum Papæ porrectum, vacare dicatur. 58. 43.
Eccleſia quando impropriè vacare dic. 58. 46.
Eccleſia deſtructa ad profanos vſus redigi non debet. 65. 9.
Eccleſia indiget viris litteratis, quorum ſcientia mundus illuminatur. 71. 1n.
Eccleſias duas habens, debitum ſeruitiũ vtriq; præſtare non valet. 78. 31.
Eccleſiarum, & Monaſteriorum pluralitas tendit ad lucrum. 29. 42.
Eccleſia commendata an vacare dicatur. 77. 49.
Eccleſię Dei expedit habere ſubditos locupletes pro eius defenſione. 79. 51.
Eccleſiæ quales per obitum Prælati viduatæ dicantur. 115. 51. & ſeq.
Eccleſiæ melius prouidetur per electionem, quam per poſtulationem. 137. 4.
Eccleſię facultates quando non ſufficiunt Coadiutori, & titulari, cui prius prouidẽdũ. 144. 19
Eccleſiæ bona pertinent ad Deum. 164. 1.
Eccleſiæ rerum poſſeſſio eſt apud Deum, & Eccleſiam. 164. 8.
Eccleſiæ rerum poſſeſſio nunquam vacat. 164. 9.
Eccleſiæ redditus, & redditus Eccleſiaſtici differunt. 169. 42.
Eccleſiaſtici redditus in opera pia ſunt expendendi. 171. 61.
Eccleſiæ fructus malè expendendo, committit peccatum contra ſeptimum Decalogi præceptum. 171. 62. & 74.
Eccleſiaſtici magis quam ſeculares tenentur ad opera pietatis. 173. 70.
Eccleſiæ fructus in profanos vſus conuertendo, committitur contra legem naturæ. 173. 74.
Eccleſiæ numquam fuit intentio, vt beneficiarii eius bonis abuterentur. 173. 75.
Eccleſiis qui bona ſua elargiti, ſi cogitaſſent de malo vſu, numquam elargiti fuiſſent. 173. 76.
Eccleſiæ bona defendi non poſſunt, ſi beneficiarii illis abutantur. 173. 77.
Eccleſia eſt cultrix iuſtitiæ. 179. 127
Eccleſię redditus non ſunt erogandi, niſi cum aliquo pietatis intuitu. 179. 120.
Eccleſiam benemeritos remunerare decens eſt. 179. 125.
Eccleſia Romana mater eſt omnium Eccleſiarum, quæ dicuntur eius filiæ. 184. 170.
Eleæmoſina non eſt facienda illis, quos reddit pigros. 173. 91.
Electiones factæ poſt obitum Apoſtolorum, & deinceps. 4. 10.
Electio Epiſcoporum, quando à Clero, & Populo. 4. 11.
Electiones ſecutæ per inſpirationem. 5. 17.
Electio confirmationem in ſe continet. 55. 26.
Electionum materia ad Germanicam nationem reſtricta. 91. 1.

Ele-

Digitized by Google

INDEX

Electionum cauſæ in Sacra Congregatione Conſiſtoriali frequentiores.92.4.

Electionum de materia qui ſcripſerunt, remiſſiuè 92. 5.

Electionum cauſæ ad tria capita reducũtur.92.6.

Electio de digniori quando fieri debeat.94.8.

Electio melius eſt, vt fiat de idoneo eiuſdem Collegii, quã de idoneiori ex alio.94.9.& ſeq

Electio, facta de idoneo à maiori parte, eſt valida.94.12.

Electio valida in foro iudiciali, eſt etiam valida in foro conſcientiæ 94.14.

Electio niſi ſequatur, non priuantur eligentes propter ſuffragium indigno datum.102.19.

Electio non debet eſſe meticoloſa.102.21.

Electiones fieri debent per ſecreta ſuffra.103.28

Electio caſſari poteſt per contemptum, etiam poſt conſecrationem.106.63.

Electio nulla conualidari nequit ex conſenſibus poſtea datis.107 77.& ſeq.

Electio celebrari non debet, niſi à tertio depoſitionis die.108.87.& ſeq.

Electionis forma tripliciter poteſt dici canonica. 110 1.

Electionis Canonicæ forma. 110.2.

Electionis forma per ſcrutinium. 111.3.

Electio per ſecreta vota fieri debet.111 4.

Electio fieri debet per cõgregatos in vnũ.111.10

Electio communis fieri debet per vnum de Capitulo. 113.34.

Electio communis fieri debet ſtatim poſt collationem votorum.113.35.

Electiones particulares ſunt tantum nominationes. 113.36.

Electio ſolemniter publicari debet.113.37.

Electiones duæ ſi fiant cum æqualibus votis, ſit locus gratificationi.114.46.

Electiones inferiorum dignitatum an fieri debeãt ſecundum ſtatuta pro Cathed.115.50. & ſeq.

Electiones Abbatum regularium an fieri debeãt iuxta diſpoſita pro Cathedralibus.115.55.

Electio coarctata ad certas perſonas, vel genera perſonarum, non admittitur à Rota.116.61.

Electio per compromiſſum.119.1.

Electio per compromiſſum eſt ſubſidiaria.119.2.

Electio Capituli, non intimata compromiſſariis reuocatione, an teneat.120.20.

Electio quaſi per inſpirationem.123.1.

Electi. tres formæ non ſunt à iure traditæ. 123.3.

Electio quaſi per inſpirationem approbatur tantum.123.4.

Electio per inſpirationem, & quaſi per inſpirationem, quomodo differant ſecundum aliquos 1.4.9.

Electio quaſi per inſpirationem, & per quaſi inſpirationem, quomodo differant. 124.10.

Electio per inſpirationem, & electio quaſi per inſpirationem, quomodo differant.124.11.& ſeq.

Electio quaſi per inſpirationem nihil habet in iure diſpoſitum 125.13.

Electionis quaſi per inſpirationem requiſita.125.14.& ſeq.

Electio quaſi per inſpirationem, vno tantum contradicente, non valet.125.15.

Electionem quaſi per inſpirationem communis electio ſequi debet. 125.18.

Electio quaſi per inſpirationem non admittenda, niſi deſuper fabricato proceſſu.125.16.

Electio quaſi per inſpirationem non eſt admittenda, quando in inſtrumento dicitur, fuiſſe electam huiuſmodi viam.125.20.

Electionis quaſi per inſpirationem via electa, viam etiam fraudibus aperire poteſt.125.17.

Electio quaſi per inſpirationem cadere non poteſt ſuper vno de Capitulo. 126. 31.

Electio quaſi per inſpirationem, quatenus admittenda, non confirmanda. 126. 32.

Electio per inſpirationem confirmationem non indiget.127.34.

Electio per inſpirationem in tertio miraculorum genere reponenda.127.36.

Electio per inſpirationem non indiget præconio, vel propoſitione.127.37.

Electio quæcumq; & per quamcumq; viam ad Epiſcopatum, vacare facit omnia beneficia.127.38.

Electio Matthiæ non eſt adducenda in exemplum 129.30.

Electio in aliquo caſu an, præmiſſa ſorte fieri poſſit.129.31.

Electio Canonica confirmari debet.131.19.

Electio poteſt eſſe ipſo iure nulla, vel caſſanda. 132. 23.

Electio quando ſit ipſo iure nulla. 132. 24.

Electio quando caſſanda. 132. 26.

Electionis in caſſatione exprimẽda cauſa.133.30

Electionis confirmatio quandoque fit cũ clauſula, ſupplentes õnes iuris, & facti defectus.134.44

Electio innititur iuſtitiæ.137.6.

Electio Coadiutoris per ſcrutinium habet vim ſimplicis conſenſus.151.75.

Electus de gremio Capituli ſufficit, vt ſit bonus. 94. 4.

Electus de aliena Eccleſ. debet eſſe optimus.94.6

Electus an validitatem ſuæ electionis probare teneatur. 98.59.

Electi votum an ſit de neceſſitate ſeruari.120.25

Electus intra mẽsẽ electioni cõſẽtire debet.130.5

Electus, ſi ſit ſubditus, licentiam ſuperioris petere debet.130 6.

Electus intra tres menſes confirmationem petere debet.130.7.

Electus quæ non poſſit ante cõfirmationẽ.131.17

Electus exiſtens in remotis, quæ poſſit ante confirmationem.131.18.

Electus in Epiſcopum an poſtulari poſſit. 138.25.

Electoribus impeditis quãdo currat tẽpus.102.23

Electores ob tractatũ ante mortẽ, an ſint priuati, vel priuandi iure eligendi.108.95. & ſeq.

Electores omnes iurare debent. 114.39.

Ele-

INDEX

Electores,dato ſuffragio functi ſunt eorũ officiu. 114. 41.

Electores,deficiente conſenſu electi, ad aliam electionem procedere poſſunt. 130.7.

Eligi debet Epiſcopus de gremio capituli.92.1.

Eligere meliorem poteſt eſſe de conſilio, non autẽ de præcepto.95.17.

Eligendo quis conſcientiam ſuam cum aliis quando conformare debeat.95.18

Eligendus in Epiſcopum debet in ſactis ordinibus eſſe conſtitutus.96.34.

Eligendus in Epiſcopum non ſufficit, quod ſit legitimatus per ſubſequutus matrimonium 96.37.

Eligẽdus eſſe non debet aliqua cenſura ligatus 96.38

Eligendus non debet præſtare conſenſum ſuæ electioni,antequam ſit electus. 96.39.

Eligendo,etiã ignoranti,nocet ſimonia.96 40.

Eligẽdus nõ debet fuiſſe ſchiſmaticus.96.41. & ſeq.

Eligendus plura beneficia curata, vel plures dignitates habere non debet.96.44.

Eligendus renunciaſſe non debet electioni de ſe factæ. 97.47.

Eligendus non eſt,cuius electio, aliàs caſſata fuit vitio perſonæ.97.47.

Eligi qui non poſſint vitio perſonæ.97.49.

Eligi non poteſt, electioni de ſe factæ per abuſum ſecularis poteſtatis.97.50.

Eligi non debet ad regularem Eccleſiam,qui nõ eſt expreſsè profeſſus, & in regula ordinis benè inſtructus.97.53.

Eligendus an ſit Summus Pontifex de Collegio Cardinalium.98.60.

Eligentes conſiderari poſſunt vt ſimplices perſonæ,& vt Collegium.100.1.

Eligentes non debent eſſe excõmunicati,ſuſpenſi,&c.101.9.

Elig.non eſſe debẽt priuati voce actiua.102.13

Eligentes ſcienter indignum, priuantur poteſtate eligendi pro prima vice. 102.15.

Eligentibus aliquibus indignum, nõ recedit poteſtas à Capitulo.102.16.

Eligentes an poſſint non impediti procuratorem admittere. 103.31.& ſeq.

Eligendus qualiter ſit Prælatus Eccleſiarum vnitarum.104.49.

Eligendi Epiſcopum facultas prius apud Clerũ, deindè penes ſolos Canonicos. 4.14.

Eligi debet ille, in quem maior pars conuenerit.113.30

Eligentes quando variare poſſunt.114.42.& 44.

Eligi non poteſt in Abbatem regularem,qui non eſt illius ordinis expreſsè profeſſus. 116.56.

Eligentes debẽt electi conſenſum petere.130.4.

Eligentes ſcienter indignum, nõ poſſunt ſecundò in eadem eligere.132.29.

Eligentes conſentiunt in electum,vt in ſponſum 134.4.

Eligendi facultas non ſpectat ad Capitulum,vt capitulum.ſed vt capitulares 154 94

Epiſtola Reginæ Matris Hiſpan. Regis.49.13.

Epiſcopalis gradus eſt quadripartitus.8.3.

Epiſcopus an poſſit mutare Statum Eccleſiæ de ſeculari,in regularem.21.18.

Epiſcopo non licet hodie mutare Statum Eccleſiæ.22.23.

Epiſcopo Eccleſiæ regularis, quæ competant in Monachos.22.25.& ſeq.

Epiſcopo, qui etiam ſit Abbas, competit omnimoda iuriſdictio in Monachos.22.28.

Epiſcopus eſt caput loco Abbatis Monachorum Eccleſiæ Cathedralis.23.1.

Epiſcopus,exceptis his, quæ cõcernunt regularia inſtituta,habet omnimodã iuriſdictionẽ in Monachos Cathedr. Eccleſiæ.23.22.& ſeq.

Epiſc.habet iuriſdictionẽ etiã in Monachos Sancti Benedicti,quando eorũ Eccle.eſt Cathedr. etiãſi procẽdatur in forma iudicij.24.6& ſeq.

Epiſc.aſſignari debent ſaltẽ mille ſcuta. 26. 7.

Epiſc. in Germania,& Polonia ditiſſimi.27.19.

Epiſcopo ſolemniter celebranti, quot perſonæ ſint neceſſariæ. 28.28. & 30. 2.

Epiſcopus in qualibet parte ſuæ Diœceſis iudicare poteſt.34.5.

Epiſcopus locum alterius Diœceſis ad ſidem cõuertens,illum triennio præſcribit. 37. 23.

Epiſcopus ob conſcientiam criminis quãdo cedere teneatur. 52.5.

Epiſcopus ob debilitatem corporis quando cedere teneatur.52. 6.

Epiſcopus ob debilitatem non eſt cogendus cedere,ſed dandus illi Coadiutor.52.8.

Epiſcopus qua ſcientia pollere debeat.53.12.

Epiſcopus propter ſcandalum an cedere teneatur.53.15.

Epiſcopus cedere poteſt, quando nulla ſupereſt ſpes correctionis. 54. 21.

Epiſcopo, quando cedere compellitur, danda eſt compenſatio ſuper fructibus. 54.22.

Epiſcopus confirmatus,ſed nõ dum conſecratus, ob ſuperuenientem infirmitatem an ſit dimittendus,54. 23.

Epiſcopus perſonaliter petens ceſſionem,an reſilire poſſit. 55.27.

Epiſcopus in conſcientia cedere tenetur, quando non eſt amplius profuturus.58.42

Epiſcopus ob quæ crimina cedẽdi licentiam petere debeat. 60. 63.

Epiſcopi à ſolo Papa transferri poſſunt. 65.10.

Epiſc.quandoq;tranſlatione præmiandus.66.17.

Epiſcopus an inuitus transferri poſſit.66.18.

Epiſcopus cũ cauſa cogendus, tranſlationi præſtare conſenſum.67.23.

Epiſcopus tranſlatus quænam de priori Eccleſia ſecum deferre poſſit.67.25

Epiſcopatum cũ penſione verum recuſare liceat 68. 10.

Epiſcopatum verum appetere liceat.68.11.

INDEX

Epiſcopatum verum appetere liceat.69.14.
Epiſcopatus in aſſumptione tria conſideranda. 68.12.& ſeqq.
Epiſcopatum à Superiore iniunctum recuſare an liceat.69.14.& 70.22.
Epiſcoporum Italiæ infelicitas. 77.39.
Epiſcopum maiorem,vel minorem, non facit potentia, aut paupertatis humilitas.77.40.
Epiſcopi paruæ Ciuitatis contemnuntur abſidio-tis.79.41.
Epiſcopi,alias commendabant.77.46.
Epiſcopo ineſſe debet ſpiritualium,& temporalium ſcientia.95.19.& ſeq.
Epiſcopus inſtructus eſſe debet in Eccleſiaſticis functionibus, & fidei documentis.95.21.
Epiſcopus adhærere debet ſanctionibus,& legibus magis, quam dictis Sanctorum.95.22.
Epiſcopus ſecularium legum notitiam habere debet 95.23.
Epiſcopus noui, ac veteris teſtamenti notitiam habere debet. 96.30.
Epiſcopus de ſcientia teſtimonium habere debet,& à quibus. 96.33.
Epiſcopus poſt confirmationem, quæ poterat aliàs.134.39.
Epiſcopus quare non poſſit eligi, ſed poſtulandus ſit.138.23.
Epiſcopus confirmatus, vt exercere poſſit, quæ ſunt iuriſdictionis, litteras Apoſtolicas expedire debet.134 40.
Epiſcopus,qui renunciauit Epiſcopatui, poteſt eligi.138.24.
Epiſc. inhabilis quãdo dãdus coadiutor.144.13
Epiſcopi coadiutores dare poſſunt.144.15.
Epiſcopus poſſidere poteſt bona propria,& Eccleſiæ. 168.15.
Epiſcopi ſunt meri adminiſtratores, & diſpenſatores bonorum Eccleſiæ. 170.47.
Epiſcopi quoad beneficialia dicuntur Vicarii Papæ.170.51.
Epiſcopus confert beneficia, in quibus nullum habet dominium. 170.53.
Epiſcopus, & Iudex concedunt, quod non habent.171.54.
Epiſcopi non accipiũt auctoritatem ab electione Canonicorum, ſed à confirmatione Papæ 171.56.
Epiſcopus non ſe poteſt excuſare, quo minus pauperibus prouideat. 175.90.
Epiſcopi,& Beneficiarii de lucris ratione perſonæ,& laboris liberè diſponere poſſunt. 176. 100.
Epiſcopi multa patiuntur, pro tuendis iuribus Eccleſiæ.178.121.
Epiſcopi ad labores, & ſollicitudines ſunt vocati.179.128.
Epiſcopus in officiis conſanguineos præferre poteſt.181.150.
Epiſc.in bonis, in emphiteuſim dari ſolitis conſanguineos præferre poteſt. 181.152.
Equites militares veniunt ſub nom.Cleri.32.4
Eremitæ veniunt ſub nomine Cleri. 32. 5.
Erectio Cathedralis in locis exemptis.20.13.
Erectio nouæ Eccleſiæ, vbi Epiſcopus aliquod ius habet.21.14.
Erectio nouæ Cathedralis ad incolarum inſtantiam.21.15.
Erectio Cathedralis, contradicente Epiſcopo, vel Capitolo. 21.16.
Error Rebuffi circa electiones per inſpirationem.6.18.
Examinatores Sinodales eligendi ſunt ex Canonicis.31.13.
Exceptio firmat regulam in caſibus non expreſsè exceptis.24.4.
Ex Commendis quæ mala proueniant.78.54.
Excommunicatus, & non declaratus, eligere non prohibetur.101.10.
Excommunicatorum duo genera tantum cuiratur. 102.12.
Extrau. Ad euitanda ſcandala.non reperitur in rerum natura.101.11.
Exiſtens extra Prouinciam, poteſt eſſe vicinior exiſtente in Prouincia.105.56.
Expenſæ extraiudiciales non reperiuntur in Romana Curia.68.6.
Expenſæ pro electione quænam fiant ab Eccleſia.115.48. & ſeq.
Expenſæ factæ cauſa dignitatis, & Eccleſiæ, ſunt compenſandæ.184. 164.& ſeq.
Expenſæ in functionibus Sedis Apoſtolicæ, sũt compenſandæ.184.169.
Explicantur opiniones Doctorum circa dominium Clericorum.167.29.

F

Facultas ſpiritualis quoad ordinẽ eſt eadem in omnibus.8.1.
Facultas,quæ conceditur à Papa, teſtandi de fructibus Eccleſiæ, quomodo intelligatur. 172. 63.
Facultatem habens præſentandi ad Abbatias ſeculares,& regulares, ad ſeculares præſentare non poteſt regulares,nec è contra, neque regulares alterius ordinis.97.56. & ſeq.
Fælix cenſendus eſt, qui vnam Eccleſiam fructuosè regere valet.77.43.
Fides in Principe lucere debet.88.4.
Figuralis expoſitio Deuteronomii. 75.27.
Filiusfam.habens liberam adminiſtrationem, quando donare poſſit. 174.83.
Forma inſtrumenti electionis per ſcrutinium 117.62.
Forma inſtrumenti electionis per compromiſſum.121.32.
Formam cap.quia propter, de elect.non omnes bene norunt.125.5.
Forma inſtrumenti poſtulationis.140.35.
Forma in totum adimpleri debet. 132.25.
Frater de iure ciuili ſororem pauperem dotare tenetur.180.133.

Fru-

I N D E X

Fructus Eccleſiæ in alium uſum conuerti non poſſunt, quam à largiente fuerint deſtinati. 173.73.

G

GLoſſæ opinio recitatur. 166.26.
Goffredi ſententia reprobatur. 107 78.
Gratia per ſegnaturam Papæ dicitur perfecta, 57.36.& 147.36.
Gratia obtenta, nõ eſt ab illa recedendũ. 57.36
Gratia nominandi in concordatis, non excedit Regis perſonam. 85.12.
Gratia videtur debita, quando ſubeſt iuſta cauſa, illam faciendi. 137.9.
Gregorius XIII. Bononienſem Eccleſiam in Metropolitanam crexit. 45.5.

H

HÆreticorum dicteria confutãtur. 188.155
Hieroymi dictum. 27.16.& ſeq.
Hodie non practicantur antiqua iura, de diuidendo facultates Eccleſiæ in quatuor partes. 174. 89.

I

IAcob ob uxorum pluralitatem de incontinẽtia notari non poteſt. 75.26.
Iactare ſuum nemo præſumitur. 120.15.
Id, quod noſtrum eſt, hoc facto noſtro nobis tolli non poteſt. 88.12.
Ignorantia iuris, & quando ſit peccatum. 53.13.
Illegitimus diſpenſatus ad Epiſcopatum, non cenſetur diſpẽſatus ad Archiepiſcopatũ. 20.4
Illegitimus diſpenſatus ad beneficia in Cathed. non cenſetur diſpenſatus in Metrop. 20.5.
Impedimentum allegans, quid probare debeat. 102.25.
Impedimento durante, non currit tẽpus. 130.8.
Impedimentum quando dicatur. 132.27.
Imperatores, & Reges eligebant Epiſcopos, deindè priuari. 4.13.
Imperator poteſt de vna Ciuitate duas facere, & de duabus vnam. 44.2.
Imperator ante coronationem priuilegia concedit. 85.14.
Imperator eſt ſub pedibus iuris gentium. 88.17.
Imperator contrahens nomine Imperij, ligat ſucceſſores, non ſic Papa. 91.44.
Imperator non debet deterioris conditio in donando Deo, quam cæteri homines. 164.7.
In actibus exterioribus debet quis ſe conformare cum alijs eiuſdem dignitatis. 27.20.
In cap. quia propter antiqua iura confirmata, ac nonnulla innouata. 139.30.
In Canonibus Apoſtolorum nulla ſit mentio de Patriarchis, & Metropolitanis. 8.6.
In Epiſcopatu tria conſideranda. 68.12.
In diſpenſando ad quænam ſit habendus intuitus. 79 60.
In diſpenſatore, quæ requirantur. 79.61.
Indultum conceſſum Poloniæ Prælatis. 82.24.
In concordatis quænam concedat Papa Regi Franciæ. 85.11.
Indignitas vndè conſideretur. 102.20.
In diſpoſitionibus conditionatis non oritur actio, niſi poſt conditionis aduentum. 153.77.
Indultum Status Mediolani ad fauorem beneficiariorum. 168.34.
In Eccleſijs antiquis pares reperiuntur dignitates, diuerſaque officia. 31.12.
In eligendo requiritur ſaltem ſcientia ſufficiens 95.28.
In electionibus inferiorum Prælatorum an locũ habeant ſtatuta de Cathedralibus. 115.50
Infirmitas ob morbum incurabilem nõ eſt cauſa remouendi. 61.67.
Inimicitiæ quando præbeant cauſam credendi. 54. 18.
Infidelis plures vxores habens, ſuſcepto baptiſmo cum prima ſola remanere debet. 74.17.
In habilitatione ad plures dignitates, videndũ eſt, an ex aliquo capite pietas erga Deum reluceat. 78.35.
In impetione Eccleſiæ an fieri debeat mentio de commenda. 78.51.
In prohibitione plurium incompatibilium non comprehenduntur S.R.E. Cardinales. 80.67.
In retentione Eccleſiæ, vel Monaſterij, agitur de lucro temporali. 44.28.
In vnione æque principali vtraque Eccleſia remanet in ſuo ſtatu cũ antiquis iurib. 43.25.
In prouiſione duarum Eccleſiarum æque principaliter vnitarum, non intercedit duplex coniugium ſpirituale. 44.29.
In Prouiſione alterius Eccleſiæ, prima retenta, initiatur nouum coniugium, durante priore. 44.30.
In reſignationibus, non priuatæ perſonæ vtilitas, vel neceſſitas, ſed Eccleſiæ commoda perpenduntur. 58.40.
In permutatione an fieri debeat mentio de beneficijs obtentis. 63 8.
In permutationibus quando peccatum intercedere poſſit. 64.14.& ſeq.
In poſtulatione antiqua iura ſunt ſeruanda, non autem innouata in cap. quia propter. 139.31
In nullo iure cautum reperitur, quod in actibus Vniuerſitatis ſeruetur diſpoſitio cap. quia propter, dempta prouiſione viduitatis Eccleſiis. 152.73.
Inſignia Cardinaliũ, de iure Legatorũ. 10.15
Inſpirationem actiuam Spiritus Sancti eligere non poſſumus. 125.21.
Inſpiratio Spiritus Sancti ſuppliciter petenda. 126.24.
Intellectus Doctorum de Clericorum dominio diuerſimodè tenentium. 171.60.
Interrogatoria pro promouendis ad Epiſcopatos, iuxtà Bullam Greg. XV. 157.9.& ſeqq.
Interrogatoria pro transferendo ad aliam Eccleſiam. 158.13.& ſeq.
Interrogatoria ſuper ſtatu Eccleſ. 159.14.& ſeq.

Ins

Digitized by Google

I N D E X

Interrogatoria pro informatione ſtatus Monaſterii.159.15.& ſeq

Intitulati in Eccleſia poſſident nomine Eccleſiæ.164.10.

Irregularitas an præbeat cauſam cedendi,aut cũ ea diſpenſandi.54.17.

Irregularitas ex defectu natalium prouenit abſque culpa 61.65.

Iudices ſinodales eligendi ſunt ex canonicis. 31.14.

Iudicium Papæ, & Sacræ Congregationis, ab aliis pendere non debet.57.37.

Iuriſdictio immediata,& deriuata.3.8.

Iuſtitiæ de forma eſt vt labores,merita, & ſeruitia remunerentur.179.125.

Ius eligendi penitus extraneo concedi poteſt. 100.5.

Ius eligendi non competit capitularibus, plena Sede Epiſcopali,ſeu Abbatiali.153.76.

Ius conſtitutum ſuper bono communi, priuata conſideratione committi non debet.80.66.

Ius canonicum, diſponendo de foro iudiciali, diſponit etiam in animę ſalutem.94.13.

Ius canonicum nunquam iniicit laqueum. 94. 14 & ſeq.

Iuri publico quis renũciare non poteſt.89.25.

Iuſta cauſa reuocandi priuilegium, relinquitur iudicio Summi Pontificis.89.20.

L

LAboranti in vinea Domini duplex debetur merces.179.127.

Laicus non habet Beneficium nominandi, niſi ſibi expreſsè concedatur.86.24.

Largitiones de bonis Eccleſiæ tripliciter conſiderari poſſunt. 179.152.

Largitiones ſecularium factæ Eccleſiæ, dicuntur ad pias cauſas.173.71

Legati nati maiori gaudent facultate, quam Patriarchæ.10.19.

Leodienſes priuilegiati in electione primarum dignitatum.115.54.

Lepræ morbus non diſſoluit matrimonium ſpirituale.61.68.

Liberalitatis actus eſt pars iuſtitiæ.175.88.

Licentiam cedendi petere, eſt ipſam ceſſionem offerre.55.24.

Licentia cedendi à Papa conceſſa, non eſt locus pænitentię.56.30.

Licentia alienandi non eſt alienatio.59.49.

Litteratæ Perſonę æquiparentur nobilibus. 178.111.

Locus omnis, in quo congregatur capitulum, dicitur capitularis.133.32.

Lucra prouenientia ratione bonorum Eccleſiæ, non ſunt reddituus Eccleſię.176 95.

Luſuriari verbum quid importet.27.17.& ſeq.

M

Maior pars ſi eligant extraneum,& minor pars eligat de capitulo, ſuſtinetur minoris par electio.94.3.

Maior pars quando minorem poſſit conſtituere contumaciam.103.36.

Maior pars cõgregatorũ ſẽper ſufficit. 104. 45.

Maiore parte votorum exiſtente, non inquiritur amplius de ſeniore.111.7.

Maior pars eligẽtiũ quæ dicatur.113.31.& ſeq.

Maiorum dignitatũ prouiſio eſt hodie per Cãcellariæ regulas reſeruata.116.53.

Maior pars quando habet præualere minori, debet actus capitulariter expediri.154.87.

Maiorã mala ad euitanda,lex permittit,quę cõſcientia non admittit.122.64

Malitia plebis quando præbeat cedendi cauſam. 61.70.

Malitia plebis eſt cauſa extrinſeca.61.70.

Marcus Antonius de Dominis confutatur. 3.5.

Mandatum ſuperioris conſtituit in contumacia.104.42.

Matrimonium ſpirituale vt diſſoluatur, requiritur vtriuſque conſenſus.59.52.

Matrimonium carnale neque de conſenſu coniugum diſſolui poteſt.66.19.

Matrimonium ſpirituale diſſolui poteſt. 66. 20.

Matrimonium carnale ad contrahendum,requiritur mandatum in ſpecie.120.22.

Matrimonium ſecundum contrahi non poteſt, niſi primo diſſoluto.132.28.

Menſa ſeparata Monachorum non impedit Epiſcopum.24.9.

Mendacium eſt abominabile.88.15.

Mendicantes validi ſunt puniendi.175.92.

Mendicitas licita,& illicita.175. 93.

Mercenarii nihil curant de ouibus.76.34

Merita maiorum trãſeunt ad poſteros. 178.123.

Metropolis quæ dicatur.13.2.

Metropolitani vnde dicti.14.2.

Metropolitani quare inſtituti.14.3.

Metropolitani nomen in litteris Apoſtolicis nõ reperitur. 14.4.

Metropolitani,& archiepiſcopi nomina quando idem importent.14.5.& ſeq.

Metropolitanorum facultates de iure. 14.7.

Metropolitanorum plures facultates aboleuerunt,inſtituta S.C.Epiſcoporum.14.8.

Metropolitanis à Sacra Congregatione ligantur manus.14.9.

Metropolitanis in cauſis appellationum impoſitus eſt modus.15.10.& ſeq.

Metropolitanis quando non liceat, appellationes recipere.16.11.

Metropolitanis quæ hodie facultates remanſerunt.16.12.

Metropolitani extra Italiam conſecrant Epiſcopos.16.13.

Metropolitani Concilium prouinciale conuocare poſſunt.16.15.

Metropolitani in quibus cauſis ſint iudices ſuorum ſuffraganeorum.16.16.& ſeq.

Metropolitani iudicare non poſſunt cauſas, inter ſuos ſuffraganeos vertentes.17.17.

Me-

INDEX

Metropolitani ratione appellationum habent iuriſdictionem in ſubditos ſuorum ſuffraganeorum. 17.19.

Metropolitani deputare poſſunt Vicarios Capitolares in Eccleſiis ſuffraganeis, poſt octo dies ab obitu Epiſcopi, 17.20.

Metropolitani non poſſunt viſitare Prouinciã, niſi cauſa cognita, & approbata in Concilio Prouinciali. 17.21.

Militias duas habere prohibitum. 71.7.

Minor pars, termino iuris inſtante, poteſt eligere. 104.41.

Minor pars, quando poſſit vocare maiorem. 104.43.

Minor pars vocari debet, vt maiorem ad ſuam ſententiam trahere poſſit. 153.85.

Minor pars iure ſuo priuari non debet, ob cõtumaciam maioris. 154.86.

Miſſa audienda eſt, cum ſacra refectione, ante electionem. 113.58.

Modicũ vni poteſt eſſe magnũ alteri. 182.155.

Monachi audiendi ſuper neceſſitate commendandi. 79.57

Monachos factus Abbas alterius Monaſterii, an vocem habeat in priori Monaſterio, 100.4.

Monaſteria Cathed. Eccleſ. vniri poſſũt. 44.17.

Monaſteria conſiſtorialia, quæ dicantur. 70.2.

Monaſteria conſiſtorialia prouidentur, etiam extra conſiſtorium. 70.2

Monaſteria conſiſtorialia, etiamſi prouideantur extra conſiſtorium, non mutãt ſtatũ. 70.3.

Monaſteria regularia ſecularibus perſonis cõmendari non debent. 77.40. & 29.56.

Mutatio ſtatus Eccleſiæ de ſeculari, in regularem, & è contra, 21.17.

Mutatio Status Eccleſiæ de regulari in ſecularem. 22.22.

Mutatio Eccleſiæ de ſeculari in regularem nunquam concedenda. 22.24.

N

NEceſſitatem pati quis dicatur. 180.537.

Nemo poteſt poſſidere ſeipſum. 2.3.

Nemo proprius ſtipendiis militare tenetur. 28.27.

Nemo poteſt locum habere in duplici Monaſterio. 101.7

Nemo plus iuris in alium transferre poteſt, quam ſibi competat. 170.52.

Nicolaus V. conceſſit nationi Germaniæ facultatem, eligendi Epiſcopos. 7.24.

Nihil eſt tam indubitatum, quin aliquam ſollicitam dubitationem ſuſcipere poſſit. 152.09

Nobiles, & litteratæ perſonæ maioribus beneficiis ſunt honorandæ. 177.509.

Nomina omnium electorũ adnotari debent in principio inſtrumenti. 113.33.

Nominatio quot modis accipiatur. 83.1.

Nominatio ad beneficia Eccleſiaſtica triplicicter diuiditur. 83.2.

Nominatione acquiritur ius. 84.3.

Nomin. quomodò differat à poſtulatione. 84.4.

Nominantes non priuantur poteſtate nominãdi, etiamſi nominauerint indignum. 84.5.

Nominatio qualiter æquiparatur poſtulationi. 84.6.

Nominatio competens Regi Franciæ. 84.7.

Nominatio competens Vniuerſitatibus Regni Franciæ. 84.8.

Nominationes Vniuerſitatum Regni Franciæ, uſque de anno 1438. inuentæ fuerunt, non tamen legitimæ, niſi poſt approbationem in concordatis. 84.9. & ſeq.

Nominatio conceſſa in concordatis, non excedit Regis perſonam. 85.12.

Non valet, quod facit maior pars præſentium, niſi ſit etiam maior pars reſpectu illorum, qui vocandi erant. 105.61.

O

OBlata Deo dicuntur, etiam per ſolum tradendi votum. 164.3.

Oblata Deo ſiunt Chriſti patrimonium. 164.4.

Oblationes in tres diuiduntur ſpecies. 164.2.

Obtinens Monaſteria, Prioratus, & Abbatias, ordinum capita, intra ſex menſes ſolemniter profiteri debet. 97.58.

Officiales ex cauſa rem alteri, poſſunt auferre. 22.21.

Officiales Datariæ non committunt ſimoniam, concordando de penſionibus poſt ſignatam ſupplicationem. 176.96.

Opera Epiſcoporum. 26 9.

Opinio Card. Zabarell. ad fauorem Clericorũ. 168.33.

Oppidum Laureti erectum in Ciuitatem, & Cathedralem à Sixto Quinto. 20.11

Opus pietatis eſt, ſubuenire ſanguine coniunctis. 174.82.

Orbis ſine litteris regi non poteſt 178. 113.

P

PApæ ſumma poteſtas in ſpiritualibus, & temporalibus. 21.

Papæ poteſtas eſt imperſcriptibilis, illamque à ſe abdicare non poteſt. 2.2. & 89.24.

Papa poteſt quidquid poteſt Deus. 2.4.

Papæ ſuper humeros eſt ſollicitudo omnium Eccleſiarum. 3.6.

Papæ ſemper fuit poteſtas prouidendi Eccleſiis 5.16.

Papæ qui primi prouiſiones Eccleſiarum reſeruarunt. 6.20.

Papæ, ad gratificandum Regibus, ac Principibus, derogant Cancell. regulis. 7.22. & ſeq.

Papa, ſi eligatur non ſacerdos, non habet poteſtatem ordinis. 8.2.

Papa verum erigere poſſit Cathedralem, diſmẽbrando. 44.1.

Papa licentiam cedendi concedente, eſt ceſſionem admittere. 55.25.

Papa an inuitum Epiſcopum transferre poſſit. 60.60.

I N D E X

Papa an poſſit abſoluere Epiſcopum, ſiue cauſa.66.21.
Papa transferre an poſſit Epiſcopum inuitum. 67. 22.
Papa diſpenſare non poteſt ſuper vxorum pluralitate.74.18.
Papa de omnibus iudicat, & à nemine iudicatur.80.65.
Papa, quæ concedat in concordatis Regi Franciæ. 84.11.
Papa, & Principes plenitudinem poteſtatis habent.88.3.
Papa, & alii Principes obligantur ex pacto, & contractu.88.18.
Papa reuocare poteſt priuilegium, licet tranſierit in contractum.89.19.
Papa priuilegium reuocare non debet, niſi ex iuſta, & legitima cauſa. 89.21.
Papæ ſumma poteſtas à Chriſto immediatè proueniens.89.23.
Papa in concordatis nihil acquiſiuit, ſed multũ de ſuo dimiſit.89.30.
Papa recedere poteſt à contractibus initis cum ſuis ſubditis.89.31
Papa quidquid concedit Principi ſeculari, concedit inferiori.90.33.
Papa, & Imperator, ſucceſſoribus ſuis legem imponere nequeunt.90.42.
Papa ſucceſſoris volũtatem ligare poteſt.91.45
Papa non taliter aſſenſit cõcordatis, vt ſibi manus ligauerit.154.87.
Papa deputare poteſt Coadiutorem cum futura ſucceſſ. de ſolo cõſenſu coadiuti.155.98
Papa deputando Coadiutorem cum futura ſucceſſione, nõ tollit, ſed impedit, ne oriatur ius eligendi, adueniẽte vacat. Eccleſiæ 155.100
Papa in beneficialibus non plus concedit, quam ſacri Canones.166.24.
Papæ poteſtas in beneficialibus. 170.45.
Papæ poteſtas in beneficialibus an ſit eadem, quæ in ſuis patrimonialibus.170.46.
Papa ab initio inſtituit beneficia.170.50.
Papa non recepit auctoritatem ab electione Carden. ſed immediatè ab ipſo Deo. 171.57
Papa Summus Chriſti Miniſter.171.58.
Papa diſpenſare non poteſt ſuper præceptis Decalogi.174.81
Papæ Sacerdotium figuratũ in ſacerdotio Melchiſedech.176.98.
Papa conſecratur vt Sacerdos, coronatur, vt Rex.176.97.
Papa cum ſacerdotali regalem poteſtatem coniunctam habet.176.97.
Papa congruum eſt, vt reſideat Romæ, vel in Statu Eccleſiaſtico.178.120.
Papæ poſt reditum de Auenione, Regia Maieſtate in temporalibus magis ſplendere ceperunt.183.157.
Papa ſeipſum vti Regem tractare debet, & Statum Eccleſiaſticum ad formam aliorum Regnorum.183.158.
Pacta realia ſub nomine gentis, ligant ſucceſſores.90.40.
Pacta ſub nomine dignitatis ligant ſucceſſores. 90.39.
Pacta ſuper hæreditate ſunt prohibita.150.62.
Pallium quid ſit.17.24.
Pallium eſt perſonale.18.28.
Paria ſunt, cedere, & poſt obtentam licentiam cedere velle.56.31.
Par in parem non habet imperium. 90.43.
Paria ſunt, non venire, & vſque ad exitum non expectare.103.40.
Parochialem Eccleſiam commendare non poteſt Epiſcopus.77.47.
Parocho dari non ſolet coadiutor cum futura ſucceſſione.149.54.
Pater votare poteſt pro filio, & è contra. 151. 67.
Patriarchæ, Archiepiſcopi, & Epiſcopi interã in partem ſollicitudinis.3.7.
Patriarchas inſtituiſſe dicitur Petrus Apoſt.8.4
Patriarchæ nomen tripliciter ſumitur. 9.9.
Patriarchę nomen per 500. circiter annos non fuit cognitum.9.10.
Patriarchæ duo fuerunt tantùm ab initio.9.11.
Patriarcha Conſtantinopolitanus ab initio non fuit approbatus.9.12.
Patriarchæ Conſtantinopolitanus, & Hieroſolimitanus pacis cauſa admiſſi.9.13.
Patriarcharũ priuilegia aliqua correcta,10.14.
Patriarchæ recipere tenentur pallium à Papa. 10.16.
Patriarchę minores 11.20.
Patriarcha minor, & Primas, idẽ ſonant.11.21.
Patriarchæ ſunt Ordinarii Archiepiſcoporum. 11.22
Patriarchatus ad erectionem quę requirantur. 11.23.
Patriarc. & Metrop. alias cõfirmabant.134.37.
Participatio plurium in eodem officio, lites affert.73. 13.
Pauciores quando totum capitulum repręſentent.102.17.& ſeq.
Patronorũ conſenſum an ſufficiat ſingulariter dari.155.97.
Pauper, vel non pauper quis dicatur.180.136.
Pauper cenſendus eſt, qui ſecundum ſuam conditionem viuere non poteſt.180.139.
Pœna grandis eſt, inter homines exiſtere, & hominum carere commercio 88.8.
Pęnitentiaria eſt erigenda.31.11
Pęnitentiæ non eſt locus, poſtquam, Epiſcopus à Papa licentiam obtinuit cedendi.57.35.
Penſionum aſſignationes non examinantur in Sacra Congregatione Conſiſtoriali.68.1.
Penſiones Eccleſiarum concordantur cum Dataria, vel cum cedente.68.2.
Penſionum cauſę diſcutiuntur in Rota.68.3.
Penſiones vitiò nonnulli afferunt.70.23.
Penſionis reſeruatio non eſt odioſa.69.19.

Per-

Digitized by Google

I N D E X

Permutationis definitio.62.1

Permutationis requiſita.62.4.

Permutationis cauſa eſt diſpicienda.62.5.

Permutatio requirit conſenſum illorũ, ad quos præſentatio, ſeù electio ſpectar.62.6.& 63.10

Permutationi quando patronus non poſſit denegare conſenſum.62.7.

Permutatio requirit legitimam cauſam.63.11.

Permutatio an reſpiciat vtilitatem Eccleſiæ aut etiam permutantium.63.12.

Permutatio pro cauſa ſpirituali fieri debet.63.13

Permutatio quando fieri poſſit ob vtilitatem perſonarum.64.15.

Permutatio requirit vtilitatem Eccleſiæ ſaltem conſecutiuè.64.16.

Permutatio ob vtilitatem perſonarum de facili non admittenda.64.17.

Penſionarii tenentur ad opera pietatis.

Perſonæ inhabiles quæ poſtulari poſſint 138.22

Per amicos,& pecuniam multa facimus.76.38.

Perſonas Eccleſiaſticas variatio dedecet.57.38.

Per promotionem ad Epiſcopatum vacant omnia beneficia,& penſiones.73.3.

Per translat. ad alium Epiſ.vacat primus.73.5.

Per conſenſum eligẽtium,& electi initiatur vinculum ſpiritualis matrimonii.130.1.

Per confirmationem electionis ratum fit vinculũ matrimonii ſpiritualis.130.2.

Per conſecrationem conſummatur ſpirituale cõiugium.130.3.

Per conſenſum dandi coadiutorem cum futura ſucceſſione, non initiatur vinculum ſpiritualis matrimonii.154.92.

Pęnitentiæ,& mutationi voluntatis eſt locus in caſibus voluntariis.151.66

Plures ſi præſententur,an ſit optioni locus.81.8. & ſeq.

Polonię Reges ſupplicandi facultatem habent. 82.13.

Pluralitatis vxorum Abrahæ figura.74.24.

Pluralitatis vxorum Iacob.figura 75.25.

Poligamia non eſt contra primæua naturæ principia.73.9.

Poligamia non ſatis congruit cum matrimonio. 73.10.

Poligamia ſemper fuit prohibita.73.8.

Populus exclulus ab electione Epiſcoporũ.4.12

Populi definitio.33.1.

Populus continet omnis ordinis, & conditionis ciues.33.2.

Populus differt à plebe, ſicuti genus à ſpecie. 33.3.

Populus, & plebs differunt ſicut id, quod continet,ab eo,quod continetur.33.4.

Populum.plebemne,an decem viri cõficiãt.33.5

Poſſeſſor malæ fidei nullum commodũ habere poteſt.101.8.

Poſſeſſio naturalis,vel ciuilis apud duos, eodem tempore non poteſt eſſe. 164.12.

Poſſeſſio rerum Eccleſiæ non poteſt eſſe pęnes aliquam perſonam ſecularem, vel Eccleſiaſticam.165.15.

Poſt reſcriptum, conſtare de cauſis, requiritur noua iſtantia pro admiſſione ceſſionis 59. 50.

Poſtulatum admittentes,quando priuationem incurrant.102.22.

Poſtulationis definitio.136.1.

Poſtulatio eſt via extraordinaria.136.2.

Poſtulantes non conſentiunt in poſtulatum vt in ſponſum.137.5.

Poſtulatio innititur gratiæ.137.6.

Poſtulatio quando reiici poſſit, vel non.137. 7. & ſeq.

Poſtulatus ex admiſſione poſtulationis conſequitur ius.137.14.

Poſtulatores, admiſſa poſtulatione, reſilire nequeunt.137.15.

Poſtulatione ſuperiori præſentata, poſtulantes reſilirę nequeunt.136.16

Poſtulatione non pręſentata,poſtulatores variare poſſunt.137.17.

Poſtulatione non præſentata, nullum acquiritur ius præſentato,neque ſuperiori.138.19.

Poſtulatus ante admiſſionem conſentirę nequit. 138.21.

Poſtulatio an cum electione concurrere poſſit. 139.27.

Poſtulatio an ſit facienda iuxta diſpoſitionem cap.quia propter.139.30.

Poſtulatio faciẽda eſt per vota ſecreta.140.32.

Poſtulatio, & electio ſimul concurrere poſſunt 140.33.

Poſtulatio quaſi per inſpirationem fieri nequit. 140.34.

Poteſtas deputãdi miniſtros vſq; ad Petrũ. 3.9.

Poteſtas eligendi Epiſcopos reſtricta ad ſolos Canonicos 4.14.

Poteſt quis participare de premio alieni meriti.178.122.

Pius Secundus Senenſem Eccleſiam in Metropolitanam erexit.45.4.

Præbendarum tituli debent eſſe diſtincti.30.4.

Præfixioni termini intereſſe nolens,citandus eſt ad omnes alios actus.106.67

Præfixioni termini qui interfuit, deinde ſe abſẽtauit,non eſt ampliùs citandus. 106. 69. & ſeq.

Præfixionem termini ignorans ex malitia, non eſt ampliùs citandus.106.71.

Prælati quales dicantur ſponſi. 115.51.

Prælati in confirmationibus omnia requiſita ſeruare tenentur.133.33.

Prælati non comparantur tutoribus,vel curatoribus.169.40.

Prælati, & beneficiarii quam poteſtatem habeãt ſuper redditibus Eccleſiæ.169.44.

Prælati pro Eccleſia dupliciter laborant, corpore ſcilicet,& animo.178.117.

Prælati quando laborant animo.178.118.

Prælatis non licet ob prætenſa merita ſibi appropriare fructus Eccleſiæ.179.128.

Præ-

INDEX

Prælatus de acquiſitis ratione perſonæ,& laboris,attinentium ſtatum augere poteſt. 180.142.

Prælati, & beneficiarii de redditibus Eccleſiæ conſanguineos in eorum neceſſitatibus ſubuenire debent.180.125.

Pızlato licitum eſt, de redditibus Eccleſiæ reſtituere attinentes in priſtinũ ſtatum.180.141

Prelatus de redditibus Eccleſiæ ſtatum attinentium augere potent, modicè tamen, & ſine ſollicitudine.181.143.

Præconium factum in conſiſtorio, habet vim electionis,& propoſitio cõfirmationis.134.38

Præferendus ſit ne Theologus,en canoniſta.95. 19.& 25.

Præſbiteri in antiquiori Eccleſia relinqui debent.65.8

Præſentatio quid ſit.80.1.

Præſentandi facultas Hiſpaniarum Regibus reſtituta.81.3.

Præſentatio quomodo differat à nominatione. 81.6.

Præſentandi poteſtatem habens, plures præſentare poteſt, non ſic nominandi facultate gaudens,81.7.

Preſentandi facultate gaudent Portugalliæ Reges.81.12.

Primas quid importet.9.7.

Primicertatus eſt erigendos,& eius officiũ.31.9

Princeps, & reſpublica poſſunt ex cauſa rem dominio auferre.21.20

Principis ſi ſtaret in arbitrio, infringere contractum,nullus eũ eo contrahere vellet 88.7.

Pıinceps contrahendo, ſe ſubmittit naturæ, & ſubſtantiæ contractus.88.11.

Princeps de iure naturali obligatur propter cõſenſum.88.13.

Princeps non eſt ſolotus lege naturali dictamine rationis,neque iure gentium.88.16.

Princeps ſecularis quidquid concedit Eccleſiæ, concedit ſuperiori.90.32.

Prior Eccleſia quando vacet per translationem. 66.14.

Prior Eccleſia vacat per abſolutionem à vinculo.66.15.

Priuilegia antiquę Eccleſiæ quæ transferantur. 65.7.

Priuilegium conceſſum dignitate ad dignitatem tantum trãſit.85.13.

Poteſtas eligendi an competat capitularibus iure proprio. 114.43.

Proceſſus ſuper requiſitis in promouendis ad Eccleſias,qualiter,& à quibus ſint conficiendi.155.1.& ſeq.

Profuſio Prælatorum in conſanguineos eſt omninò illicita.183.159.

Procuratur dare non poteſt ſuum ſuffragium vni,& aliud alteri procut. nomine.103.27.

Prohibentis conditio potior eſt in re communi 119. 7.

Propoſſeſſor bonæ, vel male fidei, quis dicatur.164.11.

Propoſitiones Archiepiſcopi Spalaten damnatæ.3.5.

Promiſcuis actibus officia turbari non debent. 44. 19.

Promiſſio ceſſionis pro ceſſione eſt habenda. 56. 32.

Promiſſio renunciandi facta Principi, habetur pro renunciatione.56.33.

Proninciæ nomine quid intelligatur.105.54

Proninciæ multæ appellantur hodie, quæ non habent Epiſcopum.105.55.

Prouiſio ex integro de eadem perſona, nulliter electa, an ſit ſemper, vel nunquam facienda. 135. 1.

Proximè expellendus, non habetur pro expulſo. 59. 47.

Proximorum vtilitati quis ſe debet exponere. 69. 17.

Publicato ſerutinio, debet is eligi, in quem maior pars conſenſerit. 106.76.

Q

QValitates requiſitæ in Epiſcopo, iuxta D. Paulum.94.1.

Quænam portio ſit ſingulis Clericis aſſignanda 28.23. & ſeq.

Quæ conſideranda ſint circa populum pro erectione nouæ Eccleſiæ.33.8.

Quæ Spiritu Dei aguntur, ſub humana diſpoſitione non cadunt.127.33.

Quiſquis electus Epiſcopus in Italia, coram Summo Pontifice examinari debet. 16.14.

Qui poteſt facere, vt poſſit,dici tur poſſe.102. 24.

Quidquid facit maior pars duarum partium, dicitur legitimè factum. 103.35.

Quis non poteſt de iure trahi vltra duas dietas 105. 58.

Quiſquis præſumendus eſt, rectè fungi officio ſuo.125.23.

Quilibet rei ſuæ eſt moderator,& arbiter.

Qui vult eſſe,vult conſequentia ad illud eſſe, 179.129.

Quod omnes tangit, ab omnibus approbari debet.104. 59.

R

RAtiones in facto pro diſmẽbratione.46.9

Rationes in iure pro diſmemb. 47.10.

Rationes in facto contra diſmẽb.48.11.

Rationes in iure contra diſmembrat. 48.12.

Rationes prohibendi beneficiorum pluralitatem.71.8.

Rebuffi opinio confutatur. 126.27.

Regulæ Cãcellariæ renouãtur à quolibet Papa 6. 21.

Reges Hiſpaniarum gaudebãt antiquitus,præſentandi facultate.81.2.

Rex Hiſpaniarum præſentat ad plures Eccleſias in Regno Neapolitano.81.5.

Rex Franciæ ante coronationem nominare valet.85.14.

INDEX

Rege Franciæ non apparente, an Viceſgerens nominare poſſit. 86. 16.

Rege Franciæ non apparente, verum Capitula eligere poſſunt. 86. 17. & ſeq.

Regi Franciæ an competat nominatio ad Eccleſiam nouiter erectam. 86. 19. & 13.

Regi Franciæ an competat nominatio ad Eccleſias in locis acquiſitis, poſt concordata. 86. 20.

Regnum eſt quid uniuerſale. 86. 21.

Regularia beneficia dari debent expreſſè profeſſis illius ordinis. 97. 58.

Religioſi veniunt ſub nomine Cleri. 32. 3.

Religioſus vnius ordinis non eſt eligendus ad prælaturam alterius ordinis. 97. 55.

Religionis habitum quis aſſumere non debet ea ſpe, ut fiat Abbas. 116. 59.

Religioſus verum poſſit eſſe coadiutor 144. 10.

Religioſus de licentia ſuperiorum, urgenti neceſſitate poteſt eſſe coadiutor Epiſcopi. 144. 11.

Relictum diuiti, quod credebatur pauper, cui debeatur legatum. 173. 78.

Remiſſiones Miniſtrorum cameralium factę diuitibus, qualiter ſuſtinentur. 172. 68.

Reprobatus, vitio perſonę ad aliam Eccleſiam non eſt eligendus. 97. 48. & 116. 58.

Requiſita ad erectionem Archiepiſcopatus. 18. 29. & ſeq.

Requiſita Populi in ciuitē loci eligēdi. 33. 16.

Requiſita in permutationibus Cathedralium, & Monaſteriorum. 63. 9.

Requiſita de iure ineligendo ad Epiſcoparum 94. 2. & ſeq.

Requiſita in Epiſcopo à Concilio Tridentino. 96. 31. & ſeq.

Requiſita generaliter ad electionem. 127. 1. & ſeq.

Requiſita nonnulla in electione de honeſtate tantùm. 133. 31.

Reſignationis cauſa propoſita ſufficit. 56. 29.

Reſponſa Papæ Pauli, & Epiſcopi Pariſiorum ſuper dignitatum pluritate. 76. 30.

Requiſita pro erectione Patriarchatus. 11. 23.

Requiſita pro erectione nouæ Eccleſiæ. 20. 9. & ſeq.

Retentio Beneficiorum, ac penſionum facilè conceditur. 73. 4.

Retentio primæ Eccleſiæ, vel Monaſterii, ſapit poligamiam. 73. 6.

Romana Curia ſemper condemnat uictum victori in expenſis. 68. 7.

Saluti propriæ primò inſtandum. 69. 16.

Scandalū vt euitetur, an ſit dimittenda iuſtitia. 54. 16.

Scandalum ex duplici cauſa prouenire poteſt 61. 69.

Schiſmaticus à quo diſpenſandus. 96. 43.

Scientiæ defectus an præbeat cauſam cedendi. 53. 10

Scientiæ triplex gradus. 53. 11.

Scientiæ diuiſio in eminentem, mediocrem, & ſufficientem. 96. 29.

Scientię defectus duplici ex cauſa prouenire poteſt. 61. 64.

Scientia prodeſt toti vniuerſali Eccleſiæ. 178. 112.

Scrutinium idem non poteſt pro parte valere, & pro parte non valere. 107. 85.

Scrutatores non debent eſſe vltronei, ſed aſſumpti. 112. 12.

Scrutatores, an ſit de ſubſtantia, quod aſſumpti ſint à capitulo. 112. 13.

Scrutatores potentes ſi eligantur, appellari poteſt. 112. 14.

Scrutatores debent eſſe tres. 112. 15.

Scrutatores debent eſſe de gremio Capituli. 112. 16.

Scrutinio publicato, electores variare non poſſunt. 114. 40.

Scrutinii via ordinaria ſemper eligi deberet 226. 29.

Scrutinium requiritur in prouidendo Eccleſiæ, quia datur pro forma. 154. 88.

Sedes vna non capit duos. 149. 47.

Sedes Apoſtolica diſponendi de fructibus Eccleſiæ facultatem concedit. 179. 131.

Semel Deo dicata non ſunt ad profanos vſus transferenda. 172. 69.

Senectus, quæ reddat impotentem, relinquitur arbitrio Iudicis. 53. 9.

Seruitus futuro ædificio non cōſtituitur. 86. 26

Sententia D. Thomæ circa bona Epiſcop. 165. 15.

Seruitia præſtita Eccleſię per inferiores Clericos, compenſari debent. 179. 124.

Si duo actus ad aliquem ſpectant iure proprio, per vnum ſupplere poteſt. 120. 18.

Sixtus V. plures erexit Ciuitates diſmembrā-do. 44. 3.

Sixtus V. firmanam Eccleſiā in Metropolitanam erexit. 45. 6.

Sinagoga ſemper rebellis, Eccleſia ſemper fidelis. 75. 28.

Sola poſſeſſio an ſufficiat, vt quis ad eligendū admittatur. 100. 3.

Solemnitas requiſita in actus celebratione, requiritur eadem in ipſius actus reſolutione. 120. 18.

Spirituale coniugium contrahitur per electionem, & confirmationem. 59. 53.

Spirituale matrimonium ſicuti contrahitur in Conſiſtorio, ſic eius ſolutio. 59. 55.

Spiritualia non cadunt ſub commercio. 89. 29.

Spirituale matrimonium ad contrahendum, ſufficit mandatum in genere. 120. 21.

Statutorum verba dubia recipiunt interpretationem à iure communi. 24. 6.

Statuta Capituli erigendi, exhibenda in ſacra Congregatione. 31. 15.

INDEX

Subuenire neceſſitatibus attinentium, eſt de iure permiſſum.180.133.& ſeq.
Succeſſor cenſetur vna perſona cum anteceſſore.90 34.
Succeſſor ligatur ex pactis anteceſſoris 90.36. & ſeq.
Summus Pontifex non habet cauſam ab anteceſſore.90.41.
Summus Pontifex multum laborat pro tota Chriſtiana Republica.178.119.
Sumptus qui Prælato veniant compenſandi, 184.166.& ſeqq.
Superior ex iuxta cauſa compellere poteſt,ad gratiam faciendam.137.10 & ſeq.
Superior quis dicatur. 137.11.
Superior de ſuo gratiam facere non tenetur, 137.13.
Suſpicionis allegatio cauſam requirit. 152.68.
Suſtentari quis non poteſt commodè de centū florenis, & ſuſtentari poteſt de 25. ſine penuria.27.13.

T

Tentatio Dei in quo conſiſtat.126 25.
Terminus trium menſium conſtitutus eſt in fauorem Collegii.103.38.
Termino iuris an Collegium renunciare poſſit. 103.38.
Terminus iuris in fauorem Capituli eſt præſcriptus.104.48.
Terminus trium menſium incipit currere à die obitus.108.89.
Tertii præiudicium cenſetur reſeruatum per clauſulam, ſine præiudicio.24.8
Tertiarii veniunt ſub nomine Cleri. 32.5.
Teſtes adhiberi poſſunt in ſcrutinio. 115.18.
Teſtes plures in eodem examine commiſceri nō debent.115.23.
Termini inſtante fine poteſt minor pars vocare maiorem.104 41.
Theologalis præbenda erigi debet. 3 1.10.
Theologus magis quam canoniſta, quando ſit eligendus.95 25.& ſeq.
Theologus,& Canoniſta ſimul omnibus aliis eſt præferendus.95.27.
Tractatus electionis ante mortem Prælati, quando fieri, vel non fieri poſſit.108.91.
Tractatus ante mortem non annullat electionē, ſed annullari debet.108.93.& ſeq.
Transferri poteſt in alium, quod habetur in potentia.171.55.
Tranſlationes dupliciter fieri contingit.65.1.
Tranſlatio Cathedralis per ſolum Papam fieri poteſt.65.4.
Tranſlationis effectus.65.6.
Tranſlatio ob vtilitatem fieri debet. 66.11.
Tranſlatio quandoque fit ob merita perſonæ, 66.12.
Transferre Epiſcopum leuius eſt, quam transferre Cathedram.66.16.
Tranſlationes Sedium Epiſcopalium,vbi vigēt concordata,qualiter faciendæ.67.24.
Tres modi antiquitus prouidēdi Eccleſiis.5.15
Tutor, electus de eadem Ciuitate, ſufficit, quod ſit bonus, de alia Ciuitate debet eſſe optimus 94.7.

V

Vacare verbum qualiter intelligi poſſit. 58.45.
Variatio 20,& quando locum habeat in patrono Eccleſiaſtico.81.11.
Verba,prout ſunt, important cauſam,& conditionem,quando ſunt prolata ab habente diſponendi poteſtatem.23.3.
Verba concordatorum non trahuntur ad futuros Epiſcopatus.86.27.
Verbum, ſuum, eſt ambiguum. 167.28.
Victus nomine quid veniat.27.14.
Via,quaſi per inſpirationem eligi non poteſt. 124.8.
Victus nomine quid importetur177.105.
Vacari quem poſſe,qualiter dicatur.105.57.
Vocis actiuæ priuatio non incurritur ipſo facto,ſicuti nec paſſiuæ. 102.14.
Vocatus ad Vniuerſitatem tacere non poteſt, ſed affirmatiuè,vel negatiuè cōſulere.139.29
Vicarius reſidere debet apud Cathedralem, niſi ſit cum Epiſcopo.35.6.
Voius per contemptum caſſatur electio.106.62
Vota quando ſunt paria,quis præferendus. 81.10.
Vota per ſcrutatores ſecretè debēt exquiri.112 57.
Vota,ſeu ſuffragia, melius eſt dari per ſchedulas.112.19.
Vota ſecreta præſtat, vt dentur in omnibus actis Collegialibus.112.20.& ſeq.
Vota ſingillatim debent exquiri.112.22.
Vota omnium præſentium exprimi debent,112 24.
Vota redigi debent in ſcriptis, 112.25.
Vota in ſcriptis ab vno ex ſcrutatoribus redigi debent. 113.26.
Vota publicari debent in communi.113.27.
Votorum debet fieri collatio numeri ad numerum.113.28.
Votum Maraldi.150.65.
Vota Capitularium tripliciter conſiderari poſſunt.152.70.& ſeqq.
Vnio Eccleſiarum cenſetur facta ſine præiudicio tertii.14.7.
Vnionis beneficiorum definitio.38.1.
Vnio non fit,niſi ſint plura beneficia vnienda. 38.2.
Vnio in dubio cenſetur facta contemplatione Eccleſiæ.39.6.
Vnio duplex eſt,temporalis,& perpetua. 39.5.
Vnio ſecundum Abb. quinque modis fieri poteſt,& plura circa dicta vniones. 39.7.
Vnio tribus tantum modis fieri dicitur.40.8.& ſeqq.
Vnio fit,quando ex duobus beneficiis fit vnum,

&

Digitized by Google

INDEX

& quid operetur. 40.9.

Vnio quandoque fit, vt vna Eccleſia ſubiiciatur alteri, & quid operetur. 40 10.

Vnio quandoque fit æque principaliter, & quid operetur. 40.11.

Vnio Monaſteriorum Cathedralibus Eccleſiis rarò concedenda. 45.18.

Vnio ob quam vtilitatem ſit facienda. 43. 5 5.

Vniones quis facere poſſit. 43.23.

Vnio ab allegante probanda, & qualiter probetur. 43.24. & ſeq.

Vnio probatur etiam diſmembratione. 43. 26.

Vſufructuario inuito, non poteſt proprietarius mutare ſtatum rei. 21.19.

Vſufructuarius fructus, à ſolo ſeparatos facit ſuos. 168.31.

Vxorum pluralitas aduerſatur ſecundo fini matrimonii. 73.11.

Vxor non ſubditur viro, niſi ut ſocis. 73.15.

Vxoribus pluribus vnus eodem tempore ſatisfacere nequit. 73.14.

Vxores plures habere, nunquam licuit. 74.15.

Vxores plures ſimul habere, prohibetur de iure ciuili. 74.16.

Vxorum pluralitas conſuetudine induci non poteſt. 74.19.

Vxorum pluralitas in antiquis patribus figuralis fuit. 74.23.

Digitized by Google

Errata	ſic	corrigenda,
f.3.	ſub n.9. cx eadem	cx endem.
f.4.	ſub n.11.plebs in vita,	plebs inuita
f.6.	ſub n.20.quoque modo,	quoquo modo
f.6.	ſub n.21.aſſumptiones,	aſſumptionis.
f.7.	ſub n.23.Præsbiteri,	*præsbiteri*
f.10.	ſub n.17.quiqnam.	quidem
f.16.	ſub n.14.definita,	definitiua
f.18.	ſub n.28.ſed cum.	ſed cum eo.
f.21.	ſub n.5. creationis,	erectionis
f.22.	ſub n.27.puniri	punire.
f.22.	ſub n 28.yſdem.	in iiſdem.
f.29.	ſub.n.31.cætero,	cæteroqui.
f.30.	ſub n.4. annexorum,	annexum.
f.33.	ſub n.7. quia circa,	qui circa.
f.34.	ſub n.2. Diœceſi,	A Diœceſi.
f.46.	ſub n.9. arca.	arce.
	ibidem,portinariis,	portionariis
f.52.	ſub n.5. cætero,	cæteroqui.
f.62.	ſub n.3. reſignatio,	collatio.
f.98.	ſub.n.60.ſit.	ſine.
f.103.	ſub n.27.præcipientes,	præcipiente.
f.1n8.	ſub n.98.petantur.	petant.
f.119.	ſub n.3. cum reſtitutione,	cum reſtrictione
f.123.	ſub o.2. reuelantur,	releuantur.
f.123.	ſub.n.7. ſine volunnate,	ſine tentatione.
f.133.	ſub n.34.propri beneficii,	fructuum prnprii beneficii.
f.147.	ſub n.37.nominationem,	nominationum.
f.147.	ſub n.39.*inquiſitionem,*	*impreſſionem.*
f.148.	ſub n.43.Verien,	Veronen.
f.156.	ſub n.1. conficiunt,	conficiuntur.
f.168	ſub n.3n.quem,	quam.
f.170.	ſub.n.52.additur.	quam ſibi competat.
f.176.	ſub n.94.perueniunt,	proueniunt.
f.176.	ſub n.98.lypran,	lyran.
f.177.	[illegible] Epiſcopus	Epiſcopi.
f.177.	ſub eod.n.108.*Phrigiana*	*aurifrigiaca.*
f.180.	ſub n.131.poſtulari,	poſtulare.
f.181.	n.143.iura ſint,	vera ſint.
f.181.	ſub n.145.pietate.	pietatem.
f.182.	ſub n.153.ne redditibus,	ne de redditibus.
f.182.	ſub n.154.terrules	terrulas.
fol.183.	ſub n.158.lipan.	lyran.

Digitized by Google

oogle

Digitized by Google